

Verdal kommune
Møteinnkalling

Kommunestyrets medlemmer

Det innkalles med dette til følgende møte:

Utvalg: Kommunestyre

Møtested: Teams, Fjernmøte teams - Verdal Rådhus – innkalling til teams kommer i outlook – egen epost.

Dato: 25.01.2021

Tid: 18:00

Evt. forfall, eller inhabilitet i noen av sakene, meldes til rådmannskontoret på telefon 476 92 392 eller på epost: line.ertsas@verdal.kommune.no

Varamedlemmer møter kun ved særskilt innkalling.

Viser til tilsendt veiledning om bruk av fjernmøte og ber om at denne brukes, slik at alle kommer seg inn i samtalen så fort som mulig. Alle bes bli med på møtet i god tid før kl. 18.00.

Minner samtidig om å mute mikrofon når du ikke har ordet, be om innlegg og replikk ved å skrive i merknadsfeltet.

Verdal, 15. januar 2021

Pål Sverre Fikse
Ordfører (S)

Saksnr	Innhold
PS 1/21	Godkjenning av møteprotokoll
PS 2/21	Retningslinjer for behandling av motorferdselsaker i Verdal kommune
PS 3/21	Sluttbehandling Planstrategi 2021-2024
PS 4/21	Lovlighetskontroll av klagebehandling - Detaljregulering Tromsdalen kalkbrudd og deponi
PS 5/21	Sluttbehandling av deler av detaljplan for Stiklestad Allé
PS 6/21	Orienteringer
PS 7/21	Saksframlegg Status og kvalitetsmelding for grunnskolen 2019
PS 8/21	Emmanuel Bowah - endelig uttreden av folkevalgte verv grunnet flytting fra kommunen
PS 9/21	Spørsmål fra Knut S. Sandnes (H) - Vold og trusler i skolen (sak 105/19 i kommunestyret)
PS 10/21	Midlertidig forskrift om smitteverntiltak Verdal kommune

PS 1/21 Godkjenning av møteprotokoll

Retningslinjer for behandling av motorferdselsaker i Verdal kommune

Saksbehandler: Mads Forsell E-post: mads.forsell@verdal.kommune.no Tlf.: 40400435	Arkivref: 2019/1658 - /
--	-----------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Utvalg for utmarkssaker	14.01.2021	2/21
Kommunestyre	25.01.2021	2/21

Saksprotokoll i Utvalg for utmarkssaker - 14.01.2021 - 2/2021

BEHANDLING:

Hilde Daleng fremmet følgende forslag:

I kap 6.3. legges det til to punkter:

- Dokumentasjon på grunneiers tillatelse skal legges ved i søknaden
- Tillatelsen til transport av bagasje og varer opphører 15. april, for å ivareta reindriften.

Votering: Enstemmig vedtatt.

Oddleiv Aksnes fremmet følgende forslag:

I kap. 3, 5. punkt endres «AS Værdalsbruket» til «Det».

2. punkt i kap. 6.6. strykes.

Votering: Enstemmig vedtatt.

Samlet innstilling vedtatte endringer på rådmannens innstilling vedtas.

Votering: Enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

Retningslinjer for behandling av motorferdselsaker i Verdal kommune vedtas med følgende endringer:

I kap 6.3. legges det til to punkter:

- Dokumentasjon på grunneiers tillatelse skal legges ved i søknaden
- Tillatelsen til transport av bagasje og varer opphører 15. april, for å ivareta reindriften.

I kap. 3, 5. punkt endres «AS Værdalsbruket» til «Det».

2. punkt i kap. 6.6. strykes.

Kommunedirektørens innstilling:

Retningslinjer for behandling av motorferdselsaker i Verdal kommune vedtas.

Vedlegg:

Ingen

- 1 Forslag til retningslinjer for behandling av motorferdselsaker i Verdal kommune
- 2 Høring Verdal Fjellstyre
- 3 Høring Blålysetatene
- 4 Høring Værdalsbruket AS
- 5 Høring Naturvernforbundet
- 6 Høring hytteiere

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Utvalg for utmarkssaker vedtok i PS 29/20 å sende forslag til retningslinjer for behandling av motorferdselsaker i Verdal kommune ut på ny høring etter endring i forskrift om motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag. Forslaget har tidligere vært ute på høring, men dette var før forskriftsendringen ble vedtatt, slik at man mente at de nye endringene burde tas inn og forslaget ble vedtatt sendt ut på høring på nytt.

De som har sendt inn høringssvar er:

Verdalsgrønningen hytteeierforening, Kverndalen hytteeierforening og eiere av enkelte andre frittliggende hytter i Verdal kommune
Naturvernforbundet
Blålysetatene i Verdal (Politi/brann/helse)
Verdal Fjellstyre
Værdalsbruket AS

Kort oppsummert går høringssvarene ut på:

Hytteeierforeningene mfl. har laget en liste med begrunnelser for hvorfor de mener det er nødvendig at hytteeiere får benytte egen snøscooter til transport av bagasje og utstyr.

1. Leiekjøringsordningen fungerer ikke tilstrekkelig. Da særlig hvor det er stor avstand fra vei til hytte. De opplever at tilgjengelighet og fleksibilitet hos leiekjørerne ikke dekker behovet til hytteeierne, og at leiekjørerordningen med det begrenser deres mulighet til å benytte hytta som normalt gjennom hele året.
2. HMS. Pga. dårlig mobildekning må en langt fra hytta for å få mobilsignal. Dersom det oppstår personskade, vil man raskere få hjelp dersom man kan kjøre til dekning mot å gå.

3. Sikkerhet. De forventer som alle andre at vi skal ha anledning til å samle hele familien på hytta. For å kunne ha med små barn og eldre, vil en tilgjengelig snøscooter være nødvendig for tilfredsstillende sikkerhet.
4. Samfunnsberedskap. De har opplevd at deres nærvær har avhjulpet andre fra potensielt vanskelige/farlige situasjoner, og at de ligger samfunnsberedskap i at hytteeierne har egne snøscootere stående ved hytta.
5. Det er allerede etablert traséer for snøscootertransport i deres områder, og ved at hytteeierne får benytte egen snøscooter vil motorferdsel reduseres med at man slipper at leiekjører skal kjøre tur/retur to ganger.
6. Ved bruk av helikopter i forbindelse med godkjent byggesøknad mener de at teksten i retningslinjene endres til «Transport med helikopter av materialer og utstyr i henhold til godkjent byggeløyve kan innvilges i perioden 15.07.-01.04.»

I tillegg mener de at man skal fjerne punktet om prøveperiode for forskriftens § 5 bokstav c, da de mener dette er problematisk da de ikke vet hvilket regelverk som gjelder etter prøveordningen utløper.

Naturvernforbundet har valgt å avgrense innspillet til det som gjelder snøscooterkjøring. De påpeker at oppstyking av leveområder er en av de største truslene mot sårbare arter, og at selv små forstyrrelser ved hekke- og beiteplasser for enkelte arter kan være kritisk. De skriver at hyppigheten av ulovlig kjøring med snøscooter i Verdal har økt betraktelig de siste årene, og at dette neppe blir noe mindre problem om alle som eier en hytte kan få lov til å kjøre til og fra hytta så mye de ønsker. Til sammenligning innebærer leiekjøring at nødvendig transport blir ivaretatt av profesjonelle. At antallet snøscootere i utmarka begrenses, til glede for dyrelivet og friluftsfolk som er ute for å nyte fred og ro i nature. I tillegg påpeker de at det kan bli økt bruk av store bilder og tilhengere som vil legge press på økt areal til parkering, noe som i seg selv kan ha negativ effekt på natur og miljø.

Blålysetatene ser positivt på de foreslåtte retningslinjene, og at tilstedeværelse av hytteeiere med egen snøscooter øker samfunnsberedskapen, og at beredskapen i fjellet vinterstid styrkes ved at Verdal kommune gir hytteeierne tillatelse til å benytte egen snøscooter for transport til egen hytte.

Verdal Fjellstyre mener at ervervsmessig kjøring må prioriteres og beholdes som før, de mener ordningen med ervervsløyver er en godt innarbeidet og godt fungerende ordning. Fjellstyrets syn er at avstandsgrensa fra veg til hytte på minimum 2,5 km for å benytte egen snøscooter fortsatt bør gjelde. De mener prøveperiode ikke bør overstige 2 år, og at dispensasjon gitt av kommunen kun bør gjelde for en sesong av gangen. Fjellstyret er generelt mot liberalisering av regler for snøscooterkjøring. De tror det vil medføre økt ulovlig kjøring, og ble mere ressurskrevende og vanskelig å kontrollere. I tillegg er økt kjøring uønska fra reindrifta.

Værdalsbruket AS påpeker at det er viktig at det benyttes eller etableres faste traséer, og at disse bør godkjennes av grunneier for å unngå grunneiers behandling av hver enkelt søknad, og at traséene bør kratfestes og merkes permanent. De anser dette som viktig for å kunne føre kontroll med kjøringen, og samtidig begrense området som blir berørt av kjøringen. Videre mener de at det i kapittel 6 bør inntas et punkt som omhandler § 6, slik at man kan dekke behovet for kjøring for de som leier hytter dersom det ikke finnes tilfredsstillende muligheter for å leie transport. I tillegg mener de at det i kapittel 3 om bruk av luftfartøy bør inntas at Værdalsbruket kan få tillatelse til å benytte helikopter til transport av bagasje og utstyr i forbindelse med utleie av tilrettelagt jakt, da dette tidligere har vært med i retningslinjene.

Høringssvarene ligger vedlagt.

Motorisert ferdsel i utmark reguleres gjennom:

- Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag
- Forskrift for bruk av motorkjøretøy i utmark og på islagte vassdrag
- T-1/96 Om lov om motorferdsel i utmark og vassdrag av 10. juni 1977
- Rundskriv T-6/09 Om endringer i nasjonal forskrift for bruk av motorkjøretøy i utmark og islagte vassdrag

Videre skal det for hver enkelt søknad om motorferdsel i utmark gjøres en vurdering i henhold til §§ 8-12 i lov om naturmangfold.

Litt om motorferdsellovverket:

§ 1 Formålet med denne loven er ut fra et samfunnsmessig helhetssyn å regulere motorferdsel i utmark og vassdrag med sikte på å verne om naturmiljøet og fremme trivsel.

I lovens forarbeid framgår det at naturmiljø skal forstås i videste forstand og omfatter både naturlandskap med mark, planteliv og dyreliv og andre miljøverdier som ren luft, rent vann, landskap, stillhet og ro. Formuleringen «fremme trivsel» innebærer at loven også tar sikte på å tilgodese rekreasjonsverdier, friluftsliv og naturopplevelser (Rundskriv T-1/96, kap. 3.1). § 2 definerer virkeområde for loven, det vil si forklarer hva loven angir som utmark.

Motorferdselloven har som utgangspunkt at motorisert ferdsel i utmark og vassdrag er forbudt (jf. § 3), med mindre annet følger av loven selv eller vedtak med hjemmel i loven. Det vil si loven regulerer hvilke type motorferdsel i utmark som har direkte hjemmel, og hvilke typer motorferdsel i utmark som kan reguleres gjennom kommunale forskrifter samt forhold til luftfartøy (§§ 4-6).

§ 10 i loven omhandler forhold til grunneier og motorferdsel. Loven innskrenker ikke den adgang grunneier og bruker har etter gjeldende rettsregler til å forby eller begrense motorferdsel på sin eiendom.

Forskrift for bruk av motorkjøretøy i utmark og på islagte vassdrag angir hvilke formål i tillegg til lovens § 4 som har direkte hjemmel til motorferdsel i utmark, og hvilke formål det kan gis dispensasjon for gjennom søknad til kommunen.

Kommunen har i sin saksbehandling av søknader om motorferdsel ansvar for å begrense motorferdsel i utmark til et minimum, ivareta natur og fremme trivsel. Kommunen har plikt til å veilede søkere i regelverket, og informere om krav til søknad. Kommunens plikt omfatter også behandling av søknader om dispensasjon fra det generelle forbudet mot motorferdsel i utmark og vassdrag i henhold til regelverket.

De kommunale retningslinjene for Verdal kommune som finnes i dag ble vedtatt i 2006, og har behov for å gjennomgås og behandles på nytt.

Målet med kommunale retningslinjer er å informere om gjeldende regelverk for motorferdsel i utmark i kommunen.

Kommunale retningslinjer kan ikke gå utover det nasjonale lovverket. Det vil si at de kommunale retningslinjene ikke kan åpne for dispensasjoner som dagens lovverk ikke tillater. Kommunale retningslinjer, kan derimot «stramme inn» i henhold til dagens lovverk, eller presisere hvordan kommunen håndterer gjeldende paragraf så sant det ikke medfører økt motorisert ferdsel i utmark.

Vurdering:

Forslaget til retningslinjer tar for seg generell informasjon om lovverket og dets intensjon og regulering av motorferdsel i utmark. Videre tar den for seg de paragrafene i forskrift om lov som det etter søknad kan gis dispensasjon til motorferdsel i utmark.

Målet med retningslinjene er å synliggjøre hva som er tillatt, hva det kan gis dispensasjon til og i hvilket omfang. Videre hva som er kravet til søknad med tanke på informasjon, vedlegg og tid for/til behandling, noe som kan føre til en raskere og mer effektiv saksbehandling.

Etter høringsrunden har vi valgt å endre punktet i kapittel 3 om transport med helikopter i forbindelse med godkjent byggeløyve fra «Transport med helikopter av materialer og utstyr i henhold til godkjent byggeløyve kan innvilges dersom den strengt tatt er nødvendig ut fra vekt, størrelse, omfang, gjøremål, avstand, markdekke i perioden 15.07-01.04.» til «transport med helikopter av materialer og utstyr i henhold til godkjent byggetillatelse kan innvilges i perioden 15.07.-01.04.» Dette er fordi at bruk av helikopter til dette formålet er skånsomt for naturen og medfører lite forstyrrelser, og ingen skader på terrenget. I tillegg har vi valgt å ta inn punkt om flyvning i forbindelse med utleier av hytter for Værdalsbruket da dette har vært en tidligere praksis som har fungert godt.

I kapittel 6.3 har vi valgt å delvis imøtekomme Fjellstyrets ønske om å senke varigheten for prøveperioden for kjøring til hytter. Vi har valgt å sette denne til 3 år. Begrunnelsen for dette er at en prøveperiode på 5 år er lang tid, og at 3 år anses som tilstrekkelig for å høste de erfaringer som trengs for å gjøre en evaluering av de nye retningslinjene, mens 2 år kan bli litt snau tid. En evaluering av retningslinjene bør gjøres så fort som mulig når prøveperioden er utgått.

Vi har også lagt inn et nytt punkt som er kap. 6.8. Dette punktet imøtekommer Værdalsbrukets ønske om å kunne tillate kjøring for leiere av hytter dersom det ikke finner tilstrekkelige muligheter for å leie transport.

Administrasjonen mener at vedlagte forslag til retningslinjer ivaretar lov om motorferdsels formål om å ut fra et samfunnsmessig helhetssyn å regulere motorferdselen i utmark og vassdrag med sikte på å verne om naturmiljøet og fremme trivselen, og at retningslinjene tar høyde for å ivareta lokale forhold og innbyggerne i kommunens behov for motorferdsel i utmark.

KOMMUNALE RETNINGSLINJER FOR BEHANDLING AV MOTORFERDSELSSAKER I VERDAL KOMMUNE

FORSLAG

Innholdsfortegnelse

1.	Innledning	2
1.1	Formål	2
1.2	Virkeområde og definisjoner.....	3
1.3	Delegasjon av lover og forskrifter	3
2.	Generelle krav til søknaden	4
3.	Søknad om bruk av luftfartøy.....	5
4.	Søknad om bruk av båt	6
5.	Søknad om barmarkskjøring.....	7
5.1	Tillatelse for kjøring i utmarksnæring	7
5.2	Tillatelse for kjøring ved særlige behov.....	8
6.	Søknad om kjøring på snødekt mark med snøskuter.....	9
6.1	Tillatelse til ervervsmessigtransport – ervervsløyve.....	9
6.2	Tillatelse til varig funksjonshemmet (nasjonal forskrift § 5 bokstav b), rundskriv T-1/96)	10
6.3	Tillatelse til transport av bagasje og utstyr til egen hytte (nasjonal forskrift § 5 bokstav c), rundskriv T-1/96)	11
6.4	Tillatelse til kjøring i utmarksnæring	12
6.5	Tillatelse til transport av ved	14
6.6	Tillatelse til transport ved gruppeturer.....	14
6.7	Tillatelse til utkjøring og tilsyn med jervbåser.....	14

1. Innledning

1.1 Formål

I henhold til motorferdselloven, tilhørende forskrifter og veiledning: Motorferdsel i utmark og vassdrag er ikke tillatt med mindre annet følger av motorferdselloven eller med hjemmel i denne loven. Kommunen har ansvaret for at regelverket blir fulgt, og i sin saksbehandling begrense motorferdsel i utmark til et minimum, ivareta natur og fremme trivsel. Kommunen har plikt til:

- Å veilede søkere i regelverket.
- Å behandle søknader om dispensasjon fra det generelle forbudet mot motorferdsel i utmark og vassdrag

Formålet med retningslinjene er å følge opp intensjonene i regelverket for motorferdsel, og å forankre ansvar og saksbehandling i Verdal kommune. De kommunale retningslinjene er derfor utarbeidet for å gi klare føringer for hvilke dispensasjoner som kan gis. Motorferdsel i utmark reguleres i hovedsak av følgende regelverk:

- Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag (motorferdselloven)
- Forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag

I tillegg har man to rundskriv som er retningsgivende for forståelsen av lovverket:

- Rundskriv T-1/96 Om lov om motorferdsel i utmark og vassdrag av 10. Juni nr 82
- Rundskriv- 6/09 Om endringer i Nasjonale forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og islagte vassdrag

1.2 Virkeområde og definisjoner

Reglementet gjelder motorferdsel i utmark som er søknadspliktig til kommunen, jf. Motorferdselslovens § 6 og nasjonal forskrift §§ 5, 5a og 6.

Med motorferdsel menes her bruk av kjøretøy (bil, traktor, motorsykel, beltebil, snøscooter o.l.) og båt eller annet flytende eller svevende fartøy drevet med motor, samt landing og start med motordrevet luftfartøy.

Landing omfatter tilfeller hvor man kan utføre aktiviteter (lasting/lossing av personer og gods) på samme måte som om helikopteret sto på bakken, selv om fartøyet ikke berører bakken.

Med utmark menes udyrket mark som etter lov om friluftslivet ikke regnes som innmark eller like med innmark. Setervoll, hustomt, engslått, kulturbeite og skogplantefelt som ligger i utmark, regnes som utmark. Veg i utmark som ikke er opparbeidd for kjøring med bil, anses som utmark. Det samme gjelder opparbeidd veg som ikke er brøytet for kjøring med bil.

Med vassdrag menes åpne og islagte elver, bekker og innsjøer.

1.3 Delegasjon av lover og forskrifter

Myndighet etter lov om motorferdsel i utmark og vassdrag er av Kommunestyret delegert til Utvalg for utmarkssaker. Utvalg for utmarkssaker har delegert sin avgjørelsesmyndighet etter motorferdselloven til rådmannen, med unntak av § 6 i forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag. Myndigheten etter § 6 i nasjonal forskrift kan ikke delegeres kommunal tjenestemann.

§ 5 bokstav b, c og e i nasjonal forskrift behandles av servicetorget under veiledning og oppfølging av enhet for landbruk, miljø og arealforvaltning. Saker etter § 5 bokstav b, c og e i nasjonal forskrift i verneområder, komplekse saker etter nevnte paragrafer samt klagesaker behandles av utvalg for utmarkssaker.

2. Generelle krav til søknaden

Før søknad kan behandles må søknaden inneholde:

- Søkers navn, adresse og kontaktinformasjon (e-post og telefonnummer)
- Kart som beskriver tiltaket (kart over trasé, område for vedhogst, landing for helikopter etc.)
- Beskrivelse av formål/behov for kjøringen
- Grunneiers tillatelse
- Ønsket tidsrom for dispensasjon

3. Søknad om bruk av luftfartøy

Dispensasjonen omfatter landing og start med luftfartøy. Loven gjelder ikke for selve flygingen.

Tillatelse til bruk av Luftfartøy (regelverk: Motorferdselloven § 6, rundskriv T-1/96):

- Følgende betingelser må være oppfylt for at tillatelse skal kunne gis:
 - søkeren påviser særlig behov
 - behovet ikke knytter seg til turkjøring
 - behovet ikke kan dekkes på annen måte
 - behovet vurderes mot mulige skader og ulemper ut fra målet om å redusere motorferdsel til et minimum
- Transport med helikopter av materialer og utstyr i henhold til godkjent byggetillatelse kan innvilges i perioden 15.07.-01.04.
- Perioden 01.04-15.07 vurderes som yngletid, og helikoptertransport unngås om mulig. Sårbare naturregistreringer kan medføre ytterligere innskrenkninger, for eksempel rovfugl i hekkeperiode.
- Varig funksjonshemmede kan gis inntil 10 landingstillatelser pr år ved egen hytte (som egen hytte regnes hytte eid av ektefelle, samboer, egne barn og foreldre eller dersom man har langtidsleiekontrakt/disponeringskontrakt) eller til allment utfartssted.
- AS Værdalsbruket kan innvilges et begrenset antall turer til hytter i forbindelse med eksklusiv utleie.
- Overtredelse av de kommunale retningslinjene kan føre til at gitte dispensasjoner oppheves med øyeblikkelig virkning, og overtreder kan bli nektet dispensasjon for en gitt periode.

4. Søknad om bruk av båt

Tillatelse til kjøring med båt (regelverk: Motorferdselloven § 6, rundskriv T-1/96, forskrift om motorisert ferdsel på vassdrag, Verdal kommune, Nord-Trøndelag):

Motorfartøy (regelverk: Motorferdselloven § 6, rundskriv T-1/96):

- Følgende betingelser må være oppfylt for at tillatelse skal kunne gis:
 - søkeren påviser særlig behov
 - behovet ikke knytter seg til turkjøring
 - behovet ikke kan dekkes på annen måte
 - behovet vurderes mot mulige skader og ulemper ut fra målet om å redusere motorferdsel til et minimum
- Overtredelse av de kommunale retningslinjene kan føre til at gitte dispensasjoner oppheves med øyeblikkelig virkning, og overtredelse kan bli nektet dispensasjon for en gitt periode.

5. Søknad om barmarkskjøring

5.1 Tillatelse for kjøring i utmarksnæring

Kjøring i utmarksnæring (regelverk: nasjonal forskrift § 5 a, rundskriv T-1/96, rundskriv T-6/09):

- Dispensasjon kan kun gis dersom transporten kan skje langs traktorveg, og søker viser at virksomheten er inntektsmessig relevant ved framvisning av næringsoppgave eller økonomisk driftsplan.
- Antall turer, trasébeskrivelse skal tegnes inn på kart, gnr./bnr. og opplysninger om hvilket kjøretøy oppgis i søknad.
- Første gangs tillatelse kan gis for inntil to år. Dersom den næringsdrivende etter utløpet av perioden kan dokumentere en samlet omsetning som gjør at virksomheten som tillatelsen gjelder er momspliktig, kan tillatelsen forlenges med fire år av gangen.
- Sårbare naturregistreringer kan medføre innskrenkninger, for eksempel rovfugl i hekkeperiode.
- Kommunens kjørebok skal innleveres den 1. desember hvert år. Overholdes ikke dette kan løyvet bli inndratt. Løyveinnehaver er ansvarlig for at vilkår og regelverk overholdes.
- Overtredelse av de kommunale retningslinjene kan føre til at gitte dispensasjoner oppheves med øyeblikkelig virkning, og overtredelse kan bli nektet dispensasjon for en gitt periode.

5.2 Tillatelse for kjøring ved særlige behov

Barmarkskjøring (regelverk: nasjonal forskrift § 6, rundskriv T-1/96):

Kjøring ved særlig behov § 6:

- Det gis normalt ikke tillatelse til transport med barmarkskjøretøy til hytte. Gjelder det derimot transport av:
 - gjenstand som er for tung eller vanskelig til å fraktes på annen måte enn med motorkjøretøy
 - eller løyve til varig funksjonshemmet (inntil 4 år av gangen. Kommunens skjema for legeattest)

kan det foreligge et særlig behov for transport.

- Avstand mellom veg eller traktorveg (klasse 7 og 8) og hytte/bestemmelsessted kan ikke overstige 1 km.
- Traseen som omsøkes må være egnet for kjøringen, dvs. traktorveg eller liknende. Blaut myr eller myr med åpen torvjord uten plantedekke regnes som ikke egnet.
- Antall turer, trasébeskrivelse skal tegnes inn på kart, gnr/bnr og opplysninger om hvilket kjøretøy oppgis i søknad.
- Sårbare naturregistreringer kan medføre innskrenkninger, for eksempel rovfugl i hekkeperiode.
- Kommunens kjørebok skal innleveres den 1. desember hvert år. Løyveinnehaver er ansvarlig for at vilkår og regelverk overholdes.
- Overtredelse av de forutsetninger gitt i løyvet kan føre til at gitte dispensasjoner oppheves med øyeblikkelig virkning, og overtreder kan bli nektet dispensasjon for en gitt periode.
- Søknad etter denne paragrafen må påregnes noe lenger behandlingstid, da denne ikke kan delegeres til kommunal tjenestemann, og må behandles politisk.

6. Søknad om kjøring på snødekt mark med snøskuter

6.1 Tillatelse til ervervsmessigtransport – ervervsløyve

Tillatelse til ervervsmessig transport (ervervsløyve)
(regelverk: nasjonal forskrift § 5 bokstav a, rundskriv T-1/96):

- Antall løyver vurderes fortløpende og relateres til behov. Løyver kan tildeles fastboende etter en overordnet vurdering av geografisk dekning på leiekjørere (ervervsløyver) i kommunen.
- Næringsmessig betydning av ervervsløyvet og kontinuitet i inntekter fra ervervskjøring vektlegges ved tildeling av løyver. Løyveinnehaver skal så langt råd er ta på seg transportoppdrag for andre både i helg og hverdag.
- Sesongrapportering skal innleveres den 15. mai hvert år. Overholdes ikke dette kan løyvet bli inndratt. Løyveinnehaver er ansvarlig for at vilkår og regelverk overholdes. Er løyveinnehaver et firma, forening eller liknende er leder ansvarlig. Dersom løyvehaver ikke har anledning til å ta et oppdrag selv kan stedfortreder nyttes. Stedfortreder skal være oppgitt på løyvet. Et løyve kan maksimalt ha 2 stedfortredere.
- Overtredelse av motorferdselsregelverket (inkludert kommunale retningslinjer) eller manglende bruk av løyvet, kan føre til at løyvet oppheves med øyeblikkelig virkning, og overtredere kan bli nektet nytt løyve.

6.2 Tillatelse til varig funksjonshemmet (nasjonal forskrift § 5 bokstav b), rundskriv T-1/96)

Tillatelse til varig funksjonshemmet (regelverk: nasjonal forskrift § 5 bokstav b, rundskriv T-1/96) :

- Tillatelse kan gis til varig funksjonshemmet som ikke kan gå distansen fram til egen/nærmeste families (som egen hytte regnes hytte eid av ektefelle, samboer, egne barn og foreldre eller dersom man har langtidsleiekontrakt/disponeringskontrakt) eller til allment utfartssted.
- Kommunens skjema for legeattest skal nyttes.
- Personer som på grunn av alder eller midlertidig sykdom er funksjonshemmet går ikke inn under bestemmelsen
- Henting av vann ved hytta og besøk i nabohytte kan inkluderes i tillatelse.
- Det kan gis dispensasjon for rekreasjonskjøring i 8 godkjente ruter.
- Ledsager skal navngis i tillatelse og kan ikke føre skuter alene.
- Overtredelse av motorferdselsregelverket (inkludert kommunale retningslinjer) eller manglende bruk av løyvet, kan føre til at løyvet oppheves med øyeblikkelig virkning, og overtreder kan bli nektet nytt løyve.

6.3 Tillatelse til transport av bagasje og utstyr til egen hytte (nasjonal forskrift § 5 bokstav c)

Søknad om tillatelse til transport av bagasje og utstyr til egen hytte – nasjonal forskrift § 5 bokstav c:

- Etter skriftlig søknad kan kommunestyret gi tillatelse til bruk av snøscooter for eier av hytte for transport av bagasje og utstyr mellom bilveg og hytte som ikke ligger tilknytte veg.
- Etablerte traseer benyttes og legges ved i søknad.
- Overtredelse av motorferdselsregelverket (inkludert kommunale retningslinjer) eller manglende bruk av løyvet, kan føre til at løyvet oppheves med øyeblikkelig virkning, og overtreder kan bli nektet nytt løyve.

- Innføres i en prøveperiode på 3 år. Løyve gjelder så lenge prøveperioden foregår.

6.4 Tillatelse til kjøring i utmarksnæring

Tillatelse til kjøring i utmarksnæring reguleres av:

- utmarksnæring for fastboende: nasjonal forskrift § 5 bokstav d
- utmarksnæring generelt som er så stor at den er momspliktig: nasjonal forskrift § 5 a

Tillatelse til kjøring i utmarksnæring (attåtnæring) for fastboende (regelverk: nasjonal forskrift § 5 bokstav d, rundskriv T-1/96):

- Tillatelse kan gis til kjøring av materiell og utstyr innen ren næringsmessig virksomhet (attåtnæring – gårdsbruk som har utleiehytter og kjører utstyr og gjester til hyttene), salg og videreforedling av betydning.
- Næringsoppgave fremlegges sammen med søknad.
- Det gis ikke tillatelse til utmarksnæring der det er selve transporten av personer som er selve produktet som selges, for eksempel snøskuttersafari.
- Kommunens kjørebok skal innleveres den 15. mai hvert år. Løyveinnehaver er ansvarlig for at vilkår og regelverk overholdes. Overholdes ikke dette kan løyvet bli inndratt.

**Tillatelse til bruk av motorkjøretøy for generell utmarksnæring
(regelverk: nasjonal forskrift § 5a, rundskriv T-1/96,
rundskriv T-6/09):**

- Tillatelse kan kun gis til kjøring av materiell og utstyr innen ren næringsmessig virksomhet registrert i enhetsregisteret, salg og videreforedling av betydning.
- Første gangs tillatelse kan gis for inntil to år. Dersom den næringsdrivende etter utløpet av perioden kan dokumentere en samlet omsetning som gjør at virksomheten som tillatelsen gjelder er momspliktig, kan tillatelsen forlenges. Forlengelsen følger da rullering av motorferdselsaker i kommunen som skjer hvert 4. år.
- Virksomheten må være registrert i enhetsregisteret, vise at virksomheten er inntektsmessig relevant ved framvisning av næringsoppgave eller økonomisk driftsplan.
- Det gis ikke tillatelse til utmarksnæring der det er selve transporten av personer som er produktet som selges, for eksempel snøskuttersafari.
- Personer kan sitte på dersom dette ikke medfører en ekstratur
- Transporten må være strengt tatt nødvendig på grunn av vekt, størrelse, omfang, avstand og liknende.
- Det skal ikke gis tillatelse til transport og utstyr dersom transportbehovet er av så lite omfang at det lett kan løses uten motorisert transport.
- Kommunens kjørebok skal innleveres den 15. mai hvert år. Overholdes ikke dette kan løyvet bli inndratt. Løyveinnehaver er ansvarlig for at vilkår og regelverk overholdes.

6.5 Tillatelse til transport av ved

Tillatelse til transport av ved (regelverk: nasjonal forskrift § 5 bokstav e, rundskriv T-1/96):

- Gjelder for kjøring fra hogst til hytte. Frakt av ved fra veg til hytte faller under § 5 bokstav c.
- Hogstbevis eller påtegning fra grunneier skal følge søknaden
- Slike dispensasjoner gis ikke i påskeuka

6.6 Tillatelse til transport ved gruppeturer

Tillatelse til gruppeturer for beboere, medlemmer av pensjonistforeninger eller forflytningshemmede (regelverk: nasjonal forskrift § 5 bokstav f, rundskriv T-1/96) :

- Kan gis til helse og omsorgsinstitusjoner, lag og foreninger, utdanningsinstitusjoner og ideelle organisasjoner der formålet med turen anses som helsebringende, eller til utdanning og opplæringsformål.
- Kan ikke gis til idrettslag, snøskuterklubber eller familier o.l.
- Kan gis til en gruppetur av gangen
- Kan kun gis til turer til bestemte mål (allmenne turmål eller arrangement).
- Rekreasjonskjøring avslås (for eksempel rein kjøretur eller topptur)

6.7 Tillatelse til utkjøring og tilsyn med jervbåser

Utkjøring og tilsyn med jervbåser (regelverk: nasjonal forskrift § 5 b, rundskriv T-6/09):

- Jervbåsene skal være godkjent av fylkesmannen
- Kjørerute, antall turer, avgrensning av tidsrom og kjørebok skal forutsettes i et eventuelt løyve.
- Kjørebok skal innleveres den 15. mai hvert år. Overholdes ikke dette kan løyvet bli inndratt. Løyveinnehaver er ansvarlig for at vilkår og regelverk overholdes.

6.8 Annen kjøring på vinterføre

Kjøring ved særlig behov § 6:

- Det kan gis et begrenset antall turer til brukere av utleiehytter
- Antall turer, trasébeskrivelse skal tegnes inn på kart, gyldig leiekontrakt og opplysninger om hvilket kjøretøy oppgis i søknad.
- Sårbare naturregistreringer kan medføre innskrenkninger, for eksempel rovfugl i hekkeperiode.
- Kommunens kjørebok skal innleveres den 1. desember hvert år. Løyveinnehaver er ansvarlig for at vilkår og regelverk overholdes.
- Det gis ikke dispensasjon dersom det er mulighet for leiekjøring.
- Overtredelse av de forutsetninger gitt i løyvet kan føre til at gitte dispensasjoner oppheves med øyeblikkelig virkning, og overtreder kan bli nektet dispensasjon for en gitt periode.
- Søknad etter denne paragrafen må påregnes noe lenger behandlingstid, da denne ikke kan delegeres til kommunal tjenestemann, og må behandles politisk.

Fra: Verdal Fjellstyre (verdal@fjellstyrene.no)

Sendt: 11.12.2020 15:29:50

Til: Postmottak Verdal

Kopi: Forsell, Mads

Emne: Høring – Forslag til nye kommunale retningslinjer for behandling av motorferdselsaker i Verdal kommune

Vedlegg:

Denne epostens opprinnelse kommer fra utsiden av din organisasjon. Dersom du ikke kjenner til avsenderen må du være varsom med å ukritisk klikke på lenker eller åpne vedlegg.

Utskrift møtebok Verdal Fjellstyre møte 10.12.20

Sak 43/20. Høring – Forslag til nye kommunale retningslinjer for behandling av motorferdselsaker i Verdal kommune oversendt pr mail fra Verdal Kommune 06.11.20.

Terje Aksnes ba om at hans habilitet ble vurdert, med hensyn til at han er leder i det kommunale utvalg for Utmarkssaker, og som har sendt ut saken til høring.

Vedtak: Fjellstyret kjenner Aksnes inhabil i saken, og han deltok ikke i behandling av saken.

Fjellstyret mener at ervervsmessig kjøring må prioriteres og bibeholdes som før. Vi mener ordningen med ervervsløyver er en godt innarbeidet og godt fungerende ordning.

Fjellstyrets syn er at avstandsgrensa fra veg til hytte på min 2,5 km for å benytte egen scooter fortsatt bør gjelde.

Dersom kommunen vedtar det utsendte forslag til endring med hensyn til at avstand mellom veg og hytte oppheves, mener fjellstyret at en prøveperiode ikke bør overstige 2 år, og at dispensasjon gitt av kommunen kun bør gjelde for en sesong av gangen.

Fjellstyret er generelt mot liberalisering av regler for snøscooterkjøring. Vi tror det vil medføre økt ulovlig kjøring og bli mere resurskrevende og vanskelig å kontrollere. I tillegg er økt kjøring uønska fra reindrifta.

Verdal 11.12.20

For Verdal Fjellstyre

Jon Stamnes

Blålysetatene i Verdal (POLITI/BRANN/HELSE) er kjent med vedtaket i Stortinget av 5. mai 2020 vedrørende endring av § 5c) i nasjonal forskrift for bruk av motorferdsel i utmark og på islagte vassdrag hvor det nå heter: *Etter skriftlig søknad kan kommunestyret gi tillatelse til bruk av snøscooter for eier av hytte for transport av bagasje og utstyr mellom bilveg og hytte som ikke ligger tilknyttet brøytet bilveg.*

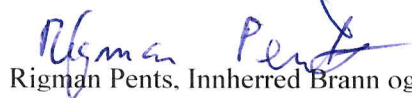
Fra blålysetatene side ser vi positivt på dette vedtaket. Det begrunnes med at tilstedeværelse av hytteeiere med egen snøscooter øker samfunnsberedskapen. Verdal består av store områder snaufjell med mange toppmål. Dersom uhellet er ute, er det viktig med rask tilgjengelighet på flere ressurser. Hytteeierne er lokalkjente, noe som er et viktig bidrag i en akutt situasjon. Det vil være viktig for Blålysetatene at vi får tilgang til godkjente tillatelser slik at denne ressursen kan benyttes med så lav responstid som mulig.

Beredskapen i fjellet vinterstid styrkes ved at Verdal kommune gir hytteeierne tillatelse til å benytte egen snøscooter for transport til egen hytte.

Med vennlig hilsen,

Per Henrik Bykvist, Politiet

Rigmor Pents, Innherred Brann og Redning

Vidar Furunes, Helse Nord-Trøndelag, Levanger AMB stasjon

Fra: Anders Børstad (anders@verdalsbruket.no)

Sendt: 11.12.2020 12:57:59

Til: Postmottak Verdal

Kopi: Forsell, Mads

Emne: Høringssvar - kommunale retningslinjer for motorferdsel ref. 2019/1658

Vedlegg:

Denne epostens opprinnelse kommer fra utsiden av din organisasjon. Dersom du ikke kjenner til avsenderen må du være varsom med å ukritisk klikke på lenker eller åpne vedlegg.

Værdalsbruket har følgende kommentarer til foreslåtte retningslinjer:

Vedrørende pkt. 6.3, transport av bagasje og utstyr til egen hytte (nasjonalforskrift) er det viktig at det benyttes eller etableres faste traseer. Disse bør godkjennes av grunneier for å unngå grunneiers behandling av hver enkelt søknad. Traseene bør kartfestes og merkes permanent, slik at det benyttes samme trase hvert år. Vi anser dette som viktig for å kunne føre kontroll med kjøringen og samtidig begrense området som berøres av slik kjøring. Det er viktig å finne traseer som er mest mulig hensiktsmessig i forhold til adkomst til den enkelte hytte, og som samtidig vil fungere for eventuelle leiekjørere i området. Leiekjørerne har nok vesentlig lokalkunnskap om hvilke traseer som allerede er «etablert». Denne kunnskapen bør innhentes.

Det bør også være retningslinjer/beskrivelser for praksis ved kjøring fra hovedtrase til hytte og eventuelt kjøring fra hytte til hytte (besøk).

Videre bør det i kapittel 6, søknad om kjøring på snødekt mark med snøscooter, inntas et punkt som omhandler §6 (nasjonal forskrift). Når det åpnes for kjøring med snøscooter til egen hytte er det underforstått at dette delvis begrunnes i at det ikke finnes tilfredsstillende muligheter til å leie transport. Det betyr at det kan oppstå tilfeller der det må søkes etter §6 i nasjonal forskrift f.eks. til utleiehytter. Det må også i slike tilfeller stilles krav om bruk av etablert trase, og gyldig leiekontrakt må fremlegges.

Kapittel 3 omhandler bruk av luftfartøy. Værdalsbruket har i svært mange år hatt tillatelse til å benytte helikopter til transport av utstyr og bagasje i forbindelse med utleie av tilrettelagt jakt. Nasjonalparkstyret gir tilsvarende tillatelse etter verneforskriften i nasjonalparken. Vi ser ikke at disse transportene er nevnt spesielt i retningslinjene. Tidligere ble det delvis benyttet ATV, men det har vi gått bort fra og benytter nå kun helikopter. Dette er i tråd med Fylkesmannens retningslinjer. Transportene foregår i tidsrommet uke 37-40. Vi benytter Midtnorsk helikopterservice, og det har vært inntatt i tillatelsen at en transport kan bestå av flere løft dersom piloten vurderer det som nødvendig av hensyn til sikkerheten.

Vennlig hilsen

Anders Børstad

Værdalsbruket AS

+47 91 16 92 28

Naturvernforbundet i Verdal
c/o Gunnar Gustad
Gamle Kjæran 9
7650 Verdal
E-post: verdal@naturvernforbundet.no

Verdal, 11. desember 2020

Verdal kommune
Postboks 24
7651 Verdal
postmottak@verdal.kommune.no

Deres ref. 2019/1658.

Høringsuttalelse – Forslag til kommunale retningslinjer for behandling av motorferdselssaker i Verdal kommune

Naturvernforbundet i Verdal viser til brev mottatt fra Verdal kommune den 6. november d.å. Brevet informerer om muligheten til å uttale seg om det aktuelle forslaget til kommunale retningslinjer for behandling av motorferdselssaker. Forslaget er utarbeidet etter en endring i den nasjonale *Forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag*.

Dette er uttalelsen fra oss. Vi har valgt å avgrense innspillet til det som gjelder snøscooterkjøring, særlig denne delen av forslaget: Kapittel 6.3 - *Tillatelse til transport av bagasje og utstyr til egen hytte*. Forslaget innebærer at kommunen ikke lenger skal sette krav til bruk av leiekjører. Det blir heller ikke noe krav til minsteavstand mellom bilvei og hytte.

Oppstyking av leveområder er en av de største truslene mot sårbare arter. Selv små forstyrrelser ved hekke- og beiteplasser for rovfugl, rype, hare, hjortedyr, skogsfugl og fjellrev kan være kritisk. Den svenske rapporten *Terrengkjøringens påvirkning på dyrelivet* sammenfatter 70 – 80 internasjonale studier og konstaterer at all terrengkjøring har «en viss negativ effekt». Rapporten påpeker at det er snøskutere som forstyrrer mest.

Hyppigheten av ulovlig kjøring med snøskuter (frikjøring) i Verdal har økt betraktelig de siste årene. SNO er oppmerksom på ulovlig kjøring i flere områder.

Dette problemet blir neppe mindre ved at alle som eier en hytte kan få lov til å kjøre til og fra hytta så mye de ønsker – så lenge de frakter noe bagasje. Til og med hvis hytta er nærmere bilvei enn 2,5 km.

Til sammenligning innebærer leiekjøring at nødvendig transport blir ivaretatt av profesjonelle. Antallet snøscootere i utmarka begrenses. Til glede både for dyrelivet og, ikke minst, friluftsfolk som er ute for å nyte fred og ro i naturen. Med færre kjøretøy i naturen reduseres dessuten antallet forurensingstilfeller pga havari (f. eks. ved kjøring på innsjø med utrygg is). Langs veiene slipper P-plasser og brøyte-arbeidet ekstra-belastningen med et stort antall tilhengere.

Økt bruk av store biler og tilhengere vil legge press på økt areal til parkering, noe som i seg selv har negative effekter på natur og miljø. Verken trafiksikkerhetsmessig eller for klima og miljø er det noen fordeler med økt antall store biler med tilhenger for snøscooterfrakt.

Det er kommunestyret som avgjør hvordan endringen i den nasjonale forskriften følges opp. Naturvernforbundet håper at Verdal kommune beholder en restriktiv linje i forhold til snøscooterkjøring.

Med vennlig hilsen
Naturvernforbundet i Verdal v/ leder Gunnar Gustad

Felles høringssvar fra medlemmene av Verdalsgrønningen Hytteeierforening, Kverndalen Hytteeierforening, og eiere av enkelte andre frittliggende hytter i Verdal kommune:

Det er nødvendig at våre medlemmer (og andre hytteeiere) får benytte egen snøscooter til transport av bagasje og utstyr til egen hytte fordi:

- 1) Leiekjøringsordningen i regi av Verdal kommune har vært prøvd i mange år og vi vet av erfaring at den ikke fungerer tilstrekkelig for alle. Store avstander (5 km og mer) fører til at det ikke ligger potensiale i økonomisk avkastning i denne type virksomhet (enten drives det med tap, eller så blir det så kostbart at hytteeierne ikke kan benytte seg av tilbudet). Tilgjengeligheten og fleksibiliteten som leiekjørerordning gir er meget dårlig tilpasset det behovet vi har. Vi får ikke benytte hyttene på et normalt vis og når det passer oss selv best. Dagens leiekjøringsordning legger derfor en sterk begrensning på våre medlemmers mulighet til å benytte egen hytte som normalt gjennom hele året. Sett med bakgrunn i at våre medlemmer betaler avgifter og skatter (eiendomsskatt, renovasjon mv) som andre hytteeiere, oppleves det derfor diskriminerende å ikke kunne få dekket sitt behov for transport av utstyr, materialer og proviant på en rimeligere måte med egen scooter som ville tilfredsstilt behovet på en slik måte at hytta kunne vært benyttet når været tillater det og når man har tid og selv ønsker det. Som et eksempel er det svært vanskelig og ikke minst kostbart å be en leiekjører vente mens man skal opp på hytta med ett aggregat og utstyr for en dags jobb for å snekkere eller vedlikeholde noe som må utbedres.
- 2) **HMS:** Våre hytter ligger slik til at det er langt å gå også på sommeren. Det betyr at transport av materialer og arbeider (både søknadspliktige og ikke søknadspliktige) i stor grad vil bli utført i scootersesongen. Vi har ikke mobildekning ved våre hytter, og tilgang til egen scooter er avgjørende for tilfredsstillende sikkerhet ved både eget vedlikehold samt gjennomføring av større og mindre byggeprosjekter. Med dagens ordning vil vi ved personskade være avhengige av å gå opptil flere kilometer på ski for å få dekning slik at vi kan kontakte leiekjører og håpe at denne har anledning til å gi øyeblikkelig hjelp.
- 3) **Sikkerhet:** Vi forventer som alle andre at vi skal ha anledning til å samle hele familien på hytta. For å kunne ha med små barn og eldre, vil en tilgjengelig snøscooter være nødvendig for tilfredsstillende sikkerhet. Sikkerhet er lik livskvalitet.
- 4) **Samfunnsberedskap:** Vi har opplevd at vårt nærvær har avhjulpet andre fra potensielt vanskelige/farlige situasjoner. Det ligger en samfunnsberedskap i at vi hytteeierne har egen snøscooter stående ved hytta. **Se vedlegg for fellesuttalelse fra Innherred Brann og Redning, Politiet og Helse Nord-Trøndelag, Levanger AMB stasjon.**
- 5) **Det er allerede etablert traséer for scootertransport i våre områder, og det eksisterer derfor allerede motorisert ferdsel i en fastlagt løype.** Ved at vi hytteeierne får benytte egen scooter vil motorisert ferdsel pr. besøk reduseres med 50% ift at leiekjører skal kjøre t/r når man skal opp på hytta og t/r når man skal ned fra hytta. En endring som foreslått vil derfor ikke komme i konflikt med hensynet til naturmangfoldet, men derimot med stor sannsynlighet ha positiv effekt som følge av mindre antall

turer. Det berkes at dagens ordning med leiekjørere har ingen begrensning med hensyn på antall turer.

- 6) Vedrørende adgangen til å benytte helikopter ved godkjent byggesøknad: bruk av helikopter er en effektiv metode for transport av materialer med mere. Sett bort i fra støy er denne typen transport skånsomt mot naturen, særdeles tidsbesparende og man får transportert materialer og utstyr når dette skal benyttes. Vi mener derfor det bør være enkelt å få tillatelse til bruk av helikoptertransport innenfor angitt sesongbegrensning (15.07 – 01.04).

§ 6 Tillatelse til bruk av luftfartøy:

Vi ønsker at tekst i lokal forskrift endres til:

- Transport med helikopter av materialer og utstyr i henhold til godkjent byggeløyve kan innvilges i perioden 15.07 – 01.04

Stortinget vedtok 05.05.2020 endring i den nasjonale forskriftens § 5c:

§ 5c skal lyde:

Eier av hytte for transport av bagasje og utstyr mellom bilveg og hytte når hytta ikke ligger tilknyttet brøytet bilveg.

Verdal kommune er en stor utmarkskommune med variert struktur på hytteeiendommene og vi håper at Verdal kommune følger opp stortingsvedtaket av 05.05.2020 slik at vi som eiere hytter langt inn i fjellet får mulighet til å benytte disse på et normalt og sikkert vis. Verdalsgrønningen Hytteeierforening, Kverndalen Hytteeierforening mfl og eierne av enkelte andre frittliggende hytter ber kommunestyret i Verdal kommune fatte følgende vedtak:

Eier av hytte for transport av bagasje og utstyr mellom bilveg og hytte når hytta ikke ligger tilknyttet brøytet bilveg.

Dette er i varetatt i innstillinga fra *Utvalg for utmarkssaker*. Det er vi svært glade for.

I midlertid har man i forslaget valgt å legge dette inn som en prøveordning med virkningstid i fem år. Vi mener at dette er problematisk for den lokale forvaltninga av regelverket, da det blant annet framstår som uklart hvilket regelverk som gjelder etter at prøveordningen utløper. Det er videre uklart hvilke evalueringer som skal gjøres etter endt prøveperiode og hvilken politisk prosess det legges opp til i etterkant av en evaluering.

Virkningen av et vedtak, er uansett tidsbegrenset av et eventuelt nytt vedtak.

Et løyve utstedt til de respektive hytteeiere er dessuten personlig og kan inndras ved misbruk. Vi mener at Verdal kommune har de sanksjonsmuligheter som trengs, slik at løyver kan inndras ved misbruk.

Vi ønsker derfor at Verdal kommunestyre i sin saksbehandling fjerner følgende punkt i § 5c):

- **Innføres i en prøveperiode på 5 år.**

I henhold til § 5 c) er muligheten for dispensasjon begrenset til eier av hytte. I rundskriv T1/96 heter det (ref. side 22):

- ***Begrepet hytteeier må her ansees å omfatte også eierens nærmeste familie, som ektefelle og barn.***

Vi forutsetter at Verdal kommune legger denne definisjonen til grunn for behandling av dispensasjonssøknader etter § 5 c), slik at det er ikke tvil om hvem som kan søke dispensasjon som hytteeier.

Verdal 07.12.2020

For Verdalsgrønningen Hytteeierforening, Kverndalen Hytteeierforening, og enkelte andre eiere av frittliggende hytter i Verdal kommune.

Harald Røstad

Jan Ivan Bengtsen

Robert Storholmen

Sluttbehandling Planstrategi 2021-2024

Saksbehandler: Marthe Leistad Bakken	Arkivref: 2020/3887 - /
E-post: marthe.bakken@verdal.kommune.no	
Tlf.:	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Formannskap	14.01.2021	5/21
Kommunestyre	25.01.2021	3/21

Saksprotokoll i Formannskapet - 14.01.2021 - 5/2021

BEHANDLING:

Ved votering ble kommunedirektørens innstilling enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

Med hjemmel i [plan- og bygningslovens § 10-1](#) vedtas forslag til Planstrategi 2021-2024 datert 3. november 2020.

Kommunedirektørens innstilling:

Med hjemmel i [plan- og bygningslovens § 10-1](#) vedtas forslag til Planstrategi 2021-2024 datert 3. november 2020.

Vedlegg:

- 1 Forslag Planstrategi Verdal 2021-2024
- 2 Vurdering høringsuttalelser Planstrategi
- 3 Høringsuttalelser samlet
- 4 Rapporten analysegrunnlag for økonomiplan - kostraanalyse
- 5 Samfunnsanalyse - beskrivelse av utviklingstrekk, utfordringer og muligheter i Verdal

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

I henhold til [plan- og bygningslovens § 10-1](#) skal kommunestyret minst én gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi.

Planstrategien bør omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling - herunder langsiktig arealbruk, miljøutfordringer og sektorenes virksomhet, samt en vurdering av kommunens planbehov i valgperioden.

Planstrategien er ikke en plan. Den skal ikke inneha mål og strategier. Mål og strategier vedtas i kommuneplanene. Planstrategien handler om drøftinger av utviklingstrekk i kommunen som samfunn og organisasjon, for å gi retning for planleggingen og som grunnlag for vurdering og prioritering av hvilke planoppgaver kommunen bør starte opp eller videreføre for å legge til rette for ønsket utvikling og for å kunne møte aktuelle utfordringer.

Formannskapet behandlet i [sak 148/20](#) i møte 12.11.2020 forslag til Planstrategi 2021-2024.

Formannskapet gjorde følgende vedtak:

«Med hjemmel i [plan- og bygningslovens § 10-1](#) legges forslag til Planstrategi 2021-2024 datert 3. november 2020 på høring i 30 dager.»

Fristen for høringsuttalelser var satt til 18. desember 2020. Det er mottatt tre høringsuttalelser – fra Fylkesmannen i Trøndelag, Trøndelag fylkeskommune og Statens vegvesen. Alle uttalelsene er gjennomgått og vurdert i forhold til endringsbehovet i Planstrategien. Vurderingene fremgår av vedlegg nr. 2.

Vurdering:

I vedlegg nr. 2 er det vurdert hvorvidt høringsuttalelsene medfører endringsbehov i Planstrategien.

Høringsuttalelsene medfører ingen endringer i selve Planstrategien, men uttalelsene anses å være viktig kunnskapsgrunnlag og gode råd for den videre prosessen med kommuneplanens samfunns- og arealdel.

Planstrategi

2021-2024

Verdal kommune

Versjon 3.november 2020

FNs BÆREKRAFTSMÅL

VERDAL
KOMMUNE

Innhold

Innledning.....	2
Kunnskapsgrunnlag	2
Forventninger til planarbeidet	3
Nasjonale forventninger.....	3
FNs bærekraftsmål	3
Regionale forventninger.....	4
Lokale forventninger	4
Plan- og styringssystemet.....	4
Muligheter og utfordringer for verdalssamfunnet.....	7
Strategiske valg for samfunnsutviklingen	9
Visjon	9
Planbehov 2020-2023.....	9

Innledning

Alle kommuner skal ha en planstrategi. Lovkravet er nedfelt i lov om planlegging og byggesaksbehandling §10-1 og lyder som følger:

Kommunestyret skal minst én gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi. Planstrategien bør omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, herunder langsiktig arealbruk, miljøutfordringer, sektorenes virksomhet og en vurdering av kommunens planbehov i valgperioden.

Kommunen skal i arbeidet med kommunal planstrategi innhente synspunkter fra statlige og regionale organer og nabokommuner. Kommunen bør også legge opp til bred medvirkning og allmenn debatt som grunnlag for behandlingen. Forslag til vedtak i kommunestyret skal gjøres offentlig minst 30 dager før kommunestyrets behandling.

Ved behandlingen skal kommunestyret ta stilling til om gjeldende kommuneplan eller deler av denne skal revideres, eller om planen skal videreføres uten endringer. Kommunestyret kan herunder ta stilling til om det er behov for å igangsette arbeid med nye arealplaner i valgperioden, eller om gjeldende planer bør revideres eller oppheves.

Det er også andre lover som setter krav til kommunen når det gjelder kommunal planlegging.

[Kommuneloven](#) legger forholdene til rette for et funksjonsdyktig kommunalt og fylkeskommunalt folkestyre, og for en rasjonell og effektiv forvaltning av de kommunale og fylkeskommunale fellesinteresser innenfor rammen av det nasjonale fellesskap og med sikte på en bærekraftig utvikling. Loven skal også legge til rette for en tillitsskapende forvaltning som bygger på en høy etisk standard. Kommuneplanleggingen skal bygge på en realistisk vurdering av den forventede utvikling i kommunen, og av de økonomiske ressurser som vil stå til rådighet, slik dette framgår av økonomiplanen.

[Plan- og bygningsloven](#) pålegger kommunene å planlegge etter loven for å fremme bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner. Planlegging etter loven skal bidra til å samordne statlige, regionale og kommunale oppgaver og gi grunnlag for vedtak om bruk og vern av ressurser.

En planstrategi er ingen egen plan, men et hjelpemiddel for det nye kommunestyret til å avklare hvilke planoppgaver kommunen skal prioritere i valgperioden for å møte kommunens behov.

[Veileder for kommunal](#) planstrategi viser til at formålet med planstrategien er å klargjøre hvilke planoppgaver kommunen bør starte opp eller videreføre, for å legge til rette for en ønsket utvikling i kommunen. Planstrategien skal styrke den politiske styringen av hvilke planoppgaver som skal prioriteres for å møte kommunens muligheter og utfordringer. Planstrategien er også et egnet verktøy for å vurdere kommunens plansystem og planressurser. Dette blir gjort i denne planstrategien.

Kunnskapsgrunnlag

Planer, strategier og beslutninger må bygge på et oppdatert og grundig kunnskapsgrunnlag. Grunnlaget for kommunal planstrategi er en helhetlig samfunnsanalyse, der viktige [nøkkel tall](#) og [utviklingstrekk](#) med betydning for videre utvikling i kommunen er beskrevet. En oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer i Verdal kommune er integrert i samfunnsanalysen.

For å skape en felles forståelse av mulighetene og utfordringene i verdalssamfunnet, har det vært viktig med innspill og synspunkter fra innbyggerne. På grunn av koronapandemien ble dette ivaretatt ved gjennomføringen av innbyggerundersøkelsen Folkestemmen.

Forventninger til planarbeidet

Nasjonale forventninger

Hvert fjerde år legger regjeringen fram [nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging](#) for å fremme en bærekraftig utvikling i hele landet. De nasjonale forventningene skal følges opp i fylkeskommunenes og kommunenes arbeid med planstrategier og planer, og legges til grunn for statlige myndigheters medvirkning i planleggingen.

Regjeringens forventningsdokument legger vekt på følgende:

- FN's bærekraftsmål
- Arealstrategier i kommuneplanens samfunnsdel
- Digitalisering
- Vekstkraftige regioner og samfunn
- Aktiv forvaltning av natur og kulturminner

FNs bærekraftsmål

Regjeringen har bestemt at FNs 17 bærekraftsmål, som Norge har sluttet seg til, skal være det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids største utfordringer, også i Norge. Det er derfor viktig at bærekraftmålene blir en del av grunnlaget for samfunns- og arealplanleggingen.

FN's bærekraftsmål skal fremme økonomisk, sosial og miljømessig bærekraft. Kommunen har en nøkkelrolle i å realisere en bærekraftig samfunnsutvikling. Kommunen er nærmest befolkningen, lokalt næringsliv og lokale organisasjoner. Samtidig er kommunen ansvarlig for store deler av den

sosiale og fysiske infrastrukturen som påvirker befolkningens levekår og utviklingsmuligheter. Det er derfor viktig at alle tre bærekraftsdimensjonene ivaretas i den kommunale planleggingen.

Våren 2020 har bærekraftmålene vært på sakskartet både politisk og administrativt i kommunen.

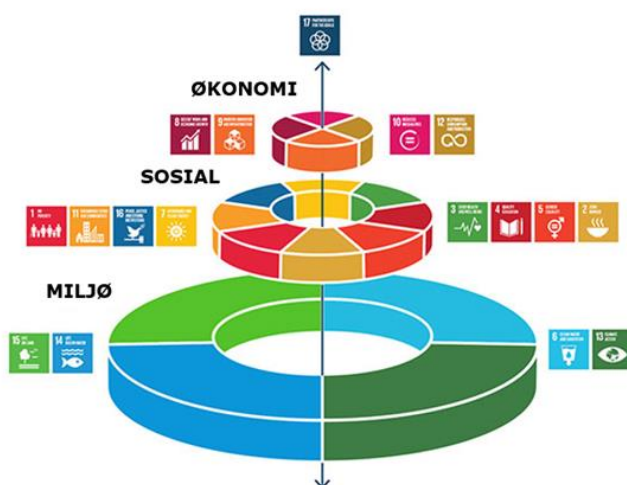
Følgende mål er definert som særlig relevante for verdalssamfunnet:

Hovedmål 3: Sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder.

Hovedmål 4: Sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheten for livslang læring for alle.

Hovedmål 8: Fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle.

Hovedmål 9: Bygge robust infrastruktur, fremme inkluderende og bærekraftige industrialisering og bidra til innovasjon.

Hovedmål 13: Handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem.

Hovedmål 17: Samarbeid for å nå målene.

Regionale forventninger

[Trøndelagsplanen 2019-2030](#) viser Trøndelag fylkeskommune sine prioriteringer og forventninger for samfunnsutviklingen i fylket. Planen har følgende målsettinger:

- I 2030 skal god livskvalitet og mangfold kjennetegne Trøndelag
- I 2030 er kunst og kultur en viktig drivkraft for samfunnsutviklingen i Trøndelag
- I 2030 er Trøndelag best på regional samhandling
- I 2030 har Trøndelag et omstillingsdyktig og framtidsrettet arbeids- og næringsliv
- I 2030 er trøndersk næringsliv basert på miljøvennlig næringsutvikling og teknologi
- I 2030 har Trøndelag bærekraftig produksjon av mat og bioråstoff
- I 2030 har Trøndelag en bærekraftig areal- og transportstruktur
- I 2030 har Trøndelag et balansert utbyggings- og bosettingsmønster
- I 2030 har Trøndelag et samordnet transport- og samferdselssystem

[Regional planstrategi for Trøndelag fylkeskommune](#) peker på følgende prioriterte satsinger i inneværende fylkestingsperiode:

- Trøndelag svarer på klimautfordringen
- Innovative løsninger slik at alle kan jobbe og bo i hele Trøndelag
- Et bærekraftig næringsliv i hele Trøndelag
- Kompetanse for å møte et arbeidsliv i endring
- Kultur som drivkraft i samfunnsbyggingen
- Samarbeid i nye strukturer

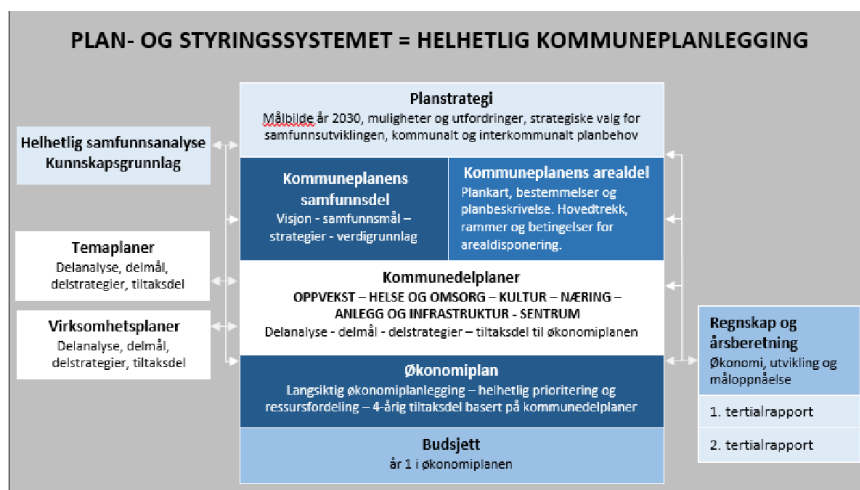
Lokale forventninger

I forbindelse med utarbeidelse av samfunnsanalysen ble det gjennomført en innbyggerundersøkelse i Verdal. Folkestemmen 2020 hadde over 4300 deltakere, med god representasjon fra alle geografiske områder i Verdal. Undersøkelsen viser at innbyggerne er særlig opptatt av:

- Attraktive og levende lokalsamfunn i hele kommunen
- Kultur og folkehelse
- Velferdssamfunnet
- Stedsutvikling
- Innbyggermedvirkning og frivillighet

Plan- og styringssystemet

Verdal kommune har per i dag felles [plan- og styringssystem](#) med Levanger kommune, som følge av samarbeidet i Innherred samkommune. Systemet er illustrert i figuren under. Plan- og styringssystemet ble vedtatt av kommunestyret i Verdal i 2017.

Ifølge lovkravet til kommunene skal følgende planer utarbeides:

- Planstrategi (defineres ikke som en plan)
- Kommuneplan med samfunns- og arealdel
- Økonomiplan og budsjett
- Årsberetning

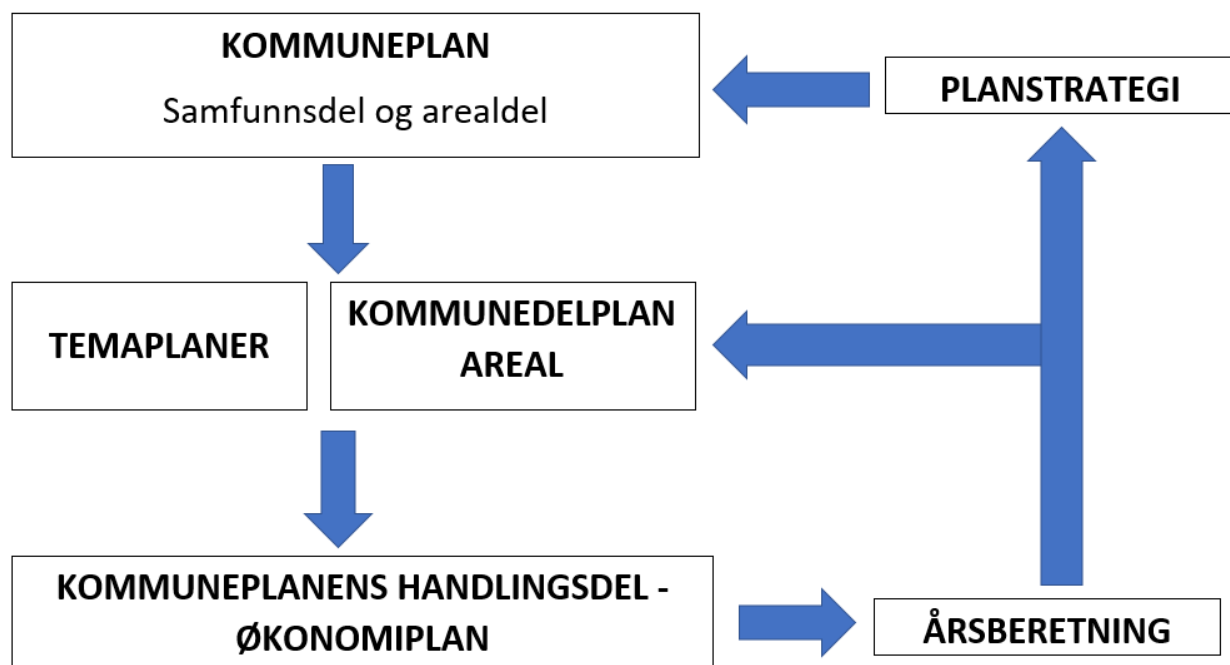
Dagens system inkluderer

tematiske kommunedelplaner, som skal følge opp mål- og strategier fra kommuneplanens samfunnsdel. Kommunedelplanene er i stor grad sektorvise i dag.

Gjeldende kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt i 2015 og er også felles med Levanger kommune. Prosessen med revidering av kommuneplanens samfunnsdel og arealdel pågår og vil resultere i en egen kommuneplan for Verdal kommune.

I forbindelse med revideringsprosessen er plan- og styringssystemet gjennomgått, i den hensikt å se på forenklinger, en tydeliggjøring av sammenhengene mellom de ulike plannivåene, samt hva som kan fremme større grad av tverrfaglig samarbeid i kommuneorganisasjonen.

Følgende system legges heretter til grunn for samfunnsplanleggingen i Verdal kommune:

Figur: Nytt plan- og styringssystem Verdal kommune

Formål og innhold i de ulike planene er beskrevet i tabellen under:

Plandokument og formål	Innhold
Planstrategi: • Kommunestyrets ledelsesverktøy med føringer for alle planer • Avklarer hva som skal planlegges og felles langsiktig utviklingsretning • Bygger på den helhetlige samfunnsanalysen	- Utfordringsbilde - Strategiske valg for samfunnsutviklingen - Planbehov, dvs. planer som skal utarbeides i perioden
Kommuneplanens samfunnsdel: • Kommunestyrets ledelsesverktøy som gir føringer for samordna og bærekraftig planlegging, utvikling og drift – «<u>hvilket verdalssamfunn skal vi ha?</u>» • Bygger på den helhetlige samfunnsanalysen og planstrategien	- Mål - Strategier - Målindikatorer
Kommuneplanens arealdel: • Kommunestyrets ledelsesverktøy med føringer for arealbruk som skal fremme ønsket utvikling iht. Kommuneplanens samfunnsdel og Planstrategien – «<u>hvordan skal vi bruke arealene for å realisere det verdalssamfunnet vi vil ha?</u>» • Bygger på den helhetlige samfunnsanalysen og planstrategien	- Arealplankart med arealformål og hensynssoner - Planbeskrivelse
Temaplaner: • Administrative lederverktøy for gjennomføring av vedtatte strategier og tiltak. Vedtas politisk. • Planområdenes arena for: - oppspill av kunnskap til den helhetlige samfunnsanalysen - oppspill knyttet til mål og strategier ved revidering av kommunedelplaner - samordning av tiltak fra ulike fagområder - samskaping med innbyggere og eksterne aktører	- Delanalyse: Utfordringer og muligheter for planområdet - Mål for planområdet - Strategier for planområdet - Tiltaksdel med drifts- og investeringstiltak
Økonomiplan med handlingsdel og budsjett: • Kommunestyrets ledelsesredskap for: - samordna prioritering, fordeling og omfordeling av økonomiske rammer og kommunale ressurser - bærekraftig økonomistyring • Kommuneplanens handlingsdel som viser hvordan kommuneplanen følges opp de neste 4 år – «<u>hvordan skal vi bruke økonomien som virkemiddel for å realisere det verdalssamfunnet vi vil ha?</u>»	- Kommunestyrets langsiktige føringer - Økonomiske rammebetingelser - Status for og utviklingen i lokalsamfunnet, kommunale ansvarsområder og kommuneorganisasjonen - Delmål for økonomiplanperioden - Gjennomførte og nye omstillings- og utviklingstiltak - Kommuneplanens handlingsdel med drifts og investeringstiltak - Hovedoversikt drift og investering

Årsberetning: • Arena for vurderinger av: – drift, utvikling og måloppnåelse i kommuneorganisasjonen – gjennomføring og effekter av tiltak i økonomiplanen – økonomisk status og evt. avvik i forhold til budsjettet • Gir grunnlag for nye planer inkl. økonomiplanen	– Vurderinger av drift, utvikling og måloppnåelse – Gjennomførte tiltak i økonomiplanen – Økonomisk status
---	--

Muligheter og utfordringer for verdalssamfunnet

Bærekraftige lokalsamfunn

Et bærekraftig verdalssamfunn er et lokalsamfunn det er godt å bo i, arbeide i og besøke. Verdalingene er stolte av kommunen sin og har en sterk identitetsfølelse. Dette blir en styrke fram mot det kommende nasjonaljubileet i 2030.

Verdal har en strategisk plassering i en felles bo- og arbeidsmarkedsregion på Innherred og det er potensiale i å utnytte denne fordelene ytterligere i årene framover. Jobbmuligheter, gode oppvekstmiljø, samt tilgjengelig natur og møteplasser er faktorer som er viktige for valg av bosted. For Verdal er det en utfordring å få flere kvinner til å bli i eller vende tilbake til kommunen etter endt utdanning.

Næringslivet er en motor i samfunnsutviklingen og sammen med et sterkt kulturliv og en solid frivillighet, gir dette store muligheter for å videreutvikle et bærekraftig verdalssamfunn.

Bærekraftig økonomi

Økonomi er kommunens virkemiddel for å utøve sitt samfunnsoppdrag. Kommuner skal forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid. Press på økonomien og kortsiktig økonomifokus kan ødelegge for langsiktig og bærekraftig samfunnsutvikling.

En organisasjon i kontinuerlig utvikling

Å være en stor organisasjon i omskiftelige omgivelser krever evne og vilje til endring og utvikling. Endrings- og innovasjonskompetanse i lederrollene i kommunen er viktig. Digitalisering vil prege flere av de kommunale tjenestene framover. Digitalisering vil kreve en ny type kompetanse hos mange ansatte.

Demografisk utvikling

Velferdssystemet er under press grunnet en markant økning i antall eldre fram mot 2040, samtidig som antallet i yrkesaktiv alder blir færre i forhold til antall eldre. Lavere fødselstall forsterker dette presset.

Frivillighet og demokrati

Et informert og velfungerende demokrati forutsetter tillit, åpenhet og gjensidig respekt. Tillit og legitimitet i befolkningen er ferskvare. Det representative demokratiet forutsetter valgdeltakelse fra alle samfunnsgrupper. Lokaldemokratiet skal gjennom åpen debatt og prosesser som involverer innbyggerne, legge til rette for deltagelse i samfunnsutviklingen også mellom valgene. Dette krever nye metoder og en ny rolleforståelse for både politikere og kommuneorganisasjon.

Frivilligheten er en viktig samfunnssektor, en likeverdig samarbeidspart. Frivilligheten har betydning for et levende demokrati og et bærekraftig samfunn. Verdal har en sterk frivillig sektor. Et godt samarbeid og en god dialog med frivilligheten er viktig for at partene skal kunne spille hverandre gode på veien mot felles mål.

Folkehelse og sosial ulikhet

Folkehelsen er jevnt over god. De fleste trives og setter pris på å bo i Verdal. At hver femte voksne verdalinger mottar støtte til livsopphold må likevel sies å være en folkehelseutfordring. Verdalingene har også høyere forbruk av spesialisthelsetjenester (både når det gjelder psykisk og fysisk helse). Dette kan forebygges ved hjelp av tidlig innsats og tydelige prioriteringer. Sosiale forskjeller gir ulikheter i helse, utdanning og livskvalitet. Dette truer samfunnets bærekraft. Å bedre folkehelsen krever innsats fra hele verdalssamfunnet.

Klima, energi og miljø

Regjeringen har som mål at utslipp av klimagasser i 2030 skal reduseres med minst 50 prosent og opp mot 55 prosent i forhold til referanseåret 1990, og at Norge blir et lavutslippssamfunn i 2050. Kommunene er definert som nøkkelaktører for å realisere dette. Det kreves lokal innsats der både innbyggere, næringsliv og kommunal drift må omstilles til klimavennlig praksis.

Bærekraftig areal og transport

Bærekraftig arealdisponering forutsetter at det legges et langsiktig tidsperspektiv til grunn i samfunnsplanleggingen. Trenden er sentralisering. Dette er utfordrende å kombinere med naturvern og jordvern. Nasjonale retningslinjer for planlegging peker på at utviklingen går i retning av mer kompakte byer og tettsteder, redusert transportbehov og fokus på miljøvennlige transportformer. I en kommune med begrenset kollektivtilbud og flere grender er dette krevende. Det betyr satsing på gode sykkel- og gangvegforbindelser, korte avstander til eksisterende kollektivholdeplasser, og en fortetting av grender og tettsteder.

Samfunnssikkerhet og beredskap

Lokale, nasjonale eller internasjonale hendelser kan føre til utrygghet, skader, pandemier og tap på områder av stor betydning for sentrale samfunnsinstitusjoner, vår felles sikkerhet eller den enkeltes trygghet. Klimaendringene gir Trøndelag våtere, villere og varmere vær. Dette påvirker samfunnssikkerheten gjennom større risiko for flom og ras. Digitalisering av samfunnet og

manglende sosial inkludering øker faren for å begå kriminalitet. Manglende erkjennelse av trusler utfordrer beredskapen. Sykehus, politi og sivilforsvar er viktige trygghetsfaktorer lokalt.

Verdal i verden – verden i Verdal

Kommunene er stadig mer påvirket av utviklingen som skjer utenfor landets grenser. Dette gjelder både kulturelt, politisk og økonomisk. Som en betydelig næringslivskommune er den internasjonale økonomien noe som i stor grad påvirker samfunnsutviklingen i Verdal.

Strategiske valg for samfunnsutviklingen

Samfunnsanalysen gir sammen med forventninger på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå grunnlag for strategiske valg for Verdal, som innebærer bredt samarbeid fra en kommuneorganisasjon som bidrar til

- et verdalssamfunn som bygd på raushet, mestring og trygghet (sosial bærekraft)
- videreutvikling av Verdal som et godt sted å bo, arbeide og besøke (økonomisk bærekraft)
- ivaretagelse av natur og miljø gjennom «det grønne skiftet» (miljømessig bærekraft)

Visjon

En ny visjon for Verdal kommune er under utarbeidelse og vil innarbeides i planstrategien når den er vedtatt i kommunestyret i januar 2021.

Planbehov 2020-2023

Verdal kommune er inne i en prosess med revidering av kommuneplanens samfunns- og arealdel. Dette arbeidet ferdigstilles våren 2021. Hvordan resultatet av samfunnsdelen blir, vil ha store innvirkninger på hvilke temaplaner det er behov for å utarbeide. Dette fordi behovet for detaljering og konkretisering vil avhenge av omfanget av og innretningen på samfunnsdelen. I tabellen under fremgår det hvilke planer kommunen har i dag og når/om disse skal revideres.

Planer	Utarbeides/revideres
Kommuneplanens samfunnsdel	Under revidering Neste revidering: 2024/2025
Kommuneplanens arealdel	
Planstrategi	2019-2020 Neste revidering: 2024
Økonomiplan/budsjett	Årlig
Kommunedelplan Verdal by	Revideres ved behov
Kommunedelplan Tromsdalen	Revideres ved behov
Temaplan: Trafikksikkerhetsplan 2017-2020	2021
Temaplan: Kulturminner 2021-2024	Under arbeid
Temaplan: Nasjonaljubileet 2030	Under arbeid
Temaplan: Anlegg for lek, idrett og aktivitet 2015 - 2018	Under revidering
Temaplan: Legetjenesten	Under revidering
Planer som vurderes revidert	Utarbeides/revideres
Temaplan: Økt sykkelbruk	2023
Temaplan: Vold i nære relasjoner	2023
Temaplan: Landbruk 2017-2020	2021
Temaplan: Boligplan Verdal 2020-2023	2023
Temaplan: Ruspolitisk handlingsplan	2021
Temaplan: Klima og energi	2021
Temaplan: Gatebruksplan	2021
Planer som utgår	
Kommunedelplan helse, omsorg og velferd 2015-2030	Tas opp i kommuneplanens samfunnsdel fra 2021
Kommunedelplan oppvekst 2015-2022	
Kommunedelplan kultur 2015-2030	
Kommunedelplan næring 2017-2020	
Boligsosial handlingsplan	Inngår i Boligplan 2020-2023

Høringspart	Høringsuttalelser	Vurdering
Fylkesmannen i Trøndelag 14.12.2020	Overordnet - Det er positivt at planstrategien viser til at bærekraftig økonomi er et virkemiddel for å utøve sitt samfunnsoppdrag. Videre vises det til at et bredt samarbeid fra en kommuneorganisasjon blant annet skal bidra til økonomisk bærekraft. Det kan være hensiktsmessig å synliggjøre at eventuelle endringer i økonomiske rammer vil kunne kreve prioriteringer i tiden som kommer. Planstrategien bør gi en god beskrivelse av de økonomiske utfordringene kommunen står overfor i planperioden. - Det er et godt grep å benytte befolkningsutvikling og demografi som utgangspunkt for fremtidige behov og investeringer og for strategien innen ulike områder. Planstrategien kan med fordel gi en nærmere beskrivelse av dette forholdet. Landbruk - Verdal by ligger «midt i matfatet». Det påpekes i planstrategien at det er lite tomter ledig for boligbygging i kommunen. Utvikling av byen og etablering av nye arealer til boligformål og andre viktige tiltak legger et stort press på omkringliggende jordbruksareal. Det er derfor positivt at boligsosial handlingsplan implementeres i Boligplan 2020-2023 og at denne skal revideres i perioden. Det er også behov for næringsarealer i kommunen. - Ørin beskrives som landets 3. største industripark. Her er det store muligheter knytta til fortetting og transformasjon, noe som bidrar til å redusere presset på omkringliggende areal. Det er viktig å gjennomgå alle næringsarealer i kommunen med tanke på effektiv arealutnytting. Reindrift - Reindriften er en av de mest arealavhengige næringene i Norge, og en av de største utfordringene for reindrifta er tap av beitearealer til utbyggingsinteresser. I tillegg er næringen definert som en urfolksnæring og er derfor spesielt viktig for å ivareta hensynet til det sørsamiske levesett og kultur (...) Tidlig involvering av reindrifta er avgjørende, både for å kartlegge arealbehovet og mulige fremtidige konfliktområder knyttet til kommunens utviklings- og innsatsområder. Klima og miljø - Vi foreslår at kommunen utarbeider strategier for temaene friluftsliv, sti- og løypenett, motorferdsel i utmark/på sjøen, strandsone, klima, klimatilpasning, naturmangfold, forurensning, gang- og sykkelveier og samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging. Om disse temaene er del av samme plan vil det være enklere å se dem i sammenheng der det er naturlig. Også plan for vann og avløp kan være nyttig å se på i sammenheng med noen av de andre temaene som her er omtalt. Kommunen bør også ha en strategi for arealbruk (næring, bolig fritidsbebyggelse m.m.). Helse og omsorg - Når det arbeides videre med planverket for helse- og omsorgstjenestene må kommunen aktivt ta inn de planbehov som utløses av Leve hele livet – En kvalitetsreform for eldre (Meld.	- Anses å være ivaretatt i samfunnsanalysen og blir ytterligere konkretisert i kommuneplanens samfunnsdel. - Anses å være ivaretatt i samfunnsanalysen. - Areal til boligformål og næringsformål vil ivaretas i kommuneplanens samfunns- og arealdel. - Næringsareal vil ivaretas i kommuneplanens arealdel. - Arealbruk vil ivaretas i kommuneplanens samfunns- og arealdel, og reindriftnæringa vil involveres i prosessen. - Strategier for nevnte område vil vurderes i forbindelse med kommuneplanens samfunns- og arealdel. - Vil ivaretas i kommuneplanens samfunns- og arealdel, samt eventuelle temaplaner.

Høringspart	Høringsuttalelser	Vurdering
	St. 15 (2017–2018)). Målet med reformen er at eldre kan mestre livet lenger og ha en trygg, aktiv og verdig alderdom.	
Trøndelag fylkeskommune 21.12.2020	- FNs bærekraftsmål er globale og overordnede, men løsningene må utvikles og iverksettes lokalt og regionalt. Det er derfor positivt at bærekraftsmålene har blitt satt på sakskartet både politisk og administrativt i kommunen. Kommunen har definert mål som er særlig relevante for verdalssamfunnet. Da gjenstår det å gjøre de «verdalske». - Vi vil også gi honnør for oppsettet i tabellform over formål og innhold i de ulike planene. Trolig kan dette utvides med flere kolonner og bli et nyttig redskap i årsrapportering om status for de ulike planene.	- Bærekraftsmålene vil være rammeverket for kommuneplanens samfunns- og arealdel og «verdalfisering» av bærekraftsmålene er del av denne prosessen. - Det vil i forbindelse med ny kommuneplan også gjøres vurderinger av egnet rapporteringsmetode for kommunale planer ut over økonomiplan.
Statens vegvesen Region midt 16.12.2020	Norge skal på sikt transformeres mot et lavutslippssamfunn i 2050, og kommunene har en avgjørende rolle. Vi tror dette innebærer at alle framtidige kommunale planer bør inneholde en konkret vurdering av om og hvordan planens gjennomføring påvirker dette.	Vil ivaretas i kommuneplanens samfunns- og arealdel, samt eventuelle temaplaner.

Fylkesmannen i Trøndelag

Tröndelagen fylhkenålma

Vår dato:

14.12.2020

Vår ref:

2020/13462

Deres dato:

17.11.2020

Deres ref:

MABAKK 2020/3887

Verdal kommune

Postboks 24

7651 VERDAL

Saksbehandler, innvalgstelefon

Tonje Rønneberg Devik

Uttalelse - forslag til kommunal planstrategi 2021 - 2024 - Verdal kommune

Fylkesmannen har mottatt forslag til kommunal planstrategi for Verdal kommune til uttalelse. Under følger innspill til strategien på Fylkesmannens ulike fagområder:

Overordnede føringer

Planstrategidokumentet gir en god oversikt over plan- og strategiarbeidet for planperioden. Gjeldende kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt i 2015 og er felles med Levanger kommune. Det er positivt at prosessen med revidering av kommuneplanens samfunnsdel og arealdel er igangsatt og at arbeidet vil resultere i en egen kommuneplan for Verdal kommune.

Det er positivt at planstrategien viser til at bærekraftig økonomi er et virkemiddel for å utøve sitt samfunnsoppdrag. Videre vises det til at et bredt samarbeid fra en kommuneorganisasjon blant annet skal bidra til økonomisk bærekraft. Det kan være hensiktsmessig å synliggjøre at eventuelle endringer i økonomiske rammer vil kunne kreve prioriteringer i tiden som kommer. Planstrategien bør gi en god beskrivelse av de økonomiske utfordringene kommunen står overfor i planperioden.

Det er et godt grep å benytte befolkningsutvikling og demografi som utgangspunkt for fremtidige behov og investeringer og for strategien innen ulike områder. Planstrategien kan med fordel gi en nærmere beskrivelse av dette forholdet.

Fylkesmannen oppfordrer også kommunen til å se hen til kunnskapen fra arbeidet som ble gjennomført i forbindelse med kommunereformen, spesielt med tanke på de utfordringene som da ble identifisert og hvordan Verdal kommune ønsker å møte disse. Her ble det omfattende redegjort for utfordringer og muligheter for de ulike alternativene, og dette vil kunne utgjøre et viktig kunnskapsgrunnlag for utviklingen av Verdal kommune som tjenesteyter og utviklingsaktør.

Landbruk

Verdal kommune er en viktig landbrukskommune, og er en av de kommunene i Trøndelag som har best naturgitte forutsetninger for jordbruk og skogbruk. Antallet sysselsatte i landbruket har gått ned i perioden 2009-2019, men produksjonsvolumet er i stor grad opprettholdt. Dette gjenspeiles bl.a. i statistikk over den verdiskapingen som landbruket genererer. Betydningen av å opprettholde

E-postadresse:
fmlpost@fylkesmannen.no
Sikker melding:
www.fylkesmannen.no/melding

Postadresse:
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Besøksadresse:
Strandveien 38, Steinkjer
Prinsens gt. 1, Trondheim

Telefon: 74 16 80 00
www.fylkesmannen.no/tl

Org.nr. 974 764 350

landbrukets ressursgrunnlag bør derfor være et gjennomgående tema i kommunens strategiske planlegging.

Kommunens overordna planverktøy er under revidering og planlegges vedtatt våren 2021. Verdal by ligger «midt i matfatet». Det påpekes i planstrategien at det er lite tomter ledig for boligbygging i kommunen. Utvikling av byen og etablering av nye arealer til boligformål og andre viktige tiltak legger et stort press på omkringliggende jordbruksareal. Det er derfor positivt at boligsosial handlingsplan implementeres i Boligplan 2020-2023 og at denne skal revideres i perioden. Det er også behov for næringsarealer i kommunen.

Kommunedelplan næring er en av planene som nå utgår. Verdal kommune er en stor industrikommune og har behov for nye næringsarealer. Ørin beskrives som landets 3. største industripark. Her er det store muligheter knytta til fortetting og transformasjon, noe som bidrar til å redusere presset på omkringliggende areal. Det er viktig å gjennomgå alle næringsarealer i kommunen med tanke på effektiv arealutnytting.

Kommunen har en målsetting om å gjennomføre det grønne skiftet og redusere klimafotavtrykket. Klimautfordringer er et tema som gjelder flere sektorer, inkludert landbruk (jordbruk og skogbruk). I Verdal kommer klimagassutslippene i hovedsak fra industri, jordbruk og veitrafikk. Det er positivt at klima- og energiplanen skal revideres i perioden.

Kommunen har i 2017 vedtatt en landbruksplan for samkommunen Verdal og Levanger. Planen er et godt grunnlag for å sette nødvendig søkelys på landbrukets muligheter og utfordringer og er et viktig verktøy som beslutningsgrunnlag i krevende arealsaker hvor landbrukets ressursgrunnlag settes under press. Fra formålsskapittelet i planen leser vi «temaplanen skal bidra til at kunnskap om landbruket legges til grunn ved revidering av økonomiplan og det strategiske planverket». Fra planstrategien ser vi at revidering av landbruksplanen skal gjennomføres i 2021. Dette er positivt for den videre utviklingen av landbruksnæringen i kommunen.

Som et viktig og nyttig verktøy i arealforvaltningen nevner vi at regional plan for arealbruk i Trøndelag planlegges vedtatt i fylkestinget i 2021.

Reindrift

I Verdal kommune er det meste av arealet sesongbeite for rein. Unntaket er sentrumsnære områder fra Vuku og dalen ned til Verdalsøra. Innenfor kommunen er det to reinbeitedistrikt. Skæhkere sijte/Skjækerfjella reinbeitedistrikt har sine rettighetsområder nord for Inna og Gasken-Laante sijte/Færen reinbeitedistrikt sør for Inna. Alle årstidsbeiter er representert innenfor kommunens areal. Det er også særverdiområder for begge de sijte som har beiterett i kommunen. Med særverdiområder menes flytteveier, brunstland, kalvingsland, sentrale luftingsområder, samt områder i og ved anlegg til merking, skilling og slaktning. Verdalsfjellene er rik på kulturminner som vitner om samisk næringsutøvelse og tilstedeværelse i lang tid.

Grunnlovens § 108 og internasjonale forpliktelser pålegger både kommunale, regionale og statlige myndigheter til å ta hensyn til samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv i samfunnsplanlegging og arealplanlegging.

Nasjonale myndigheter har gjennom lovgivning (pbl. § 3-1, c) og retningslinjer for arealplanleggingen pekt på kommunen som den sentrale aktør for å sikre at reindriftsnæringen har tilstrekkelige og egne arealer for sin næringsutøvelse. Reindriften er en av de mest arealavhengige næringene i Norge, og en av de største utfordringene for reindrifta er tap av beitearealer til utbyggingsinteresser.

I tillegg er næringen definert som en urfolksnæring og er derfor spesielt viktig for å ivareta hensynet til det sørsamiske levesett og kultur.

Tidlig involvering av reindrifta er avgjørende, både for å kartlegge arealbehovet og mulige fremtidige konfliktområder knyttet til kommunens utviklings- og innsatsområder. Dette vil gi større forutsigbarhet knyttet til de ulike og tidvis motstridende interessene i sakene. Å involvere reindriften på tidlige tidspunkt i planarbeidene er avgjørende, nettopp for å sikre at også reindriftens interesser blir hørt.

For Gasken-Laante sijte er det utarbeidet en helhetlig konsekvensutredning (KU). Denne har på en god måte beskrevet både områdets bruk og vurderinger med tanke på hva det finns rom for av planer innenfor området. For Skæhkere sijte er det ikke utarbeidet en helhetlig KU, men kartfesting av beiteland og områder med særverdier er tilgjengelig i NIBIO som kartløsning, Kilden.

Vi gjør oppmerksom på at LMD arbeider nå med oppdatering av veileder om reindrift og plan- og bygningsloven. Dette for å gi et bedre verktøy for både forvaltning og reindrift i arealsaker. Ny veileder vil ha økt fokus på synliggjøring av reindriftens interesser, og sier blant annet at retningslinjer for langsiktig arealbruk skal inngå som en del av strategien. I dette ligger det å sikre naturgrunnlaget for reindriften som en samisk næring, samt å bidra til å gjennomføre internasjonale konvensjoner og avtaler knyttet til reindriften innenfor lovens virkeområde. Den sier videre at kommuner innenfor det samiske reinbeiteområdet skal behandle reindriften også i samfunnsdelen. Et minimum i dette arbeidet er å gjøre prioriteringer og legge strategier som er nødvendige for å sikre arealgrunnlaget for reindriften i et langsiktig perspektiv.

Klima og miljø

I arbeidet med kommunal planstrategi legger Verdal kommune FNs bærekraftsmål til grunn. Fylkesmannen som miljømyndighet spesielt vil peke på målene *12 Ansvarlig produksjon og forbruk*, *13 Stoppe klimaendringene*, *14 Livet under vann* og *15 Livet på land*. Verdal kommune har blant annet valgt ut mål 13 som særlig relevant for verdalssamfunnet.

De nasjonale forventningene til kommunene er at de, med utgangspunkt i FNs bærekraftsmål, skal skape et økologisk bærekraftig samfunn gjennom blant annet en offensiv klimapolitikk og en forsvarlig ressursforvaltning. Stikkord i denne sammenheng er god nok avfallshåndtering, reduksjon av forurensning og bærekraftig bruk av ressursene. Videre handler det om å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem. Andre viktige arbeidsområder er å beskytte, gjenopprette og fremme bærekraftig bruk av økosystemer, sikre bærekraftig skogforvaltning, samt stanse tap av artsmangfold.

Kommuneplanens samfunnsdel er under revidering. Også kommunens klima- og energiplan skal revideres i 2021. Det kan være et godt alternativ at temaene i gjeldende plan innarbeides i en plan som omfatter for klima, energi og miljø, eventuelt kan strategier for klima og miljø innarbeides som en del av samfunnsplanen. Strategier og prioriteringer i klima- og miljøspørsmål bør ha realistiske måloppnåelser, og tilpasses kommunens faktiske forhold. Vi vil anbefale kommunen å se klima og miljø i sammenheng med flere tema – gjerne innarbeidet i en sektorovergripende plan som samfunnsdelen. Dette kan bidra til at målene og strategiene blir implementert hos flere ulike etater. Som kommunen påpeker kreves det lokal innsats der både innbyggere, næringsliv og kommunal drift må omstilles til klimavennlig praksis. Oppnåelige og realistiske mål, samt en tverrfaglig forståelse kan være gode verktøy for å oppnå god innsats fra flere ulike aktører. I en kommune med begrenset kollektivtilbud og flere grender er det ikke like enkelt å redusere transportbehovet. Vi er

enige i at satsing på gode sykkel- og gangvegforbindelser, korte avstander til eksisterende kollektivholdeplasser, og en fortetting av grender og tettsteder kan være nyttige grep.

Fylkesmannen som miljømyndighet er altså av den oppfatning at flere tema som berører klima og miljø kan og bør ses i sammenheng med hverandre. Klimaregnskap og klimatilpasning henger naturlig sammen med flere andre tema som for eksempel samordnet bolig-, areal og transportplanlegging og bevaring og restaurering av myr. Naturmangfold henger sammen med friluftsliv, klimatilpasning, arealbruk m.m. Vi foreslår at kommunen utarbeider strategier for temaene friluftsliv, sti- og løypenett, motorferdsel i utmark/på sjøen, strandsone, klima, klimatilpasning, naturmangfold, forurensning, gang- og sykkelveier og samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging. Om disse temaene er del av samme plan vil det være enklere å se dem i sammenheng der det er naturlig. Også plan for vann og avløp kan være nyttig å se på i sammenheng med noen av de andre temaene som her er omtalt. Kommunen bør også ha en strategi for arealbruk (næring, bolig fritidsbebyggelse m.m.).

Det er også bra at kommunen har en bevissthet rundt verdien av tilgjengelig natur. Verdal kommune har flere inngrepsfrie naturområder, og andre områder som er attraktive for friluftslivet og som er viktige for naturmangfoldet. Kommunen har også varig verna vassdrag, som det er ekstra viktig å ta vare på. Kunnskap om naturmangfoldet bør ligge til grunn for all arealplanlegging. Kunnskapsgrunnlaget i Verdal kommune er relativt gammelt, og det er derfor behov for et bedre kunnskapsgrunnlag. Strategier for naturmangfold er et veldig nyttig grunnlag i videre arealplanlegging, og kan bidra til å gjøre planleggingen mer forutsigbar. Det er også nyttig å ha god oversikt over naturmangfoldet for bedre å kunne planlegge løyper og stier og annen friluftslivsbruk. Noen naturområder er mer sårbare for stor ferdsel enn andre, og kanalisering av ferdsel til mindre sårbare områder, eller til mindre sårbare tider av året, er alltid positivt. I den sammenheng vil vi minne om Sensitive artsdata som kartfester viktige arter som kan være sårbare for stor menneskelig trafikk. Dersom kommunen har naturtyper som krever skjøtsel som for eksempel slåttemark, kan en også utarbeide strategier for bevaring av natur gjennom skjøtsel.

Helse og omsorg

Verdal kommune har utarbeidet en god planstrategi. Til grunn for vurderingene er det utarbeidet en samfunnsanalyse, datert 3. november 2020. Den gir en god oversikt over utviklingstrekk, muligheter og utfordringer.

Kommunen er inne i en prosess med revidering av kommuneplanens samfunns- og arealdel og arbeidet ferdigstilles våren 2021. Det fremgår at arbeidet med og resultatet for samfunnsdelen vil ha store innvirkninger på hvilke temaplaner det er behov for å utarbeide. Dette fordi behovet for detaljering og konkretisering vil avhenge av omfanget og innretningen av samfunnsdelen. Av tabellen som ligger i planstrategien fremgår det at flere kommunedelplaner skal inngå i den kommende samfunnsdelen av kommuneplanen, herunder både helse, omsorg og velferd, samt oppvekst. Planstrategien nevner flere temaplaner som vurderes revidert i tidsrommet 2021-2023. Samfunnsanalysen som er utført, har synliggjort behovet for gode planer som ivaretar spesielt barn/unge og eldre. Det ser ut som kommunen treffer godt med nivået og tematiseringen av sine planer.

Samfunnsanalysen omtaler både demografiutfordringene, reformen Leve hele livet og aldersvennlige lokalsamfunn. Når det arbeides videre med planverket for helse- og omsorgstjenestene må kommunen aktivt ta inn de planbehov som utløses av Leve hele livet – En kvalitetsreform for eldre (Meld. St. 15 (2017–2018)). Målet med reformen er at eldre kan mestre livet lenger og ha en trygg, aktiv og verdig alderdom. Reformen løfter fram fem innsatsområder og 25

utprøvde løsninger. Områdene er et aldersvennlig Norge, aktivitet og felleskap, mat og måltider, helsehjelp og sammenheng.

Målgruppen for Leve hele livet er eldre over 65 år og deres pårørende. Reformens områder angår imidlertid alle brukere i omsorgstjenesten uavhengig av alder og diagnose. Kommunene oppfordres derfor til å legge reformens satsingsområder til grunn for det generelle plan- og kvalitetsforbedringsarbeidet i omsorgssektoren. Kvalitetsreformen bør ses i sammenheng med langsiktig planlegging og dimensjonering både av kapasitet og kompetanse i tjenestene. Reformen legger opp til at kommunene behandler og vedtar hvordan reformens løsninger skal innføres lokalt. De kommunene som omstiller seg i tråd med reformen vil bli prioritert ved søknad om midler fra relevante eksisterende og eventuelt nye øremerkede ordninger. Kommunene bør synliggjøre hvordan reformen er tenkt integrert i kommuneplanens samfunnsdel, og eldrerådet bør medvirke i planprosessene som kan knyttes til Leve hele livet.

Med hilsen

Trude Mathisen (e.f.)
seksjonsleder
Kommunal- og justisavdelingen

Tonje Rønneberg Devik
rådgiver
Kommunal- og justisavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Saksbehandlere:

Klima og miljø: Maria Aastum – 73 19 92 25

Landbruk: Aino Holst Oksdøl – 74 16 82 00

Helse og omsorg: Hanne Lundemo – 73 19 92 11

Reindrift: Julie Arnfinnsdatter Vesterhus – 74 16 80 56

Kopi til:

Trøndelag fylkeskommune Fylkets hus, Postboks 2560 7735 STEINKJER

VERDAL KOMMUNE
Postboks 24
7651 VERDAL

Vår dato:	21.12.2020	Vår referanse:	202035440-2	Vår saksbehandler:
Deres dato:		Deres referanse:	2020/3887	Sanna Elene Hanem Kavli

Fylkeskommunens uttalelse - Høring planstrategi 2021-2024 - Verdal kommune

Vi viser til forsendelse datert 17.11.2020. Planstrategi for Verdal kommune er sendt på høring.

Planstrategien bygger på en helhetlig samfunnsanalyse, hvor nøkkeltall og utviklingstrekk med betydning for videre utvikling i kommunen blir beskrevet. I forbindelse med utarbeidelse av samfunnsanalysen ble det gjennomført en innbyggerundersøkelse i Verdal. *Folkestemmen* 2020 hadde over 4300 deltakere. Innbyggermedvirkning er nødvendig og viktig, og dette arbeidet vil være et godt grunnlag for videre arbeid for planlegging i kommunen.

Verdal kommune har felles plan- og styringssystem med Levanger kommune, som følge av samarbeidet i Innherred samkommune. Gjeldende kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt i 2015 og er felles med Levanger kommune. Prosessen med revidering av kommuneplanens samfunnsdel og arealdel pågår og vil resultere i en egen kommuneplan for Verdal kommune.

Verdal kommune har i forbindelse med revideringsprosessen gått igjennom plan- og styringssystemet. Her har det blitt sett på forenklinger, en tydeliggjøring av sammenhengene mellom de ulike plannivåene, samt hva som kan fremme større grad av tverrfaglig samarbeid i kommuneorganisasjonen. Ellers har Verdal behov for å vurdere en rekke sektorplaner. Det blir også tatt ut en del planer som skal tas opp i kommuneplanens samfunnsdel. Det er positivt at Verdal kommune har tatt en slik gjennomgang. Et stort antall kommunedelplaner kan være veldig arbeidskrevende både når de utarbeides og når de skal følges opp. Det å benytte planstrategien og samfunnsdelen til å redusere antall planer virker å være et fornuftig grep.

FNs bærekraftsmål er globale og overordnede, men løsningene må utvikles og iverksettes lokalt og regionalt. Det er derfor positivt at bærekraftsmålene har blitt satt på sakskartet både politisk og administrativt i kommunen. Kommunen har definert mål som er særlig relevante for verdalssamfunnet. Da gjenstår det å gjøre de «verdalske».

Verdal kommune viser til et godt kunnskapsgrunnlag for strategien hvor Folkehelselovens krav om *Oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer* er integrert i samfunnsanalysen som blir brukt.

Innbyggerinvolvering eller medvirkning er sentralt i folkehelsearbeidet og dette synes godt ivarettatt gjennom innbyggerundersøkelsen *Folkestemmen*.

Trøndelag fylkeskommune

Seksjon Kommunal

Sosial bærekraft i varetas - og likeverdig med de to øvrige bærekraftdimensjonene. Folkehelse berøres av nesten samtlige bærekraftmål, men utvalget som er gjort er bra for å fremme god helse og livskvalitet.

De ti innsatsområdene (utfordringer og muligheter) har også alle folkehelse i seg, men strategien peker spesielt på folkehelse og sosial ulikhet. Dette er kanskje vår største utfordring i samfunnet og kommunen påpeker hele samfunnets og tjenestoområdenes innsats for å påvirke dette. Det er derfor bra at kommunen legger opp til at samfunnsdelen av kommuneplanen skal bli et strategisk arbeidsdokument for oppvekst, kultur, boligplanlegging, næring og helse/omsorg/velferd. Samfunnsdelen av kommuneplanen er «den egentlige folkehelseplanen».

Vi vil også gi honnør for oppsettet i tabellform over formål og innhold i de ulike planene. Trolig kan dette utvides med flere kolonner og bli et nyttig redskap i årsrapportering om status for de ulike planene.

Vi ser fram til videre dialog om gjennomføring av planstrategien og ønsker kommunen lykke til med det pågående planarbeidet.

Med vennlig hilsen

Anne Caroline Haugan
Seksjonsleder

Sanna Elene Hanem Kavli
Rådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Saksbehandlere:

Areal- og samfunnsplanlegging: Sanna Elene Hanem Kavli

Folkehelse: Guri Wist

Kopimottakere:

FYLKESMANNEN I TRØNDELAG

Statens vegvesen

VERDAL KOMMUNE
Postboks 24
7651 VERDAL

Behandlende enhet:
Transport og samfunn

Saksbehandler/telefon:
Ola Belsaas / 74122693

Vår referanse:
20/221928-2

Deres referanse:

Vår dato:
16.12.2020

Statens vegvesens uttalelse til forslag til planstrategi Verdal kommune 2021–2024

Vi viser til deres oversendelse datert 17. november i år.

Statens vegvesen har ansvar for å påse at føringene i Nasjonal transportplan, statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging, vegnormalene og andre nasjonale og regionale arealpolitiske føringer blir ivaretatt i planleggingen. Vi uttaler oss videre som forvalter av riksveg og som faglig sektormyndighet for vegtransport.

Bakgrunn

Verdal formannskap vedtok i møte 12.11.20 å sende forslag til kommunal planstrategi for 2021–2024 på høring – i tråd med kapittel 10 i plan- og bygningsloven. Planstrategien skal gi retning for planleggingen og vil være retningsgivende for kommunens prioritering av planoppgavene i perioden. Grunnlaget for en kommunal planstrategi er en helhetlig samfunnsanalyse, der viktige nøkkeltall og utviklingstrekk med betydning for videre utvikling i kommunen er beskrevet. En oversikt over dette er integrert i samfunnsanalysen.

Videre er medvirkning gjennom innspill og synspunkter fra innbyggerne søkt ivaretatt i form av innbyggerundersøkelsen *Folkestemmen*. Våren 2020 har FNs bærekraftsmål vært drøftet både administrativt og politisk i Verdal, og følgende hovedmål har blitt utpekt som særlig relevante for Verdal: 3 (helse og livskvalitet), 4 (utdanning og læring for alle), 8 (bærekraftig vekst og arbeid for alle), 9 (robust infrastruktur), 13 (bekjempe klimaendringer) og 14 (samarbeid for å nå målene).

Statens vegvesens oppdrag er å utvikle og tilrettelegge for et helhetlig og framtidsrettet transportsystem i hele landet, som fremmer framkommelighet, reduserer transportulykkene og bidrar til omstilling til lavutslippssamfunnet. Vi deler med andre ord kommunens ansvar for å bidra til en bærekraftig samfunnsutvikling.

Postadresse
Statens vegvesen

Telefon: 22 07 30 00

Kontoradresse
Byavegen 48
7715 STEINKJER

Fakturaadresse
Statens vegvesen
Regnskap
Postboks 702
9815 Vadsø

Org.nr: 971032081

Statens vegvesen har derfor følgende kommentarer til forslaget til planstrategi:

- Under avsnittet «Lokale forventninger» refereres hovedtrekkene fra innbyggerundersøkelsen, som for øvrig synes å ha hatt svært godt oppslutning. Fokusområdene fra *Folkestemmen* bør gi et godt utgangspunkt for det pågående arbeidet med revisjon av kommuneplanens samfunns- og arealdel. Vi imøteser resultatet av denne prosessen.
- Når det gjelder muligheter og utfordringer for verdalssamfunnet, peker planstrategien på en rekke faktorer som svarer ut både overordnede målsettinger (bl.a. bærekraftmålene) og tilbakemeldingene fra innbyggerundersøkelsen. Den praktiske utfordringen vil være å forene disse i klare mål, strategier og handlingsforslag i kommuneplan og temaplaner.
- Norge skal på sikt transformeres mot et lavutslippssamfunn i 2050, og kommunene har er en avgjørende rolle. Vi tror dette innebærer at alle framtidige kommunale planer bør inneholde en *konkret* vurdering av om og hvordan planens gjennomføring påvirker dette.
- Under temaet bærekraftig areal- og transportforvaltning har Verdal kommune og Statens vegvesen en rekke sammenfallende målsettinger og utfordringer. Rikspolitiske retningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging (SPR-BATP) er et godt utgangspunkt, men planstrategien peker helt riktig på dilemmaer som oppstår i praktisk arealforvaltning. Vi tror imidlertid at en satsing på gode gang-/sykkelvegforbindelser og fortetting av grender og tettsteder er strategier som forener våre respektive målbilder.

Planbehov 2020–23

- Kommuneplanen er kommunens viktigste planleggingsverktøy. Vi erfarer at Verdal kommune har et godt system og gode rutiner for rullering av denne, både samfunns- og arealdel. Det er riktig av kommunen å prioritere dette foran alt øvrig planarbeid, og vi vil så langt vi kan bidra til at kommuneplanen blir det styringsverktøyet kommunen trenger.
- Av øvrige planer vil vi peke på Temaplan trafiksikkerhet som den av temaplanene som har primær interesse for vårt myndighetsområde. Denne temaplanen, sammen med det kommunale trafiksikkerhetsutvalget som et operativt og engasjert organ, mener vi bidrar til at trafiksikkerhet er et tema som hele tiden er på dagsordenen i Verdal.

Statens vegvesen har ingen øvrige merknader til forslaget til planstrategi for Verdal.

Transportforvaltning midt 1

Med hilsen

June Stubmo
seksjonsleder

Ola Belsaas

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen håndskrevne signaturer.

21.08.2020

KOSTRA 2019 og andre nøkkeltall

- En del av kunnskapsgrunnlaget til økonomiplanen 2021-2024

Befolkning og behovsutvikling

Prioritering og innsparingspotensiale

Verdal Kommune
RÅDMANNEN

Innhold

Om dokumentet	3
Oppsummering og sammenligning med andre	4
Netto driftsutgift per innbygger og tjenesteområde, korrigert for utgiftsbehov	5
Utgiftsbehov.....	6
Ressursbruk.....	7
Oversikt innsparingsmulighet ift sammenligningskommuner (mill. kr).....	9
Befolkningsutvikling og behovsutvikling	12
Befolkningsutvikling Verdal.....	12
KS Beregningsmodell for endringer i behov	14
Økonomi	19
Folkehelse.....	23
Diverse datagrunnlag	26
Grunnskole	28
Ordinær grunnskole drift	29
Skolefritidsordning, skoleskyss og skolelokaler	34
Voksenopplæring	37
Barnehage	39
Styrket tilbud til barnehagebarn	44
Barnehagelokaler	47
Barnevern	48
Pleie og omsorg	54
Tjenester i institusjon.....	55
Tjenester til hjemmeboende.....	63
Kommunehelse.....	67
Sosiale tjenester	71
Kommunale boliger	76
Kultur og idrett	80
Kirke.....	84
Vann og avløp.....	87
Plan, kulturminner, natur og nærmiljø.....	89
Administrasjon, styring og fellesutgifter	92
Brann og ulykkesvern	96
Eiendomsforvaltning	99
Formålsbygg samlet	100
Nærmere om de ulike kategorier av formålsbygg	103

Samferdsel.....	110
Næringsforvaltning og konsesjonskraft	113
Flyktninger og integrering	115
Sysselsetting i kommunene.....	117
Vedlegg - ordliste /definisjoner	121

Om dokumentet

Dette dokumentet er en sammenfatning av relevant statistikk for demografi, økonomi og tjenestedata. Grunnlaget består hovedsakelig av Kostra-data. Rapporten inneholder også analyser av befolkningsutvikling, befolkningssammensetning, behovsendringer, økonomi, kostnadsnøkklene i inntektssystemet mv. Kostratallene beskriver ressursbruk, profiler i tjenestene, kostnadsdrivere osv, og det beregnes teoretisk innsparingspotensiale på bakgrunn av disse. Når man har lest de første kapitlene har man dannet seg et oversiktsbilde; kapitlene om tjenestene er egnet som oppslag.

Kostratallene muliggjør sammenligning mellom kommuner når det gjelder ressursbruk, økonomi, dekningsgrad mv innenfor de ulike kommunale ansvarsområdene, og dokumentet er utarbeidet med sikte på å være et analysegrunnlag til hjelp og refleksjon inn mot prioriteringsdebatten for kommende økonomiplan.

Alle tabeller og grafer i dokumentet er som standard korrigert for utgiftsbehov, for å bedre kunne sammenligne mellom kommuner, og inflasjon, slik at man også ser utviklingen bedre gjennom år.

Hvem sammenligner vi oss med?

Kostragruppen

SSB setter sammen grupper av kommuner langs de tre dimensjonene folkemengde, bundne utgifter og skatteinntekter per innbygger. Disse sammensetningene kalles ganske enkelt kostragrupper, og er et svært relevant sammenligningsgrunnlag i en kostra-analyse, all den tid alle kommunene i denne gruppen har svært like økonomiske rammebetingelser som Verdal. Verdal er av SSB plassert i kostragruppe 8. Gruppeinndelingen er oppdatert fra 2019, og Verdals gruppe består nå av 16 kommuner. Disse er Askim, Kongsvinger, Sør-Odal, Vestre Toten, Holmestrand, Bamble, Vennesla, Strand, Meland, Lindås, Sogndal, Førde, Narvik, Fauske, Ørland og Verdal.

Nabokommuner og andre snitt

I tillegg til kostragruppen er det relevant og interessant å sammenligne seg med snittet for landet og omkringliggende kommuner. Når vi sammenligner oss med landet, så holdes Oslo utenfor, da hovedstaden står i en særstilling når det gjelder befolkning og utfordringer, og derfor sjelden vil være relevant å sammenligne seg med. Med samme logikk til grunn har vi valgt å *ikke* inkludere Trøndelag i sammenligningene, da det ikke finnes noen gruppe av "Trøndelag uten Trondheim", og Trøndelagssnittet vil etter rådmannens vurdering være for påvirket av Trondheim til å gi et relevant sammenligningsgrunnlag.

De nærmeste naboene er også naturlige å inkludere i analysen, og da vil man kanskje først peke sørover mot Levanger. Den geografiske nærheten, at Verdal og Levanger i stor grad deler arbeidsmarked, har kompletterende tjenestetilbud innenfor handel og tjenesteyting mv, og sånn sett kanskje også «konkurrerer» om en del av de samme innbyggerne, gjør det spesielt interessant å sammenligne seg med Levanger. I tillegg har vi valgt å inkludere Steinkjer (22.000 innbyggere før sammenslåing), Malvik (14.000 innbyggere) og Orkdal (12.000 innbyggere før sammenslåing).

Oppsummering og sammenligning med andre

Et hovedinntrykk i analysene er at kommunen på de fleste områder kommer godt ut av en sammenligning med gjennomsnittet i kostragruppen. Det betyr at kommunen på de fleste områder leverer tjenestene til et kostnadsnivå som er på snittet eller lavere. Unntaket som er stort nok til å gjøre en forskjell i kommuneøkonomien, er kostnadene i skole. Disse ligger høyere enn snittet og kan blant annet forklares med utgifter til mange skolebygninger og voksenopplæringen. Etter innføring av normer for lærertetthet er det nå mindre forskjell på lærerressurser målt mot snittet. Et annet viktig trekk i tallene er at kommunen bruker klart mindre enn snittet på helsetjenestene. Her er kommunen på noen områder på laveste nivå i kostragruppen. Det betyr ikke nødvendigvis at det ikke er noe å hente på effektivisering av drift og strukturer, men det betyr samtidig at det trolig vil være vanskelig å hente ytterligere effektivisering. Det kan også stilles spørsmål ved om det er riktig at tjenestene med de laveste kostnadstallene skal effektivisere like mye som andre områder. Tallene gir med andre ord et faktagrunnlag som kan brukes til refleksjon rundt prioriteringer i budsjett og økonomiplan. Det er ikke noe selvstendig mål at alle tjenestene i kommunen skal ligge på snittet, men relasjonen mellom kostnadsnivå i Verdal og andre kommuner sier noe om hvor kommunen ligger i sammenligning med andre kommuner. Ved å sammenligne ulike kostratall er det også mulig å si noe om hvordan behovene endres over tid. Her er befolkningsfremskrivningene, mengdetallene og profilen i tjenestene viktige indikatorer.

En metodikk for sammenligning som måler mot snittet i kommunegruppen vil ha en iboende forutsetning om at kommunen har økonomi til å betale tjenester som ligger på et snittnivå i kostragruppen. Med en krevende økonomi og/eller høy gjeld, vil det ikke alltid være nok at kommunen klarer å konkurrere med kostrasnittet. Kommunen kan da alternativt søke sammenligningsgrunnlag med andre kommuner som har lavere kostnader enn snittet. En forutsetning er naturligvis at det er mulig å komme ned på kostnadsnivåene, når geografiske forhold mv tas i betraktning.

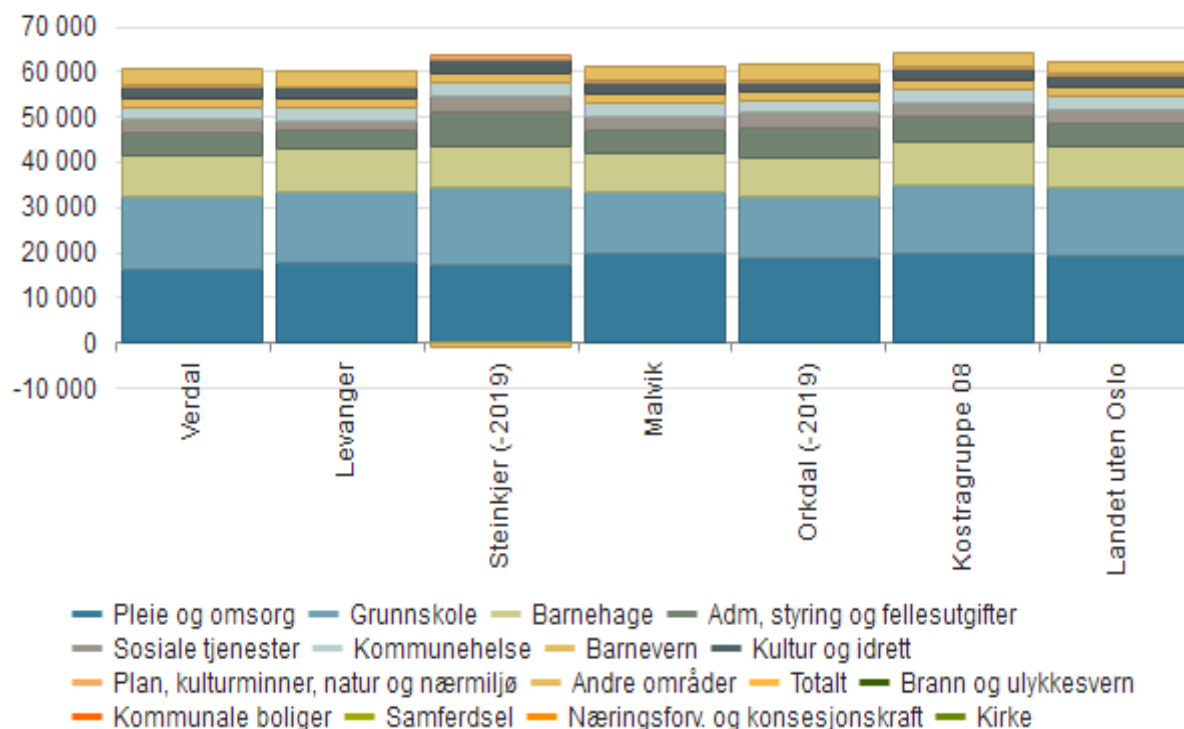
I beregningene nedenfor er det tatt utgangspunkt i teoretisk innsparingspotensiale, gitt at kommunen tilpasser seg et kostnadsnivå tilsvarende snittet i kostragruppen. Det er mao en snillere sammenligning enn dersom kommunen med lavest forbruk hadde vært sammenligningsgrunnlaget. Dette er det mulig å studere nærmere i tabellene nedenfor, der både kostrasnitt og lavest i gruppen er tatt med i sammenligningsgrunnlaget.

Beregningene er korrigert for at kommunene har ulikt utgiftsbehov. Ulik utgiftsbehov er de kostnadsforskjeller kommunene selv ikke kan påvirke, som ulik befolkningssammensetning, ulikheter i levekår, ulikheter i bosetting osv. Dette er forhold som inntektssystemet for kommunene forsøker å utlikne gjennom matematiske modeller som beregner kostnadsforskjellene i form av kostnadsnøkler. Det er disse kostnadsnøklerne fra inntektssystemet som brukes i analysen til å ta vekk de kostnadsforskjellene i tjenestene som skal være der, fordi kommunene er forskjellige. Kvaliteten i korrigeringen er mao avhengig av at inntektssystemets kostnadsnøkler treffer virkeligheten godt nok. Verdal har et samlet utgiftsbehov som er beregnet til å være litt over landssnittet. Det betyr at Verdal kommune i snitt kan forventes å ha noe høyere kostnadsnivå enn landssnittet og at kommunen ved perfekt økonomisk balanse skal ha inntekter som finansierer disse merkostnadene. Samme korleksjon for utgiftsforskjeller er gjort for sammenligningskommunene, slik at kommunene i analysen skal være sammenlignbare. Utgiftskorleksjonen er nærmere beskrevet nedenfor i et eget avsnitt.

I rapporten er det enkelt lagt til grunn at alle korrigeringer av kostratallene er gode nok. Rapporten er en grovanalyse og det må tas høyde for at funnene ikke er alltid helt eksakte. Kostratallene gir det beste datagrunnlag som kommunen kan bruke og hovedinntrykkene står seg som oftest, selv om det korrigeres for ulike feil og svakheter i tallene. Unntaksvis finnes det noen feil i materialet som er så

alvorlige at tallene ikke kan brukes. Eksempelvis gjelder det for tall for brann og redning (kostratall). Dette omtales nærmere i rapporten på de områdene det gjelder.

Netto driftsutgift per innbygger og tjenesteområde, korrigert for utgiftsbehov

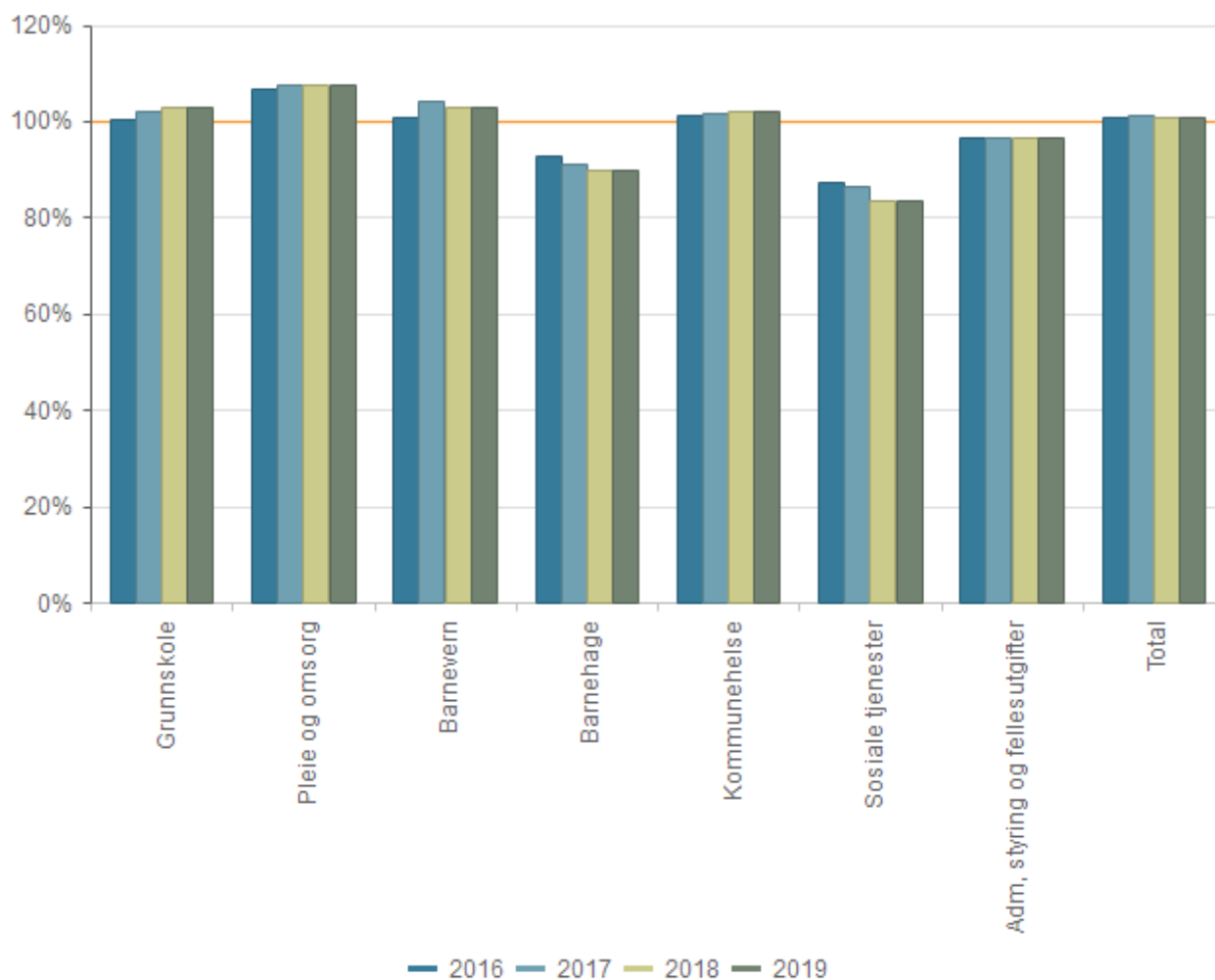
	Verdal	Levanger	Steinkjer (-2019)	Malvik	Orkdal (-2019)	Kostragruppe 08	Landet uten Oslo
Pleie og omsorg	16 424	17 938	17 058	19 874	18 873	19 794	19 467
Grunnskole	15 985	15 378	17 263	13 392	13 558	15 264	14 742
Barnehage	9 122	9 602	9 280	8 484	8 759	9 344	9 081
Adm, styring og fellesutgifter	5 127	4 125	7 711	5 206	6 489	5 553	5 270
Sosiale tjenester	2 696	1 993	3 164	3 269	3 294	2 933	3 044
Kommunehelse	2 776	2 822	2 929	2 997	2 872	3 045	3 015
Barnevern	2 209	2 441	2 347	1 789	1 591	2 255	1 882
Kultur og idrett	2 334	2 147	3 047	2 472	1 967	2 324	2 549
Plan, kulturminner, natur og nærmiljø	389	370	817	779	707	731	828
Andre områder	3 434	3 563	-1 137	3 108	3 637	2 899	2 529
Brann og ulykkesvern	1 577	1 529	792	930	639	978	918
Kommunale boliger	-140	198	-4 130	203	398	61	-88
Samferdsel	1 017	991	1 429	1 482	1 858	1 010	1 110
Næringsforv. og konsesjonskraft	459	385	72	18	104	122	-125
Kirke	521	460	700	475	638	728	714
Totalt	60 495	60 379	62 479	61 371	61 747	64 142	62 407

Korrigert for utgiftsbehov var netto driftsutgifter i Verdal 60.500 kroner pr innbygger i 2019. Det er omtrent 3.400 lavere enn gjennomsnittet i Kostragruppe 8. Dette har naturligvis sammenheng med hvor

mye penger man har til fordeling (og om man evt bruker mer enn man har tilgjengelig). Dersom Verdal skulle hatt like høyt utgiftsnivå som gjennomsnittet i kostra, måtte vi hatt 51 millioner ekstra til fordeling. En titt på årsresultatene for 2019 viser imidlertid at gjennomsnittet i kostragruppa faktisk hadde negativt netto driftsresultat, målt i prosent av brutto driftsinntekter, og sånn sett antagelig har hatt kunstig høyt forbruk gjennom å spe på fra disposisjonsfond e.l.

Utgiftsbehov

Utgiftsutjevningen er en utjevningsordning i inntektssystemet som skal bidra til at alle kommuner har tilstrekkelige inntekter til å finansiere sine behov. I utjevningsordningen måles forventede forskjeller i kostnadsnivå mellom kommuner. Utjevningen dekker store og/eller lovpålagte tjenesteområder. Forskjellene mellom kommuner måles i forhold til landsgjennomsnittet (100%) og uttrykkes i form av kostnadsindekser målt mot landssnittet. Én metode for å bedre sammenligne kommunale regnskaper, er å korrigere for ulikheter i utgiftsbehov før sammenligning. Denne analysen bruker behovsberegningen i statsbudsjettet (utgiftsutjevningen). Utgiftsbehovet gjelder forskjeller i demografi, geografi og sosiale forhold. KMD har beregnet Verdals behov til 101 % av landsgjennomsnittet per innbygger. Nivået har vært omtrent uendret de siste 4 årene.

Utgiftsindeksen på 1,01 (eller 101%) betyr at Verdal er målt til å ha et samlet utgiftsbehov som er ca 1% over landsgjennomsnittet. På grunn av dette utgiftsbehovet mottar kommunen noe i ekstra inntekter,

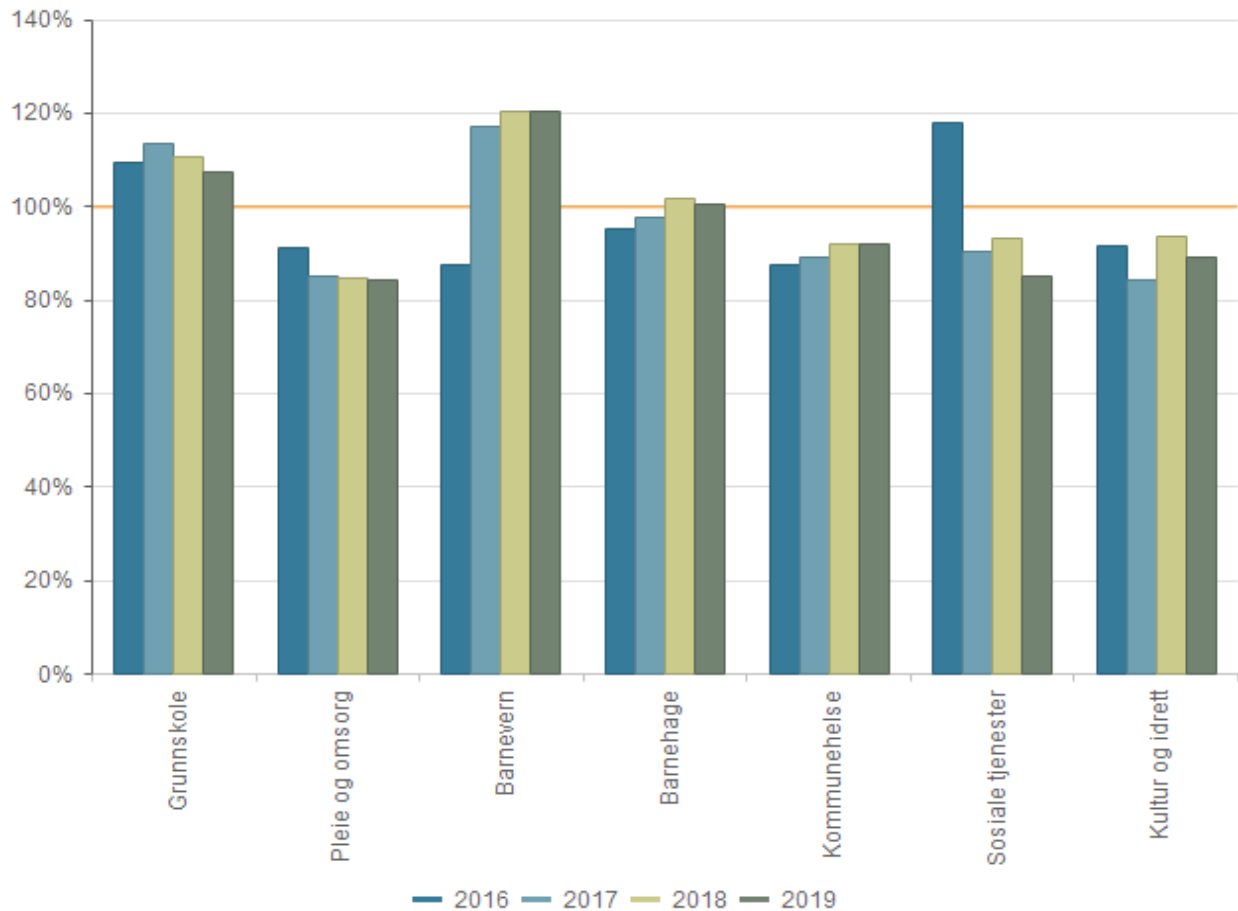
slik at kommunen skal kunne levere like gode tjenester som andre kommuner. Sammensetningen i utgiftsbehovet kan si noe om hvilke tjenester som antas dyre- og hvilke tjenester som antas billige å produsere i kommunen. Hvis kommunens drift har et kostnadsbilde som avviker mye fra inntektssystemets beregninger, er det av stor interesse å kartlegge hva det skyldes, hvorfor og om det er villet politikk. Indekstallene er ikke utarbeidet for å styre lokale prioriteringer, men kan likevel indirekte gi en indikasjon på behovet for endringer i prioritering. En økende utgiftsindeks gir normalt et signal om økende behov i tjenesten. For eksempel kan økning i antall eldre innbyggere drive opp indeks for pleie og omsorg. En fordel med å bruke kostnadsindeksene til å finne behovsendringer, er at et utslag i indeksen forutsetter at utviklingen i kommunens behov er sterkere enn den nasjonale utviklingen. Altså vil det bare gi utslag for relativt store endringer i behov. Det er kanskje i disse tilfellene behovet for omprioritering i kommunens budsjett er størst.

Om vi ser nærmere på utviklingen i Verdals utgiftsbehov, ser vi at **grunnskole** hadde en justering ned i 2016, men at utgiftsbehovet siden da har vært svakt stigende. Tallene gir en indikasjon på at skole skal kunne drives til et kostnadsnivå marginalt over landssnittet. **Pleie og omsorg** og **kommunehelse** har vært stabilt til stigende hele perioden. Nivået på indeksen indikerer at tjenestene har behov for finansiering noe høyere enn landssnittet. **Barnevern** og **sosiale tjenester** svinger mer, men har hatt nedgang siste år. Utgiftsbehovet til **barnehage** har vært synkende hele perioden, ref også nedgang i fødselstall. Den oransje streken viser landssnittet (indeks 100%). De stedene hvor kommunen ligger over streken, betyr det at vi har større utgiftsbehov enn snittet, og motsatt der hvor vi ligger under streken. Kun på barnehage, sosiale tjenester og administrasjon er kommunen beregnet å ha et utgiftsbehov under snitt. På grunn av kommunesammenslåinger etc er ikke framstillingen av utgiftsbehovet for 2019 oppdatert, men istedet er 2018-nivået brukt også i 2019. Grafikken er likevel inkludert i dokumentet, all den tid historikken fortsatt er relevant, og gjerne også gir noen indikasjoner på videre utvikling.

Beregning av utgiftsbehovet er innarbeidet i inntektssystemet for kommunene, og omfordeler rammetilskuddet slik at kommunene får inntektskompensasjon for ufrivillige kostnadsforskjeller. Kommunes rammetilskudd er like fullt frie inntekter, og utgiftsbehovet sier således ingenting om hvordan kommunen velger å bruke pengene, - det er fullstendig opp til politisk prioritering. I så måte kan det være interessant å sammenligne foregående graf med den faktiske ressursbruken:

Ressursbruk

Ressursbruk er forholdet mellom kommunens egne utgifter på tjenesteområdet og landsgjennomsnittet korrigert for kommunens eget utgiftsbehov. Er ressursbruken høyere enn 100 %, så bruker kommunen mer penger enn landsgjennomsnittet korrigert for kommunens utgiftsbehov. Grafikken viser tydelige avvik fra snittet. Grafen viser at kommunen bruker mer penger enn landsgjennomsnittet på grunnskole (107,4 %) og barnevern (120,5 %), og mindre enn landsgjennomsnittet på pleie og omsorg (84,4 %), kommunehelse (92,1 %), sosiale tjenester (85,0 %) og kultur og idrett (89,0 %). Ressursbruk i barnehage er omtrent som landssnittet (100,4%).

En interessant observasjon er at kommunen bruker langt mindre ressurser på pleie og omsorg samlet enn landssnittet, til tross for at utgiftsbehovet tilsier at vi har større utfordringer på dette området enn gjennomsnittskommunen.

Ressursbruk over snittet vil også bety at kommunen må kunne hevdes å ha et innsparingspotensiale innenfor disse områdene, målt mot landssnittet. I den videre rapporten vil vi imidlertid primært fokusere på innsparingspotensiale mot kostragruppen og andre utvalgte sammenligningskommuner.

Oversikt innsparingsmulighet ift sammenligningskommuner (mill. kr)

	Levanger	Steinkjer (-2019)	Malvik	Orkdal (-2019)	Kostra-gruppe 08	Landet uten Oslo
Pleie og omsorg	-24,4	-10,2	-55,5	-39,4	-54,2	-49,0
Grunnskole	9,3	-19,7	39,9	37,3	11,1	19,1
Adm, styring og fellesutgifter	14,5	-37,3	-1,1	-19,7	-6,2	-2,1
Barnehage	-6,4	-2,1	8,6	4,9	-3,0	0,5
Sosiale tjenester	8,8	-5,9	-7,2	-7,5	-3,0	-4,4
Kommunehelse	-0,7	-2,3	-3,4	-1,5	-4,1	-3,6
Barnevern	-3,6	-2,1	6,5	9,5	-0,7	5,0
Kultur og idrett	2,8	-10,7	-2,1	5,5	0,1	-3,2
Plan, kulturminner, natur og nærmiljø	0,3	-6,4	-5,8	-4,8	-5,1	-6,6
Andre områder	-1,9	68,3	4,9	-3,0	8,0	13,5
Brann og ulykkesvern	0,7	11,7	9,7	14,0	9,0	9,9
Kommunale boliger	-5,1	59,6	-5,1	-8,0	-3,0	-0,8
Samferdsel	0,4	-6,2	-7,0	-12,6	0,1	-1,4
Næringsforv. og konsesjonskraft	1,1	5,8	6,6	5,3	5,0	8,7
Kirke	0,9	-2,7	0,7	-1,7	-3,1	-2,9
Totalt	-1,3	-28,3	-15,3	-18,6	-57,0	-30,6

Figuren over viser utgiftsforskjeller mellom Verdal og andre kommuner i millioner kroner, justert for utgiftsbehov, privatskoleandel og vertskommunetilskudd PU.

Innsparingspotensialet beregnes ved å ta utgangspunkt i differansen mellom Verdal Kommunes netto driftsutgift pr innbygger, og tilsvarende tall i sammenligningskommunen, korrigere for utgiftsnivå, og multiplisere med antall innbyggere (14.948). Metoden tar ikke hensyn til ekstraordinære kostnader, engangskostnader, særlige tiltak finansiert av disposisjonsfond, feil i kostratall, aktivitet som er finansiert av egne tilskudd osv. På små tjenesteområder vil også enkelttransaksjoner og hendelser påvirke grafikken i mye større grad enn på store tjenesteområder. Dette er likevel kun mulige feilkilder, og metoden vurderes å være tilstrekkelig god til å gi relevante indikasjoner.

Tabellen under viser i de to første kolonnene netto driftsutgifter pr innbygger til de ulike kommunale tjenestene for hhv Verdal Kommune og gjennomsnittet i vår kostragruppe. I de to siste kolonnene er teoretisk innsparingspotensiale beregnet, med utgangspunkt i gjennomsnittet av kostragruppen, og korrigert for utgiftsbehovet slik at tallene er mest mulig sammenlignbare. Enkelte funksjoner får negativt innsparingspotensiale, noe som indikerer at kommunen har lav ressursbruk på området. At man måles til å ha lav ressursbruk på et område bør ikke tolkes ensbetydende med uforsvarlighet, eller for lav prioritering. Det kan like godt være et signal om at man har løst oppgavene kostnadseffektivt.

I sum gir oversikten negativt teoretisk innsparingspotensiale på 57 millioner kroner beregnet mot gjennomsnittet i kostragruppa, jfr at vi i et tidligere avsnitt også kunne se at Verdal har lavere netto driftsutgifter pr innbygger enn kostragruppa. For å hensynta et høyere framtidig nivå på renter og avdrag vil kommunen i realiteten også være nødt til å ha en mer effektiv ressursbruk enn gjennomsnittet av kostragruppa. Høye investeringsambisjoner er også en prioritering.

Områdene med det største beregnede innsparingspotensialet er grunnskole (12,3 mill), brann og ulykkesvern (9 mill) og næringsforvaltning (3,1 mill). Vi skal se nærmere på hvert av disse områdene i den videre analysen, men det bemerkes allerede nå at det er funnet feil ved rapporteringen av ressursbruk til brann og ulykkesvern.

Tjeneste	Indikator	Verdal	Levanger	Steinkjer (-2019)	Malvik	Orkdal (-2019)	Lavest i KOSTRA gruppen	Lavest i KOSTRA-gruppen - kroner	Gjennomsnitt for gruppen	Teoretisk handlingsrom i mill.	Teoretisk handlingsrom %
Grunnskole	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Grunnskole	15 985	15 378	17 263	13 392	13 558	Askim (-2019)	13 548	15 264	11,1	4,6
Pleie og omsorg	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Pleie og omsorg	16 424	17 938	17 058	19 874	18 873	Ørland (-2019)	13 441	19 794	-54,2	-22,1
Barnevern	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Barnevern	2 209	2 441	2 347	1 789	1 591	Sogndal (-2019)	1 081	2 255	-0,7	-2,1
Barnehage	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Barnehage	9 122	9 602	9 280	8 484	8 759	Meland (-2019)	8 503	9 344	-3,0	-2,2
Kommunehelse	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Kommunehelse	2 776	2 822	2 929	2 997	2 872	Sør-Odal	2 458	3 045	-4,1	-9,9
Sosiale tjenester	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Sosiale tjenester	2 696	1 993	3 164	3 269	3 294	Ørland (-2019)	1 702	2 933	-3,0	-7,4
Kultur og idrett	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Kultur og idrett	2 334	2 147	3 047	2 472	1 967	Sør-Odal	1 344	2 324	0,1	0,4
Plan, kulturminner, natur og nærmiljø	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Plan, kulturminner, natur og nærmiljø	389	370	817	779	707	Fauske - Fuosko	318	731	-5,1	-87,9
Adm, styring og fellesutgifter	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Adm, styring og fellesutgifter	5 127	4 125	7 711	5 206	6 489	Meland (-2019)	3 817	5 553	-6,1	-8,0
Brann og ulykkesvern	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Brann og ulykkesvern	1 577	1 529	792	930	639	Vestre Toten	645	978	9,0	38,0
Kommunale boliger	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Kommunale boliger	-140	198	-4 130	203	398	Førde (-2019)	-239	61	-3,0	0,0
Samferdsel	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Samferdsel	1 017	991	1 429	1 482	1 858	Narvik (-2019)	83	1 010	0,1	0,7
Næringsforv. og konsesjonskraft	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Næringsforv. og konsesjonskraft	459	385	72	18	104	Fauske - Fuosko	-2 420	122	5,0	73,4
Kirke	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Kirke	521	460	700	475	638	Verdal	521	728	-3,1	-39,7

**) Tallene er justert for ulikt utgiftsbehov

.

Om man ser på tvers av områder, men på fellesnevneren **formålsbygg** (skolelokaler, barnehagelokaler, kulturbygg, institusjoner, adm.lokaler etc), kan man se at kommunen har et netto innsparingspotensiale på i overkant av 2 millioner på utgifter til lokaler, basert på netto driftsutgifter pr innbygger til de ulike fasilitetene.

Formål	Verdal	Gjennomsnitt for gruppen	Teoretisk handlings- rom i mill.	Teoretisk handlings- rom %
- 130 Administrasjonslokaler	583	413	2,5	28
- 221 Førskolelokaler og skyss	557	484	1,0	12
- 222 Skolelokaler	2 615	2 307	4,7	12
- 261 Institusjonslokaler	535	804	-4,3	-54
- 381 Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg	337	534	-2,9	-58
- 386 Kommunale kulturbygg	305	234	1,1	23
	2 466	2 388		
Netto innsparingspotensiale			2,1	

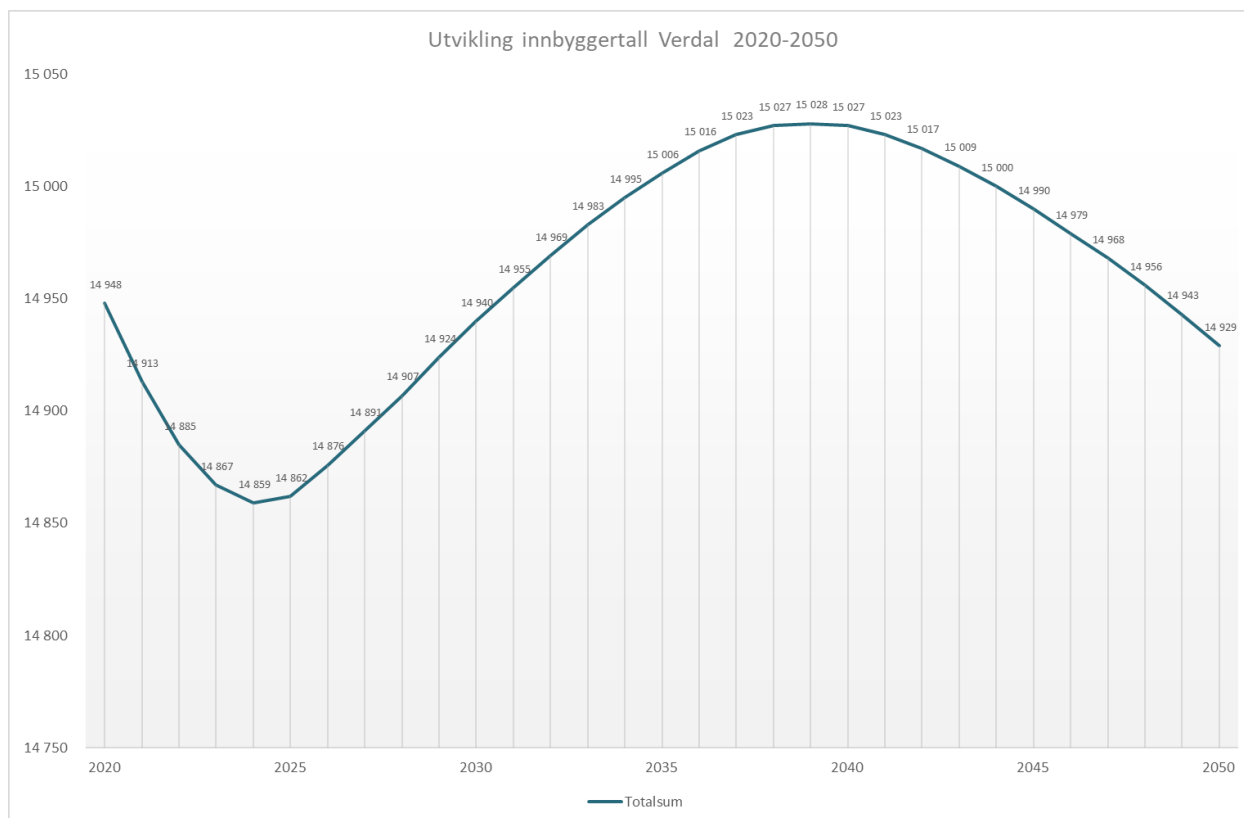
Merk at indikatorene over inkluderer avskrivninger. Mange av formålsbyggene i Verdal kommune er bygd på 70-tallet, og er derfor omtrent fullt ut avskrevet i kommunens regnskap. Det vil si at så snart avskrivninger av de byggene som nå er under oppføring starter, så vil netto driftsutgift til formålsbygg i Verdal øke. Fornyelse av en del av bygningsmassen er vurdert å være helt nødvendig, og må forventes å f.eks være mer energieffektive enn dagens lokaler. Å ikke investere i enkelte nye bygg er derfor ikke noe godt alternativ, ref også vurderinger rundt dette i gjeldende økonomiplan.

Nøkkelen til å realisere innsparingspotensiale innenfor formålsbygg vil være arealeffektivitet: kommunen bør ikke besitte mer bygningsmasse enn man nyttiggjør seg, og alle bygg bør utnyttes best mulig, ref også bla fortettingsstrategien i administrasjonsbygg i sentrumsområdet.

Det vises for øvrig til kapittelet om eiendomsforvaltning (fra side 99) for nærmere analyser av innsparingspotensialet innenfor kommunale formålsbygg.

Befolkningsutvikling og behovsutvikling

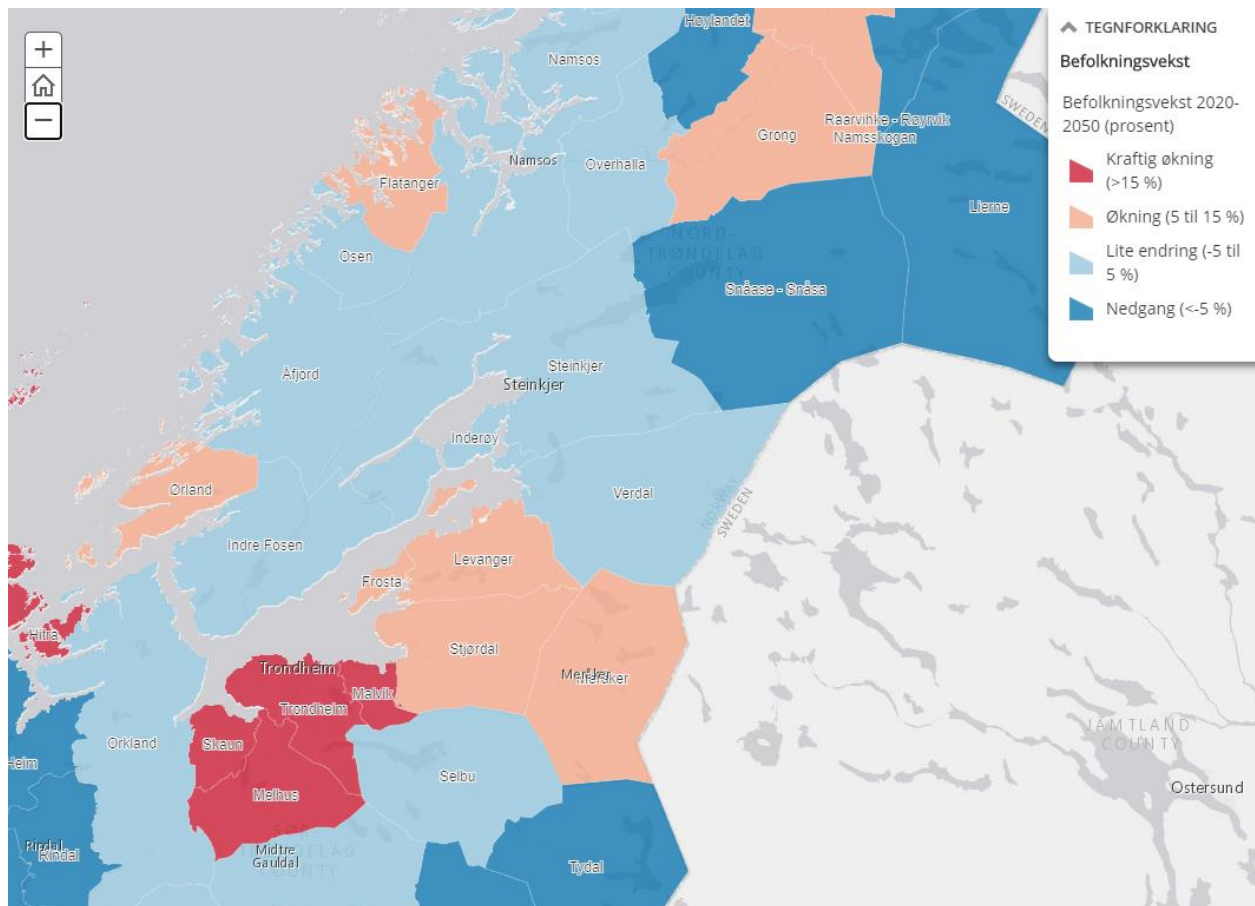
Befolkningsutvikling Verdal

Framskrivningene er hentet fra nyeste befolkningsframskriving hos SSB fra august 2020. Det er forventet små endringer i folketallet. Befolkningsframskrivingen er preget av lav innvandring og lavkonjunktur, og den nyeste framskrivingen er klart mer pessimistisk enn tidligere framskrivninger. Samtidig ligger den også mye tettere på den utviklingen vi har sett de siste 5 årene med svakere barnetall og stagnering i innbyggervekst.

Framskrivningen viser nå at veksten forventes å komme i storbyene og randkommunene til disse. Verdal og Steinkjer antas å ligge utenfor vekstområdet. Verdal ligger samtidig nært vekstkommunen Levanger. Det kan være at sørlige og sentrumsnære deler av Verdal kan klare å nyttiggjøre seg veksten i Levanger.

KOSTRA og nøkkeltall 2019 – Verdal kommune

KS Beregningsmodell for endringer i behov

Beregningsmodellen beregner anslag merkostnader og mindrekostnader som følge av prognose befolkningsutvikling i de kommende årene. Modellen bruker samme metodikk som brukes av Teknisk Beregningsutvalg for Kommuneøkonomi (TBU). Modellen regner endringer i kostnader som følge av at antall innbyggere endres og er basert på at kostnadsnivå pr mottaker er uforandret. Det er mao en ren mengdekorrigering som er beregnet. Det er ikke regnet på endringer i kvalitet eller endringer som følge av eventuelle nye lovkrav til tjenestene.

Beregningene fra siste versjon (august 2020) viser at pleie og omsorg har økte behov, mens grunnskole har reduserte behov. Barnehage svinger mellom en liten økning i behov i 2021, deretter fire år med betydelig nedgang før det flater ut igjen. På sosial, kommunehelse og barnevern er endringene små.

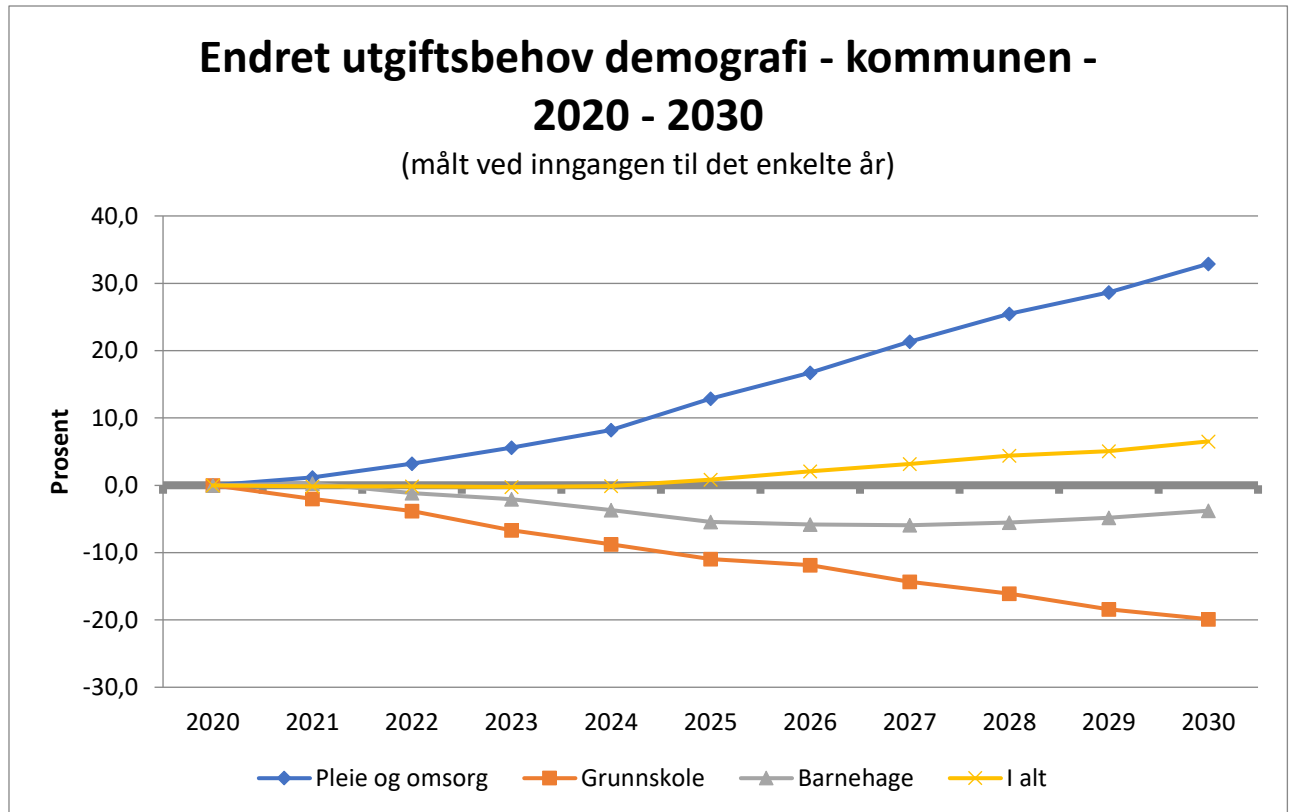
Beregningene fra KS ble brukt i forarbeidet for økonomiplan 2020-2023 og budsjettene til pleie og omsorg ble gitt en økning i rammene til helsetjenestene for å kompensere merutgiftene. Effekten av tillegget ble nok ikke så god som ønsket fordi statsbudsjettet for 2020 krevde at alle virksomhetsområder måtte ta sin del av salderingen ned til inntektsnivået som lå i statsbudsjettet. Det kan derfor være aktuelt å se på økte utgiftsbehov i pleie og omsorg på nytt i ny økonomiplan. Kostraanalysen viser også at kostnadsnivået innenfor institusjonsdrift ligger på laveste nivå i kommunegruppen, slik at det også er en indikasjon på at bevilgningsnivået til institusjon er lavt målt mot behov.

5038 VERDAL

Anslag årlig endring i kommunens utgiftsbehov (i 1000 kroner) per tjenesteområde som følge av befolkningsendringer (2020 kroner og endring fra 1.1.2020)

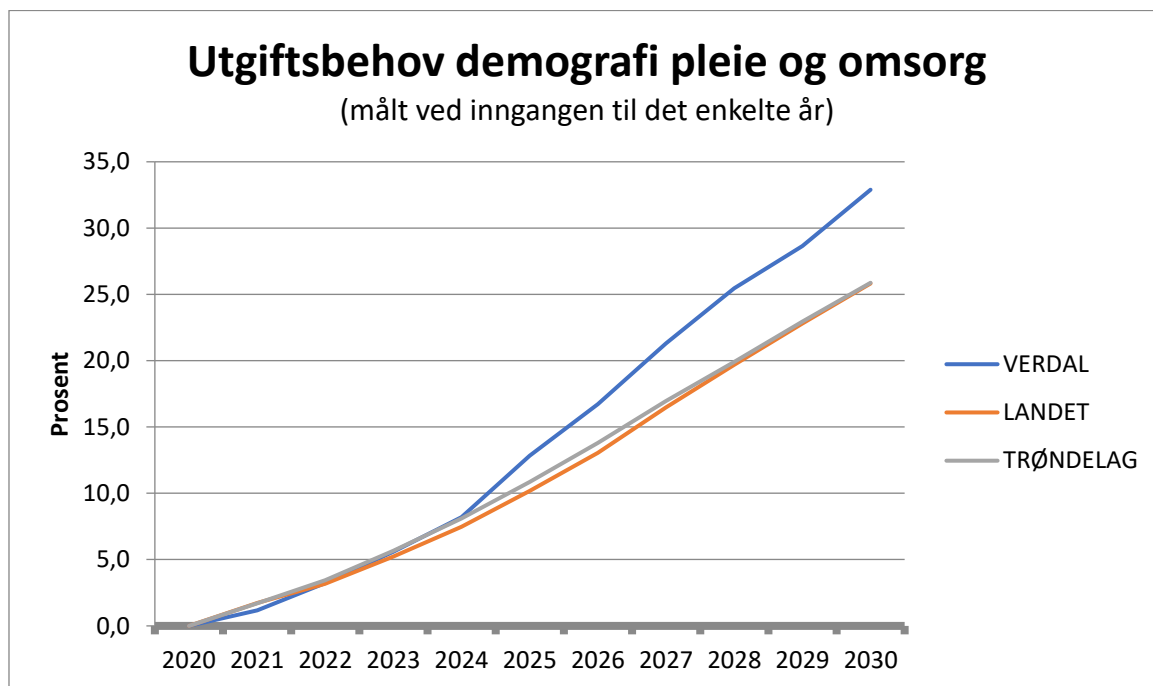
Endring utgiftsbehov per 1.1	Pleie og omsorg	Grunnskole	Barnehage	Sosial	Kommune- helse	Barnevern	SUM VERDAL
2021	4 424	-5 427	373	-320	38	-829	-1 740
2022	7 809	-4 840	-1 938	-605	453	-629	251
2023	9 058	-7 773	-1 263	-210	166	-949	-971
2024	9 870	-5 573	-2 230	-356	386	-751	1 347
2025	17 688	-5 867	-2 403	97	292	-664	9 144
2026	14 757	-2 493	-497	-243	505	-353	11 677
2027	17 438	-6 600	-173	-100	511	-587	10 489
2028	15 780	-4 693	529	264	281	-391	11 770
2029	12 134	-6 307	999	-25	353	-461	6 693
2030	16 159	-3 960	1 409	-131	504	-329	13 652

Beregningsmodellen er basert på den siste befolkningsframskrivingen (august 2020). Bildet under viser det beregnede utgiftsbehovet for de tre største tjenesteområdene:

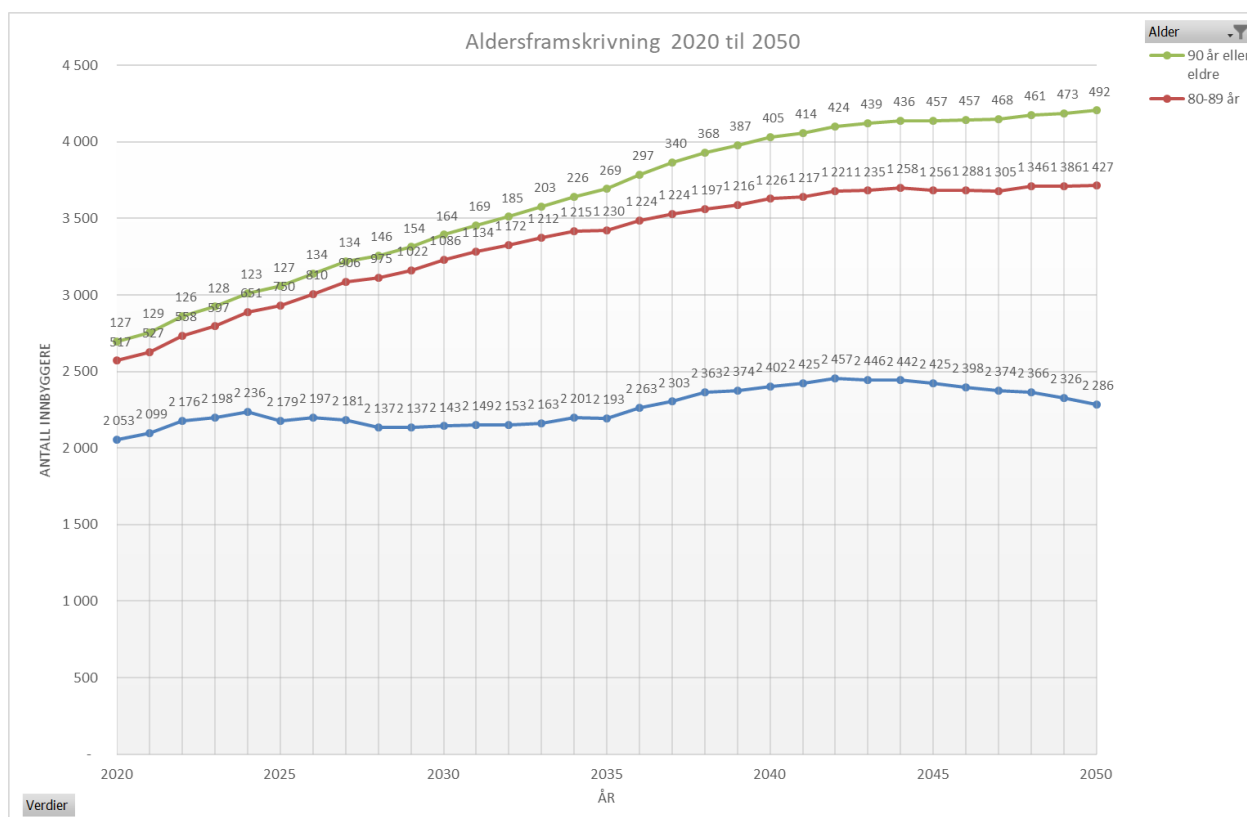

Grafene viser at reduksjon i utgiftsbehovet i grunnskole og barnehage omtrent veier opp for at økt utgiftsbehov i pleie og omsorg går opp, ref at grafen «i alt» ligger rundt 0, helt fram til og med 2024. Dette indikerer at kommunen i økonomiplanperioden skal kunne drive på dagens inntektsnivå, men at endringer i befolkningen gir indikasjoner på at omprioritering kan være nødvendig. Dette bygger på en beregningsteknisk tilnærming der tjenestene videreføres til samme kvalitet, men korrigert for forventede endringer i antall brukere.

Pleie og omsorg: Figuren viser økt utgiftsbehov ihht KS demografimodell pr august. Figuren viser at utviklingen i Verdal kan forventes å bli sterkere enn landet og fylket.

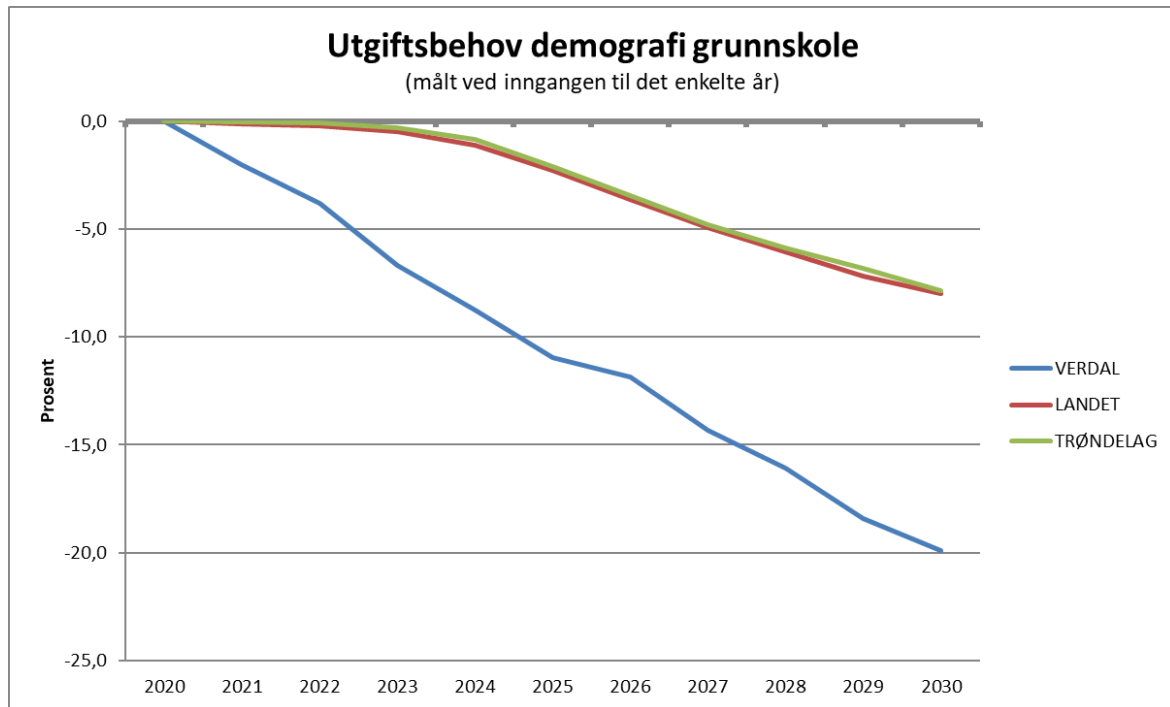

Befolkningsframskriving eldre aldersgrupper pr august 2020

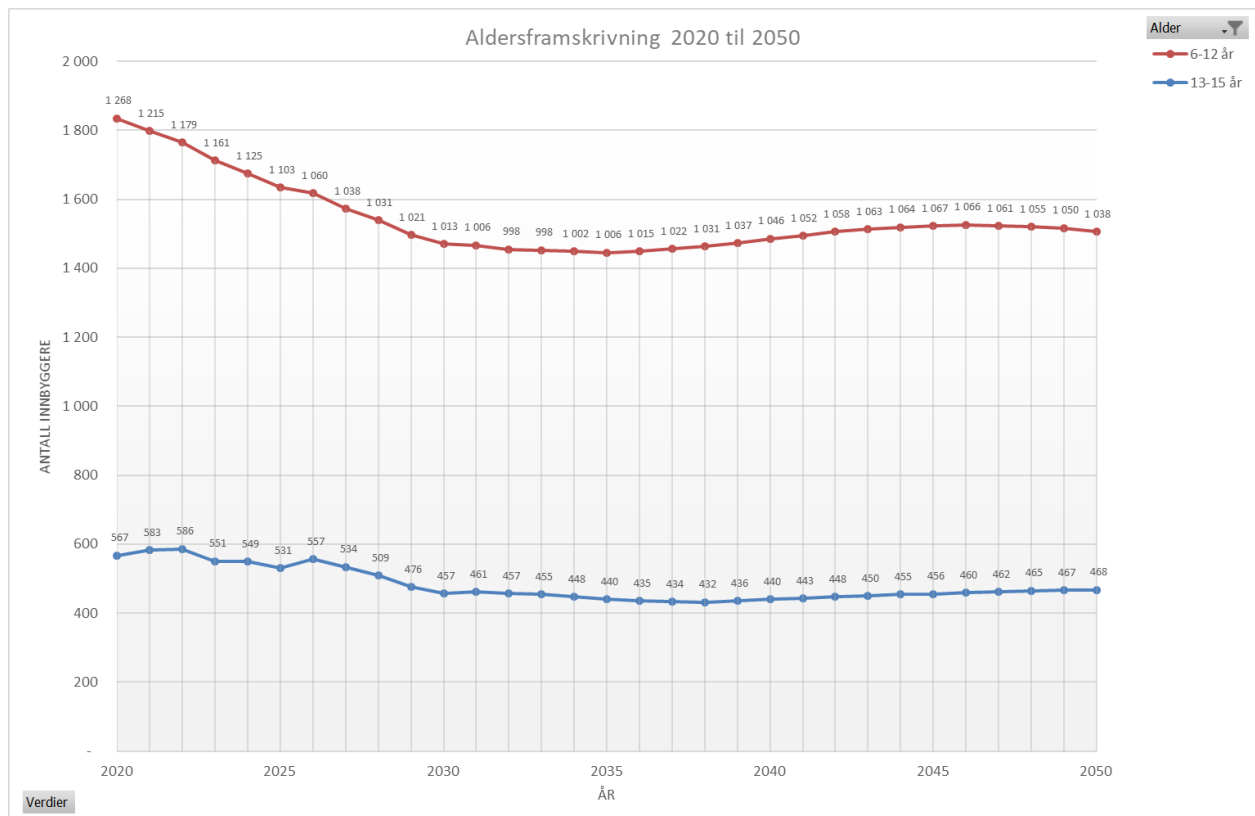

Nyeste befolkningsframskriving viser som forventet en aldring i befolkningen. Det er ingen vesentlige endringer i bildet fra tidligere framskrivninger.

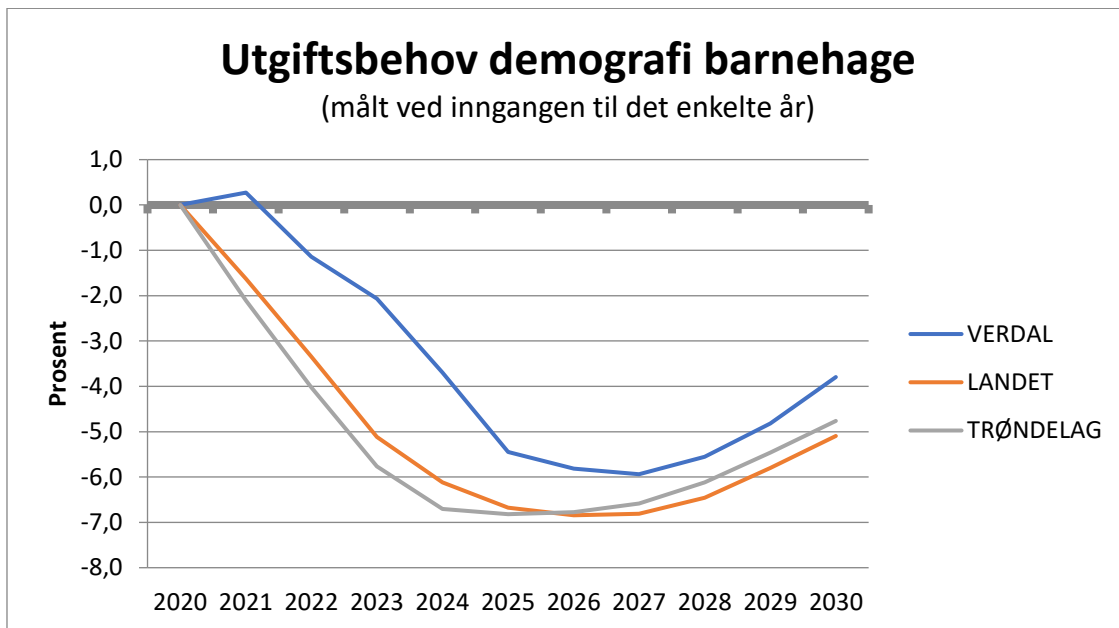
Grunnskole: Figuren viser et avtakende forventet behov i perioden. Tendensen er ytterligere forsterket med den nyeste befolkningsprognosen som viser sterk nedgang i aldersgruppen 6-15 år i Verdal. Sett i sammenheng med endringer i bosettingsmønster internt i kommunen vil dette utfordre økonomien i gjeldende skolestruktur og trolig gi lavere kapasitetsutnyttelse av skolebyggene.

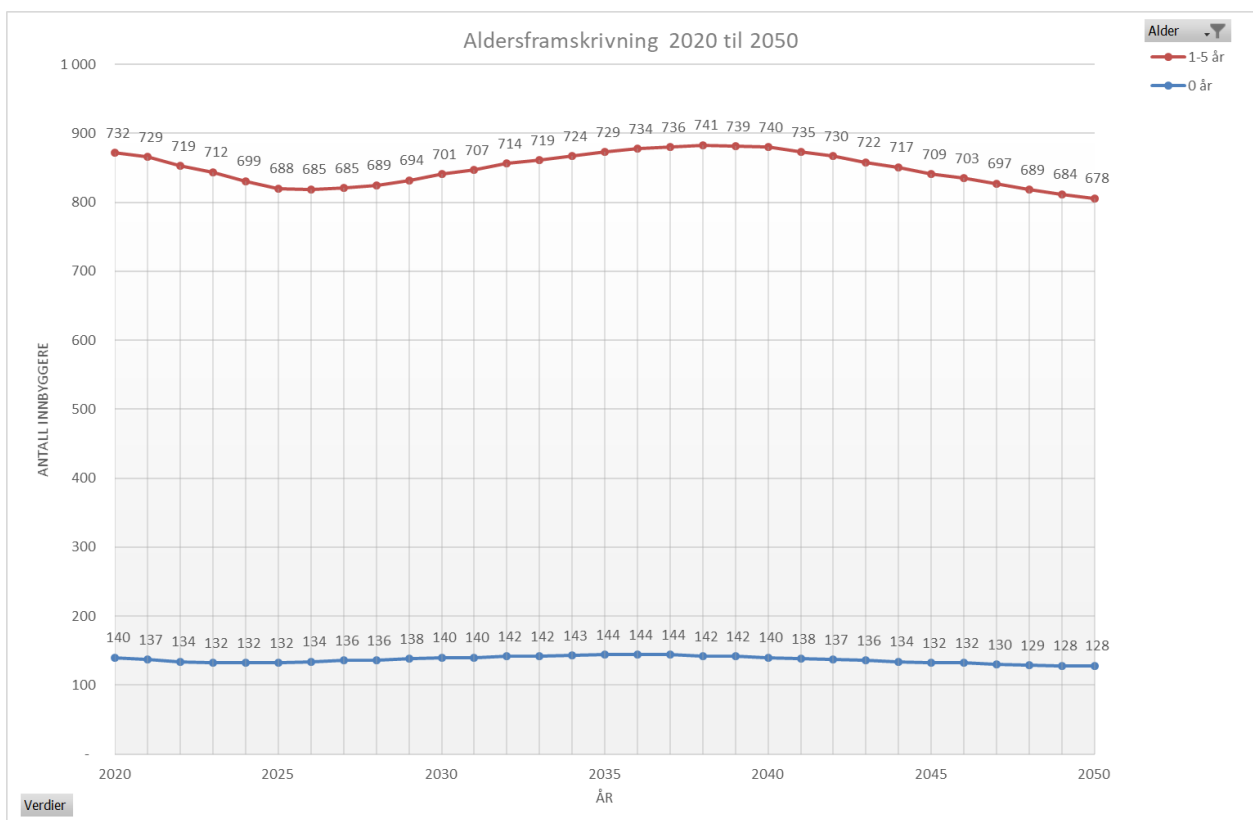
Befolkningsframskriving skolebarn pr august 2020

Barnehage: Beregningsmodellen til KS viser en marginal økning i behov på kort sikt, før utgiftsbehovet faller betydelig videre utover i perioden. Den nyeste befolkningsframsskrivningen fra august 2020 viser ingen vekst i antall barn.

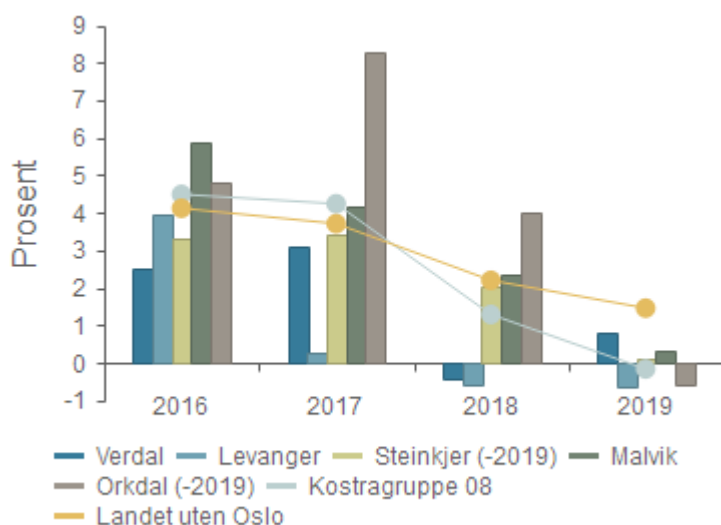
Befolkningsframskrivning små barn pr august 2020

Økonomi

Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter

Kommunens måltall for netto driftsresultat er 2 % av kommunens brutto driftsinntekter, ref bl.a. økonomiplanen 2020-2023. Verdal kommunes netto driftsresultat var negativt i 2018, mye på grunn av endring av regnskapsprinsipp knyttet til anordning av variabel lønn. I 2019 er netto driftsresultat positivt igjen, og målt i prosent av kommunens inntekter er nøkkeltallet 0,8 %. Det bemerkes at kostratallene er konsoliderte tall (dvs inkl KF, IKS mv), slik at man får litt avvikende nøkkeltallsberegninger i Kostra ifht i årsregnskap /-beretning for Verdal Kommune alene.

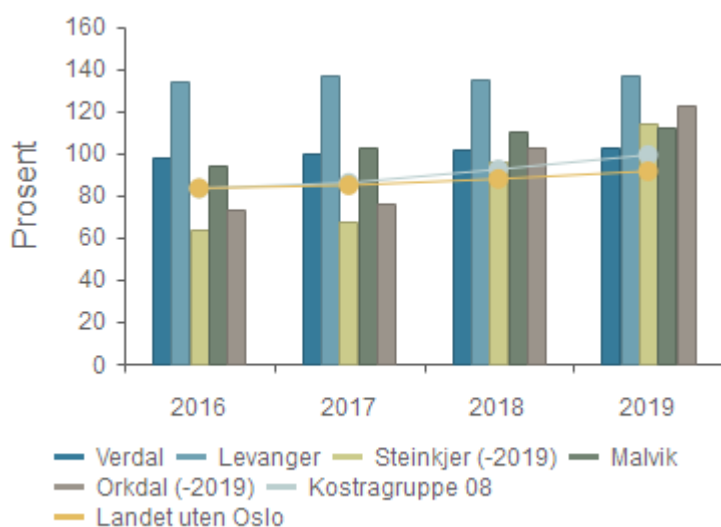

	2016	2017	2018	2019
Verdal	2,5 %	3,1 %	-0,4 %	0,8 %
Levanger	4,0 %	0,3 %	-0,6 %	-0,6 %
Steinkjer (-2019)	3,3 %	3,5 %	2,1 %	0,1 %
Malvik	5,9 %	4,2 %	2,4 %	0,3 %
Orkdal (-2019)	4,8 %	8,3 %	4,0 %	-0,6 %
Kostragruppe 08	4,5 %	4,2 %	1,3 %	-0,2 %
Landet uten Oslo	4,1 %	3,7 %	2,2 %	1,5 %

Det vises til årsberetningen for nærmere analyser, testing av om resultatet er bærekraftig og forklaringer til kommunens netto driftsresultat. Årsberetningen konkluderer med at resultatet er for svakt, og betydelig negativt dersom man korrigerer for "ekstraordinære" inntekter som er utenfor kommunens kontroll, slik som skatteinnang og premieavvik. Grafen viser at gjennomsnittet av Kostragruppa historisk har klart å oppnå et betydelig høyere netto driftsresultat enn Verdal i årene 2016-2018, og dermed har hatt mulighet til å spare seg opp en større buffer i det som historisk sett har vært en god periode for norsk kommuneøkonomi. 2019 har imidlertid vært et vanskeligere år, hvor gjennomsnittet i gruppa har endt med et netto driftsresultat på -0,2 % av brutto driftsinntekter.

Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter

Renter og avdrag på lån belastes driftsregnskapet. Ved å se på forholdet mellom netto lånegjeld og brutto driftsinntekter (gjeldsgraden) kan man si noe om kommunens handlefrihet. Høy gjeldsgrad reduserer handlingsrommet, all den tid at mer av inntektene da må gå med til betaling av renter og avdrag. Utviklingen har vært svakt økende, og ved utgangen av 2019 hadde kommunen mer lånegjeld enn inntekter (102,7 %). Til sammenligning har Kostra-gruppa lånegjeld på i gjennomsnitt 98,9 % av brutto driftsinntekter. Det er i de nærmeste årene planlagt store investeringer som vil øke lånebelastningen ytterligere, og dermed binde enda mer av kommunens frie inntekter opp i finansutgifter. Fallende rentenivå vil kunne dempe effekten av de økte låneopptakene på kommunens drift, men det er viktig å merke seg at vi nå står i en helt ekstraordinær situasjon med tanke på rentenivå, og at man derfor må ta høyde for at rentene vil stige igjen.

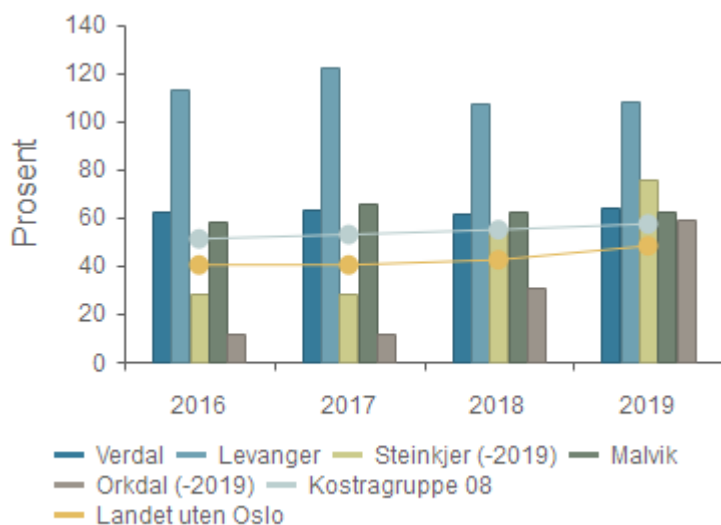
	2016	2017	2018	2019
Verdal	97,3 %	99,9 %	101,6 %	102,7 %
Levanger	134,1 %	136,6 %	135,2 %	136,8 %
Steinkjer (-2019)	63,2 %	67,2 %	95,6 %	113,8 %
Malvik	94,3 %	102,4 %	110,1 %	112,1 %
Orkdal (-2019)	73,6 %	76,1 %	102,5 %	122,4 %
Kostragruppe 08	83,0 %	85,7 %	92,1 %	98,9 %
Landet uten Oslo	83,1 %	84,5 %	87,5 %	91,2 %

Netto renteesponering i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)

Renteeksponert gjeld er total gjeld fratrukket rentenøytral gjeld. Rentenøytral gjeld er gjeld som kan belastes gebyrer på selvkosttjenester, gjeld der renteutgiftene refunderes av andre, som for eksempel rentekompensasjoner fra Husbanken, og all annen gjeld som ikke reelt sett gir økte renteutgifter. Renteeksponeringen sier noe om hvor følsom kommunen er for endringer i rentenivå. Verdal har høyere andel renteesponert gjeld (64 %) enn de fleste kommunene og grupperingene valgt ut for denne analysen (med unntak av Steinkjer og Levanger). Gjennomsnittet i kostragruppa har et snitt på 57,1 % av driftsinntektene.

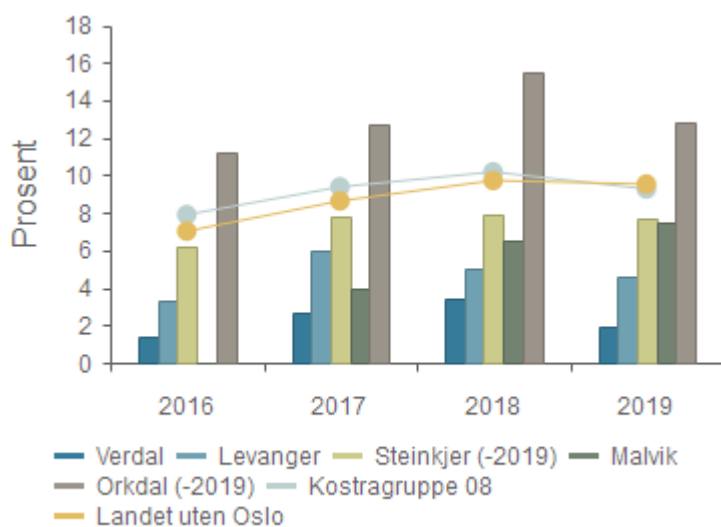
Tallene i grafikken er konserntall, dvs påvirket av f.eks gjeldssammensetningen i Innherred Renovasjon IKS, Trondheim Havn IKS etc.

KOSTRA og nøkkeltall 2019 – Verdal kommune

	2016	2017	2018	2019
Verdal	62,5 %	63,4 %	61,1 %	64,0 %
Levanger	113,3 %	122,3 %	106,9 %	108,0 %
Steinkjer (-2019)	28,2 %	28,0 %	55,6 %	75,3 %
Malvik	58,0 %	65,4 %	62,1 %	62,0 %
Orkdal (-2019)	11,8 %	11,4 %	30,5 %	59,1 %
Kostragruppe 08	50,9 %	52,7 %	54,7 %	57,1 %
Landet uten Oslo	40,1 %	40,1 %	42,2 %	48,0 %

Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter (Kommunekasse)

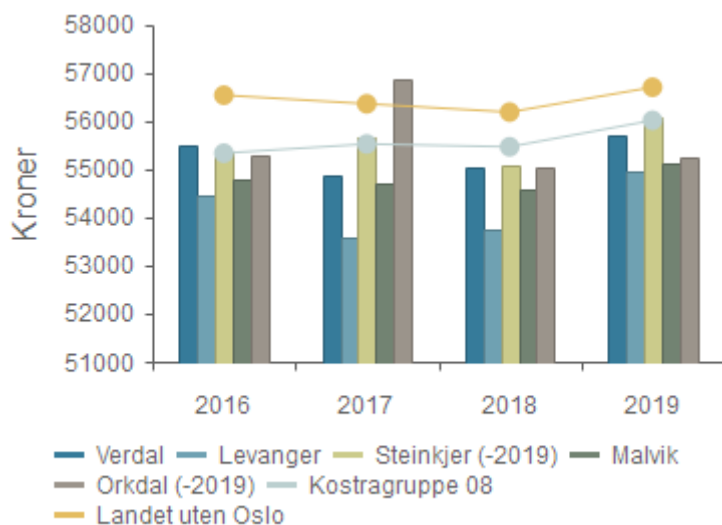
KOSTRA og nøkkeltall 2019 – Verdal kommune

	2016	2017	2018	2019
Verdal	1,4 %	2,6 %	3,4 %	1,9 %
Levanger	3,4 %	6,0 %	5,0 %	4,6 %
Steinkjer (-2019)	6,2 %	7,8 %	7,9 %	7,7 %
Malvik	0,0 %	4,0 %	6,5 %	7,5 %
Orkdal (-2019)	11,3 %	12,8 %	15,5 %	12,8 %
Kostragruppe 08	7,9 %	9,4 %	10,2 %	9,3 %
Landet uten Oslo	7,0 %	8,6 %	9,7 %	9,5 %

Disposisjonsfondet er kommunens reserver for å dekke uforutsette utgifter og sviktende inntekter. Kommunens måltall for disposisjonsfondet er 6 % av driftsinntektene.

Verdal kommune (foruten IKS'er) har et disposisjonsfond på like under 2 %. Dette er betydelig under kommunens eget måltall, og også lavere enn både våre omkringliggende kommuner og kommunegruppe 8. Faktisk har Verdal den laveste verdien blant de 16 kommunene i vår Kostra-gruppe. En såpass lav prosent viser at kommunen er sårbar i forhold til å håndtere svingninger i økonomien framover.

Frie inntekter i kroner per innbygger

	2016	2017	2018	2019
Verdal	55 506	54 848	55 046	55 676
Levanger	54 446	53 561	53 731	54 953
Steinkjer (-2019)	55 383	55 641	55 060	56 049
Malvik	54 773	54 699	54 555	55 105
Orkdal (-2019)	55 288	56 852	55 043	55 233
Kostragruppe 08	55 322	55 513	55 454	56 003
Landet uten Oslo	56 525	56 346	56 174	56 689

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

**) Graf er justert med utgiftsbehov

Folkehelse

FOLKEHELSEPROFIL 2020

Verdal

Folkehelseprofilen er et bidrag til kommunens arbeid med å skaffe oversikt over helsetilstanden i befolkningen og faktorer som påvirker denne, jmf. lov om folkehelsearbeid. Også andre informasjonskilder må benyttes i oversiktsarbeidet, se figuren nedenfor.

Statistikken er hentet fra Kommunehelsetatistikkbank per februar 2020 og er basert på kommune- og fylkesinndelingen per 1.1.2020.

Utgitt av
Folkehelseinstituttet
Postboks 222 Skøyen
0213 Oslo
E-post: kommunehelse@fhi.no

Redaksjon:
Camilla Støttenberg, ansvarlig redaktør
Else Karin Grøholt, fagredaktør
Fagredaksjon for folkehelseprofiler
Idékilde: Public Health England
Illustrasjoner: FHI og fetetyper.no

Artikkelen på midtsidene er skrevet i samarbeid med
Helsedirektoratet.

Bokmål

Batch 2502200922.2802201225.2502200922.2802201225.38/02/2020 13:53

Nettside:
www.fhi.no/folkehelseprofiler

Noen trekk ved kommunens folkehelse

Sosialt bærekraftige lokalsamfunn er temaet for folkehelseprofilen 2020. Temaet gjenspeiles i indikatorer og figurer.

Indikatorene som presenteres er generelt valgt med tanke på helsefremmende og forebyggende arbeid, men er også begrenset av hvilke data som er tilgjengelige på kommunenivå. All statistikk må tolkes i lys av annen kunnskap om lokale forhold.

Befolkning

- I aldersgruppen 45 år og eldre er andelen som bor alene ikke signifikant forskjellig fra landsnivået.

Oppvekst og levekår

- Andelen som bor i husholdninger med lav inntekt, er lavere enn i landet som helhet. Lav husholdningsinntekt vil si at inntekten er under 60 prosent av median husholdningsinntekt i Norge, og at brutto finanskapital er under 1G. I Kommunehelsetatistikkbank finnes det også tall for lavinntekt der medianinntekten i kommunen er brukt som grense.

Miljø, skader og ulykker

- Konsentrasjonen av fint svevestøv som befolkningen i kommunen er utsatt for, ser ut til å være noe lavere enn for befolkningen i landet som helhet. Tallene er basert på modellen som brukes i varslingstjenesten «Luftkvalitet i Norge».
- Andelen ungdomsskoleelever som oppgir at de er med i en fritidsorganisasjon, er ikke signifikant forskjellig fra landsnivået. Tallene er hentet fra Ungdata-undersøkelsen.

Helserelatert atferd

- Andelen ungdomsskoleelever som oppgir at de er lite fysisk aktive (andpusten eller svett sjeldnere enn én gang i uka), er ikke signifikant forskjellig fra landsnivået. Tallene er hentet fra Ungdata-undersøkelsen.

Helsetilstand

- Forskjellen i forventet levealder mellom de som har grunnskole og de som i tillegg har videregående eller høyere utdanning, er ikke signifikant forskjellig fra landsnivået. Forskjellen i forventet levealder mellom utdanningsgruppene er en indikator på sosiale helseforskjeller i kommunen.

FOLKEHELSEPROFIL 2020

Sosialt bærekraftige lokalsamfunn

Sosialt bærekraftige samfunn handler om samfunn preget av tillit, trygghet, tilhørighet og tilgang til goder som arbeid, utdanning og gode nærmiljø. Gjennom planprosessene kan kommunen legge til rette for en sosialt bærekraftig samfunnsutvikling.

Frem til i dag har sosiale forhold fått mindre oppmerksomhet enn de to andre dimensjonene i FNs bærekraftsmål - miljø og økonomi, se figur 1. FN er tydelig på at også sosiale forhold er en viktig del av bærekraftsmålene, se tekstboksen.

Folkehelsearbeidet har mye til felles med den sosiale dimensjonen i FNs bærekraftsmål. Både sosial bærekraft og folkehelse handler om å fremme en samfunnsutvikling som:

- Setter menneskelige behov i sentrum.
- Gir sosial rettferdighet og like livsjanser for alle.
- Legger til rette for at mennesker som bor i lokalsamfunnet, kan påvirke forhold i nærmiljøet og ellers i kommunen.
- Legger til rette for deltakelse og samarbeid.

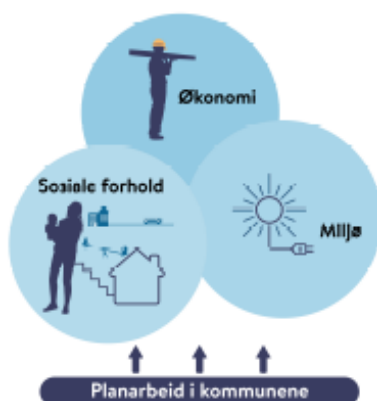
Planlegging som virkemiddel

I de nasjonale forventningene til regional og kommunal planlegging for 2019-2023 legger regjeringen vekt på at kommunene skal planlegge for å skape en bærekraftig samfunnsutvikling, sikre sosial rettferdighet og god folkehelse.

Helse er ikke bare et resultat av individuelle forhold og levevaner, men påvirkes også av levekår og strukturelle forhold som inntekt, arbeid, oppvekst, utdanning, bo- og nærmiljø. Planlegging gir kommunen mulighet til å omfordele slike påvirkningsfaktorer.

Et godt oversiktsdokument som gir den nødvendige kunnskapen om påvirkningsfaktorer, er et viktig utgangspunkt for planstrategien og planarbeidet i kommunen.

Figur 1. Planlegging – et viktig verktøy for lokal bærekraft.

FNs mål for bærekraft

De 17 målene for bærekraftig utvikling innen 2030 er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, kjempe mot urettferdig fordeling og stoppe klimaendringene.

For å skape en bærekraftig utvikling må vi arbeide på tre områder:

- klima og miljø
- økonomi
- sosiale forhold

Figuren representerer de 17 målene. Kilder: FN-sambandet, Regjeringen.no

Dersom kommunen ikke er bevisst på relevante påvirkningsfaktorer og hvordan disse fordeles i befolkningen, kan kommunen komme til å videreføre uheldige miljø- og samfunnsmessige forhold og dermed svekke den sosiale bærekraften.

Spørsmål kommunen kan stille seg er: Hvordan er sosial bærekraft ivarettatt i planarbeidet? Er sosial bærekraft tilstrekkelig integrert i samfunns- og arealdelen, og blir dette fulgt opp i kommunedelplaner og økonomiplanen?

Kommuneplanens samfunnsdel er et særlig viktig verktøy for å prioritere og samordne hva kommunen skal satse på, og hvor. Hvis planleggingen skal virke, må kommunen følge opp med tiltak.

Fire mål er viktige i planlegging av sosialt bærekraftige lokalsamfunn: at innbyggerne har god tillit til samfunnet og hverandre, har tilgang til arbeid, utdanning og gode nærmiljø, at de føler at de hører til, og at de opplever trygghet.

Tilhørighet

Tilhørighet handler om å ha tilknytning til andre mennesker eller steder. Mange kommuner jobber med tilhørighet og felleskap innenfor ulike sektorer; for eksempel gjennom utvikling av gode oppvekst- og bomiljøer, næringsutvikling, levende sentrum, flerbruk av kommunale bygg og tilbud for innbyggere i og utenfor arbeidslivet.

Det å delta i frivillige organisasjoner og kommunale prosesser kan bidra til å styrke følelsen av tilhørighet til lokalmiljøet og kommunen. Tiltak for å hindre utenforskap kan også styrke opplevelsen av tilhørighet og felleskap.

I hvilken grad innbyggerne deltar i for eksempel frivillig arbeid, om de stemmer ved kommunestyrevalget eller om de deltar i andre samfunnsaktiviteter, kan fortelle oss noe om i hvilken grad innbyggerne i en kommune føler at de hører til. Figur 4 viser andelen som stemte ved kommunestyrevalget høsten 2019.

FOLKEHELSEPROFIL 2020

Trygghet

For innbyggerne i en kommune er det viktig at de grunnleggende behovene dekkes for å kunne oppleve trygghet og livsmestring. Å skape trygge samfunn handler også om å sikre innbyggerne en rettferdig fordeling og lik tilgang på goder og ressurser.

Hva som skaper trygghet varierer. Det kan være å kunne gå ute alene på kveldstid, oppleve godt naboskap og at barna kan leke fritt i nærområdet, men også at en har fast inntekt og gode relasjoner.

For å kunne øke tryggheten i et område er det nødvendig å først finne ut hvordan befolkningen opplever tryggheten på stedet, se figur 2. Se også indikatorene 4-7 om økonomisk trygghet i folkehelsebarometeret på side 4.

Medvirkningsprosesser kan også være en kilde til informasjon om opplevelsen av trygghet i lokalsamfunnet.

Tilgang til bolig, arbeid og lokale tilbud

Alle mennesker skal kunne bosette seg og leve et godt liv i kommunen. Det innebærer at innbyggerne blant annet har tilgang til en passende bolig til en pris de kan betale. God variasjon når det gjelder arbeidsplasser, tilgang til skole og barnehage, offentlig transport, sosiale møteplasser og kommunale tjenester er også avgjørende for gode liv og viktig for utjevning av sosial ulikhet.

At alle barn og unge kan ferdes trygt til og fra skolen og delta i fritidsaktiviteter, og at eldre kan leve aktive liv, er viktige kvaliteter i et lokalsamfunn. Det samme gjelder at alle har tilgang til miljøkvaliteter som ren luft, støyfrie områder og rekreasjon. Se indikator nummer 15 om luftkvalitet i folkehelsebarometeret på side 4.

Figur 3 viser tall som kan si noe om tilgangen til passende boliger i kommunen.

Tillit til mennesker og myndigheter

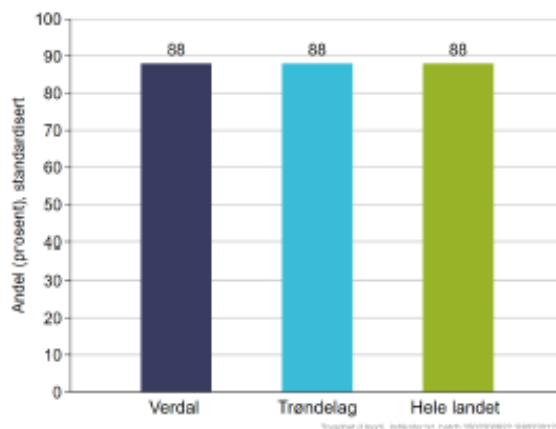
Sammenlignet med andre land, er det i Norge høy grad av tillit til medmennesker og samfunn. Det gjelder for eksempel tillit til naboer, tillit til at kommunen tilbyr tjenester som vi trenger, at politikere har samfunnets interesser i tankene, og at velferdsstaten gir oss økonomisk trygghet dersom behovet er der.

På lokalt nivå viser tillit seg på flere måter, blant annet hvordan vi forholder oss til hverandre. Andelen av befolkningen som stemmer ved valg, kan også være en indikator på tillit, se figur 4.

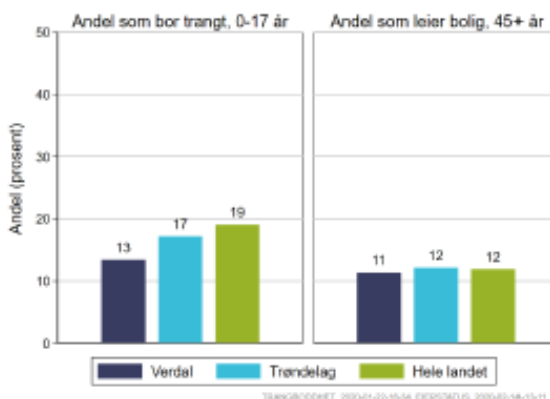
Les mer:

- Utvidet artikkel med referanser på www.fhi.no/folkehelseprofiler
- Helsedirektoratets [temaside om folkehelsearbeid i kommunen](#)
- Regjeringen: [Barekraftsmålene](#)
- I tillegg til indikatorene i folkehelsebarometeret på side 4, finner du flere indikatorer i [Kommunehelsetatistikkbank](#).

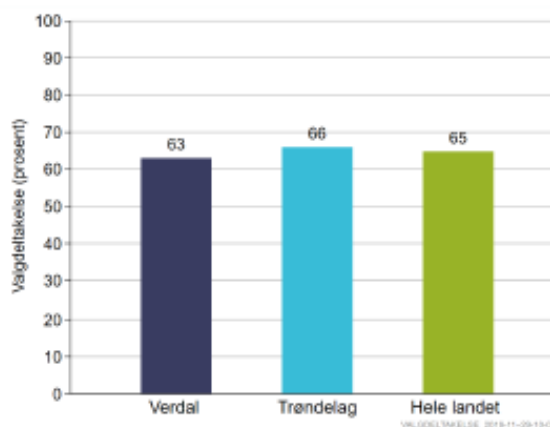
Figur 2. Andel ungdomsskoleelever som oppgir at de opplever det som trygt å ferdes i nærområdet på kveldstid (Ungdata 2017-2019).

Figur 3. Trangboddhet og leid bolig (2018).

Figur 4. Valgdeltakelse ved kommunestyrevalget i 2019.

FOLKEHELSEPROFIL 2020

Folkehelsebarometer for kommunen

I oversikten nedenfor sammenliknes noen nøkkeltall for kommunen og fylket med landstall. I figuren og tallkolonnene tas det hensyn til at kommuner og fylker kan ha ulike alders- og kjønns sammensetning sammenliknet med landet. Klikk på indikatornavnene for å se utvikling over tid i kommunen. I KommuneHelse statistikkbank, <http://khs.mhi.no> finnes flere indikatorer samt utfyllende informasjon om hver enkelt indikator.

Vær oppmerksom på at også «grønne» verdier kan innebære en folkehelseutfordring for kommunen, fordi landsnivået ikke nødvendigvis representerer et ønsket nivå. Verdiområdet for de ti beste kommunene i landet kan være noe å strekke seg etter.

- Kommunen ligger signifikant bedre an enn landet som helhet
- Kommunen ligger signifikant dårligere an enn landet som helhet
- Kommunen er ikke signifikant forskjellig fra landet som helhet
- Kommunen er signifikant forskjellig fra landet som helhet
- Ikke testet for statistisk signifikans
- ◆ Verdien for fylket (ikke testet for statistisk signifikans)
- Verdien for landet som helhet
- Variasjonen mellom kommunene i fylket
- De ti beste kommunene i landet

Tema	Indikator (klikkbare indikatornavn)	Kommune	Fylke	Norge	Enhet (*)	Folkehelsebarometer for Verdal
Befolkning	1 Andel over 80 år	4,2	4,3	4,2	prosent	
	2 Personer som bor alene, 45 år +	24,5	24,9	25,5	prosent	
Oppvekst og levekår	3 VGS eller høyere utdanning, 30-39 år	79	83	80	prosent	
	4 Lavinntekt (husholdninger)	6,8	6,5	7,4	prosent	
	5 Inntektsulikhet, P90/P10	2,4	2,6	2,8	-	
	6 Barn av enslige forsrgere	17	15	15	prosent	
	7 Stønad til livsopphold, 20-66 år	20	16	16	prosent (a,k)	
	8 Bor trangt, 0-17 år	13	17	19	prosent	
	9 Leier bolig, 45 år +	11	12	12	prosent	
	10 Trives på skolen, 10. klasse	86	84	85	prosent (k)	
	11 Laveste mestringsnivå i lesing, 5. kl.	31	26	24	prosent (k)	
	12 Fråfall i videregående skole	17	19	20	prosent (k)	
	13 God drikkevannsforsyning	4	86	90	prosent	
	14 Andel tilknyttet vannverk	84	86	88	prosent	
Miljø, skader og trykkløst	15 Luftkvalitet, fint stvestøv	3,2	4,1	5,4	µg/m³	
	16 Skader, behandlet i sykehus	17,9	13,8	13,7	per 1000 (a,k)	
	17 Vold, anmeldte tilfeller	6,3	5,4	6,9	per 1000	
	18 Fornøyd med lokalmiljøet, Ungd. 2017	71	69	70	prosent (a,k)	
	19 Trygt i nærmiljøet, Ungdata 2017	88	88	88	prosent (a,k)	
	20 Kollektivtilbud, Ungdata 2017	43	54	61	prosent (a,k)	
	21 Med i fritidsorganisasjon, Ungd. 2017	63	69	66	prosent (a,k)	
	22 Ensomhet, Ungdata 2017	19	19	19	prosent (a,k)	
	23 Valgdeltakelse, 2019	63	66	65	prosent	
	24 Lite fysisk aktive, Ungd. 2017	11	12	14	prosent (a,k)	
Helse, rus og livsstil	25 Røyking, kvinner	5,2	3,4	5	prosent (a)	
	26 Forventet levealder, menn	78,6	79,8	79,4	år	
	27 Forventet levealder, kvinner	83,6	83,7	83,5	år	
	28 Utd.forskjeller i forventet levealder	3,6	4,6	4,9	år	
	29 Fornøyd med helse, Ungd. 2017	69	71	71	prosent (a,k)	
	30 Psykiske sympt./lidelser	178	156	154	per 1000 (a,k)	
	31 Overvekt og fedme, 17 år	28	24	23	prosent (k)	
	32 Hjerte- og karsykdom	14,8	17,2	17,4	per 1000 (a,k)	
	33 Antibiotikabruk, resepter (ny def.)	326	297	306	per 1000 (a,k)	
	34 Vaksinasjonsdekning, meslinger, 9 år	95,8	96,6	96,0	prosent	

Forklaring (tall viser til linjenummer i tabellen ovenfor):

* = standardiserte verdier, a = aldersstandardisert og k = kjønnsstandardisert

Diverse datagrunnlag

Det finnes en rekke datakilder innenfor folkehelse på et mer detaljert nivå. Dette er et omfattende materiale og det er således bare lenker til materialet som gjengis i rapporten.

Deltagelse i organisert fysisk aktivitet ungdom/voksne

<http://www.ungdata.no/Fylker-og-kommuner/Troendelag/Verdal>

Deltagelse i uorganisert aktivitet ungdom/voksne

Ungdata – lokale rapporter

<http://www.ungdata.no/Fylker-og-kommuner/Troendelag/Verdal>

Andel voksne/ungdommer som er fysisk aktive daglig

<https://www.ntnu.no/documents/10304/1269212242/Delrapport+3+levevaner.pdf/d3c5cdc7-aebd-18dd-b1b4-48d3c86c032b?t=1591861314083>

<http://www.ungdata.no/Fylker-og-kommuner/Troendelag/Verdal>

Dagligrøyking unge/voksne

<http://www.ungdata.no/Fylker-og-kommuner/Troendelag/Verdal>

https://www.ntnu.no/documents/10304/4902807/Delrapport1_Ung_HUNT4+_Mars2020.pdf/e7f7a922-906f-aa1c-9aed-4fa2d7bf14b9?t=1584711026088

<https://www.ntnu.no/documents/10304/1269212242/Delrapport+3+levevaner.pdf/d3c5cdc7-aebd-18dd-b1b4-48d3c86c032b?t=1591861314083>

Alkoholkonsum, tobakksbruk og annen rusmiddelbruk hos voksne

<https://www.ntnu.no/documents/10304/1269212242/Delrapport+3+levevaner.pdf/d3c5cdc7-aebd-18dd-b1b4-48d3c86c032b?t=1591861314083>

Alkoholkonsum, tobakksbruk og annen rusmiddelbruk hos ungdom

<http://www.ungdata.no/Fylker-og-kommuner/Troendelag/Verdal>

https://www.ntnu.no/documents/10304/4902807/Delrapport1_Ung_HUNT4+_Mars2020.pdf/e7f7a922-906f-aa1c-9aed-4fa2d7bf14b9?t=1584711026088

Trender omkring ungdoms seksualadferd

<http://www.ungdata.no/Fylker-og-kommuner/Troendelag/Verdal>

Forekomst av forebyggbare sykdommer

<https://www.ntnu.no/documents/10304/1269212242/Delrapport+3+levevaner.pdf/d3c5cdc7-aebd-18dd-b1b4-48d3c86c032b?t=1591861314083>

https://www.ntnu.no/documents/10304/1269212242/Delrapport_Helse_Kronisk+sykdom.pdf/6d581c05-4706-bc84-3330-e96ce4dbfb09?t=1585301810479

<https://www.ntnu.no/documents/10304/1269212242/Folkehelseutfordringer+i+Tr%c3%b8ndelag+2019.pdf/153c78b4-ad78-4b5a-a65b-2c1b9ff1252b>

Befolkningens mestringsnivå

<http://www.ungdata.no/Fylker-og-kommuner/Troendelag/Verdal>

Befolkningens trivsel eller selvopplevde helse

https://www.ntnu.no/documents/10304/4902807/Delrapport1_Ung_HUNT4+_Mars2020.pdf/e7f7a922-906f-aa1c-9aed-4fa2d7bf14b9?t=1584711026088

<https://www.ntnu.no/documents/10304/1269212242/Folkehelseutfordringer+i+Tr%c3%b8ndelag+2019.pdf/153c78b4-ad78-4b5a-a65b-2c1b9ff1252b>

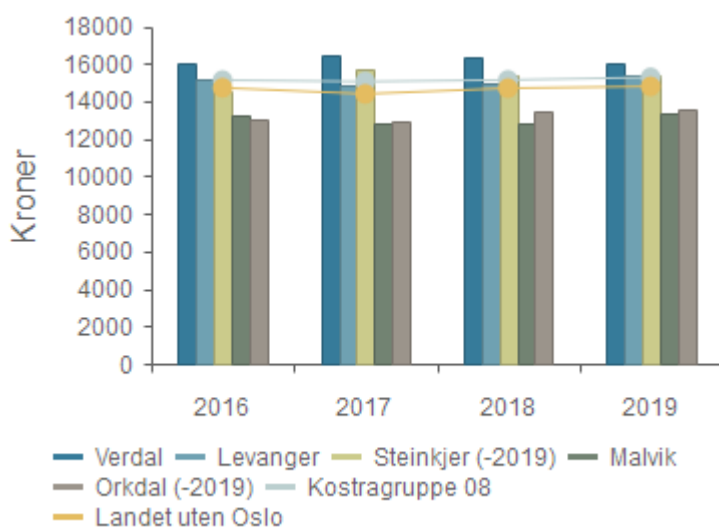
Sosial ulikhet i helse

<https://www.ntnu.no/documents/10304/1269212242/Folkehelseutfordringer+i+Tr%c3%b8ndelag+2019.pdf/153c78b4-ad78-4b5a-a65b-2c1b9ff1252b>

Grunnskole

Grunnskole omfatter funksjonene 202 grunnskole, 213 voksenopplæring, 215 SFO, 222 skolelokaler og 223 skoleskyss. Sammenlignet med gjennomsnittet i kommunegruppe 8 har Verdal et teoretisk handlingsrom (innsparingspotensiale) på 11,1 millioner, hvor det største handlingsrommet er beregnet å ligge innenfor skolelokaler (4,7 millioner) og voksenopplæringa (3,5 millioner).

Netto driftsutgifter pr. innbygger til Grunnskole (alle funksjoner)

	2016	2017	2018	2019
Verdal	16 000	16 406	16 347	15 985
Levanger	15 156	14 864	14 938	15 378
Steinkjer (-2019)	14 525	15 691	15 384	15 369
Malvik	13 233	12 789	12 866	13 392
Orkdal (-2019)	13 065	12 886	13 411	13 558
Kostragruppe 08	15 115	15 042	15 127	15 264
Landet uten Oslo	14 708	14 382	14 686	14 781

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

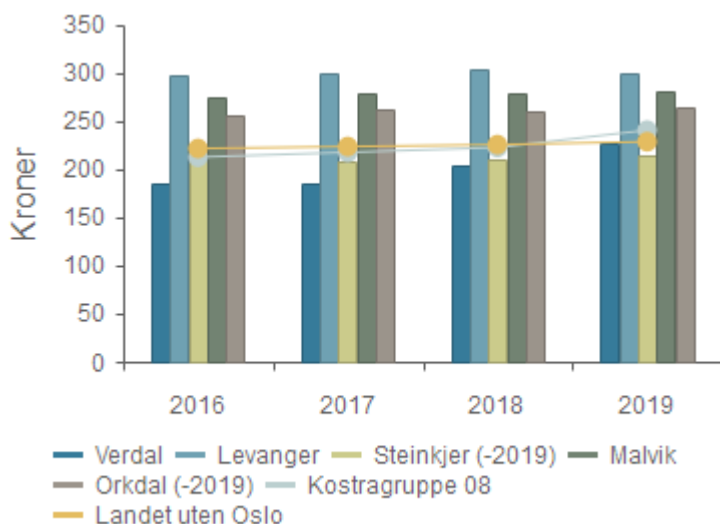
**) Graf er justert med utgiftsbehov

Netto driftsutgifter til grunnskolesektoren er 15.326 pr innbygger, justert for utgiftsbehov. Sammenligningstallene er justert for inflasjon, og viser en reell reduksjon i 2019 sammenlignet med nivået i 2016-2018. Verdal har den høyeste nettoutgiften til grunnskolesektoren pr innbygger blant sammenligningskommunene.

Ordinær grunnskoledrift

I begrepet ordinær grunnskoledrift legger vi i denne sammenhengen kun de aktiviteter som rapporteres under funksjon 202 grunnskole.

Produktivitet - Elever per kommunal grunnskole

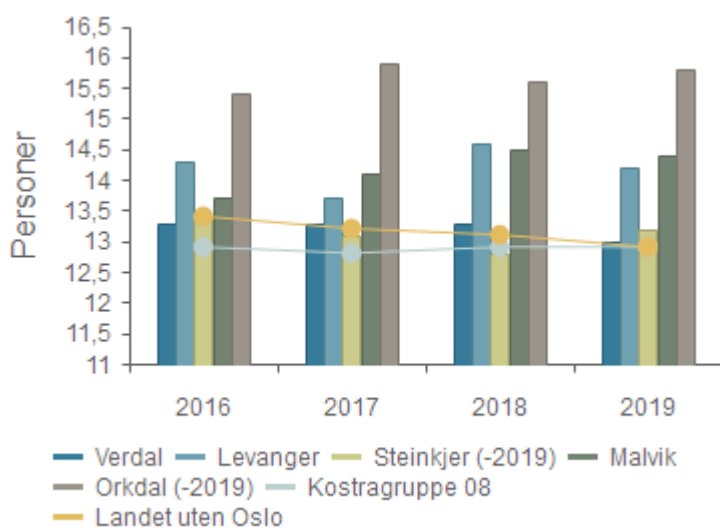

	2016	2017	2018	2019
Verdal	184	185	204	226
Levanger	297	300	303	300
Steinkjer (-2019)	212	208	210	214
Malvik	275	279	278	280
Orkdal (-2019)	255	261	260	263
Kostragruppe 08	212	217	222	240
Landet uten Oslo	221	223	225	228

Skolestørrelsen er den viktigste kostnadsdriveren i grunnskolen. Verdal har ved utgangen av 2019 7 kommunale barneskoler og 2 ungdomsskoler (hvorav Vuku er organisert som oppvekstsenter med 1.-10. trinn). Det er i gjennomsnitt 226 elever pr kommunale skole. Skolestrukturen har vært i endring de senere årene, noe som har ført til en økning i elevmassen målt pr kommunale grunnskole. I 2018 ble den kommunale skoledriften i Volden avviklet (men en privat skole ble opprettet på samme lokasjon), og fra høsten 2019 ble Vinne og Ness skoler slått sammen til én enhet. Fortsatt er imidlertid skolestørrelsen mindre enn i kostragruppa, som har en gjennomsnittlig skolestørrelse på 240 elever. Store skoler gir vanligvis lavere utgifter til grunnskole pr elev.

Undervisningsutgiftene i Verdal viser ca 110.000 i brutto driftsutgifter pr elev. Dette er ca 3.400 høyere enn snittet i kostragruppa pr elev, og 10.000 høyere enn Levanger. Levanger har til sammenligning langt flere elever pr skole, i gjennomsnitt 300 stk, noe som illustrerer de økonomiske stordriftsfordelene ved større enheter. Skolestrukturgrepene som allerede er tatt i Verdal gir seg imidlertid også utslag i tallene her: brutto driftsutgift pr elev på 110.000 er en reduksjon sett i forhold til begge de to foregående årene, om man samtidig justerer for inflasjon.

Produktivitet - Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1.-10.årstrinn

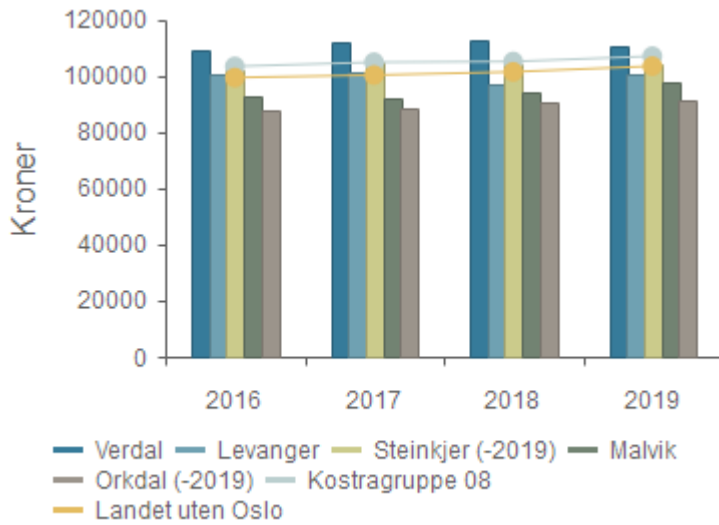

	2016	2017	2018	2019
Verdal	13,3	13,3	13,3	13,0
Levanger	14,3	13,7	14,6	14,2
Steinkjer (-2019)	13,4	13,1	12,8	13,2
Malvik	13,7	14,1	14,5	14,4
Orkdal (-2019)	15,4	15,9	15,6	15,8
Kostragruppe 08	12,9	12,8	12,9	12,9
Landet uten Oslo	13,4	13,2	13,1	12,9

Høye undervisningskostnader kan forekomme som følge av små «klasser». Gruppestørrelse i grunnskolen uttrykker hvor mange elever det er pr lærerårsverk, og er et viktig uttrykk for produktivitet i grunnskolen. I Verdal var det 13,0 elever pr lærerårsverk i 2019. Det er omtrent som gjennomsnittet i kommunegruppe 8 (12,9). Den av sammenligningskommunene som har den høyeste gruppestørrelsen er Orkdal, med 2,8 elever mer enn Verdal pr lærerårsverk, dvs en gruppestørrelse på 15,8.

Det siste året har gruppestørrelsen i Verdal blitt redusert med 0,3, mens snittet i kostragruppen har vært uendret.

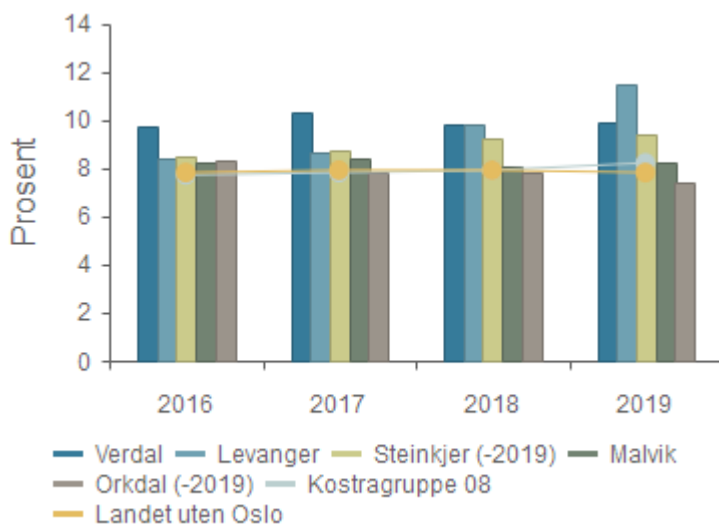
Produktivitet - Korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskole (202), per elev

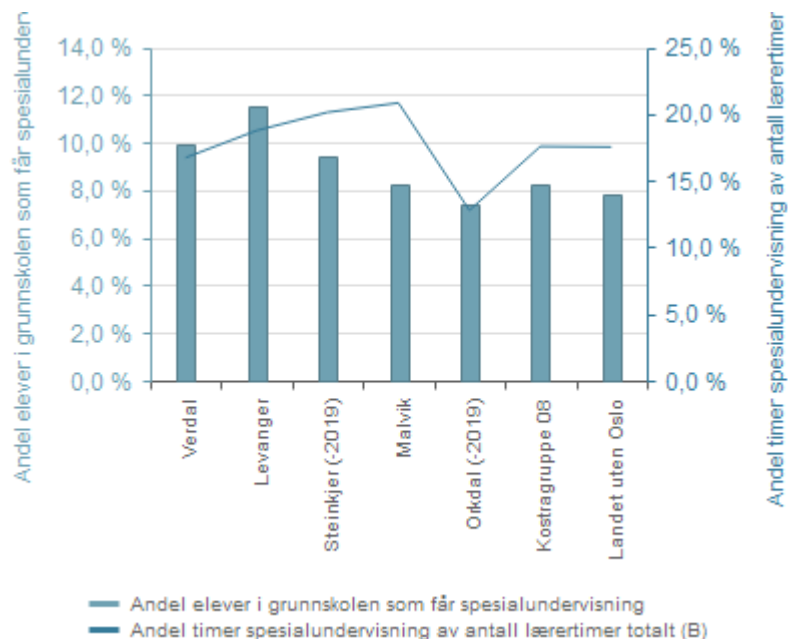
	2016	2017	2018	2019
Verdal	109 191	111 933	112 427	110 206
Levanger	100 069	100 882	96 568	100 106
Steinkjer (-2019)	102 140	104 835	104 006	104 009
Malvik	92 352	92 079	94 265	97 343
Orkdal (-2019)	87 634	88 104	90 617	91 381
Kostragruppe 08	103 166	104 652	104 899	106 812
Landet uten Oslo	99 199	100 089	101 218	103 264

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

Dekningsgrad - Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning

	2016	2017	2018	2019
Verdal	9,7 %	10,3 %	9,8 %	9,9 %
Levanger	8,4 %	8,6 %	9,8 %	11,5 %
Steinkjer (-2019)	8,5 %	8,7 %	9,2 %	9,4 %
Malvik	8,2 %	8,4 %	8,1 %	8,2 %
Orkdal (-2019)	8,3 %	7,8 %	7,8 %	7,4 %
Kostragruppe 08	7,7 %	7,8 %	7,9 %	8,2 %
Landet uten Oslo	7,8 %	7,9 %	7,9 %	7,8 %

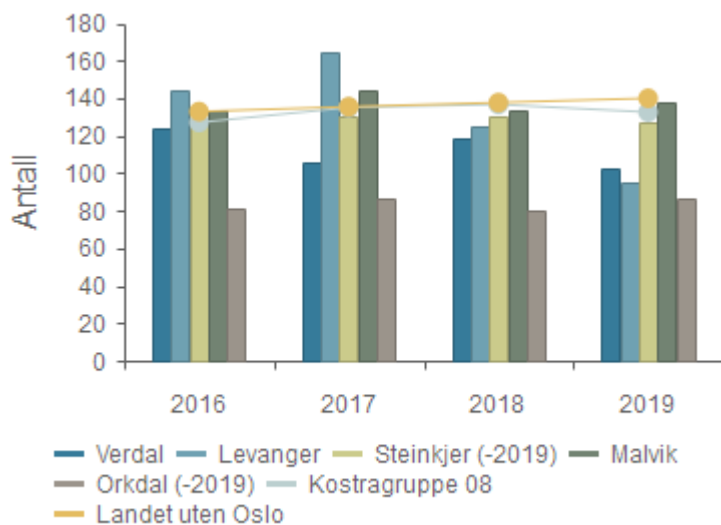

	Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning	Andel timer spesialundervisning av antall lærertimer totalt (B)
Verdal	9,9 %	16,7 %
Levanger	11,5 %	18,7 %
Steinkjer (-2019)	9,4 %	20,1 %
Malvik	8,2 %	20,8 %
Orkdal (-2019)	7,4 %	12,8 %
Kostragruppe 08	8,2 %	17,6 %
Landet uten Oslo	7,8 %	17,5 %

Omfanget av spesialundervisning kan være med å drive opp kostnadsnivået i grunnskolen, og vil også bidra til å gi lavere gruppestørrelser. I Verdal får 9,9 prosent av elevene spesialundervisning, og dette tar 16,7 prosent av lærertimene.

Andelen lærertimer er lavere enn gjennomsnittet i kommunegruppe 8 (17,6 %) og også lavest av alle sammenligningskommunene. Andelen elever med spesialundervisning er imidlertid høyere enn kostragruppa, noe som indikerer at Verdal har relativt mange elever med spesialundervisning, men at hver elev får forholdsvis lite. Hver elev med spesialundervisning får i snitt 102,6 årstimer med slik undervisning, mens kostragruppa har et snitt på 132,5 spesialundervisnings-timer pr elev. I sum synes med andre ord ikke spesialundervisningen å være spesielt kostnadskrevende i Verdal.

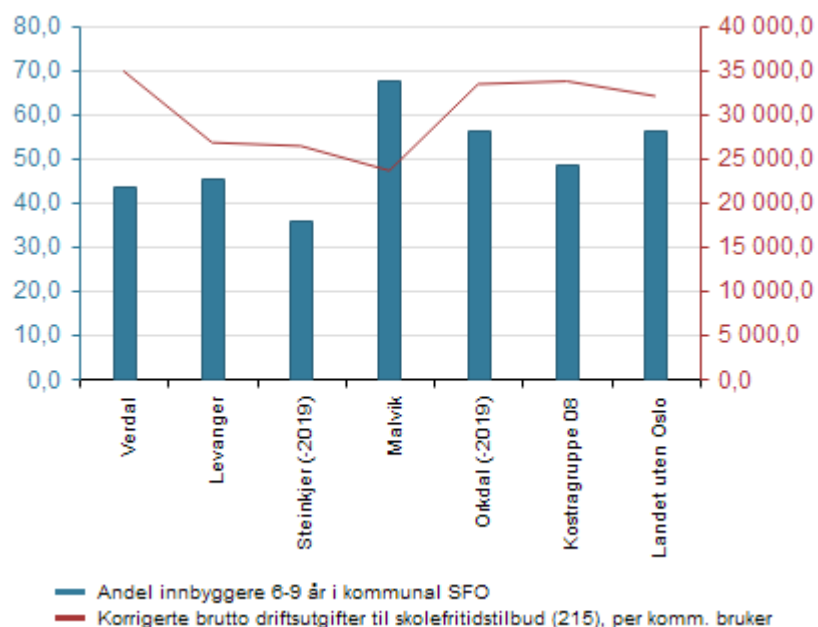
Produktivitet - Årstimer til spesialundervisning per elev med spesialundervisning (antall)

	2016	2017	2018	2019
Verdal	123,5	105,7	118,1	102,6
Levanger	144,3	164,0	125,3	94,7
Steinkjer (-2019)	128,3	130,2	129,8	127,5
Malvik	133,0	144,6	133,9	137,8
Orkdal (-2019)	81,0	86,8	80,4	86,2
Kostragruppe 08	127,0	135,0	136,6	132,5
Landet uten Oslo	132,8	135,4	137,6	139,9

Skolefritidsordning, skoleskyss og skolelokaler

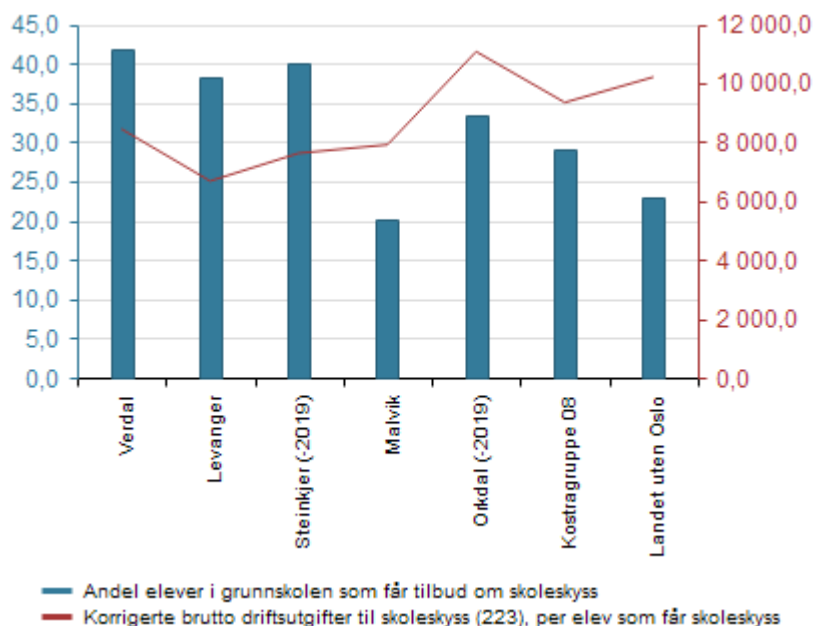
Skolefritidsordning

	Andel innbyggere 6-9 år i kommunal SFO	Korrigerte brutto driftsutgifter til skolefritidstilbud (215), per komm. bruker
Verdal	43,3 %	34 802
Levanger	45,4 %	26 695
Steinkjer (-2019)	35,8 %	26 308
Malvik	67,5 %	23 523
Orkdal (-2019)	56,3 %	33 316
Kostragruppe 08	48,7 %	33 639
Landet uten Oslo	56,0 %	31 957

Det er lav dekningsgrad på SFO i Verdal i forhold til gjennomsnittet i kostragruppa (48,7 %) og landet uten Oslo (56 %), med kun 43,3 % av innbyggere 6-9 år i kommunal SFO. Korrigerte brutto driftsutgifter pr bruker er høyest av alle sammenligningskommunene. Verdal Kommune tilbyr SFO ved samtlige barneskoler i kommunen. Få brukere, fordelt på mange lokasjoner gir nødvendigvis nokså høy voksentetthet enkelte steder, noe som er med på å drive enhetsprisen opp. Verdal har nesten 1200 kroner høyere utgift pr SFO-bruker enn kommunegruppa.

Skoleskyss

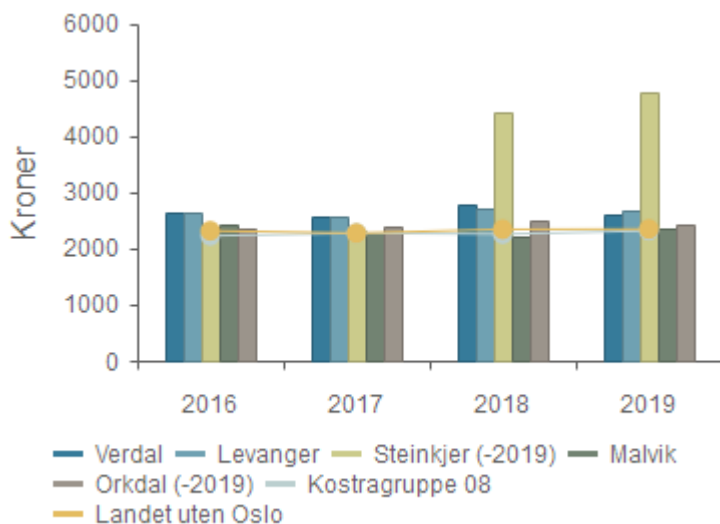

	Andel elever i grunnskolen som får tilbud om skoleskyss	Korrigerte brutto driftsutgifter til skoleskyss (223), per elev som får skoleskyss
Verdal	41,7 %	8 438,0
Levanger	38,2 %	6 671,1
Steinkjer (-2019)	40,1 %	7 615,0
Malvik	20,2 %	7 904,1
Orkdal (-2019)	33,5 %	11 064,1
Kostragruppe 08	29,0 %	9 337,1
Landet uten Oslo	23,0 %	10 201,0

Det er hele 41,7 % av elevene i grunnskolen i Verdal som har tilbud om skoleskyss. Dette er betydelig høyere enn gjennomsnittet i kostragruppa (29 %), men noe mer sammenlignbart med nivået i for eksempel Levanger (38,2 %) eller Steinkjer (40,1 %). Mange elever med skoleskyss gir høyere kostnad. Enhetsprisen pr elev er lavere i Verdal enn i kommunegruppa, men i dette tilfellet er det kanskje mer interessant å sammenligne seg med kommuner som har omtrent samme skyssandel som oss, slik som Levanger og Steinkjer. I Steinkjer er skyssutgiftene 800 kr lavere pr skyssset elev, og i Levanger koster hver elev med skoleskyss hele 1800 kroner mindre. I tillegg til at Verdal har mange elever med skoleskyss, er sannsynligvis også avstandene lengre, og/eller spredtbyggheten større, slik at også enhetsprisen er høy.

Skolelokaler

Prioritet - Netto driftsutgifter per innbygger (222) skolelokaler

	2016	2017	2018	2019
Verdal	2 635	2 574	2 766	2 615
Levanger	2 626	2 559	2 698	2 679
Steinkjer (-2019)	2 349	2 316	4 410	4 767
Malvik	2 421	2 269	2 195	2 347
Orkdal (-2019)	2 361	2 393	2 500	2 428
Kostragruppe 08	2 218	2 265	2 249	2 307
Landet uten Oslo	2 308	2 266	2 334	2 340

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

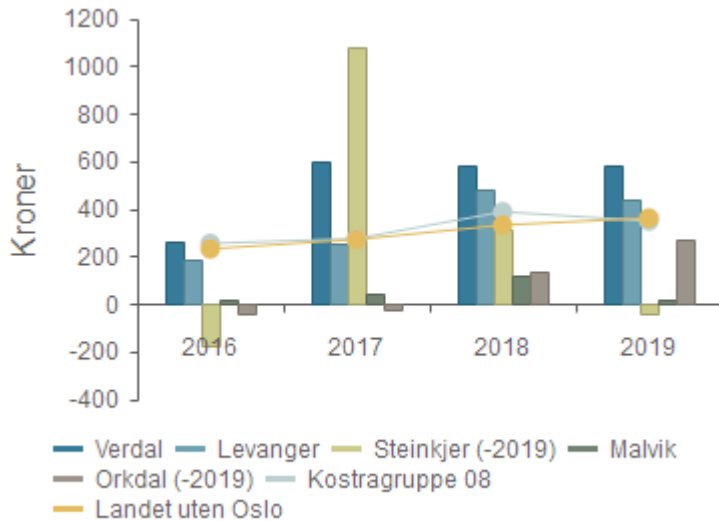
**) Graf er justert med utgiftsbehov

Netto utgifter til drift av skolelokaler var omtrent 2.600 kroner pr innbygger i Verdal i fjor, inkl avskrivninger. Det er ca 300 kr mer enn gjennomsnittet i Kostragruppe 8. Forskjellen utgjør 4,7 millioner kroner. Utgiften til skolelokaler har vært relativt stabil de siste fire årene, både i Verdal og i kommunegruppen. Etter hvert som nye skoler bygges og tas i bruk, vil økte avskrivninger gi økte netto driftsutgifter. Eventuelt lavere energiforbruk, enklere vedlikehold, og avhendelse av gamle lokaler vil dempe effekten.

Se nærmere omtale av formålsbygg i kapittelet eiendomsforvaltning.

Voksenopplæring

Prioritet - Netto driftsutgifter per innbygger (213) voksenopplæring

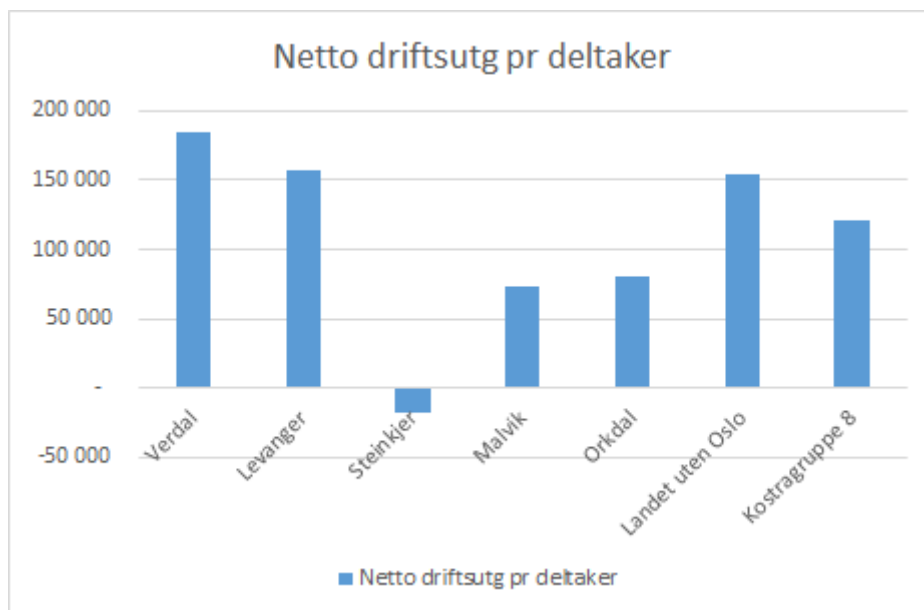

	2016	2017	2018	2019
Verdal	265	598	581	577
Levanger	183	252	477	442
Steinkjer (-2019)	-173	1 082	310	-46
Malvik	14	41	114	18
Orkdal (-2019)	-41	-26	133	268
Kostragruppe 08	253	273	386	347
Landet uten Oslo	230	269	330	359

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

**) Graf er justert med utgiftsbehov

Verdal har et teoretisk handlingsrom (innsparingspotensiale) i voksenopplæringa på 3,6 millioner sammenlignet med gjennomsnittet av kostragruppen. Verdal har den høyeste enhetskostnaden (netto driftsutgifter pr deltaker) av alle sammenligningskommunene.

Gruppestørrelse vil være en sentral kostnadsdriver også innenfor voksenopplæring. Verdal har 2,62 deltakere pr årsverk i voksenopplæringa, mens f.eks Orkdal har 3,03 deltakere pr årsverk. Flere deltakere pr årsverk vil gi lavere utgifter, forutsatt at årsverkskostnaden er omtrent lik i Orkdal og Verdal. Verdal og Orkdal hadde hhv 48 og 44 deltakere i voksenopplæring i 2019, og er dermed størrelsesmessig nokså like.

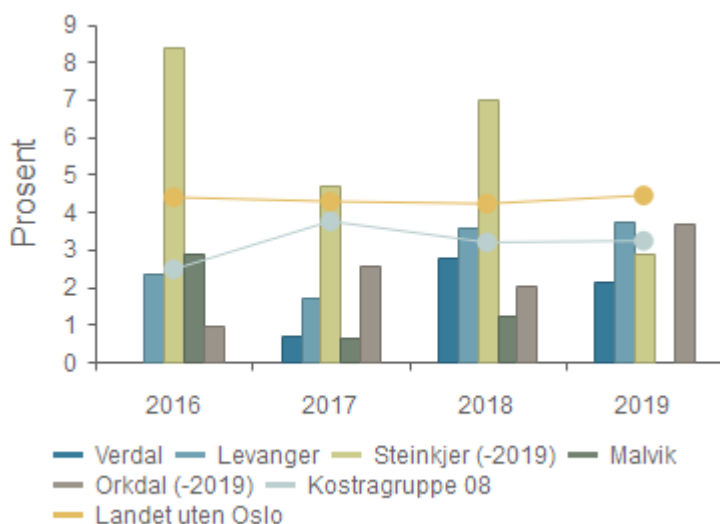
Barnehage

Barnehage omfatter funksjonene 201 barnehage, 211 styrkingstiltak og 221 barnehagelokaler.

I Verdal er det 15 barnehager, hvorav 9 er kommunale og 6 er private. Rundt 60 % av barnehagebarna i Verdal går i en kommunal barnehage. Det har vært en markant nedgang i antall barn i barnehage i de fire årene denne analysen framstiller; fra 767 barn i 2016 til 698 barn i 2019, - en reduksjon på 69 barn, tilsvarende 9 %.

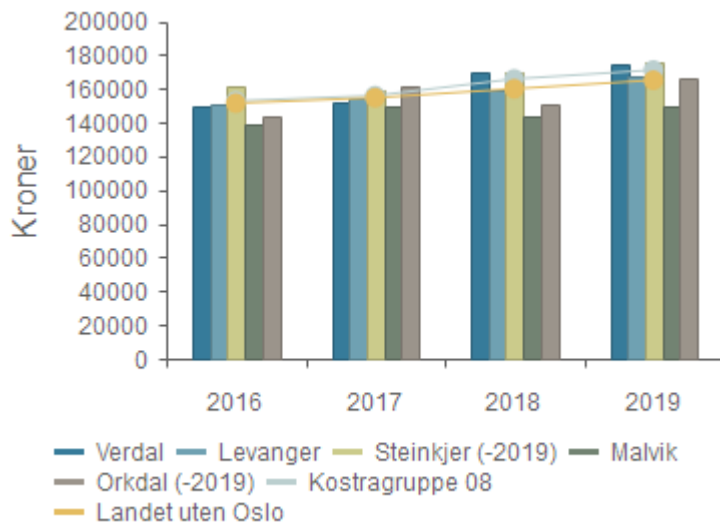
Verdal kommune drev barnehagetjenesten 3 millioner kroner billigere enn gjennomsnittet i kostragruppa i 2019, korrigert for utgiftsbehov. Av de øvrige sammenligningskommunene har imidlertid både Orkdal og Malvik lavere netto driftsutgifter pr innbygger enn Verdal.

Dekningsgrad - Andel barn 0 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 0 år

	2016	2017	2018	2019
Verdal	0,0 %	0,7 %	2,8 %	2,1 %
Levanger	2,3 %	1,7 %	3,6 %	3,7 %
Steinkjer (-2019)	8,4 %	4,7 %	7,0 %	2,9 %
Malvik	2,9 %	0,6 %	1,2 %	0,0 %
Orkdal (-2019)	1,0 %	2,6 %	2,0 %	3,7 %
Kostragruppe 08	2,5 %	3,7 %	3,2 %	3,2 %
Landet uten Oslo	4,4 %	4,3 %	4,2 %	4,4 %

Prioritet - Netto driftsutgifter per innbygger 1-5 år i kroner, barnehager

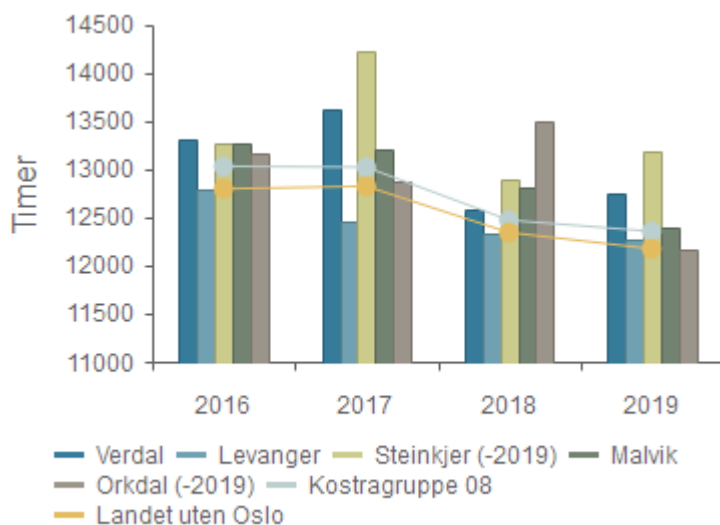

	2016	2017	2018	2019
Verdal	149 287	152 088	169 490	174 583
Levanger	151 149	154 464	158 547	167 630
Steinkjer (-2019)	161 231	159 434	169 780	175 559
Malvik	138 552	149 924	143 812	149 115
Orkdal (-2019)	143 683	161 618	150 429	165 687
Kostragruppe 08	152 721	155 825	165 694	170 992
Landet uten Oslo	151 345	154 553	159 857	164 952

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

**) Graf er justert med utgiftsbehov

Produktivitet - Korrigerte oppholdstimer per årsverk til basisvirksomhet, kommunale barnehager

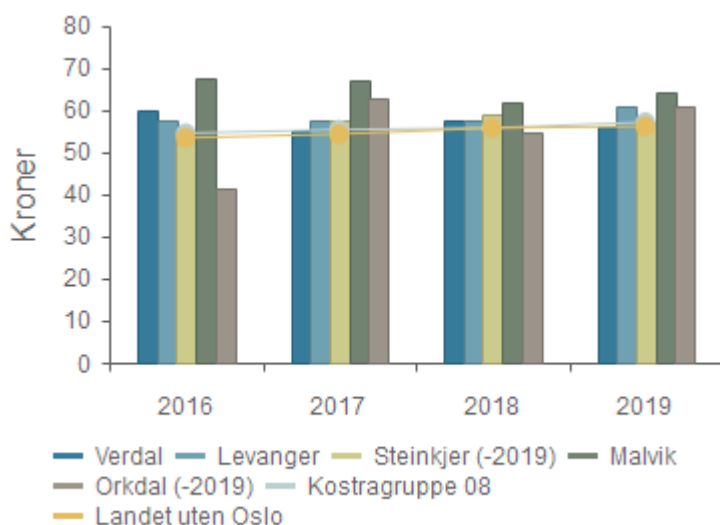
	2016	2017	2018	2019
Verdal	13 314	13 618	12 576	12 748
Levanger	12 791	12 459	12 323	12 276
Steinkjer (-2019)	13 262	14 223	12 888	13 184
Malvik	13 254	13 197	12 810	12 394
Orkdal (-2019)	13 158	12 875	13 494	12 165
Kostragruppe 08	13 025	13 016	12 467	12 351
Landet uten Oslo	12 792	12 818	12 339	12 170

Korrigerte oppholdstimer per ordinært årsverk i barnehagen er det mest brukte nøkkeltallet for produktivitet, og uttrykker bemanningsfaktoren i barnehagen. Bemanningsfaktor på 1 voksen pr 6 storbarn / 1 voksen pr 3 småbarn vil si 13.000 timer per årsverk.

I kommunale barnehager i Verdal var det i snitt 12 748 oppholdstimer per årsverk i 2019. Vi ser en betydelig reduksjon i timer pr årsverk fra 2017 til 2018, i forbindelse med innføring av bemanningsnorm. Dette skiftet vil medføre en vesentlig økt utgift til private barnehager i 2020 sammenlignet med 2019, da tilskudd til private barnehager beregnes på grunnlag av forbruket i kommunale barnehager to år før tilskuddsåret.

Sammenlignet med kommunegruppen er produktiviteten i barnehagene i Verdal høy. Hvert årsverk i Verdal "produserer" omtrent 400 flere oppholdstimer enn gjennomsnittet i gruppa. Vi har sett at dekningsgraden i Verdal er høyere enn gjennomsnittet, noe som skulle tilsi høye utgifter til barnehagedrift, men når produktiviteten er så høy som her, så blir barnehagedriften likevel mer effektiv enn kommunegruppa.

Produktivitet - Kommunale overføringer av driftsmidler til private barnehager per korrigert oppholdstime (kr)

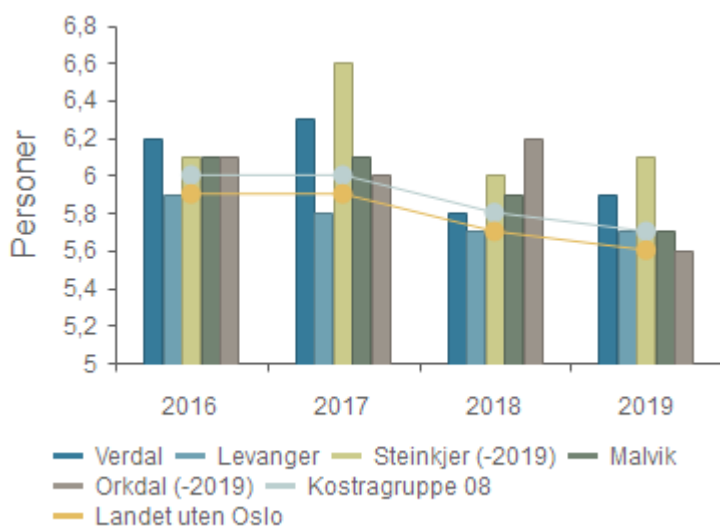
KOSTRA og nøkkeltall 2019 – Verdal kommune

	2016	2017	2018	2019
Verdal	60	55	58	56
Levanger	58	57	58	61
Steinkjer (-2019)	54	57	59	57
Malvik	67	67	62	64
Orkdal (-2019)	41	63	55	61
Kostragruppe 08	54	55	56	57
Landet uten Oslo	53	54	56	56

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

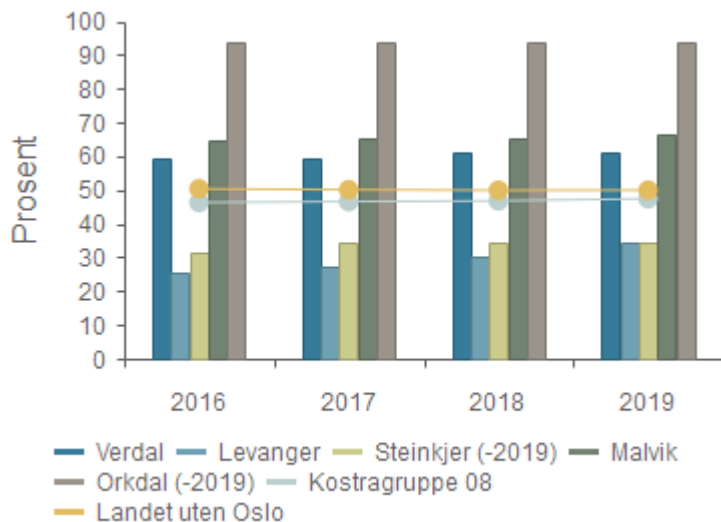
60,9 % av barnehageplassene i Verdal er i kommunale barnehager, noe som gir en privat andel på 39,1 %. Kommunal barnehagedekning er høy ifht kostragruppa, hvor under 50 % av barnehagene er kommunale. Overføring til private barnehager pr korrigert oppholdstime er nøyaktig den samme som gjennomsnittet i kostragruppa og landet uten Oslo, 56 kroner.

Produktivitet - Antall barn korrigert for alder per årsverk til basisvirksomhet i kommunale barnehager

	2016	2017	2018	2019
Verdal	6,2	6,3	5,8	5,9
Levanger	5,9	5,8	5,7	5,7
Steinkjer (-2019)	6,1	6,6	6,0	6,1
Malvik	6,1	6,1	5,9	5,7
Orkdal (-2019)	6,1	6,0	6,2	5,6
Kostragruppe 08	6,0	6,0	5,8	5,7
Landet uten Oslo	5,9	5,9	5,7	5,6

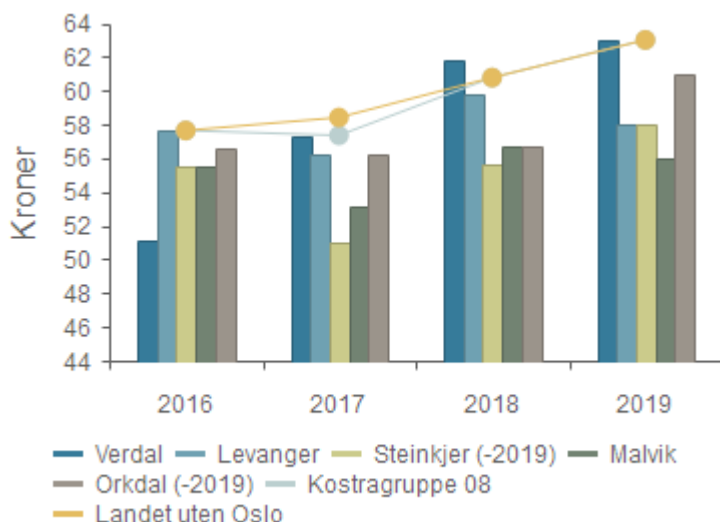
Dekningsgrad - Andel barn i kommunale barnehager i forhold til alle barn i barnehage

	2016	2017	2018	2019
Verdal	59,1 %	59,6 %	61,3 %	60,9 %
Levanger	25,2 %	27,3 %	30,4 %	34,5 %
Steinkjer (-2019)	31,4 %	34,2 %	34,5 %	34,4 %
Malvik	64,7 %	65,6 %	65,1 %	66,6 %
Orkdal (-2019)	93,8 %	94,0 %	94,0 %	94,0 %
Kostragruppe 08	46,3 %	46,5 %	46,8 %	47,4 %
Landet uten Oslo	50,3 %	50,0 %	49,9 %	49,9 %

Styrket tilbud til barnehagebarn

Produktivitet - Korrigerte brutto driftsutgifter f201 per korrigert oppholdstime i kommunale barnehager (kr)

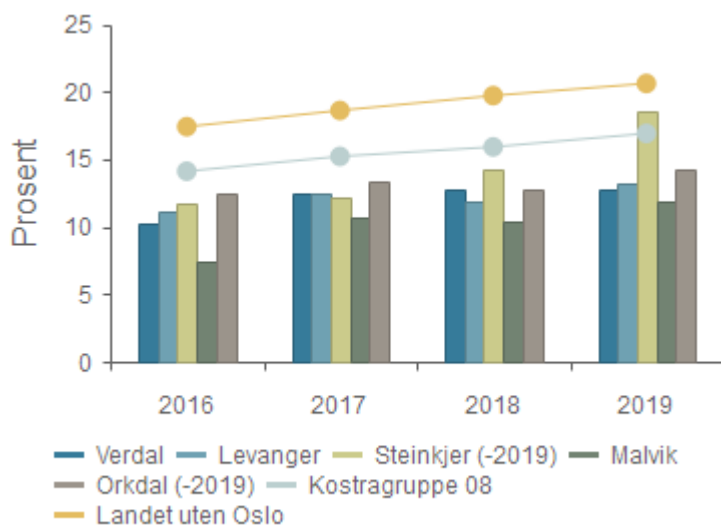

	2016	2017	2018	2019
Verdal	51	57	62	63
Levanger	58	56	60	58
Steinkjer (-2019)	55	51	56	58
Malvik	55	53	57	56
Orkdal (-2019)	57	56	57	61
Kostragruppe 08	58	57	61	63
Landet uten Oslo	58	58	61	63

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

Korrigerte brutto driftsutgifter per korrigert oppholdstime i kommunale barnehager, er en indikator som tar hensyn til vektingen mellom små og store barn, slik at man måler bruk av ressurser opp mot behovet. Ut fra den grafiske framstillingen kan det da leses at ressursbruken går betydelig opp i perioden, og kommunen ligger nå helt likt med gjennomsnittet i kostragruppa. Økningen har naturlig sammenheng med innføring av og oppfyllelse av bemanningsnorm (økte korrigerte brutto driftsutgifter), men fallende barnetall og dermed færre barn i småbarnskategorien vil gi økning i nøkkeltallet.

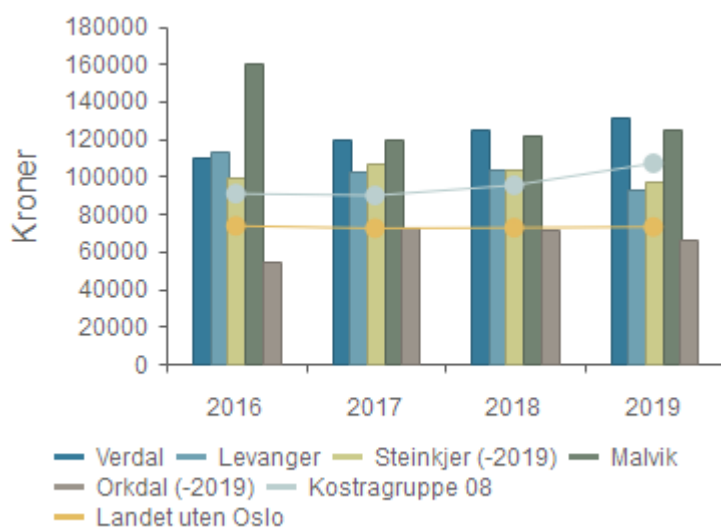
Dekningsgrad - Andel barn som får ekstra ressurser til styrket tilbud til førskolebarn, i forhold til alle barn i barnehage

	2016	2017	2018	2019
Verdal	10,3 %	12,4 %	12,8 %	12,8 %
Levanger	11,2 %	12,4 %	11,9 %	13,2 %
Steinkjer (-2019)	11,7 %	12,2 %	14,3 %	18,5 %
Malvik	7,4 %	10,7 %	10,4 %	11,9 %
Orkdal (-2019)	12,4 %	13,4 %	12,8 %	14,3 %
Kostragruppe 08	14,1 %	15,2 %	15,9 %	16,9 %
Landet uten Oslo	17,4 %	18,6 %	19,7 %	20,6 %

Vi har sett at Verdal bruker 0,6 millioner kroner mindre på styrking enn gjennomsnittet i kommunegruppe 8. Det kan komme av at Verdal har færre vedtak eller mindre omfattende vedtak, sammenlignet med kommunegruppa. 12,8 % av barn i barnehage får ekstra ressurser i Verdal. Det er om lag 4 prosentpoeng lavere enn kommunegruppa, altså har gjennomsnittet i kommunegruppa over 30 % høyere andel barn med ekstra ressurser enn Verdal. I Verdal har andelen barn med ekstra ressurs vært lik både i 2018 og 2019, mens i alle sammenligningskommunene har andelen gått opp med ett prosentpoeng eller mer det siste året. De barna som får ekstra ressurser, får imidlertid relativt mye sett i forhold til sammenligningskommunene. Derfor blir ikke forskjellen større enn 0,6 millioner.

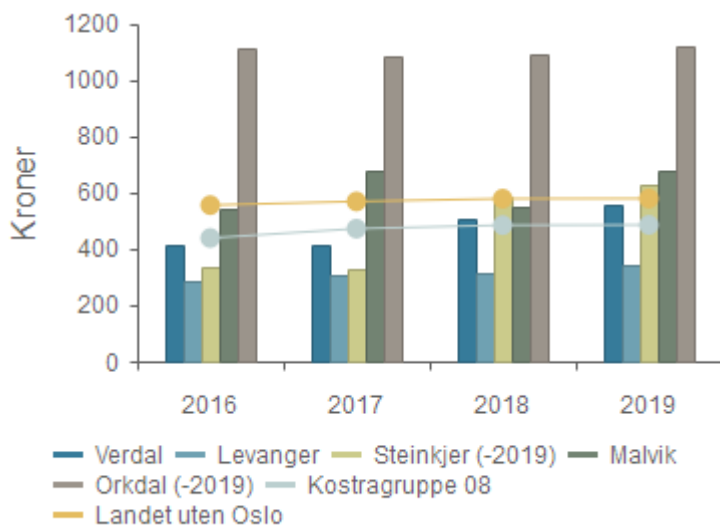
Produktivitet - Brutto driftsutgifter til styrket tilbud til førskolebarn (f 211) per barn som får ekstra ressurser,

	2016	2017	2018	2019
Verdal	110 270	120 021	125 078	131 764
Levanger	112 925	103 075	103 880	92 671
Steinkjer (-2019)	99 295	106 767	103 453	97 665
Malvik	159 761	119 903	121 481	124 649
Orkdal (-2019)	54 649	73 042	71 232	65 716
Kostragruppe 08	90 639	89 673	95 107	106 802
Landet uten Oslo	73 413	72 170	72 458	72 888

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

Barnehagelokaler

	2016	2017	2018	2019
Verdal	410	414	506	557
Levanger	283	307	311	345
Steinkjer (-2019)	335	330	587	628
Malvik	539	679	546	674
Orkdal (-2019)	1 111	1 083	1 090	1 117
Kostragruppe 08	437	471	483	484
Landet uten Oslo	554	567	577	577

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

**) Graf er justert med utgiftsbehov

Netto driftsutgifter pr innbygger til barnehagelokaler (justert for utgiftsbehov og inflasjon) øker gjennom de fire siste år, og overstiger nå kostragruppesnittet med 73 kr pr innbygger. Multiplisert med om lag 15.000 innbyggere gir dette teoretisk innsparingspotensiale på 1 million i lokalkostnader. Netto driftsutgifter inkluderer også avskrivninger på nye bygg, slik som den nye barnehagen i Vuku som ble tatt i bruk i 2018. Antall lokasjoner vil i seg selv være en sentral kostnadsdriver.

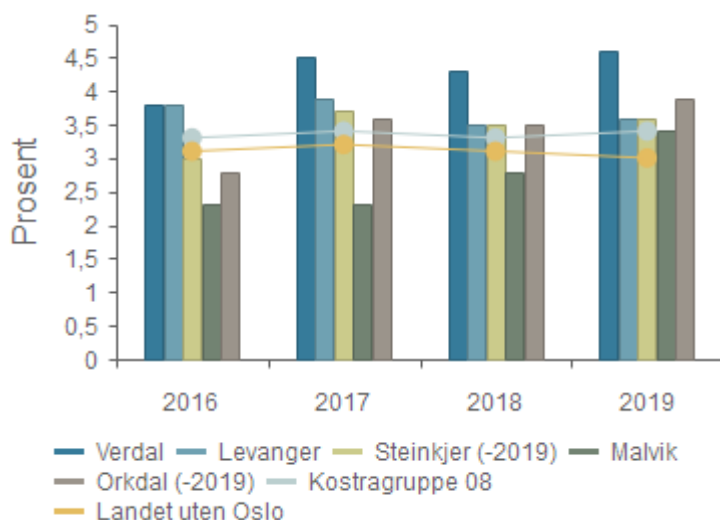
Se nærmere omtale av formålsbygg i kapittelet eiendomsforvaltning.

Barnevern

Barnevern dekker funksjonene 244 Barnevernstjeneste, 251 Barnevernstiltak når barnet ikke er plassert av barnevernet og 252 Barnevernstiltak når barnet er plassert av barnevernet.

Tabell for potensial for innsparing viser at Verdal kommune driver denne tjenesten med noe lavere utgifter enn gjennomsnitt for Kostragruppen.

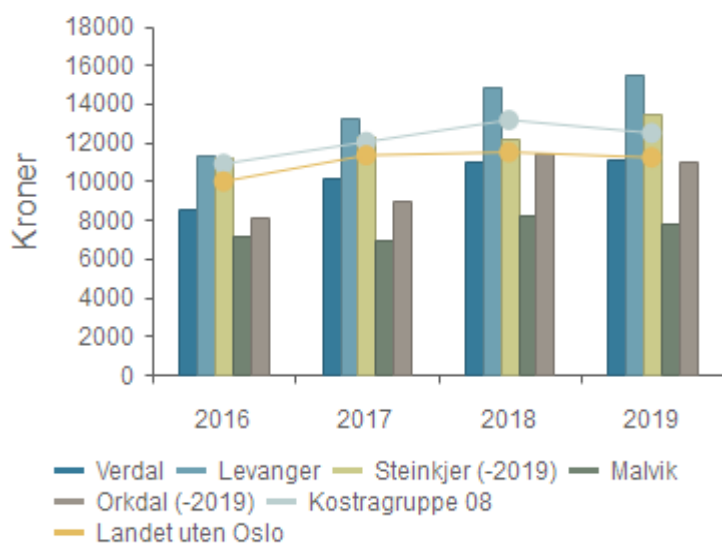
Dekningsgrad - Andel barn med barnevernstiltak pr 31.12 ift. innbyggere 0-17 år

	2016	2017	2018	2019
Verdal	3,8 %	4,5 %	4,3 %	4,6 %
Levanger	3,8 %	3,9 %	3,5 %	3,6 %
Steinkjer (-2019)	3,0 %	3,7 %	3,5 %	3,6 %
Malvik	2,3 %	2,3 %	2,8 %	3,4 %
Orkdal (-2019)	2,8 %	3,6 %	3,5 %	3,9 %
Kostragruppe 08	3,3 %	3,4 %	3,3 %	3,4 %
Landet uten Oslo	3,1 %	3,2 %	3,1 %	3,0 %

Verdal kommune har økende andel barn med barnevernstiltak; fra en svak nedgang i 2018 er det i 2019 4,6% av innbyggere i alder 0-17 år som har vedtak fra barnevernet. Dette er 1,2 prosentpoeng over snitt Kostragruppe og øvrige sammenligningskommuner. Landet utenom Oslo ligger på 3% og dette er lavere enn noen kommune i oppsett.

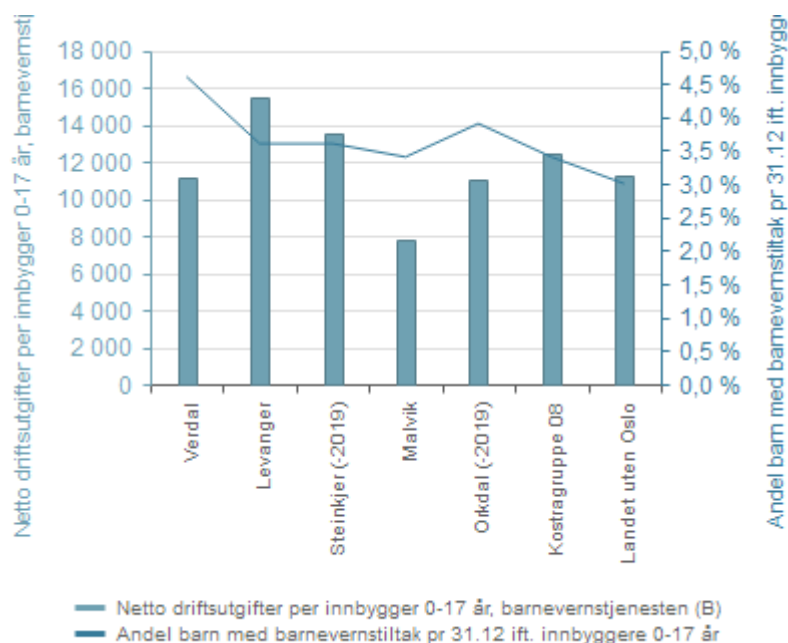
Prioritet - Netto driftsutgifter per innbygger 0-17 år, barnevernstjenesten

	2016	2017	2018	2019
Verdal	8 556	10 162	10 984	11 161
Levanger	11 338	13 250	14 811	15 441
Steinkjer (-2019)	11 232	12 233	12 223	13 508
Malvik	7 176	6 909	8 234	7 762
Orkdal (-2019)	8 078	8 931	11 438	10 980
Kostragruppe 08	10 870	12 000	13 133	12 461
Landet uten Oslo	9 959	11 313	11 469	11 200

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

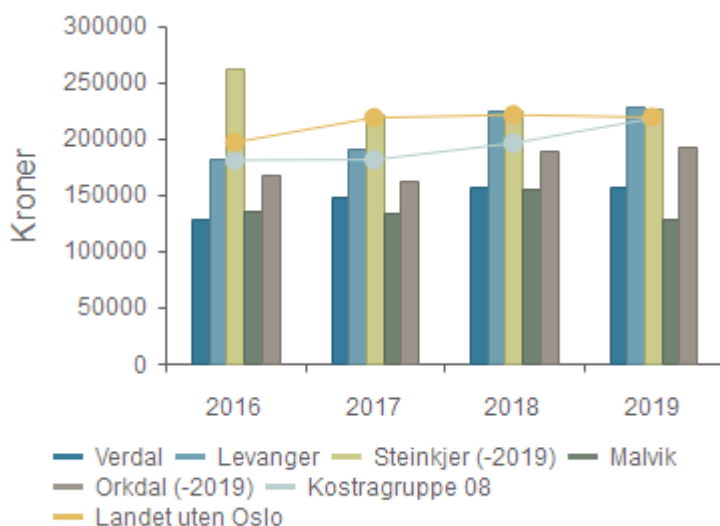
**) Graf er justert med utgiftsbehov

Verdal kommune har lavere nettoutgifter pr innbygger i barnevernstjenesten enn snitt Kostragruppe, og på nivå med landssnitt. Andel barn med tiltak i % av innbyggere i alder 0-17 år er over ett prosentpoeng høyere i Verdal (4,6%) enn sammenligningskommuner (3,4 %). Malvik skiller seg ut

med klart lavest kostnad til dekning av tjenesten. Flere barn er omfattet av barnevernet i Verdal, men det brukes mindre midler på hvert barn.

Prioritet - Netto driftsutgifter (funksjon 244, 251, 252) per barn med tiltak

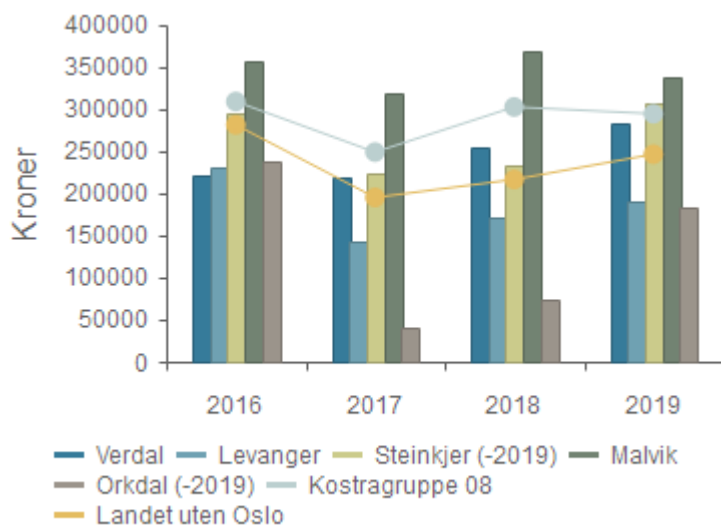

	2016	2017	2018	2019
Verdal	128 367	148 514	156 058	157 036
Levanger	181 775	190 883	224 175	228 737
Steinkjer (-2019)	260 947	219 995	224 678	225 992
Malvik	135 949	133 904	155 168	127 308
Orkdal (-2019)	167 094	161 817	188 183	191 687
Kostragruppe 08	180 037	180 517	195 176	217 266
Landet uten Oslo	195 994	217 814	220 344	218 131

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

Tabell viser at Verdal kommune har en jevnt lav kostnadsutvikling på tjenestene fordelt pr barn med tiltak. Steinkjer har klart å redusere sine kostnader fra 2016 ned til nivå med Levanger, men de ligger fortsatt godt over Verdal og også over snitt Kostragruppe. Malvik har også her et betydelig lavere kostnadsnivå enn øvrige kommuner.

Produktivitet - Netto driftsutgifter per barn som er plassert av barnevernet (funksjon 252)

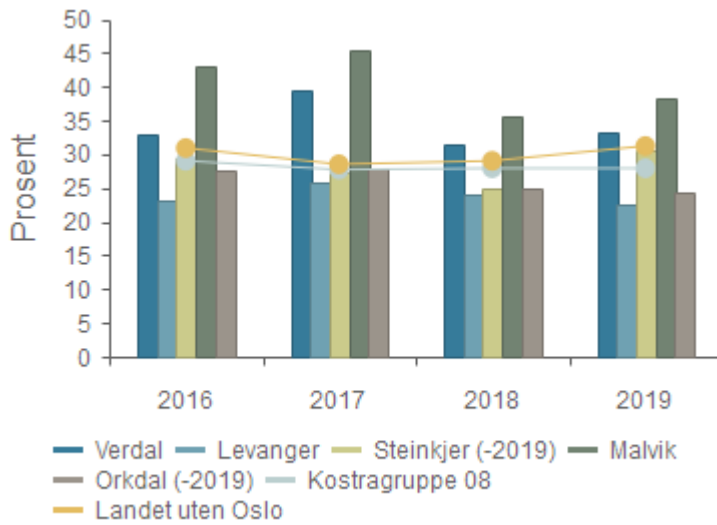
	2016	2017	2018	2019
Verdal	221 010	217 703	253 571	282 497
Levanger	230 408	143 071	170 445	189 737
Steinkjer (-2019)	293 849	222 357	232 571	306 163
Malvik	355 368	317 482	367 211	336 067
Orkdal (-2019)	238 521	40 764	74 295	183 734
Kostragruppe 08	308 210	248 284	301 754	293 667
Landet uten Oslo	280 540	194 515	215 827	245 744

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

Driftsutgifter pr barn plassert av barnevernet er stigende i perioden, lønn og prisvekst hensyntatt, men ligger under snitt for Kostragruppe.

Malvik har en høy nettokostnad pr barn sammenlignet med øvrige kommuner, men en lavere andel av kommunens innbyggere i alder 0-17 som er omfattet av barnevernstiltak, 3,4% mot Verdal som har 4,6%. Malvik kommer best ut i sammenligning netto driftsutgift pr innbygger, de bruker kr 7762 pr innbygger, Verdal ligger på kr 11 1161.

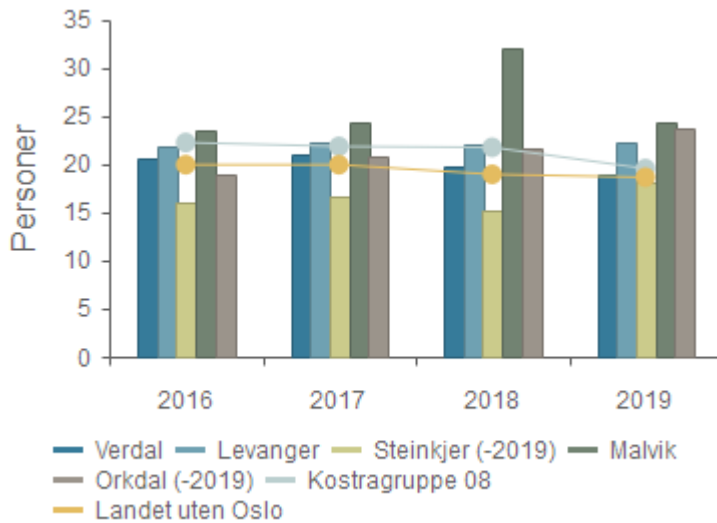
Fordeling barn på institusjon og barn i fosterheim vil påvirke kostnadsnivået og gi ulike utslag pr år.

Prioritet - Andel netto driftsutgifter til saksbehandling (funksjon 244)

	2016	2017	2018	2019
Verdal	33,0 %	39,5 %	31,4 %	33,3 %
Levanger	23,0 %	25,9 %	23,9 %	22,6 %
Steinkjer (-2019)	29,3 %	27,2 %	25,0 %	30,6 %
Malvik	43,0 %	45,3 %	35,5 %	38,4 %
Orkdal (-2019)	27,7 %	28,0 %	24,8 %	24,4 %
Kostragruppe 08	29,0 %	27,7 %	27,9 %	27,9 %
Landet uten Oslo	30,9 %	28,5 %	29,0 %	31,2 %

Andel ressursbruk til saksbehandling er stort sett ganske stabilt i Verdal kommune, og ligger noe over snitt i Kostragruppen. Saksbehandlingstid innad i kommunene varierer og mellom år og det synliggjør at enkeltsaker kan medføre store svingninger i ressursbruk.

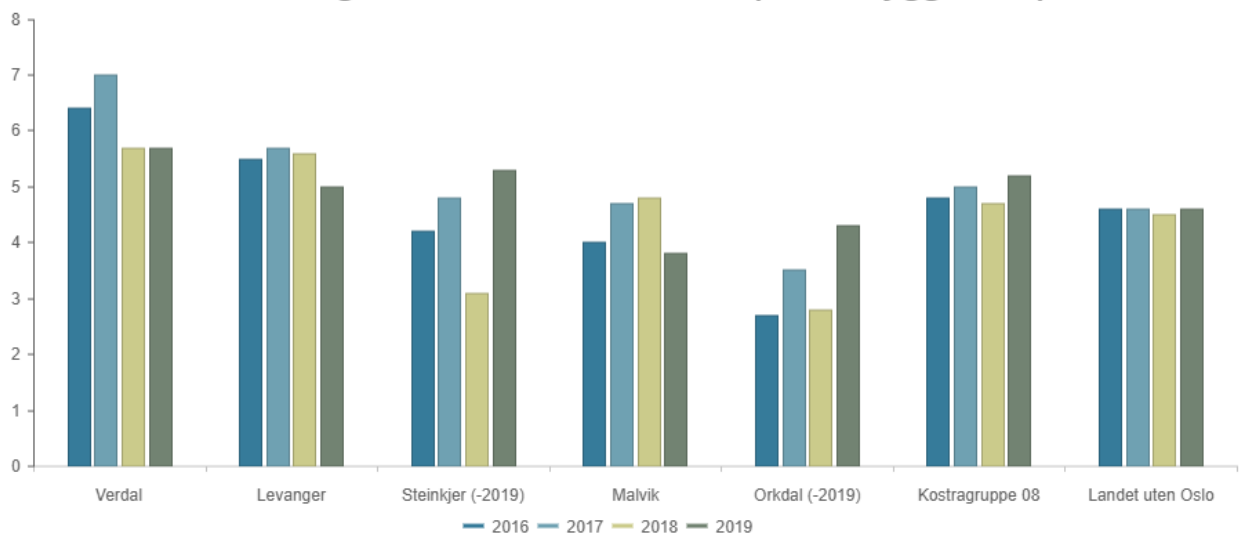
Produktivitet - Barn med undersøkelse eller tiltak per årsverk (funksjon 244)

	2016	2017	2018	2019
Verdal	20,5	21,0	19,8	19,0
Levanger	21,8	22,2	22,1	22,3
Steinkjer (-2019)	16,0	16,7	15,2	18,1
Malvik	23,5	24,2	31,9	24,3
Orkdal (-2019)	18,8	20,8	21,6	23,6
Kostragruppe 08	22,2	21,8	21,7	19,5
Landet uten Oslo	19,9	19,9	18,9	18,6

Tabellen viser hvor mange barn hvert årsverk i barneverntjenesten håndterer pr år. Verdal kommune er på det jevne her med en snitt like under kostragruppens. I denne målingen vil også mer arbeidskrevende enkeltsaker slå ut i beregningene. Graf under viser «aktivitet» i forhold til antall innbyggere. Verdal ligger jevnt over høyere enn øvrige kommuner og kostrasnitt/landssnitt.

Barn med melding i barnevernet ift. talet på innbyggere (prosent)

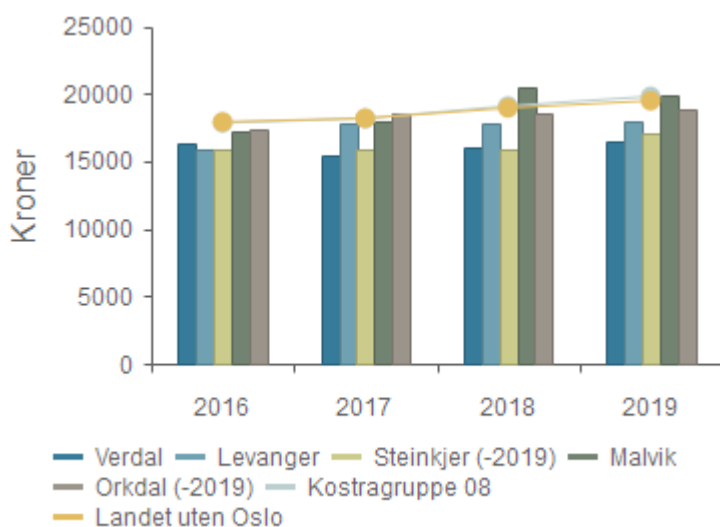
Pleie og omsorg

Tjenesteområde Pleie og omsorg dekker funksjonene:

- 234 Aktiviserings- og servicetjenester overfor eldre og personer med funksjonsnedsettelse
- 253 Helse- og omsorgstjenester i institusjon
- 254 Helse- og omsorgstjenester til hjemmeboende
- 255 Medfinansiering somatiske tjenester
- 256 Tilbud om øyeblikkelig hjelp døgnopphold i kommunene
- 261 Institusjonslokaler

Tabellen over innsparingspotensiale i de innledende kapitlene viser at Verdal kommune drifter denne tjenesten med lavere utgifter enn gjennomsnitt for Kostragruppen. Mindreforbruk mot kostragruppesnitt er beregnet til 54 mill. Det er prioritert volumveksten i budsjett for 2020 og videre vurdering er at området minimum bør tilføres midler tilsvarende volumvekst i antall eldre også i årene fremover.

Prioritet - Netto driftsutgifter pr. innbygger til Pleie og omsorg

	2016	2017	2018	2019
Verdal	16 358	15 503	16 062	16 424
Levanger	15 891	17 731	17 874	17 938
Steinkjer (-2019)	15 808	15 840	15 879	17 058
Malvik	17 281	17 921	20 410	19 874
Orkdal (-2019)	17 342	18 604	18 570	18 873
Kostragruppe 08	17 834	18 159	19 080	19 794
Landet uten Oslo	17 903	18 172	18 933	19 467

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

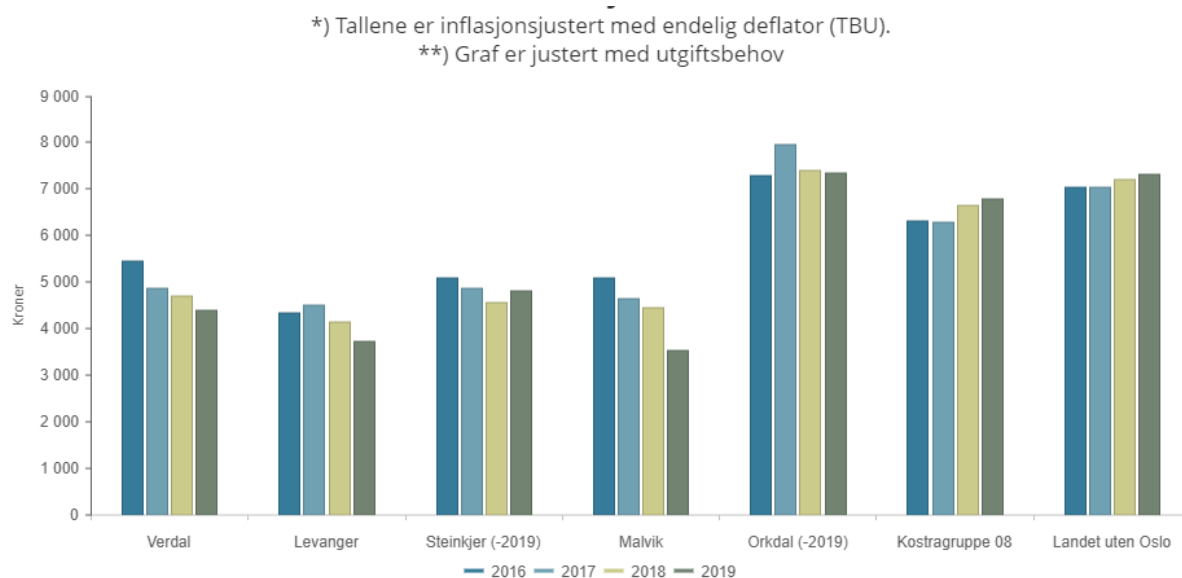
**) Graf er justert med utgiftsbehov

Netto driftsutgifter pr innbygger til pleie og omsorg viser driftsutgiftene inkludert avskrivninger etter at driftsinntektene, som bl.a. øremerkede tilskudd og brukerbetalinger er trukket fra. Denne tabellen samler flere indikatorer og beskriver samlet pleie- og omsorgsutgifter i kommunen fordelt pr innbygger. Verdal har driftet området med stadig lavere kostnad enn gjennomsnitt for kostragruppe 8. I 2016 var driften 8% lavere, i 2019 var denne differansen økt til 22%, eller 54 millioner ref innsparingstabell i første del av analysen. I de to siste årene (2018-2019) har tjenestområdet slitt med å holde tildelte budsjett og opparbeidet betydelige merforbruk ved årsslutt.

Gjennomgående for alle kommuner i sammenligning er at utgifter til pleie og omsorg øker fra år til år og gjenspeiler utviklingen i demografi med jevn vekst av eldre innbyggere.

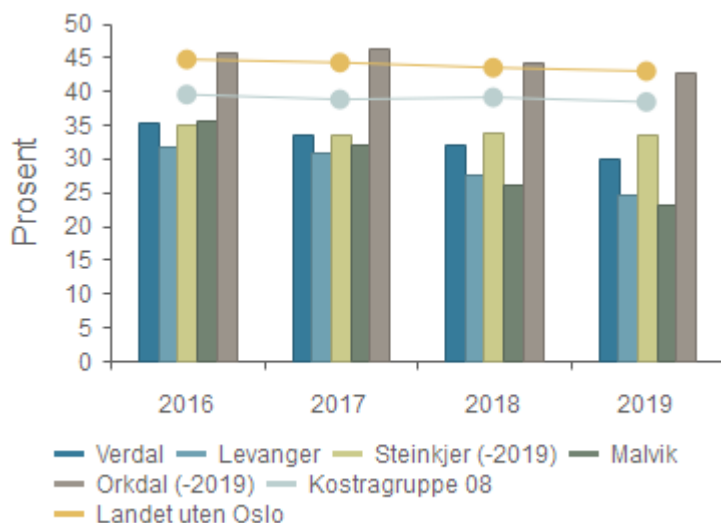
Tjenester i institusjon

Prioritet - Netto driftsutgifter per innbygger (253) helse og omsorgstjenester i institusjon

Netto driftsutgifter per tjenestefunksjon viser driftsutgiftene inkludert avskrivninger etter at driftsinntektene, som bl.a. øremerkede tilskudd og brukerbetalinger er trukket fra. Institusjonstjenesten driftes rimeligere enn snitt Kostragruppe 8, differanse er kr 2410. I denne sammenstillingen ligger Verdal høyere enn Levanger og Malvik i driftsutgifter pr innbygger.

Prioritet - Institusjoner (f253+261) - andel av netto driftsutgifter til Pleie og omsorg

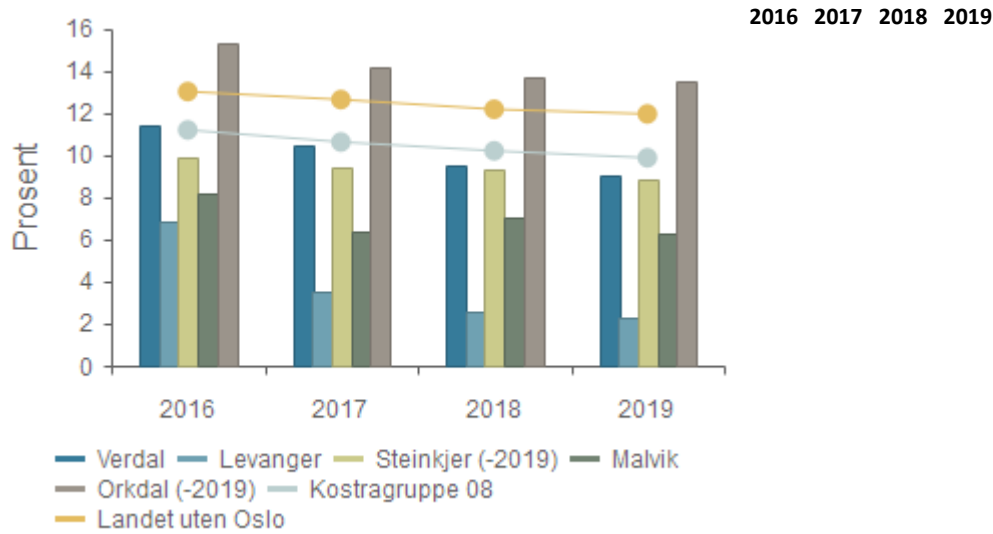

	2016	2017	2018	2019
Verdal	35,4 %	33,4 %	32,1 %	30,0 %
Levanger	31,8 %	30,8 %	27,7 %	24,7 %
Steinkjer (-2019)	35,1 %	33,4 %	33,7 %	33,5 %
Malvik	35,6 %	32,0 %	26,2 %	23,2 %
Orkdal (-2019)	45,6 %	46,3 %	44,2 %	42,7 %
Kostragruppe 08	39,4 %	38,7 %	39,0 %	38,3 %
Landet uten Oslo	44,6 %	44,1 %	43,4 %	42,9 %

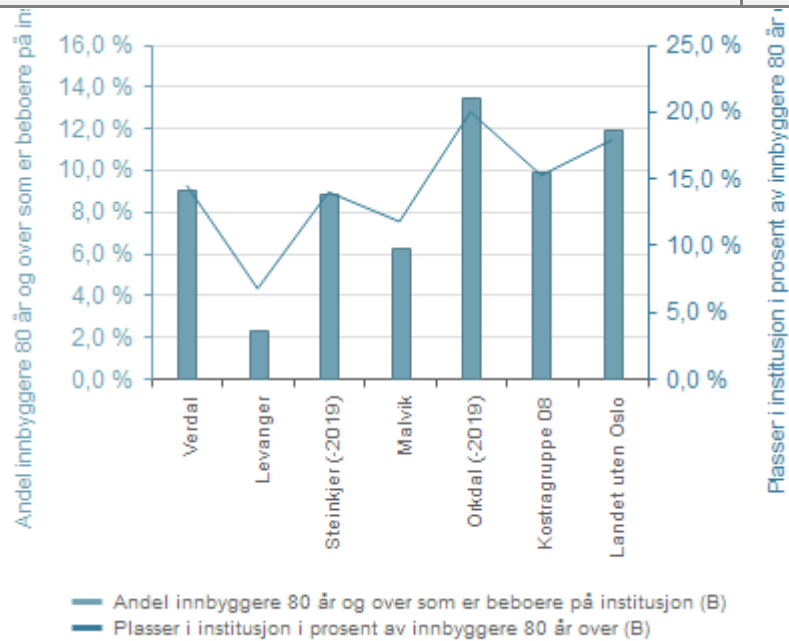
I helse og velferdsområdet vektlegges hjemmebaserte tjenester og egenmestring. Andel av pleie og omsorgsutgifter som går til institusjonstjenesten i Verdal er redusert fra 35% i 2016 til 30% i 2019. Snitt i Kostragruppen er 37,6% i 2019, mens Malvik har lavest andel av utvalg med 23,2%.

Noe av nedgang i andel av netto driftsutgifter til institusjon vil skyldes nedlegging av 24 institusjonsplasser i 2016. Varierende inntekter i form av brukerbetaling og refusjon av ressurskrevende tjenester vil kunne påvirke netto driftsutgifter og skape variasjoner mellom år som dermed ikke gjenspeiler kostnadsnivået helt korrekt. Brukerbetaling er regulert av inntektsgrunnlag og vil derfor variere fra beboer til beboer og fra år til år. Kommuner som yter særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester til enkeltmottakere kan søke om delvis refusjon av direkte lønnsutgifter knyttet til disse tjenestene. Dette gjelder innbyggere i alderen 0-66 år. I Verdal var det i 2018 ni mottakere som kom inn under denne ordningen, i 2019 drøye 11 mottakere.

Dekningsgrad - Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på institusjon

Verdal	11,4 %	10,5 %	9,5 %	9,0 %
Levanger	6,8 %	3,5 %	2,5 %	2,3 %
Steinkjer (-2019)	9,9 %	9,4 %	9,3 %	8,8 %
Malvik	8,2 %	6,4 %	7,0 %	6,3 %
Orkdal (-2019)	15,3 %	14,2 %	13,7 %	13,5 %
Kostragruppe 08	11,2 %	10,6 %	10,2 %	9,9 %
Landet uten Oslo	13,0 %	12,6 %	12,2 %	11,9 %

KOSTRA og nøkkeltall 2019 – Verdal kommune

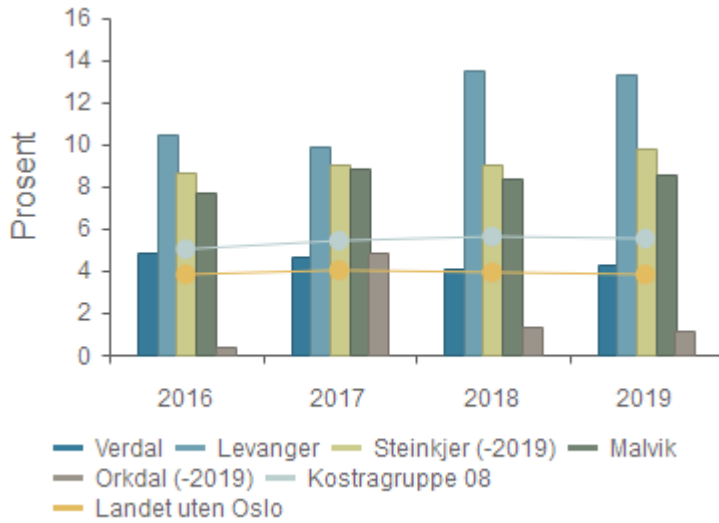
	Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på institusjon (B)	Plasser i institusjon i prosent av innbyggere 80 år over (B)
Verdal	9,0 %	14,4 %
Levanger	2,3 %	6,7 %
Steinkjer (-2019)	8,8 %	13,9 %
Malvik	6,3 %	11,7 %
Orkdal (-2019)	13,5 %	19,9 %
Kostragruppe 08	9,9 %	15,2 %
Landet uten Oslo	11,9 %	17,8 %

Andelen innbyggere over 80 år som er beboer ved institusjon i Verdal er noe redusert fra 2016 og lavere enn snitt i Kostragruppe 8. Nabokommunene i utvalg ligger alle lavere enn Verdal og Levanger er nede på 2,3% andel av innbyggere som er over 80 år og institusjonsbeboer.

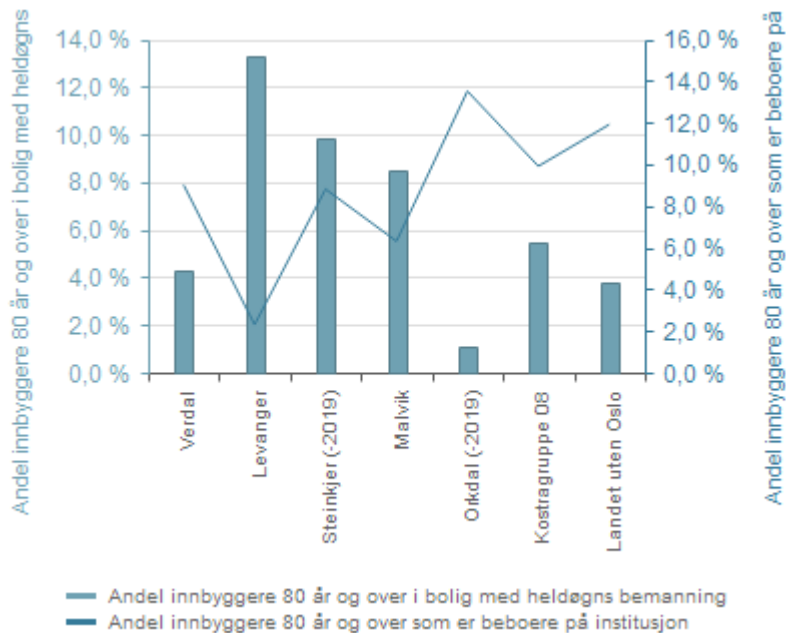
Andel institusjonsplasser i Verdal i prosent av innbygger over 80 år er 14,4%, mens andel innbyggere over 80 år som er beboere utgjør 9 % i samme utvalget. Dette er noe under snitt i Kostragruppen. En institusjonsplass koster kr 851' i Verdal, dette er godt under snitt i Kostragruppen. Levanger skiller seg noe ut i statistikk med betydelig lavere andel innbyggere over 80 i institusjon, og lavere antall plasser, mens hver institusjonsplass i Levanger koster 1,5 mill.

Verdal har lavest netto driftsutgift pr innbygger på helse og omsorgstjenester i institusjon i Kostragruppen. Det samme gjelder for institusjonslokaler.

Dekningsgrad - Andel innbyggere 80 år og over i bolig med heldøgns bemanning

	2016	2017	2018	2019
Verdal	4,8 %	4,7 %	4,1 %	4,3 %
Levanger	10,4 %	9,9 %	13,5 %	13,3 %
Steinkjer (-2019)	8,6 %	9,0 %	9,0 %	9,8 %
Malvik	7,7 %	8,8 %	8,4 %	8,5 %
Orkdal (-2019)	0,4 %	4,8 %	1,3 %	1,1 %
Kostragruppe 08	5,0 %	5,4 %	5,6 %	5,5 %
Landet uten Oslo	3,8 %	4,0 %	3,9 %	3,8 %

KOSTRA og nøkkeltall 2019 – Verdal kommune

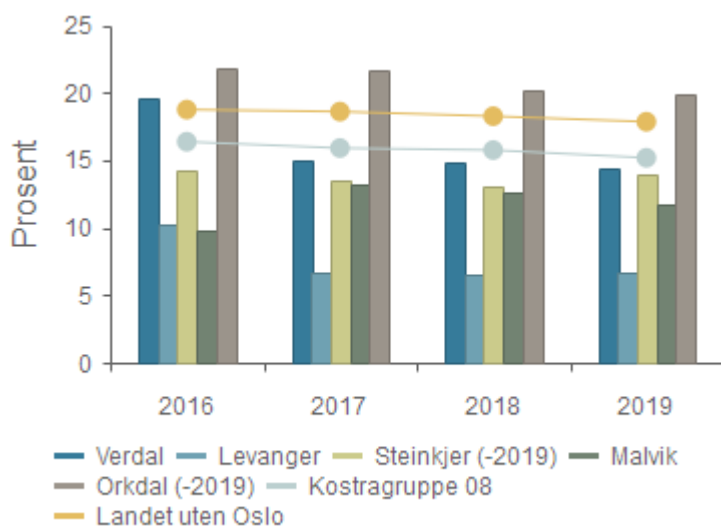
	Andel innbyggere 80 år og over i bolig med heldøgns bemanning	Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på institusjon
Verdal	4,3 %	9,0 %
Levanger	13,3 %	2,3 %
Steinkjer (-2019)	9,8 %	8,8 %
Malvik	8,5 %	6,3 %
Orkdal (-2019)	1,1 %	13,5 %
Kostragruppe 08	5,5 %	9,9 %
Landet uten Oslo	3,8 %	11,9 %

Beboere i aldersgruppene 80-84,85-89 og 90 år og over som er registrert som beboere i bolig til pleie- og omsorgsformål med fast personell tilknyttet hele døgnet.

Andel beboere over 80 år med dette tilbudet har vært ganske stabilt over tid. Fra 4,8% i 2016 til 4,3% i 2019 og under snitt Kostragruppe 8.

Tjenesteyting i omsorgsbolig og institusjon har en relativ sammenheng når en ser andel innbyggere i institusjon i samme graf som andel beboere i bolig med heldøgns omsorg. Kommuner med lavere andel i bolig med døgnbemanning har høyere andel av de over åtti i institusjon og vise versa.

Dekningsgrad - Plasser i institusjon i prosent av innbyggere 80 år over

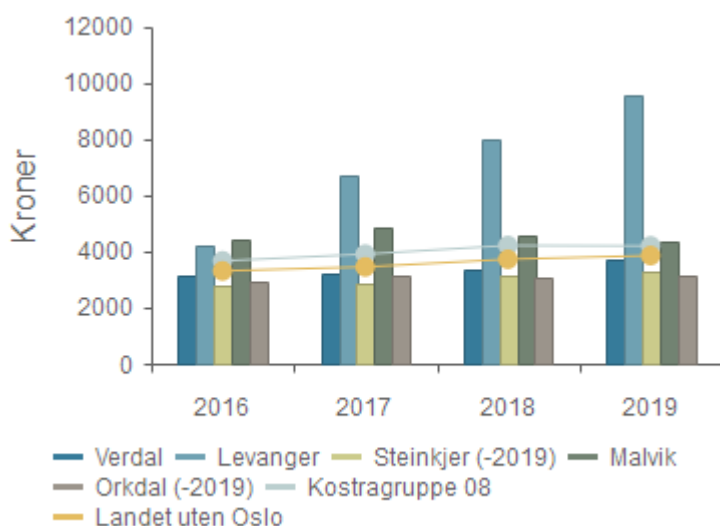

	2016	2017	2018	2019
Verdal	19,6 %	15,0 %	14,9 %	14,4 %
Levanger	10,3 %	6,6 %	6,5 %	6,7 %
Steinkjer (-2019)	14,2 %	13,5 %	13,0 %	13,9 %
Malvik	9,7 %	13,2 %	12,6 %	11,7 %
Orkdal (-2019)	21,8 %	21,6 %	20,2 %	19,9 %
Kostragruppe 08	16,4 %	15,9 %	15,7 %	15,2 %
Landet uten Oslo	18,7 %	18,6 %	18,3 %	17,8 %

Antall plasser i institusjon i % av antall innbyggere over 80 år angir dekningsgrad til enhver tid og denne har i de fire siste årene gått gradvis nedover. Antall plasser i kommunen har fra 2017 vært stabilt på 93, og årsak til synkende dekningsgrad er flere innbyggere i aldersgruppen over 80 år. Reduksjon fra 2016 til 2017 skyldes nedlegging av en avdeling på Ørmelen Bo og Helsetun, noe som innebar bortfall av 24 plasser.

I løpet av 2021 skal første byggetrinn i nytt Bo og behandlingssenter være klart til bruk.

Produktivitet - Utgifter per beboerdøgn i institusjon

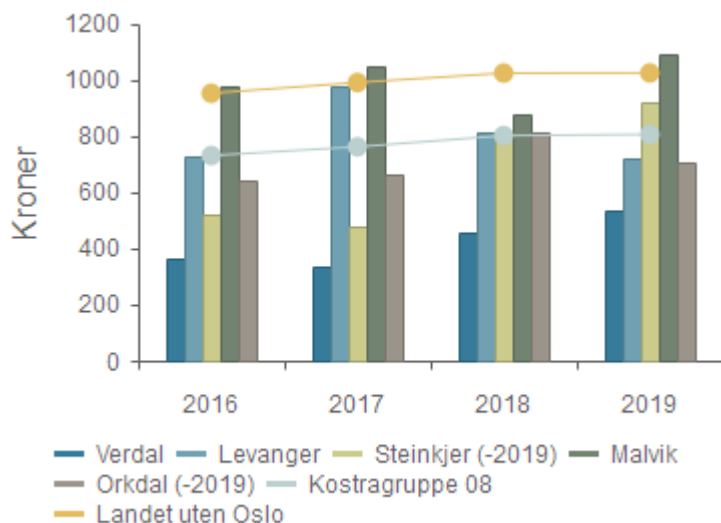

	2016	2017	2018	2019
Verdal	3 134	3 239	3 344	3 704
Levanger	4 197	6 711	8 002	9 538
Steinkjer (-2019)	2 804	2 856	3 125	3 241
Malvik	4 426	4 818	4 548	4 356
Orkdal (-2019)	2 919	3 131	3 088	3 169
Kostragruppe 08	3 653	3 892	4 200	4 187
Landet uten Oslo	3 295	3 439	3 710	3 842

Brutto driftsutgifter per liggedøgn for alle institusjoner som utgiftsføres på KOSTRA funksjon 253 (sykehjem, aldershjem og barne- og avlastningsbolig). Gjelder både kommunale og private institusjoner, også opphold kjøpt utenfor egen kommune.

Trend i kommunene er økende utgifter pr beboer pr døgn, størst vekst har Levanger, mens Malvik har snudd denne utviklingen. Nivå for Verdal er under snitt for Kostragruppe 8.

Prioritet - Netto driftsutgifter per innbygger (261) institusjonslokaler

	2016	2017	2018	2019
Verdal	360	335	455	535
Levanger	728	977	810	716
Steinkjer (-2019)	523	476	810	917
Malvik	973	1 045	877	1 090
Orkdal (-2019)	639	664	810	707
Kostragruppe 08	729	760	800	804
Landet uten Oslo	950	989	1 022	1 023

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

**) Graf er justert med utgiftsbehov

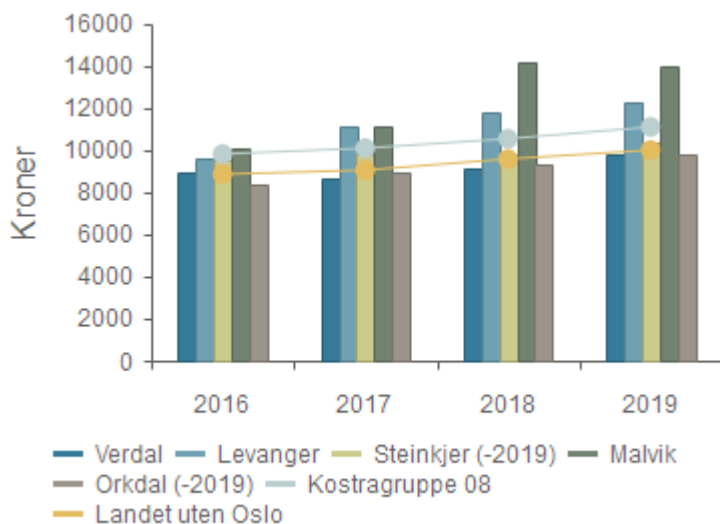
Verdal har lavest utgift på drift av institusjonslokaler i sammenligningsgruppen, og godt under snittet i Kostragruppen. Nye bygg har i en periode lavere driftsutgifter, men dette er ikke tilfelle for Verdal som har institusjonsbygg som har vært i bruk over lang tid. Avskrivninger er også inkludert i netto driftsutgifter. I løpet av neste år skal nytt Bo og behandlingssenter være ferdig til å tas i bruk.

Vedlikehold er holdt på et lavere nivå enn ønskelig, og med et kommende nybygg som er klart til bruk i neste år, blir ikke vedlikehold på eksisterende bygg prioritert i like stor grad.

Se nærmere omtale av formålsbygg i kapittelet eiendomsforvaltning.

Tjenester til hjemmeboende

Prioritet - Netto driftsutgifter per innbygger (254) helse- og omsorgstj. til hjemmeboende

	2016	2017	2018	2019
Verdal	8 964	8 664	9 088	9 765
Levanger	9 580	11 098	11 776	12 268
Steinkjer (-2019)	9 526	9 810	9 739	10 365
Malvik	10 032	11 072	14 106	14 001
Orkdal (-2019)	8 346	8 879	9 283	9 782
Kostragruppe 08	9 794	10 071	10 516	11 073
Landet uten Oslo	8 835	9 029	9 558	9 978

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

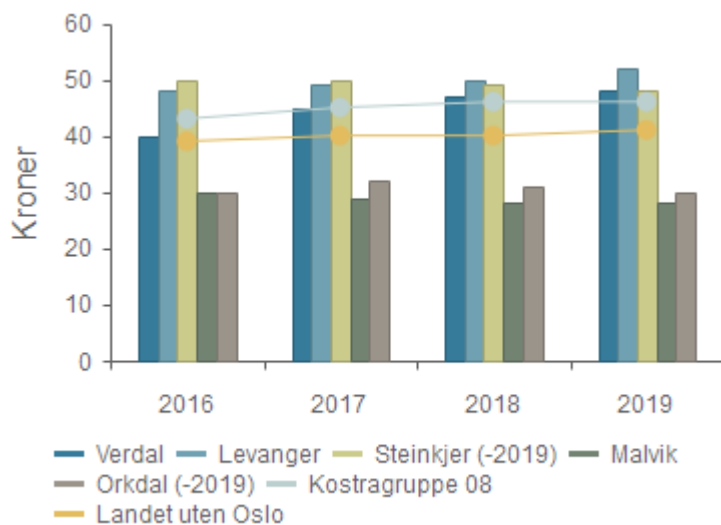
**) Graf er justert med utgiftsbehov

Netto driftsutgifter per tjenestefunksjon viser driftsutgiftene inkludert avskrivninger etter at driftsinntektene, som bl.a. øremerkede tilskudd og brukerbetalinger er trukket fra.

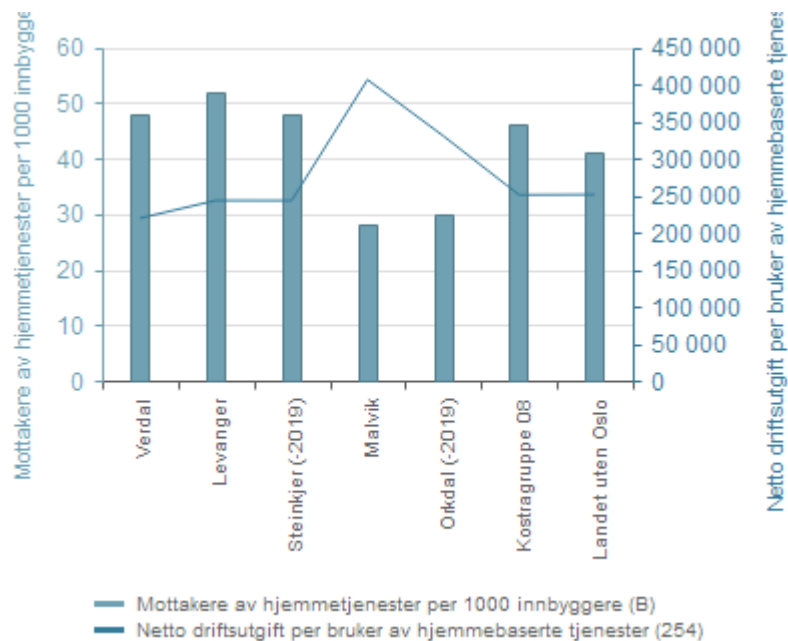
Netto driftsutgifter pr innbygger for helse og omsorgstjenester i hjemmet viser samme utvikling som innenfor institusjonstjenesten der utgifter pr innbygger er jevnt stigende i perioden 2017-2019. Tilsvarende trend i alle sammenligningskommuner.

Verdal har i analyseperioden hatt driftsutgifter under snitt for Kostragruppe 8. Landsgjennomsnitt er mer likt med driftsutgift pr innbygger i Verdal. Malvik skiller seg ut med en betydelig vekst fra 2018. Levanger har noe tilsvarende men jevnt over alle år. Analyse for andel innbyggere over 80 år og beboer på institusjon, viser at Malvik har en lavere andel av denne aldersgruppen i institusjon enn hva Verdal har. Tilsvarende gjelder for Levanger som er nede på 2,3% av aldergruppen i institusjon. Disse kommunene har også høy bruksandel i bolig med heldøgns bemanning. Forskjellig strategi for tjenesteyting av helsetjenester i kommunene gjør at kostnader ved drift hjemmetjenester må ses i sammenheng med drift institusjonstjenester.

Dekningsgrad - Mottakere av hjemmetjenester per 1000 innbyggere

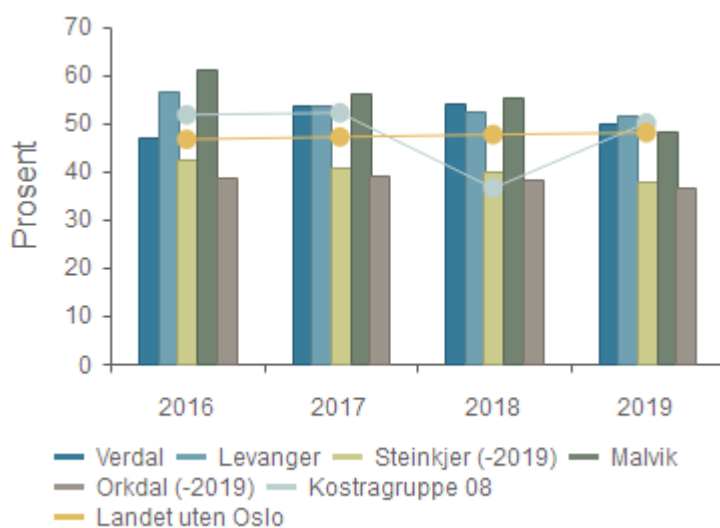
	2016	2017	2018	2019
Verdal	40	45	47	48
Levanger	48	49	50	52
Steinkjer (-2019)	50	50	49	48
Malvik	30	29	28	28
Orkdal (-2019)	30	32	31	30
Kostragruppe 08	43	45	46	46
Landet uten Oslo	39	40	40	41

	Mottakere av hjemmetjenester per 1000 innbyggere (B)	Netto driftsutgift per bruker av hjemmebaserte tjenester (254)
Verdal	48	219 106
Levanger	52	242 957
Steinkjer (-2019)	48	242 890
Malvik	28	405 933
Orkdal (-2019)	30	330 169
Kostragruppe 08	46	250 579
Landet uten Oslo	41	250 982

Utgiftene til hjemmebaserte tjenester i Verdal er beregnet å være 21 mill lavere enn gjennomsnittet i Kostragruppe 8, justert for utgiftsbehov. Lave utgifter kan forklares med få brukere eller lave utgifter pr bruker. I Verdal er antall mottakere av hjemmetjenester over snittet i Kostragruppen, mens utgiftene pr bruker er lavest i utvalget, 30 000 under Kostrasnitt. Dekningsgraden trekker opp utgiftsnivået, men lavere netto driftsutgift pr bruker trekker i motsatt retning.

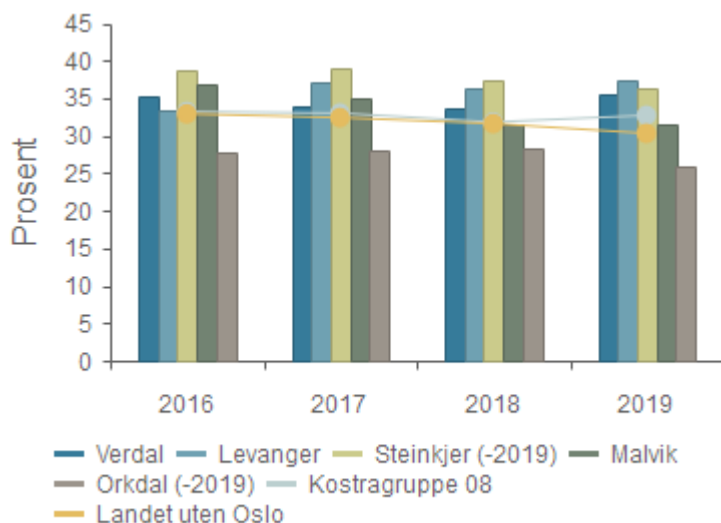
Dekningsgrad - Andel brukere av hjemmetjenester 0-66 år (prosent)

	2016	2017	2018	2019
Verdal	46,8 %	53,6 %	54,1 %	49,8 %
Levanger	56,6 %	53,6 %	52,3 %	51,4 %
Steinkjer (-2019)	42,3 %	40,6 %	40,0 %	37,7 %
Malvik	61,0 %	55,9 %	55,4 %	48,1 %
Orkdal (-2019)	38,7 %	38,9 %	38,1 %	36,6 %
Kostragruppe 08	51,6 %	52,0 %	36,4 %	49,9 %
Landet uten Oslo	46,5 %	47,0 %	47,5 %	47,9 %

Fram til 2018 har Verdal hatt en høy brukerandel av hjemmetjenester for innbyggere mellom 0 og 66 år. Dette nivået har gått noe ned i 2019 til 49,8% og ligger nå på nivå med snitt i Kostragruppe 8.

Dekningsgrad - Andel innbyggere 80 år og over som bruker hjemmetjenester (prosent)

	2016	2017	2018	2019
Verdal	35,2 %	34,0 %	33,6 %	35,4 %
Levanger	33,4 %	37,0 %	36,4 %	37,4 %
Steinkjer (-2019)	38,7 %	38,9 %	37,4 %	36,4 %
Malvik	36,9 %	35,0 %	31,4 %	31,5 %
Orkdal (-2019)	27,9 %	28,1 %	28,4 %	26,0 %
Kostragruppe 08	33,2 %	33,0 %	31,8 %	32,7 %
Landet uten Oslo	32,9 %	32,4 %	31,6 %	30,3 %

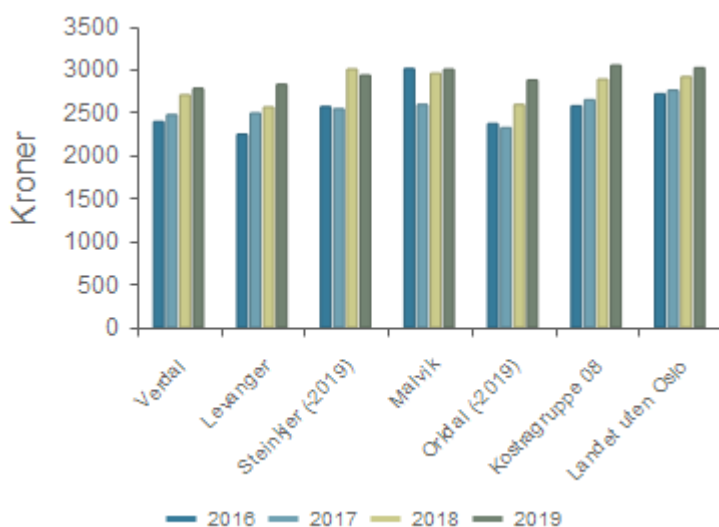
Andel innbyggere over 80 år som bruker hjemmetjenesten ligger i 2019 på 35,4%, etter en liten nedgang i 2017 og 2018. Verdal ligger 3 prosentpoeng over snitt i Kostragruppe 8 og 5 prosentpoeng over landssnitt. Samlet for de to aldergruppene er behovet for hjemmetjenester noe større i Verdal kommune enn snitt for Kostragruppe 8, 2,6 prosentpoeng. Til sammenligning er andel over 80 år som er i institusjon eller i bolig med døgnbemanning 2,1% lavere enn snitt Kostragruppe 8.

Kommunehelse

Kommunehelse dekker funksjonene 232 Forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste, 233 Annet forebyggende helsearbeid og 241 Diagnose, behandling, re-/habilitering,

Tabell for potensial for innsparing viser at Verdal kommune driver denne tjenesten med noe lavere utgifter enn gjennomsnitt for Kostragruppen.

Prioritet - Netto driftsutgifter pr. innbygger til Kommunehelse

	2016	2017	2018	2019
Verdal	2 390	2 470	2 700	2 776
Levanger	2 243	2 489	2 559	2 822
Steinkjer (-2019)	2 563	2 538	3 000	2 929
Malvik	3 005	2 588	2 951	2 997
Orkdal (-2019)	2 366	2 319	2 587	2 872
Kostragruppe 08	2 572	2 643	2 883	3 045
Landet uten Oslo	2 712	2 754	2 911	3 015

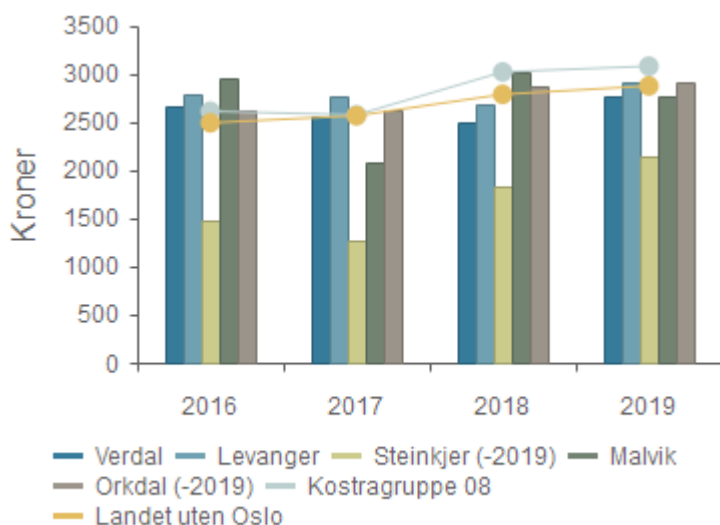
*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

**) Grafer justert med utgiftsbehov

Samlede netto driftsutgifter fordelt pr innbygger på kommunehelse viser en tydelig retning for de fleste kommunene som er med i sammenligning. Utgift pr innbygger (inflasjonsjustert og justert for utgiftsbehov) stiger jevnt fra 2016 til 2019. I samme periode har antall barn/ungdommer i alderen 0-15 år i Verdal kommune gått ned fra 2799 i 2016 til 2707 ved utgangen av 2019, en reduksjon på 92 personer. Antall innbyggere i alderen 67 år og eldre har økt med 276 personer.

Sammenlignet med snitt i Kostragruppen drives tjenesten i Verdal til lavere kostnad, effekten er beregnet til 4 mill.

Prioritet - Netto driftsutg til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetj. pr. innb 0-20 år

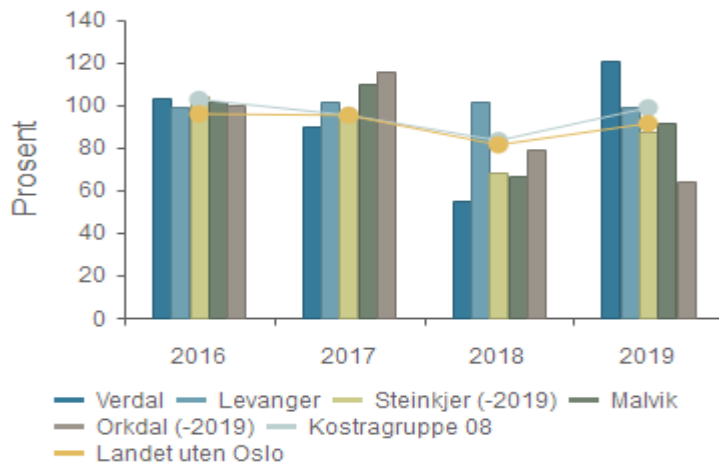

	2016	2017	2018	2019
Verdal	2 651	2 560	2 491	2 758
Levanger	2 788	2 760	2 676	2 908
Steinkjer (-2019)	1 485	1 261	1 834	2 129
Malvik	2 945	2 073	3 004	2 759
Orkdal (-2019)	2 624	2 609	2 873	2 913
Kostragruppe 08	2 606	2 569	3 013	3 073
Landet uten Oslo	2 486	2 560	2 782	2 868

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

**) Graf er justert med utgiftsbehov

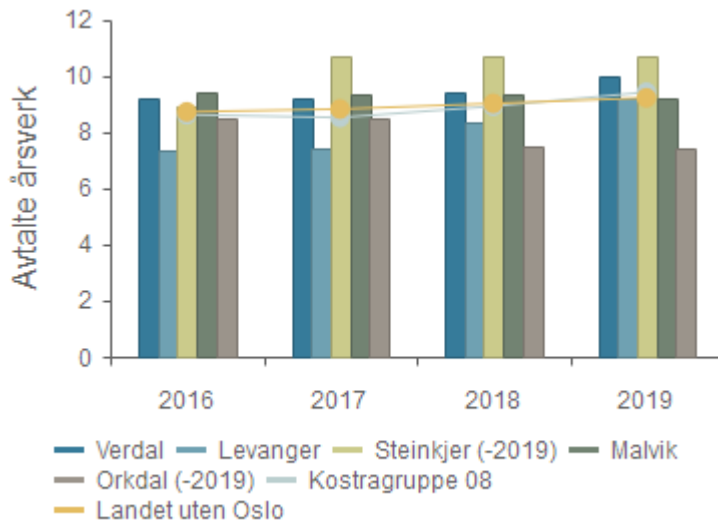
Verdal kommune har økt nivået på forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste i 2019 relativt til antall brukere i målgruppen, etter en mindre nedgang i utgiftene fra 2016-2018. Endringen skyldes primært at målgruppen er blitt mindre: I perioden 2016 til 2019 har antall innbyggere i alderen 0 til 20 år gått ned fra 3723 i 2016 til 3536, en nedgang på 187 personer. Størst nedgang har det vært i alderen 1-5 med 102 barn.

Dekningsgrad - Andel barn som har fullført helseundersøkelse innen utgangen av 1. skoletrinn

	2016	2017	2018	2019
Verdal	103,1 %	90,1 %	55,0 %	120,1 %
Levanger	98,8 %	101,0 %	101,4 %	99,0 %
Steinkjer (-2019)	103,6 %	96,0 %	68,5 %	87,4 %
Malvik	101,7 %	109,8 %	66,7 %	91,7 %
Orkdal (-2019)	99,7 %	115,2 %	79,0 %	63,8 %
Kostragruppe 08	102,3 %	94,9 %	83,0 %	98,4 %
Landet uten Oslo	95,5 %	94,9 %	81,0 %	91,1 %

Indikatoren viser hvor mange barn som fullførte helseundersøkelse innen utgangen av 1. skoletrinn (5-6 års alder) målt i prosent av antall barn i aldersgruppen. Helseundersøkelse av barn 1. skoletrinn i 2018 ble slutført i løpet av våren 2019, dette gjenspeiles i tabellen.

Dekningsgrad - Årsverk av leger pr. 10 000 innbyggere. Funksjon 241

	2016	2017	2018	2019
Verdal	9,2	9,2	9,4	10,0
Levanger	7,3	7,4	8,3	9,2
Steinkjer (-2019)	8,9	10,7	10,7	10,7
Malvik	9,4	9,3	9,3	9,2
Orkdal (-2019)	8,5	8,5	7,5	7,4
Kostragruppe 08	8,6	8,5	8,9	9,4
Landet uten Oslo	8,7	8,8	9,0	9,2

Indikatoren viser legedekning (både kommunalt og privatpraktiserende) til funksjon 241 "diagnose, behandling, re-/habilitering" målt i beregnede årsverk pr. 10.000 innbyggere. Årsverk beregnes på basis av avtalte timeverk i en representativ uke ved utgangen av året. Indikator favner også ressurser som er knyttet til felles legevakt med andre Innherredskommuner.

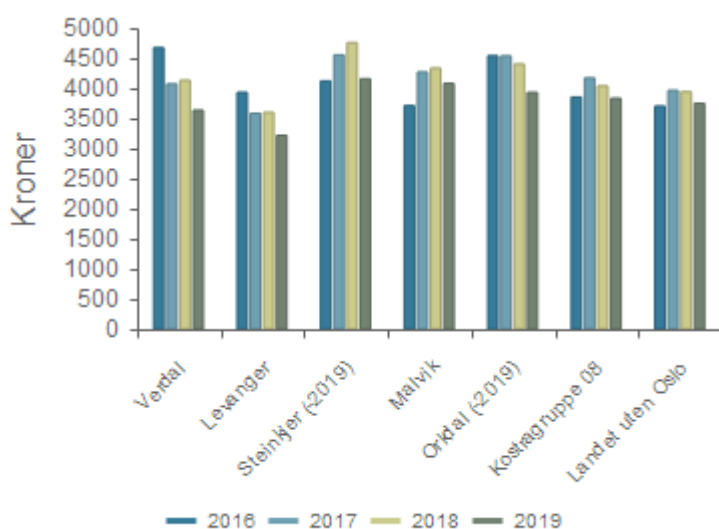
Både Verdal og Levanger har økt legedekningen fra 2018 til 2019, selv om rekruttering er svært krevende.

Sosiale tjenester

Tjenesteområde Sosiale tjenester dekker funksjonene 242 Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid, 243 Tilbud til personer med rusproblemer, 273 Arbeidsrettede tiltak i kommunal regi, 275 Introduksjonsordningen, 276 Kvalifiseringsordningen og 281 Økonomisk sosialhjelp.

Tabell for potensial for innsparing viser at Verdal kommune drifter denne tjenesten med 3 millioner lavere utgifter enn gjennomsnitt for Kostragruppen, justert for utgiftsbehov.

Prioritet - Netto driftsutgifter til sosialtjenesten pr. innbygger

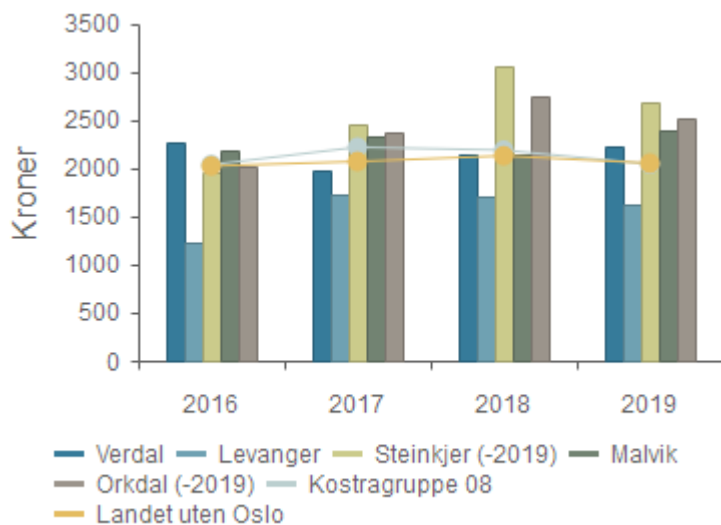
	2016	2017	2018	2019
Verdal	4 658	4 058	4 120	3 623
Levanger	3 920	3 569	3 588	3 207
Steinkjer (-2019)	4 107	4 539	4 742	4 143
Malvik	3 698	4 256	4 321	4 067
Orkdal (-2019)	4 524	4 522	4 387	3 918
Kostragruppe 08	3 840	4 157	4 025	3 821
Landet uten Oslo	3 690	3 952	3 928	3 735

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

**) Graf er justert med utgiftsbehov

Samleindikator netto driftsutgifter til sosiale tjenester fordelt på antall innbyggere har i Verdal kommune falt fra 4658 kr i 2016 til 3623 kr i 2019, mens andelen av sosialhjelpsmottakere i alderen 18 år til 66 år i prosent av aldergruppen har vært ganske stabil. De fleste tjenestene innenfor området drives med lavere kostnad enn snitt Kostra, med unntak av økonomisk sosialhjelp.

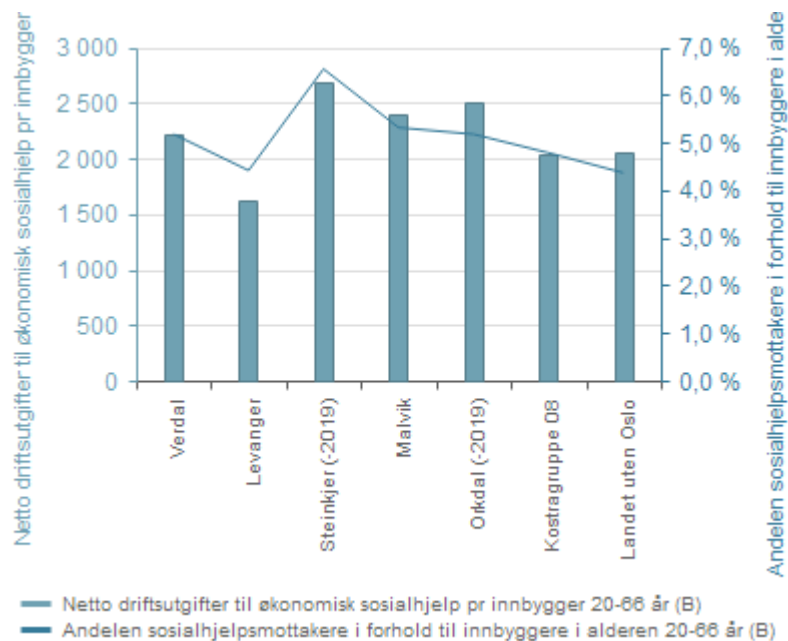
Prioritet - Netto driftsutgifter til økonomisk sosialhjelp pr innbygger 20-66 år

	2016	2017	2018	2019
Verdal	2 262	1 975	2 133	2 220
Levanger	1 233	1 722	1 701	1 614
Steinkjer (-2019)	1 961	2 450	3 061	2 688
Malvik	2 186	2 331	2 149	2 392
Orkdal (-2019)	2 015	2 359	2 749	2 508
Kostragruppe 08	2 032	2 213	2 182	2 037
Landet uten Oslo	2 018	2 065	2 124	2 047

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

**) Grafen er justert med utgiftsbehov

KOSTRA og nøkkeltall 2019 – Verdal kommune

	Netto driftsutgifter til økonomisk sosialhjelp pr innbygger 20-66 år (B)	Andelen sosialhjelpsmottakere i forhold til innbyggere i alderen 20-66 år (B)
Verdal	2 220	5,2 %
Levanger	1 614	4,4 %
Steinkjer (-2019)	2 688	6,5 %
Malvik	2 392	5,3 %
Orkdal (-2019)	2 508	5,2 %
Kostragruppe 08	2 037	4,8 %
Landet uten Oslo	2 047	4,4 %

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

**) Graf er justert med utgiftsbehov

Sammenlignet med Ørland kommune med laveste netto driftsutgifter i Kostragruppen, har Verdal 1,1 million mer i utgifter til økonomisk sosialhjelp når en sammenligner samlet økonomisk sosialhjelp i kommunene (fra tabell over innsparingspotensiale). Dette kan skyldes at Verdal har flere mottakere, eller at hver mottaker mottar relativt sett mer i Verdal enn i andre kommuner.

Nivå på utbetaling i Verdal i gruppen 20-66 år er noe over snitt i Kostra, under Steinkjer og godt over Levanger sitt nivå.

Sammenstiltes indikator for andel sosialhjelpsmottakere i forhold til innbyggere i samme aldersgruppe, ser en at det er et visst samsvar mellom netto driftsutgift og antall mottakere. Levanger med 4,4% mottakere har lavere utgifter enn eks snitt Landet utenfor Oslo med samme prosentandel mottakere.

Indikator som viser andel sosialhjelpsmottakere i alder 20-66 år i forhold til innbyggere i samme aldersgruppe viser samme tendens som for aldersgruppen 18-24 år. Andel mottakere øker i 2019 etter en nedgang i foregående år, 2016 til 2018. Nivå ligger på snitt i Kostragruppe 8, men over landet uten Oslo.

Utviklingen i sysselsetting i kommunen i perioden 2016 til 2019 har vært forholdsvis jevn innenfor alle næringer, og det er ingen tydelige fall i sysselsetting i 2019.

Gjennomsnittlig stønadslengde for mottakere mellom 25 og 66 år var i 2019 6,2 måneder, dette er en økning fra 5,4 i 2018. Sammenlignbare kommuner ligger noe under Verdals nivå, der Malvik har kortest stønadsperiode på 3,9 måned.

Gjennomsnittlig utbetaling per stønadsmåned (kr)

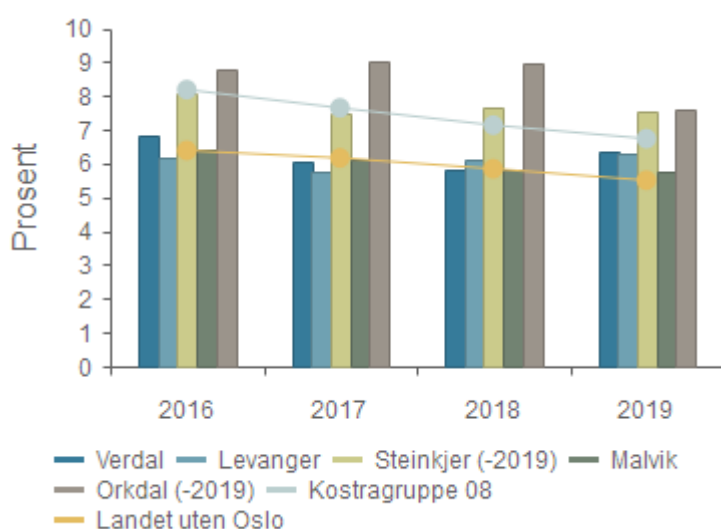
	2016	2017	2018	2019
Verdal	8 376	9 055	8 531	7 968
Levanger	5 418	5 451	5 908	6 138
Steinkjer (-2019)	9 384	9 936	10 477	9 555
Malvik	10 843	11 146	11 396	11 549
Orkdal (-2019)	6 135	7 209	8 456	7 810
Kostragruppe 08		202 055		148 672
Landet uten Oslo		3 669 287		3 805 958

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

Gjennomsnittlig utbetaling pr stønadsmåned ligger i Verdal noe over Levanger, men under Steinkjer. Det har vært nedgang i månedlige utbetalingsbeløp fra 2017 fram til og med 2019. Malvik kommune skiller seg ut her med månedlige utbetalinger på kr 11.550 mot nivå Verdal som er kr 7.970 i 2019.

Indikatoren «Sosialhjelpsmottakere med sosialhjelp som viktigste inntektskilde» viser at Verdal har hatt en jevn nedgang i antall brukere i denne kategorien, fra 200 personer i 2016 til 93 personer i 2019.

Dekningsgrad - Andelen sosialhjelpsmottakere 18-24 år, av innbyggerne (19)-24 år

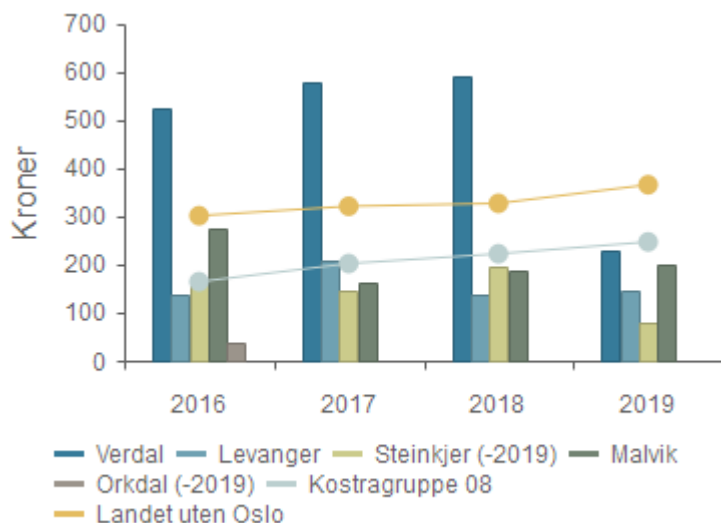

	2016	2017	2018	2019
Verdal	6,8 %	6,1 %	5,8 %	6,4 %
Levanger	6,2 %	5,8 %	6,1 %	6,3 %
Steinkjer (-2019)	8,1 %	7,5 %	7,7 %	7,5 %
Malvik	6,4 %	6,1 %	5,8 %	5,8 %
Orkdal (-2019)	8,8 %	9,0 %	8,9 %	7,6 %
Kostragruppe 08	8,2 %	7,6 %	7,1 %	6,7 %
Landet uten Oslo	6,4 %	6,2 %	5,8 %	5,5 %

Indikatoren viser sosialhjelpsmottakere i prosent av innbyggere i alder 18-24 år. Andel sosialhjelpsmottakere i gruppen økte i 2019, etter fallende nivå fra 2016 fram til 2018. 6,4% av innbyggerne i alderen 18 til 24 år mottar sosialhjelp.

Gjennomsnittlig stønadslengde for mottakere mellom 18 og 24 år var i 2019 5,5 måneder, dette er en økning fra 4,8 i 2018. Sammenlignbare kommuner ligger noe under der, Malvik har kortest stønadssperiode på 3,1 måned.

Prioritet - Netto driftsutgifter per innbygger (243) tilbud til personer med rusproblemer

	2016	2017	2018	2019
Verdal	525	577	589	229
Levanger	138	206	135	147
Steinkjer (-2019)	165	147	195	78
Malvik	275	160	189	200
Orkdal (-2019)	37	0	0	0
Kostragruppe 08	164	201	222	246
Landet uten Oslo	301	320	326	365

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

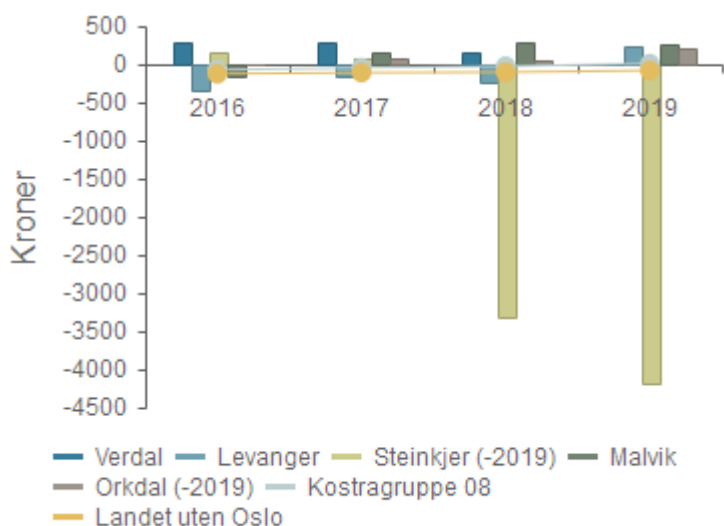
**) Graf er justert med utgiftsbehov

Innrapporterte tall for rustjenesten i Verdal kommune har tidligere ikke vært korrekt fordelt på kostrafunksjoner, men fra 2019 er tallene mer sammenlignbare med kostragruppesnittet. De øvrige enkeltkommunene vi har inkludert i sammenligningen spriker mye, noe som viser at dette er et sammensatt område, hvor det er mye rom for tolkning mtp hvordan man rapporterer regnskapsdata.

Kommunale boliger

Kategorien kommunale boliger omfatter funksjonene 265 Kommunalt disponerte boliger, 283 Bistand til opprettholdelse av egen bolig og 315 Boligbygging og fysiske bomiljøtiltak. De fleste av kommunens boliger eies av Verdal Boligselskap, som er et 100 % eid aksjeselskap, og i denne sammenhengen er også disse boligene rapportert som kommunalt eid.

Prioritet - Netto driftsutgifter per innbygger (265) kommunalt disponerte boliger

	2016	2017	2018	2019
Verdal	284	272	151	-26
Levanger	-352	-160	-240	222
Steinkjer (-2019)	157	67	-3 339	-4 193
Malvik	-166	135	266	242
Orkdal (-2019)	-20	54	40	193
Kostragruppe 08	-87	-58	-38	-6
Landet uten Oslo	-139	-123	-117	-95

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

**) Graf er justert med utgiftsbehov

Tidsserien 2016-2019 viser en betydelig nedgang i netto driftsutgifter til kommunale boliger. I 2019 er nettoutgiften sågar blitt en nettoinntekt pr innbygger på kr 26. Nettoinntekten har sammenheng med at kommunen har fått refundert tomgangsleier fra Verdal Boligselskap, etter at ansvarsforholdet mellom kommunen og AS'et på dette området er endret. Omtrent 1,4 millioner i refusjon gjaldt ikke 2019, og korrigert for effekten av denne posteringen, var netto driftsutgifter til kommunale boliger om lag 67 kr pr innbygger. Kommunen bruker dermed 73 kroner mer pr innbygger enn snittet i kostragruppa, noe som tilsvarer omtrent 1,1 million.

Når kommunen bruker mer enn snittet på kommunale boliger, så kan det skyldes at man har spesielt mange kommunale boliger, eller at det brukes mer pr bolig. Antall boliger er redusert fra 17 pr 1000 innbyggere i 2018 til 15 pr 1000 innbyggere i 2019. Gjennomsnittet i kostragruppa viser 21 boliger pr 1000 innbyggere. Når Verdal har færre boliger pr 1000 innbyggere, men høyere nettoutgift pr innbygger som kostragruppa, må det bety at det brukes mer penger pr bolig i Verdal enn gjennomsnittet. Alternativt at det er lav husleie / brukerbetaling sammenlignet med snittet.

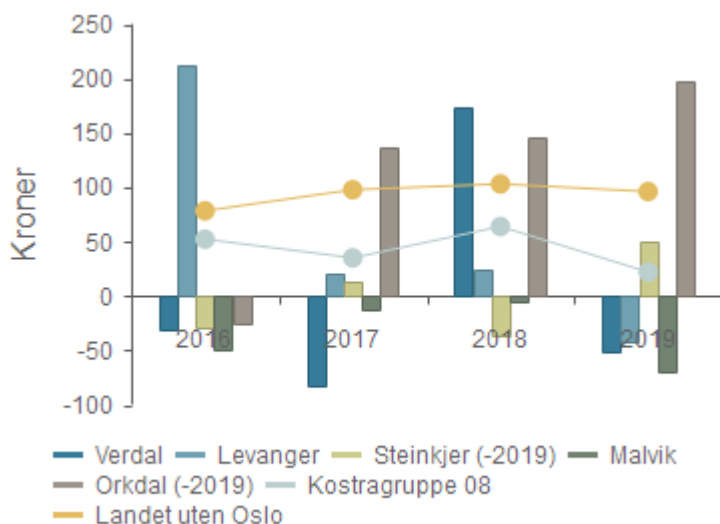
Dekningsgrad - Kommunalt disponerte boliger per 1000 innbyggere

	2016	2017	2018	2019
Verdal	21	17	17	15
Levanger	19		22	21
Steinkjer (-2019)	33	33	32	32
Malvik	12	12	12	10
Orkdal (-2019)	27	29	27	27
Kostragruppe 08	21	21	22	21
Landet uten Oslo	21	21	21	21

Antall kommunalt disponerte boliger er synkende fra 2016 fram til nå. Dette er i takt med ønsket utvikling og støttetiltak for at kommunens innbyggere skal eie egen bolig.

Effekten av økte rammer for startlån og mulighet for at flere familier i en krevende økonomisk situasjon har mulighet til eie egen bolig underbygges av denne indikatoren. I 2019 godkjente kommunene 56 boliger for startlån. Antallet søknader om kommunal bolig har falt fra 112 i 2017 til 72 søknader i 2019, dette også som en sannsynlig effekt av økte rammer for startlån.

Prioritet - Netto driftsutgifter per innbygger (283) bistand til etabl. og oppretthold av egen bolig

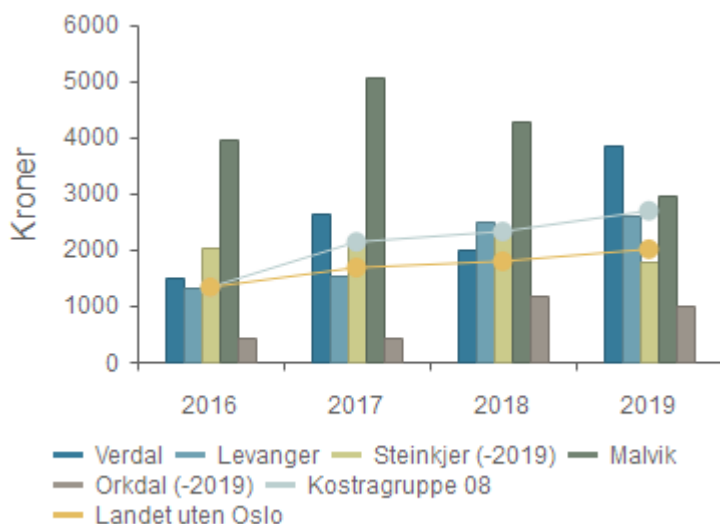
	2016	2017	2018	2019
Verdal	-30	-83	173	-52
Levanger	213	21	25	-42
Steinkjer (-2019)	-29	14	-36	51
Malvik	-49	-12	-5	-69
Orkdal (-2019)	-26	137	145	197
Kostragruppe 08	52	35	64	22
Landet uten Oslo	78	98	103	96

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

**) Graf er justert med utgiftsbehov

Fram til og med 2019 har kommuner mottatt øremerkede tilskudd fra Husbanken for videreutdeling iht nærmere bestemte kriterier. Midler som ikke er brukt til formålet er avsatt på fond for bruk i senere år, og slik kan netto driftsutgifter vise netto inntekt.

Produktivitet - Beløp per innbygger i startlån videretildelt av kommunen

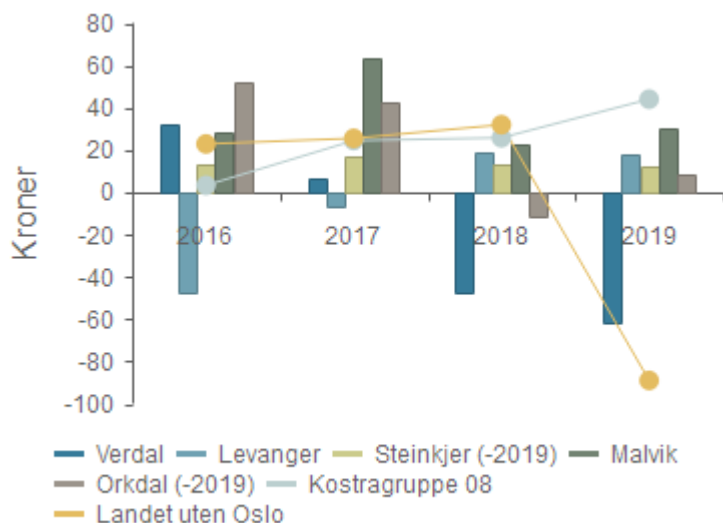
	2016	2017	2018	2019
Verdal	1 503	2 639	2 003	3 854
Levanger	1 328	1 539	2 505	2 607
Steinkjer (-2019)	2 026	2 206	2 304	1 772
Malvik	3 940	5 057	4 281	2 944
Orkdal (-2019)	440	435	1 159	1 010
Kostragruppe 08	1 323	2 127	2 312	2 680
Landet uten Oslo	1 323	1 670	1 783	1 998

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

Kommunen økte rammene for startlån fra og med 2018 fra 30 millioner til 45 millioner. Dette som et tiltak for å bedre mulighetene for barnefamilier og andre i en krevende økonomisk situasjon til å kunne eie egen bolig. Utlånet er derfor betydelig økt sammenlignet med nivået tidligere i fireårsperioden. Verdal låner også ut mest av alle sammenligningskommunene, og ligger dessuten tredje høyest i Kostragruppa.

Kommunen har godkjent 56 boliger for startlån i 2019, noe som tilsvarer om lag 3,7 boliger pr 1000 innbyggere for startlån. Denne andelen er også høyere enn de fleste sammenligningskommunene. Årsaken til at kommunen har høyere utlån enn sammenligningskommunene kan således tolkes slik at kommunen innvilger lån for flere husstander, ikke nødvendigvis høyere beløp pr husstand. Gjennomsnittsbeløpet for startlån videretildelt fra kommunen er i overkant av 1 million kroner.

Prioritet - Netto driftsutgifter per innbygger (315) boligbygging og fysiske bomiljøtiltak

	2016	2017	2018	2019
Verdal	33	6	-47	-62
Levanger	-48	-6	19	18
Steinkjer (-2019)	13	17	13	12
Malvik	28	64	23	30
Orkdal (-2019)	52	42	-11	8
Kostragruppe 08	3	24	26	44
Landet uten Oslo	23	25	32	-89

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

**) Graf er justert med utgiftsbehov

Denne funksjonen er primært bestående av utgifter til og inntekter fra festetomter. Kommunen fester en del større områder som er opparbeidet og videre bortfestet til f.eks industri. Utgifter og inntekter knyttet til næringsarealer skulle imidlertid vært rapportert under funksjon 325 Tilrettelegging og bistand for næringslivet. Korrigert for denne feilrapporteringen er nettoutgifter til boligbygging og fysiske bomiljøtiltak nærmere 10 kr pr innbygger.

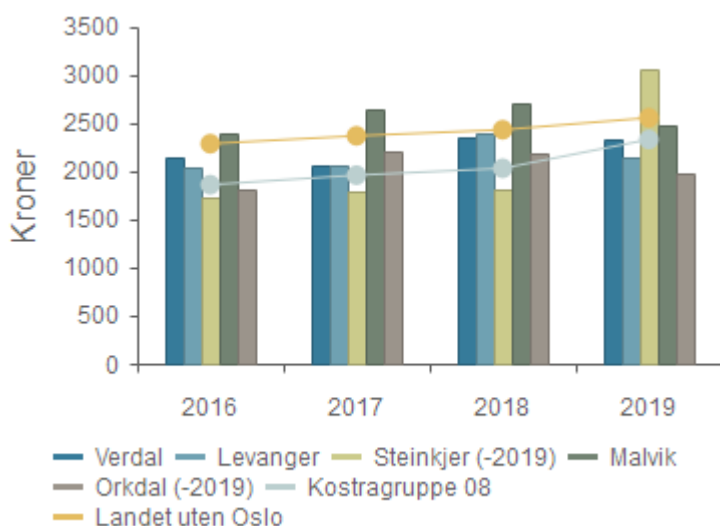
Kultur og idrett

Kultur og idrett omfatter en rekke tjenester: 231 Aktivitetstilbud barn og unge, 370 Bibliotek, 373 Kino, 375 Muséer, 377 Kunstformidling, 380 Idrett og tilskudd til andres idrettsanlegg, 381 Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg, 383 Musikk og kulturskoler, 385 Andre kulturaktiviteter og tilskudd til andres kulturbygg, samt 386 Kommunale kulturbygg.

For omtale av kommunale idrettsbygg og kommunale kulturbygg vises det til kapittelet om eiendomsforvaltning.

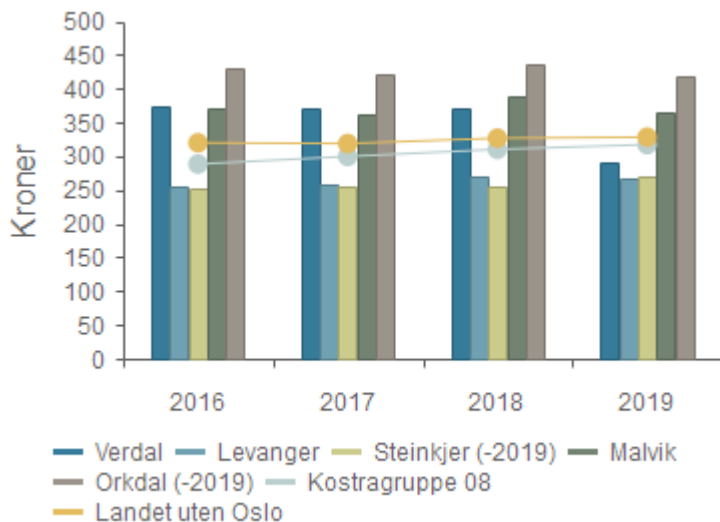
Ressursprioritering til kultur og idrett i Verdal er i sum omtrent som gjennomsnittet i Kostragruppa, men naturligvis med en del variasjoner mellom de ulike tjenestene. Verdal bruker f.eks 3,6 millioner mer enn gjennomsnittet i Kostragruppa på kunstformidling (hovedsakelig tilskudd til Stiklestad Nasjonale Kultursenter), men 2,9 millioner mindre på kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg.

Prioritet - Netto driftsutgifter for kultursektoren per innbygger i kroner (samlet for alle funksjoner)

	2016	2017	2018	2019
Verdal	2 139	2 053	2 345	2 332
Levanger	2 027	2 052	2 395	2 148
Steinkjer (-2019)	1 728	1 784	1 806	3 046
Malvik	2 389	2 645	2 696	2 472
Orkdal (-2019)	1 805	2 197	2 191	1 967
Kostragruppe 08	1 855	1 954	2 025	2 324
Landet uten Oslo	2 280	2 362	2 425	2 549

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

Prioritet - Netto driftsutgifter per innbygger (383) musikk- og kulturskoler

	2016	2017	2018	2019
Verdal	375	372	371	292
Levanger	254	258	269	266
Steinkjer (-2019)	252	256	256	269
Malvik	370	363	388	366
Orkdal (-2019)	430	421	437	419
Kostragruppe 08	288	299	310	317
Landet uten Oslo	320	319	327	328

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

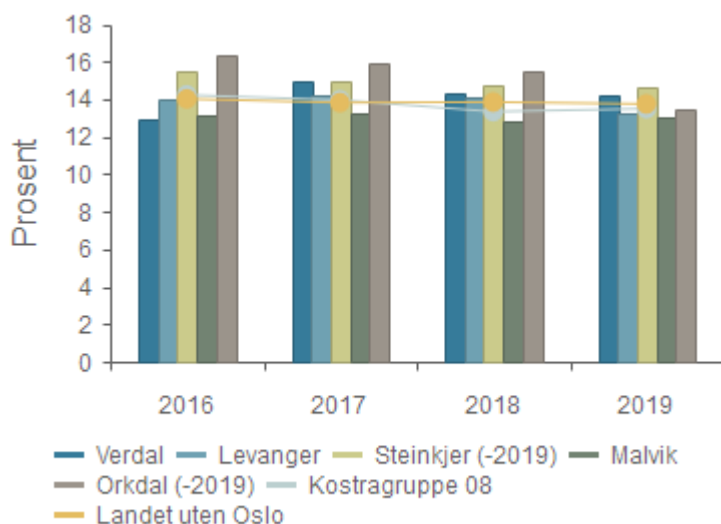
**) Graf er justert med utgiftsbehov

Det er brukt 292 kr pr innbygger til musikk- og kulturskolen, - noe lavere enn kostragruppa på 318 kr pr innbygger. Reduksjonen fra årene 2016-2018 til 2019 skyldes at husleie for lokaler til kulturskolen tidligere er blitt belastet på feil funksjon, men fra 2019 er korrekt belastet 386 Kommunale kulturbygg.

Dekningsgrad - Andel elever (brukere) i grunnskolealder i kommunens musikk- og kulturskole, av antall barn i alderen 6-15 år

I 2019 hadde musikk- og kulturskolen 289 elever. Relativt til antall barn i alderen 6-15 år utgjør dette 14,2 %, noe som er omtrent på samme nivå som foregående år. Tilsvarende tall i Kostragruppa er 13,5 %. Av de kommunene vi sammenligner oss med, er det kun Steinkjer som har større andel deltakere i målgruppen. Størrelsen på elevmassen, vil være en sentral kostnadsdriver også innenfor musikk- og kulturskoledrift.

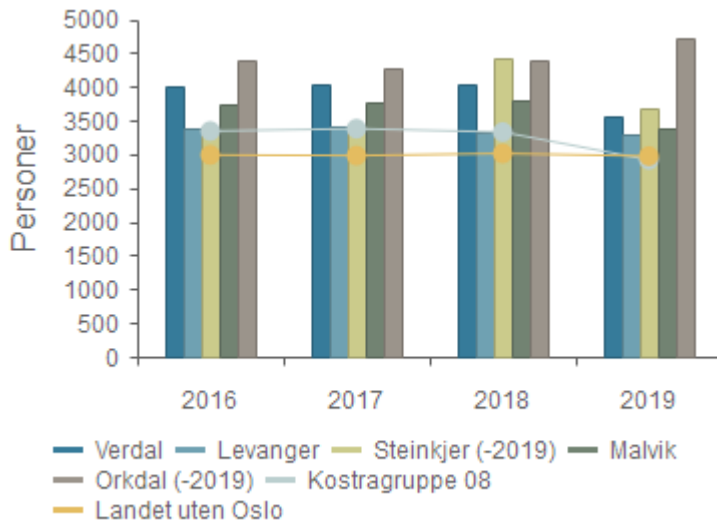
KOSTRA og nøkkeltall 2019 – Verdal kommune

	2016	2017	2018	2019
Verdal	13,0 %	14,9 %	14,3 %	14,2 %
Levanger	14,0 %	14,3 %	14,1 %	13,2 %
Steinkjer (-2019)	15,5 %	15,0 %	14,8 %	14,6 %
Malvik	13,2 %	13,3 %	12,8 %	13,0 %
Orkdal (-2019)	16,3 %	15,9 %	15,5 %	13,5 %
Kostragruppe 08	14,2 %	14,0 %	13,3 %	13,5 %
Landet uten Oslo	14,0 %	13,8 %	13,8 %	13,7 %

	Andel elever (brukere) i grunnskolealder i kommunens musikk- og kulturskole, av antall barn i al (B)	Antall elever i kommunens musikk- og kulturskole
Verdal	14,2 %	289
Levanger	13,2 %	391
Steinkjer (-2019)	14,6 %	446
Malvik	13,0 %	272
Orkdal (-2019)	13,5 %	253
Kostragruppe 08	13,5 %	3 918
Landet uten Oslo	13,7 %	92 094

Dekningsgrad - Årsverk, antall innbyggere per årsverk i folkebibliotek

	2016	2017	2018	2019
Verdal	4 013	4 038	4 036	3 559
Levanger	3 372	3 409	3 320	3 306
Steinkjer (-2019)	3 391	3 400	4 418	3 676
Malvik	3 735	3 772	3 795	3 369
Orkdal (-2019)	4 404	4 262	4 395	4 710
Kostragruppe 08	3 341	3 376	3 326	2 915
Landet uten Oslo	2 987	2 978	3 009	2 970

Til bibliotekdrift bruker Verdal Kommune 78 kroner mindre pr innbygger enn gjennomsnittet i kostragruppa. Dette kan skyldes at Verdal relativt til innbyggertallet har lavere bemanning enn snittet i kostragruppa, ref at et årsverk i Verdal Bibliotek betjener omtrent 650 flere innbyggere enn i kostragruppa. Utviklingen fra 2018 til 2019 viser at bemanningen i biblioteket er styrket. Av sammenligningskommunene i grafen over, har Steinkjer og Orkdal flere innbyggere pr årsverk enn Verdal, og også lavere utgifter til bibliotekdrift pr innbygger.

Bibliotekets besøkstall viser at hver innbygger i snitt besøkte biblioteket 4,2 ganger i 2019. Dette er høyere enn omkringliggende sammenligningskommuner, og tallet er også jevnt stigende i perioden 2016 (3,7) til 2019.

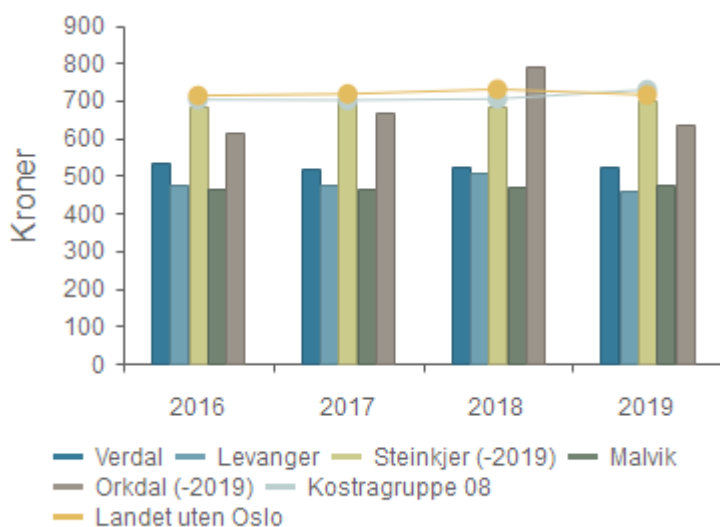
Kirke

Indikatoren sier noe om kommunens prioritering av funksjon 390 Den norske kirke, 392 Andre religiøse formål og 393 Kirkegårder, gravlunder og krematorier. Kirken mottar også statsstøtte og har egne inntekter i form av ofringer, innsamlinger og gaver som ikke vises i denne indikatoren. Av midlene som brukes til disse formålene går ca 3 % til andre tros- og livssynssamfunn enn Den norske kirke.

Innsparingsanalysen viser at Verdal prioriterer ca 3 millioner kroner mindre til kirker mv enn gjennomsnittet i Kostragruppen, men avviker ikke like mye fra de øvrige sammenligningskommunene i Trøndelag. Eksempelvis bruker Levanger og Malvik mindre pr innbygger på kirke og lignende formål enn Verdal. Organisering av samarbeid mellom kommune og kirke kan også ha innvirkning på tallene.

Stiklestad kirke er i kategorien fredet/vernet kirkebygg. Riksantikvaren stiller spesifikke krav til hvordan vedlikeholdsarbeid gjennomføres, blant annet når det kommer til materialbruk, teknikker, visuelt uttrykk og overflatebehandlinger. Merkostnader til vedlikehold av vernet kirkebygg i forhold til øvrige kirker anslås av Sør-Innherad kirkelige fellesråd å være om lag 25 %.

Prioritet - Netto driftsutgifter pr. innbygger til Kirke

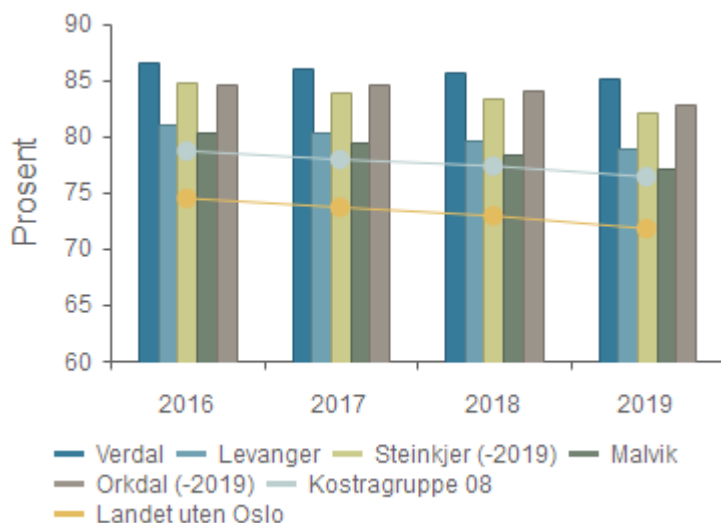

	2016	2017	2018	2019
Verdal	532	520	522	521
Levanger	475	477	507	460
Steinkjer (-2019)	686	706	682	700
Malvik	463	463	472	475
Orkdal (-2019)	613	666	792	638
Kostragruppe 08	701	700	703	728
Landet uten Oslo	712	717	729	714

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

**) Graf er justert med utgiftsbehov

Dekningsgrad - Medlem og tilhørige i Den norske kirke i prosent av antall innbyggere

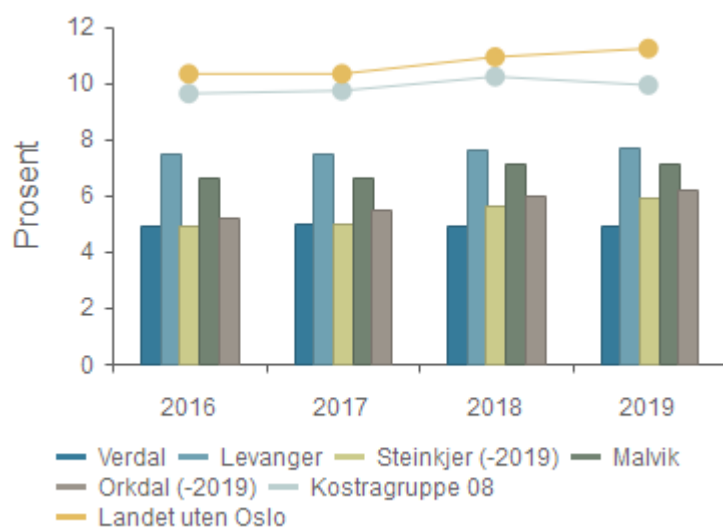
	2016	2017	2018	2019
Verdal	86,5 %	86,1 %	85,6 %	85,1 %
Levanger	81,0 %	80,2 %	79,6 %	78,9 %
Steinkjer (-2019)	84,8 %	83,9 %	83,3 %	82,1 %
Malvik	80,3 %	79,4 %	78,3 %	77,0 %
Orkdal (-2019)	84,6 %	84,5 %	84,0 %	82,9 %
Kostragruppe 08	78,6 %	77,9 %	77,3 %	76,3 %
Landet uten Oslo	74,4 %	73,6 %	72,9 %	71,7 %

Indikatoren sier noe om oppslutningen om Den norske kirke i den enkelte kommune. Tolkning kan være sammensatt. I noen tilfeller vil lav medlemsprosent i en kommune reflektere at en høy andel av befolkningen er innvandrere. I andre tilfeller kan lav medlemsprosent reflektere en befolkning med høy deltakelse i andre tros- og livssynssamfunn.

Medlemsmasse i Den norske kirke har ingen direkte påvirkning på tilskuddet, men kan være nyttig informasjon til prioriteringsarbeidet. I Verdal er 85,1 % av befolkningen medlem i Den norske kirke. Dette er den høyeste oppslutningen blant alle sammenligningskommunene. Trenden er nedadgående, og medlemsandelen er redusert med ca 0,5 prosentpoeng hvert år de siste fire årene.

69 % av fødte døpes. Dette forholdstallet er også høyere enn gjennomsnittet i kostra-gruppa.

Dekningsgrad - Medlemmer i tros- og livssynssamfunn utenfor Den norske kirke i prosent av antall innbyggere

	2016	2017	2018	2019
Verdal	4,9 %	5,0 %	4,9 %	4,9 %
Levanger	7,5 %	7,5 %	7,6 %	7,7 %
Steinkjer (-2019)	4,9 %	5,0 %	5,6 %	5,9 %
Malvik	6,6 %	6,6 %	7,1 %	7,1 %
Orkdal (-2019)	5,2 %	5,5 %	6,0 %	6,2 %
Kostragruppe 08	9,6 %	9,7 %	10,2 %	9,9 %
Landet uten Oslo	10,3 %	10,3 %	10,9 %	11,2 %

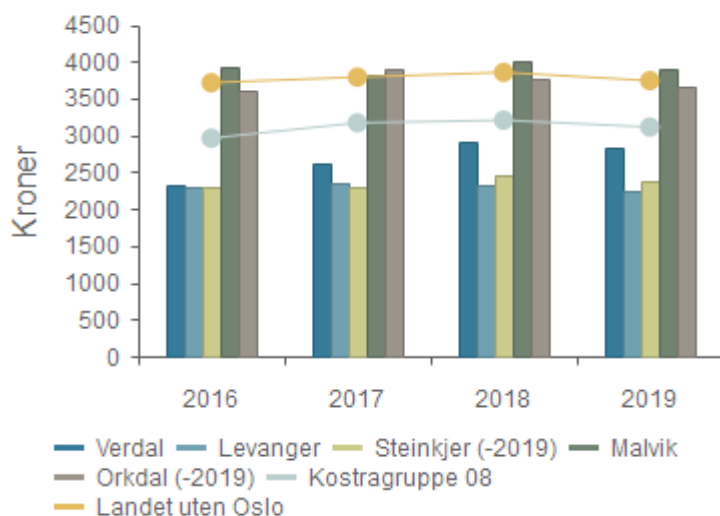
Vann og avløp

Vann og avløp er tjenester som leveres til full selvkost, - det vil si at innbyggerne gjennom årsgebyret bærer hele utgiften med å framskaffe tjenesten. Et eventuelt over- eller underskudd avregnes til fond, og justerer framtidige gebyrer.

Vann

Årsgebyr 277 kr under snitt i kostragruppa. Litt over 80 % av Verdals befolkning er tilknyttet kommunalt vann.

Årsgebyr for vannforsyning - ekskl. mva. (gjelder rapporteringsåret+1) (kr)

	2016	2017	2018	2019
Verdal	2 316	2 607	2 917	2 832
Levanger	2 284	2 342	2 317	2 250
Steinkjer (-2019)	2 303	2 293	2 445	2 374
Malvik	3 915	3 824	4 007	3 890
Orkdal (-2019)	3 612	3 889	3 772	3 662
Kostragruppe 08	2 959	3 167	3 202	3 109
Landet uten Oslo	3 711	3 787	3 851	3 739

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

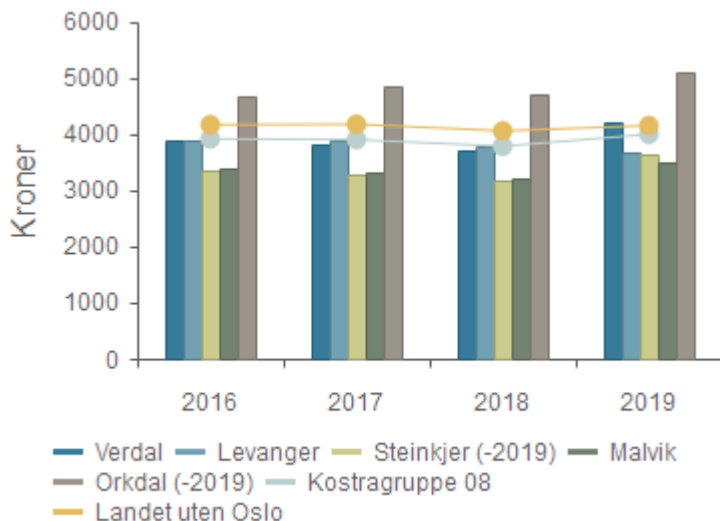
Dekningsgrad - Vann - Andel av befolkningen som er tilknyttet kommunal vannforsyning

	2016	2017	2018	2019
Verdal	80,8 %	80,8 %	80,4 %	80,3 %
Levanger	62,9 %	63,2 %	81,8 %	81,8 %
Steinkjer (-2019)	82,8 %	82,8 %	82,4 %	84,7 %
Malvik	88,8 %	88,8 %	87,4 %	86,8 %
Orkdal (-2019)	65,6 %	65,6 %	64,5 %	66,1 %
Kostragruppe 08				
Landet uten Oslo	82,6 %	82,8 %	82,9 %	82,6 %

Avløp

Årsgebyr 228 kr over snitt i kostragruppa. Ca 83 % av Verdals befolkning er tilknyttet kommunalt avløpsnett.

Produktivitet - Avløp - Årsgebyr for avløpstjenesten (gjelder rapporteringsåret+1)

	2016	2017	2018	2019
Verdal	3 886	3 827	3 712	4 216
Levanger	3 898	3 887	3 770	3 660
Steinkjer (-2019)	3 344	3 277	3 179	3 620
Malvik	3 371	3 302	3 202	3 495
Orkdal (-2019)	4 661	4 832	4 686	5 091
Kostragruppe 08	3 905	3 892	3 775	3 988
Landet uten Oslo	4 157	4 166	4 048	4 142

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

Dekningsgrad - Avløp - Andel av befolkningen som er tilknyttet kommunal avløpstjeneste

	2016	2017	2018	2019
Verdal	100,2 %	83,4 %	82,9 %	83,2 %
Levanger	78,1 %	78,7 %	78,1 %	79,1 %
Steinkjer (-2019)	88,4 %	88,4 %	88,0 %	88,0 %
Malvik	92,8 %	92,8 %	91,4 %	90,7 %
Orkdal (-2019)	79,2 %	79,8 %	80,5 %	82,3 %
Kostragruppe 08				
Landet uten Oslo	82,6 %	82,8 %	83,2 %	83,6 %

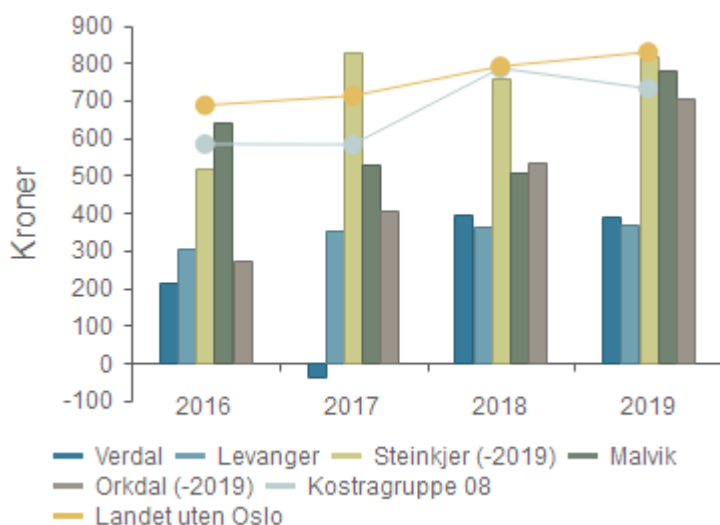
Plan, kulturminner, natur og nærmiljø

Kategorien består av funksjonene 301 Plansaksbehandling, 302 Byggesaksbehandling og eierseksjonering, 303 Kart og oppmåling, 335 Rekreasjon i tettsted, 360 Naturforvaltning og friluftsliv og 365 Kulturminner.

Samlet viser innsparingsanalysen at Verdal Kommune drifter disse områdene billigere enn snittet i kostragruppa. Dette er imidlertid forholdsvis små områder, slik at endringer fra år til år, f.eks ifht hva slags planer man jobber med, og hvilke gebyrer man tar inn, kan ha relativt stort utslag i sammenligningsgrunnlaget. Innenfor f.eks byggesaksbehandling har det i 2019 vært behandlet flere større saker, f.eks Verdal Bo- og Behandlingssenter og Vinne skole, noe som har medført store gebyrer og et netto overskudd som er satt til fond for senere bruk.

I 2016 og 2017 var mange av disse områdene samlet under samkommunen, og man bør derfor være litt forsiktig med å trekke slutninger basert på sammenligninger med disse årene, all den tid at organiseringen også kan ha gitt effekter på rapporteringen.

Prioritet - Netto driftsutgifter pr. innbygger til Plan, kulturminner, natur og nærmiljø

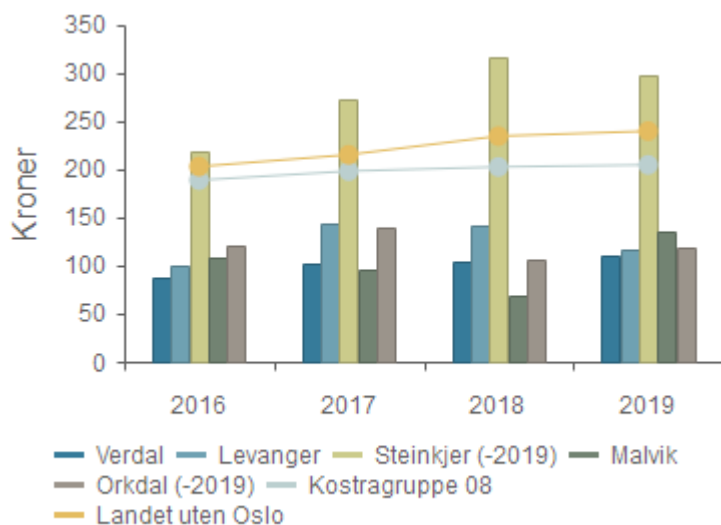

	2016	2017	2018	2019
Verdal	214	-35	398	389
Levanger	303	354	364	370
Steinkjer (-2019)	521	830	760	817
Malvik	639	530	509	779
Orkdal (-2019)	273	409	536	707
Kostragruppe 08	583	582	785	731
Landet uten Oslo	686	711	790	828

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

**) Graf er justert med utgiftsbehov

Prioritet - Netto driftsutgifter per innbygger (335) rekreasjon i tettsted

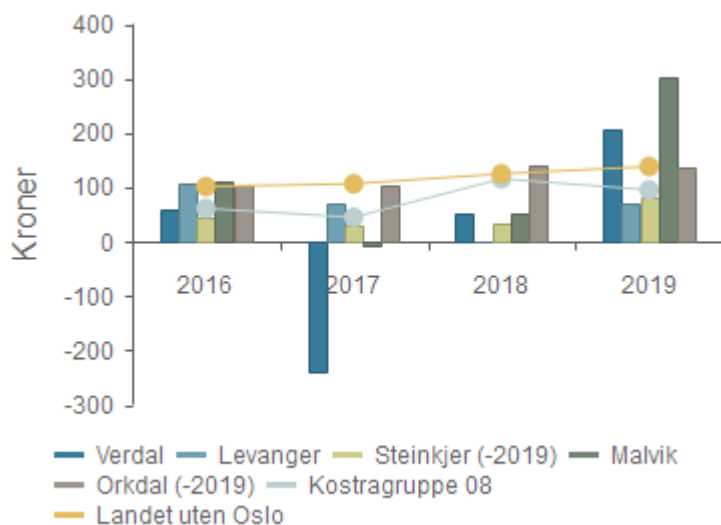

	2016	2017	2018	2019
Verdal	87	102	103	110
Levanger	99	143	141	116
Steinkjer (-2019)	219	272	316	296
Malvik	108	95	69	134
Orkdal (-2019)	121	139	105	118
Kostragruppe 08	188	198	202	204
Landet uten Oslo	202	215	234	239

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

**) Graf er justert med utgiftsbehov

Prioritet - Netto driftsutgifter per innbygger (360) naturforvaltning og friluftsliv

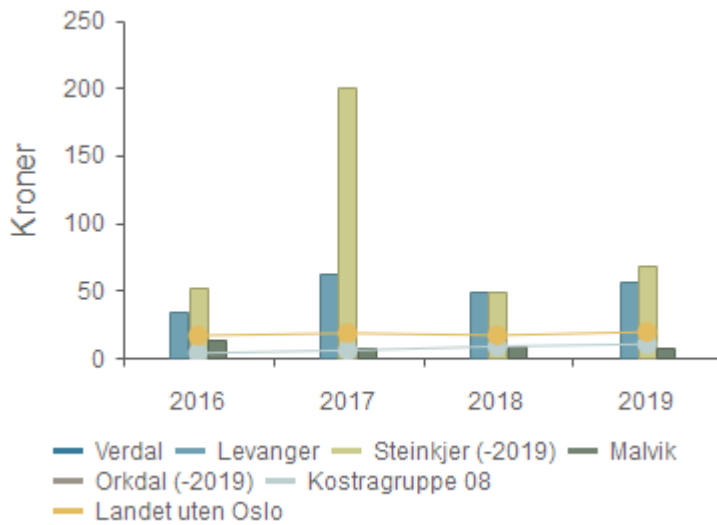
KOSTRA og nøkkeltall 2019 – Verdal kommune

	2016	2017	2018	2019
Verdal	61	-239	54	205
Levanger	109	71	2	70
Steinkjer (-2019)	43	31	34	83
Malvik	110	-7	50	304
Orkdal (-2019)	103	105	141	135
Kostragruppe 08	61	45	115	95
Landet uten Oslo	101	106	125	138

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

**) Graf er justert med utgiftsbehov

Prioritet - Netto driftsutgifter per innbygger (365) kulturminner

	2016	2017	2018	2019
Verdal	0	0	0	0
Levanger	35	62	49	56
Steinkjer (-2019)	52	201	48	68
Malvik	13	7	8	7
Orkdal (-2019)	0	0	0	0
Kostragruppe 08	3	5	8	10
Landet uten Oslo	16	18	16	19

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

**) Graf er justert med utgiftsbehov

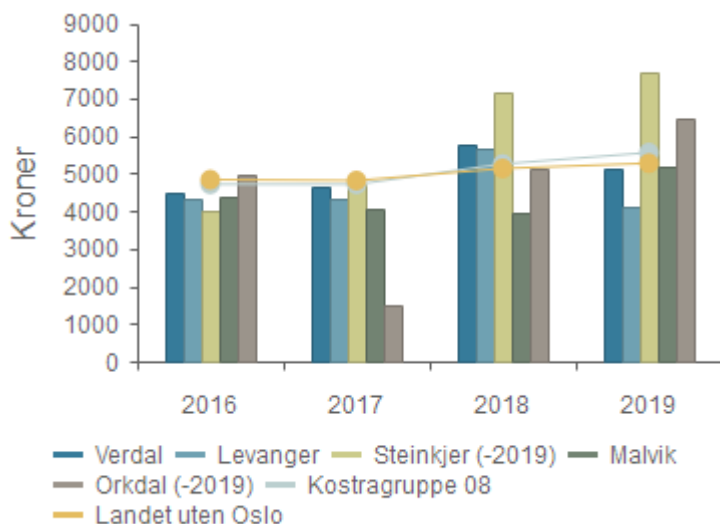
Administrasjon, styring og fellesutgifter

Området Administrasjon, styring og fellesutgifter omfatter en rekke funksjoner; 100 Politisk styring, 110 Kontroll og revisjon, 120 Administrasjon, 121 Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen, 130 Administrasjonslokaler, 170 Årets premieavvik, 171 Amortisering av tidligere års premieavvik, 172 Pensjon, 173 Premiefond, 180 Diverse fellesutgifter, 190 Interne serviceenheter, 285 Tjenester utenfor ordinært kommunalt ansvarsområde og 290 Interkommunale samarbeid.

Sammenlignet med gjennomsnittet i Kostragruppen bruker Verdal kommune 6,1 millioner kroner mindre på administrasjon, styring og fellesutgifter, justert for utgiftsbehov. I dette tallet er funksjoner relatert til pensjon (170, 171, 172 og 173) holdt utenfor. Det er til dels store forskjeller mellom de ulike funksjonene som inngår i området, -f.eks er Verdal målt å bruke 2,5 millioner mer enn gjennomsnittet på administrasjonslokaler. Kommunen måles også til å ha et innsparingspotensiale på 5,1 millioner i tjenester utenfor ordinært kommunalt ansvarsområde. Dette er knyttet til utbygging av mobilt og fiberbasert bredbånd som det er prioritert midler til i de senere år.

Administrasjon oppstår ikke i et vakuum, men har sammenheng med kostnadsdrivere som antall årsverk i organisasjonen og infrastruktur. Endringer ellers i organisasjonen, kan med andre ord påvirke administrasjonsutgiftene.

Prioritet - Netto driftsutgifter pr. innbygger til Adm, styring og fellesutgifter (alle funksjoner eks pensjon)

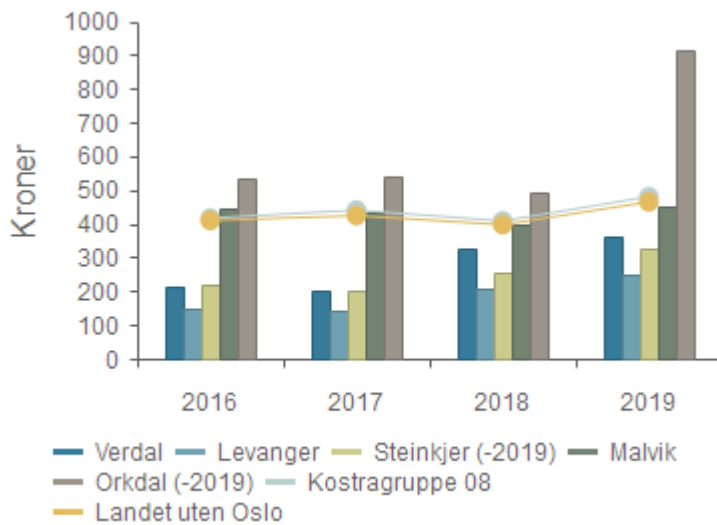

	2016	2017	2018	2019
Verdal	4 469	4 663	5 764	5 127
Levanger	4 317	4 327	5 687	4 125
Steinkjer (-2019)	4 018	4 681	7 145	7 711
Malvik	4 384	4 051	3 965	5 206
Orkdal (-2019)	4 966	1 521	5 131	6 489
Kostragruppe 08	4 709	4 708	5 251	5 553
Landet uten Oslo	4 833	4 809	5 130	5 270

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

**) Graf er justert med utgiftsbehov

Prioritet - Netto driftsutgifter per innbygger (100) politisk styring

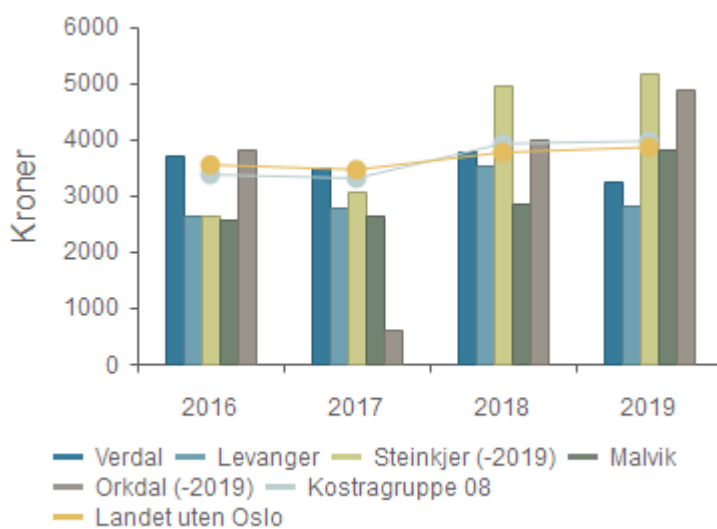

	2016	2017	2018	2019
Verdal	214	204	325	365
Levanger	151	143	210	250
Steinkjer (-2019)	217	199	254	326
Malvik	443	432	398	451
Orkdal (-2019)	536	541	493	917
Kostragruppe 08	416	440	408	480
Landet uten Oslo	409	424	397	464

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

**) Graf er justert med utgiftsbehov

Prioritet - Netto driftsutgifter per innbygger (120) administrasjon

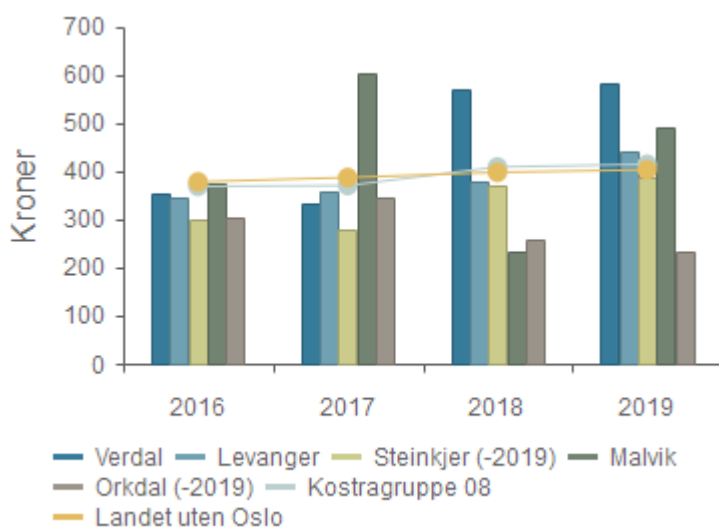
KOSTRA og nøkkeltall 2019 – Verdal kommune

	2016	2017	2018	2019
Verdal	3 721	3 483	3 778	3 243
Levanger	2 622	2 778	3 537	2 796
Steinkjer (-2019)	2 636	3 057	4 964	5 151
Malvik	2 580	2 650	2 840	3 798
Orkdal (-2019)	3 816	596	3 988	4 889
Kostragruppe 08	3 360	3 294	3 909	3 955
Landet uten Oslo	3 533	3 447	3 754	3 845

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

**) Grafer justert med utgiftsbehov

Prioritet - Netto driftsutgifter per innbygger (130) administrasjonslokaler

	2016	2017	2018	2019
Verdal	353	332	568	583
Levanger	343	355	379	438
Steinkjer (-2019)	299	280	371	388
Malvik	375	601	233	490
Orkdal (-2019)	305	345	257	233
Kostragruppe 08	368	369	408	413
Landet uten Oslo	377	386	397	402

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

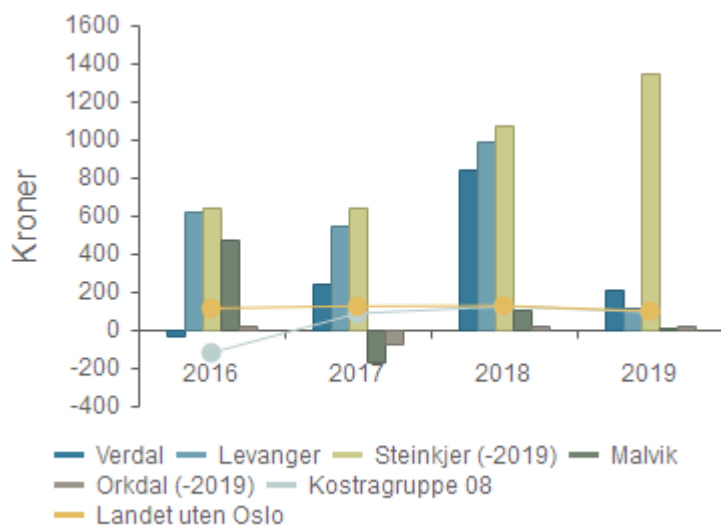
**) Grafer justert med utgiftsbehov

Litt i overkant av 20 % av utgifter til administrasjonslokaler er avskrivninger av tidligere års investeringer i administrasjonsbygg, slik som f.eks renoveringen av Herredshuset.

Prioritet - Netto driftsutgifter per innbygger (180) diverse fellesutgifter

I 2018 ble funksjon 180 belastet med en engangsutgift på omtrent 9,2 millioner knyttet til endring av regnskapsprinsipp for anordning av variabel lønn. Samme prinsippendring gjennomførte også noen av våre nabokommuner, f.eks Levanger. Nedgangen fra 2018 innebærer med andre ord ingen endring i aktivitet eller prioritering.

KOSTRA og nøkkeltall 2019 – Verdal kommune

	2016	2017	2018	2019
Verdal	-37	232	842	209
Levanger	611	542	980	111
Steinkjer (-2019)	632	635	1 071	1 341
Malvik	464	-168	102	6
Orkdal (-2019)	18	-83	19	14
Kostragruppe 08	-127	79	116	88
Landet uten Oslo	106	117	120	91

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

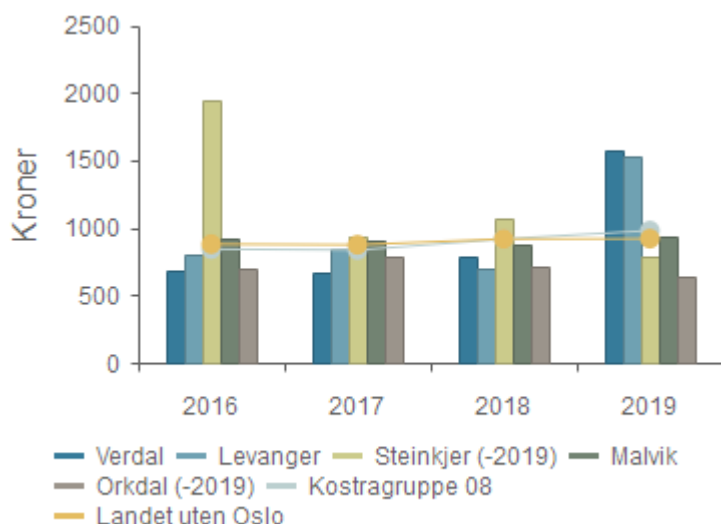
**) Graf er justert med utgiftsbehov

Brann og ulykkesvern

Utgifter til brann og ulykkesvern omfatter funksjonene 338 Forebygging av branner og andre ulykker, og 339 Beredskap mot branner og andre ulykker. Tjenesten utføres av samarbeidet Innherred Brann og Redning.

På grunn av feil funksjonsbruk i bokføring av Verdal og Levanger kommunes kostnader i samarbeidet, er de konsoliderte regnskapstallene for brann og ulykkesvern blitt doblet. Når Verdal kommune i Kostra måles til å ha netto utgifter til Brann og Ulykkesvern på 1.577 pr innbygger, er riktig tall altså 789 kr pr innbygger. Dette er også mer i tråd med historikken. Innsparingspotensialet sammenlignet med Kostrasnittet på 9 millioner er derfor heller ikke sannferdig. Korrigert innsparingspotensiale er drøyt 1,6 millioner, jamført med korrigert kostragruppesnitt.

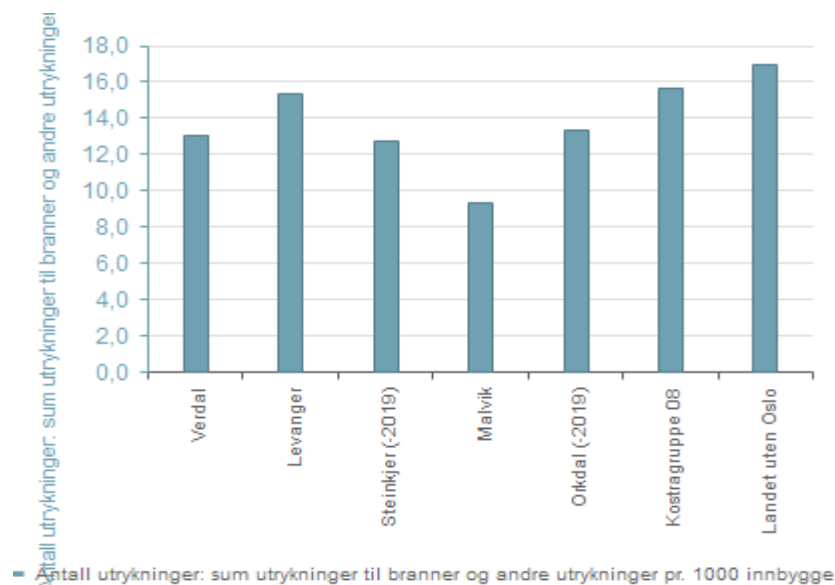
Prioritet - Netto driftsutgifter pr. innbygger til Brann og ulykkesvern

	2016	2017	2018	2019
Verdal	682	663	787	1 577
Levanger	803	843	693	1 529
Steinkjer (-2019)	1 945	929	1 072	792
Malvik	919	908	870	930
Orkdal (-2019)	695	789	711	639
Kostragruppe 08	841	834	916	978
Landet uten Oslo	878	873	916	918

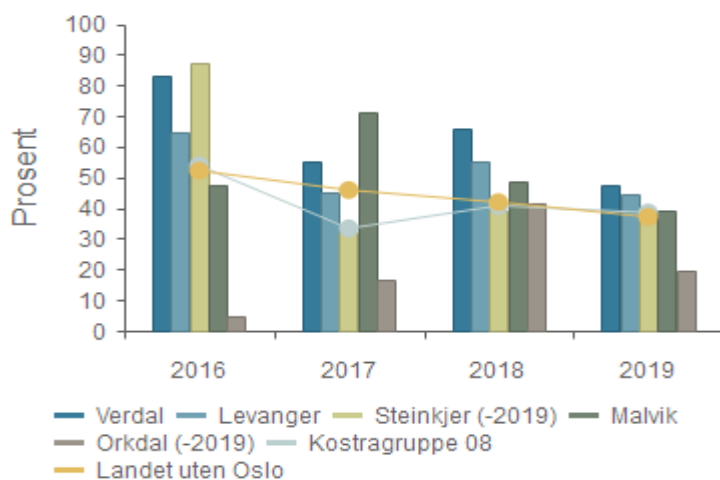
*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

**) Graf er justert med utgiftsbehov

Prioritet - Antall utrykninger: sum utrykninger til branner og andre utrykninger pr. 1000 innbyggere

**Antall utrykninger:
sum utrykninger til
branner og andre
utrykninger pr. 1000
innbyggere**

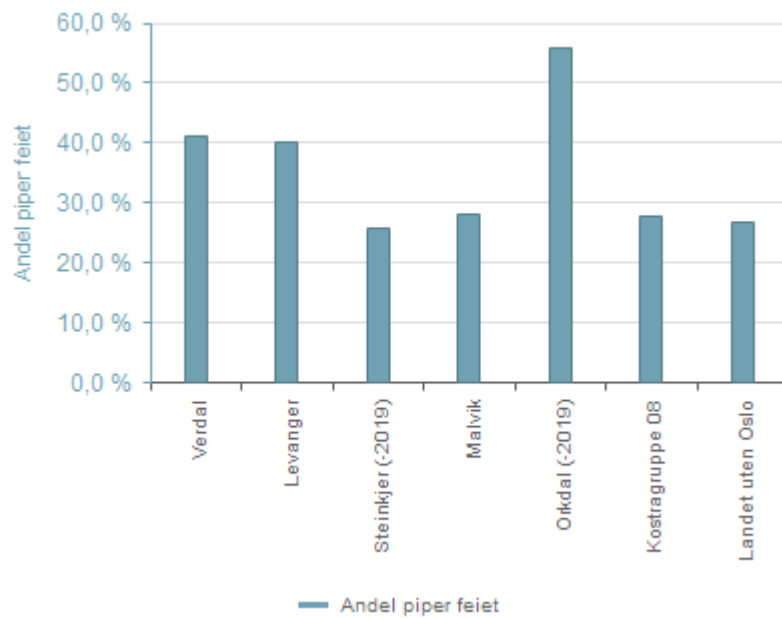
Verdal	13,0
Levanger	15,3
Steinkjer (-2019)	12,7
Malvik	9,3
Orkdal (-2019)	13,3
Kostragruppe 08	15,6
Landet uten Oslo	16,9

Dekningsgrad - Andel A-objekter som har fått tilsyn

KOSTRA og nøkkeltall 2019 – Verdal kommune

	2016	2017	2018	2019
Verdal	83,1 %	55,2 %	65,7 %	47,8 %
Levanger	64,6 %	45,3 %	55,3 %	44,7 %
Steinkjer (-2019)	87,0 %	31,9 %	39,4 %	38,5 %
Malvik	47,5 %	71,1 %	48,8 %	39,0 %
Orkdal (-2019)	4,6 %	16,9 %	41,6 %	19,5 %
Kostragruppe 08	53,8 %	33,3 %	40,7 %	38,5 %
Landet uten Oslo	52,1 %	45,8 %	41,9 %	37,1 %

Dekningsgrad - Andel piper feiet

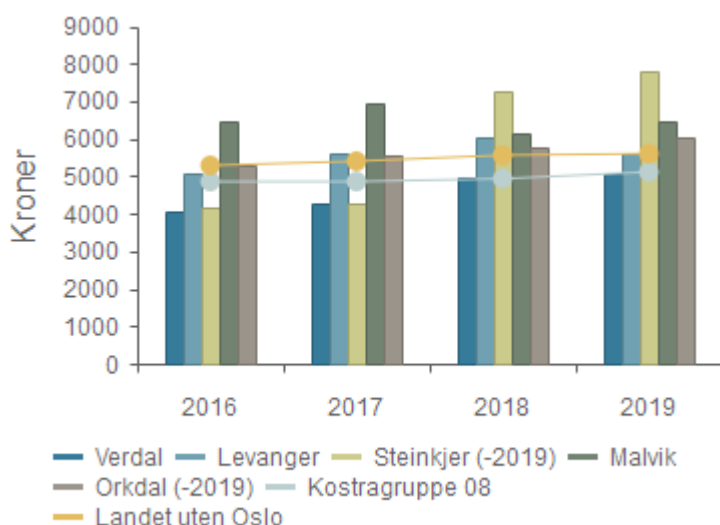
Årsgebyr for feiing og tilsyn - ekskl. mva. (gjelder rapporteringsåret +1)

	Årsgebyr for feiing og tilsyn - ekskl. mva. (gjelder rapporteringsåret +1)
Verdal	450
Levanger	450
Steinkjer (-2019)	280
Malvik	288
Orkdal (-2019)	660
Kostragruppe 08	422
Landet uten Oslo	468

Eiendomsforvaltning

Eiendomsforvaltning omfatter alle utgifter som vedrører kommunale formålsbygg, det være seg administrasjons-, barnehage-, skole- og institusjonslokaler, kommunale idrettsanlegg og kulturbygg, samt forvaltning av disse som rapporteres felles. Utgiftene omfatter renhold, vaktmestertjeneste, forsikringer og andre forvaltningsutgifter, elektrisitet, reparasjoner og vedlikehold etc. Verdal har netto driftsutgifter på 5.059 kroner pr innbygger til kommunal eiendomsforvaltning, noe som i sum utgjør ca 76 millioner. Dette er 51 kroner lavere pr innbygger enn Kostragruppa, noe som utgjør ca en million kroner sammenlignet med gjennomsnittet.

Prioritet - Netto driftsutgifter til kommunal eiendomsforvaltning per innbygger

	2016	2017	2018	2019
Verdal	4 042	4 265	4 943	5 059
Levanger	5 092	5 605	6 054	5 619
Steinkjer (-2019)	4 160	4 298	7 290	7 792
Malvik	6 441	6 917	6 152	6 489
Orkdal (-2019)	5 290	5 543	5 780	6 052
Kostragruppe 08	4 855	4 855	4 932	5 110
Landet uten Oslo	5 284	5 397	5 558	5 597

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

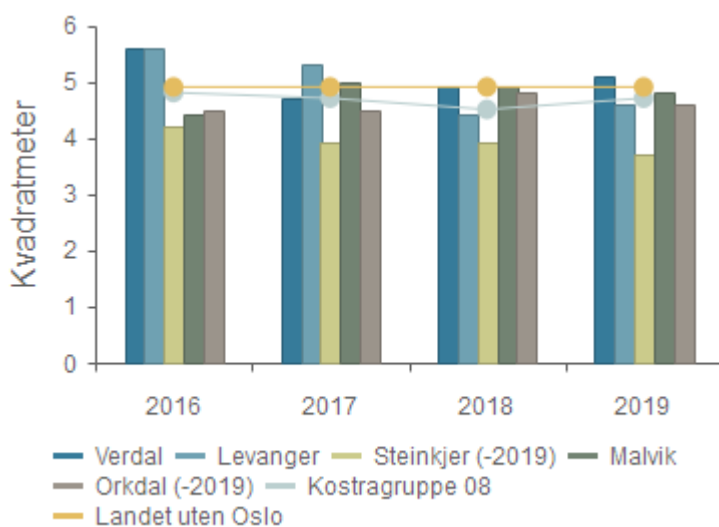
**) Graf er justert med utgiftsbehov

Funksjon 121, forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen, utgjør alene ca 3 millioner i «mindre-forbruk» ifht snittet, så målingen av formålsbyggene isolert sett viser at vi har om lag 2 millioner i innsparingspotensiale. Høye driftsutgifter vil skyldes at man enten har mye bygningsmasse eller dyr bygningsmasse, evt en kombinasjon av begge.

De videre grafene begrenser seg til formålsbygg, og viser at kommunen har mye areal og høye energikostnader, men likevel bruker så lite på vedlikehold at innsparingspotensialet i denne analysen er begrenset til 2 millioner for formålsbyggene. Dersom man lykkes i å redusere antall kvadratmeter vil man imidlertid kunne utløse en langt høyere besparelse.

Formålsbygg samlet

Prioritet - Samlet areal på formålsbyggene i kvadratmeter per innbygger

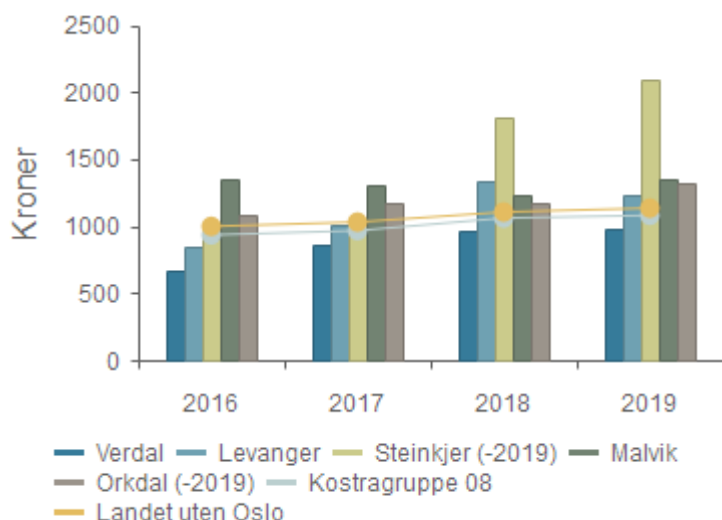
	2016	2017	2018	2019
Verdal	5,6	4,7	4,9	5,1
Levanger	5,6	5,3	4,4	4,6
Steinkjer (-2019)	4,2	3,9	3,9	3,7
Malvik	4,4	5,0	4,9	4,8
Orkdal (-2019)	4,5	4,5	4,8	4,6
Kostragruppe 08	4,8	4,7	4,5	4,7
Landet uten Oslo	4,9	4,9	4,9	4,9

Verdal har 5,1 kvadratmeter formålsbygg pr innbygger. Det er 0,4 kvadratmeter pr innbygger mer enn kostrasnittet, noe som tilsvarer ca 6.000 kvm bygg. Til sammenligning er Rådhuset, Herredshuset og Helsesenteret til sammen 6.200 kvm. Kommunen har netto driftsutgifter pr kvadratmeter formålsbygg på 985 kr (se under), og en **reduksjon på 6.000 kvm** (for å komme på samme nivå som kostragruppa), ville rent teoretisk da kunne gitt en **besparelse på 5,9 millioner**. Dette regnestykket forutsetter at man fortsatt bruker "like lite" på vedlikehold, noe som kanskje ikke er en bærekraftig målsetting.

Produktivitet - Netto utgift per kvm, formålsbygg samlet

Kommunen har lavere nettoutgifter pr kvadratmeter enn alle kommuner vi sammenligner oss med, med 985 kroner pr kvadratmeter formålsbygg. Gjennomsnittet i kostragruppa bruker 94 kr mer pr kvm.

	2016	2017	2018	2019
Verdal	668	858	971	985
Levanger	840	1 005	1 329	1 228
Steinkjer (-2019)	905	1 044	1 814	2 098
Malvik	1 345	1 308	1 228	1 352
Orkdal (-2019)	1 080	1 169	1 175	1 325
Kostragruppe 08	933	965	1 059	1 079
Landet uten Oslo	997	1 029	1 104	1 133

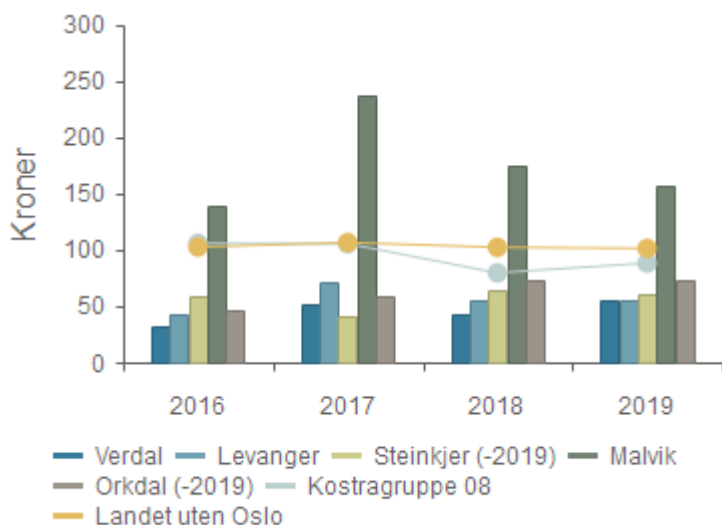

Bruttoutgiftene kan grovt deles i drift og vedlikehold, i tillegg til avskrivninger. Utgifter til driftsaktiviteter er 675 kr pr kvadratmeter i Verdal, mot gjennomsnittlig 585 kr pr kvadratmeter for kostra-gruppa. Dette forteller oss at Verdal har forholdsvis høye utgifter til drift. **Med mer driftseffektive bygg kunne man i teorien realisert en besparelse på 6,8 millioner** (90 kr forskjell pr kvm * 76.000 kvm), bare ved å komme ned på kostragruppenivået.

En nærmere spesifisering av driftsutgiftene viser at kommunens formålsbygg i 2019 brukte 160 kroner pr kvadratmeter til **energikostnader**. Levanger, som har nyere bygningsmasse enn Verdal, brukte 127 kroner pr kvadratmeter til energi. Dette er en forskjell på 33 kroner pr kvadratmeter. Med 76.000 kvadratmeter formålsbygg i Verdal utgjør energikostnadene alene en forskjell på 2,5 millioner kroner, dersom kommunens bygg hadde hatt samme standard som Levangers.

Vedlikeholdsutgiftene til kommunale formålsbygg i Verdal er imidlertid **særdeles lave**, og er med på å maskere de høye driftsutgiftene. Bare 55 kr pr kvadratmeter går til vedlikehold, mens gjennomsnittet i Kostra bruker 88 kr pr kvadratmeter. Andre kommuner, for eksempel Malvik, bruker vesentlig mer med sine 157 kr pr kvm, og landssnittet (eks Oslo) ligger på 101 kr pr kvm.

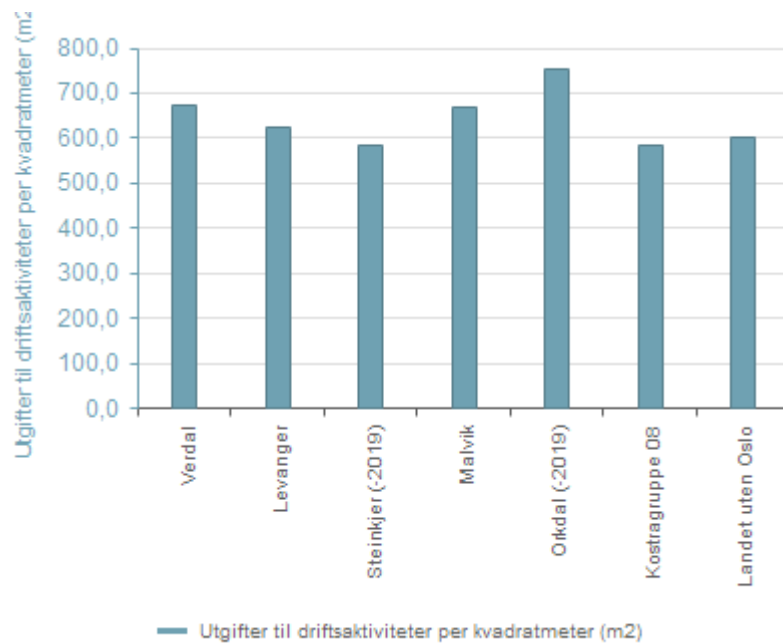
Utgifter til vedlikehold per kvadratmeter (kr)

	2016	2017	2018	2019
Verdal	33	51	42	55
Levanger	42	71	55	55
Steinkjer (-2019)	59	40	65	60
Malvik	139	237	174	157
Orkdal (-2019)	47	58	73	73
Kostragruppe 08	105	105	79	88
Landet uten Oslo	102	106	102	101

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

Produktivitet - Utgifter til driftsaktiviteter per kvadratmeter (m2)

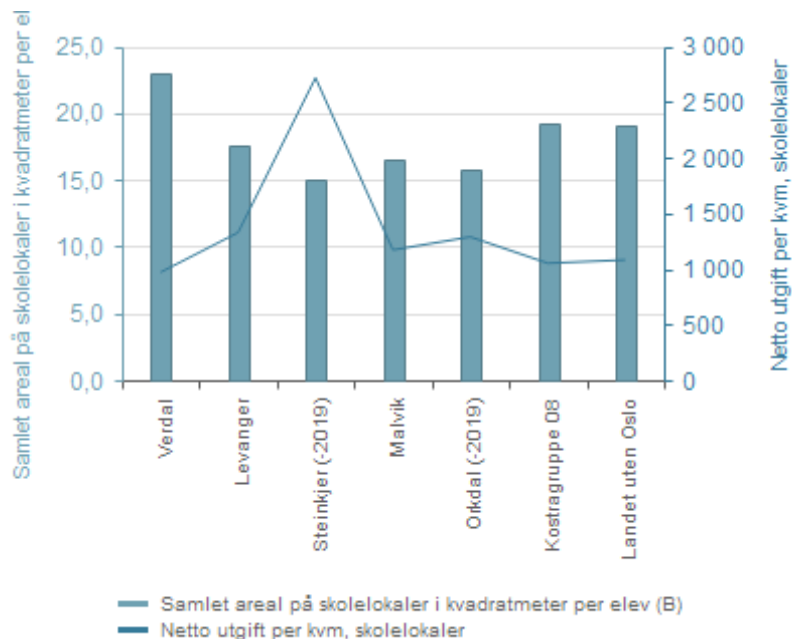
Utgifter til driftsaktiviteter per kvadratmeter (m2)

Verdal	675,0
Levanger	623,0
Steinkjer (-2019)	582,0
Malvik	667,0
Orkdal (-2019)	755,0
Kostragruppe 08	585,0
Landet uten Oslo	602,0

Nærmere om de ulike kategorier av formålsbygg

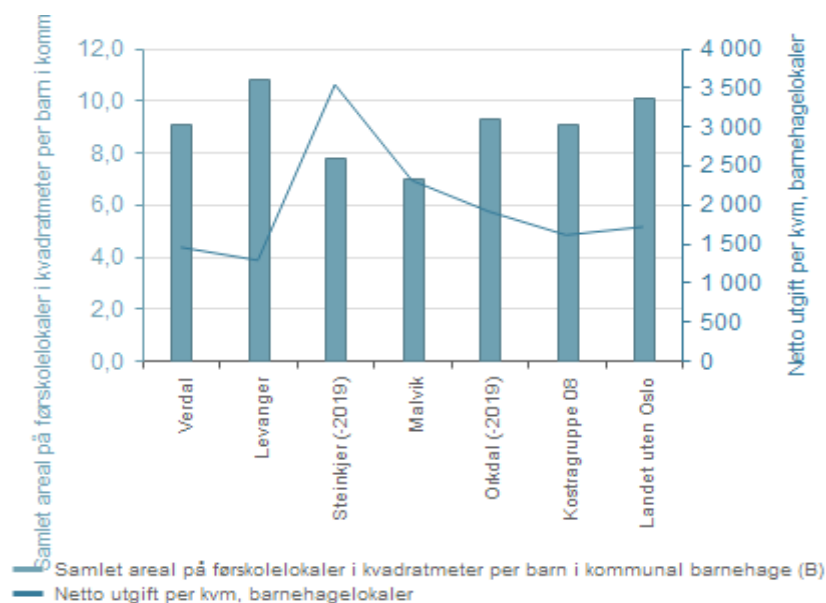
Skolelokaler

Vi har sett at Verdal har teoretisk innsparingspotensiale i skolelokaler på om lag 4,7 millioner sammenlignet med kostragruppe 8 og justert for utgiftsbehov.

	Samlet areal på skolelokaler i kvadratmeter per elev (B)	Netto utgift per kvm, skolelokaler
Verdal	23,0	969
Levanger	17,6	1 325
Steinkjer (-2019)	15,0	2 715
Malvik	16,5	1 169
Orkdal (-2019)	15,8	1 286
Kostragruppe 08	19,2	1 050
Landet uten Oslo	19,1	1 079

Høye utgifter til drift av lokaler kan komme av mye areal eller høye driftsutgifter pr kvm. Verdal har betydelig mer areal pr elev (23 kvm) enn gjennomsnittet i kommunegruppa (19,2 kvm). Netto driftsutgift er 969 kr pr kvadratmeter skolelokaler, mot 1050 kr i kostragruppa, så lokalene er med andre ord forholdsvis «billige» i drift (evt at de ikke vedlikeholdes, jfr vedlikeholdstillene foran). Innsparingspotensialet innenfor skolelokaler er med andre ord knyttet til reduksjon av kvadratmeter skolebygg.

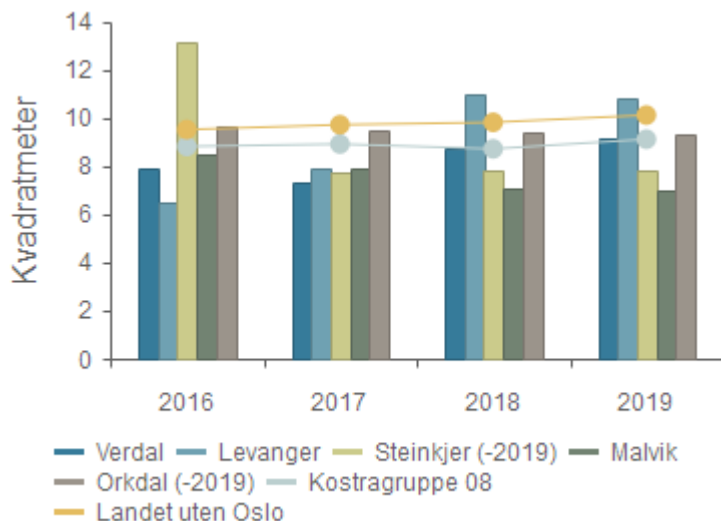
Barnehagelokaler

	Samlet areal på førskolelokaler i kvadratmeter per barn i kommunal barnehage (B)	Netto utgift per kvm, barnehagelokaler
Verdal	9,1	1 444
Levanger	10,8	1 278
Steinkjer (-2019)	7,8	3 528
Malvik	7,0	2 300
Orkdal (-2019)	9,3	1 902
Kostragruppe 08	9,1	1 602
Landet uten Oslo	10,1	1 706

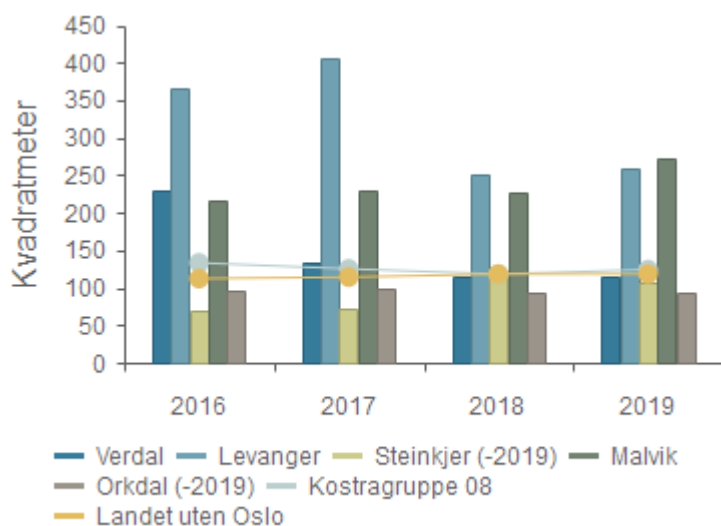
Utgiftene til barnehagelokaler i Verdal er 1 million høyere enn gjennomsnittet i kostragruppa. Utgiftene er et resultat av antall kommunale plasser, antall kvadratmeter per plass, og driftsutgifter per kvadratmeter.

Verdal har høy andel kommunale plasser (60,9 %), like mange kvadratmeter per barn i kommunale barnehager som kommunegruppen (9,1 kvm pr barn), og lave netto driftsutgifter per kvadratmeter barnehagelokale. Det teoretiske innsparingspotensialet på 1 million i barnehagelokaler mot kommunegruppen er med andre ord beregnet på grunnlag av den høye kommunale barnehagedekningen, og kan kun frigjøres dersom kommunen reduserer antall kommunale plasser til fordel for private aktører, og nødvendigvis da også kvitter seg med ledige lokaler.

Men, som oversikten viser, er det kommuner som har lavere areal pr barn enn Verdal, og historikken i grafen under viser at også Verdal tidligere har hatt lavere areal pr barn i kommunal barnehage (eks 7,3 kvm pr barn i 2017). Økningen har nok sammenheng med både åpning av ny og større barnehage i Vuku, og fallende barnetall.

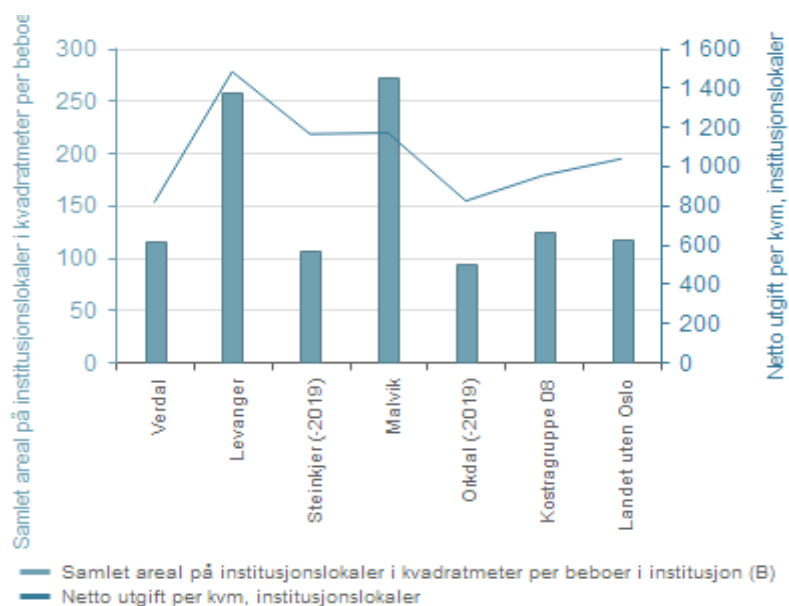

Institusjonslokaler

Grafen over viser antall kvadratmeter per beboer i institusjon. Betydelig arealeffektivisering fra 2016 til 2017, likt nivå i 2018 og 2019 på 116 kvm pr beboer. Dette ligger under snitt i Kostragruppa som er 124. Lavest arealbruk av de vi sammenligner oss med, har Orkdal med 93 kvm pr beboer.

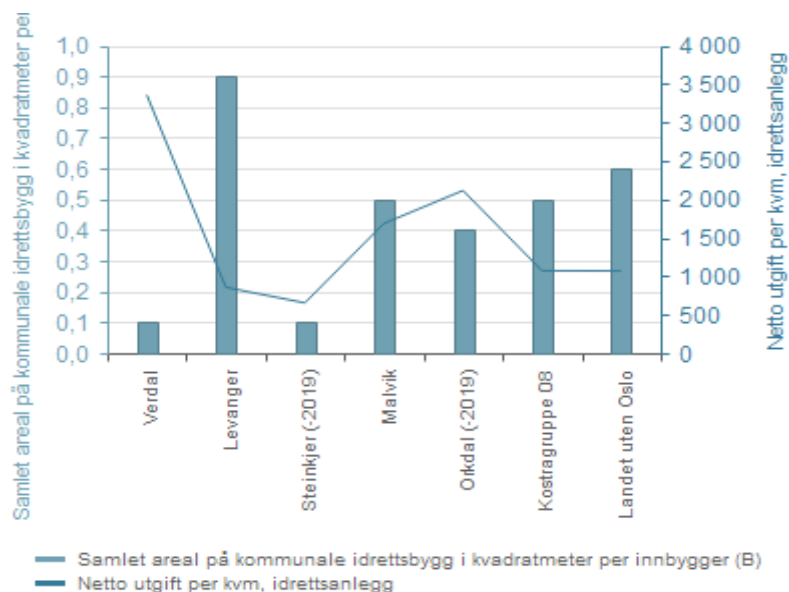
Innenfor institusjonslokaler er kommunen beregnet å ha negativt innsparingspotensiale med 4,3 millioner, sammenlignet med kostragruppesnittet og justert for utgiftsbehov. Lave utgifter vil normalt forklares med effektiv arealbruk og/eller lave utgifter pr kvm. I Verdals tilfelle vil det være en kombinasjon av begge; som vi kommenterte over, har kommunen både færre kvadratmeter pr beboer, og lavere utgifter pr kvm.

	Samlet areal på institusjonslokaler i kvadratmeter per beboer i institusjon	Netto utgift per kvm, institusjonslokaler
Verdal	116	812
Levanger	258	1 479
Steinkjer (-2019)	106	1 161
Malvik	272	1 167
Orkdal (-2019)	93	820
Kostragruppe 08	124	951
Landet uten Oslo	118	1 035

Kommunale idrettsbygg

Kommunen beregnes å drive kommunale idrettsbygg 2,9 millioner kroner billigere enn snittet i kostragruppa, justert for utgiftsbehov. Årsaken er at kommunen har få kvadratmeter med kommunale idrettsbygg sammenlignet med kostragruppesnittet, bare 0,1 kvm pr innbygger. Nettoutgiftene derimot er forholdsvis høye; nesten 2.300 kr mer pr kvadratmeter enn snittet. Hvilke typer idrettsbygg de ulike kommunene har, vil få stor innvirkning på målingen. Verdals utgifter i denne kategorien knytter seg primært til svømmebassenget, mens f.eks en enklere idrettshall må antas å være mindre kostnadskrevende pr kvm, og derfor kan det bli store variasjoner mellom kommunene.

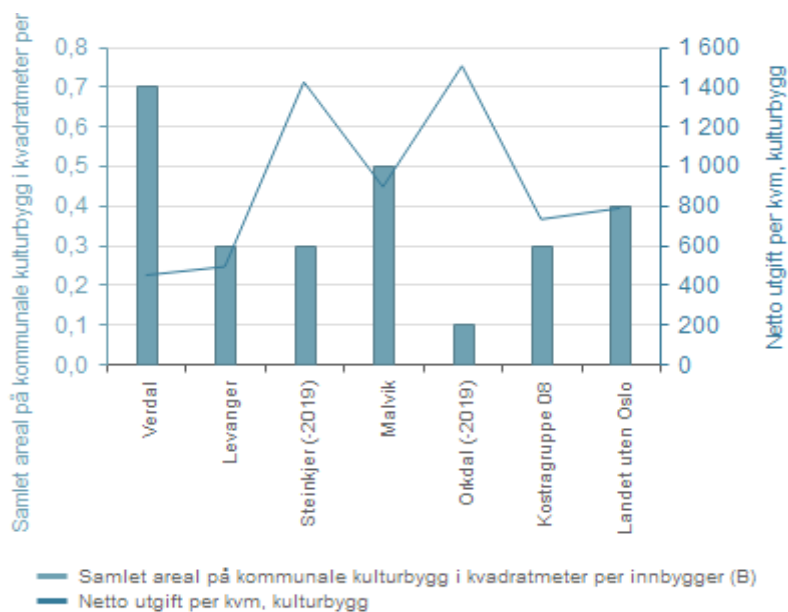

	Samlet areal på kommunale idrettsbygg i kvadratmeter per innbygger	Netto utgift per kvm, idrettsanlegg
Verdal	0,1	3 355
Levanger	0,9	854
Steinkjer (-2019)	0,1	653
Malvik	0,5	1 685
Orkdal (-2019)	0,4	2 113
Kostragruppe 08	0,5	1 070
Landet uten Oslo	0,6	1 068

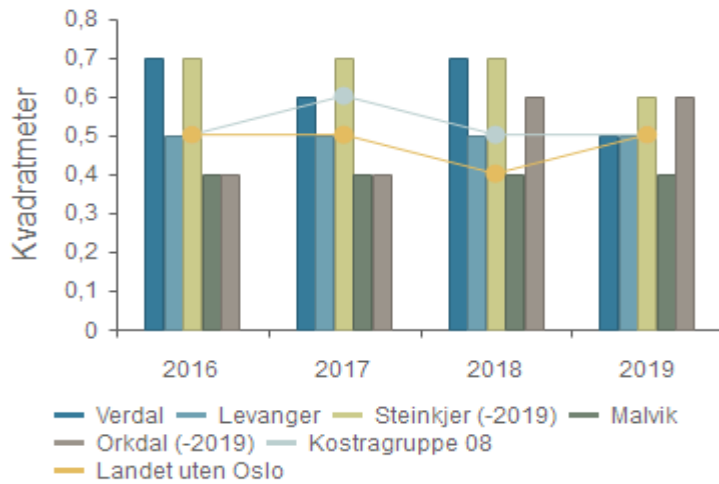
Kommunale kulturbygg

Sammenlignet med gjennomsnittet i kostragruppa har Verdal kommune potensiale for å spare 1,1 million innenfor kommunale kulturbygg. Når kommunen har høyere netto driftsutgifter enn kostra-snittet, vil det normalt enten skyldes at man har mye areal, og/eller at byggene er dyrere å drifte enn i andre kommuner.

Grafen under viser at Verdal Kommune har over dobbelt så mye kulturbyggareal målt pr innbygger som gjennomsnittet i Kostra. Utgiftene pr kvm er imidlertid lave, og innsparingspotensialet ved å redusere bygningsmassen kan dermed være enda høyere dersom man samtidig greier å opprettholde et lavt utgiftsnivå pr kvm.

	Samlet areal på kommunale kulturbygg i kvadratmeter per innbygger	Netto utgift per kvm, kulturbygg
Verdal	0,7	446
Levanger	0,3	489
Steinkjer (-2019)	0,3	1 420
Malvik	0,5	891
Orkdal (-2019)	0,1	1 501
Kostragruppe 08	0,3	728
Landet uten Oslo	0,4	784

Administrasjonslokaler –kvadratmeter per innbygger

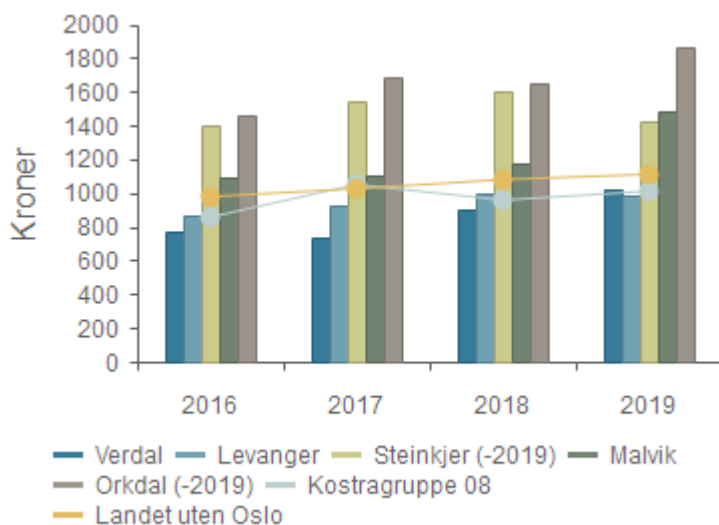
Innsparingspotensialet i administrasjonslokaler er beregnet til 2,5 millioner, korrigert for utgiftsbehov og sammenlignet med kostra-snittet. Med tanke på areal ligger Verdal kommune helt på linje med øvrige sammenligningskommuner, med 0,5 kvm pr innbygger. Netto utgift pr kvm administrasjonslokaler er imidlertid svært høye; 1079 kr pr kvm mot 799 kr pr kvm i kostragruppa. Dette må bety at det finnes betydelig potensiale i å fornye bygningsmassen, og dermed få mer driftseffektive administrasjonsbygg.

Samferdsel

Samferdsel omfatter funksjonene 330 Samferdselsbedrifter/transporttiltak og 332 Kommunale veier. Innsparingsanalysen viser at Verdal har utgifter til samferdsel omtrent som gjennomsnittet i Kostra-gruppen, men ligger høyere enn Levanger blant sammenligningskommunene. Høye (eller motsatt lave) utgifter innenfor samferdsel vil komme av at man enten har ansvar for mange kilometer vei, eller at man har valgt å prioritere veivedlikehold høyt.

Verdal Kommune har 174 kilometer kommunalt veinett, noe som gir nesten 2,5 km mer vei pr 1000 innbyggere enn gjennomsnittet i Kostragruppa. Når Verdal likevel bruker omtrent like mye på vei pr innbygger som nevnte Kostragruppe, så er det fordi Verdal har svært lave utgifter til veivedlikehold pr km, og dermed har prioritert dette lavt. Verdal bruker over 30.000 kroner mindre pr km kommunal vei enn kostragruppa, justert for utgiftsbehov. Målt i prosent er dette 35 % lavere enn Kostragruppa. Dersom Verdal skulle brukt like mye i veivedlikehold pr kilometer veg som gjennomsnittet i Kostragruppa, ville det bety en økt bevilgning til samferdsel på drøyt 5,2 millioner.

Prioritet - Netto driftsutgifter pr. innbygger til Samferdsel

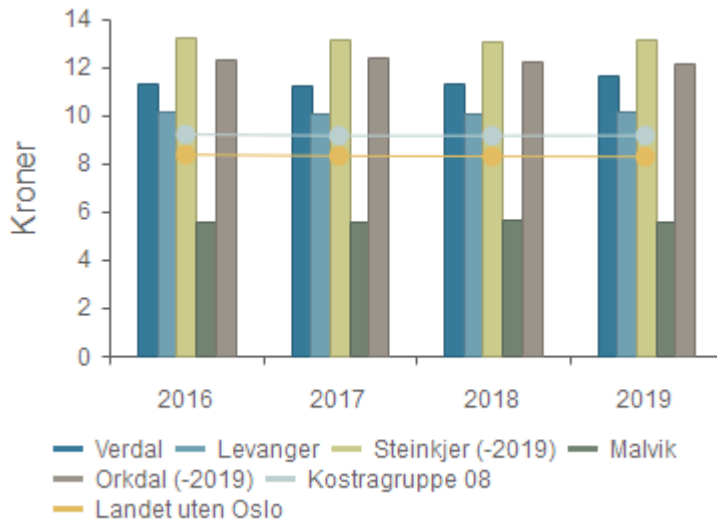

	2016	2017	2018	2019
Verdal	773	732	904	1 017
Levanger	861	922	996	991
Steinkjer (-2019)	1 401	1 547	1 602	1 429
Malvik	1 095	1 110	1 180	1 482
Orkdal (-2019)	1 459	1 683	1 651	1 858
Kostragruppe 08	856	1 049	957	1 010
Landet uten Oslo	978	1 025	1 078	1 110

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

**) Grafen justert med utgiftsbehov

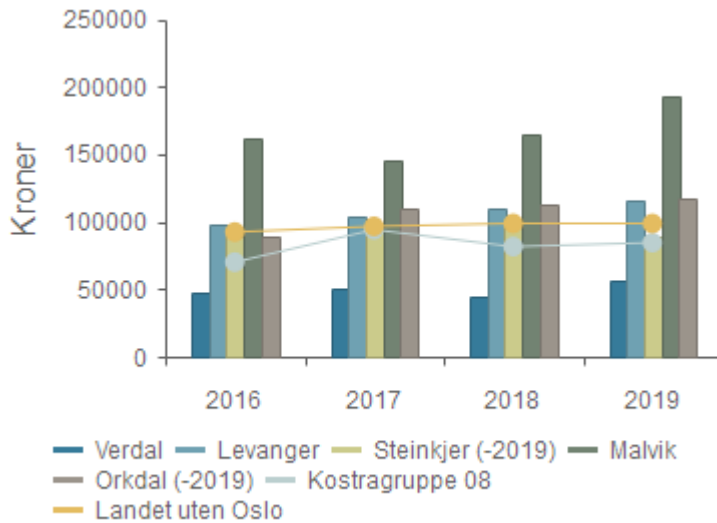
Dekningsgrad - Antall kilometer kommunal vei og gate per 1000 innbygger

	2016	2017	2018	2019
Verdal	11,31	11,24	11,32	11,64
Levanger	10,15	10,04	10,02	10,12
Steinkjer (-2019)	13,20	13,12	13,08	13,10
Malvik	5,57	5,59	5,63	5,58
Orkdal (-2019)	12,28	12,40	12,25	12,09
Kostragruppe 08	9,17	9,12	9,12	9,13
Landet uten Oslo	8,33	8,28	8,26	8,25

Mange kilometer vei pr 1000 innbyggere. Kommunen er stor målt i areal, og har mange kommunale veier. Blant kostragruppa ligger vi på fjerdeplass blant de kommunene med mest vei per 1000 innbyggere. Blant de øvrige sammenligningskommunene har bare Steinkjer og Orkdal flere km kommunal vei pr 1000 innbyggere enn Verdal.

Produktivitet - Brutto driftsutgifter ekskl. avskrivninger i kr pr. km kommunal vei og gate

	2016	2017	2018	2019
Verdal	46 862	51 067	44 102	55 759
Levanger	97 324	104 153	109 439	115 108
Steinkjer (-2019)	89 116	95 409	98 128	89 304
Malvik	161 051	145 852	164 070	193 101
Orkdal (-2019)	88 327	110 426	113 258	117 351
Kostragruppe 08	69 975	94 028	81 458	84 420
Landet uten Oslo	92 309	96 491	98 655	98 616

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

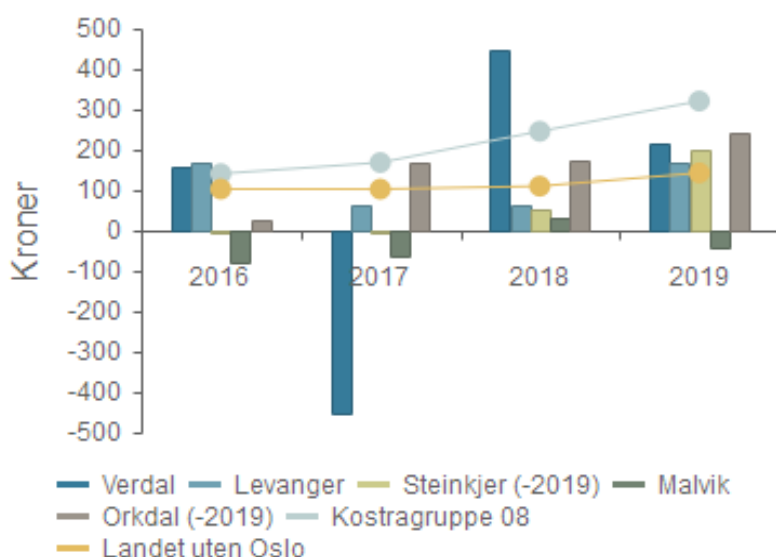
Brutto driftsutgifter eks avskrivninger viser hvor store ressurser som legges i veivedlikehold (egne folk og innkjøp) pr km vei og gate. Sammenlignet med øvrige kommuner har Verdal svært lave utgifter til veivedlikehold, med bare i underkant av 56 tusen pr km.

Næringsforvaltning og konsesjonskraft

Kategorien næringsforvaltning og konsesjonskraft omfatter funksjonene 320 Kommunal næringsvirksomhet, 321 Konsesjonskraft, kraftrettigheter og annen kraft for videresalg, 325 Tilrettelegging og bistand for næringslivet, og 329 Landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikling. For Verdal Kommune utgjøres nettoutgiftene i denne kategorien i all hovedsak av 325 og 329.

Innsparingsanalysen viser at kommunen har et potensiale for å "ta inn" 5 millioner sammenlignet med gjennomsnittet i kostragruppen. Dette er i hovedsak knyttet til funksjonene 320 Kommunal næringsvirksomhet, og 321 Konsesjonskraft mv, hvor andre kommuner har en netto inntekt som Verdal Kommune ikke har. Snittet her er sterkt påvirket av Kongsvinger kommune, som har store kraftinntekter, og som dermed ikke gir noe godt og relevant sammenligningsgrunnlag. Man må likevel kunne hevde at kommunen har potensiale til å skaffe seg eksempelvis leieinntekter dersom man skulle prioritere å leie ut noe kommunal bygningsmasse.

Prioritet - Netto driftsutgifter per innbygger (325) tilrettelegging og bistand for næringslivet

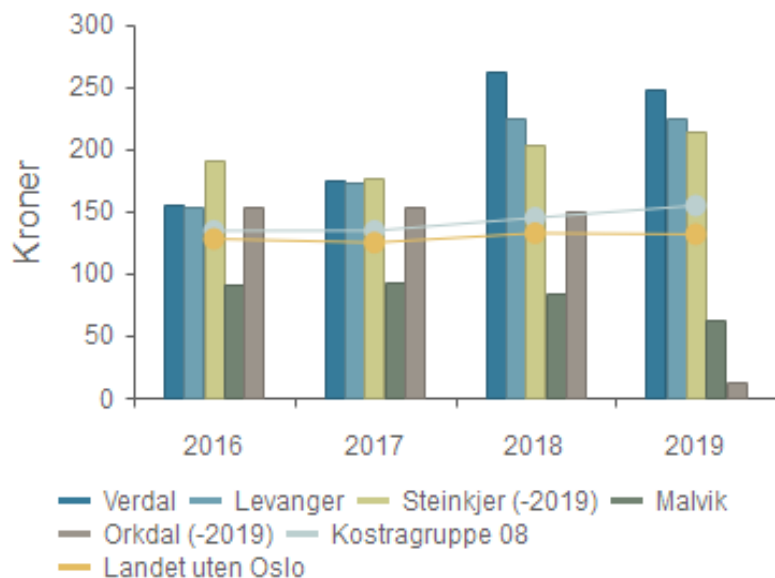

	2016	2017	2018	2019
Verdal	157	-458	446	211
Levanger	164	61	63	164
Steinkjer (-2019)	-9	-5	51	198
Malvik	-83	-67	27	-44
Orkdal (-2019)	22	167	169	240
Kostragruppe 08	138	166	243	318
Landet uten Oslo	100	100	107	140

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

**) Graf er justert med utgiftsbehov

Prioritet - Netto driftsutgifter per innbygger (329) landbruksforvaltning og landbruksbasert nær.utv.

	2016	2017	2018	2019
Verdal	156	175	262	248
Levanger	153	172	225	224
Steinkjer (-2019)	190	176	203	213
Malvik	91	92	83	62
Orkdal (-2019)	153	153	150	12
Kostragruppe 08	134	134	144	154
Landet uten Oslo	127	124	132	131

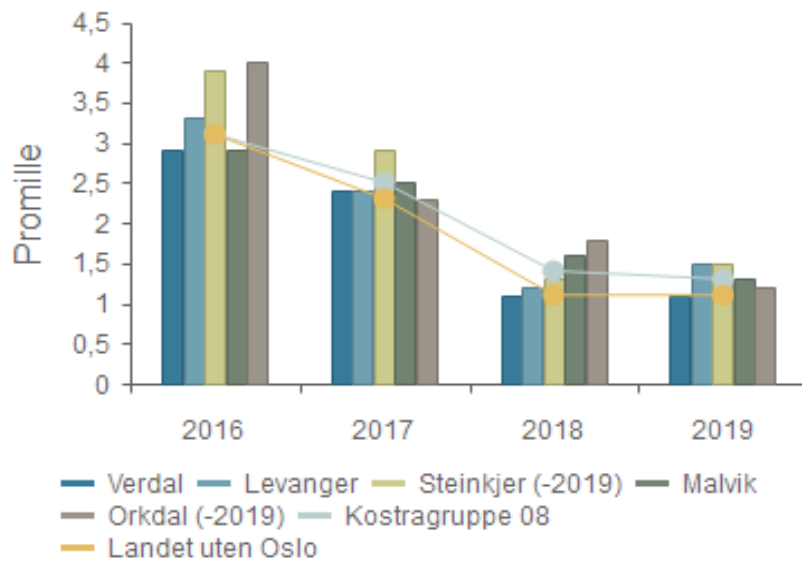
*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

**) Grafer justert med utgiftsbehov

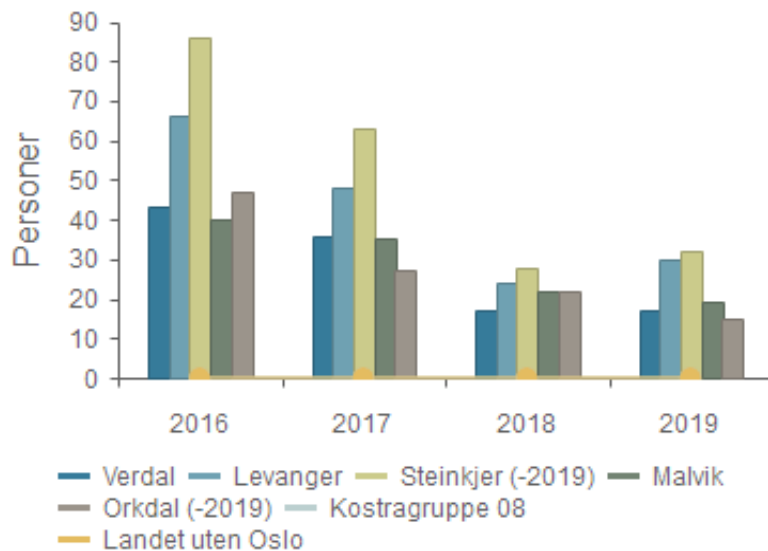
Flyktninger og integrering

Både anmodning om og faktisk bosetting er betydelig redusert fra årene med spesielt stor flyktningestrøm (2015-2016-2017). Nedgangen i bosettinger medfører også et inntektsbortfall på nærmere 11,5 millioner fra foregående år.

Bosatte flyktninger per 1000 innbyggere

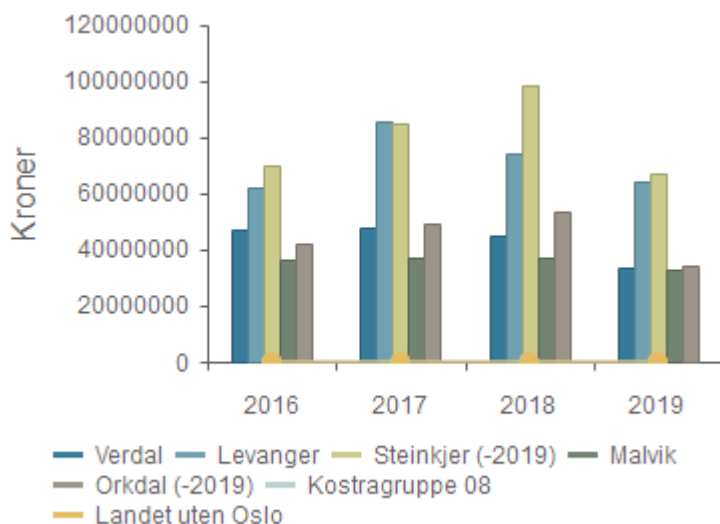
Andre nøkkeltall - Flyktninger - Faktisk bosetting - antall personer

KOSTRA og nøkkeltall 2019 – Verdal kommune

	2016	2017	2018	2019
Verdal	43	36	17	17
Levanger	66	48	24	30
Steinkjer (-2019)	86	63	28	32
Malvik	40	35	22	19
Orkdal (-2019)	47	27	22	15

Tilskudd fra Integrering og Mangfoldsdirektoratet (kr)

	2016	2017	2018	2019
Verdal	47 043 395	47 714 257	45 112 644	33 748 254
Levanger	61 749 548	85 390 081	74 056 398	63 917 501
Steinkjer (-2019)	69 568 753	84 492 339	98 373 209	66 905 736
Malvik	36 415 140	37 314 177	36 807 233	32 582 413
Orkdal (-2019)	42 036 275	49 095 261	53 152 273	34 148 530

Syssetting i kommunene

Tabellene under viser hvordan årsverkene i kommunen er fordelt mellom tjenester. Innenfor **administrasjon, styring og fellesutgifter** har Verdal kommune en vesentlig lavere andel årsverk sammenlignet med nabokommuner og snitt Kostragruppe. Årene 2016-2017 kan være noe påvirket av hvordan Innherred samkommune ble rapportert.

Andel årsverk i **barnehage** ligger over Levanger og Steinkjer, men på nivå med snitt Kostragruppe, fordeling private/ kommunale barnehager vil påvirke denne indikatoren. Andel årsverk i **grunnskole** har vært synkende fra 2016 til 2019, men ligger fortsatt over sammenlignbare kommuner. I 2019 ble 29,2% av alle årsverk i kommunen benyttet i grunnskolen.

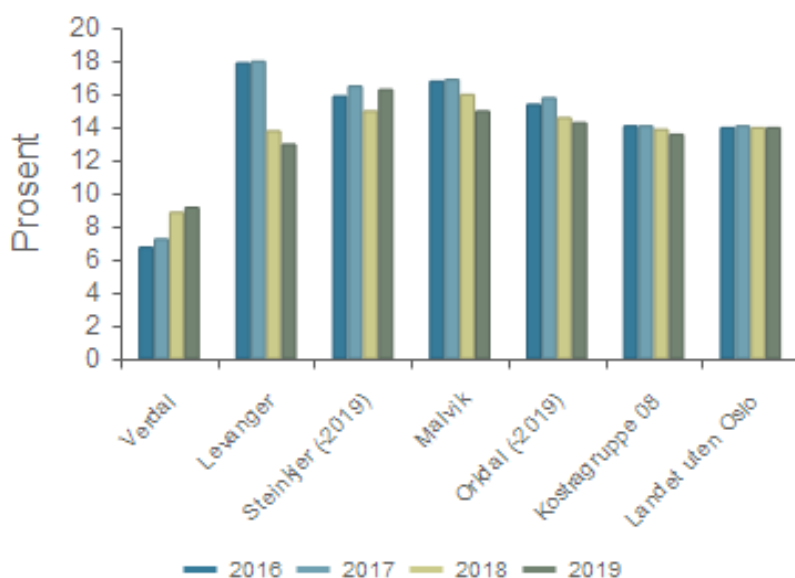
Helse og omsorg inklusive barnevern og sosialtjenesten sysselsetter 41% av alle årsverk, dette er 3 prosentpoeng lavere enn snitt Kostra. Malvik er den kommunen som bruker lavest andel av årsverk i denne tjenestegruppen, knappe 30%.

Kultursektoren har i 2018-2019 økt andel av årsverk og ligger over snitt Kostra.

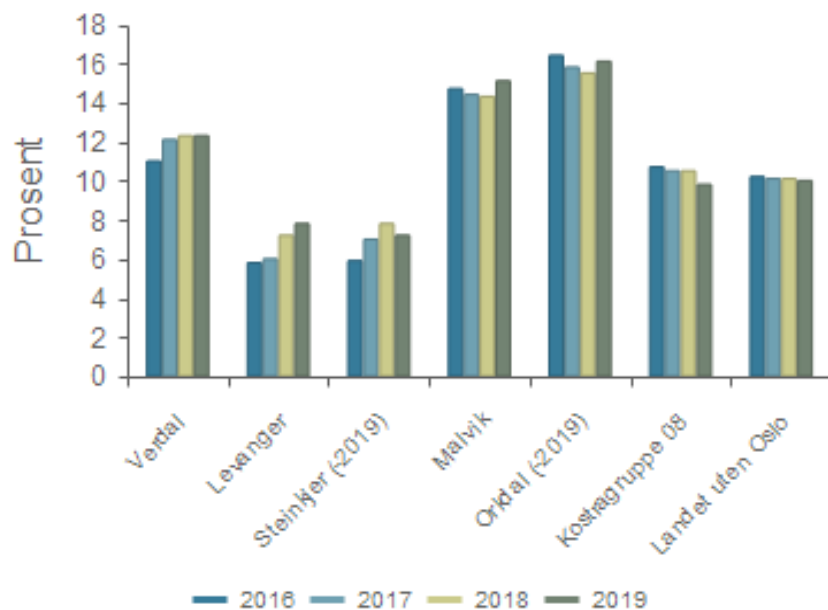
Tekniske tjenester har en meget lav andel av årsverk i kommunene og denne prosentandelen må ses i sammenheng med funksjonsgruppe Annet.

Informasjon om årsverk og fordeling innen funksjoner har utgangspunkt i månedlige A-meldinger fra kommunene. Totalt antall årsverk i Verdal kommune ref A-meldingen i 2019 var 1172, i 2018 var antall årsverk 1174.

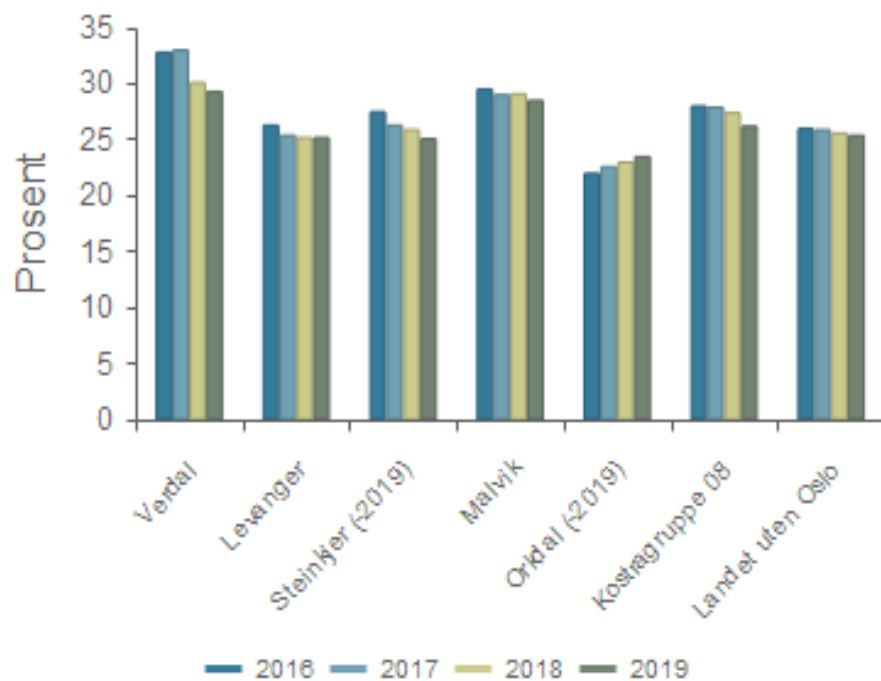
Administrasjon, styring og fellesutgifter, Andel avtalte årsverk (prosent)

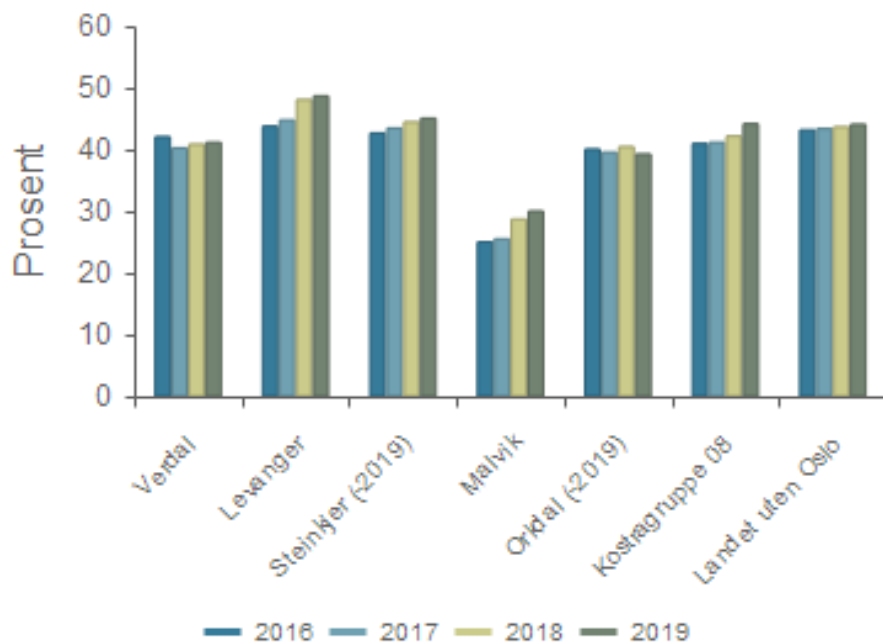
Barnehage Andel avtalte årsverk (prosent)

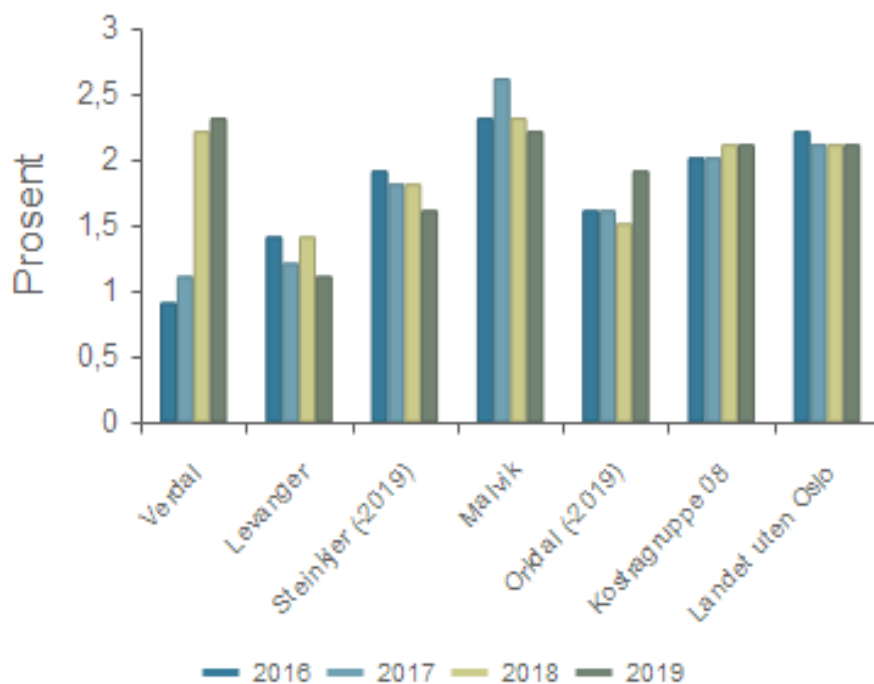
Grunnskolesektor Andel avtalte årsverk (prosent)

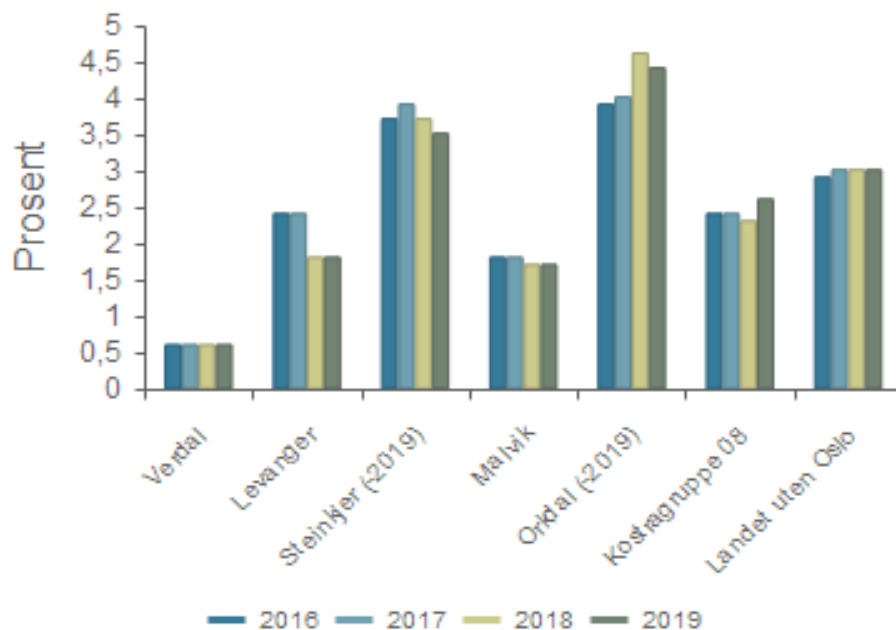
Helse- og omsorg, barnevern og sosialtjenesten, Andel avtalte årsverk (prosent)

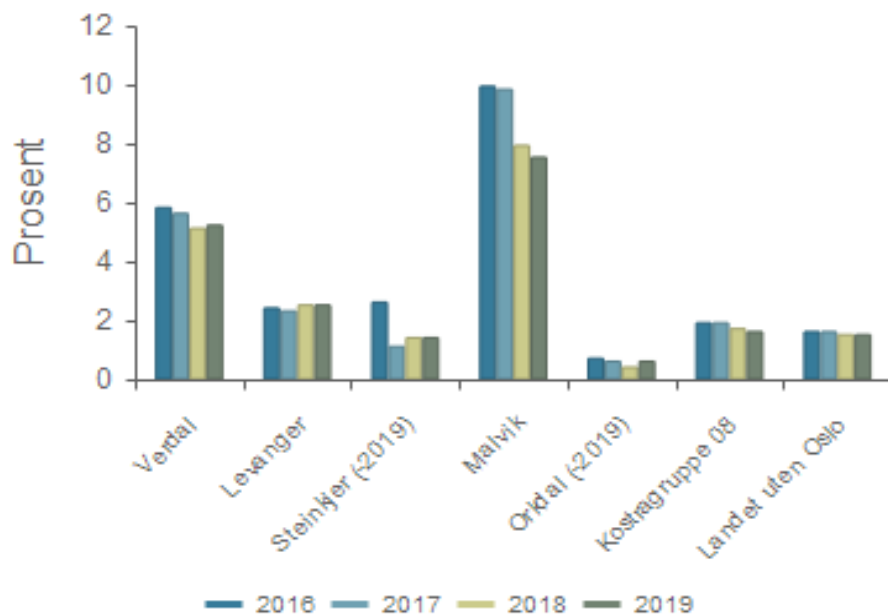
Kultursektoren, Andel avtalte årsverk (prosent)

Tekniske tjenester, Andel avtalte årsverk (prosent)

Annet, Andel avtalte årsverk (prosent)

Vedlegg - ordliste /definisjoner

Avtalte årsverk beregnes som alle ansatte i en gitt referanseuke, og hvor deltidsansatte omregnes til heltidsekvivalenter. Dette inkluderer vikarer, permisjoner og sykefravær, men ikke overtid. Omfatter også årsverk fra privat virksomhet som utfører tjenester på vegne av kommunen.

Demografi er befolkningslære eller befolkningsbeskrivelse. Faget beskriver og forklarer befolkningers størrelse, alders- og kjønnsfordeling, geografiske fordeling, samt de demografiske komponentene fruktbarhet, dødelighet og migrasjon (flytting). (kilde: Store Norske Leksikon)

Funksjon: I KOSTRA er utgangspunktet at kommunenes oppgaver og ressursbruk relateres til dekning av brukernes behov. Begrepet funksjon fokuserer på hvilke typer behov tjenestene skal dekke, og hvilke grupper disse tjenestene primært henvender seg til. Funksjonsbegrepet er derfor uavhengig av hvilke typer tjenester kommunene har etablert, og hvordan tjenestene er organisert.

KOSTRA står for Kommune-Stat-Rapportering og gir styringsinformasjon om ressursinnsatsen, prioriteringer og måloppnåelse i kommuner, bydeler og fylkeskommuner. Det finnes tall om f.eks. pleie- og omsorgstjenester, barnehagedekning og saksbehandlingstid, og man kan sammenligne kommuner med hverandre, med regionale inndelinger og med landsgjennomsnittet.

Netto driftsutgifter omfatter driftsutgifter inkludert avskrivninger etter at driftsinntektene, som bl.a. øremerkede tilskudd fra staten og andre direkte inntekter, er trukket fra. Aktiviteter finansiert av eksempelvis offentlige prosjektmidler kommer med andre ord i tillegg til den ressursbruken som blir synliggjort i tabeller og grafer over netto driftsutgifter. De resterende utgiftene dekkes av kommunens frie inntekter, slik som skatteinntekter, rammeoverføringer fra staten mv., og indikatoren viser dermed prioritering av disse inntektene til tjenestekområdet.

Samfunnsanalyse

Versjon 25. november 2020

UTVIKLINGSTREKK, MULIGHETER OG UTFORDRINGER FOR VERDAL

FNs BÆREKRAFTSMÅL

VERDAL
KOMMUNE

Innhold

1. Innledning.....	4
2. Bærekraftig utvikling av verdalssamfunnet.....	4
Et godt sted å bo, arbeide og besøke	5
Verdal – i innbyggernes perspektiv	5
Attraktiv og bærekraftig stedsutvikling.....	6
Nærings- og kompetansehovedstaden	8
Mot et bærekraftig nasjonaljubileum i 2030	9
3. Befolkningsutvikling	9
Utfordringer og muligheter befolkningsutvikling.....	12
4. Bærekraftig kommuneøkonomi	12
Driftsmarginen.....	13
Disposisjonsfondet	13
Gjeldsnivået.....	14
Forventet utvikling	14
Utfordringer og muligheter bærekraftig kommuneøkonomi	15
5. En kommuneorganisasjon i kontinuerlig utvikling	16
Ledelse.....	17
Digitalisering.....	17
Tjenestekvalitet, utviklingsarbeid og innovasjon	18
Internasjonalisering.....	19
Utfordringer og muligheter i en kommuneorganisasjon i kontinuerlig utvikling	20
6. Demokrati, frivillighet og samskaping.....	20
Frivillighet	21
Utfordringer og muligheter demokrati, frivillighet og samskaping.....	22
7. Folkehelse og sosial ulikhet	22
Data om barn og unge	22
Data om voksne	25
Rus og kriminalitetsforebyggende arbeid	27
Utfordringer og muligheter folkehelse og sosial ulikhet.....	28
8. Oppvekst og livslang læring.....	29
Innledning.....	29
Slik møter vi barn og unge i Verdal	29
Barnehage	30
Skole	33
Rustet for framtidens arbeidsliv	34

Tidlig innsats – hjelpetjenester	34
Ungdomstjenesten	34
Voksenopplæring	35
Utfordringer og muligheter oppvekst og livslang læring	36
9. Helse, velferd og livskvalitet.....	37
Velferdsteknologi	38
Fastlegeordningen.....	38
Boligsosiale perspektiver.....	39
Utfordringer og muligheter helse velferd og livskvalitet	40
10. Kultur	40
Innledning.....	41
Kultur i Verdal.....	41
En kultur i utvikling.....	42
Kulturskole.....	43
Bibliotek.....	43
Utfordringer og muligheter kultur	44
11. Nærings- og arbeidsliv	45
Innledning.....	45
Pendling.....	45
Næringsstruktur	46
Industri	47
Landbruk.....	47
12. Klima, miljø og energi.....	48
En grønnere industri.....	49
Klimavennlig landbruk.....	49
Samferdsel.....	50
En klimavennlig kommuneorganisasjon.....	50
Utfordringer muligheter klima, miljø og energi	51
13. Samfunnssikkerhet og beredskap	51
Utfordringer og muligheter	53
14. Bærekraftig arealbruk	54
Samferdsel.....	54
Boligbygging og fritidsbebyggelse	54
Næringsareal	54
15. Kilder.....	56

1. Innledning

Kommunen skal ifølge plan- og bygningsloven og kommuneloven ha en samordnet og helhetlig planlegging, for å sikre en bærekraftig samfunnsutvikling til beste for innbyggeren, samfunnet og framtidige generasjoner.

Det er mange aktører og forhold som påvirker samfunnsutviklingen, både lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Gjennom planleggingen skal kommunen håndtere en kompleksitet i egne utfordringer knyttet til vekslende omgivelser. Da er kunnskap viktig, fordi vi må vite noe om samfunnsutviklingen på flere plan og hvordan dette gir muligheter for verdalssamfunnet og for kommuneorganisasjonen. Dette gjøres gjennom samfunnsanalysen.

I 2019-2021 gjennomfører Verdal kommune samordnede prosesser for Planstrategi 2020-2023 og revidering av Kommuneplanens samfunns- og arealdel. Eksisterende tematiske kommunedelplaner innarbeides i den reviderte samfunnsdelen. Som grunnlag for dette planarbeidet er det utarbeidet en samfunnsanalyse for Verdal. Denne består av en analyse av [KOSTRA og andre nøkkeltall](#), utarbeidet i forbindelse med økonomiplan 2021-2024, samt dette dokumentet, en analyse av utviklingstrekk innenfor ulike områder av samfunnet. Analysen av utviklingstrekk vurderer hvilke utfordringer og muligheter utviklingstrekkene innebærer for Verdal, både som kommuneorganisasjon og lokalsamfunn.

Den samlede samfunnsanalysen ligger til grunn for de prioriteringer kommunen gjør gjennom Planstrategien, for valg av mål, strategier og tiltak i planverket, samt for prioriteringen i økonomiplanen.

2. Bærekraftig utvikling av verdalssamfunnet

[Nasjonale forventninger til kommunal og regional planlegging 2019-2023](#) formidler den nasjonale prioriterte politikken på en tydelig måte, slik at planleggingen i fylkeskommuner og kommuner kan skje effektivt og til beste for innbyggerne i hele landet.

Regjeringen peker på at vi står overfor fire store utfordringer:

- Å skape et bærekraftig velferdssamfunn
- Å skape et økologisk bærekraftig samfunn gjennom blant annet en offensiv klimapolitikk og en forsvarlig ressursforvaltning
- Å skape et sosialt bærekraftig samfunn
- Å skape et trygt samfunn for alle

Kommunen har en sentral oppgave med å håndtere disse utfordringene. Planlegging er et av våre viktigste verktøy.

Regjeringen har bestemt at FNs 17 bærekraftsmål, som Norge har sluttet seg til, skal være det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids største utfordringer, også i Norge.

Det er derfor viktig at bærekraftmålene blir en del av grunnlaget for samfunns- og arealplanleggingen i Verdal.

Våren 2020 har bærekraftmålene vært på sakskartet både politisk og administrativt i kommunen. Følgende mål er definert som særlig relevante for verdalssamfunnet:

Hovedmål 3: Sikre god helse og fremme livskvalitet.

Hovedmål 4: Sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheten for livslang læring for alle.

Hovedmål 8: Fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle.

Hovedmål 9: Bygge robust infrastruktur, fremme inkluderende og bærekraftige industrialisering og bidra til innovasjon.

Hovedmål 13: Handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av de.

Hovedmål 17: Samarbeid for å nå målene (skal være gjennomgående på alle tjenesteområdene).

Et godt sted å bo, arbeide og besøke

En bærekraftig utvikling av verdalssamfunnet handler om å videreutvikle lokalsamfunnet som et godt sted å bo i, arbeide i og besøke.

Da er det mange ting som blir viktig. Arbeidsplasser for både kvinner og menn, tilgang på attraktive boområder, gode kommunale tjenester, tilrettelagte natur- og friområder, kulturtilbud og opplevelser.

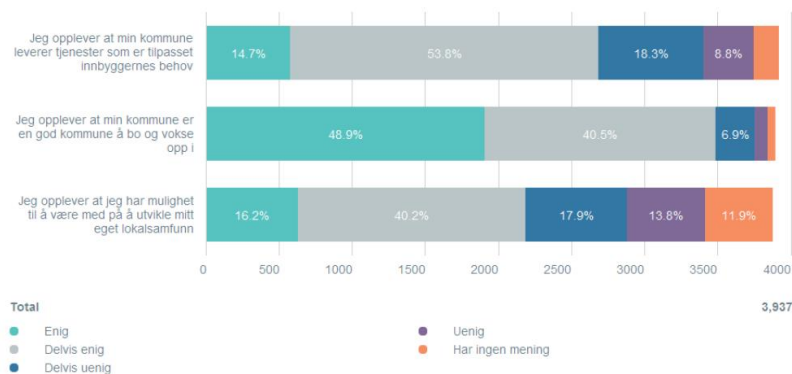
Verdal – i innbyggernes perspektiv

I september 2020 ble Folkestemmen gjennomført for første gang i Verdal. Folkestemmen er en innbyggerundersøkelse utarbeidet i et samarbeid mellom kommunen og Trøndelag forskning og utvikling. Undersøkelsen ble sendt ut på SMS til alle innbyggere i Verdal født i 2004 eller tidligere – totalt cirka 11 000 innbyggere. Cirka 40 prosent svarte på undersøkelsen, noe som tilsvarer 30 prosent av Verdals befolkning. Gjennom Folkestemmen kunne innbyggerne svare på spørsmål knyttet til trivsel, tjenestetilbud, stedsutvikling og medborgerskap.

Nesten 70 prosent av de som deltok i undersøkelsen opplever at tjenestene i kommunen er tilpasset innbyggernes behov og hele 90 prosent opplever at det er en god kommune å vokse opp i. 96

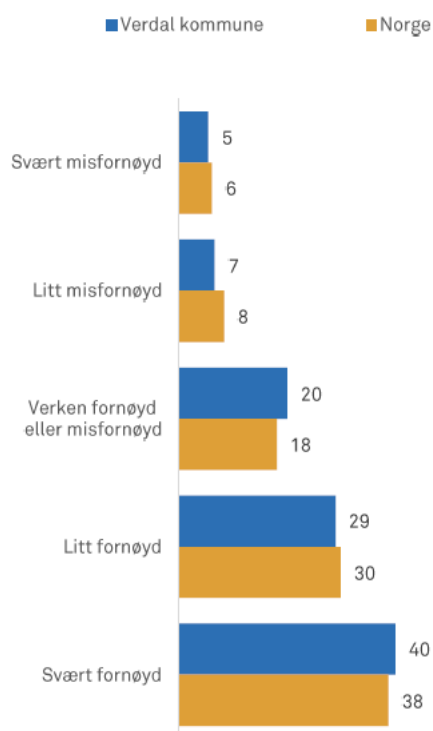
prosent trives i sitt nærområde og 85 prosent opplever å føle seg inkludert der de bor.

Dette er gode utgangspunkt for å utvikle kommunen videre.

Figur 1: Svar Folkestemmen 2020

Hvor fornøyd er du med lokalmiljøet der du bor? Prosent i Verdal kommune og nasjonalt

Figur 2: Ungdata – fornøyd med lokalmiljø.

Når det gjelder stedsutvikling opplever cirka 70 prosent av deltakerne i Folkestemmen at kommunen arbeider aktivt for å skape attraktive nærområder, mens 75 prosent ikke er enige i at vi har et levende sentrum i Verdal. Dette gir oss også noe å jobbe med.

Attraktiv og bærekraftig stedsutvikling

Verdal kommune har både bysentrum og sterke grendesamfunn og en bærekraftig utvikling av lokalsamfunnet skal favne begge dimensjonene.

Verdal kommune var i perioden 2017-2019 i det nordiske prosjektet «Attractive Nordic Towns». Verdal deltok som den del av Innherredsbyen, sammen med Steinkjer og Levanger. 17 andre nordiske byer deltok i prosjektet og sammen utviklet byene strategier for økt attraktivitet gjennom inkluderende bymiljø som er økonomisk, sosialt og miljømessig bærekraftig. I tillegg ble det introdusert to øvrige dimensjoner, en styringsdimensjon og en romdimensjon (fysiske omgivelser). Disse strategiene er også velegnet for utviklingen i grendene:

Strategier for styringsdimensjonen

- Fremme bærekraftig administrasjon og forvaltning
- Øke kapasiteten for å følge og vurdere fremgang i utviklingen
- Øke innbyggerdeltakelsen
- Styrke partnerskap og nettverk

Strategier for miljødimensjonen

I ungdomsskolene ble Ungdataundersøkelsen gjennomført i mars 2020. Undersøkelsen viser at ungdommene også er fornøyd med sitt lokalmiljø, 70 prosent svarer dette.

Ungdommene er mest fornøyd med tilbudet til ungdom når det gjelder idrettsanlegg og kulturtilbud som kino, bibliotek, konserter og liknende. Minst fornøyd er de med kollektivtilbudet, noe flertallet av respondentene i Folkestemmen også understøtter. 60 prosent er der uenige i at det er god tilgang på offentlig transport.

I Folkestemmen ble innbyggerne spurt om de vil anbefale venner å flytte til sitt nærområde og hele 74 prosent av de som deltok svarte ja på dette spørsmålet. De viktigste årsakene til at de vil anbefale andre å flytte til sitt nærområde er trivelig nærmiljø og gode grønt- og friområder. På spørsmål om det er god tilgang på relevante arbeidsplasser i kommunen svarer cirka 50 prosent at de er enige i det, men her er det forskjell på kvinner og menn. Menn mener i større grad enn kvinner at det er god tilgang på relevante arbeidsplasser.

- Redusere forurensning
- Beskytte, gjenopprette og forbedre biologisk mangfold og økosystemer
- Forvalte naturressurser på en bærekraftig måte og forhindre avfall
- Redusere virkningene av klimaendringer
- Tilpasse seg klimaendringene
- Beskytte, bevare og forvalte vannressurser

Strategier for den sosiale dimensjonen:

- Strategisk lokalisering av boliger, byrom og bygninger
- Framtidsrettet planlegging for å gi alle tilgang på boliger
- Fremme folkehelse og trivsel
- Bedre systemer for livslang læring
- Fremme kultur og fritidsmuligheter

Strategier for den økonomiske dimensjonen:

- Stimulere til grønn vekst og sirkulær økonomi
- Fremme innovasjon og smarte byløsninger
- Sikre konnektivitet
- Utvikle jobbmuligheter og en bærekraftig lokal økonomi
- Oppmuntre til bærekraftig produksjon og forbruk
- Fremme samarbeid og innovative partnerskap
- Etterstrebe et godt forretningsklima
- Øke konkurransen gjennom smart spesialisering

Strategier for den romlige dimensjonen/fysiske omgivelser

- Anvende en helhetlig tilnærming over flere nivåer
- Bevare og bruke arkitektur og kulturarv som utviklingsressurs
- Fremme flerfunksjonelle byrom av høy kvalitet
- Etterstrebe likhet uavhengig av hvor du bor
- Utvikle et bærekraftig transportsystem

Disse strategiene vil være gode utgangspunkt for å videreutvikle attraktive og bærekraftige lokalsamfunn i Verdal.

Aldersvennlige lokalsamfunn er en dimensjon som blir særlig viktig i Verdal framover. Som samfunnsutvikler har kommunen ansvar for å legge til rette for at også eldre mennesker kan leve aktive liv, og bidra med sine erfaringer og ressurser til fellesskapet. Demografiperspektivet og hensynet til tilgjengelighet skal legges til grunn for all samfunns- og arealplanlegging, for å gjøre det lettere for alle grupper å være aktive. Det er et stort potensial for å bruke tilpassing av arealbruk, bolig, transport og lokalsamfunn, for å legge til rette for seniorers og eldres deltakelse i samfunnet.

Sentraliseringen i Verdal kommune har ført til at mange eldre flytter til sentrum. Tilrettelegging for aktivitet og friluftsliv i områder nært der folk bor er viktig for folkehelsen og dette må gjøres på en «aldersvennlig» måte. Et eksempel er etableringen av elvepromenade på Ørmelen, der benkene plasseres med maks 200 meters avstand og der benkene har både armlener og ryggstø – begge deler anbefalingen knyttet til utvikling av aldersvennlige lokalsamfunn.

Nærings- og kompetansehovedstaden

Næringslivet er viktig for verdalssamfunnet. Det er viktigere enn i våre nabokommuner, cirka 70 prosent av de sysselsatte i Verdal arbeider innenfor privat næringsliv. For å fortsatt ha et bærekraftig verdalssamfunn er det derfor avgjørende at næringslivet går godt.

Kommunen har en rolle som tilrettelegger og samarbeidspartner for næringslivet. Tilgang på næringsareal og kompetanse er noe av det viktigste for bedrifter som skal etablere seg. Kommunen må derfor være i forkant og ha næringsareal tilgjengelig for framtidige bedriftsetableringer.

Tilgang på kompetanse og på rett kompetanse er en utfordring for næringslivet. Ifølge NHO har 6 av 10 bedrifter varslet behov for mer kompetent arbeidskraft. Hvilken type kompetanse varierer, men flere fagarbeidere er en tydelig etterspurt gruppe. Som kommune har vi ansvar for å danne og utdanne ungdom fram til videregående skole. Vi har ansvaret for morgendagens arbeidstakere. Her har vi en mulighet til å sørge for et godt samspill med lokalt nærings- og samfunnsliv. Å synliggjøre mulighetene som finnes i Verdal slik at flere kan velge en utdanningsretning nærings- og samfunnslivet har behov for, er viktig. Slik får unge den kompetansen arbeidslivet etterspør.

I NHO sitt kompetansebarometer for 2020 kommer Verdal på topp i Trøndelag. 38,7 prosent godt utdannende arbeidsfolk har vi i vår kommune. Mye av dette skyldes en høy andel arbeidstakere med fagbrev. Dette gode arbeidet må vi sørge for at opprettholdes i årene framover gjennom å støtte opp om Verdal videregående skole og gjennom å knytte opplæringen i grunnskole og barnehage opp mot det som foregår i nærings- og samfunnslivet for øvrig.

I Folkestemmen kommer det fram at kvinner i mindre grad enn menn opplever at det er god tilgang på relevante arbeidsplasser. Samtidig vet vi at unge kvinner reiser ut av kommunen for å ta utdanning eller for å arbeide. For få av disse kommer tilbake for å etablere seg i Verdal. Med tanke på et bærekraftig verdalssamfunn er det nødvendig å se på hvordan både næringslivet og det offentlige arbeider for å være attraktive arbeidsgivere for denne gruppa.

Mot et bærekraftig nasjonaljubileum i 2030

I 2030 står Norge overfor et nasjonaljubileum – Norge i 1000 år. 1030 er et av de mest symbolsterke årene i norsk historie. Olav Haraldssons fall i slaget på Stiklestad og helgenkåringen i Nidaros året etter fikk dyptgripende betydning for fremveksten av det norske riket politisk, religiøst, rettsmessig og kulturelt.

Samtidig er Nasjonaljubileet 2030 en enestående anledning til å sette verdalssamfunnet under lupen – til å diskutere hva Verdal har vært, hva Verdal er i dag og hva Verdal skal være i framtida.

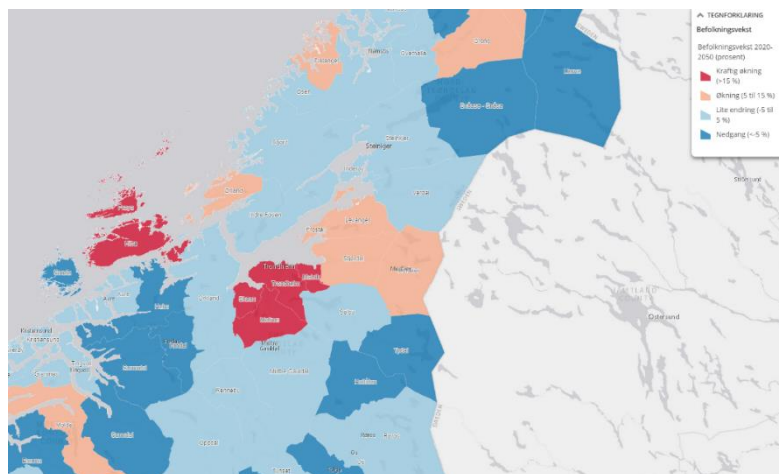
Gjennom prosessarbeid i kommunestyret i 2018, uttrykte kommunestyret følgende ambisjoner for nasjonaljubileet 2030:

- Jubileumssatsingen 2030 skaper engasjement, inkludering og identitet i kommunen og i regionen
- Den nasjonale jubileumsmarkeringen er samtdsrelevant og viser den 1000-årige historien
- Jubileumssatsingen sikrer bærekraftige effekter knyttet til Verdal som destinasjon - lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt

Kommunestyrets ambisjoner for jubileumssatsningen viser bredden i mulighetene for verdalssamfunnet knyttet til denne markeringen og i de kommende årene vil det være viktig at kommunen tar en tydelig rolle i å definere hva 2030 skal bety for verdalssamfunnet før, under og etter nasjonaljubileet. Dette vil kunne bidra til å gi bærekraftige effekter langt utover selve markeringen.

3. Befolkningsutvikling

I august 2020 bodde det 14 948 personer i Verdal kommune. SSBs framskrivningstall viser at det er forventet små endringer i innbyggertall. Den største veksten nasjonalt forventes å komme rundt de

Figur 3: Befolkningsutvikling Trøndelag

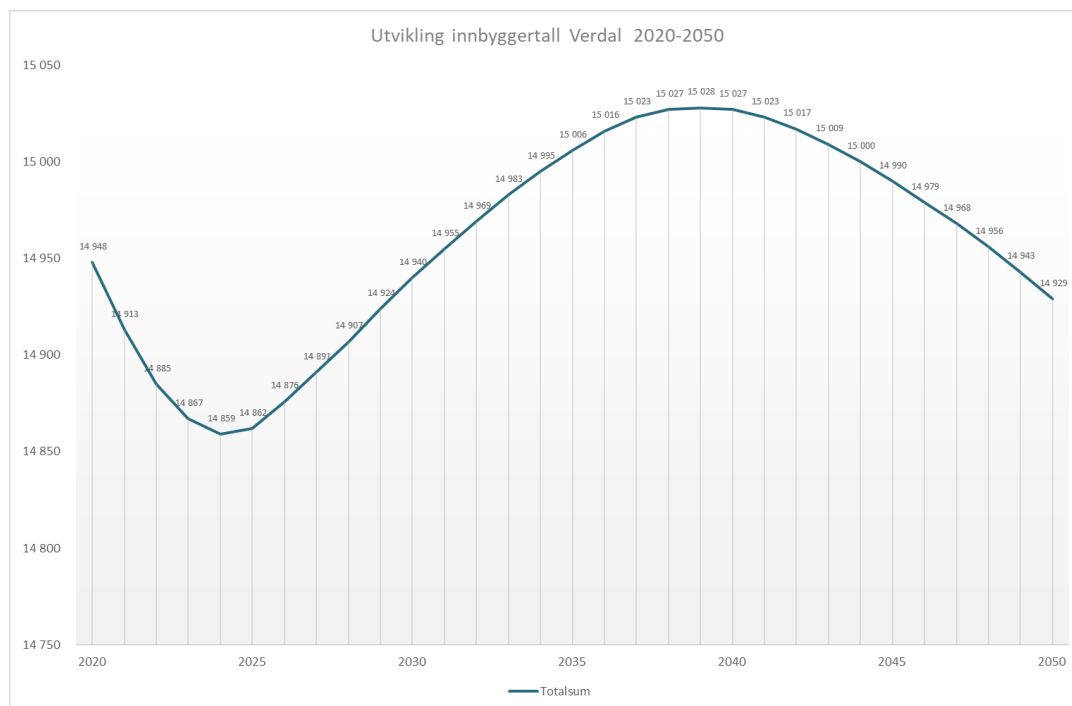
Samtidig ligger den også mye tettere på den utviklingen vi har sett de siste 5 årene med svakere barnetall og stagnering i innbyggervækst. Figuren under viser befolkningsveksten i Verdal fram mot 2050.

store byene. Som kartet under viser, faller Verdal utenfor vekstområdet til Trondheim.

Det er forventet små endringer i folketallet i Verdal fram mot 2050.

Framskrivingen er preget av lav innvandring og lavkonjunktur, og den nyeste framskrivingen er klart mer pessimistisk enn tidligere framskrivinger.

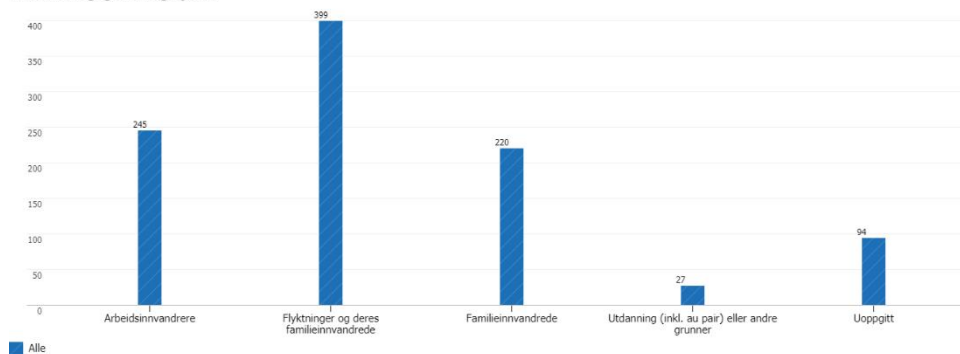
Figur 4: Befolkningsutvikling fram mot 2050 i Verdal kommune

For ytterligere analyser av befolkningsframskrivinger vises det til [Kostraanalysen](#) side 12-18.

Innvandrere utgjør 6,6 prosent av befolkningen i Verdal kommune. På landsbasis er det tilsvarende tall 14,7 prosent.

Det vil si at 985 verdalinger har innvandrerbakgrunn. 619 personer er flyktninger og familieinnvandrere, 245 personer er arbeidsinnvandrere, 94 har uoppgitt status, det vil si at de kom til Norge før 1990. 27 personer er førstegangsinnvandrere som er registrert med andre innvandringsgrunner (kategorien inneholder utdanning, au pair, og andre grunner).

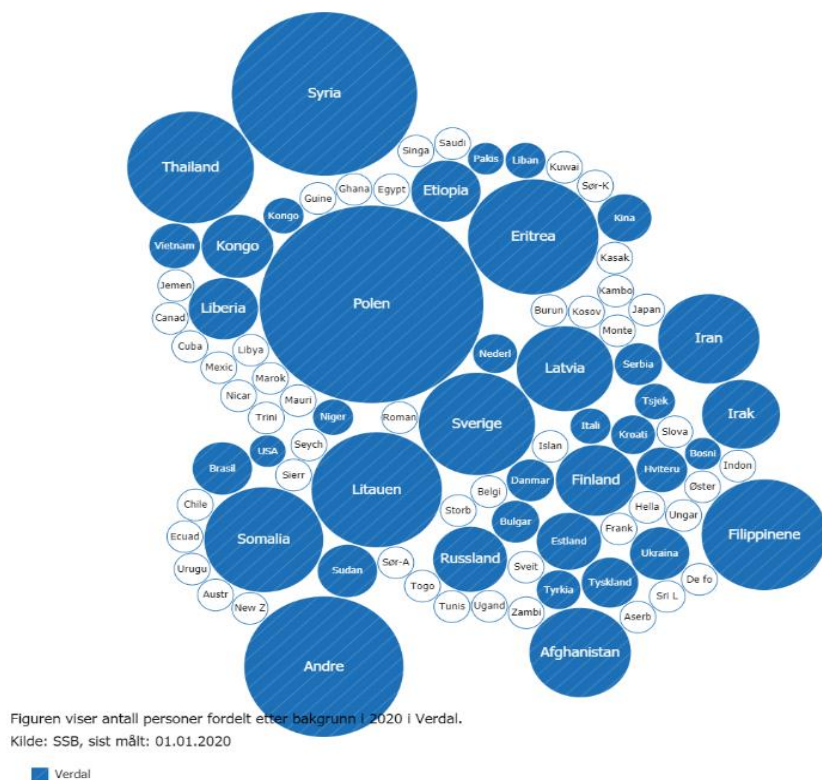
Innvandringsgrunn og kjønn

Figuren viser antall personer fordelt etter bakgrunn i 2020 i Verdal.
Kilde: SSB, sist målt: 01.01.2020

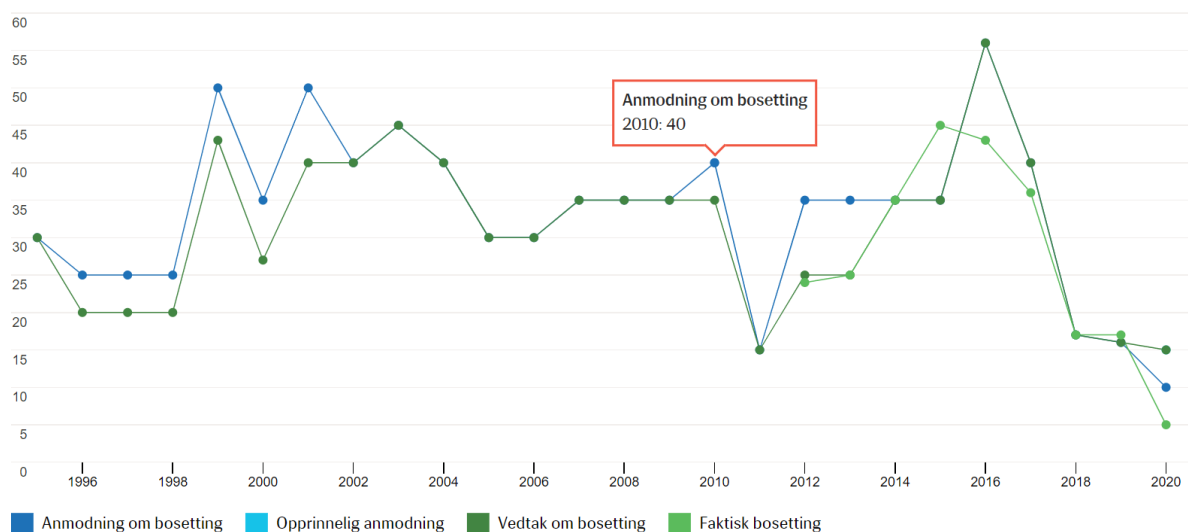
Figur 5: Innvandringsgrunn

Figuren under viser opprinnelsesland for innvandrere i Verdal. Polen er det landet med flest innvandrere til Verdal. Dette skyldes arbeidsinnvandring.

Figur 6: Antall innvandrere fordelt etter opprinnelsesland

2020 har vært et ekstraordinært år på grunn av korona. Det har ført til et svært lavt antall bosettinger av nye flyktninger i Verdal (9 så langt i år). Dette gir utslag i at det blir litt færre elever på norskopplæring og færre introduksjonsdeltakere. Dersom man ser på flyktningefeltet for Verdal over en lengre tidsperiode (figur under), så er normalen store svingninger i antall bosettinger. Slik har det vært siden 1980-tallet. Derfor er det vanskelig å si noe om forventet utvikling, da det globale flyktningebildet er usikkert og ankomster til Norge vil påvirkes av dette. Det kan, basert på gjennomsnittlig bosettinger i kommunen, forventes at mellom 18-25 bosettes hvert år i neste fireårsperiode.

Figur 7: Utvikling i antall bosettinger i Verdal kommune.

Det er en forventet utvikling at virksomhetsområdet Integrering og mangfold reduseres i takt med nedgangen i antallet deltakere. 2016 og 2017 var unormalt høye bosettingsår knyttet til asylstømmen i Europa, mens 2020 viser et historisk lavt bosettingsår knyttet til koronapandemien. For å ivareta oppbygd kompetanse og en rask omstilling til en ny hverdag med flere bosettinger, er det viktig å ha et visst nivå på tjenesten, både faglig og ressursmessig.

Utfordringer og muligheter befolkningsutvikling

- Liten endring i folketallet framover og kommunen ligger utenfor vekstområdet til Trondheim.
- En større andel av befolkningen blir eldre – dette er både en ressurs og en utfordring for kommunen.
- Lave antatt bosettinger utfordrer kvaliteten i tjenestetilbudet til flyktninger

4. Bærekraftig kommuneøkonomi

Kommuneloven av 2018 trådte i kraft fra og med 2020, og er tydeligere enn sin forgjenger på kommunens ansvar for å forvalte sin økonomi i et langsiktig perspektiv. I forarbeidene til kommuneloven er begrepet «bærekraftig økonomi» brukt for å si at den økonomiske handleevnen skal ivaretas over tid. Den innledende bestemmelsen i kapittelet om økonomiforvaltning, § 14-1 har tre hovedmomenter:

- langsiktig, bærekraftig økonomiforvaltning
- samordnet og realistisk planlegging
- forsvarlig finans- og gjeldsforvaltning

Et nytt lovkrav i kommunelovens § 14-2, bokstav c, gir kommunestyret plikt til å fastsette finansielle måltall. Det er naturlig at måltallene både omhandler den årlige driftsbalansen og den langsiktige kommuneøkonomien. De økonomiske styringsmålene for Verdal kommune er:

- årlig driftsmargin på 2 % av brutto driftsinntekter
- disposisjonsfond på 6 % av brutto driftsinntekter

De overordnede økonomiske styringsmålene er å betrakte som handlingsregler som er ment å ligge fast over tid. Måloppnåelsen evalueres i årsberetning og økonomiplaner. Ut fra en forventet totalinntekt for 2020 på om lag 1,3 milliarder kroner utgjør måltallene henholdsvis 26 millioner i driftsmargin og 78 millioner i disposisjonsfond.

Hvis mål om stabilitet og robusthet skal nås, er det helt nødvendig for en kommune å bygge opp reserver. Reservene kan benyttes til å dempe økonomiske nedturer som følge av store endringer i rammebetingelser, endringer i innbyggerbehov og endringer i rentenivå. Det er også mulig å bruke budsjettmarginer til å skape nødvendig trygghet og arbeidsro i organisasjon gjennom budsjettåret. Driftsmarginen kan også gjøre det mulig å bruke noe egenkapital til investeringer, og således dempe opptak av nye lån. Kombinasjonen av årlig driftsmargin og et robust disposisjonsfond vil legge til rette for en forvaltning av kommunens midler som tilfredsstiller innbyggernes behov for tjenester og samtidig bidrar til å opprettholde et økonomisk handlingsrom. En kommune som ikke evner å

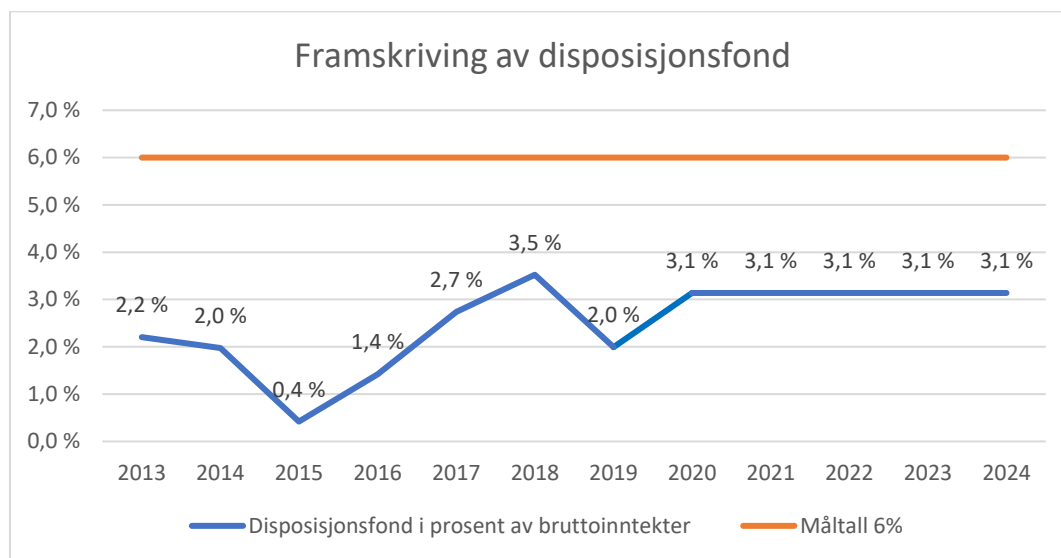
bygge et tilstrekkelig disposisjonsfond gjennom positive netto driftsresultat, vil være nødt til å møte inntektsvikt eller andre uforutsette hendelser med umiddelbar innstramming av tjenestetilbudet.

Driftsmarginen

I en årrekke nå har Verdal kommune avlagt årsregnskap med et positivt årsresultat. De senere årene har generelt vært romslige for landets kommuner, med høyere faktisk skatteinntang enn de tidlige anslagene, lave renter, og pensjonsavregninger som har slått positivt ut på bunnlinja. Dette er inntekter kommunene normalt ikke forventer når budsjettet fordeles, og som derfor ideelt sett burde kunne settes av som en reserve til dårligere tider. Dette har kun skjedd i begrenset grad for Verdal kommune, da bidraget fra driften har vært svakt. Årsresultatet har med andre ord vært svakere enn det burde vært, gitt alle ekstraintektene. I årsberetningene de seneste årene har kommunedirektøren analysert resultatet med hensyn til å vurdere om økonomien er bærekraftig og i tråd med de økonomiske styringsmålene. Beregningene indikerer at kommunens basisdrift ikke er tilstrekkelig tilpasset utfordringene i et normalår. Så snart netto driftsresultat korrigeres for bruk av fond eller andre forhold, blir forholdstallet negativt.

Disposisjonsfondet

Når denne samfunnsanalysen skrives, er disposisjonsfondet kun halvparten så stort som måltallet tilsier. I gjeldende økonomiplan (2020-2023) er det ikke funnet rom for å prioritere avsetninger til disposisjonsfondet. Det er nødvendig at utviklingen i disposisjonsfondet bringes tilbake til utviklingsbanen fra 2015-18 og bygges opp til cirka 80 millioner kroner.

Figur 8 Framskriving av disposisjonsfond, etter gjeldende økonomiplan og faktisk bruk og avsetning i 2020. Framskrivingen forutsetter at resultatet for 2020 avsluttes innenfor budsjett, til tross for at det synes usannsynlig på nåværende tidspunkt.

Gjeldende økonomiplan (2020-2023) har en utvikling av driftsøkonomien og disposisjonsfond som ikke når kommunens egne mål for bærekraftig økonomi. En bærekraftig økonomisk tilpasning av aktivitet til inntekter er en forutsetning for å lykkes med å finansiere gode tjenester til kommunens innbyggere. Denne sammenhengen antas å bli forsterket i årene fremover med økte innbyggerbehov og en varslet svakere vekst i kommunenes inntekter.

Gjeldsnivået

Kommunens gjeldsnivå er høyt. Faktisk har kommunen høyere gjeldsnivå målt i forhold til driftsinntektene enn gjennomsnittet i Kostragruppa og det allerede i tidlig fase i det store investeringsløftet kommunen er i gang med. Framskrivningen av gjeldsnivået i gjeldende økonomiplan viser at investeringsgjelden vil kunne øke til 158 % av driftsinntektene i 2023 dersom investeringsløpet forblir uforandret.

Nøkkeltallet netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter sier noe om hvilket handlingsrom kommunen har. Jo høyere prosenttall, jo større andel av kommunens inntekter bindes opp til å betale renter og avdrag, og jo mindre handlingsrom har kommunen til tjenesteproduksjon. Når lånegjelden framskrives til et nivå i underkant av 160 % av driftsinntektene, utfordres bærekraften og realismen i økonomiplanen. Til sammenligning lå Kostragruppa på 98,9 % i 2019, og landssnittet (uten Oslo) på 91,2 %.

En god andel av denne gjelden er tatt opp for å finansiere investeringer innenfor vann og avløp eller andre områder hvor renteutgiftene direkte eller indirekte dekkes gjennom gebyr, husleie eller lignende. Denne gjelden er ikke beheftet med like stor risiko for kommunen. En kommunes renteeksponering sier noe om renterisikoen, altså hvor følsom kommunen er for endringer i rentenivået. Verdal er etter definisjonen i Kostra målt til å ha en renteeksponert gjeld som ligger betydelig over både lands- og fylkessnittet, og også høyere enn sammenlignbare kommuner. Eventuelle renteøkninger vil med andre ord få relativt sett større utslag i Verdal enn for kommuner som er mindre renteeksponert.

Utviklingen i gjeld er krevende og øker risikoen for merforbruk i driftsbudsjettet. Dette krever en nyorientering som setter endringer i drift, økonomiske mål, behovsutvikling og investeringer i sammenheng.

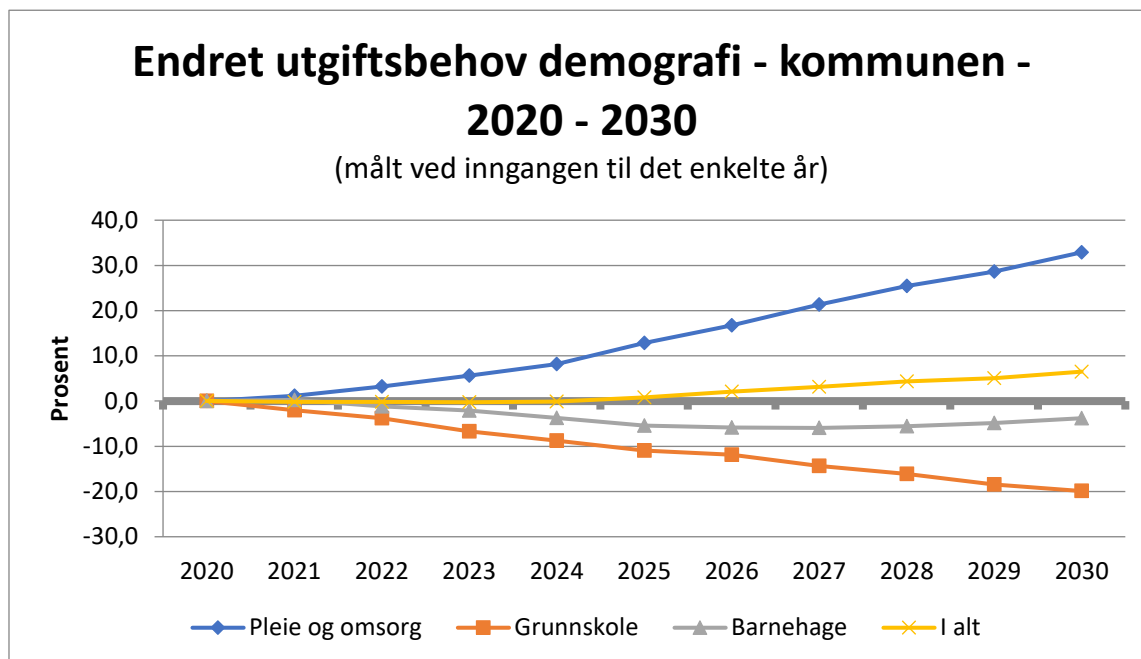
Forventet utvikling

Å prioritere mellom ulike tjenester er en krevende øvelse. Som oftest er disse prosessene doble; når en tjeneste prioriteres opp, er det gjerne en annen som må prioriteres ned. Befolkningsutvikling og tilhørende framskrivning av framtidig utgiftsbehov viser imidlertid at dette er et spørsmål som både Verdal og de fleste andre kommuner blir nødt til å ta stilling til i årene framover. I den seneste befolkningsframskrivningen fra SSB er innbyggertallet i Verdal nokså uendret fram mot 2050, men innbyggermiksen endrer seg betydelig: det blir færre barn, og flere eldre.

KS' beregningsmodell for endringer i behov beregner anslag merkostnader og mindrekostnader som følge av prognose befolkningsutvikling i de kommende årene. Modellen regner endringer i kostnader som følge av at antall innbyggere endres og er basert på at kostnadsnivå pr mottaker er uforandret. Det er med andre ord en ren mengdekorrigering som er beregnet. Det er ikke regnet på endringer i kvalitet eller endringer som følge av eventuelle nye lovkrav til tjenestene.

Beregningene fra siste versjon (august 2020) viser at pleie og omsorg har økte behov, mens grunnskole har reduserte behov. Barnehage svinger mellom en liten økning i behov i 2021, deretter fire år med betydelig nedgang, før det flater ut igjen. På sosial, kommunehelse og barnevern er endringene små.

Grafikken fra KS viser at de økte utgiftsbehovene i stor grad utlignes av et beregnet mindre behov innenfor grunnskole og barnehage. Dette ser vi av den gule streken, «i alt», som ikke beveger seg bort fra 0 før i 2025/2026. Kommunen kan med andre ord ikke forvente å få mer penger til å dekke opp det økte utgiftsbehovet innenfor pleie og omsorg, men forventes derimot å kunne omprioritere ved å flytte midler fra grunnskole og barnehage på grunn av lavere utgiftsbehov i disse tjenestene.

Figur 9: Endret utgiftsbehov

Utfordringer og muligheter bærekraftig kommuneøkonomi

- Endringer i befolknings sammensetningen / aldrende befolkning.
- Økt beregnet utgiftsbehov innenfor helse.
- Lavere andel yrkesaktive.
- Svakere vekst i kommunenes inntekter.
- Sårbar kommuneøkonomi – framskriving av sentrale størrelser viser at kommunen er langt unna å nå sine mål for bærekraftig kommuneøkonomi.
- Stort investeringsbehov – økte renter og avdrag.
- Enkelte virksomheter strever med å tilpasse aktivitetsnivået til strammere rammer.
- Prioriteringer
 - Mellom tjenester
 - Mellom drift og investering
- Kontinuerlig utviklingsarbeid som tar i bruk ny teknologi og nytt tankesett for å utnytte ressursene bedre.
- Innovasjon og digitalisering.
- Tverrfaglig samarbeid.
- Effektivitet og produktivitet (gjøre de riktige tingene riktig).
- Strukturtilpasninger.
- Endringsdyktighet.
- Forenkling og fortetting (f.eks. organisasjon og/eller bygningsmasse).
- Samskaping og frivillighet.

5. En kommuneorganisasjon i kontinuerlig utvikling

En velfungerende offentlig sektor er grunnmuren i den norske velferdsstaten. Den nordiske velferdsmodellen har vist seg å være den mest effektive samfunnsmodellen for å fremme helse og livskvalitet for innbyggerne. Kommunene har et ansvar for å sikre alle innbyggere gode levekår og få likeverdige tjenester.

Det har vært store reformer i offentlig sektor de siste 20 årene og dette har gitt kommunene nye oppgaver og en del nye roller. Det er grunn til å anta at utviklingstakten vil opprettholdes også i årene framover og dette setter krav til endringsdyktighet hos ledere og ansatte i kommunen. Det setter også krav til kommunens evne til å opptre som en lærende organisasjon og ha systemer for organisatorisk læring.

[Revisjon Midt-Norge utarbeider en risiko- og vesentlighetsanalyse](#) i forbindelse med kommunevalget og nye kommunestyre. Analysen danner grunnlaget for kontrollutvalgets valg av forvaltningsrevisjonsprosjekter for perioden. Med risiko og vesentlighet menes sannsynligheten for at et forhold kan inntreffe og konsekvensen dersom forholdet inntreffer. Rød kode indikerer at revisor vurderer behovet for en forvaltningsrevisjon som høy. Gul farge indikerer at behovet er middels, mens grønn indikerer at behovet for forvaltningsrevisjon er lavt. Analysen ser på områder innenfor kommuneadministrasjonen, tjenesteområdene og selskaper kommunen har eierinteresser i. Nærmere beskrivelse av vurderingene finnes i rapporten i lenken over.

Høy risiko	Moderat risiko	Lav risiko
Økonomi	Offentlige anskaffelser	Økonomisk internkontroll
Finans	IKT	Budsjettprosesser
Omstilling, effektivisering, HMS, IA, etikk	Kvalitetssikring	Kommunal boliger
Arkiv	Pedagognorm og bemanningsnorm i barnehager	Plan- og byggesak
Kvalitet i skole	PPT	Renovasjon
Legevakt	Økonomisk sosialhjelp	Brann og redning
Barnevern	Sykehjem	Næring
	Hjemmetjenesten	
	Rusomsorg	
	Flyktninger	

Figur 10: Risiko- og vesentlighetsanalyse kommuneorganisasjon og tjenester

Høy risiko	Moderat risiko	Lav risiko
Innherred interkommunale legevakt IKS	Veksttorget AS	Resterende selskaper
Nord-Trøndelag Krisesenter IKS	Verdal boligselskap AS	
	Kinobygget AS	

Figur 11: Risiko- og vesentlighetsvurdering innenfor eierskap

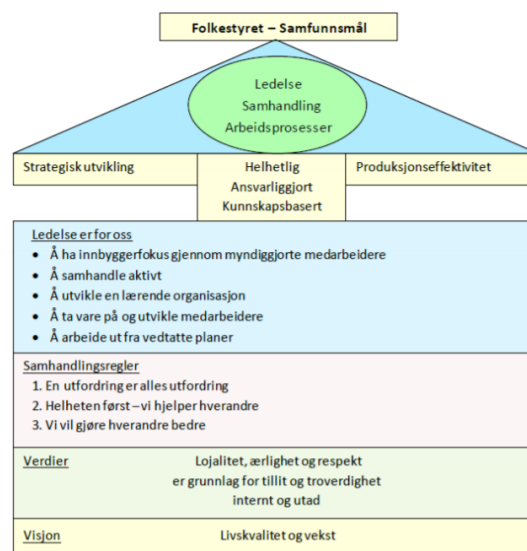
Ledelse

Ledere og ansatte samlet sett skal ivareta måloppnåelse på de valgte bærekraftmålene i kommende samfunnsplanarbeid. Dette krever godt lederskap på alle nivå, både politisk gjennom kommunestyret og gjennom kommunedirektøren, våre ledere og alle våre medarbeidere.

Ledelse er hos oss basert på et tydelig verdigrunnlag, tydelige samhandlingsregler og en tydelig retning for hvordan ledelse skal

utøves. Plattform for ledelse skal videreutvikles i takt med samfunnsutviklingen. Vi må fortsette arbeidet med å bygge opp tillit og troverdighet både i organisasjonen og blant innbyggerne. For å lykkes må vi intensivere vår innsats i å komme fra ord til handling og omsette plattform for ledelse til god praksis i hverdagen.

Mye av dette ligger i hvordan lederrollen utøves og i hvilken grad ledere greier å være forbilder for ansatte i sitt daglige arbeid. Våre ledere må gå foran og bygge tillit og troverdighet. For å være og tilgjengelig for de ansatte i hverdagen må vi sikre at våre ledere ikke har for stort spenn i sine lederoppdrag. Det avdekkes gjennom dialog med ansatte i ulike deler av organisasjonen at mange ikke kjenner til vår grunnmur/ verdigrunnlaget vårt.

Figur 12: Lederplattform

Digitalisering

Vi opplever økte behov for å digitalisere våre tjenester og teknologiutviklingen kommer stadig lenger. Vi opplever videre at vi har mange tunge og tidkrevende arbeidsprosesser, og dagens systemer og integrasjoner, fyller heller ikke våre samlede krav til raskt tilgjengelig og oppdatert styringsinformasjon. Manuelle operasjoner øker også sjansen for menneskelig svikt. Kommunedirektørnivået og stabsfunksjoner deltar i kompetanseløft Trøndelag rundt temaet digitalisering, og målet med deltakelsen er å bygge kompetanse og for å kunne settes oss i stand til å sette fart på vårt eget arbeid med digitalisering og utvikling av våre tjenester.

Vi har med deltakere i en ressursgruppe og et veilederteam i Digi Trøndelag, og søker i tillegg å bygge interne strukturer ved å mobilisere de ressurser og den kompetanse vi har i ulike deler av organisasjonen og i IKT-tjenesten (felles med Levanger). Samarbeid mellom kjernefag og IKT- fag er nødvendig for å skape de beste løsningene.

Når vi skal utvikle nye digitale løsninger for kommunikasjon og tjenesteutvikling med innbyggere er dialog for å sikre god beskrivelse av brukerbehovene og brukeropplevelsene også helt essensielt for å lykkes. Vi kan ved riktige valg og prioriteringer i digitaliseringen gjøre ledere og andre ansatte i stand

til å utvikle «innbyggerreisen» til beste for innbyggeren og samfunnet til et helt annet kvalitetsnivå enn i dag.

Organisasjonen vår formes av kunnskap og tilgang på kunnskap. Når kunnskap ikke lenger eies av noen få, oppstår formidable muligheter for samskaping og åpne deltakende organisasjoner. Vi har en tydelig ambisjon om å tilby flere digitale løsninger i våre interne og eksterne tjenesteleveranser. Og vi har en tydelig ambisjon om å satse på samskaping. Veien framover for oss vil derfor være å ha dynamiske og gjennomsluktige samspillsprosesser der både ansatte og innbyggere involveres i kontinuerlig forenkling, forbedring og fornying. Her vil digitalisering spille en nøkkelrolle fordi det vil kunne gi riktig informasjon/ kunnskap i sanntid. Digitaliserte løsninger vil også settes oss til å knytte utdanning og videreutdanning enda tettere til praksisfeltet og arbeidshverdagen, og dermed forbedre muligheter for kompetansebygging for våre ansatte.

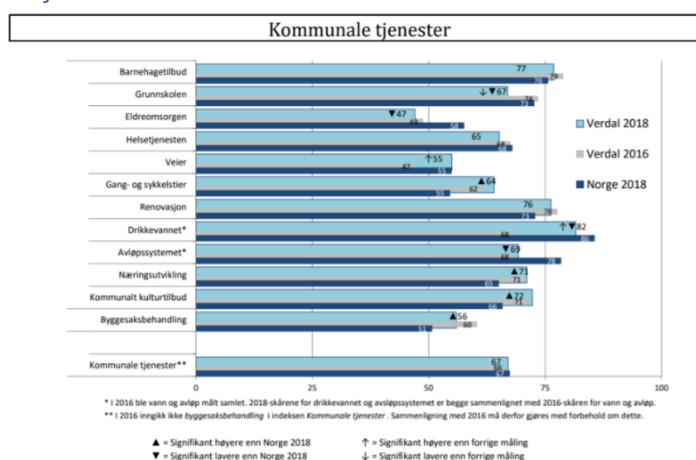
Våre satsinger innen digitalisering i de nærmeste årene blir:

- Bedre samordning av de digitale ressursene, og bedre samspill mellom IKT- fag og våre tjenester.
- Kontinuerlig kompetansebygging i digitalisering i hele organisasjonen.
- Videreutvikle digitale informasjonsløsninger både internt og eksternt.
- Digitalisering av tjenester i tett samspill mellom tjenester og brukerne av de ulike tjenestene.
- Utvikling av digitale læringsplattformer for ansatte for læring på arbeid.
- Digitalisering på lønns- og personalområdet.
- Videreutvikle og skape enklere tilgang til styringsdata for organisasjonen.
- Totrinns pålogging på alle arbeidsstasjoner i organisasjonen.
- Digitalisering av plan- og byggesaker og våre arkivløsninger.
- Digitale plattformer for aktiv dialog med innbyggerne, og for kartlegging av brukererfaringer.

Tjenestekvalitet, utviklingsarbeid og innovasjon

I Borgerundersøkelsen fra 2018 oppnår Verdal en god skåre når det gjelder samlet tilfredshet med kommunale tjenester. Mest fornøyd var innbyggerne med barnehage, renovasjon, kulturtilbud og næringsutvikling. Minst fornøyd var de med veier og eldreomsorg.

I innbyggerundersøkelsen Folkestemmen fra 2020 svarer 68 % at de opplever at kommunen leverer tjenester som er tilpasset brukernes behov.

Figur 13: Borgerundersøkelsen 2018 – kommunale tjenester

Behovet for å utvikle tjenester blir stor i de kommende årene. Det går ikke å bruke gårldagens løsninger på morgensdagens utfordringer. For å lykkes med innovasjon må kommunen få mulighet og kapasitet til å prøve ut nye løsninger. Skal innovasjon bli integrert i det daglige arbeidet i kommunen, er det viktig at ledere har endringskompetanse og kan bygge en kultur for innovasjon.

Verdal kommune har utarbeidet en [Forsknings-, utviklings- og innovasjonsstrategi](#) i samarbeid med Levanger. Den ble vedtatt i 2018 og har følgende målsettinger:

- Styrke kommunenes vilje, evne og kultur for å jobbe med FOUI i alle ledd av organisasjonen, og kvalifisere ledere og ansatte for FOUI-aktivitet i egen virksomhet.
- Målrette, systematisere og evaluere FOUI-innsatsen i egen virksomhet.
- Utvikle lokaldemokratiet til å bli enda mer involverende og samskapende, for å utvikle nye løsninger i samarbeid med innbyggerne.
- Samarbeide målrettet og systematisk med universiteter og andre FOU-institusjoner om praksisutvikling, utdanning av studenter og FOU-aktiviteter.
- Utvikle nye samarbeidsformer og samspill med næringsliv, frivillighet og innbyggere.
- Videreutvikle og styrke partnerskap og nettverkssamarbeid om innovasjon og FOU regionalt, nasjonalt og internasjonalt.

Den vedtatte strategien skal innarbeides i kommuneplanens samfunnsdel.

Internasjonalisering

49% av sakene i kommunestyre og fylkesting er berørt av EU og EØS (KS/NIBR, 2018). Derfor er det viktig for norske kommuner med en forståelse av det som rører seg i EU-systemet og gjennom hvilke kanaler det er mulig å påvirke utviklingen i saker i en tidlig fase.

Utfordringene kommunene står overfor i dag er ikke særegne for norske kommuner, men deles av flere land og regioner. Samarbeid for å finne gode løsninger i utviklingsarbeidet er noe kommunene har god erfaring med, men da gjerne nasjonalt. Norske kommuner kan i større grad enn i dag ta del i internasjonale prosjekter og samarbeid for å få tilgang til kunnskap, samt utvikle ny kunnskap. Internasjonalt samarbeid må utvikles innenfor prioriterte satsingsområder i kommunen, der en ser en klar nytteverdi.

I [Strategidokument for forskning, utvikling og innovasjon \(FoUI\)](#) i kommunene Levanger og Verdal vedtok kommunestyret i 2018 følgende delstrategi: *Videreutvikle og styrke partnerskap og nettverkssamarbeid om innovasjon og FoU regionalt, nasjonalt og internasjonalt.*

For næringslivet i Verdal er internasjonal kompetanse og kulturforståelse viktig, da bedriftene opererer i internasjonale marked og har en flerkulturell arbeidsstokk. Dette gjør at det er viktig å utruste framtidige arbeidstakere med denne type kompetanse. Dette gjelder også for kommunen som organisasjon. Internasjonalt samarbeid kan tilføre kunnskap og samtidig gjøre kommunen til en attraktiv arbeidsgiver.

Verdal kommune er medlem av Trøndelags Europakontor, med kontor i Brussel. Trøndelags Europakontor har som formål å assistere næringsliv, FoU-miljøer, akademia og offentlig sektor i internasjonaliseringsarbeid, gjennom blant annet europeiske samarbeidsprosjekter og nettverk.

Verdal kommune er også medlemmer i Naboer AB, et norsk-svensk utviklingsselskap med offentlige eiere i Jämtland og Trøndelag. Selskapet arbeider for å bevare, forsterke og belyse båndene mellom regionene på begge sider av grensen, og skape gjensidig merverdi gjennom interregional utvikling.

I tillegg til disse medlemskapene deltar kommunen (og har deltatt) i flere internasjonale prosjekt og nettverk:

- Erasmus+ Strategisk partnerskap for innovasjon – 21st Century Skills for 21st Century Needs – Verdal kommune, Verdal vgs, Nord universitet, Ungt Entreprenørskap, UK, Vejle kommune DK, Romania. Prosjektet har som mål å utvikle et etterutdanningskurs for lærere.
- Erasmus+ lærlingutveksling – hadde én kommunal lærling i Brussel våren 2020. Har inngått avtaler om utveksling i Brussel, Irland og Spania.
- EØS-midler Tsjekia- Verdal kommune har over flere år vært pionerer på utviklingshemming og seksualitet, og utviklet [Verdalsmodellen](#).
- EØS-midler Polen – Frisklivssentralen engasjert via Helsedirektoratet. 4-årig prosjekt der Frisklivssentralen skal lage en kunnskaps- og erfaringsrapport innenfor feltet kosthold, aktivitet og psykisk helse til det polske helsedirektoratet.
- Interreg. Karolinermarkering.
- USHT Verdal er med i [PRIMORE-nettverket](#), koordinert av The European Forum for Primary Care, og delvis finansiert av f. Forskningsrådet. Her er det bl.a. en ambisjon om EU-finansierte prosjekter på sikt.
- USHT har bidratt i Vältel, bl.a. med utprøving av mikrolæring i sykehjem.
- Sunne kommuner (WHO-nettverk).

Utfordringer og muligheter i en kommuneorganisasjon i kontinuerlig utvikling

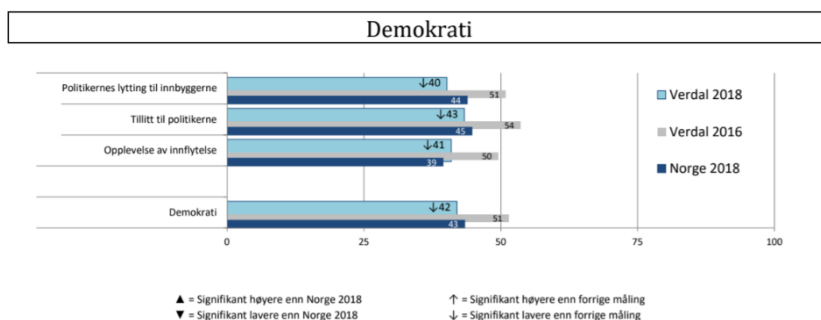
- Utvikling og innovasjon av tjenester for å effektivisere og digitalisere.
- Tjenesteutvikling og digitalisering i dialog med ansatte og innbyggere.
- Lederplattformen må forankres og videreutvikles.
- Gå fra sektortenkning til mer tverrfaglig samarbeid.
- Utnytte muligheter som ligger i internasjonalt samarbeid – særlig innenfor innovasjon i offentlig sektor.

6. Demokrati, frivillighet og samskaping

Norge har et representativt demokrati hvor innbyggerne velger hvem som skal representere dem, og hvor folkevalgte har makt og myndighet og kan ta reelle beslutninger på vegne av innbyggerne. Politisk deltakelse, både i valg og mellom valgene, gir det politiske systemet legitimitet.

For at demokratiet skal være mest mulig representativt, er det viktig at valgdeltakelsen er høy og at alle samfunnsgrupper deltar. Dessverre går valgdeltakelsen ned og varierer med alder, kjønn, etnisitet og utdanningsnivå.

I Borgerundersøkelsen fra 2018 fikk demokratiet i Verdal en signifikant svakere skåre enn i 2016. Det var en signifikant nedgang på samtlige punkter og skåren var jevnt over noe under landsgjennomsnittet.

Figur 14: Tillit til politikerne, Borgerstemmen 2018

For å fornye demokratiet og skape tillit mellom politikken og innbyggerne vil det være nødvendig å eksperimentere med ulike former for tillitsskapende prosesser mellom innbyggere, politikere og kommunen.

I Verdal er det gjennomført et forsøk med Oppgaveutvalg, som et ledd i å styrke det deltakende demokratiet. I oppgaveutvalgene i Verdal sitter folkevalgte og representanter fra lokalsamfunn sammen og prøver å finne gode løsninger for lokalsamfunnet i lag. Dette har pågått siden høsten 2019 og oppgaveutvalg som metode skal evalueres i løpet av første kvartal 2021.

Innbyggernes opplevelse av innflytelse var også redusert i Borgerundersøkelsen 2018. I etterkant av undersøkelsen har Verdal hatt mye fokus på innbyggermedvirkning gjennom ulike metoder:

- ByLAB
- Folkestemmen
- Involveringsprosesser – innbyggerverksted

Dette vil være et satsingsområde videre og særlig er det viktig å utforske nærmere bruk av digitale plattformer for kommunikasjon og medvirkning.

Medvirkningstrappa?

Frivillighet

Frivilligheten står meget sterkt i Verdal, særlig innenfor idrett og kultur. Men frivilligheten er også i endring og utvikling og en kan blant annet se følgende trender:

- Antallet medlemmer i organisasjonene synker, men nordmenns tidsbruk på frivillighet er stabil
- Organisasjonene må tilpasse seg mer selektive deltakere og frivillige
- Organisasjonene svekkes i områder der folkebevegelsene tradisjonelt var sterke
- Antallet nasjonale organisasjoner øker, blant annet hjulpet av digitalisering
- Det blir færre religiøse organisasjoner
- Forholdet mellom stat og sivilsamfunn er i endring
- Det frivillige engasjementet blant yngre personer er økende. Disse ønsker ofte å bidra kortvarig.
- Andelen frivillige som ikke medlem av en organisasjon er økende.
- «Pop-up» frivillighet – det vil si ulike engasjement initiert av enkeltpersoner – er ofte knyttet til yngre mennesker. Da koronapandemien kom til Norge i mars så vi denne type engasjement, med eksempelvis facebook-gruppen «Verdal hjelper Verdal».

For å få forløst det store potensiale som ligger i frivilligheten er det viktig at kommunen har fokus på tilrettelegging for frivilligheten. Dette gjelder både å skape gode kår for frivilligheten og å kanalisere de gode kreftene i frivilligheten inn mot de riktige deler av tjenesteapparatet.

Antall lag og foreninger

Tilbud – BUA

Eksempel på samskapende prosjekt

Samskaping – kommune 3.0?

Samskapingstrappa?

Utfordringer og muligheter demokrati, frivillighet og samskaping

- Kommunen kan involvere de folkevalgte rådene i større grad i plan og utviklingsarbeid.
- Økt fokus på innbyggermedvirkning – også digitalt.
- Kommunens rolle som tilrettelegger for frivilligheten kan utforskes videre

7. Folkehelse og sosial ulikhet

I de nasjonale forventningene til regional og kommunal planlegging 2019-2023, viser regjeringen til at kommunene skal planlegge for å skape bærekraftig samfunnsutvikling, sikre sosial rettferdighet og god folkehelse. Helse handler ikke bare om arv og levevaner, men også om levekår og faktorer som oppvekst, utdanning, arbeid, inntekt og bomiljø. Gjennom planverk og politiske vedtak har Verdal kommune mulighet til å jobbe målrettet for å utjevne ulikhetene i disse påvirkningsfaktorene.

Det finnes flere kilder til kunnskap om hvordan verdalingene har det. Den årlige Folkehelseprofilen som utarbeides av Folkehelseinstituttet, gir et oversiktsbilde der Verdal kan sammenligne seg med resten av landet. I 2020 var temaet Sosialt bærekraftige lokalsamfunn.

Et overblikk avdekker flere positive trekk ved Verdalsamfunnet. Blant annet er det i Verdal færre som lever i husholdninger med vedvarende lav husholdningsinntekt enn i landet for øvrig (6,8 prosent av husholdningene i Verdal har vedvarende lav husholdningsinntekt, mens det gjelder 7,5 prosent av husholdningene på landsbasis.) Det er også mindre ulikheter i inntektsnivået i Verdal enn det er ellers i landet. Mange verdalinger bor dessuten romslig, og luftkvaliteten er god.

Data om barn og unge

Folkehelseprofilen – barn/unge:

Ved å dykke dypere ned i Folkehelseprofilen går det imidlertid fram at Verdal har flere eneforsørgere enn snittet for Norge. Mens prosentandelen i Verdal de siste årene har ligget rundt 20 prosent blant voksne under 45 år, er landsgjennomsnittet 16 prosent. Dette gjenspeiles også i oversikten over

andelen barn i aldersgruppa 0-17 år der mor eller far er eneforsørger. 17 prosent av ungene befinner seg i denne gruppa i Verdal, mens landsgjennomsnittet ligger på 15 prosent. *Folkehelseinstituttet viser til at eneforsørgere ofte har mindre ressurser i form av dårligere økonomi og mindre tid til barna. Dette kan føre til at barna ikke kan delta i sosiale aktiviteter og at tiden med tilgang på en voksen er mindre.*

I Folkehelseinstituttets statistikkbank KommuneHelsa (som Folkehelseprofilen bygger på) går det fram at flere ungdommer i Verdal opplever mobbing sammenlignet med landsgjennomsnittet. Tabellen nedenfor angir prosentandelen på henholdsvis 7. og 10. trinn som i Elevundersøkelsen har svart bekreftende (minst ukentlig/et par ganger i måneden) på spørsmålet: «Er du blitt mobbet av andre elever på skolen de siste månedene?». Mobbing har i undersøkelsen blitt definert slik:

Skoleår		2016/2017-2018/2019	2017/2018-2019/2020
Geografi	Klassetrinn		
Hele landet	7. trinn	5,7	5,7
	10. trinn	5,1	4,9
Verdal	7. trinn	6,7	6,2
	10. trinn	7,0	6,8

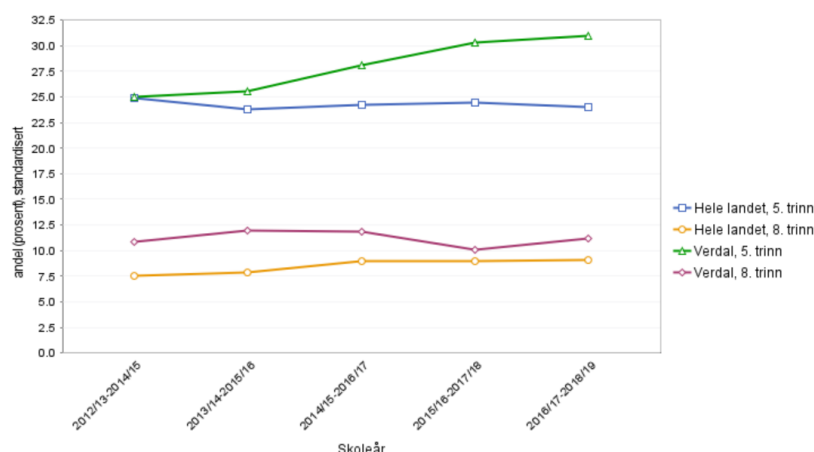
«gjentatte negative handlinger fra en eller flere sammen, mot en elev som kan ha vanskelig for å forsvare seg. Mobbing kan være å kalle en annen stygge ting og erte, holde en annen utenfor, baksnakke eller slå, dytte eller holde fast».

Tabell 1. Andelen elever som svarer at de har opplevd mobbing i Norge og Verdal.

For at ikke variasjoner i enkeltår/enkeltekull skal gi store utslag, viser oversikten et gjennomsnitt for tre skoleår. Av tabellen går det fram at mens 4,9 prosent av landets 10. klassingene de siste skoleårene har svart at de blir mobbet, gjelder det 6,8 prosent av våre 10. klassinger.

Folkehelseinstituttet viser til at barn som mobbes har opptil sju ganger høyere risiko for psykiske plager som engstelse, depresjon, ensomhet og rastløshet, enn barn som ikke mobbes. Blant barn og unge som mobbes er også kroppslige helseplager som hodepine, ryggsmarter, "vondt i magen" og svimmelhet, dobbelt så vanlig som blant andre barn.

I folkehelseprofilen går det også fram at Verdal har en større andel av elevene på laveste mestringsnivå i lesing på både 5. og 8. trinn sammenlignet med både fylket og landet for øvrig. I perioden 2016-2019 lå for eksempel 31 prosent av femteklassingene i Verdal på laveste mestringsnivå i lesing, mens landsgjennomsnittet var 24 prosent. (Forrige skoleår ble det imidlertid notert en gledelig bedring i leseferdighetene på 5. trinn, og det er bare å håpe at denne positive utviklingen fortsetter). Grafen viser andelen elever (i prosent) på laveste mestringsnivå i lesing på 5. (3 ulike nivå) og 8. trinn (5 ulike nivå):

Figur 15: Leseferdigheter 5.trinn og 8.trinn

I begrunnelsen for valg av indikator skiver Folkehelseinstituttet at «en av skolens aller viktigste oppgaver er å hjelpe elevene til å bli gode lesere. Å kunne lese er en verdi i seg selv, for opplevelse, engasjement og identifikasjon. Det er også et nødvendig grunnlag for læring i de fleste fag.»

Ungdata:

Verdal har vært med på Ungdata i 2013, 2015, 2017 og 2020. Den tydelige tilbakemeldingen fra ungdommene, er at de tross alt ikke synes livet er så verst. Ni av ti gir uttrykk for at livet mitt er bra. 88 prosent av guttene svarer at de liker seg selv slik de er, mens 61 prosent av jentene svarer det samme. Som i de tidligere Ungdata-undersøkelsene gir nesten 90 prosent av ungdomsskoleelevene uttrykk for at de trives på skolen. Omtrent like mange svarer for at lærerne bryr seg om dem, og over 80 prosent svarer at de passer inn blant elevene. Ni av ti svarer også at de har en venn de stoler på og kan betro seg til.

Dessverre er det i den siste Ungdata-undersøkelsen nå en litt høyere andel som gir uttrykk for at de har følt seg ensomme enn det er i de to foregående undersøkelsene. En av fire svarer at de den siste uka har vært ganske mye eller veldig mye plaget av at de har følt seg ensom. (Andelen i 2015/2017 lå på rundt 17 prosent.)

26 prosent av guttene svarer at de det siste året har opplevd at en ungdom har slått, sparket, ristet hardt, lugget eller lignende. Det samme svarer 19 prosent av jentene. Mens guttene rapporterer mer fysisk vold, forteller jentene oftere om seksuell trakassering. 22 prosent av jentene har opplevd å på en sårende måte bli kaldt ord med seksuelt innhold, mens 13 prosent av guttene har opplevd det samme.

Etter innspill fra Ungdomsrådet knyttet til seksualundervisningen, valgte kommunen å ta med spørsmål tilknyttet bruk av porno i gjennomføringen av Ungdata 2020. 77 prosent av guttene svarer at de har vært inne på pornosider på nettet. Av disse igjen svarer 79 prosent at de er inne på pornonettsider ukentlig eller daglig. Blant jentene svarer 23 prosent at de har vært inne på pornonettsider, og av disse igjen er 15 prosent inne på slike sider ukentlig eller daglig.

Som i de foregående undersøkelsene har 4 av 10 ungdomsskoleelever sett sine foreldre beruset. 80 prosent svarer at de vet at de ikke får lov til å drikke alkohol. Nesten like mange svarer at de aldri eller bare noen få ganger har smakt alkohol. Det er omtrent på samme nivå som i de to foregående undersøkelsene. 14 prosent svarer at de det siste året har drukket så mye at de har følt seg tydelig beruset. (I 2017 gjaldt det 21 prosent og i 2015 13 prosent.)

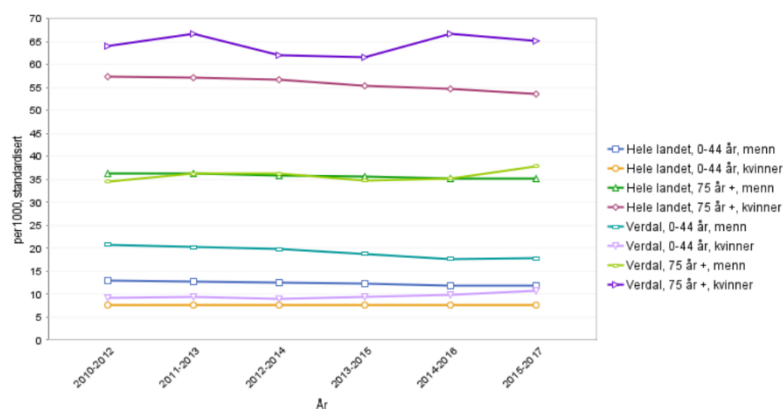
Når det gjelder grunnleggende behov som mat og søvn, rapporterer ungdommene at de har utfordringer. En av fire svarer at de den siste uka har vært ganske/veldig mye plaget av søvnproblemer. Det kan også være verdt å merke seg at nesten 50 prosent av elevene dropper minst en frokost og rundt 40 prosent minst en lunsj i uka. Jo eldre elevene blir, jo høyere er andelen som svarer at de ikke spiser frokost og/eller lunsj.

Data om voksne

Folkehelseprofilen - voksne:

En folkehelseutfordring Verdalssamfunnet har, gjelder stønad til livsopphold. I Verdal mottar 20 prosent dette, mens både lands- og fylkessnittet ligger på 16 prosent. Med andre ord mottar hver femte verdaling mellom 20 og 65 år stønad fra det offentlige for å få endene til å møtes. Dette kan være alt fra uføretrygd, arbeidsavklaringspenger, arbeidsledighetstrygd, overgangsstønad for enslige forsørgere og tiltaksmottakere (individstønad). Folkehelseinstituttet viser til at grupper som står utenfor arbeidsliv og skole oftere har dårligere psykisk helse og mer usunne levevaner enn de som er i arbeid. (Folkehelseprofilen kom i mars, og omfatter ikke konsekvensene av koronakrisen.)

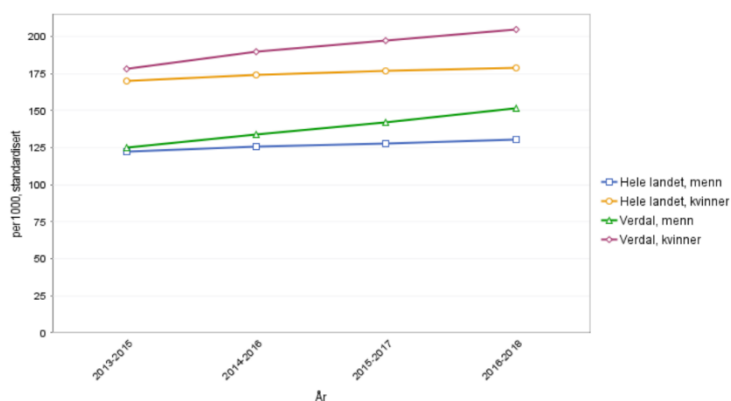
Både når det gjelder psykisk og fysisk helse, viser Folkehelseprofilen at verdalingene oftere får hjelp i spesialisthelsetjenesten sammenlignet med resten av landet. Skader som resulterer i sykehusinnleggelser beregnes med utgangspunkt i andelen av befolkningen (per 1000) og over tid (3 år), slik at ikke enkeltår med store variasjoner skal gi store utslag på statistikken. Mens snittet for Norge ligger på 13,7 innleggelser per 1000 innbyggere, er det samme tallet for Verdal 17,9. Forgiftninger er det lite av. Derimot er det flere hodeskader i aldersgruppa 0-44 år (begge kjønn), samt blant eldre og da særlig kvinner, som bidrar til at Verdal ligger høyere enn andre. Hoftebensbrudd rammer i størst grad eldre kvinner. Grafene viser oversikten over skader fordelt på kjønn (kvinner og menn) og alder (yngre og eldre) i Verdal og Norge:

Figur 16: Skader som fører til sykehusinnleggelser

Folkehelseinstituttet viser til at det er et betydelig potensial for forebygging av skader og ulykker, og understreker samtidig at sykehusbehandlete personskader bare viser omfanget av de alvorligste skadene.

Når det gjelder psykiske lidelser og andelen som får hjelp i helsevesenet, er omfanget blant verdalingene høyere enn i resten av landet. Som det går fram av grafene under gjelder dette både yngre og eldre, kvinner og menn:

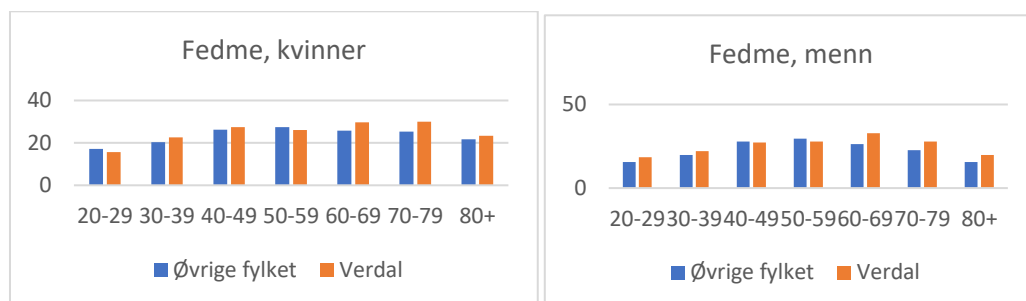
Figur 17: Andel med psykiske lidelser som får hjelp i helsevesnet

Folketehelseinstituttet viser til at «arveligheten for psykiske plager, depresjon, angstlidelser og personlighetsforstyrrelser er forholdsvis moderat. Det betyr at miljøforhold samlet er noe viktigere enn gener for disse lidelsene. Stort sett er det enighet om at en trygg tilknytning til omsorgspersoner i barndommen har betydning for senere psykisk helse. Gjennom hele livet gir sosial isolasjon og ensomhet økt risiko, mens sosial støtte og nærhet til andre mennesker beskytter.

Helseundersøkelsen i Nord-Trøndelag, HUNT

Helseundersøkelsen i Nord-Trøndelag (HUNT) er gjennomført fire ganger med om lag ti års mellomrom. Den kan supplere inntrykket med tanke på hvordan det står til med folkehelsen i Verdal.

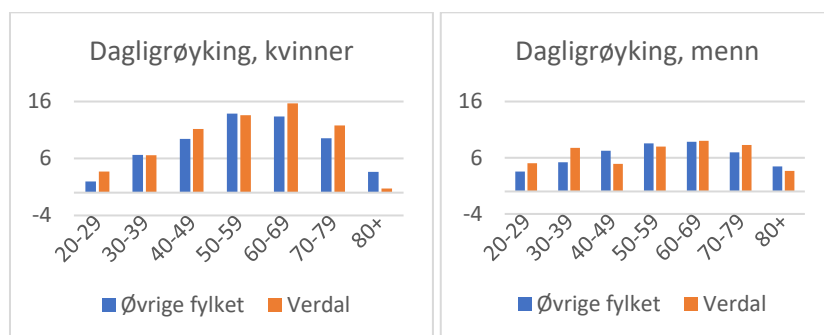
Når det gjelder egenvurdert helse og opplevd livskvalitet, ligger både kvinner og menn i de fleste aldersgrupper omtrent på nivå med fylket for øvrig. Av HUNT-dataene går det fram at det blant de voksne, særlig er de eldste kvinnene og mennene som sliter med fedme.

Søylediagrammet viser at fedme er mer utbredt blant eldre verdalinger enn i fylket for øvrig.

Figur 18: Fedme og kjønn

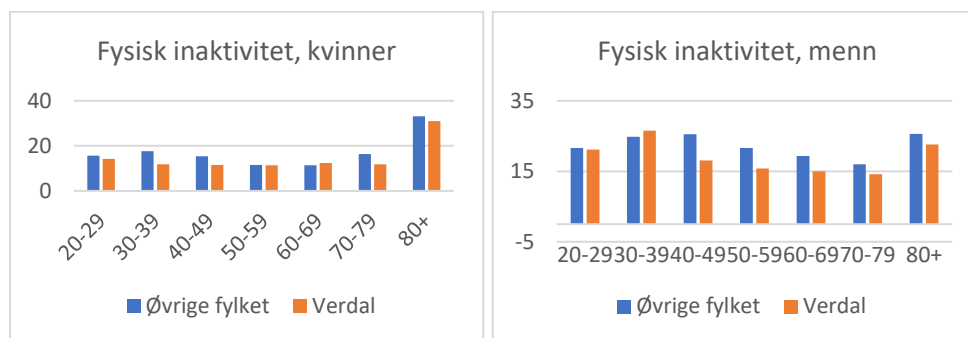
Tall fra HUNT4 viser at stadig færre unge røyker. Som det går fram av søylediagrammene nedenfor, er røyking er først og fremst en utfordring blant de eldre kvinnene i Verdal.

Søylediagrammet viser at røyking først og fremst er en utfordring blant eldre kvinner.

Figur 19: Røyking og kjønn

Den siste HUNT-undersøkelsen viser at kvinner og menn i i Verdal , i de aller fleste aldersgrupper, har mindre utfordringer med stillesitting (inaktivitet) sammenlignet med resten av fylket:

Søylediagrammet viser at verdalinger flest er mer aktive enn snittet for resten av Trøndelag.

Figur 20: Fysisk inaktivitet og kjønn

Rus og kriminalitetsforebyggende arbeid

Rus har stor innvirkning på andre kriminalitetsområder som skader i trafikken, vold, ordensforstyrrelser, vold og sedelighet. Redusert bruk av rusmidler vil derfor slå positivt ut på andre kriminalitetsområder.

Tyverier og skadeverk begått av mindreårige er også lokale utfordringer selv om det rapporteres om mindre tilfeller av dette for ungdom under 18 år. Det samme gjelder bilde- og filmdeling, men her forventes det økning i tiden framover. Det er derfor viktig at det settes inn riktig innsats her.

Kriminalstatistikken for år 2020 bærer preg av Covid-19 situasjonen, da man ikke har kunnet sette inn innsats etter prioriterte områder. Dette vises godt på kriminalitetsstatistikken, spesielt når det gjelder narkotika.

Politiet opplyser at de ikke har nok kunnskap og oversikt over rusituasjonen i Verdal, men konstaterer at illegale rusmidler er lett tilgjengelig for både ungdom og voksne som ønsker å skaffe seg dette. Alkohol er også lett tilgjengelig for ungdom under 18 år. Politiet har ikke øremerket ressurs til å jobbe med rusfeltet, og gjør arbeidet i forbindelse med ordinær tjeneste som omfatter alt fra forebygging til hendelsesstyrte oppdrag.

Forebygging av rus krever kontinuerlig arbeid. Pr i dag fanger politiet opp få ungdom med rusutfordringer. Det er behov for strukturert og kontinuerlig oppfølging av ungdommene etter at politiet har avsluttet oppfølging i politisporet. Kommunen har i dag et tiltaksapparat som kan ivareta behovet hvis ungdommer blir fanget opp. Utfordringen ligger i å jobbe målrettet for å avdekke ungdommer, med rusutfordringer, som har behov for hjelp.

Ungdom

De siste årene har det ikke vært store, alvorlige hendelser hvor ungdommer har vært involvert og vi ser pr. i dag et noe roligere ungdomsmiljø. Det er allikevel viktig å opprettholde det forebyggende trykket. Store endringer kan oppstå raskt og enkeltungdommer kan utfordre stort. Tiltakene i kommunen kommer tidlig inn og det kan se ut som at vi klarer å stoppe uheldig utvikling noe tidligere enn før. Det har vært saker det siste året med deling av seksualiserte bilder og videoer, mobbing, uønskede hendelser i ruspåvirket tilstand i form av vold, skadeverk mm. Seksuelle overgrep mot barn og vold i nære relasjoner med barn og unge involvert beskrives som en stor samfunnsutfordring også i Verdal. Politiet avdekker en del saker, men det er sannsynligvis mørketall i statistikken vist under. Politiet opplever det som svært nyttig at kommunen har ansatte som kjenner ungdommene og at de har flere å spille på i det forebyggende arbeidet.

Registrerte saker per kommune 01.01-31.08 alle år			
	2018	2019	2020
Verdal	532	570	558
ANNEN	69	66	68
ARBEIDSMILJØ	2	1	
MILJØ	6	3	6
NARKOTIKA	40	75	33
SEDELIGHET	23	14	11
SKADEVERK	24	35	37
TRAFIKK	129	125	173
UNDERSØKELSESSAKER	21	24	14
VINNING	100	130	127
VOLD	68	59	61
ØKONOMI	50	38	28

Registrerte saker hvor minst én person u18 er mistenkt/siktet/domfelt per kommune 01.01-31.08 alle år			
	2018	2019	2020
Verdal	30	29	9
ANNEN	6	1	
NARKOTIKA	1	3	
SEDELIGHET	7	2	1
SKADEVERK	2	2	2
TRAFIKK	5	15	6
VINNING	2	4	
VOLD	7	2	

Tabell 2 og 3: Kriminalitetsstatistikk, Politiet.

Utfordringer og muligheter folkehelse og sosial ulikhet

Folkehelse

- Verdal har flere barn og unge som opplever å bli mobbet. Våre barn og unge er også dårligere lesere enn landsgjennomsnittet.
- Vi har flere barn som vokser opp med mor eller far som enslig forsørger.
- Flere ungdommer har utfordringer med å dekke grunnleggende behov for søvn og mat. En av fire ungdommer sliter med søvnproblemer. Nesten halvparten dropper frokost og nesten like mange lunsj minst en dag i uka.
- Vi har ungdommer som trives og langt på vei er fornøyde med livene de lever.
- De aller fleste har gode venner og gode relasjoner til foreldre, lærere, helsesykepleiere og andre ansatte som jobber med ungdommene.
- Vi har en lavere andel barn i familier med vedvarende lavinntekt.
- Flere verdalinger er avhengig av stønad til livsopphold.
- Verdalinger er mer utsatt for alvorlige skader enn det som er snittet for Norge. Vi får også oftere hjelp mot psykiske helseplager.
- Verdal har mindre inntektsulikheter enn det som er snittet for Norge.
- Vi er aktive, og har mindre utfordringer med å sitte altfor mye i ro.

Rus- og kriminalitetsforebyggende arbeid

- Kommunen sin innsats i det primærforebyggende arbeidet vil være bærende for det rusforebyggende arbeidet å framover. Ansatte har mye kunnskap og er viktige forebyggere i arbeidet med barn og unge.
- Bedre kapasitet og kompetanse i samhandlingen mellom politi og kommune vil kunne avdekke flere alvorlige saker.
- Det gjøres mye bra forebyggende og oppfølgingsarbeid fra kommunens side. Innsatsen kommer tidligere og tidligere inn, men fortsatt ser vi at innsatsen mange ganger kommer inn i etterkant av hendelser. Investering i kompetanse og kapasitet kan bidra til å snu dette fra reaktivt arbeid til proaktiv innsats.

8. Oppvekst og livslang læring

Innledning

Jobben med å gi barn og unge et godt utgangspunkt for en livslang mestring er og blir et kjerneoppdrag for oppvekstsektoren. Det innebærer å realisere helhetlige opplæringsløp som gjør barna i stand til å møte livet sosialt, praktisk og personlig i et demokratisk og mangfoldig samfunn. For å skape de gode oppvekstarenaene må det jobbes langsiktig, og det må sikres kontinuitet rundt de store linjene. Denne langsiktigheten må samtidig kombineres med behovet for å realisere endring, forbedring og utvikling.

Dagens samfunnsutvikling skjer i et høyt tempo, og med bakgrunn i det er også styringslinjene for skoler og barnehage fornyet. Gjennom en ny rammeplan for barnehage og en fagfornyelse i skole står vi i spennende prosesser hvor innholdet i barnehage og skole fornyes. Dagens barn og unge skal ut i et arbeidsmarked hvor nye yrker dukker opp i et rivende tempo, og for å gi barn og unge en god ballast i møte med dette vil kommunen sitt fokus på endrings- og utviklingsprosesser i samspill med lokalsamfunn og næringsliv videreføres.

I jobben med å videreutvikle tjenestene i oppvekstsektoren vil det vektlegges å ha en erfarings-, forsknings- og kunnskapsbasert tilnærming. Det innebærer å bruke alle de data som eksisterer i sektoren, de erfaringer som finnes, og å kombinere dette med den nyere forskning i refleksjonsprosesser for å videreutvikle dagens tjenester. For å gi rom for denne tjenesteutviklingen blir det viktig at ansatte inngår i profesjonsfellesskap som sammen bidrar til å utvikle kollektiv omforent praksis.

Livslang læring vil si at en lærer hele livet. Å få muligheten til å tilegne seg ny kunnskap og utvikle sine evner gjennom hele livet er viktig. Dette gjelder både for de som allerede har en utdanning og for de over opplæringspliktig alder som trenger en grunnskoleopplæring.

Slik møter vi barn og unge i Verdal

Vi lever i dag i et digitaliserings- og informasjonssamfunn, et samfunn der brukermedvirkningen står sterkt og der autoritetstroen er mindre enn før. Dette er et gode for samfunnet som helhet, men også for den enkelte bruker av tjenester fordi man får et mer transparent samfunn forankret i demokratisk verdier.

Denne tidsånden i samfunnet gjør at det stilles store krav til kommunens ansatte i oppvekstsektorens relasjons- og kommunikasjonskompetanse. Dette da hvert enkelt barn og ungdom trenger skreddersydde løsninger for å bli møtt på en utviklingsstøttende måte. Dette forutsetter at laget rundt barna (foreldre- barnehage/skole og deres hjelpetjenester), klarer å samhandle til det beste for barnet. Slik samhandling er lettere å få til når hjelpere har et felles fag- og verdisyn med tanke på forståelsen av hva som fremmer og hemmer en god og trygg oppvekst.

Fra evolusjons- og utviklingspsykologien vet vi at mennesket er flokkdyr. Menneskets største fiende når det kommer til psykisk uhelse er ensomhet. Vi er våre relasjoner. Både traume, stress- og hjerneforskning, samt forskning på tidlig samspill og "tilknytning", forteller oss at ingenting er mer skremmende for et barn enn følelsen av å være forlatt og ensom i verden. Nyere forskning understreker særlig betydningen av følgende tre faktorer for forebygging av psykisk skjevutvikling hos barn:

- Resiliensforskningen understreker viktigheten av at barn har minst én trygg tilknytningsrelasjon for å kunne klare seg mot motstand i livet.
- Trygg tilknytning og trygge relasjoner, godt voksen-barn-samspill. Tidlig trygg tilknytning fungerer som en buffer mot motstand senere i livet.
- Mentalisering. Å mentalisere godt betyr at man har evnen til å se seg selv utenfra og barnet innefra samtidig. Mentalisering kan være å forstå at barn kan ha ulike grunner for samme atferd, at vanskelig atferd ikke betyr at barnet har dårlige egenskaper, men at noe er strevsomt på innsiden, eller at det kan dreie seg om misforståelser.

Samlet understreker den nyere forskningen viktigheten av at fremtidens oppvekstsektor tar hensyn til barns grunnleggende behov for trygge relasjoner. Barn blir trygge når de opplever å bli forstått og anerkjent - når voksne forsøker å forstå dem innenfra.

En felles faglig- og verdi plattform på tvers av oppvekstsektoren og tjenestene blir viktig i tida framover. En felles faglig - og verdiplattform har større potensial for å fremme god samhandling, som er en forutsetning for godt arbeid i oppvekstsektoren. Dette innebærer å søke en undrende, åpen og samhandlende holdning overfor barnet/ungdommen og dets foreldre der grunnholdningen er at:

«Det finnes ikke vanskelige barn, men barn som har det vanskelig» og «Alle barn er våre barn».

Det innebærer en grunnholdning preget av en forståelse av at barn og unge *ønsker* å samarbeide. Når de ikke gjør det så er det fordi de på et eller annet vis, enten hjemme eller i barnehage/skole, eller begge steder, lider overlast. «Mystisk» og «utfordrende» atferd hos barn og unge bør ses på som smerteuttrykk og et ikke-verbalt språk hos barnet/unge. Det er de voksnes ansvar å forsøke å forstå deres språk. I barn-voksen-relasjonen er det alltid de voksne som har ansvaret. Det er de voksnes ansvar å skape «laget» rundt barn og unge slik at de som trenger det får hjelp og slik at man sikrer at *alle* barn og unge føler seg sett av minst en voksen gjennom oppveksten.

Barnehage

Alle barn fortjener en god start. Barn og unge skal oppleve å lære, leke, utvikle seg og mestre. Trygge rammer er viktig. Trygge barn som trives, lærer bedre. Kunnskap gir den enkelte muligheter til å utvikle sine evner på best mulig måte og til å kunne leve et selvstendig liv.

Kunnskap er også avgjørende for samfunnsutviklingen, og det er selve grunnlaget for demokrati, verdiskaping og velferd. Gode barnehager og skoler som løfter alle barn uavhengig av bakgrunn, er de viktigste bidragene for å skape et samfunn med små forskjeller og like muligheter for alle

Barnehagen er første del av et helhetlig utdanningsløp, og i så måte har barnehagen en viktig funksjon i dagens samfunn.

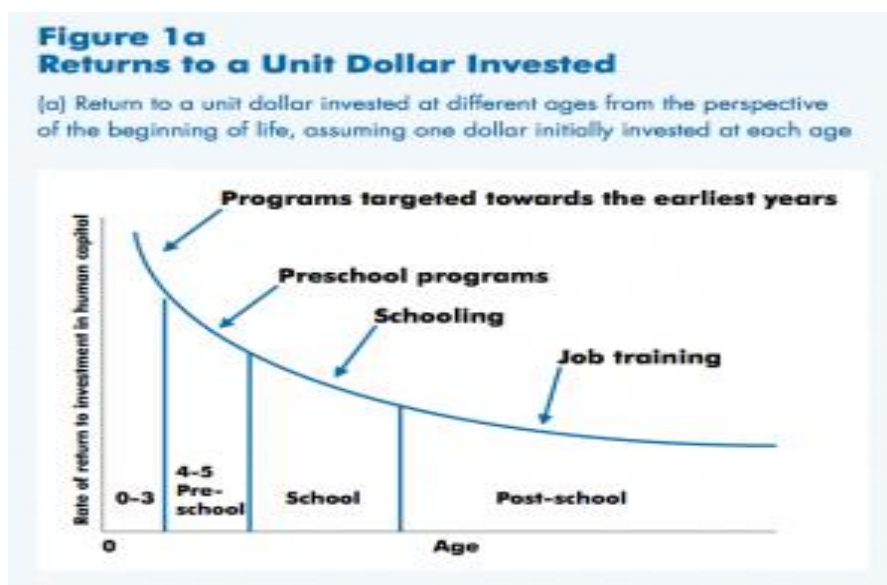
I Verdal er det ni kommunale og sju private barnehager. Kartet under viser den geografiske plasseringen av barnehager i Verdal.

Figur 21: Private og kommunale barnehager i Verdal kommune

Barnehageeier (Verdal kommune) har det overordnede ansvaret for at barnehagen drives i samsvar med gjeldende lover og regelverk, jf. barnehageloven § 7 første ledd. Barnehageeieren har dermed juridisk ansvar for kvaliteten på barnehagetilbudet.

Det er viktig å investere for framtid gjennom god kvalitet i barnehagetilbudet. Professor Arne Holte sier; "Som investeringsobjekt er et barn bedre en bank og børs". Nobelprisvinner i økonomi James Heckman har vist at det å investere i de alle minste barna er det som gir samfunnsmessig størst avkastning. En slik investering er ikke en utgift, den vil fremme kommende generasjoners inntekter. Dette er i tråd med FN sine bærekraftsmål som skal danne grunnlaget for fremtidige generasjoner.

Figur 21: Early childhood education and care - James Heckmans investment curve

Det er dokumentert gjennom norsk og internasjonal forskning at et godt pedagogisk tilbud i førskolealder har betydning for barnas kognitive, sosial og emosjonelle utvikling. Flere studier

dokumenterer at barnehage kan ha positive langtidseffekter, blant annet med hensyn til barnas utdanningsnivå og arbeidsmarkedstilknytning i voksen alder.

Målet er en trygg barnehage med kvalifiserte og omsorgsfulle voksne, en barnehage der barna kan leke og lære.

Regjeringen har som mål at alle barn og unge skal ha like muligheter til allsidig utvikling, uavhengig av bakgrunn og forutsetninger. Vi skal ha et utdanningssystem som bidrar til at alle kan oppleve mestring og verdien av kunnskap og fellesskap. Barnehagen skal tenne gnisten som trengs for at barn skal utvikle seg og lære, få et godt liv og bli godt rustet til utdanning og jobb.

[Rammeplan for barnehagen](#) trekker fram at barnehagens verdigrunnlag skal formidles, praktiseres og oppleves i alle deler av barnehagens pedagogiske arbeid. Barndommen har egenverdi, og barnehagen skal ha en helhetlig tilnærming til barnas utvikling. Barnehagens samfunnsmandat er ifølge rammeplanen å, i samarbeid og forståelse med hjemmet, ivareta barnas behov for omsorg og lek og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Lek, omsorg, læring og danning skal ses i sammenheng.

Å møte det enkelte barnets behov for omsorg, trygghet, tilhørighet og anerkjennelse og sikre at barna får ta del i og medvirke i fellesskapet, er viktige verdier som skal gjenspeiles i barnehagen. Barnehagen skal fremme demokrati, mangfold og gjensidig respekt, likestilling, bærekraftig utvikling, livsmestring og helse.

Viktige utviklingstrekk framover

Framover blir det viktig å forbedre kvaliteten på det ordinære, allmenpedagogiske tilbudet. Dette forutsetter at bemanningsnormen gjelder hele dagen, også i pedagogenes plantid.

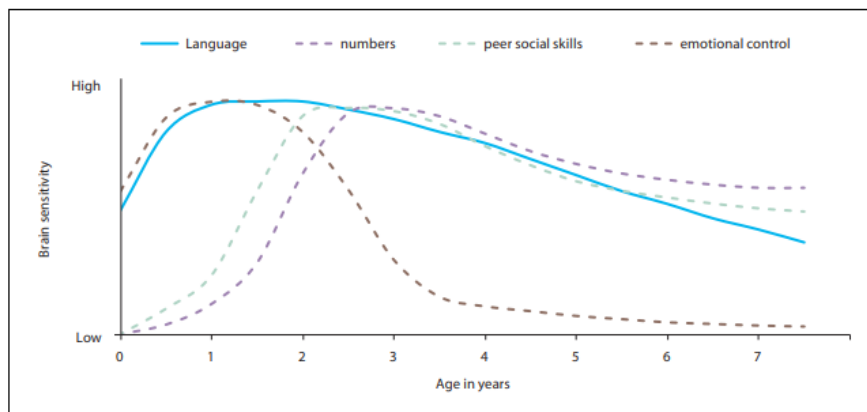
Lov om barnehager med forskrifter (inkludert Rammeplan for barnehagen) setter høye krav til ansattes kompetanse og barnehagenes kvalitet. Kunnskap, kompetanse og ferdigheter må være i kontinuerlig fokus og utvikling. Dette krever at det settes av tid og ressurser til ledelse og organisering.

Verdal kommune har mangel på bygg som tilfredsstiller dagens krav til standard på bygg, og krav til det pedagogisk arbeidet som skal foregå i og utenfor byggene. Bygninger og struktur er viktig for å kunne utnytte ressurser, og å etablere robuste fagmiljø.

Tverrfaglig innsats er viktig og riktig for å gi alle gode oppvekstvilkår og en god start i livet. Dette krever grundig tverrfaglig ledelse, planlegging og prioritering.

Alle barnehageansatte deltar nå i regional ordning for kompetanseutvikling i barnehager initiert av Utdanningsdirektoratet. Formålet er å utvikle organisatorisk læring. De ansattes kompetanse er den viktigste faktoren for barns trivsel og utvikling. Gjennom kollektiv kompetanseheving og prosessveiledning er målet å bygge robuste fagmiljø og drive barnehagebasert kompetanseutvikling.

Skal vi som kommune lykkes med å nå målet om en god utdanning og like muligheter for alle, må vi starte tidlig. De tre første årene i barns liv er hjernen på sitt mest formbare, og disse årene er avgjørende for videre utvikling og læring.

Figur 2.4 Hjernens sensitivitet de første leveårene

Kilde: OECD 2017a

Figur 22: Hjernens sensitivitet de første leveårene

Skole

I skolen er [Læreplanverket](#) fornyet. Læreplanverket består av overordnet del, fag- og timefordelingen og læreplaner i fag. Dette er forskrifter til opplæringsloven og skal styre innholdet i opplæringen.

Det fornyede læreplanverket betyr at skole skal bygge sin praksis på verdiene i skolens formålsparagraf:

- Menneskeverdet
- Identitet og kulturelt mangfold
- Kritisk tenkning og etisk bevissthet
- Skaperglede, engasjement og utforskertrang
- Respekt for naturen og miljøbevissthet
- Demokrati og medvirkning

Grunnoplæringen er en viktig del av en livslang dannelsesprosess som har enkeltmenneskets frihet, selvstendighet, ansvarlighet og medmenneskelighet som mål. Opplæringen skal gi elevene et godt grunnlag for å forstå seg selv, andre og verden, og for å gjøre gode valg i livet. Opplæringen skal gi et godt utgangspunkt for deltakelse på alle områder innenfor utdanning, arbeids- og samfunnsliv. Samtidig lever barn og unge her og nå, og skolen må anerkjenne barndommens og ungdomstidens egenverdi (Overordnet del av læreplan).

I Verdal er det åtte kommunale skoler:

Stiklestad skole (1.-7. trinn).

Leksdal skole (1.-7. trinn).

Ørmelen skole (1.-7. trinn).

Garnes skole (1.-7. trinn).

Ness/Vinne skole (1.-7. trinn).

Verdalsøra barneskole (1.-7. trinn).

Vuku oppvekstsenter (1.-10. trinn).

Verdalsøra ungdomsskole (8.-10.trinn).

I tillegg er Helgådal Montesorriskole etablert som privatskole i kommunen.

Rustet for framtidens arbeidsliv

Verdal kommune har et nærings- og samfunnsliv som etterspør kompetanse og det er viktig med et godt samarbeid mellom opplæring og nærings-/samfunnsliv. Behovet for kompetanser, som kreativitet, samarbeid, kommunikasjon, medborgerskap og kritisk tenkning er viktig for framtidens arbeidsliv. Dette gjør at opplæringen og fagene i skole må understøtte disse kompetansene gjennom variasjon i læringsmetoder.

Verdal kommune ble i 2016 kåret til årets entreprenørskommune i kjølvannet av prosjektet [Læring av Næring](#). Et godt samarbeid mellom skole og nærings- og samfunnsliv er avgjørende for å sikre både næringslivet og offentlig sektor god og riktig kompetanse for framtida. Det er også viktig for å synliggjøre mulighetene som ligger i arbeidslivet i Verdal, slik at flere kan velge en karrierevei som gjør at de blir i kommunen, eller flytter tilbake ved endt utdanning.

Tidlig innsats – hjelpetjenester

I henhold til Stortingsmelding 6 (2019-2020) – «Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO» er tidlig innsats og inkluderende fellesskap avgjørende for at alle barn og unge kan nå sine drømmer og ambisjoner. Barnehagen, skolen og SFO skal gi en god ramme for allsidig utvikling. Barna og elevene skal møte tydelige forventninger og få hjelp til å takle både medgang og motgang. Barna og elevene må ha voksne rundt seg som gir støtte og omsorg, enten de må ha hjelp til å finne seg en venn, delta i lek eller lære seg å lese, skrive og regne og forstå samfunnet vi lever i.

For de som trenger litt ekstra hjelp og støtte er det viktig at hjelpetjenestene kommer tidlig inn. Det anslås på landsbasis at 15-25 prosent av barn og unge trenger bistand i kortere eller lengre perioder. En helhetlig og koordinert innsats fra kommunen er viktig for å identifisere hjelpebehov og iverksette tiltak tidlig. I Verdal er helsestasjon, barnevernstjenesten og Pedagogisk / Psykologisk tjeneste (PPT) organisert under samme virksomhetsområde. Dette gir muligheter for samordnet, koordinert og tidlig innsats.

Ungdomstjenesten

Verdal har over år satset på forebyggende arbeid og nabokommuners svar på egne utfordringer er å «se til Verdal». I Verdal tar vi vare på ungdommer på mange arenaer, med ønske om å gi dem en god oppvekst og gode opplevelser – ikke kun tilby en «oppbevaringsarena».

Mange av tilbudene for ungdom er organisert under ungdomstjenesten.

Ungdomskontakten er to ansatte i fulle stillinger, som jobber både ettermiddag og helg.

Miljøteam ungdomsskole er også to ansatte og disse jobber hovedsakelig på dagtid og ambulerer mellom Verdalsøra ungdomsskole og Vuku oppvekstsenter, der de følger opp cirka 80-100 ungdommer med ulike type tiltak. Miljøteam tilbyr aktiviteter i skolens ferier og deltar på skolens

aktiviteter på ettermiddagstid. Ungdomshuset Panzer har fire ansatte i til sammen 200 prosent stilling. Panzer er åpent tirsdag, onsdag, torsdag og annenhver fredag. Huset har mellom 70-100 ungdommer innom i løpet av en åpningskveld.

Alle tiltak i ungdomstjenesten er «ikke-lovpålagte» forebyggende tiltak og det jobbes med relasjon som metode. Ansatte er voksne med tid, som er til stede for ungdom på ungdommens premisser og på ungdommens arena. Ansatte er til stede på arenaene skole, hjem og fritid, med hovedvekt på skole og fritidsarenaen. Mye av aktiviteten handler om å skape sosiale møteplasser for ungdom, skape inkluderende arenaer og motvirke utenforskap. Grunntanken er at alle tilbud skal være gratis for ungdom, slik at ungdom kan delta på arenaer uten krav til økonomi. Dette kan bidra til å utjevne sosiale forskjeller.

Når en ser på utviklingen framover er det ingenting som tilsier at ungdom vil oppsøke fritidsarenaen i mindre grad enn før. Flere kommer på aktiviteter, de bruker sosiale medier i mindre grad når de er til stede og kontakten med voksenpersoner oppleves som viktig for ungdommene. Ungdom søker ut og uttrykker et større behov for å være sosiale med hverandre. Ikke alle driver med organisert idrett eller annen organisert aktivitet og det er viktig å ha et tilbud for disse ungdommene også.

Ungdom vil fortsatt bruke mye tid på den digitale arenaen og ungdomstjenesten må bli enda bedre til å markedsføre tilbud og aktiviteter i de riktige kanalene. I arbeid med ungdom er det alltid en utfordring å være oppdatert på hvordan det er å være ung, hvilke arenaer de beveger seg på og hvor vi som voksne treffer ungdommer best. Vi må til enhver tid være åpen for at ungdommens kommunikasjonsplattformer endrer seg og vi må være fleksible på våre plattformer. Måten ungdom ønsker å kommunisere med voksne på endrer seg hurtig og dette må ungdomstjenesten tilpasse seg.

Ungdom og seksualitet er et område som er påvirket mye av den digitale utviklingen. Både ungdommer selv og ansatte i kommunale tjenester har spilt inn at ungdom i stor grad er «pornolært» og at de har mange spørsmål som omhandler «normalseksualitet». Ungdom ønsker mer seksualundervisning, tidlig og med fokus på hva som er normalt.

Ungdom er ungdom 24 timer i døgnet. I dag har vi gode forebyggingstiltak i ukedagene, mens det er færre tiltak i helgene. Aldersgrenser på offentlig fest har økt til 18 år, og utelivet lager i liten grad tilbud til ungdom i aldersgruppen 16-20 pga. dårlig kjøpekraft. Det er en utfordring å skape en relevant arena for denne målgruppen, som er en alternativ arena til alkoholdebutarenaer. I et slikt arbeid er det avgjørende å finne ungdomsstemmen, da det er ungdommen selv som er eksperter på å være ungdom.

24-timersungdommen utfordrer også kommunen til å styrke tverrfaglig arbeid. Ansatte i ungdomsarbeid har i samarbeid med andre kommunale tjenester god mulighet til å se «hele ungdommen» fordi vi opererer på ulike arenaer for ungdom. Mer tverrfaglig samarbeid kan gjøre oss mer målrettet i vårt arbeid og vil ha større treffsikkerhet i våre tiltak.

Ungdom er også ungdom når de er hjemme. Et godt foreldresamarbeid er en styrke for ungdommene og for de forebyggende tjenestene.

Voksenopplæring

Kommunen har ansvar for at alle over opplæringspliktig alder og som trenger grunnskoleopplæring får tilbud om det jfr. [opplæringslovens §4A](#). Dette vil være grunnmuren for å kunne ta mer formell utdanning.

I Verdal er det Møllegata voksenopplæring (MVO) som har dette tilbudet. MVO er en del av enheten Integrering og mangfold. De tilbyr opplæring i norsk og samfunnsfag til elever med rett og plikt, både de som er bosatt av Verdal kommune, og de som har flyttet hit fra andre land, ofte gift med nordmenn.

MVO har også ansvar for den kommunale voksenopplæringen for etniske nordmenn. Det tilbys også norskundervisning til innvandrere med plikt, for eksempel arbeidsinnvandrere. De betaler for undervisning, som ofte foregår på kveldstid. MVO har ansvar for spesialpedagogisk tilbud til voksne.

DuKan er opplærings- og praksisarena for flyktninger uten skolebakgrunn. Det undervises i norsk og samfunnsfag, samt at det produseres og selges diverse varer. I tillegg selges secondhand produkter.

For elever mellom 16-23 år har kommunen et samarbeid med Verdal videregående skole. Der tilbys opplæring både på grunnskole og videregående nivå. I tillegg er det et tilbud om forsterket norskopplæring.

Utfordringer og muligheter oppvekst og livslang læring

Oppvekst generelt

- Synkende barnetall krever omstilling i tjenestekområdene for å sikre bærekraftighet.
- En felles faglig og verdimestet plattform i alle tjenester for barn og unge kan bidra til å skape trygge voksne og trygge barn.
- Tidlig innsats må ligge til grunn for barnehagens og skolens arbeid.

Barnehage

- Kvaliteten på barnehagetilbudet har stor betydning for barnehagens effekt som arena for tidlig innsats.
- Bemanningsnormen er ikke regulert for hele barnehagens åpningstid.
- Flere av barnehagene i Verdal har bygg som er gamle og ikke egnet til barnehageformål.
- Kunnskap, kompetanse og ferdigheter må være i kontinuerlig fokus og utvikling.
- Mer fokus på tverrfaglig innsats.

Skole

- Et fornyet læreplanverk er tatt i bruk fra høsten 2020. Skole skal legge til rette for de tre tverrfaglige temaene folkehelse og livsmestring, demokrati og medborgerskap, og bærekraftig utvikling.
- Videreutvikle et godt samarbeid mellom skole og nærings- og samfunnsliv.

Ungdomstjenesten

- Tilstedeværelse på ungdommens arenaer er viktig for å fange opp signaler i ungdomsmiljøene.
- Det er behov for en oppdatert seksualundervisning i skolen og at undervisningen kommer tidligere i utdanningsløpet enn i dag.

- Få møteplasser for ungdom i aldersgruppen 16-20 i helgene.
- Uforløst potensiale i mer tverrfaglig samarbeid for å se «hele ungdommen».

Voksenopplæring

- Å ivareta og beholde nok kompetanse kan bli en utfordring for tjenesteleveransen når antall bosettinger er lavt.
- Å beholde mye av kompetansen som ligger i virksomhetsområdet til å bygge opp en tjeneste som tåler svingninger
- Fleksibilitet i tjenesteyting
- Styrke samarbeid med andre enheter/tjenester
- Styrke samarbeidet med frivilligheten
- Tilby tjenester til næringslivet (språk).
- Samarbeid om opplæring med nabokommuner

9. Helse, velferd og livskvalitet

Gjennom [St.Meld. 15 \(2017-2018\), Leve hele livet – en kvalitetsreform for eldre](#) ønsker Regjeringen å skape et mer aldersvennlig Norge og finne nye og innovative løsninger på de kvalitative utfordringene knyttet til aktivitet og fellesskap, mat og måltider, helsehjelp, sammenheng og overganger i tjenestene. Reformen skal bidra til at eldre kan mestre livet lenger, ha trygghet for at de får god hjelp når de har behov for det, at pårørende kan bidra uten at de blir utslitt og at ansatte kan bruke sin kompetanse i tjenestene.

Utviklingen i helse- og velferd er styrt av endringer i kommunens demografiske utvikling. Den prosentvise økningen fram mot 2040 viser en sterk økning i antall eldre 70 – 90 og eldre.

Veksten i de ulike aldersgruppene viser at Verdal kommune har en økning i alderen 70+ i perioden fram mot 2027 på cirka 100 pensjonister i året. Deretter kommer en økning i aldersgruppa 80+ i perioden fram mot 2040. 90+ øker i perioden 2031 – 2040.

Befolkningssammensetningen betyr mye for hvordan kommunens helse- og velferdstjenester skal utvikles for å opprettholde den norske velferdsmodellen. Færre innbyggere i yrkesaktiv alder vil blant annet gi utfordringer med tanke på framtidig arbeidskraft.

Nytt Bo- og behandlingssenter er planlagt ferdig høsten 2021. Dette er første fase i kommunens tjenestetilpasning for framtida. Ny vurdering av videre utbygging skal skje i 2021-22. Helsebygg som bygges fram mot 2035 skal understøtte kvalitet, driftseffektivitet og fleksibilitet slik at helse- og velferd svarer på de behov befolkningen til enhver tid har. Velferdsteknologiske løsninger som bidrar til at ansattes fagkompetanse brukes på rett oppgave til riktig tid med tanke på tjenestetilbudenes omfang, kvalitet og rekrutteringsevne. Utviklings- og innovasjonsbehovet i helse og velferd framover er stort. Nye helsebygg må være en viktig del av samfunnsutvikling i Verdal slik at vi skaper et inkluderende samfunn som også er aldersvennlig.

Lederutvikling er satt i system og framover skal det gjennomføres med årlige forventningsavtaler og fast veiledning av hele ledergruppa. Dette er avgjørende for endrings- og utviklingsarbeidet som helse og velferd må gjennomføre for å kunne løse utfordringene virksomhetsområdet står overfor fram mot 2040. Endring og utvikling av tjeneste-, fag-, arbeidsmiljø- og brukervedvirkningskulturer lar seg ikke gjøre uten denne innsatsen. Kommunens lederplattform med sine verdier og samhandlingsregler er rammeverket i dette arbeidet.

Kontinuerlig kompetanseutvikling er avgjørende for tjenestetilbudet i helse og velferd. Innsatsene er knyttet til kjerneoppgavene (allmennmedisinske- og pleie- og omsorgstjenester) i de ulike virksomhetsområdene og lederutvikling.

Velferdsteknologi

Morgendagens omsorgstjenester må legge til rette for at den enkelte tjenestemottaker i større grad evner å være en ressurs i eget liv.

Helse og omsorgstjenesten står ovenfor store utfordringer fremover. På grunn av den demografiske utviklingen forventes det økt tjenestebehov i den eldste aldersgruppen. Samtidig vil det ikke være tilstrekkelig med helsepersonell hvis vi ser på dagens organisering. For å møte disse utfordringene vil innføring av velferdsteknologi være en viktig satsing framover.

Teknologi vil være et viktig supplement i tjenestetilbudet, slik at de menneskelige ressursene i større grad kan brukes mer målrettet til helse- og omsorgsoppgaver. Verdal kommune har som mål å være en foregangskommune i utviklingen og bruk av velferdsteknologi, jf. Kommunedelplan helse og velferd 2015-2030.

Satsingen skal oppleves som en ressurs for innbyggerne sitt tjenestetilbud. For å oppnå dette er det viktig at tjenesteutviklingen skjer i samarbeid med tjenestemottakerne på individ-, gruppe- og systemnivå. På individnivå skal tjenesten velferdsteknologi gi tjenestemottakeren innflytelse på valg, utforming og tilpasning av teknolog, slik at den enkelte får ivarettatt sin selvstendighet, myndighet og kontroll over eget liv. På gruppe-/tjenestenivå skal det inngås et likeverdig samarbeid med tjenesteapparatet, og være aktivt deltakende i planleggings- og beslutningsprosesser. På system-/politisk nivå skal brukervedvirkning tydeliggjøres før det fattes beslutninger gjennom de råd og utvalg som er relevant for saken, for eksempel Eldrerådet, Rådet for likestilling av funksjonshemmede, Ungdomsrådet, Innvandrerrådet.

Digitalisering av helse- og velferdstjenester handler om å fornye, forenkle og forbedre. Velferdsteknologi er en del av dette. Brukervennlighet er et nøkkelord, både for innbyggere som skal benytte seg av tjenesten, og ansatte som skal ha teknologien som et supplement til sin utøvelse av tjenestene.

Fastlegeordningen

Helse og omsorgstjenesteloven pålegger kommunen å sørge for at personer som oppholder seg i kommunen tilbys nødvendige helse- og omsorgstjenester. Inkludert i dette er allmennlegetjenester i form av fastlegeordning og legevakt, samt krav til andre kommunale legetjenester som kommer fram gjennom at tjenestene skal organiseres faglig forsvarlig eller gjennom spesifikke forskrifter som f.eks. legetjeneste i sykehjem.

God tilgang på legetjenester av høy kvalitet er et av flere premisser for gode helsetjenester i kommunen.

Stabilitet og kvalitet i legetjenestene er også sentralt for god samhandling, både innad i kommunehelsetjenesten og mot spesialisthelsetjenesten, slik at befolkningen får god behandling til rett tid og på rett nivå.

Ifølge SSB gikk befolkningen til fastlege i snitt 2,7 ganger i Nord-Trøndelag og 2,6 ganger i landet som helhet. De eldre går oftere til lege, og dersom man legger gjennomsnittlig legesøkning for de ulike aldersgruppene i Nord-Trøndelag i 2016 til grunn vil dette føre til følgende utvikling i antall konsultasjoner hos fastlege i Verdal fram mot 2030 hos befolkningen over 50 år. Det må påregnes en økning i antall konsultasjoner, særlig konsultasjoner for personer mellom 80 og 89 år. Totalt antall konsultasjoner hos fastleger i Verdal var 44500 for alle aldersgrupper i 2018.

Verdal Kommune har pr mai 2019 14 fastlegehjemler, fordelt på fire legesentre. Alle fastlegene er selvstendig næringsdrivende og har individuell avtale om allmennpraksis i fastlegeordningen med Verdal Kommune. Fra sommeren 2018 til d.d. er to av fastlegehjemlene sagt opp, og kommunen har ingen avtale med fast lege på grunn av rekrutteringsvansker. Begge hjemlene er betjent av vikarer. Fra sommeren 2020 er ytterligere to hjemler oppsagt, og rekrutteringsarbeid pågår. Verdals fastleger har gjennomsnittlig 1068 (500 – 1400) pasienter på lista. 9 av hjemmelsinnehaverne er spesialister i allmennmedisin, de øvrige under spesialisering.

Kommunens [Temaplan for legetjenesten](#) beskriver utfordringsbildet som kan oppsummeres til at kapasiteten i tjenestene vil måtte øke, man må derfor både beholde de som finnes per i dag og rekruttere nye. Samtidig må tjenestene utvikles til både å håndtere oppgavene som kommer og til å påvirke utviklingen. Dette må skje i nært samarbeid mellom legene og ledelsen i kommunen, siden utviklingen i legetjenesten må henge sammen med øvrige tjenester med gjensidig påvirkning.

I temaplanens kapittel 6 er det beskrevet ulike former for organisering av fastlegetjenesten og kostnadsvurderinger.

Boligsosiale perspektiver

I henhold til Stortingsmelding nummer 23 er det et politisk mål i Norge at flest mulig skal få muligheten til å eie sin egen bolig. Åtte av ti eier sin egen bolig. Andelen boligeiere er langt høyere blant husstander med høy inntekt enn med lav inntekt.

Med tanke på månedlige boustgifter og av skattemessig grunner, er det lønnsomt å eie bolig. Det er derfor et mål at flere skal kunne eie egen bolig. Boligmarkedet kan imidlertid være vanskelig å komme inn på for enkelte grupper. Dette fører til at noen har behov for kommunal bistand for å kunne kjøpe bolig. God helse og livskvalitet henger sammen med hvordan vi lever og bor. Å eie bolig kan også forebygge at dårlige levekår går i arv.

Samtidig er det slik at noen har behov for å leie bolig, og noen har behov for å leie kommunal bolig. Kommunene har plikt til å bistå vanskeligstilte på boligmarkedet med å skaffe bolig (i henhold til Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen § 15 og Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester § 3-7).

Etterspørselen etter boliger til vanskeligstilte varierer noe. Det er ikke lenger venteliste på kommunal utleiebolig, og kommunen disponerer per januar 2020 flere kommunale utleieboliger enn det er

behov for. Dette er kommet som en følge av det strategiske arbeidet med å bistå vanskeligstilte på boligmarkedet med å skaffe seg egen eid eller leid bolig.

Samtidig er deler av den kommunale boligmassen vurdert som lite egnet for noen av dem som fortsatt har behov for kommunal utleiebolig. Det kan derfor noen ganger ta tid før kommunen klarer å tildele en egnet bolig, eller at det blir tildelt en annen bolig enn det som er vurdert som best egnet. Dette skyldes blant annet at det er flere boligkomplekser med mange utleieboliger på et lite område.

Det er derfor utarbeidet og iverksatt en omdanningsplan for de kommunale utleieboligene. I henhold til planen er flere av boligområdene solgt, og det er planlagt ytterligere salg. Det er vurdert at det er behov for flere enkeltstående boenheter, samt leiligheter i ordinære borettslag. Dette arbeidet er også i gang. Fremover vil det kjøpes og bygges boliger som skal føre til økt integrering av kommunale boliger i de allerede etablerte boligområdene.

Startlån og tilskudd til etablering er viktige boligsosiale virkemidler som hjelper mange som er vanskeligstilt på boligmarkedet til å få kjøpe og beholde egen bolig. Verdal kommune mottar søknader om, og vedtar rett til, startlån og tilskudd til etablering i henhold til forskrift, Husbankens veileder og kommunens egne retningslinjer.

I 2019 ble det gitt forhåndstilsagn på totalt 48 153 405 kroner. Dette nivået er planlagt videreført.

Husbanken har også lån og tilskuddsordninger rettet mot kommunene, som blant annet investeringstilskudd til eldre, omsorgsboliger og tilskudd til kommunale utleieboliger. Dette bidrar til at kommunene kan tilby innbyggerne i kommunen et godt velferdstilbud.

Utfordringer og muligheter helse, velferd og livskvalitet

- Alderssammensetningen i befolkningen vil være utfordrende, både veksten i antallet eldre og nedgangen i barnetall. Hvordan velferdsressursene skal fordeles, blir en utfordring.
- Kommunen må bidra til ei samfunnsutvikling hvor befolkningen kan ivareta og bedre sin helse, slik at behovet for helsetjenester reduseres.
- Framtidas eldre vil ha flere ressurser å møte alderdommen med, og de ressursene den eldre delen av befolkningen vil ha, må tas i bruk.
- Utfordringene innen helsesektoren er sammensatte og kan bare løses ved å koordinere de forebyggende innsatsene innenfor det offentlige, og i samarbeid med frivillige organisasjoner.
- Ta i bruk velferdsteknologi.
- Sikre en bærekraftig legetjeneste.
- Økt integrering av kommunale boliger i de allerede etablerte boligområdene.
- Utforske mulighetene innenfor Husbankens virkemidler i enda større grad, særlig med tanke på å få barnefamilier inn i egen eid bolig.

10. Kultur

Innledning

Ett av målene i Trøndelagsplanen er: «I 2030 er kunst og kultur en viktig drivkraft for samfunnsutviklingen i Trøndelag». Kulturens rolle i samfunnet er viktig. Kultur har ikke bare en verdi i seg selv, men handler også om identitet, historie, demokrati, folkehelse og at kultur har en samfunnsbyggende kraft. Dette gjelder ikke minst i verdalssamfunnet.

Forskning viser at ulikhet i økonomi og levevaner bidrar til sosial ulikhet i helse og samfunnsdeltakelse og at disse forskjellene følger med hele livsløpet. Samtidig slår forskningen fast at deltakelse i kultur og idrett har helsefremmende effekter og bidrar til utjevning (HUNT).

Deltakelse – kobling dødelighet

Kultur kan også bidra til attraktivitet og bolyst gjennom møteplasser i lokalsamfunnet og kulturelle aktiviteter.

Kultur i Verdal

Ifølge Norsk kulturindeks for 2018 bruker Verdal kommune 3,8 prosent av totale netto driftsutgifter på kultur. Dette er lavere enn snittet for Norge som er på 4,0 prosent.

Verdal kommune scorer bedre enn gjennomsnittet på museum, scenekunst og kino, mens vi ligger lavere enn gjennomsnittet på kulturskole, frivillighet, Den kulturelle skolesekken og sentrale tildelinger. Eksempelvis har korpsene hatt en medlemsnedgang på 30 prosent siden 2012 (mot en nedgang på 7 prosent i hele landet).

Kulturindeksen viser at innbyggerne i Verdal er mest fornøyde med muligheten til å gå på kino, konsert og teater, og minst fornøyd med muligheten til å gå på museum, kunstutstilling og lignende. Tilfredsheten samlet var høyest i 2013, og har vist en fallende tendens på de fire årene med målinger. I innbyggerundersøkelsen Folkestemmen 2020 svarer 87 prosent at de mener det er god tilgang på kulturelle aktiviteter i Verdal.

Av kommunene i Trøndelag er Verdal kommune den kommunen som har tredje dårligst anleggsdekning per innbygger. Det har vært en nedgang i aktive utøvere i organisert idrett i kommunen de senere årene og det er behov for større mangfold i anleggsutvikling og anlegg for egenorganisert aktivitet.

Forskning viser at over halvparten av brukerne faller fra om avstanden er lenger enn 500 meter til nærmeste tursti, turområde, grøntområder eller gang/sykkelveg som henger sammen med turstier. Kommunen skal i gang med kartlegging av turstier-/veger. Dette vil danne grunnlag for status og fremtidige behov for tilrettelegging.

I innbyggerundersøkelsen svarer 96 prosent at de mener det er gode muligheter til å drive med fysisk aktivitet i Verdal og tilgang til grøntområder og turstier er av de fremste årsakene til at respondentene vil anbefale andre å flytte til sitt nærområde. Dette underbygger viktigheten av tilrettelegging av friluftsområder i folks nærområder, for å senke innbyggernes terskel for å drive med fysisk aktivitet.

I Verdal kommune er kulturkontoret tillagt et bredt ansvar på kulturområdet, og oppgavene som prioriteres kan fordeles på støtte-/veiledningsfunksjon opp mot kulturlivet - spesielt frivillige organisasjoner, arrangement/kulturformidling, driftsfunksjon, informasjon/representasjon eksternt og utvikling av nye tiltak og arenaer.

Halvparten av kulturbudsjettet er bundet til faste tilskudd til anlegg og kulturarenaer, der 25 prosent av kulturbudsjettet går til Stiklestad Nasjonale Kultursenter. Rammevilkårene har økt noe for idretten generelt, mens rammevilkårene for den øvrige delen av frivillige kulturorganisasjoner i Verdal har stått stille.

Kulturminner er viktige identitetsbærere og rike kilder til kunnskap, opplevelse og verdiskaping. Kulturminner bidrar til å gjøre et sted interessant for både innbyggere og besøkende og kan gjennom og gi oss forståelse av tidligere generasjoners liv, styrke vår identitet og tilhørighet. I tillegg kan de bidra til lokal verdiskaping og næringsutvikling.

Verdal er en kommune rik på kulturminner og disse skaper identitet hos verdalingen. Det er derfor viktig å bevare og utvikle kulturminnene i et langsiktig og bærekraftig perspektiv. Samtidig er framtidens kulturminner viktige å kartlegge, det være seg arkitektur og kulturminner fra nyere tid.

Det arbeides for tiden med en Temaplan for kulturminner, og denne er planlagt ferdigstilt i desember 2021.

En kultur i utvikling

Norge i tusen år – nasjonsjubileet 2030 er den største begivenheten i vår tid, og en mulighet for å utvikle hele verdalssamfunnet. Det kan bidra til å styrke identitet, og til at Verdal er et sted hvor det er attraktivt å bo, arbeide og besøke. Kjernen i nasjonaljubileet 2030 vil være Stiklestad Nasjonale Kultursenter. SNK som konsolidert museum må forberedes og videreutvikles for å gjøres i stand til å ta en aktiv og offensiv rolle i tiden fram mot, under og etter nasjonsjubileet.

Dagens kompliserte samfunn fører til at mange faller utenfor. HUNT viser at folks levealder og livskvalitet forbedres ved kulturdeltakelse, både når de er aktive utøvere og publikum. Forskning, blant annet fra HUNT, viser at kulturdeltakelse øker livskvaliteten, gjør folk mer tilfredse med livet og bidrar til mindre forekomst av ensomhet, angst og depresjon. Ikke-deltakelse i kulturaktiviteter og tilbud er således en utfordring for folkehelsen. Det er også en utfordring å legge til rette for at flest mulig kan være utøvere og deltakere ut fra egne ønsker og behov og egen mestringsevne.

Mange eldre flytter til leiligheter i sentrum. Dette gjør det viktig å skape sosiale og kulturelle møteplasser for å motvirke ensomhet og for å ta ut potensialet i eldresressursen. Verdal kommune har et godt grunnlag og kan videreutvikle en aktiv og sosial seniorkultur. Det er lagt et godt grunnlag for og med at eldre utøver kulturaktivitet. Det ligger et potensiale i å utvikle dette videre slik at enda flere lever et aktivt og selvstendig liv og er en ressurs i eget og andres kulturliv.

I dag er det en tendens til at folk går bort fra medlemskap i lag og foreninger og til å «shoppe» kulturaktiviteter, samtidig som den frivillige innsatsen retter seg inn mot prosjekter og enkeltarrangement. Det er en utfordring å sikre deltagelse i organisasjoner for å opprettholde kontinuitet og robusthet med tanke på framtiden.

Covid-19 truer eksistensgrunnlaget for aktørene i kulturnæringene. Pandemien gjør det vanskelig å opprettholde aktivitet i frivillige lag og organisasjoner. Dette utfordrer økonomien i driften og frafall/manglende rekruttering av medlemmer.

Det frivillige kulturlivet er en identitetsbygger i verdalssamfunnet. Det frivillige kulturlivet og kommunen må ha en aktiv samhandling for at det fortsatt skal være en skapende og inkluderende kraft. Potensialet i denne ressursen kan bli enda større enn i dag ved at kommunens rolle som tilrettelegger for frivillighetsarbeid styrkes.

Det er mye som tyder på at mangfold i anlegg, aktiviteter og tidspunkter for å kunne trene på egne premisser er noe som blir mer og mer aktuelt, og større satsing på slike anlegg er viktig. Lokalisering av anlegg ved skoler eller i relativ nærhet til der folk bor og oppholder seg gir god utnyttelse av anleggene. Åpne, tilgjengelige og godt utformede nærmiljøanlegg, slik som Vinne aktivitetspark, med innbydende aktiviteter og sosiale rom har stor betydning for aktivitetsnivået til barn og unge. Med bygging/ rehabilitering av nye skoler i Verdal er det mulighet for å utvikle anlegg på lignende måte.

Kulturskole

Det er ca 300 elever i kulturskolen. Dette er fordelt på et ti-talls elever på kunstfag, rundt 30 på dans, mens resten er å finne på musikkfagene (instrumentalopplæring og samspill).

Kulturskolen gir tilbud om undervisning i de fleste skolene i Verdal i tillegg til egne lokaler på Tindved. Cirka 80 elever får undervisning ved Leksdal, Vinne/Ness, Verdalsøra, Vuku, Stiklestad og Ørmelen.

Kulturskolens lokaler på Tindved kan lånes ut til flere lag, organisasjoner og enkeltpersoner.

Søkertallet til kulturskolen på landsbasis er synkende. Det er også to andre trender det er viktig å ta hensyn til: Elevene shopper i stadig voksende grad. Likeledes vil stadig flere få opplæring via opplæringsvideoer som ligger åpent på internett (f.eks. YouTube).

Kulturskole-Norge endres. Nye fag finner seg plass i kulturskolene. Musikkteknologi, ny-sirkus er blant de siste fagene som har kommet til. Blant de tilbudene vi regner med at vi kan komme til å tilby i løpet av kort tid, finner vi musikkproduksjon (studioopptak og lydmix) og kanskje også live-mix.

Verdal kulturskole har hverken breddetilbud eller fordypningstilbud. Dette ligger i rammeplanen for kulturskolen «Mangfold og fordypning», som flere kommuner har vedtatt at skal være veiledende for sin kulturskole.

Bibliotek

Biblioteket har de siste årene gått fra å være et sted for utlån av fysiske medier, til en arena for å være, lære og oppleve. Vi har stor aktivitet og høye ambisjoner ut fra midlene vi har til rådighet. Publikum omfatter en svært variert gruppe, det er alt fra de som kommer for å få gjort viktige ting, som nødvendige skanninger, bruke pc, og låne bøker for å lære norsk, ta lappen og hjelpe barna med leksene, til de som kommer for underholdning, selvrealisering og annerkjennelse. Alt er like viktig, for den det gjelder.

Tall fra folkebibliotekstatistikken viser at antall besøkende på biblioteket i fjor var 63 339. Dette tilsvarer 4,2 besøk per innbygger og er litt høyere enn i kommunene Norsk kulturindeks sammenligner oss med. Likevel er besøket synkende i Verdal, mens det på landsbasis er stabilt. Utlånet pr innbygger er også synkende, men likevel 30 prosent over landsgjennomsnittet. Halvparten er utlån av bøker for barn. Biblioteket hadde 3314 aktive lånere, som sto for 86 188 utlån i 2109, det betyr i gjennomsnitt 5,8 utlån per innbygger. Antall deltagere på arrangementer har vært tydelig stigende de siste tre årene. I 2019 hadde biblioteket 9148 deltakere på til sammen 145 arrangement, høyest av kommunene vi sammenlignes med.

Kommunens utgifter til biblioteket hatt en realnedgang på 5,3 prosent. Budsjettet har dreid fra å bruke mindre på innkjøp av medier, til å bruke mer på aktiviteter og personalressurser. Dette har vært nødvendig for å kunne holde tritt med nasjonale føringer for utvikling i biblioteksektoren, der

bibliotekene i større grad skal drive aktiv formidling, være en kulturell arena og uavhengig møteplass for samtale og debatt.

Meråpent bibliotek er en utvikling vi ser over store deler av landet. Meråpent betyr at biblioteket kan ha åpent uten personale til stede (f.eks. fra klokken 8 -23). Bibliotekbrukere med avtale kan låse seg inn med lånekort og fritt benytte rommet og tjenestene, uavhengig av åpningstid. Gjennom meråpent bibliotek får vi sørget for at både møteplassen og den fysiske samlingen blir tilgjengelig flere timer i døgnet.

Utvikling av lokalene for biblioteket blir viktig for å kunne bruke lokalene til arrangement, bli mer tilgjengelige, samt gjøre de besøkende mer i stand til å klare seg på egen hånd slik at bibliotekets ansatte kan drive med mer aktiv formidling. Det samme gjelder videreutvikling av tilbudet vi har digitalt, både når det gjelder lån, arrangement og formidling.

Utfordringer og muligheter kultur

Kultur generelt

- Nasjonaljubileet 2030 gir store muligheter til å utvikle Verdal på flere områder. Det er viktig at dette har en bred forankring i kommunen.
- Det er et potensiale i å bruke kultur i enda større grad i samfunnsutviklingen og i folkehelsearbeidet.
- Økende antall eldre flytter til sentrum. Dette krever nye møteplasser og at kommunen evner å se muligheten i eldreressursen.
- Tilrettelegging for egenaktivitet viktig framover, da trenden går i retning mindre organisert aktivitet, særlig for voksne.
- Frivilligheten er et av Verdals sterkeste fortrinn. Det krever en bedre tilrettelegging fra kommunen, slik at frivillighetspotensiale kan forløses.

Kulturskole

- Mer innovasjon i kulturskolen for å kunne gi et tidsriktig tilbud. Dette krever ressurser til utvikling.
- Øvingsmuligheter, lager og treffpunkt for lag og organisasjoner som holder til på Arken. På sikt skal Arken selges, og vi ser at det vil være mange som blir husløse som en følge av dette.
- Vi ønsker å opprettholde et godt tilbud om desentralisert undervisning. I framtiden kan skoledagen forandres slik at elevene vil kunne få undervisning i løpet av den tiden de er på skolen.
- Bruke kulturskolen i inkluderingsarbeid (opplæring i norsk/vestlig kultur som workshops til voksne – eller opplæring i ikke-vestlig kultur for å styrke innvandreres egen-identitet).
- Om noen år flytter teaterutdanninga ved Nord Universitet til Røstad. Dermed blir det ledige lokaler i den gamle mølla (Tindved). Disse lokalene kan brukes som lager, kontorplass, møterom og øvingsrom til lag og organisasjoner. Bygningen har potensiale til å bli et levende kulturhus, med kulturskole og kulturkontor som navet i all aktivitet på huset.
- Ved bygging av nye skoler og ombygging av eksisterende må kulturskolen hensyntas med lokaler som kan brukes av kulturskoleelever også mens andre elever har ordinær undervisning.
- At elevene shopper aktiviteter er en trend som kulturskolen kan møte med å gi tilbud om kort-kurs i forskjellige fag. Da kan elevene finne aktiviteter som er tidsavgrenset og som kan dekke behovet for shopping. Dette kan for eksempel være gitarkurs, musikkproduksjon (lyddopptak og studioarbeid), samspill og prosjektkor for barn og unge.

- Videre kan tilbudet om samspill utvides, slik at de som lærer instrument på nettet, får prøve seg i samspill. I samspill og annen samhandling med barn og unge ligger det også et sosial aspekt som er viktig.

Bibliotek

- Flere verdalinger må oppdage og bruke biblioteket sitt. Mange går glipp av mye fordi de ikke vet hva biblioteket kan være for dem.
- Fortsatt få mulighet til å bidra i skolebibliotekene.
- Samarbeide med Den Kulturelle Skolesekken.
- Utvikle møteplassfunksjonen enda mer, arenautvikling for å skape aktivitet i sentrum.
- Effektivisering gjennom digitalisering og kompetanseheving på digitale verktøy.

11. Nærings- og arbeidsliv

Innledning

Fremfor alt har næringslivet direkte betydning for verdiskaping og sysselsetting i vår region. Samtidig påvirker næringslivet alle samfunnsområdene; den har stor betydning for folkehelsen og er avgjørende for at kommunene kan ha en positiv utvikling som innbyggerne vil identifisere seg med. Næringslivet i et samfunn har betydning for bosettingen, bolyst og barn og unges oppvekstvilkår. Det har videre betydning for deltakelsen i – og som bidragsyter til – kulturlivet og i det frivillige organisasjonslivet.

Kommunen er en viktig tilrettelegger for næringslivet og for næringsutviklingen. Dette skjer blant annet gjennom å tilrettelegge for næringsarealer og infrastruktur i planverk, tilrettelegging for gründere gjennom førstelinjetjeneste og inkubatortjenester, tilgang til rådgivningstjenester for eksisterende næringsliv, å bidra til utvikling av faglige og entreprenørielle ferdigheter, støtte til næringsutviklingsprosjekt gjennom regionalt næringsfond, utvikling av samhandlingsarenaer, å ivareta vertskapsrollen for ulike typer offentlig virksomhet, sikre god beredskap i både gode og dårlige tider.

Indirekte har andre typer kommunale tjenester og ansvarsområder også stor betydning for næringslivet, som veg- og transportløsninger, infrastruktur, skoler, barnehager, kulturliv, helsetilbud og beredskap. Beslutninger i eksisterende og nye næringer påvirkes også av hva slags omdømme kommunene har, hvordan tilgangen på arbeidskraft og kompetanse er og om det finnes tilstrekkelig med bomuligheter og boligområder.

Pendling

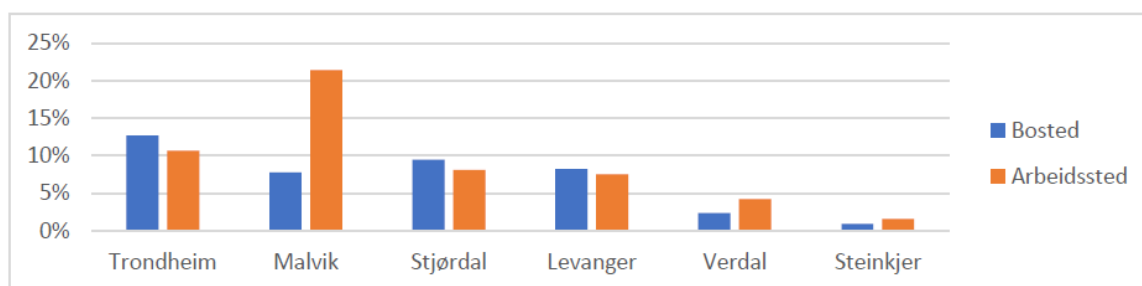
37 prosent av innbyggerne i Verdal pendler ut fra bokommunen for å komme til jobb. Korte avstander i regionen gir et større arbeidsmarked. Tabellen under viser at det særlig er en utstrakt pendling mellom Verdal og Levanger. Dersom dette sees opp mot næringsstrukturen i de to kommunene, er det grunn til å anta at verdalingene pendler til sykehuset og universitetet, mens levangsbyggen pendler til jobber i industrien og byggebransjen i Verdal.

Bosted	Arbeidssted	Antall pendlere
--------	-------------	-----------------

Verdal	Levanger	1258
Levanger	Verdal	985
Verdal	Steinkjer	442
Steinkjer	Verdal	428
Verdal	Inderøy	167
Inderøy	Verdal	370

Tabell 4: Pendling på Innherred

Figuren under viser endringer i antall arbeidstakere som bor i kommunene og endring i hvilken kommune de jobber. Dersom blå søyle er større enn den røde søylen, greier ikke kommunen å skape nok arbeidsplasser for de som flytter hit. Det motsatte gjelder for Verdal. Verdal har økt antall arbeidsplasser mer enn antall innbyggere.

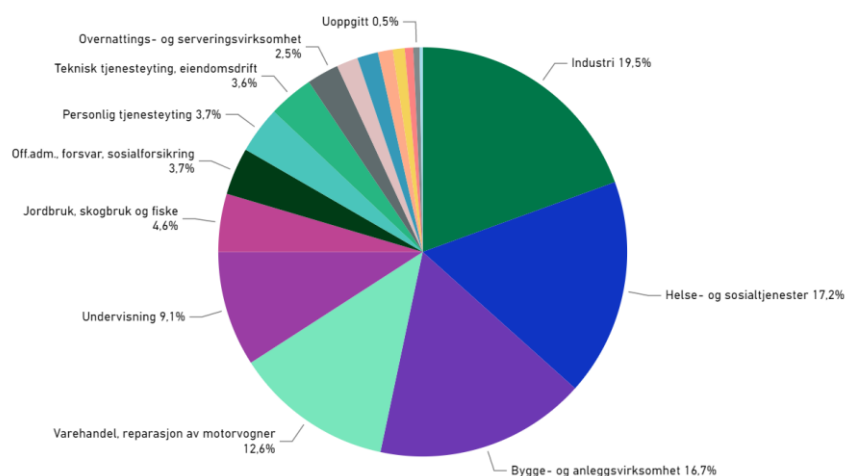
Figur 23: Prosentvis endring i antall arbeidstakere i perioden 2008-2018, målt i bosted og arbeidssted.

Dette viser at Verdal har lyktes i å få etablert mange arbeidsplasser. Det synliggjør samtidig potensialet for å synliggjøre kommunen som en attraktiv bokommune i enda større grad.

Næringsstruktur

Trøndelag er en av regionene som har økt mest i antall sysselsatte de siste ti årene, med hele 6,5 prosent.

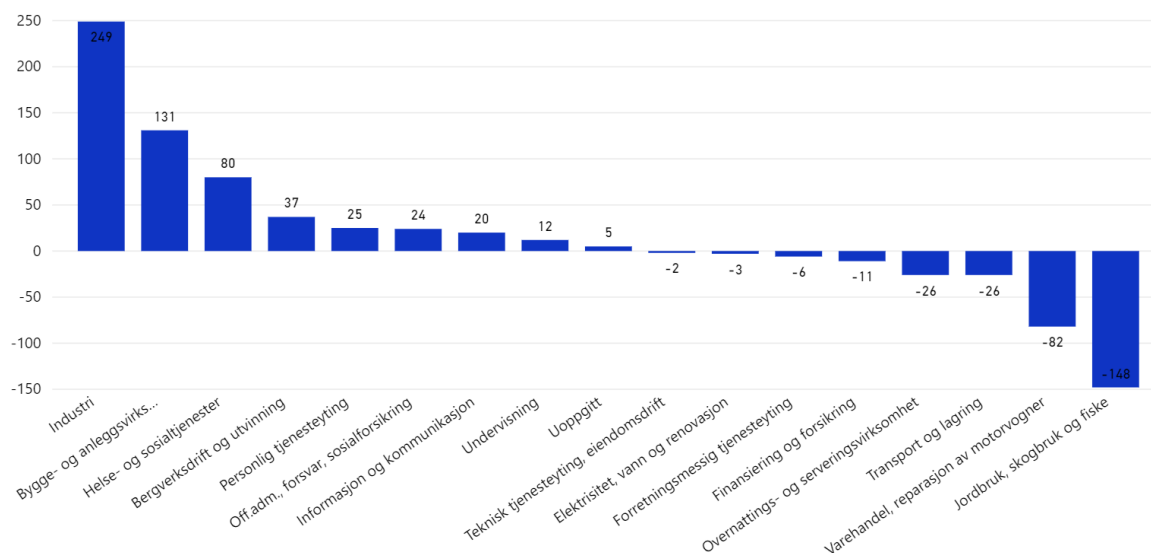
I Verdal arbeider 70 prosent av de sysselsatte innenfor privat næringsliv. Figuren under viser hvordan sysselsettingen fordeler seg på ulike næringer og sektorer.

Figur 24: Sysselsetting fordelt på næringer

Figuren under viser endringer i sysselsettingen innenfor ulike næringer fra 2009-2019 i Verdal. Den største nedgangen i antall sysselsatte finner vi i landbruket. Der har det skjedd en effektivisering. I tillegg er det en nedgang i varehandel og reparasjon av motorvogner.

Den største økningen i antall sysselsatte har kommet i industrien og bygg- og anleggsvirksomheten, men også noe innenfor helse- og sosialtjenester.

Figur 25: Endring i sysselsatte fordelt på sektor i perioden 2009-2019.

Industri

Verdal er en stor industrikommune, med landets tredje største industripark lokalisert på Ørin.

2019-tallene viser at 194 bedrifter holder til på området og at de omsetter for åtte milliarder kroner i året. Industri og bergverksdrift, handel og service, samt bygg og anlegg utgjør de tre største bransjene i næringsparken som i sum sysselsetter over 3 090 personer. Antallet selskap har økt med 54 siden 2010 og med 140 siden 1999.

I 2019 ble det investert 347 millioner kroner i industriparken i Verdal. I gjennomsnitt er det investert 285 millioner kroner i året de siste fem årene. Det genereres også store midler til forskning av aktørene ved industriparken. I 2019 utløste [Industrinavet](#) (tidligere Kompetansekraft Verdal) 200 millioner kroner til forskning og utvikling.

Landbruk

Verdal er en stor landbrukskommune, både gjennom produksjon og antall sysselsatte direkte og indirekte i landbruket. Utviklingen i landbruksnæringa i Verdal følger resten av landet, med færre gårdsbruk og bønder, samtidig som produksjonen opprettholdes i stor grad. Dette skyldes både økt mekanisering og automatisering, samt at større enheter leier jord og dermed kan øke sin produksjon. Tabellen under viser utviklingen i husdyrproduksjon i kommunen.

Husdyrproduksjon i Verdal	2010		2019	
	Antall foretak	Antall dyr	Antall foretak	Antall dyr
Mjølkekyr	78	2013	57	1757
Ammekyr	48	859	51	1121
Søyer	60	4787	61	6229
Slakta lam	57	4810	61	10548
Purker	54	3843	56	2583
Slaktegris	71	52997	52	45141
Verpehøner	4	16521	9	25568
Slaktekylling	13	1360187	8	917465

Tabell 5: Utviklingen i husdyrproduksjon i Verdal fra 2010-2019

Verdal har god jord for grønnsaksproduksjon og det er attraktivt å leie jord i kommunen. Særlig er det grønnsaksbønder fra Levanger som leier areal i Verdal. Tabellen under viser utviklingen knyttet til arealbruk innen jordbruket i Verdal. Vi ser at det har vært en økning i produksjon av både potet, grønnsaker og grovfor/gress.

Areal (i antall dekar)	2010	2019
Korn	39441	36063
Grovfor/gress	42811	46861
Potet	981	1193
Grønnsaker	107	145
Annet	27	18
SUM	83367	84280

Tabell 6: Utviklingen i arealbruk i Verdal fra 2010-2019

Verdal har et produktivt skogareal på 434 675 da og i 2019 ble det avvirket 25 985 kubikkmeter i Verdal (SSB, 2019), mens produksjonsevnen er på 150 000 kubikkmeter (anslag gjort basert på gjennomsnittlig produksjonsevne i Norge ganger dekar produktivt skogareal i Verdal).

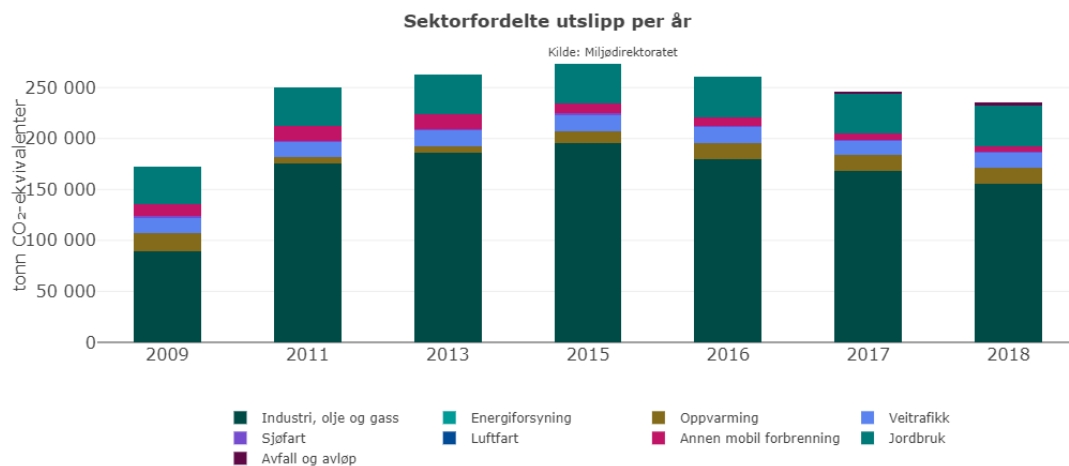
12. Klima, miljø og energi

Klimautfordringene samfunnet står overfor er store.

Norge har forpliktet seg til å kutte i klimagassutslippene gjennom Parisavtalen. Klimaloven utgjør rammene for norsk klimapolitikk, og skal fremme gjennomføringen av omstillingen til et lavutslippssamfunn. Norge har som mål å redusere utslippene med minst 40 prosent innen 2030 sammenlignet med 1990-nivå, samt å bli et lavutslippssamfunn i 2050.

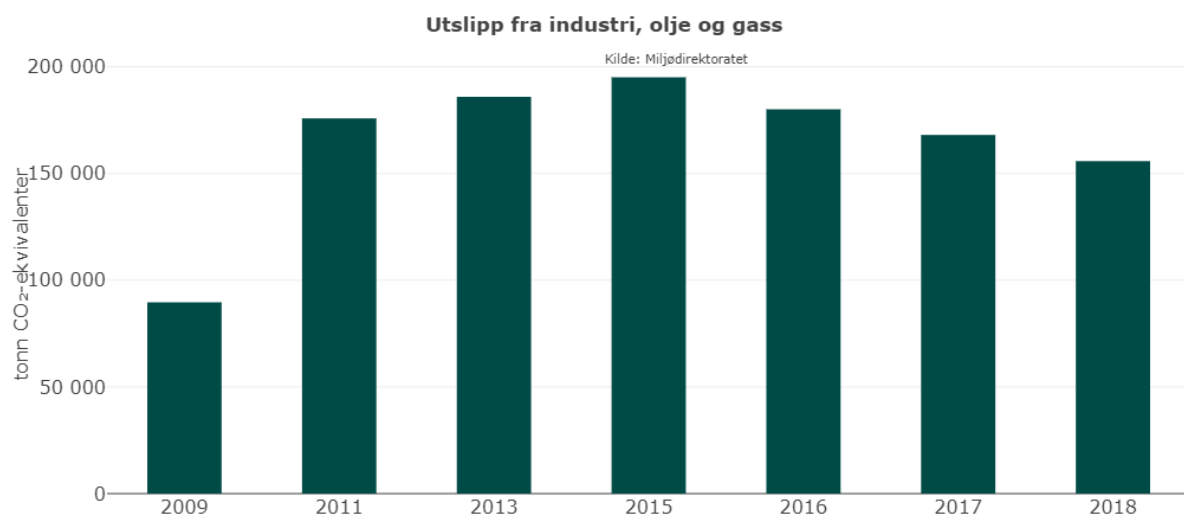
Klimagassutslippene i Verdal kommer hovedsakelig fra industri, jordbruk og veitrafikk. De sektorvise utslippene er illustrert i figuren under.

Figur 26: Sektorvise utslipp Verdal kommune. Kilde [Miljødirektoratet](#)

En grønnere industri

Industrien i Verdal hadde i 2015 utslipp på 195 000 CO₂-ekvivalenter. I 2018 var tallet nede i 155 000 tonn. Fra 2015 til 2018 har det vært en jevn nedgang i utslippene fra industrien.

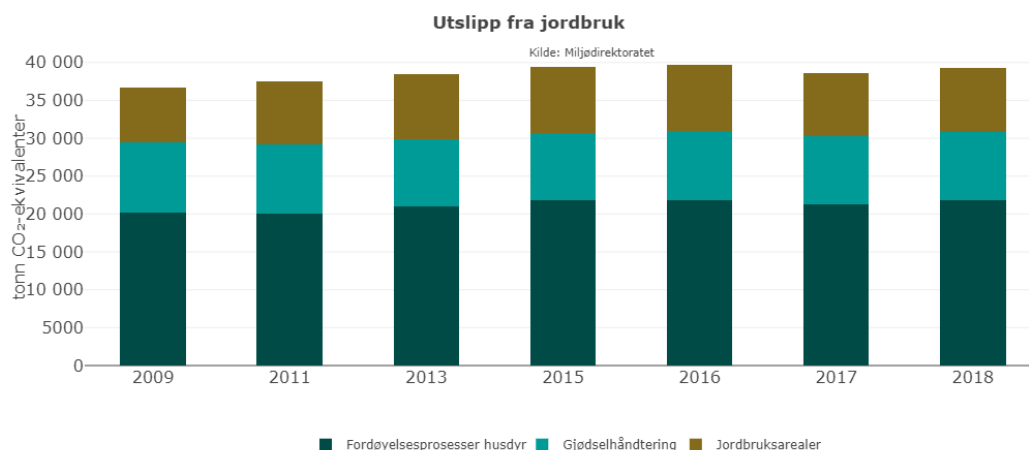

Figur 27: Utviklingen i utslipp fra industri, olje og gass i Verdal

Klimavennlig landbruk

Jordbruket i Verdal hadde i 2018 et utslipp på 39 200 tonn CO₂-ekvivalenter. Samtidig bidrar skogen til å binde store mengder CO₂. I 2015 bandt skogen i Verdal opp 140 000 tonn CO₂ ekvivalenter. Potensialet er derimot større, da skogen bandt 153 000 tonn i 2010. I tillegg til skogen bidrar også myr, vann og annen utmark til opptak av CO₂.

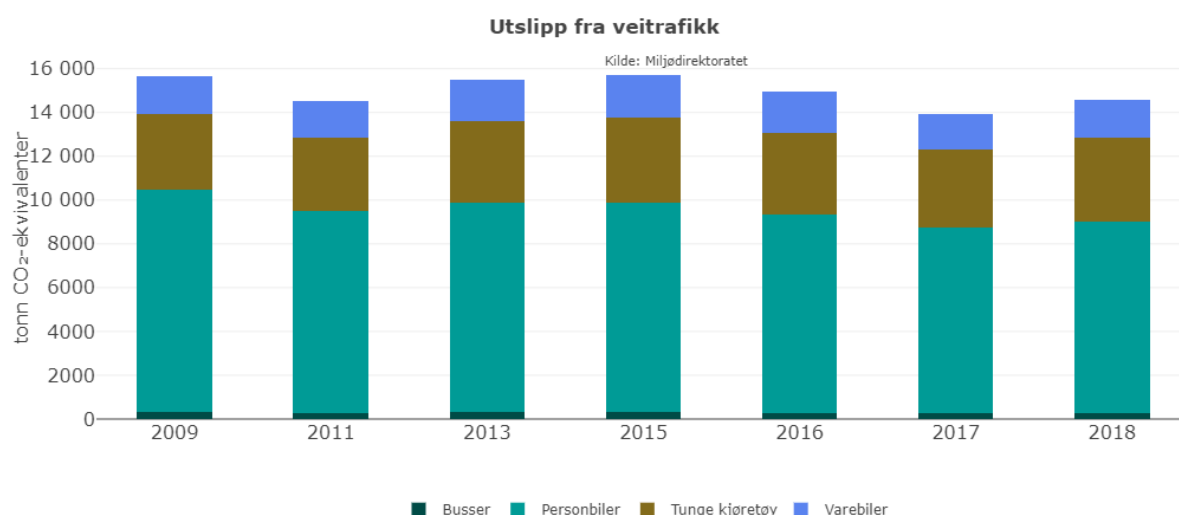
Hvordan landbruksarealene brukes har betydning for utslipp og opptak av CO₂. Generelt sett gir ensidig korndyrking størst netto tap, mens eng og beite kan gi netto opptak. Oppdyrking av myr bidrar også til nedbygging av karboninnholdet i jorda, og avskoging til nydyrking og beite kan gi større klimagassutslipp. Det er derfor av betydning hvordan jord- og skogbruksarealer brukes.

Figur 28: Utviklingen i utslipp fra jordbrukssektoren i Verdal

Samferdsel

Utslipp fra veitransport i Verdal var i 2018 cirka 14 500 tonn CO₂-ekvivalenter. I tillegg kommer 1500 tonn CO₂-ekvivalenter fra utslipp fra sjøfarten.

Figur 29: Utviklingen i utslipp fra veisektoren i Verdal.

De største utslippene knyttet til transport er personbiltrafikk og tunge kjøretøy. Kort E6-strekk gjør at tunge kjøretøy gir mindre utslag i Verdal enn Levanger.

En klimavennlig kommuneorganisasjon

Kommunene er en viktig aktør for å få ned de samlede klimagassutslippene i Norge.

Cicero har på oppdrag fra Miljødirektoratet sett på potensial og barrierer for lokale klimatiltak.

[Rapporten](#) peker blant annet på tre grep kommunene kan ta for å styrke klimaarbeidet:

- Fra ildsjeler til rutiner: Klimaarbeidet må være integrert i kommunens rutiner og systemer, slik at det ikke er avhengig av enkeltpersoner og "ildsjeler".
- Både direkte og indirekte utslipp: Kommunene har potensial til å påvirke både direkte utslipp som skjer lokalt, og indirekte utslipp fra varer og tjenester hvor utslippet skjer andre steder.

- Fra tjenesteleverandør til samfunnsaktør: Kommunen må i større grad ta i bruk sin rolle som samfunnsaktør som legger til rette for at andre kan bidra i klimaarbeidet. Lokale nettverk og klimasamarbeid som kommunen setter i gang, kan ha store ringvirkninger.

I innbyggerundersøkelsen Folkestemmen svarte 61 prosent av respondentene at de er enige i at Verdal kommune er en miljøvennlig kommune.

Kommunene har bygningsareal på cirka 87 000 kvadratmeter. Oppvarming av byggene er stort sett fossilfri (har noen få oljetanker som skal skiftes ut). Maskinparken er hovedsakelig dieseldrevet.

Kommunen har lagt til rette for infrastruktur til el-bil og el-sykel rundt rådhuset. Det er også anskaffet flere elsykler til bruk i kommunal tjeneste, samt byttet ut tjenestebiler på diesel med elbiler.

Utfordringer muligheter klima, miljø og energi

Generelt

- Den lokale forurensningen må ned. Her har både kommune, næringsliv og den enkelte innbygger et ansvar.

Kommuneorganisasjonen

- Arbeidet med å redusere klimagassutslipp berører alle sektorer i Verdal kommune og må følges opp i kommunal planlegging, utvikling og drift – både på systemnivå og på den enkelte enhet.
- Maskinparken må dreies til mer miljøvennlig drivstoff.
- Det er ofte mer kostbart med miljøvennlige løsninger.
- Vi må utnytte støtteordninger til klima/miljø og energiltak for å ta tak i det grønne skiftet.

13. Samfunnssikkerhet og beredskap

Kommunene har en sentral rolle i arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap. Denne rollen er tydeliggjort gjennom kommunal beredskapsplikt.

Beredskapsplikten pålegger kommunen å arbeide helhetlig og systematisk med samfunnssikkerhet og beredskap, og understreker kommunens viktige rolle som samordner og pådriver i samfunnssikkerhetsarbeidet.

Grunnlaget for et godt kommunalt samfunnssikkerhetsarbeid er bevissthet og kunnskap om risiko og sårbarhet gjennom en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (helhetlig ROS). Denne skal danne grunnlaget for kommunens målrettede arbeid for å redusere risiko og sårbarhet, gjennom forebyggende arbeid, styrket beredskap og bedre evne til krisehåndtering.

Verdal kommunes helhetlige ROS-analyse er sist revidert 29.09.2020. Analysen skal være et verktøy for kommunens ledelse ved å gi et grunnlag for beslutninger om oppfølging av de risikovurderinger som analysen avdekker.

En konsekvens av ROS-analysen er følgelig at kommunen ikke bare gis en oversikt over *hvilket ansvar man har* på området samfunnssikkerhet, men like mye *en statusoversikt* over kommunens arbeid på området (analyser, planer, organisering, rutiner o.l.) ROS-analysen inkluderer en oppfølgingsplan som gir føringer for hva som skal være de overordnede målsettinger for arbeidet med samfunnssikkerhet i kommunen, og som legger overordnede *prioriteringer og tiltak* for kommende økonomiplanperiode.

Følgende tredeling av uønskede hendelser er definert som relevante for Verdal kommunes ROS-analyse:

- 1) **Svikt i kritisk infrastruktur/kritiske samfunnstjenester**
- 2) **Naturhendelser/jfr. Klimaendringer**
- 3) **Andre ulykker og kriser**

Svikt i kritisk infrastruktur/ kritiske samfunnstjenester	Sannsynlighet (hvor ofte?)	Konsekvens (hvor alvorlig?)	Risiko (S x K)
1. Langvarig strømbrudd	1	3	3
2. Bortfall av IKT (elektronisk kommunikasjon)	1	3	3
3. Langvarig svikt i vannforsyning	1	3	3
4. Forurensing/forgiftning av drikkevann	1	3	3
5. Svikt i avløpssystem	2	1	2
6. Langvarig stengt veiforbindelse	2	2	4
7. Akutt bemanningssvikt i helse- og omsorgssektor	1	3	3
8. Plutselig økning av behov for helsetjenester	1	3	3
9. Akutt bemanningssvikt i skole og barnehage	1	2	2
10. Terroranslag	1	3	3
Natur- og klimabetinget hendelse			
11. Ras (løsmasse, leir, stein, snø...)	2	3	6
12. Ekstremvær (vind, nedbør, temperatur)	3	2	6
13. Flom	2	2	4
14. Stormflo, jfr. havnivåstigning (se ROS Trøndelag)	2	1	2
Andre ulykker og kriser			
15. Utbrudd av pandemi/epidemi	2	3	6
16. Brann i forsamlingslokale med mange mennesker	1	3	3
17. Brann i omsorgsbolig/sykehjem/komm.bol.	1	3	3
18. Brann i skole	1	3	3
19. Skog-/lyngbrann	1	2	2
20. Ulykke med flere dødsfall	2	3	6
21. Større trafikkulykke på vei eller jernbane	2	2	4
22. Skips- eller båtulykke	1	2	2
23. Terroranslag mot skole, med drap av elever og lærere	1	3	3
24. Terror, sabotasje, gisselhendelse	1	3	3

25. Industriulykke	2	3	6
26. Akutt utslipp fra skip	1	2	2
27. Akutt utslipp fra bil eller jernbane	1	3	3
28. Selvmord(sbølge)	1	3	3
29. Tunnelulykke	1	2	2
30. Omfattende og alvorlig overgrepssak	1	3	3
31. Korrupsjon i kommunal organisasjon	1	2	2
32. Ekstraordinært behov for innkvartering	1	2	2
33. Atomhendelse	1	3	3
34. Ulykke(r) utenfor kommunens geografiske område som involverer Verdal kommunes innbyggere	1	3	3
35. Dambrudd	1	2	2
36. Person/bruker truer eller dreper ansatt eller andre	2	3	6

For hendelser med høy risiko, rød sone, er risikodempende tiltak beskrevet i den helhetlige ROS-analysen. Det skal gjennomføres en vurdering av alternative tiltak for de hendelser det er knyttet middels risiko til (gul sone). Tiltakene vil bli kostnadsberegnet og satt opp i prioritert rekkefølge. Flere hendelser inngår ellers i sektorvise ROS-analyser og vurderes fortløpende i forbindelse med revisjon av eksisterende planer.

Hendelser i grønn sone innebærer akseptabel risiko. Ingen spesiell oppfølging er vurdert nødvendig utover oppfølging gjennom ordinær drift.

I mars 2020 kom koronapandemien for alvor til Norge og også til Verdal. I perioden mars til juni ble det avholdt ukentlige møter i den kommunale kriseledelsen (i starten daglige møter), for å håndtere de utfordringene pandemien påførte samfunnet. Det kommunale beredskapsrådet ble aktivert og det ble gjennomført 5 møter i dette forumet våren 2020. Det avholdes fortsatt møter i kriseledelsen og disse vil fra november av holdes ukentlig.

Verdal kommune deltok i 2019 i beredskapsøvelse med tema pandemi, i regi av Fylkesmannen. Dette gjorde at kommunen hadde oppdatert smittevernplan og pandemiplan når koronapandemien slo innover oss.

Den helhetlige ROS-analysen vil bli revidert på nytt i 2021 og vedtatt av det nye kommunestyret. Eksterne aktører fra næringslivet vil bli involvert i denne revideringen.

Utviklingen innenfor samfunnssikkerhet og beredskap viser at klimakriser og samfunnskritisk infrastruktur vil bli stadig viktigere områder framover. Verdal er en kommune som kan bli rammet av klimaskapte kriser og som andre kommuner er vi sårbare for terror eller sabotasje på infrastruktur, særlig knyttet til digital kommunikasjon.

Utfordringer og muligheter

- En god beredskap krever god samhandling med andre aktører, og samarbeidsavtaler blir viktige verktøy for slik samhandling.
- Sårbarheten knyttet til teknologi og digitale løsninger gjør at det må tenkes alternativt blant annet rundt kommunikasjon i kriser, slik at

14. Bærekraftig arealbruk

Dette kapittelet blir oppdatert fortløpende under arbeidet med kommuneplanens arealdel.

Samferdsel

[Reisevaneundersøkelsen](#) gjennomført i forbindelse med prosjektet «Innherredsbyen» viser at de fleste reiser på Innherred skjer med privatbil.

Mer enn 80 % av reiser over 3 km gjennomføres som bilfører på Innherred – men mange av de lengste reisene går med tog. Samlet sett gjennomføres 61 % av alle reiser på Innherred som bilfører. Dette omfatter også svært korte reiser, hvor bilandelen er lavere. Allerede på reiser som er mellom 1 og 3 km lange kjører 68 % av de reisende bil. På reiser som er lengre enn 3 km gjennomføres mer enn 80 % av reisene i regionen som bilfører, og i reiselengdesegmentet 5–10 km er bilførerandelen hele 86 %. Det betyr at kun 14 % av reiser av denne lengden gjennomføres til fots, med sykkel, buss, tog, motorsykkel eller som bilpassasjer – til sammen.

Selv om bilførerandelen på Innherred er relativt høy er den synkende i det reiselengden overstiger 20 km. Årsaken er at togreiser da går fra å ha en markedsandel på under én prosent på korte reiser til 7,4 % samlet for reiser som er lengre enn 20 km. Togreiser utgjør en fjerdedel av alle reiser på/til/fra Innherred som er mellom 100 og 125 km lange. Også på reiselengdene 75–100 km og 125–150 km er togandelen høy, og utgjør hhv. 21 % og 23 % av alle reiser. Den samlede kollektivtransportandelen på Innherred er med dette høyest på relativt lange reiser, og togreiser står for majoriteten av de lange kollektivreisene.

Det er et stort potensial i å få flere til å velge sykkel, også i Verdal. Særlig gjelder dette reiser til jobb. Data fra reisevaneundersøkelsen viser at en gjennomsnittlig sykkelreise, og i enda større grad elsykkelreiser, er adskillig lengre enn en gjennomsnittlig reise til fots. Dette gjør sykkel til et alternativ til bil på langt flere reisestrekninger enn gange.

Boligbygging og fritidsbebyggelse

Verdal kommune innehar for tiden få eksisterende tomter egnet for boligbygging, og disponerer i liten grad areal egnet til boligbygging eller omregulering til boligbygging. Det er i hovedsak private aktører som står for grunnerverv og utbygging av boligområder. Per 30. oktober 2020 er det følgende status på byggeklare kommunale tomter:

- Vuku - 4 ubebygde tomter. Disse kommer ikke til å bli bebygde pga rasfaren i Blåhaugen.
- Garnes - 8 ubebygde tomter. Disse ble regulert på 1980-tallet.
- Lysthaugen - 12 tomter som er ubebygde. Resterende regulerte tomter er ikke tilrettelagt.

Næringsareal

Verdal har i all hovedsak samlet sin industri- og tyngre forretningsvirksomhet på Ørin, der det i dag er disponert ca. 1500 dekar til næring.

Gjennom reguleringsplan er det fastlagt 250 dekar til framtidig næringsareal på Ørin nord, men dette forutsetter utfylling i sjø. Molo i ytterkanter er bygd.

Gjennom kommunedelplanen for Verdal by er det avsatt ca. 200 daa framtidig næringsareal på Ørin sør (Fættaskogen), hvorav det pågår detaljregulering for ca. 100 daa av dette.

Avhengig av framtidig utvikling/konjunktur ligger det på Ørin et stort transformasjonspotensial.

Gjennom reguleringsplan og arealdel er det også lagt til rette for næringsarealer i Skjørdalsskardet, som delvis benyttes til avfallshåndtering inkl. biogassfabrikk.

I kommunedelplanen for Verdal by er det mellom Rindsem og Ørin båndlagt areal for ev. framtidig transportbånd for kalk.

15. Kilder

Kapittel 1 Innledning

Lov om planlegging og byggesaksbehandling (Plan- og bygningsloven)
Lov om kommuner og fylkeskommuner
Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019–2020
United Nations (2019). The Sustainable Development Goals Report

Kapittel 2 Et bærekraftig verdalssamfunn

Borgerundesøkelsen 2018, Sentio
Folkestemmen 2020
«Attractive Nordic Towns, strategies towards a more sustainable future» (SWECO okt. 2019)
Regjeringens strategi for et aldersvennlig samfunn: «Flere år flere muligheter»
St.meld. nr. 15 (2017-2018) Leve hele livet – en kvalitetsreform for eldre
NHOs kompetansebarometer

Kapittel 3 Befolkningsutvikling

Statistisk Sentralbyrå SSB
IMDi

Kapittel 4 Bærekraftig kommuneøkonomi

Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)
Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven)
Veileder økonomiplanlegging i kommuner og fylkeskommuner
[Rapporten analysegrunnlag for økonomiplan - kostraanalyse](#)
[Kommunebarometeret 5038 Verdal 2020](#)

Kapittel 5 En kommuneorganisasjon i kontinuerlig utvikling

Stortingsmelding 30 (2019-2020), En innovativ offentlig sektor – Kultur, ledelse og kompetanse
Kommunesektorens arbeidsgivermonitor, KS
Lederplattformen Verdal kommune
Arbeidsgiverpolitikk Verdal kommune
[EU på dagsorden i norske kommuner og fylkeskommuner](#)

Kapittel 6 Demokrati, frivillighet og samskaping

Regjeringens lokaldemokrativeileder
KS Folkevalgtprogrammet
KS Håndbok i samskaping
Samfunnsforskning.no
Rapport ung frivillighet 2016

Kapittel 7 Folkehelse og sosial ulikhet

Ungdata
HUNT 4
FHI, kommunehelse statistikkbank
Stortingsmelding nr. 19 (2018 –2019) Folkehelsemeldinga: Gode liv i eit trygt samfunn
Lov om folkehelsearbeid
Helsedirektoratet (2020) Systematisk folkehelsearbeid. Veileder til lov og forskrift.
Statistikk, Politiet.

Kapittel 8 Oppvekst og livslang læring

[Læreplanverket](#)

[Rammeplan barnehage](#)

Heckman, J. J. (2012). Invest in early childhood development: Reduce deficits, strengthen the economy.

The Heckman Equation, 7, 1-2.

Stortingsmelding nr. 6 (2019–2020) Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO

Skivik, 2018

Bowlby, 1969

B. Perry, 2010

Rutter, 1995

Berg-Nielsen, 2008

MB. Drugli, 2012

T. Nordahl, 2002

Ainsworth, 1978

Fonagy mfl., 2007

Brandzæg, Torsteinson & Øiestad, 2016

[NOU 2012:1 – Til barnas beste](#)

Kapittel 9 Helse, velferd og livskvalitet

Økonomiplan og budsjett 2020

[Digitaliseringsstrategi helse og velferd 2019-2020](#)

Boligplan Verdal 2020-2023

Temaplan legetjenester 2020-2030

Kapittel 10 Kultur

HUNT 3

[Kultur + skole = sant Kunnskapsgrunnlag om kulturskolen i Norge](#). TF-rapport 489, 2019 for

Utdanningsdirektoratet.

[«Mangfold og fordypning» Rammeplan for kulturskolen](#). Norsk kulturskoleråd, 2016.

Bibliotekstrategien Rom for demokrati og dannelse

<https://bibliotekutvikling.no/nasjonal-bibliotekutvikling/nasjonal-bibliotekstrategi-2020-2023-rom-for-demokrati-og-dannelse/>

Verdal biblioteks temaplan

<https://www.verdal.kommune.no/Politikk/Mennesker-og-livskvalitet-2015-2019/ml20160914/3416-Temaplan-bibliotek/>

Verdal kommunes skolebibliotekplan

<https://bibliotekutvikling.no/statistikk/forside/statistikk-for-folkebibliotek/>

Lov om folkebibliotek <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1985-12-20-108>

Norsk kulturindeks

Kapittel 11 Nærings- og arbeidsliv

Trøndelag i tall 2018

Statistisk sentralbyrå, SSB

[Innherredsbyen](#)

Produksjonstall for landbruket, Landbruksdirektoratet

Miljødirektoratet

Kapittel 12 Klima, miljø og energi

Statlig planretningslinje for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019- 2023

Stortingsmelding nr. 41 (2016–2017) Klimastrategi for 2030 – norsk omstilling i europeisk samarbeid

Utslipp av klimagasser i kommuner og fylker, Miljødirektoratet
Klimagassutslipp fra jordbruk, Miljøstatus, Miljødirektoratet

Kapittel 13 Samfunnssikkerhet og beredskap

Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) Verdal

Veileder utarbeidet av Direktorat for samfunnssikkerhet og beredskap

Kapittel 14 Bærekraftig arealbruk

Utbyggingsmønster og strukturer – endringer og nye behov

Statlige planretningslinjer for bolig-, areal- og transportplanlegging.

SSB kommunestatistikk

Boligplan Verdal 2020-2023

Trøndelagsplanen

Regional planstrategi for Trøndelag 2020

Regional plan for arealbruk i Nord-Trøndelag

Gjeldende kommuneplanens arealdel (2011)

Lovlighetskontroll av klagebehandling - Detaljregulering Tromsdalen kalkbrudd og deponi

Saksbehandler: Kirstine Karlsaune	Arkivref: 2018/4304 - /L13
E-post: kirstine.karlsaune@verdal.kommune.no	
Tlf.: 47471350	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Kommunestyre	25.01.2021	4/21

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

Kommunen opprettholder kommunestyrets vedtak i sak 95/20 den 26.10.2020.

Vedlegg:

- 1 Anmodning om lovlighetskontroll med saksbehandling og vedtak - detaljregulering Tromsdalen kalkbrudd og deponi - Verdal kommune.pdf

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Klagebehandling: [UPS-sak 78/20](#) (innstilling) og [KOM-sak 95/20](#) (vedtak).

Saksopplysninger:

Fylkesmannen har med brev datert 3. desember 2020 oversendt/videresendt en anmodning om lovlighetskontroll av kommunens behandling av klager på vedtatt detaljregulering for Tromsdalen kalkbrudd og deponi.

Planvedtaket ble fattet den 15. juni 2020, under KOM-sak 55/20. Fire klager ble behandlet i planutvalget den 13.10.2020 (innstilling), og i kommunestyret den 26.10.2020 (vedtak). Kommunestyret imøtekom ikke klagen, og saken er oversendt til fylkesmannen for avgjørelse.

Anmodningen om lovlighetskontroll er datert 12. november 2020, og er framsatt av fire kommunestyrerepresentanter. Brevet er sendt direkte til fylkesmannen med e-post den 13. november 2020. Fylkesmannen har videresendt brevet til kommunen den 03.12.2020.

Fylkesmannen skriver følgende i brev av 03.12.2020:

«Fylkesmannen har mottatt anmodning om lovlighetskontroll med kommunens vedtak av 26. oktober 2020, i ovenfor nevnte sak. Anmodningen er fremmet i brev av 12. november 2020. Det er en såkalt lovlighetsklage etter kommuneloven § 27-1. Et slikt krav skal fremsettes for det organet som traff vedtaket som er påklaget, jf. koml. § 27-1 første ledd.

Vi oversender her brevet til kommunen, ved kommunestyret, som er rett mottaker.»

Innholdet i anmodningen om lovlighetskontroll

I korte trekk anføres følgende innvendinger til kommunens klagebehandling:

- At de fire klagene ble behandlet i samme sak med samlet/felles innstilling/vedtak.
- At overnevnte medførte at flere politikere ble vurdert som inhabile ift. klager der de kanskje ikke var inhabile, og følgelig ble fratatt muligheten til å utføre sine plikter som folkevalgte.

Brevet viser innledningsvis til både kommunestyrets vedtak i sak 95/20 og planutvalgets innstilling i sak 78/20. Det bes om at fylkesmannen gjennomfører en lovlighetskontroll med saksbehandlingen og vedtaket i saken, og dette begrunnes med følgende:

«Utvalgslederen i Utvalg plan og samfunn (planutvalget) og ordføreren i Verdal kommunestyre har ved utsending av innkalling og dagsorden til utvalgets og kommunestyrets møte godkjent en praksis der kommunedirektøren gjør vurdering og leverer innstilling i saken, samlet, under samme saksnummer for alle 4 klagene. I Utvalg plan og samfunn ble i alt 3 representanter (1/3 av utvalget) inhabile ved behandling av saken. I kommunestyret ble i alt 4 (12 % av kommunestyret) kommunestyrerepresentanter inhabile ved behandling av saken.

Vi stiller spørsmål ved denne praksisen da vi mener at enhver klage etter forvaltningsloven har krav på individuell behandling av kommunen. En annen naturlig følge av individuell behandling av klagene ville vært at en representant som blir inhabil ved behandlingen av den ene klagen, ikke nødvendigvis er inhabil ved behandling av en annen. Ved denne praksisen har representanter i kommunestyret i Verdal kommune på en svært uheldig måte blitt fratatt sine rettigheter og blitt hindret fra å utøve sine plikter som folkevalgte. I kommunestyrets møte understreker ordfører fra møtelederbordet at samlet klagebehandling har vært praksis i Verdal kommune i mange år, uten at dette dokumenteres eller at undertegnede kan erindre at dette har vært tilfelle.»

Se vedlegg for nærmere informasjon.

Om klagebehandlingen – habilitet og votering

To politikere ble enstemmig erklært som inhabile i hele saken både i planutvalget og kommunestyret, pga. tilknytning/relasjon til Verdal fjellstyre, som var en av de fire klagerne. En tredje politiker ble enstemmig erklært inhabil ved begge behandlingene pga. at vedkommende var medlem av styret i Verdal bruksrettsforening, som var en av de fire klagerne. I kommunestyret ble en fjerde politiker enstemmig erklært som inhabil, da hun var mor til part i saken. Utvidelse av kalkbruddet var foreslått på denne partens eiendom. Verdal fjellstyre og Verdal bruksrettsforening sine interesser var i hovedsak knyttet til foreslått omdisponering og konsekvenser knyttet til Tromsdal statsallmenning.

Klagene var fra hhv. Verdal fjellstyre, Verdal bruksrettsforening, Naturvernforbundet i Norge/Trøndelag/Verdal og Naturvernforbundet i Trøndelag.

De to varamedlemmene som tiltrådte i planutvalget var fra SP og H, og begge stemte for kommunedirektørens innstilling om ikke å imøtekomme klagene. De som ble kjent inhabile var fra hhv. MDG, SP og SP, hvorav to hadde stemt imot planvedtaket i kommunestyret. I kommunestyret representerte varamedlemmene som tiltrådte SP (tre politikere) og MDG (en politiker). Dvs. at varamedlemmene her i større grad tilhørte samme parti som de som fratrådte.

Votering i planutvalget i sak 78/20:

«Ved alternativ votering mellom forslaget fra AP v/Arild K. Pedersen og kommunedirektørens innstilling, ble kommunedirektørens innstilling vedtatt med 5 stemmer. 3 stemte for Arild K. Pedersen sitt forslag (Arild K. Pedersen og Inger Åse Lyngsaunet, AP, og Vidar Nordskog, Rødt).»

Votering i kommunestyret i sak 95/20:

«Ved alternativ votering mellom innstilling fra plan og samfunn og forslaget fra AP, ble innstilling fra utvalg plan og samfunn vedtatt med 21 stemmer. 13 stemte for forslaget fra AP (AP, SV, MDG og Rødt).»

Kommunestyrets vedtak i sak 95/20 den 26.10.2020:

- De fire vedlagte klagen fra hhv. Verdal bruksrettsforening, Verdal fjellstyre, Naturvernforbundet i Norge/Trøndelag/Verdal samt Naturvernforbundet i Trøndelag imøtekommes ikke. Klagen oversendes følgelig til Fylkesmannen i Trøndelag for endelig avgjørelse.

...

Vedtaket omfattet tre kulepunkter til, hvor kommunestyret ikke ga utsatt iverksetting av planvedtaket, og hvor de også bekreftet en tolkning av tidligere kommunestyrevedtak.

Vurdering:

Om vilkår/grunnlag for å realitetsbehandle saken (i stedet for å avvise den)

Brevet er undertegnet av tre eller flere kommunestyrerepresentanter, slik kml. § 27-1 krever.

Anmodningen om lovlighetskontroll er framsatt innenfor kommunelovens frist, men sendt til fylkesmannen i stedet for kommunen. Fylkesmannen kan ta saken opp til behandling på eget initiativ, men har sendt saken til kommunen. Dette ble gjort etter at fristen hadde gått ut.

På bakgrunn av overnevnte anser vi at lovens vilkår for å realitetsbehandle anmodningen om lovlighetskontroll foreligger. Realitetsbehandling er også iht. råd fra kommuneadvokaten, selv om brevet er sendt til «feil» offentlig instans.

Kommunelovens § 27-2 lister opp hva som kan og ikke kan lovlighetskontrolleres. Både «endelige vedtak som er truffet av folkevalgt organ» samt «vedtak som gjelder spørsmål om inhabilitet» kan lovlighetskontrolleres. Anmodningen berører begge deler.

Kommunelovens [§ 27-3](#) sier noe om innholdet i lovlighetskontrollen:

§ 27-3. Innholdet i lovlighetskontrollen

Ved lovlighetskontroll skal departementet ta stilling til om vedtaket

- a) har et lovlig innhold
- b) er truffet av noen som har myndighet til å treffe et slikt vedtak
- c) har blitt til på lovlig måte.

Lovlighetskontrollen etter § 27-1 første ledd kan likevel begrenses til de anførsler som er tatt opp i saken. Ved lovlighetskontroll etter § 27-1 andre ledd bestemmer departementet omfanget av kontrollen.

Lovlighetskontrollen kan bare omfatte de offentlig-rettslige sidene ved vedtaket.

Departementet skal oppheve vedtaket hvis det er gjort feil som gjør det ugyldig.

Lovlighetskontroll fører ikke til at iverksettelsen av vedtaket utsettes. Følgende organer kan likevel bestemme at vedtaket ikke skal iverksettes før lovlighetskontrollen er gjennomført:

- a) organet som traff vedtaket
- b) et kommunalt eller fylkeskommunalt organ som er overordnet vedtaksorganet
- c) departementet.

Veiledningen nevner tre typer feil: Materiell, personell og prosessuell kompetansemangel. Vi oppfatter at anmodningen i hovedsak gjelder om vedtaket har blitt til på lovlig måte. Dvs. om det foreligger prosessuelle feil knyttet til saksframstilling og avklaring av habilitet.

Departementets rolle er ifølge eldre veiledning H-2299 delegert til fylkesmannen.

Praksis ved behandling av klager på planvedtak

Brevet stiller spørsmål ved om kommunen har praktisert samlet klagebehandling.

Administrasjonen kan bekrefte at kommunen i flere år har praktisert å behandle alle klager på samme planvedtak i samme sak, men med individuell vurdering av hver enkelt klage.

Noen eksempler litt spredt utover i tid: [KPS 105/18](#), [KPS 75/18](#), [KPS 20/16](#), [KPS 57/14](#) og [KPS 67/13](#). Dvs. behandling i kommunens faste utvalg for plansaker. I to av disse sakene er hver klage nevnt i eget punkt i innstilling/vedtak, dvs. litt varierende praksis på dette. Vi har ikke funnet eventuell praksis ift. votering i habilitetsspørsmål, når dette skyldes relasjon med en eller flere av klagerne, og det er en samlet innstilling. I eksemplene over var habilitet ikke tema.

Vurdering lovlighetskontroll

Vi mener det var riktig å behandle klagene samlet, da alle klagene hadde mange felles momenter, og de gjaldt samme planvedtak.

Vi mener hver klage er behandlet individuelt selv om de inngår i samme sak. Hver klage er nevnt og kommentert/vurdert i administrasjonens utredning. Dersom politikere ønsket å imøtekomme enkelte av klagene, var det fullt mulig å foreslå dette samt enkeltvis votering per klage. Vi ser imidlertid at samlet/felles innstilling kan ha påvirket hvordan spørsmål om habilitet og votering ble vurdert/utført. Video fra kommunestyrets behandling er tilgjengelig [her](#). I dialogen vises det også til kommuneadvokatens vurdering ift. habilitet. Spørsmål om habilitet knyttet til hver enkelt klage ble tatt opp i kommunestyremøtet og besvart der.

Det er ikke kommunedirektørens oppgave å vurdere habilitet, men relasjon/tilknytning til organer (eller personer) med interesser i deler av planområdet kan også være krevende med tanke på habilitet også ift. de andre klagerne. Dvs. ift. hele plansaken. Sett i lys av at klagene inneholder mange overlappende og like interesser vil det være naturlig at habilitetsvurderingen også ville gitt samme konklusjon dersom hver klage hadde blitt behandlet separat.

Det synes ikke urimelig at habilitetsspørsmål knyttet til fjellstyret og bruksrettsforeningen kom opp først når klager fra dem forelå, og de ble parter i saken. Fjellstyret har gitt høringsuttalelse i planprosessen, men ikke bruksrettsforeningen. Begge har imidlertid interesser innenfor planområdet, hvorav bl.a. bruksrettsforeningen mener de har rettigheter her. Det kan stilles spørsmål ved når en blir part i saken, men dette faller utenfor det som her skal vurderes.

På bakgrunn av overnevnte kan vi ikke se at vedtaket er ugyldig som følge av anførte forhold.

Saken kan begrenses til det som tas opp i anmodningen om lovlighetskontroll, men det synes redelig at alle relevante forhold vurderes i en lovlighetskontroll. Vi kan ikke se at det foreligger materiell kompetansemangel (at avgjørelsens innhold er i strid med gjeldende rett). Vi kan heller ikke se at det foreligger personell kompetansemangel (at saken er behandlet av feil organ). Klagesaken er behandlet i kommunestyret, noe vi mener det er anledning til, jf. også veiledning H-2299 side 37. Vi har imidlertid forstått det slik at planutvalget har myndighet til å sende klager til endelig behandling hos fylkesmannen dersom vedtaket opprettholdes. Blir det fattet beslutning som endrer vedtaket, må klagebehandlingen skje der vedtaket ble fattet. Dette er også presisert i punkt 2.1 i kommunens nye delegasjonsreglement som trer i kraft fra 01.01.2021.

Dvs. at eventuell innstilling i planutvalget om å imøtekomme klager ville gått til kommunestyret, og der var det så stort flertall (21 mot 13 stemmer) for å ikke imøtekomme klagen at saken trolig ville fått samme utfall uavhengig av habilitetsvurderingene. Eventuell prosessuell kompetansemangel er vurdert ovenfor, ifb. anmodning om lovlighetskontroll. Vi kan ikke se at andre forhold tilsier at vedtaket i klagesaken er ugyldig.

Konklusjon

På bakgrunn av overnevnte kan vi ikke se at det er gjort feil i forbindelse med behandling av klager på planvedtaket. Kommunedirektøren tilrår at vedtaket i KOM-sak 95/20 opprettholdes. Saken vil i tilfelle bli oversendt til Fylkesmannen i Trøndelag (Statsforvalteren i Trøndelag fra 1. januar 2021) for endelig avgjørelse.

12.11.2020

Fylkesmannen i Trøndelag

Anmodning om lovlighetskontroll med saksbehandling og vedtak

Vi viser til vedtak i kommunestyret i Verdal kommune den 26.10.2020, under sak PS 095/20 «Behandling av 4 klager – Detaljregulering Tromsdalen kalkbrudd og deponi». Vi viser samtidig til innstilling overfor kommunestyret fra Utvalg plan og samfunn i Verdal kommune den 13.10.2020, under sak PS 078/20 «Behandling av 4 klager – Detaljregulering Tromsdalen kalkbrudd og deponi».

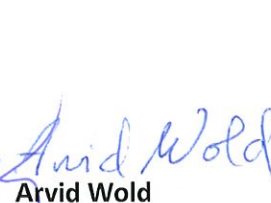
Med dette ber vi om at Fylkesmannen gjennomfører lovlighetskontroll med saksbehandlingen og vedtaket i saken, og begrunner dette i følgende:

Utvalgslederen i Utvalg plan og samfunn (planutvalget) og ordføreren i Verdal kommunestyre har ved utsending av innkalling og dagsorden til utvalgets og kommunestyrets møte godkjent en praksis der kommunedirektøren gjør vurdering og leverer innstilling i saken, samlet, under samme saksnummer for alle 4 klagene. I Utvalg plan og samfunn ble i alt 3 representanter (1/3 av utvalget) inhabile ved behandling av saken. I kommunestyret ble i alt 4 (12 % av kommunestyret) representanter inhabile ved behandling av saken.

Vi stiller spørsmål ved denne praksisen da vi mener at enhver klage etter Forvaltningsloven har krav på individuell behandling av kommunen. En annen naturlig følge av individuell behandling av klagene ville vært at en representant som blir inhabil ved behandlingen av den ene klagen, ikke nødvendigvis er inhabil ved behandling av en annen. Ved denne praksis har representanter i kommunestyret i Verdal kommune på en svært uheldig måte blitt fratatt sine rettigheter og blitt hindret fra å utøve sine plikter som folkevalgte. I kommunestyrets møte understreker ordføreren fra møtelederbordet at samlet klagebehandling har vært praksis i Verdal kommune i mange år, uten at dette dokumenteres eller at undertegnede kan erindre at dette har vært tilfelle.

På bakgrunn av dette anmoder vi Fylkesmannen i Trøndelag om å gjennomføre en lovlighetskontroll med Verdal kommunes saksbehandling og vedtak i ovennevnte sak.

Med vennlig hilsen

			
Ole Gunnar Hallager	Sven-Oyvind Bern	Vidar Nordskag	Arvid Wold
Gruppeleder	Gruppeleder	Gruppeleder	Gruppeleder
Verdal AP	Verdal SV	Rødt Verdal	MDG Verdal

Sluttbehandling av deler av detaljplan for Stiklestad Allé

Saksbehandler: Anders Nordgård-Larsen	Arkivref: 2018/4792 - /L13
E-post: anders.nordgard-larsen@verdal.kommune.no	
Tlf.:	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Utvalg for plan og samfunn	24.11.2020	84/20
Kommunestyre	25.01.2021	5/21

Saksprotokoll i Utvalg for plan og samfunn - 24.11.2020 - 84/2020

BEHANDLING:

Ved votering ble kommunedirektørens forslag til vedtak enstemmig vedtatt.

VEDTAK:

Vedlagte planforslag vedtas med hjemmel i Plan- og bygningslovens § 12-12, slik at hele planområdet får rettsvirkning.

Kommunedirektørens innstilling:

Vedlagte planforslag vedtas med hjemmel i Plan- og bygningslovens § 12-12, slik at hele planområdet får rettsvirkning.

Vedlegg:

- 1 Notat
- 2 Plankart
- 3 Reguleringsbestemmelser

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Sluttbehandling 17.06.19 <https://www.verdal.kommune.no/Politikk/Kommunestyret-2015-2019/20190617/#05519>

Saksopplysninger:

Når saken var opp til politisk behandling i utvalg plan og samfunn den 13.10.20 ble følgende vedtak fattet:

Reguleringsplanen omfatter et område på ca. 9 dekar med fulldyrka jord som i dag er i aktiv jordbruksdrift. Dette er ypperlig matjord.

***Fylkesmannen** har i sin høringsuttalelse sagt at slik de ser det vil det beste alternativet være å utvide Verdal VGS på en slik måte at arealet (o_BOP6) med dyrka mark kan reguleres til LNFR-formål. I den forbindelse har Fylkesmannen gitt faglig råd om å bygge parkeringskjeller/parkeringshus for Verdal videregående skole, slik at arealer frigjøres i det allerede bebygde området til å oppføre undervisningsrelaterte bygninger som ellers må plasseres på dyrkamarka.*

***Trøndelag fylkeskommune** sender i disse dager Regional plan for arealbruk 2021 – 2030 ut på høring. Denne planen sier blant annet at veksten i byer og tettsteder normalt ikke skal skje på dyrkajord eller på andre verdifulle naturområder, og at før eventuell omdisponering av dyrka og dyrkbar jord skal alternativer vurderes. Planen påpeker at jordvern i Trøndelag handler om å sikre arealer til matproduksjon slik at fremtidens trøndere kan dyrke egen mat på egen jord og i tillegg bidra til matleveranser utover eget fylke. Videre står det i planen at den beste matjorda allerede er dyrket opp og det er vanskelig å oppnå fullgod erstatning av denne gjennom nydyrking eller jordflytting.*

***Innherredsbyen** er et felles prosjekt som eies av kommunene Snåsa, Steinkjer, Verdal, Levanger, Frosta og Inderøy, samt Trøndelag fylkeskommune. En av tankene med Innherredsbyen er at ved å stå samlet vil kommunene bedre kunne sikre koordinering av transporttilbudet på tvers av kommunegrensene. Denne koordineringen vil også gjøre det mer attraktivt å bo og arbeide i regionen ved at flere kan reise kollektivt, sykle eller gå mellom bolig, arbeidssted og fritidsaktiviteter. Et av småbyens store fortrinn er nettopp at avstandene er små og muliggjør at svært mange ikke er avhengig av bil i dagliglivet, og flere gående og syklende er bra for miljøet og folkehelsen.*

På bakgrunn av faglige råd fra Fylkesmann, føringer i Regional plan for arealbruk 2021-2030 om jordvern og signaler fra Innherredsbyen om arbeidet med tilrettelegging for kollektivtransport og bruk av sykkel og gange, bes det om at mulighet for fortetting innenfor dagens skoleområde og alternative løsninger for parkering i nærområdet utredes nærmere. På bakgrunn av dette utsettes saken.

I forbindelse med byggingen av Verdal bo og behandlingssenter vil det bli inngått en avtale mellom Trøndelag Fylkeskommune og Verdal kommune for bla erstatningsareal. Det tas inn avtaleteksten med fylkeskommunen muligheten for fortetting innenfor dagens skoleområdet og alternative løsninger for parkering i nærområdet utredes nærmere.

Planen ble vedtatt av kommunestyre i Verdal den 17.06. 2019 unntatt det areal nord for Kvisla tilknyttet Verdal videregående skole som ble unntatt fra rettsvirkning etter denne. Hele planforslaget var lagt ut til offentlig ettersyn i perioden 18.01.19- 09.03.19. Høringsuttalelsene ble gjengitt og vurdert i opprinnelig saksframlegg (se vedlegg). På arealet nord for Kvisla ble det gjennom offentlig ettersyn gitt krav til arkeologisk undersøkelse på arealet nord for Kvisla som nå er frigitt og gjennomført.

Det er vedlagt saken et eget notat som beskriver saksgang og endringer i plankartet. Det er ikke gjort endringer i bestemmelsene siden opprinnelig planvedtak.

Fylkesmannen har fraskrevet innsigelsen i følgende brev:

Viser til brev oversendt 25.8.20 vedrørende reguleringsplan for Stiklestad allé, samt dokumentasjon fra Fylkeskommunen sendt 21.8.20. Det fremgår at det er gjort en ny vurdering av behovet for parkeringsplasser i tilknytning til den videregående skolen, og antallet nå er redusert fra 250 til 200. I tillegg fremgår det at det er svært krevende med parkeringskjeller innenfor planområdet grunnet Kvislabekken og høy grunnvannstand i området. På denne bakgrunn, og ut fra tiltakets samfunnsinteresse, kan vår innsigelse vedrørende bakkeparkering frafalles.

Vurdering:

Innsigelse er frafalt og arkeologisk undersøkelse er gjennomført. Derfor kan det nå vedtas en plan som gir hele planområdet rettsvirkning.

Konklusjon:

Hele planområdet kan nå gis rettsvirkning og sendes politiske organer til sluttbehandling.

Oppdragsgiver: **Verdal kommune**
Oppdragsnr.: **5174317** Dokumentnr.: **10**

Til: Verdal kommune, planavdelingen
Fra: Pål S Gauteplass
Dato 2020-03-24

► Detaljregulering for Stiklestad Allè 2-8, endringer for nytt vedtak.

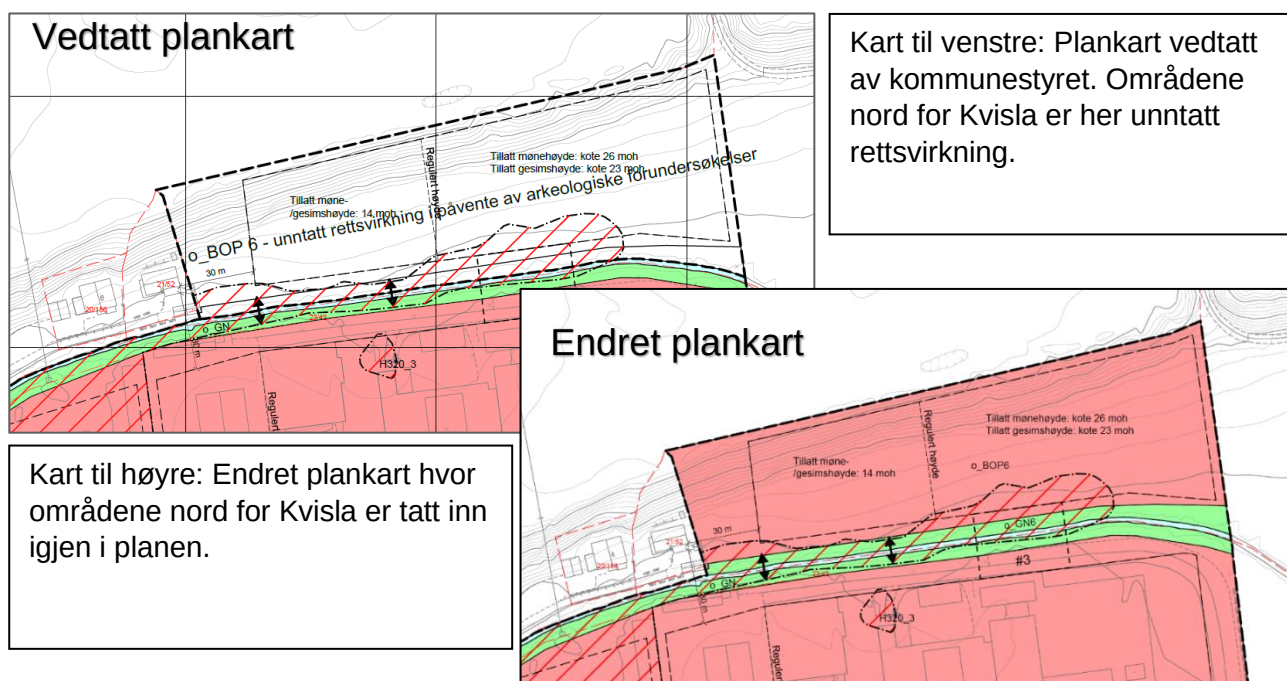
I forbindelse med offentlig ettersyn av detaljreguleringsplan for Stiklestad Allè 2-8, krevde Trøndelag fylkeskommune gjennomføring av arkeologiske forundersøkelser på arealet med dyrkajord som i planen er foreslått til utvidelsesområde for Verdal videregående skole.

Det var ikke ønskelig å gjennomføre disse undersøkelsene før etter avsluttet vekstsesong. For ikke å forsinke oppstart av Verdal bo- og behandlingssenter, ble de aktuelle delene av reguleringsplanen tatt ut av planområdet da Kommunestyret vedtok reguleringsplanen i juni 2019.

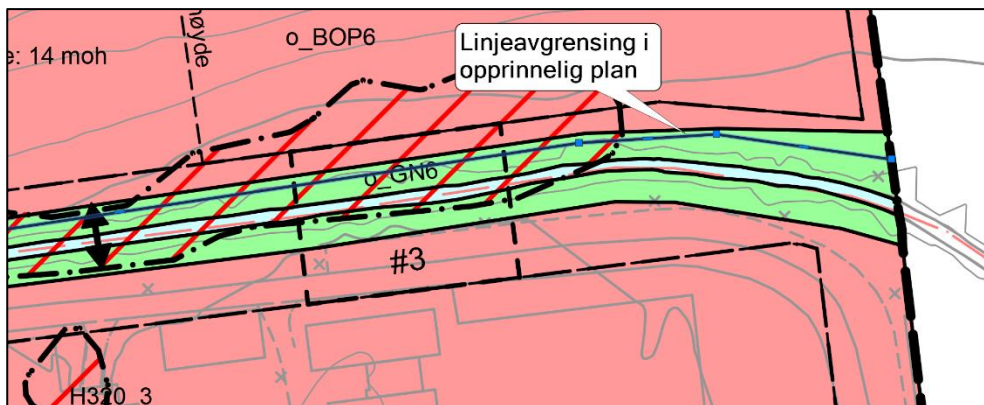
De arkeologiske registreringene ble gjennomført høsten 2019, og det ble ikke gjort funn av kulturminner. Hele opprinnelig planområdet er nå klarert for sluttvedtak.

Oversikt over endringer i planmaterialet, i forhold til planmaterialet som ble vedtatt i kommunestyret 17.06.2019:

1. Området o_BOP6 og o_GN6 er tatt inn igjen som en del av reguleringsplanen.

2. Endret avgrensing mellom o_BOP6 og o_GN6

Etter faglige råd fra Fylkesmannen i Trøndelag, er grøntområdet langs Kvisla (o_GN6) utvidet mot o_BOP6 med 2-4 m.

3. Reguleringsbestemmelser

Det er ikke gjort endringer i reguleringsbestemmelsene som ble vedtatt av kommunestyret.

Utklipp og markeringer nedenfor viser bestemmelsene som gjelder for o_BOP6 i forhold til arealbruk, utnyttingsgrad, parkeringsdekning og krav til ivaretagelse av matjord i anleggsperioden.

3 Bestemmelser til arealformål

3.1 Bebyggelse og anlegg, offentlig-/privat tjenesteyting (BOP) (§12-5 nr. 1)

Området o_BOP 1, 2, 3 og 4 skal benyttes til omsorgs- og helseinstitusjon med tilhørende bebyggelse, uteanlegg og trafikkareal.

Område o_BOP5 og 6 skal benyttes til undervisnings- og idrettsanlegg, med tilhørende bebyggelse, uteanlegg og trafikkareal.

3.1.1. Tillatt grad av utnytting (§12-7 nr. 1)

Område	Areal	Arealbruk	Maks tillatt utbygging (m ² -BYA)
o_BOP1	1,5 daa	Omsorgsboliger (Stiklestad Allé 2)	600 m ² -BYA
o_BOP2	7,2 daa	Bo- og behandlingssenter	4000 m ² -BYA
o_BOP3	13,8 daa	Bo- og behandlingssenter	10000 m ² -BYA
o_BOP4	5,7 daa	Bo- og behandlingssenter	3000 m ² -BYA
o_BOP5	37,8 daa	Undervisning/idrett	22 000 m ² -BYA
o_BOP6	13,6 daa	Undervisning/idrett	8 000 m ² -BYA

3.1.4. Parkeringsdekning (§12-7 nr. 7)

Parkeringsplasser kan etableres som bakkeparkering eller parkeringskjeller innenfor angitte byggeområder.

For område o_BOP1-4 skal all ordinær ansattparkering skje utenfor planområdet på tilgjengelige offentlige plasser i Verdal sentrum, eller i etablert parkeringskjeller innenfor planområdet.

Innenfor o_BOP1-4 kan det, som bakkeparkering, kun etableres plasser som forbeholdes HC-parkering, gjesteparkering og ansatte med spesielle behov for biltilgang (f.eks. hjemmetjeneste).

Antall plasser skal etableres ut fra følgende minimumskrav:

- 0,32 parkeringsplass pr beboerplass, samt konkret vurdering av parkeringsbehov for funksjoner som hjemmetjeneste, dagaktivitetstilbud, kultur- og undervisningslokaler, etc.
- 0,4 sykkelparkeringsplasser pr ansatt samtidig på jobb. 50% av sykkelplassene skal etableres under tak.

10 % av bilplassene etableres som HC-parkering plassert nær hovedinngang til de ulike byggene. Minimum 10 % av bilplassene skal ha lademulighet for el-bil.

Det skal framlegges parkeringsberegning til rammesøknad for hver utbygging (byggetrinn).

Samlet innenfor områdene o_BOP1-4 kan det ikke etableres flere enn 150 bakkeparkeringsplasser.

Innenfor o_BOP5-6 skal det etableres tilstrekkelig antall parkeringsplasser for skolens drift.

Det skal minimum være 0,25 sykkelplass pr. elevplass og ansatte. 50% av sykkelplassene skal etableres under tak.

5 % av bilplassene i området etableres som HC-parkering jevnt fordelt nær hovedinnganger for ulike bygg/funksjoner. Minimum 10 % av bilplassene skal ha lademulighet for el-bil.

Samlet innenfor område o_BOP5-6 kan det ikke etableres flere enn 250 bakkeparkeringsplasser. Denne begrensningen er ikke til hinder for at det på kveldstid og ved spesielle behov kan åpnes arealer for parkering som har annen bruk ved ordinær skoledrift.

6.1.2. Anleggsperioden

Før større utbygginger igangsettes skal det utarbeides anleggsplan. Planen skal redegjøre for riggområde, trafikkavvikling, avfallshåndtering, driftstider, støvdemping, trafiksikkerhet for gående og syklende i anleggsperioden etc. Planen må redegjøre for eventuell deponering av overskuddsmasser, herunder vurdering av fare for spredning av fremmede arter. For område o_BOP6 skal anleggsplanen redegjøre for håndtering av matjord. Overskytende matjord skal primært brukes til jordbruksformål i nærområdet.

4. Planbeskrivelse

Det er ikke gjort endringer i planbeskrivelsen. Dette notatet vedlegges planen som beskrivelse av endringene som er gjort i reguleringsplanen.

1	2020-03-24	Notat - endringer etter arkeologiske undersøkelser.	Pål S Gauteplass	Marte Mollan Sesseng	Pål S Gauteplass
Versjon	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontrollert	Godkjent

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult AS som del av det oppdraget som dokumentet omhandler. Opphavsretten tilhører Norconsult AS. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.

Tegnforklaring

Reguleringsplan PBL 2008

§12-5. Nr. 1 - Bebyggelse og anlegg

BOP Offentlig eller privat tjenesteyting (1160)

§12-5. Nr. 2 - Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur

SV Veg (2010)
SKV Kjøreveg (2011)
SGS Gang-/sykkelveg (2015)
SVG Annen veggrunn - grøntareal (2019)
SKH Kollektivholdeplass (2073)

§12-5. Nr. 3 - Grønnstruktur

GN Naturområde - grønnstruktur (3020)
GP Park (3050)
GAA Angitt grønnstruktur kombinert med andre angitte hovedformål (3900)

§12-5. Nr. 6 - Bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone

V Bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone (6001)

§12-6 - Hensynssoner

H140 Frisikt (140)
H320 Flomfare (320)

§12-7 - Bestemmelseområder

Utforming (1)

Linjesymbol

Regulert høydekurve
Grense for sikringsone
Planens begrensning
Formålsgrense
Bestemmelsegrense
Byggegrense (1211)
Regulert senterlinje (1221)
Frisiktlinje (1222)
Regulert fotgjengerfelt (1226)
Grense for faresone

Punktsymboler

Avkjørsel - både inn og utkjøring (1242)
Avkjørsel - kun innkjøring (1243)
Avkjørsel - kun utkjøring (1244)
Markert vegkryssingspunkt over grøntareal (ikke bindende plassering)

Illustrerende linjesymboler (ikke sosistandard og uten rettsvirkning)

— Eiendomsgrænse (DEK)

Kartopplysninger

Kilde for basiskart: FKB-data, Verdal kommune
Dato for basiskart: 2017-11-15
Koordinatsystem: UTM sone 32 basert på EUREF89/WGS84
Høydegrunnlag: NN2000

Ekvidistanse 1 m

Kartmålestokk: 1:1000 (A1)

0 10 20 30 40 50 m

Detaljregulering
Stiklestad allé 2-8
Med tilhørende reguleringsbestemmelser

Arealplan-ID:
5038_2017-006

Forslagstiller:
Verdal kommune

SAKSBEHANDLING ETTER PLAN- OG BYGNINGSLOVEN

Dato	Revisjon
Dato	Revisjon
Dato	Revisjon

Kommunestyret sitt vedtak

Ny 2. gangs behandling

Offentlig ettersyn fratil

2. gangs behandling

Offentlig ettersyn fratil

1. gangs behandling

Kunngjøring av oppstart av planarbeid

Oppstartsmøte med Innherred samkommune

PLANEN ER UTARBEIDET AV:

Kongens gate 27
7713 STEINKJØR

TEGNNR. DATO SIGN.
1 20.12.2018 PSG

Det bekreftes at planen er i samsvar med kommunestyrets vedtak av

Detaljregulering for Stiklestad allé 2-8

Reguleringsbestemmelser, sist datert 20.01.2021

Detaljregulering

PlanID 2017-006

Saksnummer <xxxxxx>

1 Planens hensikt

Hovedhensikten med reguleringsplanen er å tilrettelegge for bygging av nytt bo- og behandlingssenter for Verdal kommune og utbygging av Verdal videregående skole med mulighet for utvidelse gjennom flere byggetrinn.

Planen skal så langt som mulig ivareta berørte naboers og offentlige etaters interesse, samt tilrettelegge for miljøvennlige, sikre og framtidsrette løsninger.

2 Fellesbestemmelser for hele planområdet

2.1 Avgrensing

Det regulerede området er vist med reguleringsgrense på plankart, datert 24.03.2020.

2.2 Eieform (§12-7 nr. 14)

Samtlige arealformål innenfor planområdet reguleres til offentlig areal og er merket med o_.

2.3 Automatisk fredete kulturminner (§12-7 nr. 6)

Dersom det ved arbeider i marken blir påtruffet automatisk fredete kulturminner jfr. kulturminnelovens 3, 4 og 14, må arbeidene straks stanses i den utstrekning de kan berøre kulturminnene. Tiltakshaver står ansvarlig for at rette kulturminnemyndighet varsles umiddelbart, jfr. lov om kulturminner § 8, 2. ledd. Kulturminnemyndighetene avgjør snarest mulig, og senest innen 3 uker om arbeidene kan fortsette og vilkårene for det. Fristen kan under gitte forhold forlenges.

2.4 Universell utforming (§12-7 nr. 4)

Bygninger og anlegg skal gis universell utforming, slik at de er tilgjengelige og kan nyttes uten spesielle innretninger av brukere med ulike funksjonshemninger. Dette gjelder både i forhold til bevegelseshemmede, sansehemmede og miljøhemmede.

2.5 Tilgjengelighet for brannvesen/ambulanse (§12-7 nr. 4)

Ved utbygging skal det tilrettelegges med atkomst for brannvesen/ambulanse fram til alle aktuelle innganger til bygg med kritiske funksjoner. Grunnen må være kjørefast og tilstrekkelig dimensjonert for utrykningsetatenes kjøretøy.

2.6 Støy (§12-7 nr. 3)

Grenseverdiene gitt i tabell 3 i Klima- og miljødepartementets retningslinje T-1442/2016 (støyretningslinjene) gjøres gjeldende for planen.

Unntak gis for fasader mot fv. 757 innenfor gul støysoner i område o_BOP1, 2 og 3, hvor det tillates overskridelse av grenseverdiene for veitrafikkstøy. Som avbøtende tiltak skal følgende krav oppfylles for bebyggelsen i disse områdene:

- Minimum 1/3 av beboelsesrommene i støyutsatt fasade, skal ha fysisk skjerming slik at de oppfyller støyretningslinjenes krav, tabell 3 om 55 db utenfor vinduer. Aktuelle tiltak er ekstern støyskjerm, lydfelle i åpningsvindu eller annen fasadeintegrert skjerming.
- For de øvrige beboelsesrommene stilles det ikke krav om tilgang på stille side, men alle bokollektiv skal ha mist ett felles oppholdsrom med vindu og luftemulighet mot stille side. Det skal også være direkte utgang til uteareal som tilfredsstiller kravene i støyretningslinjene fra bokollektivets fellesrom. Et bokollektiv utgjøres av 8-10 beboerrom med stuer, spisekjøkken og andre fellesområder.
- Alle beboelsesrom hvor støy på utsiden av vindu ikke oppfyller støyretningslinjene skal ha mulighet for utvendig solavskjerming eller kjøling.

Uteområdene mot syd i område o_BOP 1, 2 og 3 kan ha støynivåer som overskrider grenseverdiene i støyretningslinjene, forutsatt at det er tilgang på stille utearealer nord for bebyggelsen.

Ved byggesøknad skal det fremlegges støyfaglig utredning og nødvendig dokumentasjon på at kravene til støytiltak i denne bestemmelsen er oppfylt.

2.7 Estetikk (§12-7 nr. 1)

Bebyggelse og anlegg skal gis gode helhetsløsninger som ivaretar estetiske skjønnhetshensyn mht. plassering, harmonisk utforming og materialbruk. Dette gjelder både for tiltaket i seg sjøl og i forhold til omgivelsene. Større byggevolum bør utformes slik at bygningene blir oppbrutt i volum og fasade.

Ved nybygging/ombygging skal det ved byggesøknad dokumenteres at ansvarlig utbygger har gjennomført en estetisk vurdering av bygget i seg selv og i forhold til omgivelsene.

Plan- og bygningsmyndigheten kan kreve supplerende materiale i form av snitt, oppriss og 3-dimensjonal framstilling (modell, aksonometri) som belyser planlagte tiltak i forhold til naboskap.

2.8 Renovasjonsløsninger (§12-7 nr. 4)

Avfall skal lagres innendørs eller utendørs i lukket løsning med universell utforming. Innen byggeområdene skal det avsettes tilstrekkelig plass/rom til avfallshåndtering og renovasjonsutstyr. Plass/rom må lokaliseres slik at tilfredsstillende løsning for oppbevaring og henting ivaretas.

2.9 Energibruk (§12-7 nr. 4)

Bygninger i området skal tilrettelegges for bruk av fornybare energikilder til oppvarming. Ved nybygg og rehabilitering av bygg over 500 m² bruksareal skal det bygges med vannbårent varmesystem.

2.10 Overvannshåndtering (§12-7 nr. 4)

Overvann fra planområdet håndteres lokalt med utslipp til Kvisla. Det skal etableres løsninger med fordrøyning av overvann fra harde flater slik at utbygging innenfor området ikke medfører økte flomtopper i Kvisla.

3 Bestemmelser til arealformål

3.1 Bebyggelse og anlegg, offentlig-/privat tjenesteyting (BOP) (§12-5 nr. 1)

Området o_BOP 1, 2, 3 og 4 skal benyttes til omsorgs- og helseinstitusjon med tilhørende bebyggelse, uteanlegg og trafikkareal.

Område o_BOP5 og 6 skal benyttes til undervisnings- og idrettsanlegg, med tilhørende bebyggelse, uteanlegg og trafikkareal.

3.1.1. Tillatt grad av utnytting (§12-7 nr. 1)

Område	Areal	Arealbruk	Maks tillatt utbygging (m ² -BYA)
o_BOP1	1,5 daa	Omsorgsboliger (Stiklestad Allé 2)	600 m²-BYA
o_BOP2	7,2 daa	Bo- og behandlingssenter	4000 m²-BYA
o_BOP3	13,8 daa	Bo- og behandlingssenter	10000 m²-BYA
o_BOP4	5,7 daa	Bo- og behandlingssenter	3000 m²-BYA
o_BOP5	37,8 daa	Undervisning/idrett	22 000 m²-BYA
o_BOP6	13,6 daa	Undervisning/idrett	8 000 m²-BYA

Mulig utbygging begrenses i tillegg av angitte byggegrenser markert på plankartet.

Følgende anlegg og mindre bygg kan plasseres utenfor byggegrensene:

- Anlegg (veg, parkering, idretts-/parkanlegg)
- Mindre bygg for drift, VA, elektrisitet, lager, renovasjon o.l., som oppfyller plan- og bygningslovens kriterier for fritak for byggesaksbehandling.
- Overbygd sykkelstur med inntil 100 m²-BYA og inntil 3 m møne-/gesimshøyde.

3.1.2. Tillatt byggehøyde (§12-7 nr. 1)

Kotehøyde for maksimal tillatt gesims- og mønehøyde er angitt på plankartet. Byggehøydesonene er i plankartet avgrenset av linje for regulert høyde.

Utover angitt gesimshøyde tillates takoppbygg for tekniske installasjoner/heiser etc. med inntil 3,3m. De forutsettes at slike anlegg ligger tilbaketrukket min. 3 m fra fasadevegg og utgjør maksimalt 20 % av takflaten.

3.1.3. Krav til uteoppholdsareal og utomhusplan (§12-7 nr. 4)

For byggeområdene skal det utarbeides utomhusplan som viser planlagt bebyggelse med sol-skyggediagram, internveger med tilkomst for utrykningskjøretøy og nødvendig parkering for bil og sykkel. Planen skal vise terrengendringer, beplantning og utemøblering, håndtering av overvann, planlagt snøopplag, belysning, skilting og eventuell støyskjerming.

Utomhusplanen for første byggetrinn av bo- og behandlingssenter (o_BOP2) skal også omfatte arealer og gjennomgående gangveger i området o_GAA1. Samlet skal o_BOP1-4 og o_GAA1 inneholde minimum 4500 m² areal egnet for uteopphold (MUA). Områdene skal være åpen for allmennheten og også fungere som nærmiljøanlegg for boliger og institusjoner i nærområdet.

Utomhusplan for Verdal videregående skole (o_BOP5) skal også omfatte uteoppholdsareal og gjennomgående gangveg i område o_GAA2. Samlet skal o_BOP 5-6 og o_GAA2 inneholde minimum 11 000 m² areal for idrett og uteopphold (MUA).

Skolens uteområder skal opparbeides med sittegrupper, aktivitets- og idrettsanlegg som gir varierte aktivitetsmuligheter for alle aktuelle elevgrupper ved skolen. Idretts- og uteoppholdsareal skal være tilgjengelige for allmennheten utenom skoletid.

3.1.4. Parkeringsdekning (§12-7 nr. 7)

Parkeringsplasser kan etableres som bakkeparkering eller parkeringskjeller innenfor angitte byggeområder.

For område o_BOP1-4 skal all ordinær ansattparkering skje utenfor planområdet på tilgjengelige offentlige plasser i Verdal sentrum, eller i etablert parkeringskjeller innenfor planområdet.

Innenfor o_BOP1-4 kan det, som bakkeparkering, kun etableres plasser som forbeholdes HC-parkering, gjesteparkering og ansatte med spesielle behov for biltilgang (f.eks. hjemmetjeneste). Antall plasser skal etableres ut fra følgende minimumskrav:

- 0,32 parkeringsplass pr beboerplass, samt konkret vurdering av parkeringsbehov for funksjoner som hjemmetjeneste, dagaktivitetstilbud, kultur- og undervisningslokaler, etc.
- 0,4 sykkelparkeringsplasser pr ansatt samtidig på jobb. 50% av sykkelplassene skal etableres under tak.

10 % av bilplassene etableres som HC-parkering plassert nær hovedinngang til de ulike byggene. Minimum 10 % av bilplassene skal ha lademulighet for el-bil.

Det skal framlegges parkeringsberegning til rammesøknad for hver utbygging (byggetrinn).

Samlet innenfor områdene o_BOP1-4 kan det ikke etableres flere enn 150 bakkeparkeringsplasser.

Innenfor o_BOP5-6 skal det etableres tilstrekkelig antall parkeringsplasser for skolens drift.

Det skal minimum være 0,25 sykkelplass pr. elevplass og ansatte. 50% av sykkelplassene skal etableres under tak.

5 % av bilplassene i området etableres som HC-parkering jevnt fordelt nær hovedinnganger for ulike bygg/funksjoner. Minimum 10 % av bilplassene skal ha lademulighet for el-bil.

Samlet innenfor område o_BOP5-6 kan det ikke etableres flere enn 200 bakkeparkeringsplasser. Denne begrensningen er ikke til hinder for at det på kveldstid og ved spesielle behov kan åpnes arealer for parkering som har annen bruk ved ordinær skoledrift.

3.2 Grønnstruktur/Bruk eller vern av vassdrag (§ 12-5 nr 3 og 6)

3.2.1. Grøntstruktur kombinert med Offentlig-/privat tjenesteyting (GAA)

Områdene skal benyttes som uteareal for de nærliggende byggeområdene og integreres med naturlig tilhørende areal innenfor byggeområdene. Gjennom områdene skal det opparbeides gjennomgående gangvegtraseer, jfr. planbeskrivelsen. Gangvegtraseene skal være åpen for allmennheten og ivareta gangtrafikk nord-sør fra Frydenlundgata mot Reinsholm og øst-vest fra Frydenlundgata mot Stiklestad.

Gangvegene integreres i utearealene for henholdsvis Verdal videregående skole og Verdal helsehus.

3.2.2. Grøntstruktur/Vann (GN/GP/V)

Innenfor regulert grøntområde skal det reetableres en naturlig kantvegetasjon langs Kvisla. Jfr. vannressursloven § 11 første ledd skal det langs bredden av vassdrag med årssikker vannføring opprettholdes et begrenset naturlig vegetasjonsbelte som motvirker avrenning og gir levested for planter og dyr. Kantvegetasjonen bør være minst 2,5 meter bred. Øvrige arealer kan gis en parkmessig utforming sammen med uteoppholdsareal i tilgrensende byggeområde.

Selve bekkeløpet kan oppgraderes/endres for å fremme biologisk mangfold, hindre erosjon og bedre flomkapasiteten så fremt en ivaretar/reetablerer naturlig kantvegetasjon. For å reetablere naturlige svinger og kulper i bekken kan vannløpet også legges over annet regulert formål.

Mellom område o_BOP5 og o_BOP6 kan det etableres inntil 2 vegkryssinger med kulvert som vist på plankartet. Diameter på kulvert må dimensjoneres i forhold til 200-årsflom i Kvisla, og legges slik at de i minst mulig grad er til hinder for oppgang av sjøørret. Maksimal lengde på kulvertrør er 6 m.

Markerte krysningspunkter på plankartet er ikke bindende for plassering. Det kan i tillegg etableres gangvegkryssinger på bru hvor det er behov for det.

3.3 Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur (§ 12-5 nr. 2)

3.3.1. Utforming av samferdselsanlegg

Regulerte veganlegg og avkjøringer utformes som vist på plankartet og i henhold til krav i håndbok N100.

3.3.2. Gang- sykkelveg (SGV)

Gjennomgående gang-/sykkelveg langs fv. 757 er regulert med 3,5 m bredde. Her tillates det etablert sykkelveg med adskilt fortau.

3.3.3. Kjøreveg/veg/ (SKV/SV)

Områder merket o_SKV benyttes er regulert til vegbane. Området o_SV kan brukes til etablering av av/på stigning fra privatbiler (kiss-and-ride) med tilhørende fortau/venteareal.

3.3.4. Annen veigrunn, grønntanlegg (SVG)

Bjørkealleen langs fylkesveg 757 med gang-/sykkelveg skal så langt som mulig bevares. Det skal plantes inn nye oppstammede trær av samme type og med minimum stammeomkrets 20 cm hvor trær må fjernes som følge av endring i vegsystem.

4 Bestemmelser til hensynssoner (§§ 12-6, 12-7 og 11-8)

4.1 Sikrings- og faresoner (§ 11-8 a)

4.1.1. Fareområde – flomsone (H320)

Regulert fareområde for flom angir arealer utsatt for 1000-årsflom for byggeområder hvor det tillates bygninger i sikkerhetsklasse F3 og for 200-årsflom i områder hvor det tillates bebyggelse i sikkerhetsklasse F2.

Innenfor fareområdet skal det ved søknad for nye bygg i sikkerhetsklasse F3 vedlegges en utredning som dokumenter at bebyggelsen med tekniske anlegg og atkomst kan fungere på en forsvarlig måte

ved en 1000-års flom. Uten spesielle sikringstiltak, eller ny dokumentasjon på aktuelt flomnivå, kan ikke gulvnivå for vesentlige driftsfunksjoner eller kritiske tekniske anlegg legges lavere enn kote 5,50.

Ved byggesøknad for nye bygg i sikkerhetsklasse F2 gjelder tilsvarende krav dersom bebyggelsen plasseres i områder/høydenivå som kan være utsatt for 200-årsflom.

4.1.2. Frisiktsoner (H140)

Innenfor frisiktzone tillates ikke sikthindringer med større høyde enn 0,5 meter over plannivå på tilstøtende veger. Skilt/ lysstolpe eller oppstammede allétre med minimum 5 meter avstand kan likevel tillates.

5 Bestemmelsesområder (§12-7 nr. 1-14)

5.1 Bestemmelsesområde (#) – mulighet for overbygging (§12-2)

Innenfor markerte bestemmelsesområde #1-3 på plankartet kan bebyggelse på hver side av grøntstruktur/naturområde sammenbygges fra og med 2. etasje og oppover. Minimum fri høyde i passasje under skal være 3,0 meter.

6 Rekkefølgebestemmelser (§12-7 nr. 10)

6.1 Før byggetillatelse gis

6.1.1. Utomhusplan

Før det gis byggetillatelse til nye bygg eller hovedombygging/utvidelse av eksisterende bygg som benyttes til beboelse, undervisning, idrett/kultur eller arbeidsplasser, skal det foreligge utredning av parkeringsbehov jfr. pkt. 3.1.4, utredning av sikkerhet mot flom jfr. pkt.5.1, og støyvurdering jfr. pkt. 2.6. Det skal også utarbeides utomhusplan for tilhørende uteområde jfr. pkt. 3.1.3.

6.1.2. Anleggsperioden

Før større utbygginger igangsettes skal det utarbeides anleggsplan. Planen skal redegjøre for riggområde, trafikkavvikling, avfallshåndtering, driftstider, støvdemping, trafiksikkerhet for gående og syklende i anleggsperioden etc. Planen må redegjøre for eventuell deponering av overskuddsmasser, herunder vurdering av fare for spredning av fremmede arter. For område o_BOP6 skal anleggsplanen redegjøre for håndtering av matjord. Overskytende matjord skal primært brukes til jordbruksformål i nærområdet.

6.2 Før ferdigattest gis

Før det gis ferdigattest for nye bygninger innenfor o_BOP2-4 skal følgende være gjennomført:

- Ny avkjørsel, fotgjengerkryssing og busslommer knyttet til fv. 757 i samsvar med plankartet (o_SKV2, o_SKH1-2, o_SGS3).
- Uteområdene skal være ferdigstilt i henhold til utomhusplan inkludert gjennomgående gangvegforbindelser innenfor o_GAA1.
- Det skal være etablert alternativ strømforsyning som trer inn ved strømbortfall.
- Det skal være etablert kjørefast dekke på nødvendige atkomster for utrykningskjøretøy
- Det skal være sikret tilstrekkelig fremkommelig atkomstveg fram til alle bygg i sikkerhetsklasse F3 ved en 1000-årsflom.

- Det skal være etablert en erstatningsbane for idrett/aktivitet innenfor planområdet. Banen skal være tilrettelagt for islegging om vinteren og ballspill om sommeren. Isflaten/ballflaten skal ha minimumsmål 30x60 m

PS 6/21 Orienteringer

Status og kvalitetsmelding for grunnskolen 2019

Saksbehandler: Espen Munkvold	Arkivref: 2021/5 - /
E-post: espen.munkvold@verdal.kommune.no	
Tlf.: 922 51 214	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Utvalg for mennesker og livskvalitet	13.01.2021	5/21
Formannskap	14.01.2021	4/21
Kommunestyre	25.01.2021	7/21

Saksprotokoll i Formannskapet - 14.01.2021 - 4/2021

BEHANDLING:

SV v/Bern fremmet følgende alternativt forslag til kommunedirektørens innstilling:
«Kommunedirektøren gjør Status og kvalitetsmelding for grunnskolen 2019 enklere å lese og forstå før den legges fram for ny politisk behandling.»

Ved votering falt utsettelsesforslaget med 8 mot 1 stemme (SV).

Ved votering ble innstilling fra utvalg mennesker og livskvalitet enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

1. Status og kvalitetsmelding for Verdalsskolen 2019 tas til orientering
2. Til neste status og kvalitetsmelding bes det om at det gis noe mer informasjon vedrørende årsverksutvikling og bemanning, sett i forhold til antall elever, lærernorm og antall assistentårsverk i undervisningen.
Kommunedirektøren bes legge til rette for ei arbeidsøkt for utvalg mennesker og livskvalitet, med hensikt å sikre aktivt eierskap.

Saksprotokoll i Utvalg for mennesker og livskvalitet - 13.01.2021 - 5/2021

BEHANDLING:

SP v/Einar Olav Larsen fremmet følgende tilleggforslag:

Til neste status og kvalitetsmelding bes det om at det gis noe mer informasjon vedrørende årsverksutvikling og bemanning, sett i forhold til antall elever, lærernorm og antall assistentårsverk i undervisningen.

Kommunedirektøren bes legge til rette for ei arbeidsøkt for utvalg mennesker og livskvalitet, med hensikt å sikre aktivt eierskap.

Votering:

Det ble først votert over kommunedirektørens innstilling. Enstemmig vedtatt.
Det ble så votert over tilleggsforslaget fra SP. Enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

3. Status og kvalitetsmelding for Verdalsskolen 2019 tas til orientering
4. Til neste status og kvalitetsmelding bes det om at det gis noe mer informasjon vedrørende årsverksutvikling og bemanning, sett i forhold til antall elever, lærernorm og antall assistentårsverk i undervisningen.
Kommunedirektøren bes legge til rette for ei arbeidsøkt for utvalg mennesker og livskvalitet, med hensikt å sikre aktivt eierskap.

Kommunedirektørens innstilling:

Status og kvalitetsmelding for Verdalsskolen 2019 tas til orientering

Vedlegg:

- 1 Status og kvalitetsmelding for grunnskolen 2019

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Opplæringsloven § 13-10 sier at skoleeier plikter å utarbeide en årlig rapport om tilstanden i grunnskoleopplæringen, og at rapporten skal drøftes av skoleeier – det vil si kommunestyret. St.meld. nr. 31 2007-2008: Kvalitet i skolen punkt 4.5.3. Krav til årlig tilstandsrapport, sier innledningsvis: Det er viktig at de øverste styringsorganene i kommuner og fylkeskommuner har et bevisst og kunnskapsbasert forhold til den delen av grunnopplæringen som de er ansvarlig for, slik at de har mulighet til å følge opp utviklingen i denne sektoren på en god måte. Tilstandsrapporten skal som et minimum omtale læringsresultater, frafall og læringsmiljø, men kan bygges ut med annen omtale som skoleeier mener er formålstjenlig ut fra lokale behov. Det følger av Ot.prp. nr. 55 (2008-2009), at tilstandsrapporten skal inneholde vurderinger knyttet til opplæringen av barn, unge og voksne. Rapporten følger skoleåret, og den bygger på underliggende lokale årsrapporter skrevet ved hver enkelt enhet. I tillegg opprettholdes ambisjonen om å utforme rapporten slik at den i større grad inviterer politikerne til å ta stilling til ulike utfordringer innen skole. Tilstandsrapport bygger også i år på malen utarbeidet i den digital løsning som heter Conexus Insight, og gjennom denne digitale plattformen systematiseres alle kommunens data i en samlet database. Dette gjør det enklere å gjennomføre systematisk analyse- og refleksjonsprosesser knyttet til data, både på klasse-, skole og kommunenivå. I tillegg er GSI (Grunnskolens Informasjonssystem) og www.skoleporten.no bruk til innhenting av tallmateriale.

Vurdering:

Det er en reduksjon i spesialundervisningen i antall timer og en tilsvarende økning på årstimer til ordinær undervisning i 2019, altså har andelen av ressursene til spesialundervisning gått ned i 2019 i forhold til 2018. Resultater på nasjonale prøver og grunnskolepoeng i 2019 er også lagt fram. Det ble ikke gjennomført eksamen pga. korona. Fra og med 2014 ble resultatene på nasjonale prøver publisert med en ny skala, og det er derfor ikke mulig å kjøre tidsserier på slike resultat på mer enn 4 år. Status- og kvalitetsmeldingen forteller om flere tiltak for å bedre resultatet i grunnskolene. Men, skal elevene lære, må de også trives, ha et godt læringsmiljø, oppleve mestring, få gode læringsfremmende vurderinger og gis anledning til å medvirke. Resultatene fra elevundersøkelsen viser som i fjor mange gode signal i forhold til det som skjer i grunnskolene i Verdal. Spesielt tallene i elevundersøkelsen som går på mobbing er betraktelig bedre i 2019 enn i 2018. Dette gjelder først og fremst de som melder om ukentlig mobbing. Våre langsiktige satsinger knyttet til læringsmiljø skal derfor videreføres for å underbygge gode psykososiale læringsmiljø på alle skoler. Grunnskolepoengutviklingen er fortsatt positiv, og dette oppleves som viktig siden dette representerer en mer helhetlig kvalitetsindikator knyttet til grunnskolen. Det er et mangfoldig arbeid som gjennomføres i skolene, og status- og kvalitetsmeldingen kan ikke omfatte alt, men forhåpentligvis vil den gi et relativt godt bilde av tilstanden i grunnskolen i Verdal. I tillegg er målet med denne formen på meldingen at den skal være et grunnlag for videre refleksjoner, arbeid, prioriteringer og ikke minst gode diskusjoner.

Verdal kommune

STATUS- OG KVALITETSMELDING FOR VERDALS KOLEN 2019

Innhold

1. INNLEDNING	3
2. UTVIKLINGS- OG FOKUSOMRÅDER	4
3. NØKKELINFORMASJON OM LOKALE FORHOLD, ÅRSVERK OG ANTALL ELEVER.....	4
3.1 NØKKELINFORMASJON	4
3.2 ÅRSVERK.....	5
3.3 ELEVER.....	5
3.4 ANDEL ELEVER MED VEDTAK OM SPESIALUNDERVISNING	6
4. FORELDRENES UTDANNINGSNIVÅ	8
5. LÆRINGSMILJØ	9
5.1 ARBEIDSRO OG MESTRING	10
5.2 STØTTE FRA LÆRERNE OG FAGLIGE UTFORDRINGER	11
5.3 TRIVSEL OG MOTIVASJON	12
5.4 VURDERING.....	14
5.5 LÆRINGSKULTUR	15
5.6 MOBBING	15
5.7 ELEVDEMOKRATI OG MEDVIRKNING	17
6. LÆRINGSRESULTATER I NORSK OG LESING SOM GRUNNLEGGENDE FERDIGHET	19
6.1 KARTLEGGINGSPRØVER I LESING	19
6.2 NASJONALE PRØVER I LESING	19
6.3 STANDPUNKTKARAKTERER I NORSK.....	22
7. LÆRINGSRESULTATER I MATEMATIKK OG REGNING SOM.....	23
7.1 KARTLEGGINGSPRØVER I REGNING	24
7.2 NASJONALE PRØVER I REGNING	24
7.3 STANDPUNKTKARAKTERER I MATEMATIKK	27
8.1 NASJONALE PRØVER I ENGELSK	28
8.2 EKSAMEN OG STANDPUNKTKARAKTERER I ENGELSK	31
9. GRUNNSKOLEPOENGSUM	32
10. GJENNOMFØRING AV VIDEREGÅENDE SKOLE	33

1.INNLEDNING

Dette er status- og kvalitetsmelding for Verdal kommune. Formålet med den nye meldingen er å presentere data og refleksjoner som kan styrke dialogen mellom skoleeier, skoleledelse og politisk nivå om kvaliteten og utviklingsområdene i skolen. Skoleeieres plikt til å utarbeide årlige rapporter om tilstanden i grunnopplæringen er en del av oppfølgingsansvaret knyttet til det generelle systemkravet (internkontroll), jf. opplæringsloven § 13-10 andre ledd og privatskoleloven § 5-2 tredje ledd. Innholdet i denne meldingen tilfredsstiller Utdanningsdirektoratets krav til tilstandsrapportering. I forbindelse med denne rapporteringen er det viktig å huske at data ikke gir oss svar i seg selv, men gir oss grunnlag for å stille bedre spørsmål som grunnlag for refleksjon, utvikling og prioriteringer.

Generell fargekodeforklaring:

Alle indikatorene i kvalitetsmeldingen er gitt fargekoder. Ett av kriteriene bak fargesettingen er at nasjonalt gjennomsnitt siste 4 år legges til grunn for grenseverdien mellom gult og oransje, og justeres i tillegg til hvordan faktorene skårer på andre internasjonale undersøkelser. Grønt er høye verdier, og rødt er lave verdier. Gul minus betyr nærmere rødt enn grønt, og gul pluss betyr nærmere grønt enn rødt. Les mer om hvordan fargene settes for elevundersøkelsen og nasjonale prøver nedenfor.

Analyse av elevundersøkelsen:

Det beregnes grenseverdier for hver faktor i elevundersøkelse. En av grunnene til dette er fordi det kan være store forskjeller i hvor gjennomsnittet plasseres på tvers av indikatorene fordi det henger sammen med hvilke spørsmål som stilles (hvem og hva det spørres om, konkretisering og ordbruk). Det er viktig å vite at scorer av og til kan "bikke" fargeforskjell selv om forskjellene ikke er signifikante. Derfor har vi en tommelfingerregel om at forskjeller på under 0.3 ikke bør tillegges vekt. Det er imidlertid **alltid** betydelige forskjeller mellom rødt og grønt uansett hvilken faktor og hvilke grenseverdier som er beregnet. Det er med andre ord så store forskjeller mellom rødt og grønt at det ikke skyldes tilfeldigheter. Det er imidlertid viktig å være oppmerksom på at indikatorer kan svinge kraftig for små skoler og små utvalg.

Nasjonale prøver er i utgangspunktet normert til å ha et gjennomsnitt på 50. For nasjonale prøver er det signifikante forskjeller fra skjæringspunktet mellom gult og oransje og opp/ned til rødt og grønt i begge retninger. Nasjonale prøver for 8.- og 9. trinn kan analyseres på avgiverbarneskole, dette siden prøvene på 8. trinn i all hovedsak representerer status for de syv føreste årene på barnetrinnet. 3

2. UTVIKLINGS- OG FOKUSOMRÅDER

Listen over kommunens fokusområder er ikke i prioritert rekkefølge;

- De utrolige årene (DUÅ)
- Vurdering for læring (VFL)
- Læring av næring (LAN)
- Fagfornyelsen

I tillegg til disse tre områdene er det også viktig å ha fokus på at skolen skal fungere som en lærende organisasjon. Skolen skal ivareta behov for kompetanseutvikling for den enkelte lærer, og samtidig legge til rette for kollektiv læring og utvikling av profesjonsfellesskapet. God opplæring er et kollektivt ansvar. Det må derfor legges til rette for at lærerne skal delta i pedagogisk utviklingsarbeid sammen med kollegaer i en skole som har god kultur for læring.

3. NØKKELINFORMASJON OM LOKALE FORHOLD, ÅRSVERK OG ANTALL ELEVER

3.1 NØKKELINFORMASJON

Indikatorer	Snitt	Snitt
	Verdal kommune (19-20)	Insight totalt (19-20)
Foreldrenes utdanningsnivå	22,09	22,17
Klasseledelse	3,97	3,94
Vurdering	3,69	3,61
Motivasjon og mestring	3,76	3,83
Nasjonale prøver, 5. trinn	51,7	50,1
Nasjonale prøver, 8. trinn	47,3	50,0
Nasjonale prøver, 9. trinn	50,5	53,6

3.2 ÅRSVERK

Tallene for indikatorene "årsverk" er prosent. De må derfor deles på 100 for å få antall årsverk (Kilde: GSI).

	Antall
Med godkjent undervisningskompetanse for de fag/trinnene de underviser på I alt	
Verdal kommune (19-20)	15 274
Insight totalt (19-20)	4903 190
Uten godkjent undervisningskompetanse for de fag/trinnene de underviser på I alt	
Verdal kommune (19-20)	35
Insight totalt (19-20)	194 675

Skoleeiers vurderinger:

I Verdal har vi over år hatt gode muligheter for å rekruttere kvalifisert arbeidskraft, og derfor har vi kun 35 % årsverk uten godkjent undervisningskompetanse. Dette er et spesifikt fag på ungdomstrinn. Med de framtidige kompetansekravene som innebærer at alle lærere i grunnskolen som underviser i matematikk, engelsk, norsk, samisk og norsk tegnspråk, skal ha fordypning i disse fagene, så må kommunen aktivt sørge for at mange lærere får gjennomført etter- og videreutdanning. Dette innebærer å både oppmuntre og samtidig presse litt på for at flest mulig benytter seg av dagens etter- og videreutdanningstilbud, samt å være strategisk ved nyrekruttering av lærere.

3.3 ELEVER

	Antall
1. årstrinn	162
2. årstrinn	185
3. årstrinn	171
4. årstrinn	185
5. årstrinn	155
6. årstrinn	185
7. årstrinn	193
8. årstrinn	197
9. årstrinn	189
10. årstrinn	183
Sum elever ved skolen	1 805

3.4 ANDEL ELEVER MED VEDTAK OM SPESIALUNDERVISNING

Alle elever har rett på en tilpasset opplæring. For de aller fleste elever lar det seg gjøre å få en slik opplæring innenfor rammene av det som defineres som ordinær opplæring. Det er mange faktorer som avgjør hva som blir omfanget av spesialundervisning i en kommune, men den viktigste ligger knyttet til hva som er spillereglene innenfor ordinær opplæring. Dersom en større andel av kommunens ressurser anvendes innenfor ordinær opplæring vil tilbudet være mer robust med tanke på å ivareta en større andel elever, og det vil åpne rommet for at det kan gis tettere oppfølging av noen elevgrupper i perioder. Spesialundervisning er en form for tilpasset opplæring som tar sikte på å hjelpe elever med særskilte behov, som ikke kan dekkes innenfor rammen av det ordinære opplæringstilbudet. Ifølge opplæringslovens § 5-1 har elever som ikke har eller som ikke kan få tilfredsstillende utbytte av det ordinære opplæringstilbudet, rett til spesialundervisning. Dette skjer etter et enkeltvedtak. En gjennomgang av utviklingen innen spesialundervisning i Verdal fra 09/10 til 19/20 viser at andelen elever som mottar spesialundervisning har variert. Det som er spesielt for 2019/20 er at andelen av den totale ressursen som gis til spesialundervisning har gått ned ganske mye og årstimer til ordinær undervisning har økt. Dette skyldes sannsynligvis innføringen av lærernormen og en dreining av timer til ordinær undervisning på grunn av dette. Totalen siste to år er tilnærmet lik.

Skoleår	11/12	12/13	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20
Antall elever	1921	1913	1882	1869	1856	1840	1845	1840	1805
Antall elever med spesialundervisning	191	206	190	201	183	178	190	180	179
Andel elever med spesialundervisning	9,9 %	10,8 %	10,1 %	10,8 %	9,8%	9,7%	10,3%	9,8%	9,9%
Andel elever med spesial-undervisning (Norge)	8,6 %	8,6 %	8,3 %	8,0 %	7,9 %	7,8%	7,8%	7,8%	7,7%
Årstimer ordinær undervisning	84165	80539	84109	80080	81819	83217	86993	84537	87693
Årstimer spesialundervisning	21438	24543	19319	26842	21521	21981	20076	24828	21664
Årstimer til assistent som deltar i spesialundervisning	30785	45413	48189	50627	31781	23354	30508	42238	40106
Andel av totale ressurser til spesialundervisning	19,8 %	22,8 %	18,1 %	25,1 %	20,1 %	20,2%	18,8%	22,7%	19,8%

For å komplettere bildet rundt spesialundervisning tas også følgende oversikt fra KOSTRA med:

Nøkkeltall	Enhet	Verdal		Kostragruppe 08		Landet uten Oslo	
		2019	+	2019	+	2019	+
Årstimer til særskilt norskopplæring per elev med særskilt norskopplæring (antall)	antall	43,1		44,4		36,3	
Årstimer til spesialundervisning per elev med spesialundervisning (antall)	antall	102,6		132,5		139,9	
Elever i kommunale og private grunnskoler som får særskilt norskopplæring (prosent) ¹	prosent	4,3		3,6		4,9	
Elever i kommunale og private grunnskoler som får spesialundervisning (prosent)	prosent	9,9		8,2		7,8	
Elever på mestringsnivå 3-5, nasjonale prøver i lesing 8.trinn (prosent)	prosent	67,2		72,4		75,0	
Elever på mestringsnivå 3-5, nasjonale prøver i regning 8.trinn (prosent)	prosent	63,8		65,6		68,7	
Gruppestørrelse 2 (antall)	antall	15,6		15,8		15,8	
Gjennomsnittlig grunnskolepoeng (antall)	antall	41,8		41,4		41,7	
Netto driftsutgifter grunnskolesektor (202, 215, 222, 223), i prosent av samlede netto driftsutgifter (prosent)	prosent	26,3		23,5		23,0	
Netto driftsutgifter til grunnskolesektor (202, 215, 222, 223), per innbygger 6-15 år (kr)	kr	128 475,2		120 807,0		117 307,7	

¹ Fra og med 2010, er driftsansvar privat inkludert i indikatoren.

Skoleeiers vurdering.

Det er ikke et mål i seg selv å ha lavest andel elever med spesialundervisning. Ifølge Peder Haug tyder forskningen på at en femtedel av elevene i skolen strever i så stor grad at de trenger ekstra oppfølging. Dette betyr at dersom omfanget av spesialundervisning går ned, må omfanget av tett oppfølging gå opp. Derfor bør omfanget av spesialundervisning vurderes opp mot lærertetthet og hvilke opplegg skolene har for tett oppfølging.

Status i 2019 er fortsatt at ca. en tredel av de elevene som er innvilget spesialundervisning har flere diagnoser, og med bakgrunn i deres helse- og utviklingsløp vil det være helt urealistisk å forvente at alle de skal klare seg innenfor rammene av ordinær opplæring.

Tallene viser også at andelen med elever som mottar spesialundervisning er relativt stabilt. Antall timer, både til assistent og spesialundervisning, har gått ned fra fjoråret og andelen av ressursbruken har gått ned. Fremdeles gir vi flere elever spesialundervisning enn landet ellers, men vi gir færre timer per elev.

4. FORELDRENES UTDANNINGSNIVÅ

Foreldrenes utdanningsnivå kan ifølge Hægeland, Kirkebøen, Raaum og Salvanes (2003) forklare 20% av variasjonen i elevenes læringsresultater. Indikatoren nedenfor er basert på en utregning fra SSB.

Prosenten er beregnet med utgangspunkt i følgende: Andel foreldre med høyere utdanning minus andel foreldre med grunnskole som høyeste utdanning. Dersom skåren er 17 %, betyr dette at skolen har 17 % flere foreldre med høyere utdanning enn foreldre med grunnskole som høyeste utdanning.

Foreldrenes utdanningsnivå kan forklare 20 % av elevenes læringsresultater. I en kommune kan dette variere mye mellom skolene. NB! Det er mange faktorer som spiller inn på elevenes læringsresultater. Det er viktig å unngå «selvoppfyllende profetier». Det dreier seg om å jobbe smart med de elevene vi har og de foreldrene vi har. Det er bred enighet at foreldrene bør involvere seg i barnas skolegang. Erfaring viser at når foreldrene deltar aktivt i barnas skolegang, har det positiv effekt på barnas faglige prestasjoner, sosiale kompetanse og på undervisningskvaliteten. Når skolen samarbeider med familiene om barnas læring, lykkes barna ikke bare på skolen, men de lykkes også videre i livet (Carolyn Webster Stratton 2014).

	Verdal kommune (19-20)	Insight totalt (19-20)
Foreldrenes utdanningsnivå	22,1	22,2

Skoleeiers vurdering:

Som status viser har foreldrene i Verdal et utdanningsnivå nesten på nasjonalt nivå, men vi har lokale forskjeller. Uavhengig av utdanningsnivå er det imidlertid viktig å involvere foreldre i elevene skolegang. Foreldre har hovedansvaret for barnas opplæring og utvikling, og for å få til gode opplæringsløp er det viktig å involvere dem og aktivere deres ressurser. Dette kan gjøres på mange ulike vis, og her jobber skolene med en rekke ulike tiltak. Noen av dem kommer oppsummert under:

- Veiledning i leksearbeid
- Gode rutiner i arbeid med skolens rådsorgan – FAU, SU og SMU
- Temamøter med foresatte, med alt fra rus, mobbing, mobilbruk, besøk på fritiden, lekser
- Foreldrenett 1. trinn på flere av skolene våre
- Dugnadsarbeid til skolen og barnas beste
- Ulike opplegg for relasjonsbygging
- Forventningssamtaler/utviklingssamtaler
- Ulike opplegg i tilknytning til klasse- og trinnmøter

5. LÆRINGSMILJØ

Elevundersøkelsen kartlegger elevenes opplevelse av hvordan de trives på skolen, deres motivasjon for å lære, hvordan de opplever lærernes faglige veiledning, hvor tilfredse de er med elevdemokratiet på skolen og med det fysiske læringsmiljøet. I tillegg svarer elevene på spørsmål om utbredelse av mobbing på skolen. I disse undersøkelsene/kartleggingene vil avvik på under 0,3 ikke ha signifikant betydning. **Skala: 1-5.** Høy verdi betyr positivt resultat for alle indeksene unntatt mobbing. Når det gjelder mobbing, betyr lav verdi liten forekomst av mobbing

Alle elever og læringer skal inkluderes og oppleve mestring. Skoleeiere og skoleledere er pålagt å gjennomføre Elevundersøkelsen for elever på 7. og 10. trinn. I Verdal kommune har vi valgt å gjennomføre undersøkelsen også annethvert år fra 5.- 10. trinn.

I tilstandsrapporten er disse læringsmiljøindekser obligatoriske:

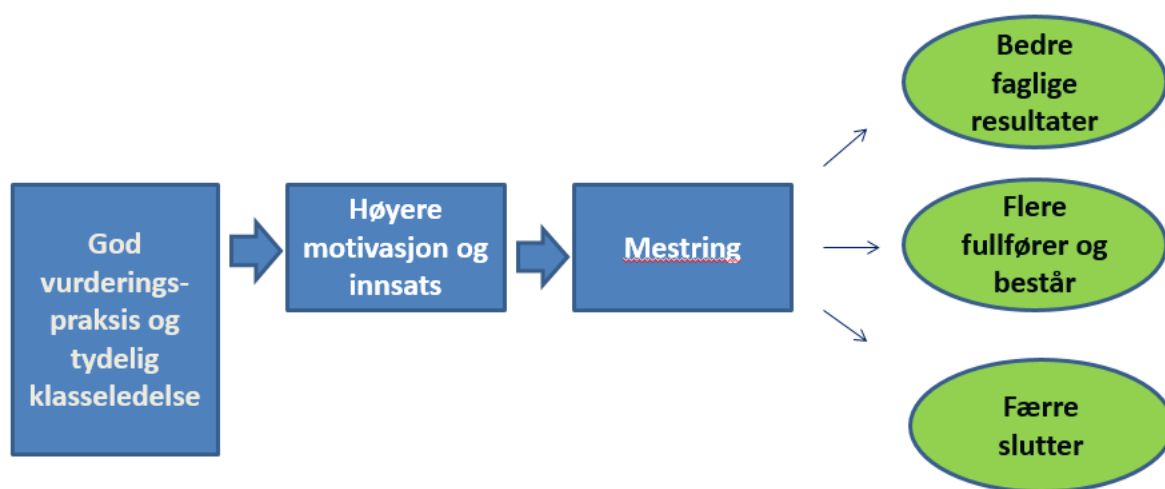
- Støtte fra lærer
- Mestring
- Læringskultur
- Vurdering for læring
- Elevdemokrati og medvirkning
- Mobbing på skolen

I tillegg har vi sett på elevenes trivsel og motivasjon.

Hva fører til gode resultater?

Klasseledelse handler om lærernes evne til å skape et positivt klima, etablere arbeidsro og motivere til arbeidsinnsats. Det må være et asymmetrisk forhold mellom lærer og elev, og siden klasseledelse også handler om samarbeid blir lærerens relasjonelle kompetanse avgjørende. Internasjonal forskning viser at det er viktig at læreren har en tydelig struktur i undervisningsforløpet, med klart formulerte mål og forventninger til alle elevene tilpasset den enkeltes forutsetninger og behov. Det er også viktig at elevene får konstruktive tilbakemeldinger på sin faglige og sosiale utvikling, og er aktive i sitt eget læringsarbeid. Klasseledelse og vurderingsarbeid henger derfor nøye sammen.

På bakgrunn av en analyse av data fra Elevundersøkelsen, samt data fra VIGO, kan sammenhengen presenteres på følgende måte:

God vurderingspraksis og tydelig klasseledelse bidrar til høyere motivasjon og innsats, noe som igjen bidrar til at elevene mestrer mer. Da øker sannsynligheten for bedre faglige resultater, at flere fullfører og består videregående opplæring, samt at færre slutter.

Nasjonalt viser tallene at elevenes motivasjon for skolearbeid faller for hvert år, og særlig inn på ungdomstrinnet. Det samme gjelder for elevenes opplevelse av om de synes det er viktig å jobbe godt med skolearbeidet. Elevenes opplevelse av støtte fra lærerne faller også, men nivået er fortsatt ganske høyt gjennom ungdomstrinnet. Derimot faller elevenes opplevelse av å være involvert i vurderingsarbeidet mye.

5.1 ARBEIDSRO OG MESTRING

Atferd i klasserommet og lærerens tydelighet har høye effektstørrelser (Hattie, 2009).

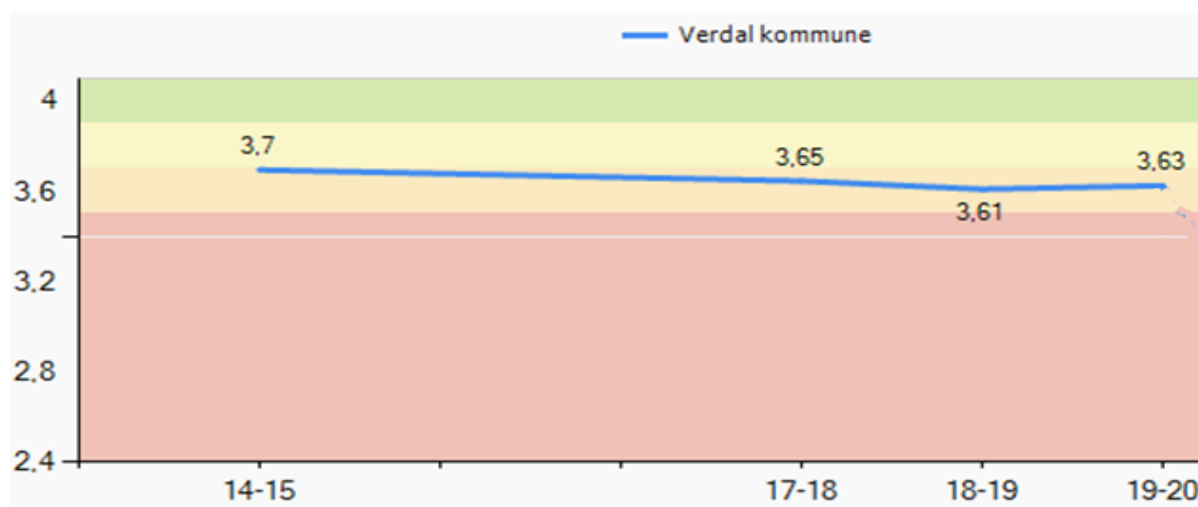
Tilstrekkelig arbeidsro og klare regler er viktige forutsetninger for at alle elever skal kunne ha gode læringsbetingelser.

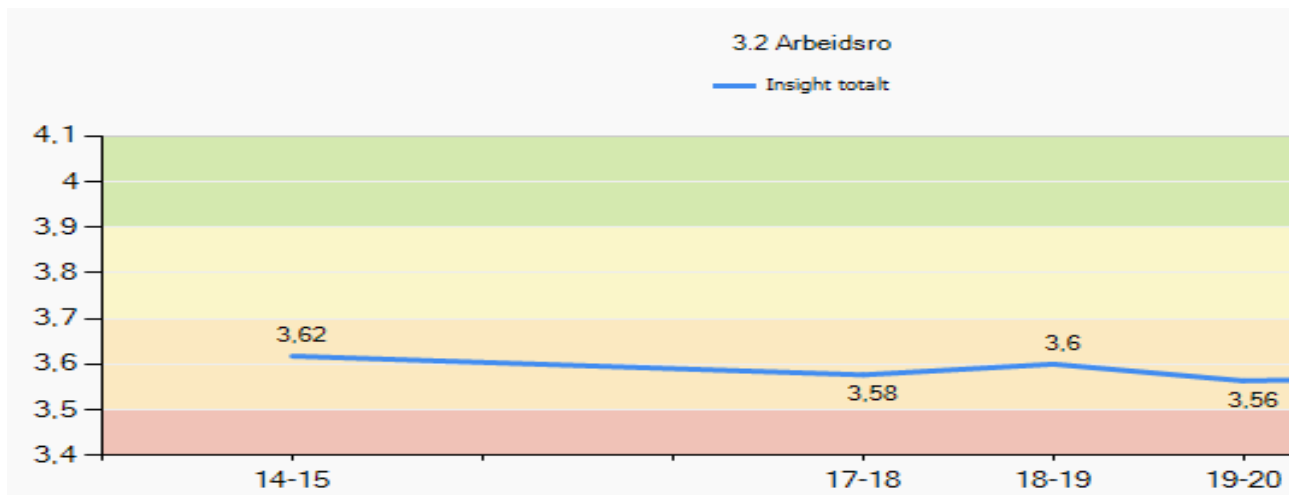
Thomas Nordahl omtaler seks områder som særlig viktige innen klasseledelse:

- a) struktur i undervisningen
- b) forutsigbarhet i undervisningen
- c) kollektive instruksjoner/beskjeder
- d) kontroll og oversikt over elevenes aktiviteter
- e) forutsigbar håndheving av regler
- f) håndtering av konflikter

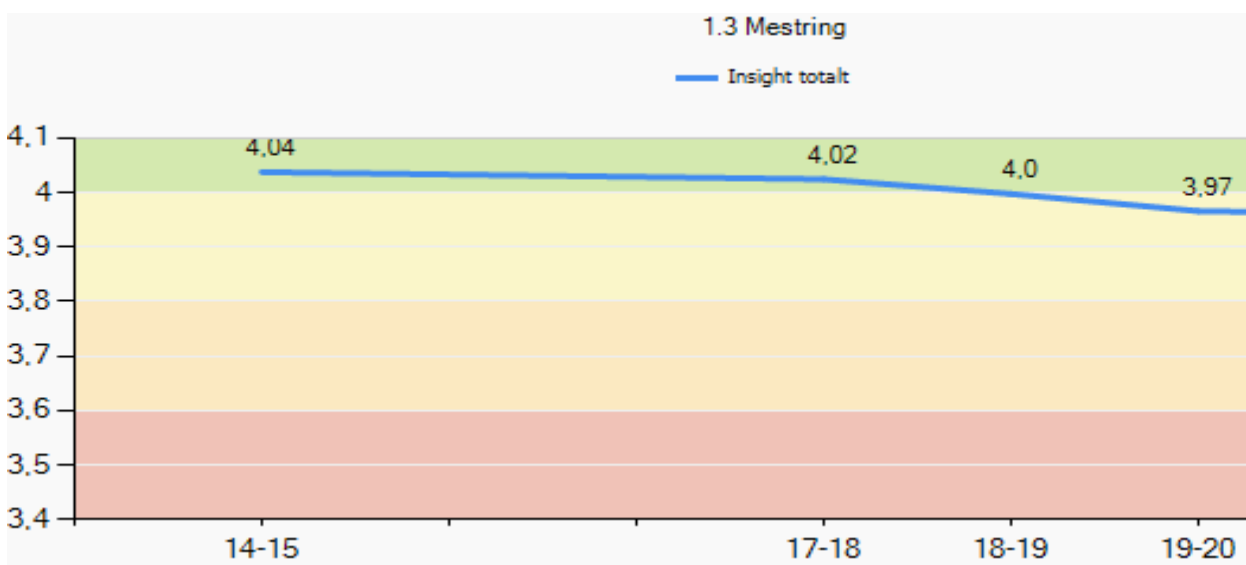
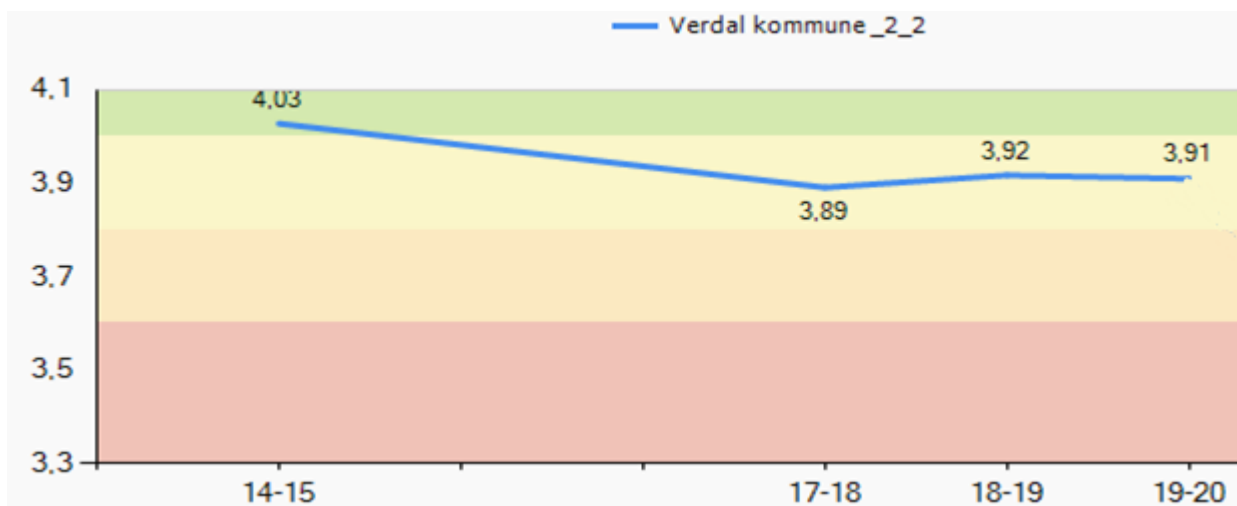
I Verdal er DUÅ valgt som verktøy for å få et kollektivt fokus på å styrke lærernes klasseledelse. Sammenhengen mellom klasseledelse og positive lærer-elevrelasjoner er godt dokumentert gjennom forskning. God klasseledelse er med på å fremme positive relasjoner. Struktur på hverdagen, fysiske rammer, regler, gode beskjeder, evnen til å takle negativ atferd, forståelse og respekt for eleven som individ, lære elevene problemløsningsstrategier og anerkjennelse er faktorer som regnes å være med på å fremme positive lærer-elev-relasjoner. Positive tilbakemeldinger i form av ros og oppmuntring og motivasjon er også viktige indikatorer for positive relasjoner.

Arbeidsro:

Mestring:

Skoleeiers vurdering:

Som vi ser på grafene over opplever elevene i Verdal jevnt over god arbeidsro i klasserommet, og de opplever også mestring på nasjonalt snitt. Dette kan ha sammenheng med at skolene de siste ti årene har jobbet

kontinuerlig med å bedre sin praksis i klasseledelse og relasjonskompetanse. Kvaliteten på relasjonen mellom lærer og elev er avgjørende i alle former for undervisning. Elever blir motivert og inspirert av lærere som respekterer dem, og som legger vekt på å ha et godt forhold til dem. Elever med et godt forhold til læreren trives også bedre i skolen. Lærere med gode relasjoner til elevene ser dessuten ut til å oppleve mindre atferdsproblemer enn lærere som har et dårlig forhold til sine elever. Derfor er det viktig at skolene våre fortsatt har et kollektivt fokus på klasseledelse og relasjonskompetanse. Elevundersøkelsen vil være gode «temperaturmålere» for oss i forhold til om vi klarer å organisere opplæringen slik at læring kan foregå, og om vi også klarer å understøtte elevenes mestringfølelse. Noen av våre skoler har hatt en del uro i elevgruppa i året som har gått, noe som har medført at vi har intensivert tiltak oppimot enkeltskoler og også tilbudt alternativ opplæringsarena for enkeltelever. Alle elever har rett på tilpasset opplæring, og dersom en stor andel elever opplever manglende mestring kan det være et signal om at opplæringen ikke er tilpasset elevenes evner og forutsetninger. Bedre tilpasset opplæring, bedre vurderingspraksis med bruk av kriterier, slik at det er lettere for elevene å vite hva de skal lære, hvordan de skal lære og hvor de er på veien mot målet skaper mening og motivasjon. Dette ivaretar vi gjennom vår kollektive satsing på vurdering for læring og kommunens entreprenørskapssatsing (Læring av næring).

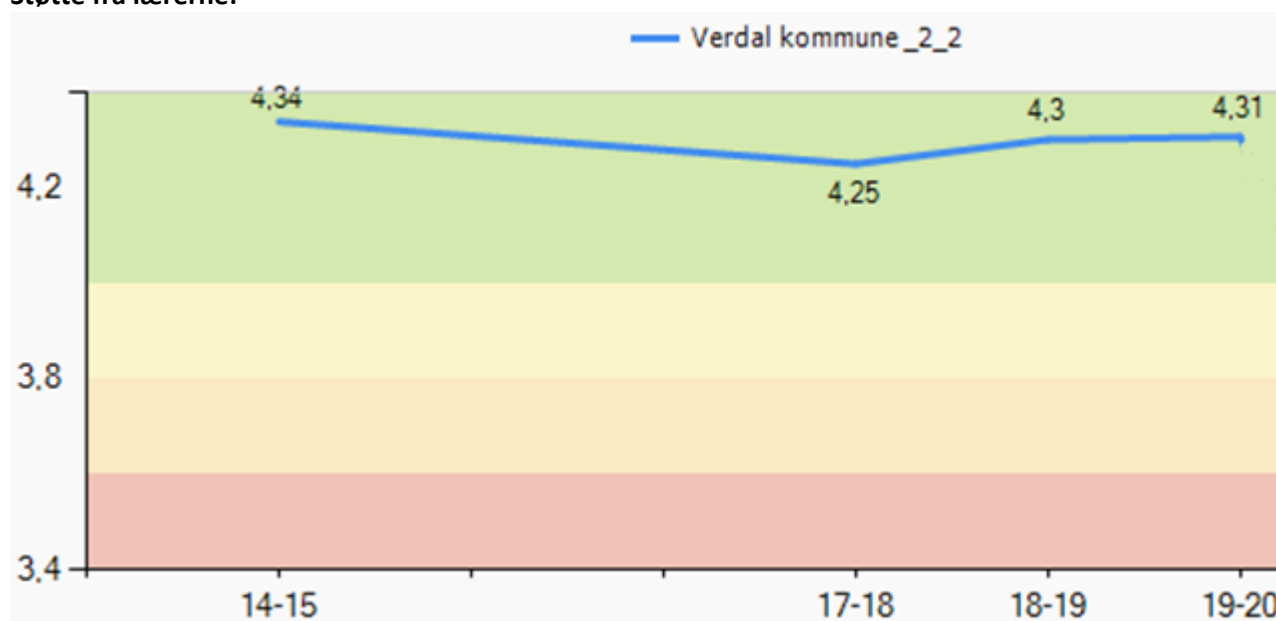
5.2 STØTTE FRA LÆRERNE OG FAGLIGE UTFORDRINGER

Relasjonen mellom lærer og elev er ifølge John Hattie av stor betydning, og det er også en viktig forutsetning for at forholdene for læring skal være optimale (Hattie, 2009).

Lærer - elev relasjonen bidrar til å fremme elevenes trivsel og motivasjon. Skal læreren styrke sine relasjoner til elevene må læreren vise respekt for enkelteleven, bli godt kjent med eleven som individ, gjøre undervisningen interessant, gi raske tilbakemeldinger og støtte til de elevene som trenger det (Carolyn Webster Stratton, 2014 DUÅ)

Skolen møter et stadig større mangfold av elever og foresatte. Alle elever har krav på tilpasset og differensiert opplæring ut fra deres egne forutsetninger og behov. En skole basert på likeverd forutsetter at alle elever får de samme muligheter til å utvikle seg. Kilde: Kunnskapsløftet.

Støtte fra lærerne:

Skoleeiers vurdering:

Elevene opplever av å ha mye støtte fra lærerne, og som grafer viser har kommunen fortsatt gode tilbakemeldinger på dette punktet. Dette kan ha ulike sammenhenger, og det er nok sannsynlig at kommunens pågående fokus på DUÅ er med på å gi positive effekter her. Selv om vi har gode resultater ser også skolene

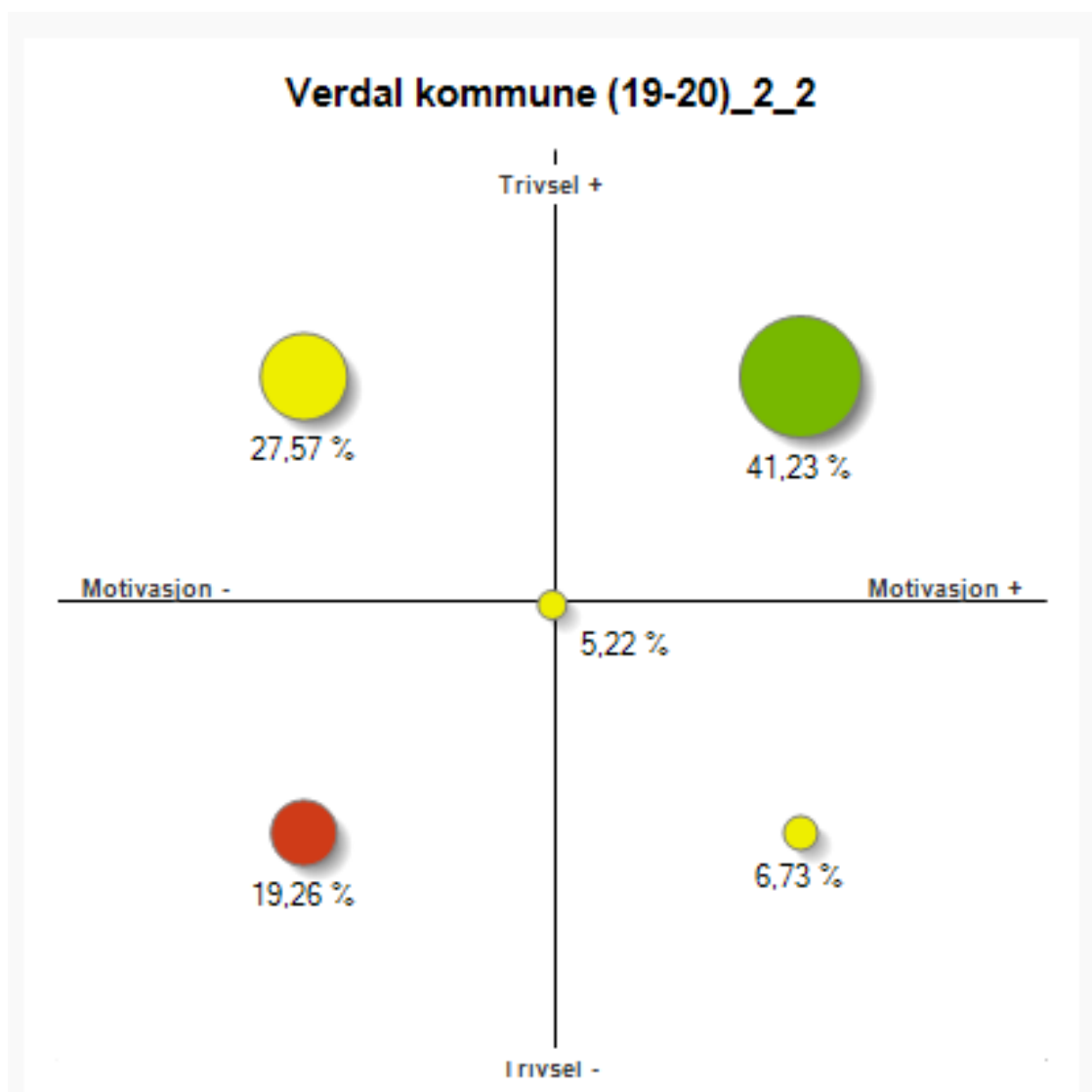
forbedringspotensialer her. Enkelte skoler har store klasser og lite deling, og opplever at de har for liten tid til den enkelte elev. Tilpasset opplæring må da foregå på gruppenivå.

5.3 TRIVSEL OG MOTIVASJON

At elevene trives på skolen er et viktig mål i seg selv, og alle elever i norsk skole har en individuell rett til et miljø på skolen som fremmer trivsel (kapittel 9A i Opplæringsloven). Samtidig viser forskning positive sammenhenger mellom god trivsel, helse og læring. Skolens arbeid med å utvikle et godt og inkluderende læringsmiljø hvor elevene trives, vil være positivt for elevenes sosiale og personlige utvikling. Det vil også fremme gode undervisningsforhold og faglig læring. Kilde: Utdanningsdirektoratet.

Lærere forstår at på samme måte som elevenes kognitive kompetanse påvirker evnen til å lære, vil også elevenes sosiale kompetanse og emosjonelle trygghet påvirke evnen til å lære (Carolyn Webster Stratton, 2014).

Skoleeiers vurdering:

Boblekartet forteller oss at elevene i Verdal opplever høy grad av trivsel. Dette er en viktig forutsetning for at læring skal kunne skje. Det er noen elever som ikke trives, og vi må jobbe kontinuerlig med disse elevene for å analysere årsaken til dette. Endringen fra i fjor er at det er noen flere som sliter med motivasjonen (flere på venstre side i figuren). Her blir det viktig å sette inn tiltak på individnivå. På skolenivå må vi fortsatt ha fokus skolemiljøtiltak som relasjonsbygging mellom elevene og skape gode psykososiale miljø for alle elevene slik at de trives på skolen. I forhold til motivasjon opplever vi imidlertid et litt lavere resultat. I den sammenheng blir det viktig at skolene blir enda bedre til å sette opplæring og utdanning inn i en relevant sammenheng. Barn og unge må oppleve sammenhenger og relevans i forhold til skole.

5.4 VURDERING

	Hvor eleven er på vei	Hvor eleven er	Hvordan komme oss dit?
Lærer	Klargjøre, dele og forstå intensjonene med det de skal lære	Skape effektive diskusjoner, oppgaver og aktiviteter som bidrar til bevis for at læring har funnet sted	Gi feedback som beveger eleven framover
Med-elever		Aktivere elever som læringsressurser for hverandre	
Eleven (Learner)		Aktivere elever som eiere av deres egen læring	

Unpacking formative assessment, Dylan Williams

I følge John Hattie har formative vurderinger en effektstørrelse på hele 0.9, som betyr at dette er noe av det viktigste lærerne kan gjøre for å heve elevenes prestasjoner (Hattie 2009). Det er særlig fire prinsipper som er sentrale i vurderingsarbeid som har til formål å fremme læring.

Elevers forutsetninger for å lære kan styrkes dersom de:

Forstår hva de skal lære og hva som er forventet av dem.

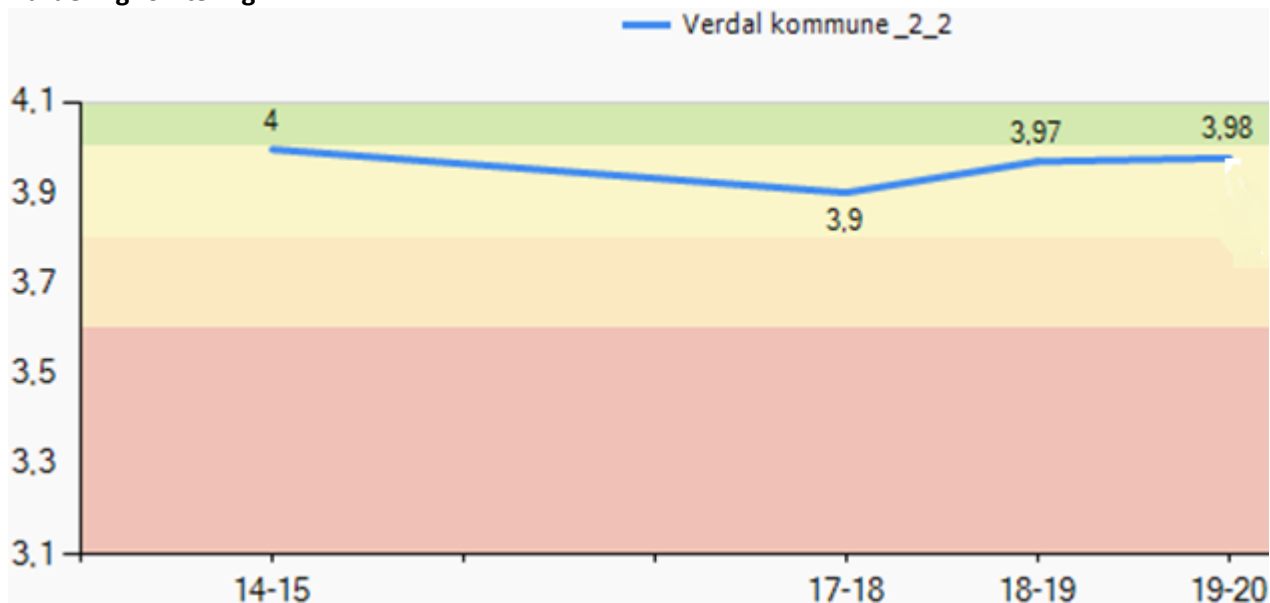
Får tilbakemeldinger som forteller dem om kvaliteten på arbeidet eller prestasjonen.

Får råd om hvordan de kan forbedre seg.

Er involvert i eget læringsarbeid ved blant annet å vurdere eget arbeid og utvikling.

(Kilde: Utdanningsdirektoratet)

Vurdering for læring:

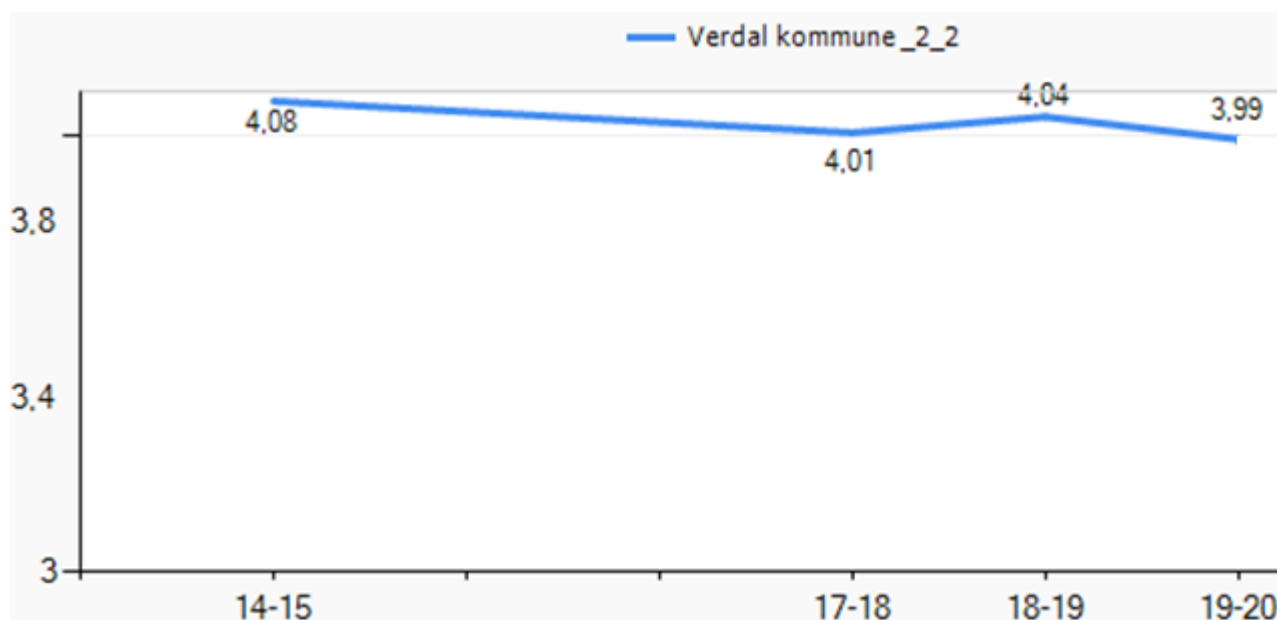
Skoleeiers vurderinger:

Som det framgår av grafen er utviklingen knyttet til vurderingspraksis stabil for skolene i Verdal. Siden våren 2017 har alle våre skoler hatt vurdering for læring som et felles utviklingsområde. Hovedhensikten med det er å gi elevene gode tilbakemeldinger som skal hjelpe dem videre i sin læringsprosess. Skolene beveger seg sakte men sikkert mot en bedre vurderingspraksis, men i noe ulikt tempo. Skolene planlegger gode endringstiltak som å jobbe i «lærende nettverk», planlegge undervisning sammen, se på egen undervisningspraksis og drøfte felles kollektive tiltak. Som følge av dette fokuset blir det spennende å følge skolenes utvikling på dette

området i årene som kommer, spesielt med tanke på ny overordnet del der vurdering for læring også er sentralt.

5.5 LÆRINGSKULTUR

Indeksen viser om elevene opplever at skolearbeidet er viktig for klassen, og om det er rom for å gjøre feil i læringsarbeidet.

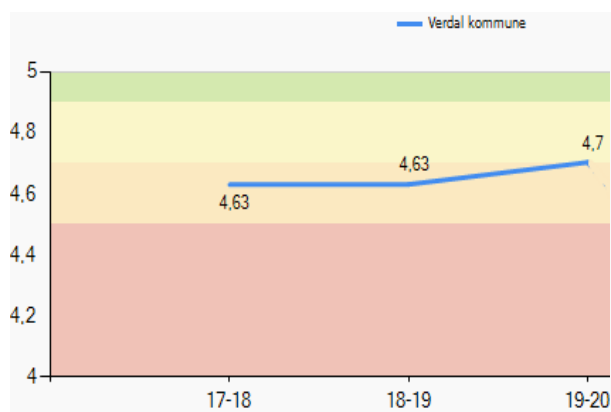

Skoleeiers vurdering:

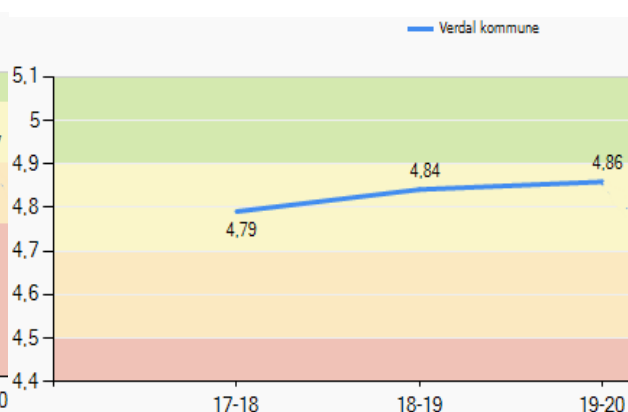
Som grafen over viser har vi jevnt over gode resultater for læringskultur i Verdal. Det er viktig at elevene opplever at skolen skal være en arena for læring, og at det innebærer læring i vid forstand – både sosialt og faglig. Læringskultur henger nøye sammen med klasseledelse som er kommentert tidligere. Bedre tilpasset opplæring, bedre vurderingspraksis med bruk av kriterier, slik at det er lettere for elevene å vite hva de skal lære, hvordan de skal lære og hvor de er på veien mot målet. Og ikke minst skape mening, hvorfor det er viktig å lære det de arbeider med. Gode læringskulturer må imidlertid pleies og vedlikeholdes, og her er både elevene og lærerne viktige aktører.

5.6 MOBBING

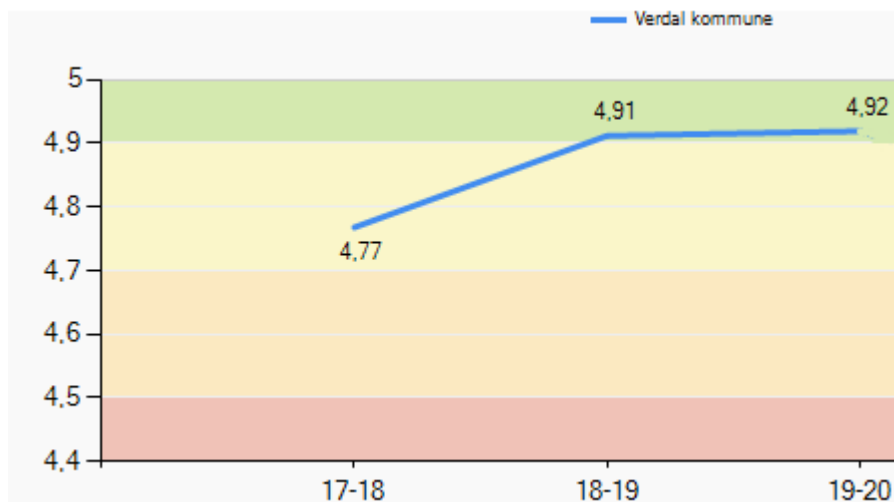
Mobbing blant elever:

Digital mobbing:

Mobbing fra voksne:

Barn som opplever manglende tilhørighet og trivsel på skolen, og som opplever å bli krenket eller mobbet, er i risiko for å utvikle langvarige psykiske helseplager og har også høyere forekomst av somatiske plager. Nyere forskning viser også at barn som blir betegnet som «mobbere» står i like stor fare for å utvikle de samme helseplagene. Et godt psykososialt miljø og et godt læringsmiljø forebygger mobbing. En forutsetning for å kunne skape et godt miljø er planmessig forebyggende arbeid.

	Ikke i det hele tatt	En sjelden gang	2 eller 3 ganger i måneden	Omtrent 1 gang i uken	Flere ganger i uken	Score, 5 er maks
Er du blitt mobbet av andre elever på skolen de siste månedene i %?						
Verdal kommune (19-20)	79,87	14,59	2,89	1,26	1,38	4,7
Verdal kommune (18-19)	77,15	15,87	2,3	2,3	2,4	4,63
Insight totalt (19-20)	81,05	13,41	2,35	1,4	1,8	4,71
	Ikke i det hele tatt	En sjelden gang	2 eller 3 ganger i måneden	Omtrent 1 gang i uken	Flere ganger i uken	Score, 5 er maks
Er du blitt mobbet av voksne på skolen de siste månedene?						
Verdal kommune (19-20)	94,2	4,54	0,63			4,92

	Ikke i det hele tatt	En sjelden gang	2 eller 3 ganger i måneden	Omtrent 1 gang i uken	Flere ganger i uken	Score, 5 er maks
Insight totalt (19-20)	93,4	5,08	0,64	0,25	0,61	4,91

Skoleeiers vurdering:

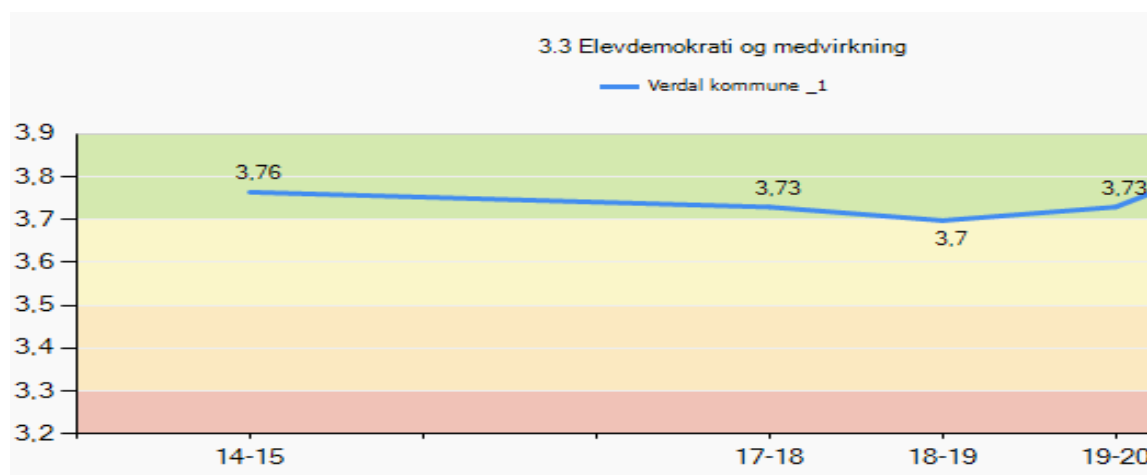
Tallene til Verdal kommune gir oss innblikk i at mobbing dessverre fortsatt foregår i våre skoler. I prosent ser vi at skolene i Verdal scorer på landsgjennomsnittet når det gjelder om voksne mobber barn flere ganger i uken. Vi ser ellers at for de som opplever å bli mobbet en til flere ganger i uka er det nedgang fra forrige år, noe som er gledelig. Vi må fremdeles fortsette å arbeide aktivt for å få ned tallet enda mer.

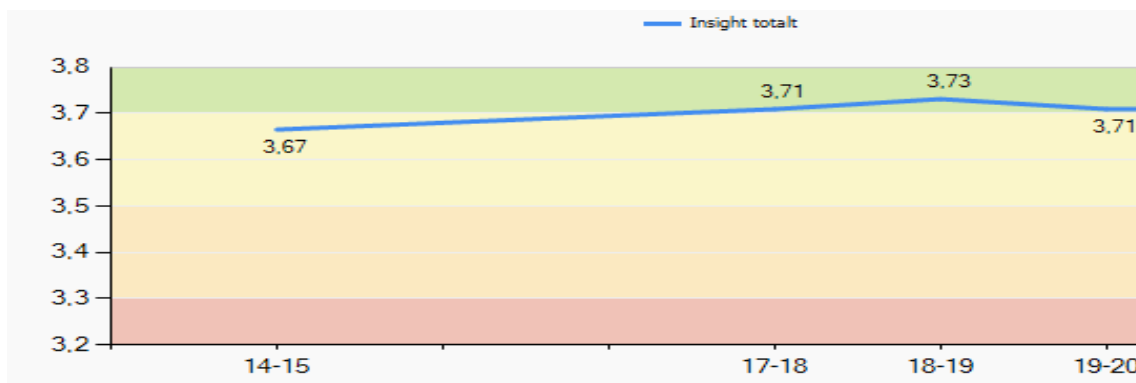
Det er fremdeles viktig å ha søkelyset på det psykososiale miljøet, ikke minst med tanke på at samfunnet er i stadig endring. Innsatsteamene mot mobbing på skolene må holdes varme og aktive. I tillegg må vi gjøre en jobb for å aktivere Spekterundersøkelsen igjen, denne ble stoppet i fjor på grunn av Datatilsynets vurderinger rundt denne.

5.7 ELEVDOKRATI OG MEDVIRKNING

Indeksen viser elevenes opplevelse av hvorvidt det er mulig å medvirke i arbeidet med fagene, og om de får være med og avgjøre klasseregler og delta i elevrådsarbeid. Et demokratisk samfunn forutsetter at innbyggerne slutter opp om grunnleggende verdier, og at de deltar aktivt i samfunnslivet. For de fleste nordmenn er det første møte med demokratiet når de velger tillitsvalgte i elevrådet for første gang. Ifølge opplæringsloven § 11-2 skal det for hver grunnskole for årstrinnene 5.-7. og 8.-10. være et elevråd med representanter for elevene. Elevrådet skal blant annet jobbe med læringsmiljø, arbeidsforhold og velferdsinteressene til elevene.

Elevdemokrati og medvirkning:

Skoleeiers vurdering:

Som det framgår av resultatene over opplever elevene i Verdal god medvirkning, og dette vil med stor sannsynlighet også ha sammenheng med elevenes vurdering knyttet til læringskultur og vår satsing på vurdering for læring. Skolene rapporterer selv at de har et forbedringspotensiale her ved å bli flinkere til å involvere elevene gjennom årsplanlegging, fag, skolearbeidet og vurderingsarbeid. Å lytte til elevenes stemme er viktig, og også ta elevene med tidlig i prosesser som har betydning for dem og gi dem valg i hverdagen. Dette bidrar til å tilpasse opplæringen, men også for å kunne gi dem en god forståelse av hva et demokrati er. Dette er særdeles viktig med tanke på det nye tverrfaglige temaet Demokrati og medborgerskap i ny læreplan.

6. LÆRINGSRESULTATER I NORSK OG LESING SOM GRUNNLEGGENDE FERDIGHET

6.1 KARTLEGGINGSPRØVER I LESING

Kartleggingsprøven viser andelen elever som ikke har tilegnet seg nødvendige ferdigheter i begynneropplæringen. Kartleggingsprøven kan derfor gi informasjon om hvor stor andel av elevene som trenger ekstra oppfølging og tilrettelegging i opplæringen. Prøven består av mange lette oppgaver og gir derfor lite informasjon om de elevene som får til alle eller nesten alle oppgavene. Det eneste vi kan si om de elevene som får til mye eller alt på prøven, er at de har tilstrekkelige ferdigheter som grunnlag for videre læring, men vi vet lite om hvor mye de egentlig kan. På denne måten skiller kartleggingsprøver seg fra nasjonale prøver som også inneholder vanskelige oppgaver og gir informasjon om elever på alle nivåer. Eks: dersom kartleggingsprøven viser 20%, betyr dette at 20% av elevene ligger **under** bekymringsgrensen.

Kartleggingsprøver 1-3 klasse – Lesing

Lesing 1. trinn	Bekymringsgrense	Bekymringsgrense	Bekymringsgrense
	Verdal kommune (19-20)	Verdal kommune (18-19)	Insight totalt (19-20)
Å skrive bokstaver	23,8%	30,5%	24,1%
Å finne lyder i ord	20,8%	19,5%	17,7%
Å stave ord	18,8%	20,8%	21,2%
Å lese ord	15,8%	21,4%	19,4%
Å lese er å forstå	11,9%	22,7%	19,5%

Lesing 2. trinn			
Å lese ord	14,0%	17,3%	19,4%
Å stave ord	14,9%	18,7%	18,2%
Å lese er å forstå del 1+2	13,2%	22,3%	18,7%
Lesing 3. trinn			
Å lese ord	27,6%	31,1%	24,8%
Å stave ord	14,9%	20,5%	20,7%
Å lese er å forstå del 1+2	16,1%	23,5%	16,2%

6.2 NASJONALE PRØVER I LESING

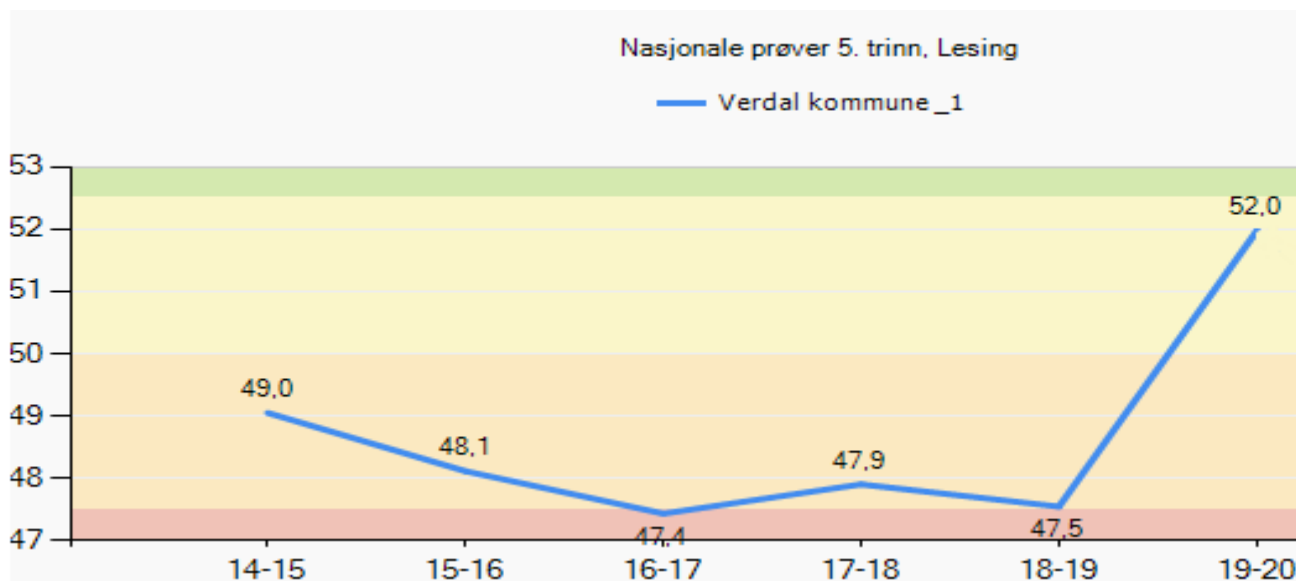
Nasjonale prøver er en del av nasjonalt kvalitetsvurderingssystem (NKVS). NKVS skal bidra til kvalitetsutvikling på alle nivåer i grunnsopplæringen, med henblikk på tilpasset opplæring og økt læringsutbytte for den enkelte elev. I tillegg skal det danne grunnlag for lokalt vurderings- og utviklingsarbeid gjennom skoleeiers og skoleleders tilrettelegging for vurderinger og oppfølging av resultater.

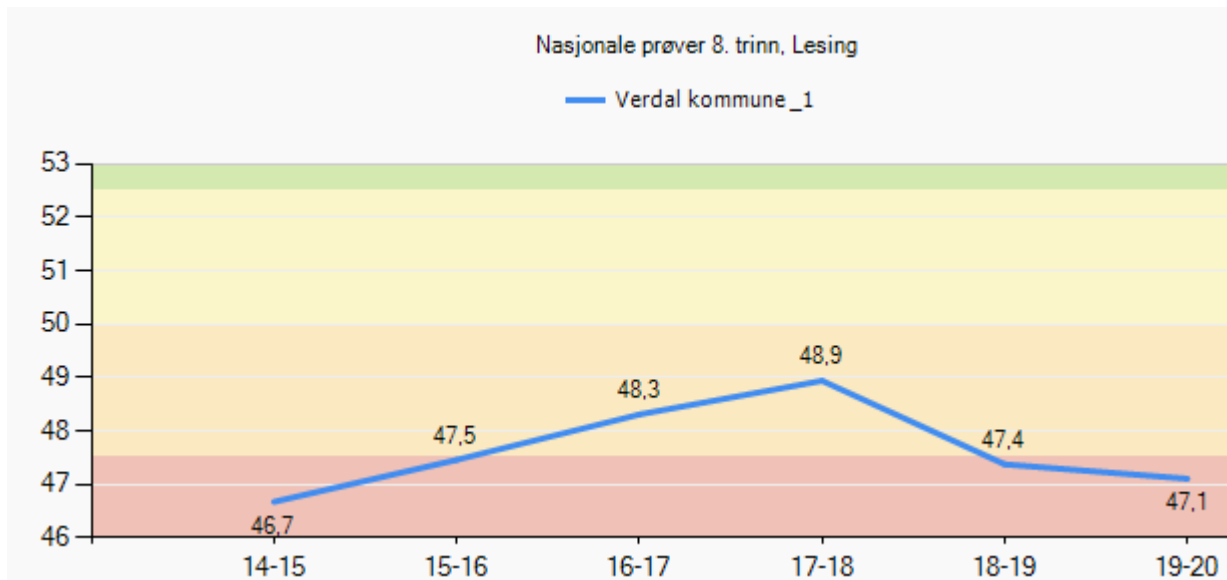
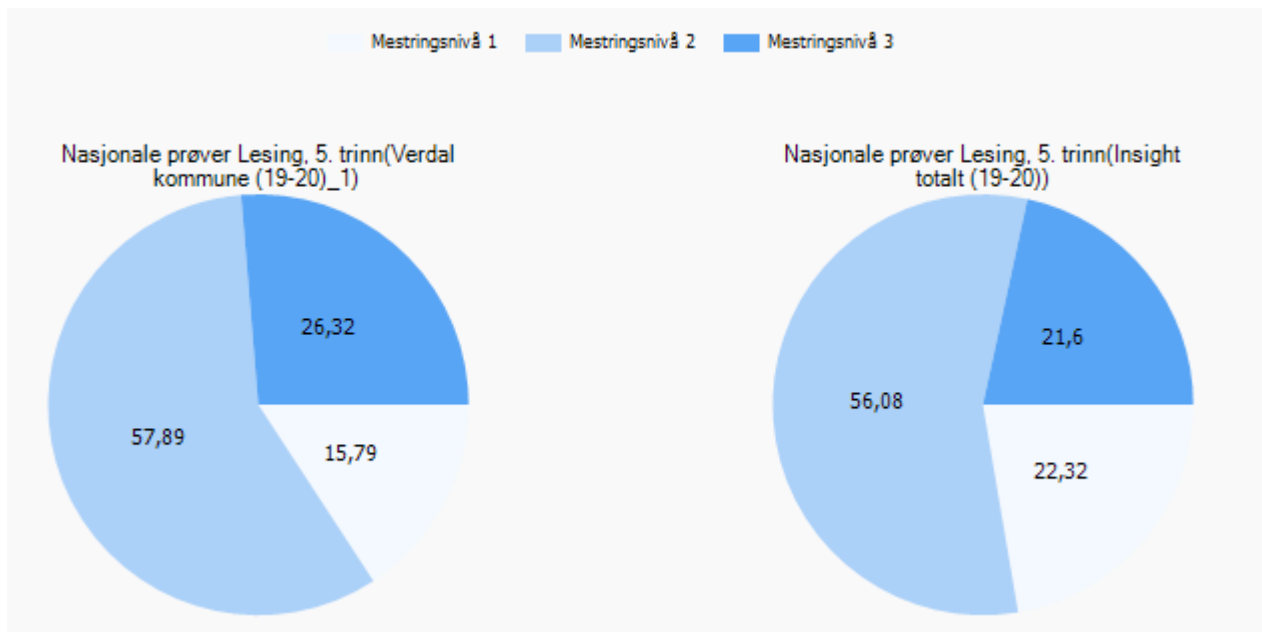
Nasjonale prøver i lesing skal kartlegge i hvilken grad ferdighetene til elevene er i samsvar med målene for lesing som grunnleggende ferdighet, slik den er integrert i kompetansemål i læreplaner for fag i LK06. Dette innebærer at nasjonale prøver i lesing ikke er en prøve i norskfaget.

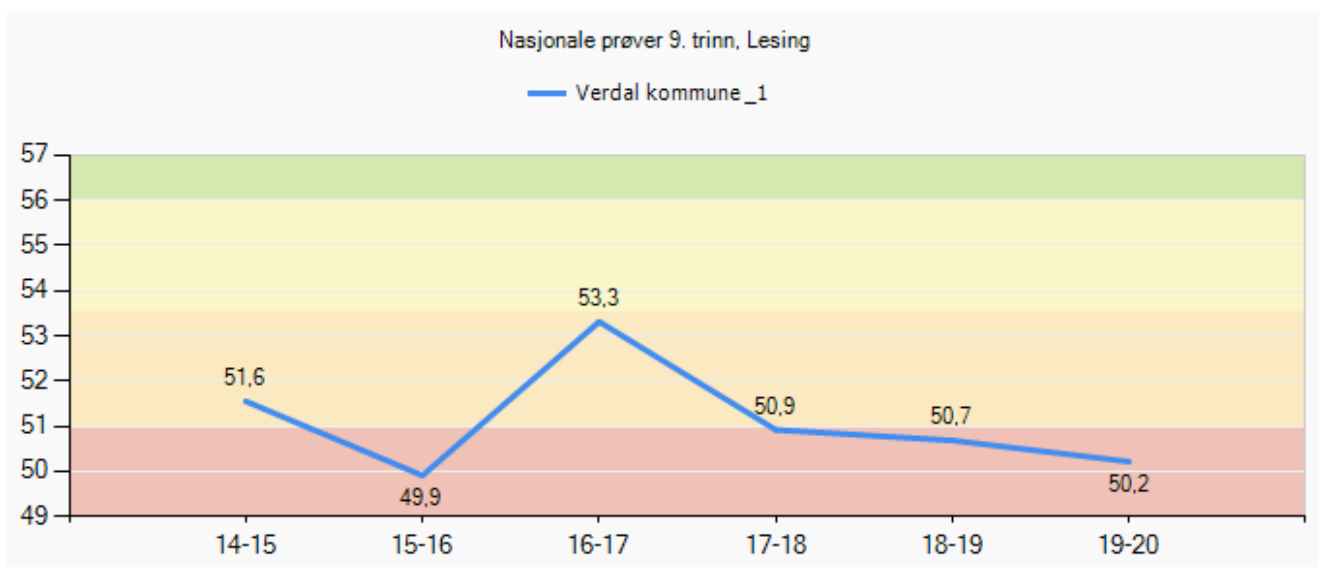
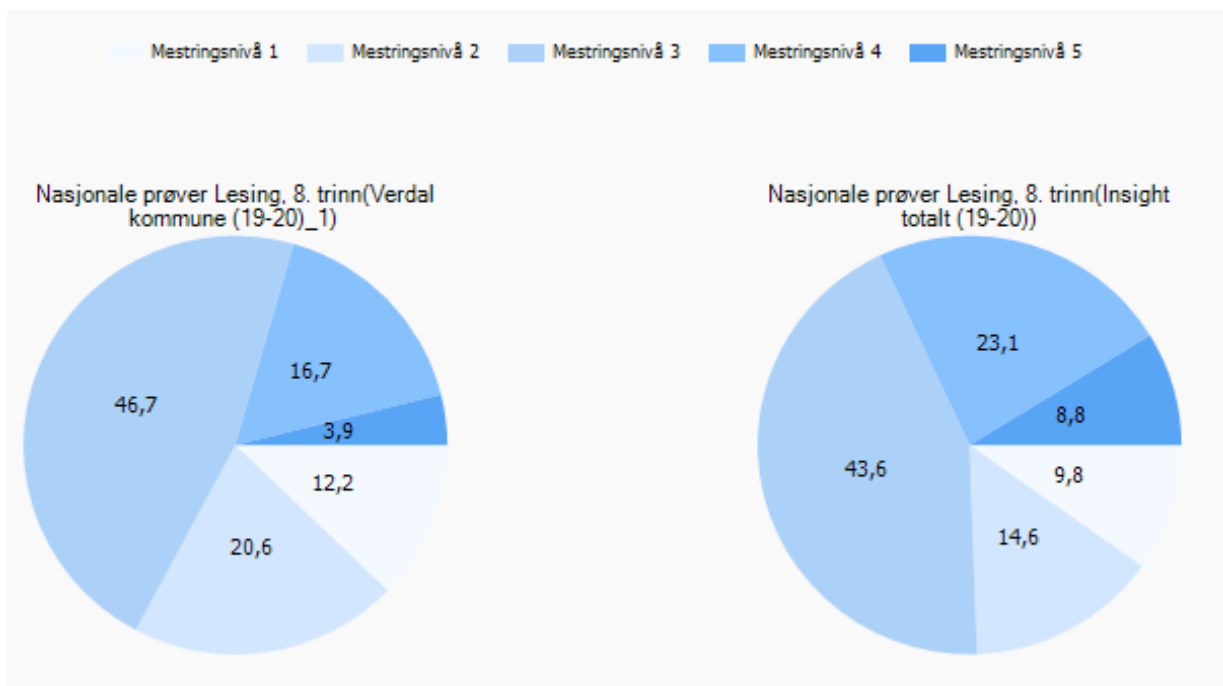
De nasjonale prøvene i lesing omfatter tre aspekter ved lesing. Elevene viser at de kan:

- Finne informasjon
- Forstå og tolke
- Reflektere over og vurdere form og innhold i teksten

Nasjonale prøver presenteres her som grafer. Det er imidlertid viktig å merke seg at det er først f.o.m høsten 2014 at de nasjonale prøvene egner seg for sammenligning fra år til år. Derfor presenteres de f.o.m høsten 2014 i denne grafen.

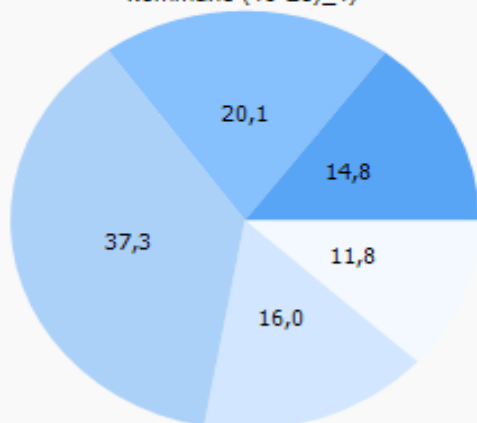

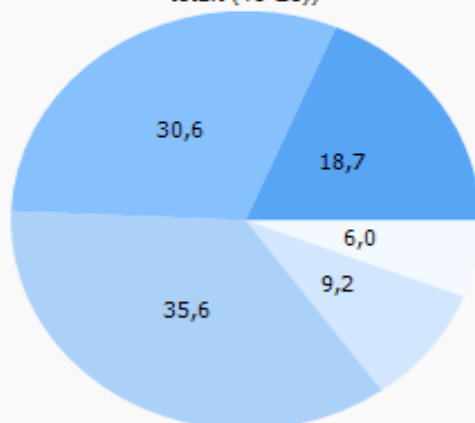

Mestringsnivå 1 Mestringsnivå 2 Mestringsnivå 3 Mestringsnivå 4 Mestringsnivå 5

Nasjonale prøver Lesing, 9. trinn(Verdal kommune (19-20)_1)

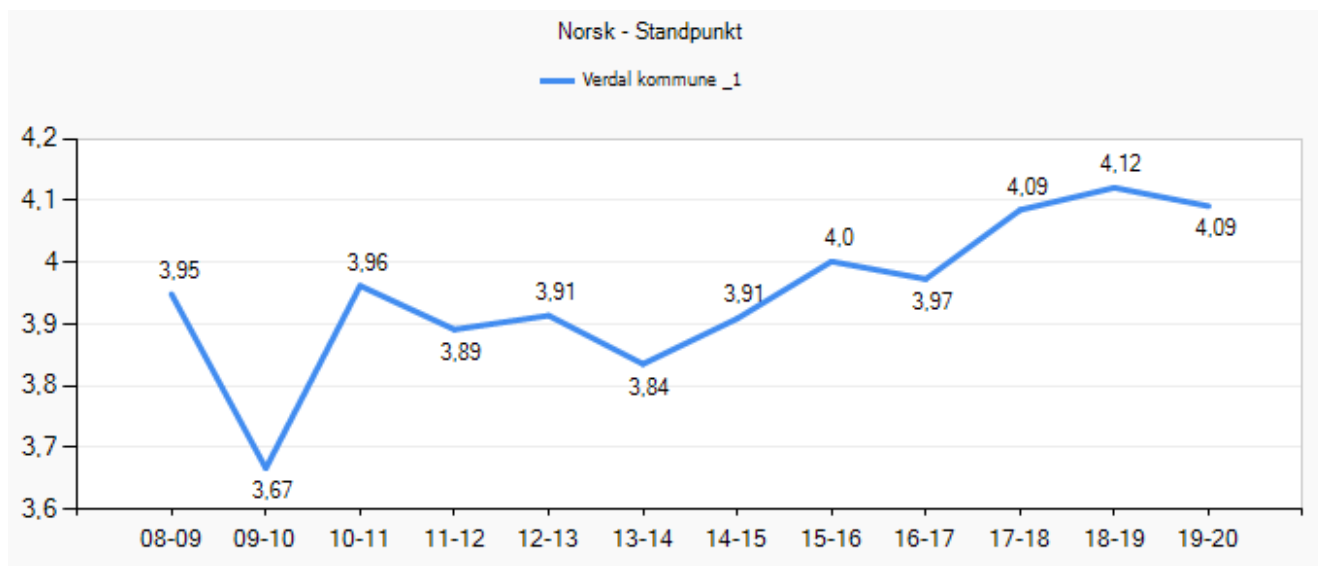

Nasjonale prøver Lesing, 9. trinn(Insight totalt (19-20))

6.3 STANDPUNKTKARAKTERER I NORSK

Det ble ikke gjennomført eksamen i 2019 – 20 på grunn av korona

Skoleeiers vurdering:

Vi ser en positiv utvikling i resultatene på kartleggingsprøvene til 1.-3.trinn, og på nasjonale prøver i 5. trinn. På 8. og 9. trinn er det en dalende kurve. En av de viktigste oppgavene skoleeier har i oppfølging av disse resultatene blir å identifisere hvordan vi kan redusere andelen elever som havner på mestringsnivå 1. De må få en tett og god oppfølging slik at vi klarer å «tette hullene». Skolene jobber aktivt, slik at flest mulig havner på nivå 2. Det er jobben fra nivå 1 til nivå 2 som er krevende, og som tar mest tid, men som gir resultat eleven trenger i sitt videre skoleløp og læringsløp.

Det er et avvik mellom standpunkt og eksamenskarakterer i norsk.

I tillegg blir det viktig at skolene reflekterer hvordan de kan justere praksis slik at flere elever utvikler en god og funksjonell leseforståelse. Blant tiltak skolene har fokus på er:

- Intensive kurs på 1. og 2. trinn ved bekymring
- raskere bokstavinnlæring
- detaljert leseplan fra 1.-4.trinn som ansatte skal følge
- bruke IMAL systematisk på 1. trinn
- lesekurs for gråsoneelever
- styrking i noen timer på småtrinn-delingstimer
- elever som ikke har kommet på tilfredsstillende nivå får begynneropplæringen på nytt
- fokus på lesing i alle fag
- SOL som verktøy og tilpasse leselekser etter elevenes nivå
- stasjonsarbeid med fokus på begreper og ulike aktiviteter som fremmer leseferdighetene

I forhold til standpunkt ser vi at kommunes resultat varierer noe fra år til år, og kommunen må ha mer fokus på kollektiv praksis i årene som kommer slik at vi får mer stabile resultat

7. LÆRINGSRESULTATER I MATEMATIKK OG REGNING SOM GRUNNLEGGENDE FERDIGHET

7.1 KARTLEGGINGSPRØVER I REGNING

Kartleggingsprøven viser andelen elever som ikke har tilegnet seg nødvendige ferdigheter i begynneropplæringen. Kartleggingsprøven kan derfor gi informasjon om hvor stor andel av elevene som trenger ekstra oppfølging og tilrettelegging i opplæringen. Prøven består av mange lette oppgaver og gir derfor lite informasjon om de elevene som får til alle eller nesten alle oppgavene. Det eneste vi kan si om de elevene som får til mye eller alt på prøven, er at de har tilstrekkelige ferdigheter som grunnlag for videre læring, men vi vet lite om hvor mye de egentlig kan. På denne måten skiller kartleggingsprøver seg fra nasjonale prøver som også inneholder vanskelige oppgaver og gir informasjon om elever på alle nivåer. Eks: dersom kartleggingsprøven viser 20%, betyr dette at 20% av elevene ligger **under** bekymringsgrensen.

Kartleggingsprøve	Bekymringsgrense	Trend	Bekymringsgrense	Trend
	Verdal kommune (18-19)		Verdal kommune (19-20)	
Regning, 1. trinn	24,1%		23,6%	
Regning, 2. trinn	40,5%		20,6%	
Regning, 3. trinn	29,9%		30%	 s

7.2 NASJONALE PRØVER I REGNING

Nasjonale prøver i regning skal kartlegge i hvilken grad ferdighetene til elevene er i samsvar med mål for regning som grunnleggende ferdighet, slik den er integrert i kompetansemålene i læreplanen for fag i LK06. Dette innebærer at nasjonale prøver i regning ikke er en prøve i matematikk som fag.

De nasjonale prøvene i regning dekker tre innholdsområder:

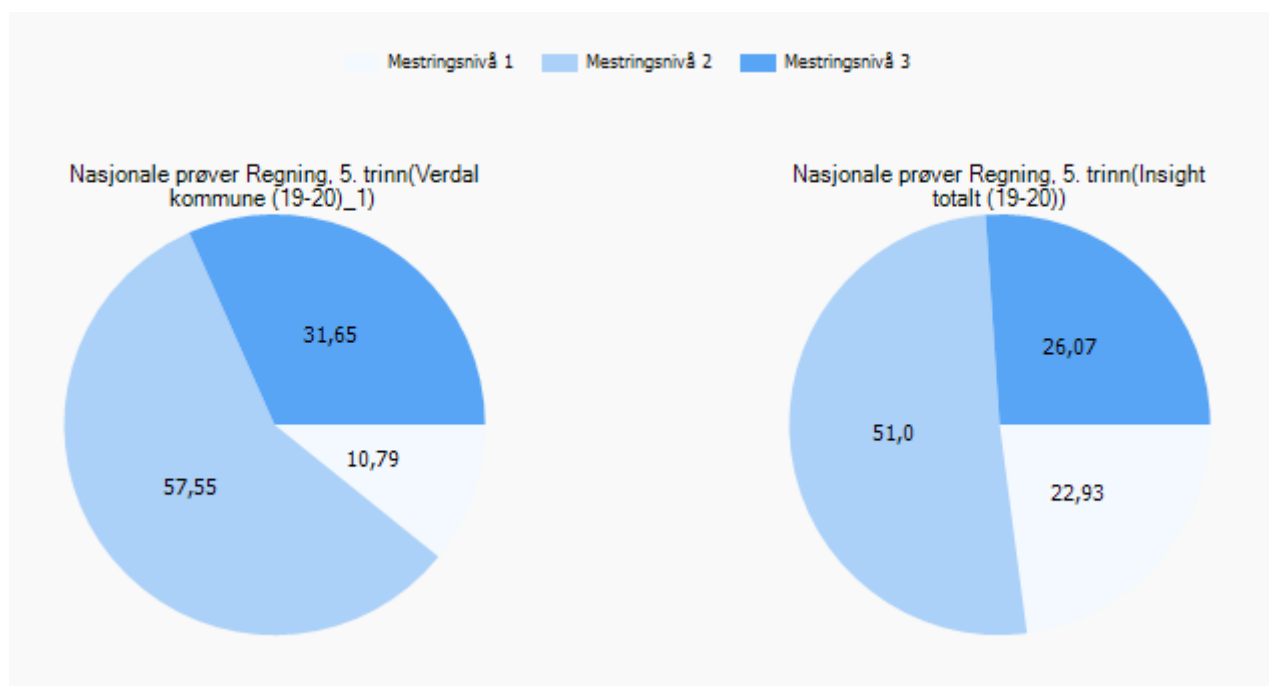
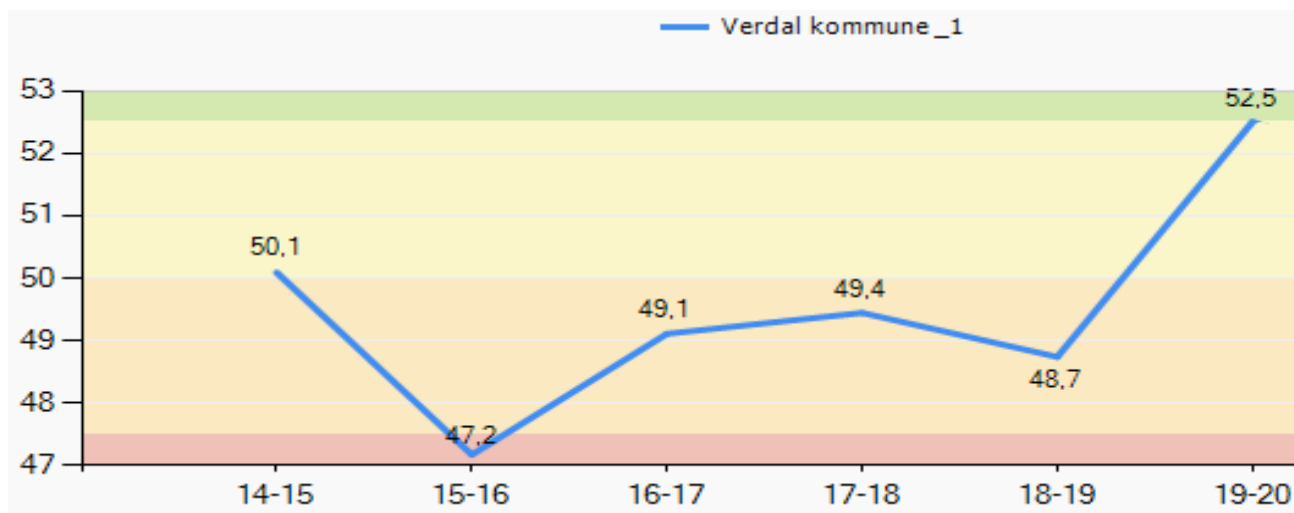
- Tall
- Måling
- Statistikk

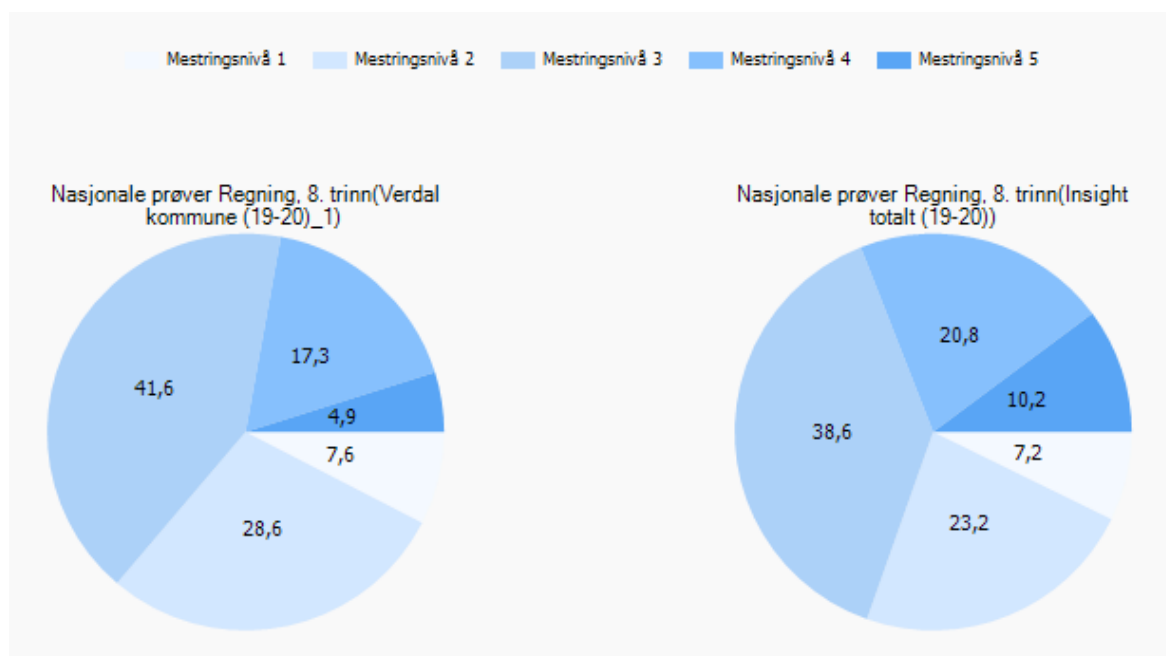
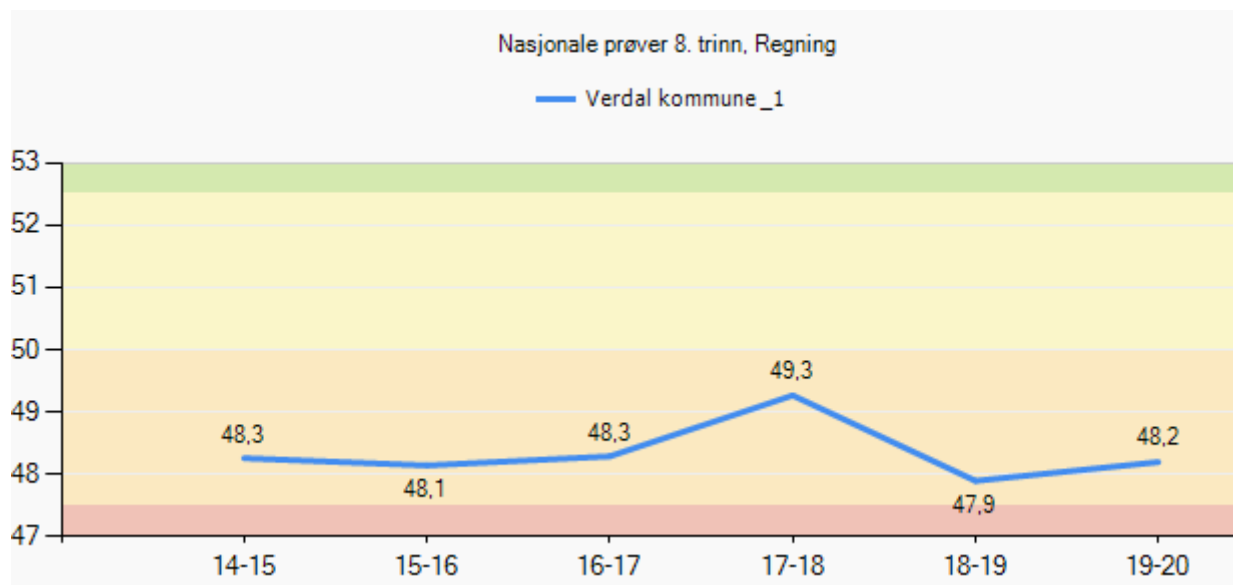
Prøvene i regning tar utgangspunkt i hvordan elevene bruker regning i ulike faglige og dagligdagse sammenhenger. Dette innebærer at elevene forstår hvordan de:

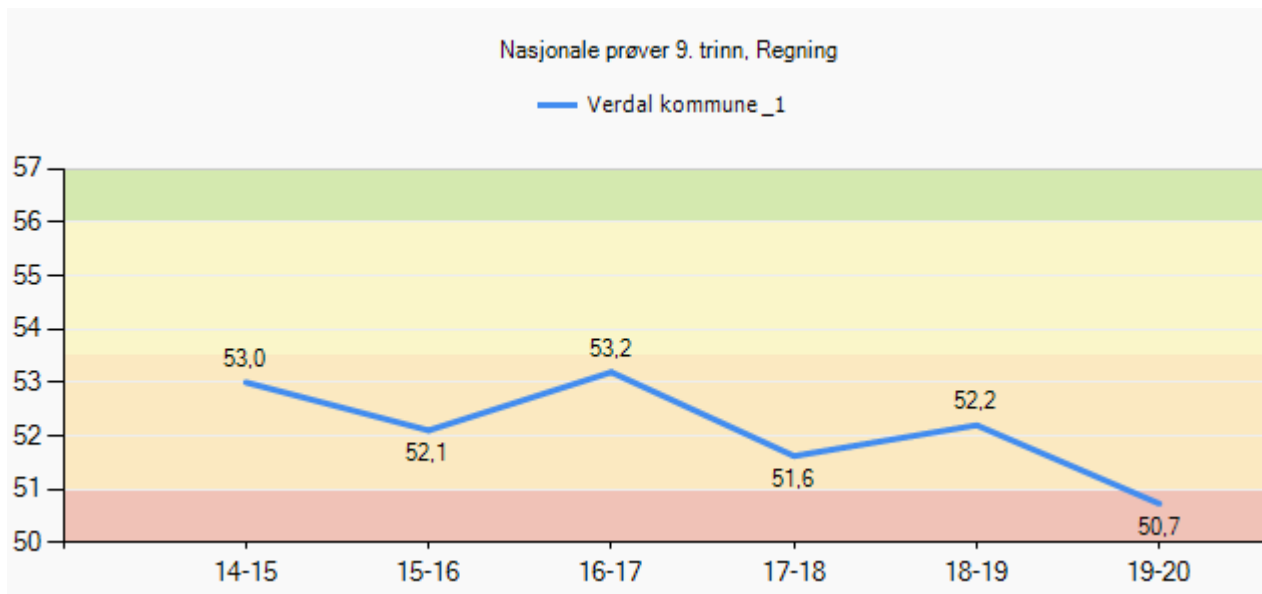
- kan løse en gitt utfordring
- kan løse problemet ved hjelp av regneoperasjoner

- kan vurdere om svarene er rimelige
- kan ha effektive strategier for enkel tallregning

Nasjonale prøver presenteres her som grafer. Det er imidlertid viktig å merke seg at det er først f.o.m høsten 2014 at de nasjonale prøvene egner seg for sammenligning fra år til år. Derfor presenteres de f.o.m høsten 2014 i denne grafen.

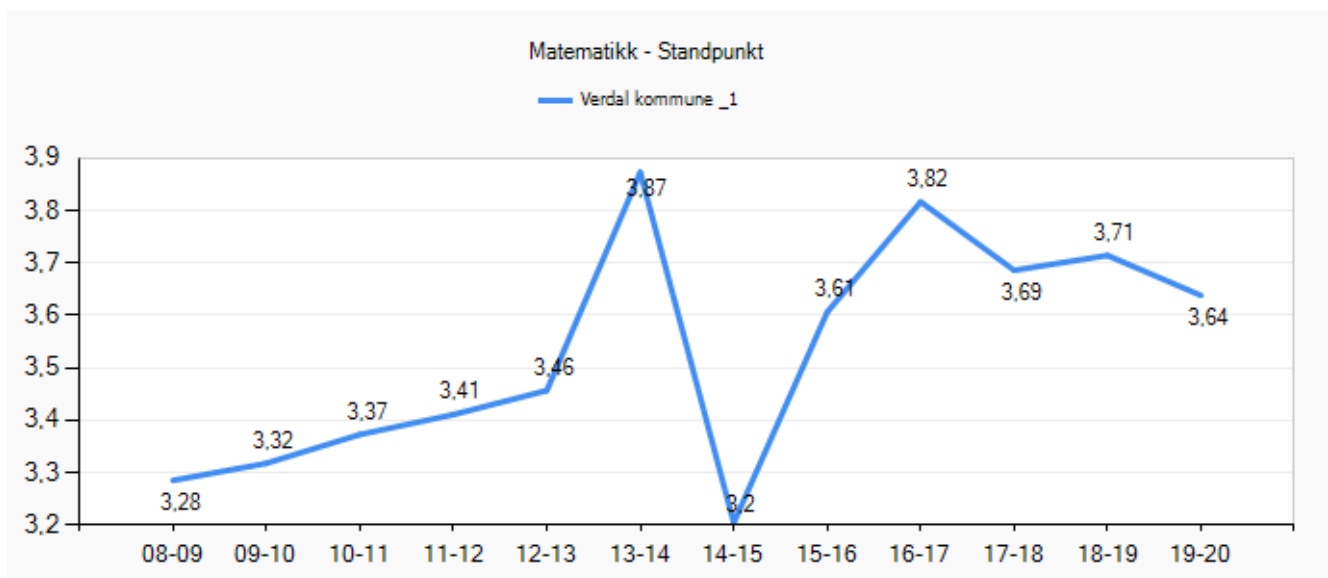

7.3 STANDPUNKTKARAKTERER I MATEMATIKK

Det ble ikke gjennomført eksamen i 2019 – 20 på grunn av korona

Skoleeieres vurdering

Kartleggingsprøvene i på 1.-3. trinn viser en positiv utvikling fra i fjor, det gjør også nasjonale prøver i 5.- 8. trinn. 9. trinn har hatt en negativ utvikling i forhold til de nasjonale resultatene. Som for lesing blir en av de viktigste oppgavene skoleeier har i oppfølging av disse resultatene å identifisere hvordan vi kan redusere andelen elever som havner på mestringsnivå 1. Flere lærere har deltatt på videreutdanning i regning som skal være med å bidra til å endre vår praksis til mer praktisk tilnærming i mattefaget. Flere skoler har nå etablert fagteam der målet er å dele ny kunnskap og god praksis for å skape en mer samstemt praksis på skolen. Noen skoler har bla ikke kjøpt lærebok i enkelte klasser, men hefter til lærerne for å stimulere den utforskende undervisningen.

I forhold til standpunkt ser vi at kommunes resultat varierer noe fra år til år.

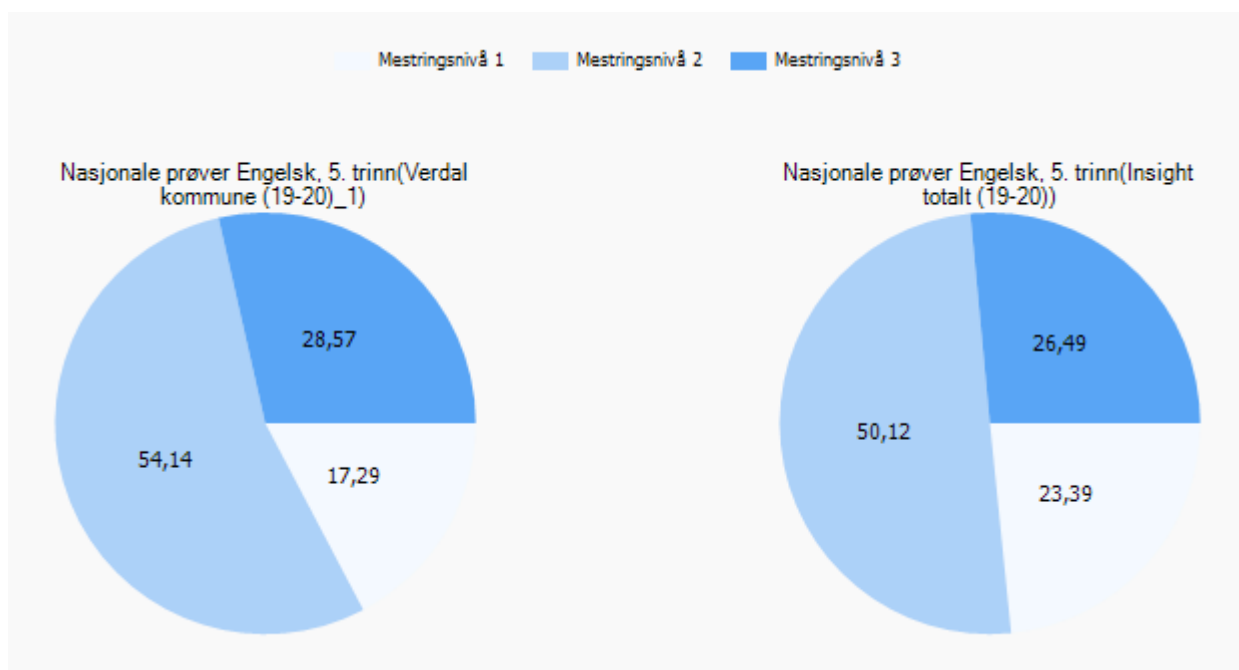
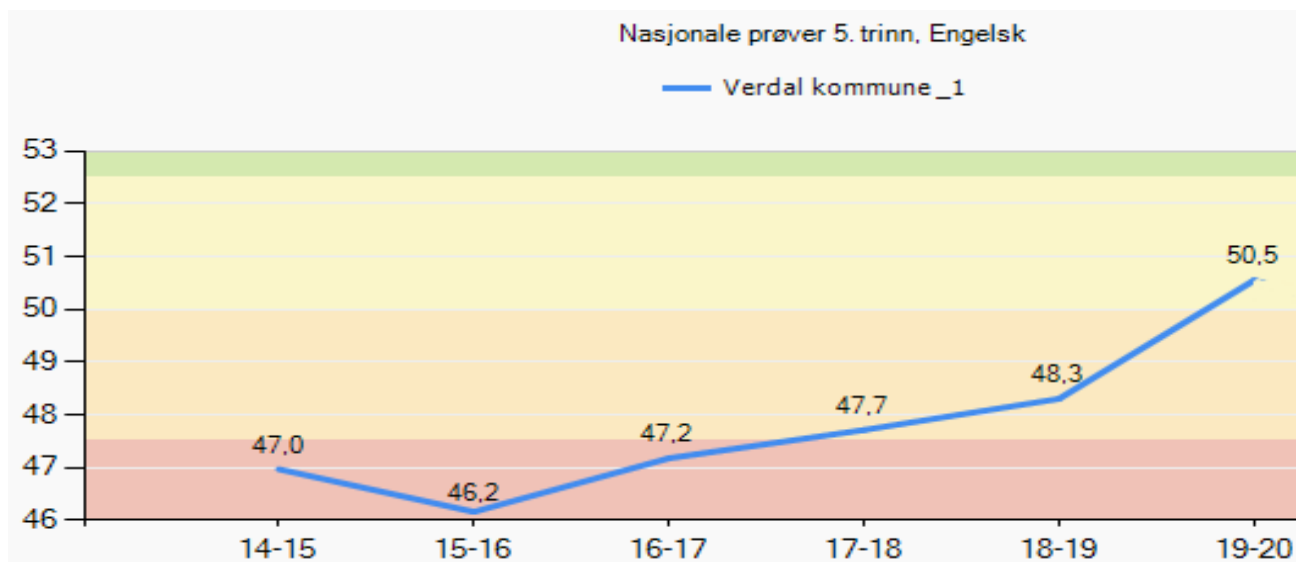
8. LÆRINGSRESULTATER I ENGELSK

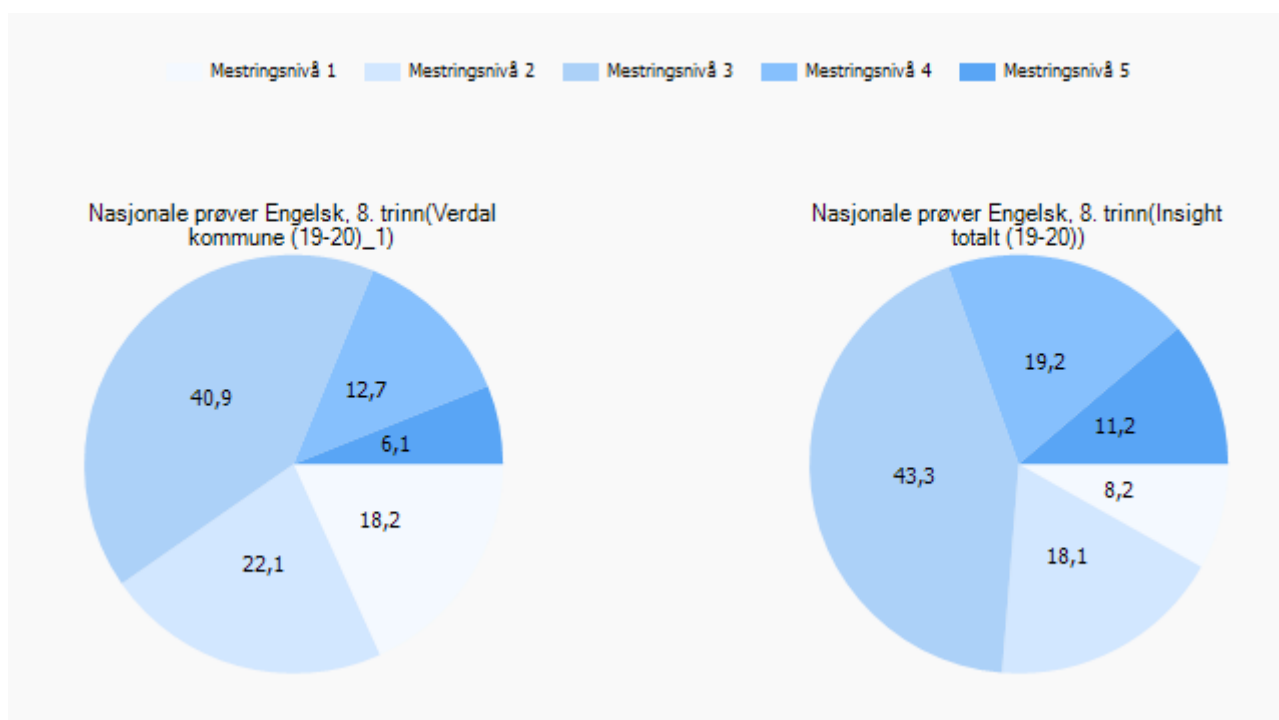
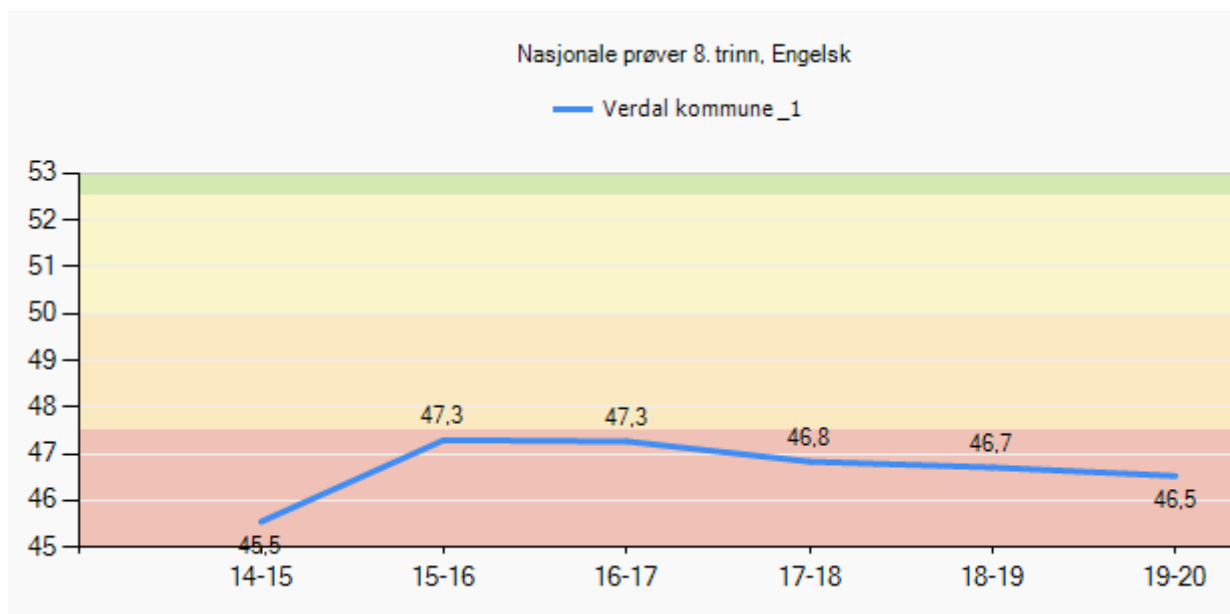
8.1 NASJONALE PRØVER I ENGELSK

Engelsk er ikke en del av de grunnleggende ferdighetene som er integrert i kompetansemål for læreplanene i alle fag i LK06. Prøvene tar utgangspunkt i kompetansemål i ett fag – engelsk. Oppgavene (på 5. trinnet) er knyttet til disse ferdighetene:

- Finne informasjon
- Forstå hovedinnholdet i enkle tekster
- Forstå vanlige ord og uttrykk knyttet til dagligliv og fritid
- Forstå ord og uttrykk ut ifra sammenhengen de brukes i
- Bruke vanlige grammatiske strukturer, småord og enkle setningsmønster

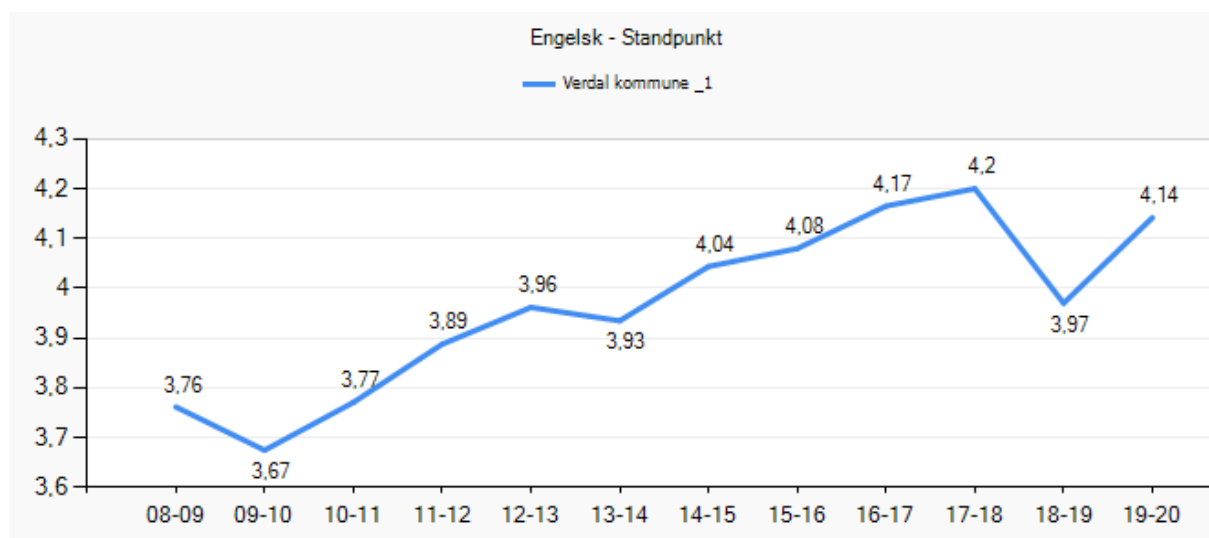
Nasjonale prøver presenteres her som grafer. Det er imidlertid viktig å merke seg at det er først f.o.m høsten 2014 at de nasjonale prøvene egner seg for sammenligning fra år til år. Derfor presenteres de f.o.m høsten 2014 i disse grafene.

8.2 EKSAMEN OG STANDPUNKTKARAKTERER I ENGELSK

Det ble ikke gjennomført eksamen i 2019 – 20 på grunn av korona

Skoleeiers vurdering:

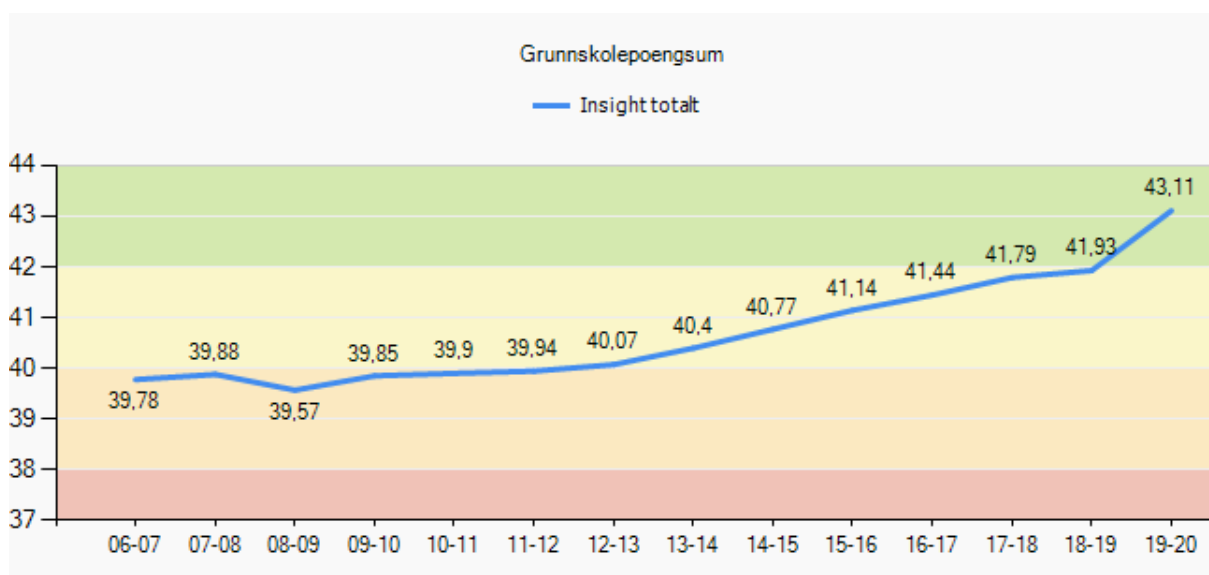
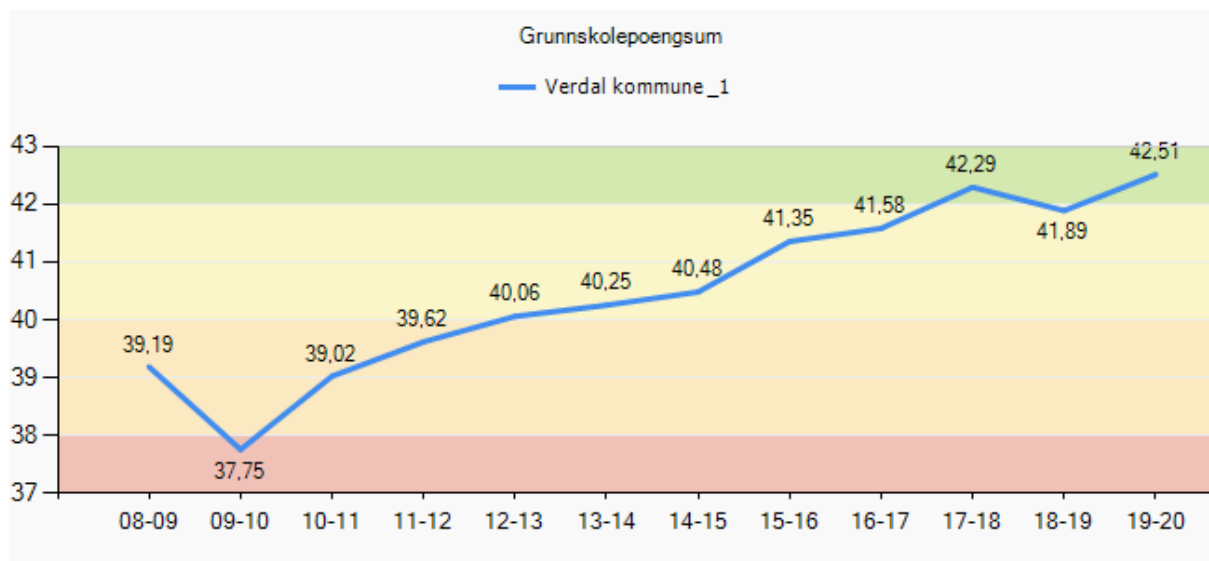
Kommunens resultat viser en positiv retning på 5.- og svak negativ retning på 8. trinn i forhold til de nasjonale resultatene, men fortsatt er avstanden opp til nasjonalt nivå for stor. Som for de øvrige områdene blir en av de viktigste oppgavene skoleeier har i oppfølging av disse resultatene å identifisere hvordan vi kan redusere andelen elever som havner på mestringsnivå 1. De må få en tett og god oppfølging slik at vi klarer å «tette hullene».

I tillegg blir det viktig å reflektere rundt hvordan skoleverket må justere praksis slik at flere elever utvikler en god kompetanse i engelskfag. Dette innebærer fokus på en rekke forhold knyttet til undervisning som:

- tilpasset undervisning
- gode og læringsfremmende tilbakemeldinger til elevene
- involvere elevene i resultatene
- Fokus på begrepsforståelse for å gi elevene godt ordforråd
- ha lærere med realkompetanse i faget på alle trinn

I forhold til standpunkt ser vi at kommunes resultat varierer noe fra år til år, og at begge disse resultatene var positive inneværende skoleår.

9. GRUNNSKOLEPOENGSUM

Grunnskolepoengsummen har stor betydning for, og sterk sammenheng med gjennomføring av videregående skole. Andelen som fullfører og består innen fem år er høyere blant elever som tar studieforberevende utdanningsprogram, enn blant elever som tar yrkesfaglige utdanningsprogram. Dersom man tar høyde for antall grunnskolepoeng elevene har med seg inn i videregående opplæring, er det like stor andel som fullfører og består blant elever i yrkesfaglige utdanningsprogram, som blant elever i studieforberevende utdanningsprogram. Ifølge Thomas Nordahl har elever med mindre enn 30 grunnskolepoeng kun 15% sannsynlighet for å fullføre videregående skole.

Skoleeiers vurdering:

Verdal kommunes utvikling i forhold til grunnskolepoeng er positiv, og har vært det over år. Dette er viktig siden nettopp denne kvalitetsindikatoren sier mye mer om samlet kvalitet ved grunnskoleopplæringen enn bl.a. nasjonale prøver og ulike brukerundersøkelser som mer representerer øyeblikksbilder inn i skolen.

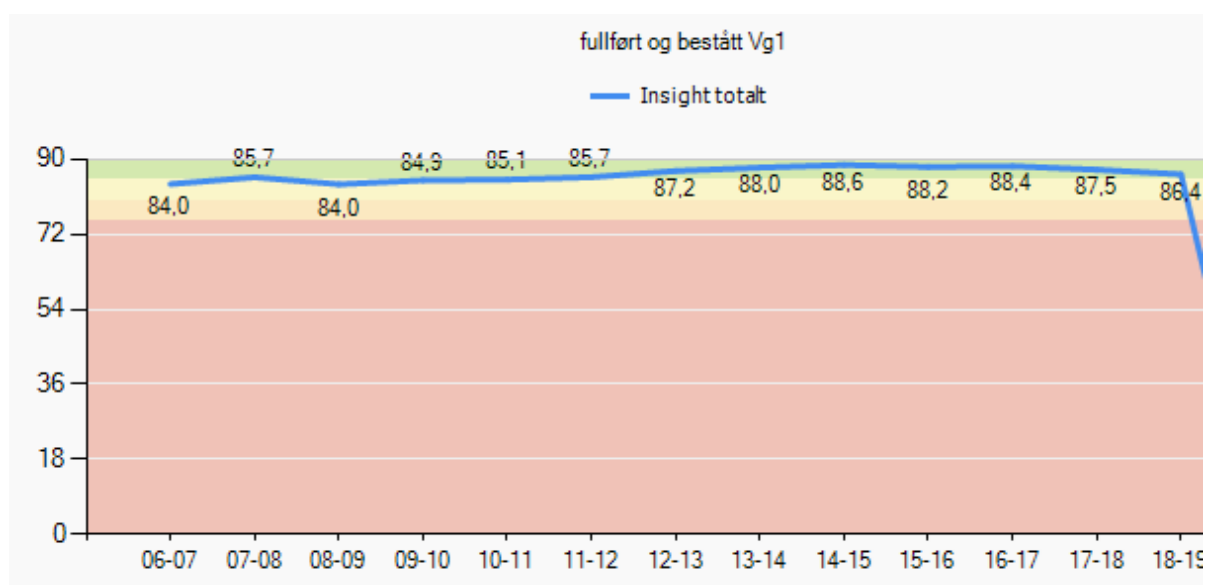
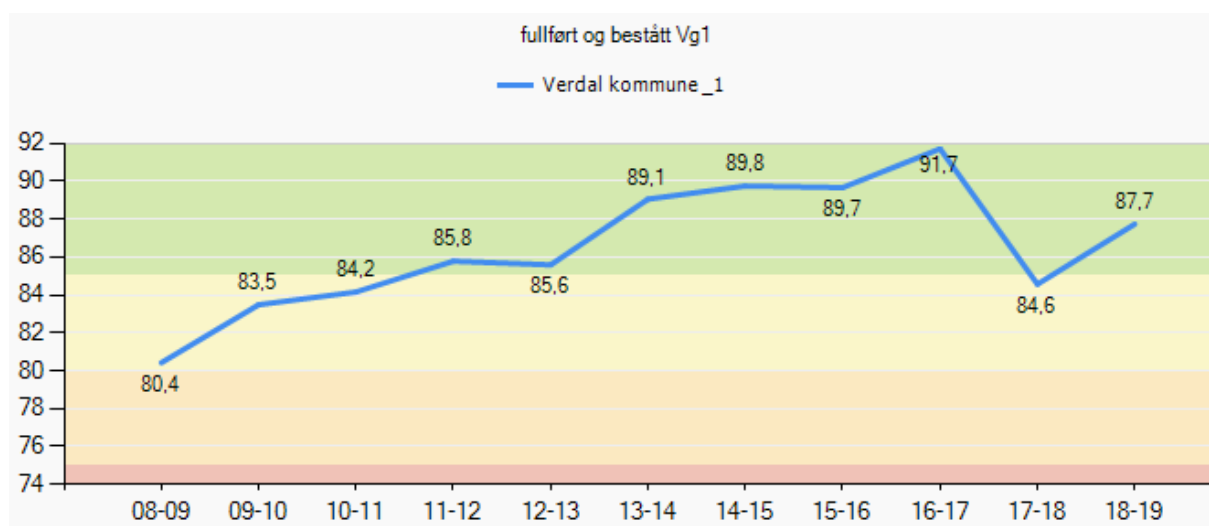
10. GJENNOMFØRING AV VIDEREGÅENDE SKOLE

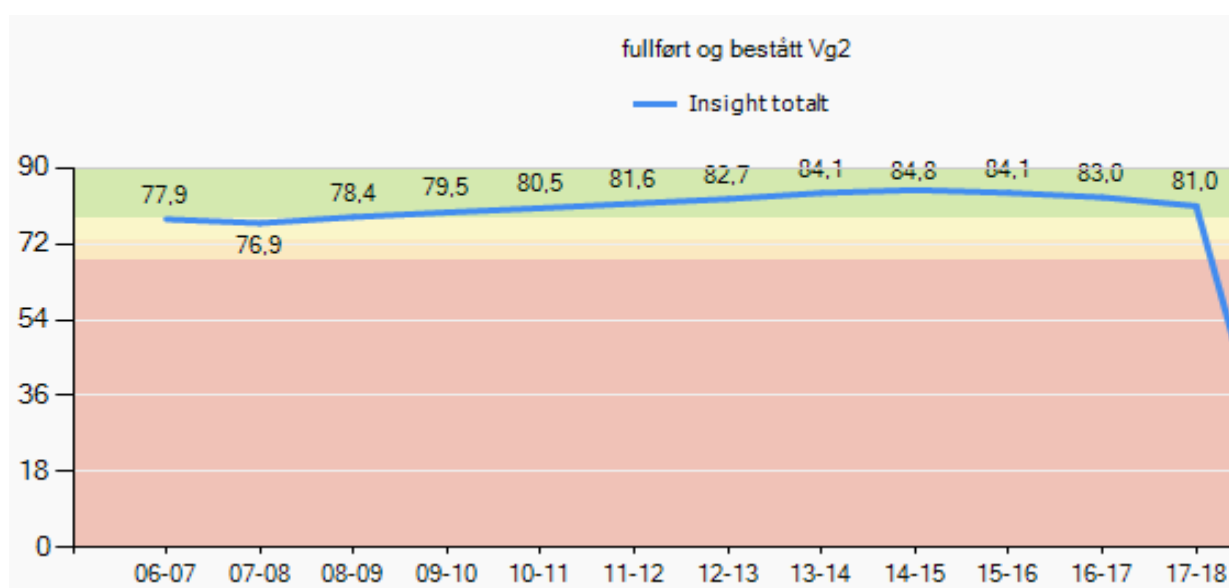
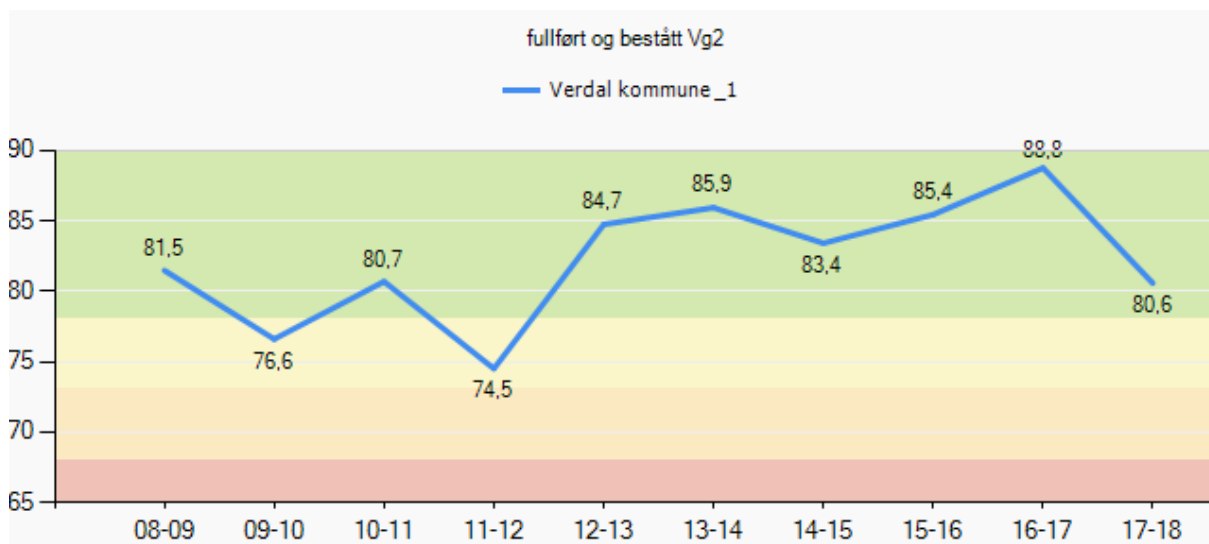

Grafene nedenfor viser gjennomføringen av vg1, vg2 og vg3. Vertikalaksen viser gjennomføring i prosent, og horisontalaksen markerer hvilke avgangskull fra ungdomskolen vi ser gjennomføringen for.

For eksempel: gjennomføringsprosent på 83,81 for 09-10 i tabellen «fullført og bestått vg1» betyr at 83,81 % av elevkullet som gikk ut av ungdomskolen i 09-10 har bestått vg1.

Her telles alle elever, uavhengig av om de har gått på offentlige eller private videregående skoler.

Skoleeiers vurdering:

Det er for Verdal, som for resten av landet, en stor bekymring i forhold til at en for stor andel ungdommer ikke gjennomfører videregående skole slik vi skulle ønsket det. Tallene for Verdal er heldigvis bedre enn landsgjennomsnittet på Vg1, men fremdeles er det viktig å jobbe med å få økt gjennomføringen. Her jobber Verdal kommune tett sammen med Verdal videregående skole på en rekke områder, og følgende kan oppsummeres:

- Læring av næring
- Rådgivningstjeneste (felles rådgiver)
- Miljøteam
- Styrket helsetjeneste på Verdal videregående skole

Emmanuel Bowah - endelig uttreden av folkevalgte verv grunnet flytting fra kommunen

Saksbehandler: Line Therese Ertsås	Arkivref: 2020/4371 - /
E-post: line.ertsas@verdal.kommune.no	
Tlf.: 47692392	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Formannskap	14.01.2021	7/21
Kommunestyre	25.01.2021	8/21

Saksprotokoll i Formannskap - 14.01.2021 - 7/2021

BEHANDLING:

AP v/Ole Gunnar Hallager fremmet følgende forslag til pkt. 2

2. Nytt 4. varamedlem i utvalg for mennesker og livskvalitet: Geir I. Singstad

Votering:

Kommunedirektørens innstilling pkt. 1 - enstemmig vedtatt.

Forslag fra AP til pkt. 2 – enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

1. Kommunestyret tar melding om flytting til etterretning. Emmanuel Bowah har rett til å tre inn i sine verv om han flytter tilbake til kommunen innen 30.11.2022.
2. Nytt 4. varamedlem i utvalg for mennesker og livskvalitet: Geir I. Singstad (AP).

Kommunedirektørens innstilling:

3. Kommunestyret tar melding om flytting til etterretning. Emmanuel Bowah har rett til å tre inn i sine verv om han flytter tilbake til kommunen innen 30.11.2022.
4. Nytt 4. varamedlem i utvalg for mennesker og livskvalitet:

Vedlegg:

Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Emmanuel Bowah har i epost 30.11.2020 meldt fra om at han har flyttet fra kommunen.

Kommunelovens § 7-9 første ledd sier:

«En folkevalgt som ikke lenger er valgbar til et folkevalgt organ, trer endelig ut av organet. En folkevalgt som er registrert som utflyttet fra kommunen eller fylkeskommunen, og derfor ikke lenger er valgbar, kan likevel tre inn igjen i vervet hvis han eller hun flytter tilbake igjen innen to år».

I kommentarutgaven til kommunelovens står:

«Ved registerpliktig flytting fra kommunen/fylkeskommunen er også hovedregelen at en person trer endelig ut av de vervene som omfattes av § 7-2 første avsnitt. Dersom vedkommende blir registrert tilbakeflyttet i løpet av en toårsperiode etter registrert utflytting, følger det imidlertid bestemmelsene her at han/hun trer inn i vervet igjen. Med mindre det da foreligger grunnlag for fritak, må en slik gjeninntreden ikke bare anses som en rett, men som en plikt for vedkommende.»

Det betyr at Emmanuel Bowah ikke er valgbar etter 30.11.2020 og trer endelig ut av sine folkevalgte verv, men med rett og plikt til å gjeninntre om han flytter tilbake innen 30.11.2022.

Emmanuel Bowah er innvalgt i følgende:

Varamedlem i kommunestyret for Arbeiderpartiet.

Innvalgt på fellesliste AP/SV/R i følgende:

4. varamedlem i utvalg for mennesker og livskvalitet.

Utvalg for mennesker og livskvalitet har følgende medlemmer/varamedlemmer fra felleslisten AP/SV/R:

Medlemmer:

1. ~~Fatima Almanea (AP)~~ - permisjon
2. Tor Martin Nordtømme (AP)
3. Gjermund Gomo (SV)

Varamedlemmer:

1. Camilla Hallan (AP) - settemedlem
2. Kristoffer Lorås Nicolaysen (AP)
3. Else Birgitte Seker (R)
4. Emmanuel Bowah (AP)
5. Grete Borgen (SV)

Kommunelovens § 7-10, 4 ledd sier:

«Hvis et medlem eller varamedlem av et annet folkevalgt organ enn kommunestyret, fylkesting, kommunestyrekomité trer endelig ut, skal det velges et nytt medlem eller varamedlem. Det nye medlemmet skal velges fra den samme gruppen som det utredende medlemmet tilhørte. Hvis dette vil føre til at ett kjønn vil bli representert med mindre enn 40 prosent av medlemmene i organet, skal det, hvis det er mulig, velges et nytt medlem fra det underrepresenterte kjønn.»

Ved nyvalg etter 4. ledd skal gruppen selv foreslå hvem som skal velges og det nye medlemmet rykker inn på den ledige plassen. Det betyr at felleslisten AP/SV/R fremmer forslag på nytt 4. varamedlem i utvalg for mennesker og livskvalitet.

Da Bowah er siste varamedlem på Arbeiderpartiets liste i kommunestyret, blir det ikke opprykk av varamedlemmer.

Saken legges med dette fram til behandling og felleslisten AP/SV/R bes fremme forslag på nytt 4. varamedlem i utvalg for mennesker og livskvalitet. Det bør tas hensyn til kjønnsbalansen.

Spørsmål fra Knut S. Sandnes (H) - Vold og trusler i skolen (sak 105/19 i kommunestyret)

Saksbehandler: Pål Sverre Fikse E-post: paal.fikse@verdal.kommune.no Tlf.:	Arkivref: 2019/4071 - /000
---	--------------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Kommunestyre	25.01.2021	9/21

Vedlegg:

Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Representanten Knut S. Sandens har stilt følgende spørsmål til ordføreren:

«Verdal Høyre har spørsmål knyttet til sak PS 105/19 Vold og trusler i skolen.

Verdal Høyres viser til rapport som ble utarbeidet av Revisjon Midt-Norge som underlag i behandling av denne saken i november 2019.

I arbeidet med denne rapporten ble det stilt 4 ulike delspørsmål:

- Er ansvar og oppgavefordeling innenfor arbeidet med vold og trusler i grunnskolen avklart?
- Er det gjennomført risikovurdering av faren for å bli utsatt for vold og trusler i skolen?
- Sikrer skolen at ansatte har tilstrekkelig kompetanse for arbeidet med vold og trusler i skolen?
- Har skolene rutiner og god praksis for rapportering og håndtering av vold og trusler i grunnskolen?

Som kjent ble det i rapporten bl.a. synlig-gjort at det ikke er en omforent forståelse og praksis på hva som defineres som avvik, det ble synlig-gjort utrivelig høye tall i rapporten omkring hvor mange ansatte som utsettes for vold og trusler i sin jobbsituasjon, og det ble også synlig-gjort at det mangler skriftlige rutiner som beskriver tiltak basert på de risikoanalyser som blir gjennomført.

Kort sagt så sier rapporten at det er mange ansatte som utsettes jevnlig for vold og trusler, det er ikke innarbeidet omforente og felles rutiner som ivaretar de ansatte med tanke på risikovurderinger, tiltak for å bedre situasjonen og om og hvordan vold og trusler mot ansatte blir rapportert inn i gjeldende avviks-system.

Sak ble behandlet i Kommunestyret 25.11.2019 med følgende vedtak:

1. Kommunestyret ber rådmannen sørge for at ansatte ved skolene gis grundig opplæring i til enhver tid gjeldende avvikssystem.
2. Kommunestyret ber rådmannen sørge for en god og ensartet avvikskultur og at det foreligger en felles oppfatning av begrepet «avvik» og når avvik skal meldes.
3. Kommunestyret ber rådmannen sørge for økt fokus på å forebygge og avdekke risiko samt mer systematisk oppfølging med tiltak og evaluering.
4. Kommunestyret ber rådmannen sørge for at ansatte gjennomfører tilstrekkelig opplæring i hvordan de skal håndtere konkrete volds- og trusselsituasjoner.
5. Kommunestyret ber rådmannen sørge for at rutiner og handlingsplaner har et tilstrekkelig innhold til å kunne ivareta et godt arbeidsmiljø og at disse etterleves i henhold til lov og forskrift.
6. Kommunestyret ber rådmannen rapportere om status og oppfølging av disse innen utgangen av 2020.
7. Kommunestyret tar rapporten for øvrig til orientering.
8. Utvalg mennesker og livskvalitet og administrasjonsutvalget skal følge opp denne saken jevnlig frem mot rådmannens statusrapport, på tiltak og oppfølging av disse, innen utgangen av 2020.

Verdal Høyre kjenner ikke til at denne saken har blitt fulgt opp politisk som vedtatt, og vi ser heller ikke at Kommunedirektør har rapportert status og oppfølging omkring denne saken innen utgangen av 2020.

Spørsmål: Kan Ordfører redegjøre for status på pkt 1-8 som vedtatt i kommunestyret 25.11.2019?»

Ordfører vil besvare spørsmålet i møtet.

Midlertidig forskrift om smitteverntiltak Verdal kommune

Saksbehandler: Frode Kvitem	Arkivref: 2020/1163 - /G03
E-post: frode.kvitem@verdal.kommune.no	
Tlf.: 906 86 459	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Formannskap	22.01.2021	11/21
Kommunestyre	25.01.2021	10/21

Saksprotokoll i Formannskap - 22.01.2021 - 11/2021

BEHANDLING:

Kommunedirektør og kommuneoverlege orienterte fra møte i kriseledelsen og om status.

Ordfører fremmet følgende tilleggsforslag:

Fra 25.01.21 gjelder følgende:

Barnehager, grunnskole og videregående skole på gult nivå.

Følgende anbefalinger vurderes nødvendige å videreføre t.o.m. 1.2.2021:

- Unngå å ha gjester i hjemmet
- Maksimalt fem personer på private sammenkomster utenfor eget hjem
- Hjemmekontor for alle som har mulighet til dette
- Utendørs idrettsaktiviteter kan gjennomføres når det er mulig med god avstand
- Organiserte fritidsaktiviteter innendørs åpnes bare for barnegrupper tilhørende samme kohort (i skole/barnehage)
- Bruk av munnbind der folk ferdes og avstand ikke kan opprettholdes.

Votering:

Kommunedirektørens forslag til vedtak – enstemmig vedtatt.

Ordførers tilleggsforslag – enstemmig vedtatt.

VEDTAK:

Formannskapet vedtar «Midlertidig forskrift om smitteverntiltak i Verdal kommune – skjenkestopp» med virkning fra 22. januar 2021 til og med 5. februar 2021. Dette vedtaket er fattet etter hasteparagrafen i kommuneloven og legges fram for kommunestyret til orientering.

Fra 25.01.21 gjelder følgende:

Barnehager, grunnskole og videregående skole på gult nivå.

Følgende anbefalinger vurderes nødvendige å videreføre t.o.m. 1.2.2021:

- Unngå å ha gjester i hjemmet
- Maksimalt fem personer på private sammenkomster utenfor eget hjem
- Hjemmekontor for alle som har mulighet til dette

- Utendørs idrettsaktiviteter kan gjennomføres når det er mulig med god avstand
- Organiserte fritidsaktiviteter innendørs åpnes bare for barnegrupper tilhørende samme kohort (i skole/barnehage)
- Bruk av munnbind der folk ferdes og avstand ikke kan opprettholdes.

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

Formannskapet vedtar «Midlertidig forskrift om smitteverntiltak i Verdal kommune – skjenkestopp» med virkning fra 22. januar 2021 til og med 5. februar 2021.

Vedlegg:

- 1 Midlertidig forskrift om smitteverntiltak i Verdal kommune

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Formannskapet behandler saken i medhold av fullmakt gitt i delegeringsreglement, etter kommunelovens § 11-8 – utvidet myndighet i hastesaker.

Covid-19 er erklært som et alvorlig utbrudd av allmennfarlig smittsom sykdom som kan få alvorlige helsekonsekvenser for mange mennesker.

Verdal kommune har siden nyttår fått påvist 109 tilfeller. Pr i dag er 14-dagers forekomsten pr 100 000 på 553. De fleste har sammenheng med arrangement før nyttår, men det er også små grupper som ikke er knyttet til dette. Noen har sammenheng med utbrudd i nabokommuner. Smittetoppen i Verdal kommer i etterkant av smittetoppene i nabokommunene.

Smitteoverføring spores stort sett til husstander, til sosial omgang på jobb og fritid, og til innendørs trening.

De siste dagene har heldigvis antallet nye smittede avtatt. Som følge av de strenge nasjonale anbefalingene har de som har fått påvist smitte sist ikke truffet så mange personer. Det er derfor godt håp om å få kontroll på situasjonen.

Det er alltid en viss fare for at flere enn de man greier å spore opp kan ha fått med seg smitte. Etter et større utbrudd kan det derfor dukke opp flere enkeltstående tilfeller. For å hindre at eventuelt smittede, som ingen vet hvem er, skal utsette mange andre for smitte anbefaler kommuneoverlegen at det er behov for en midlertidig forskrift for å begrense smittetallene i kommunen.

Vurdering:

Kommuneoverlegen vurderer at denne forskriften har en medisinskfaglig begrunnelse, og er nødvendig av hensyn til smittevernet og for å opprettholde tilstrekkelig smittvernskapasitet i kommunen og i helse- og omsorgstjenesten generelt. Tiltaket vurderes derfor som forholdsmessig og tjenlig utfra en helhetsvurdering.

Midlertidig forskrift om smitteverntiltak i Verdal kommune - skjenkestopp

Hjemmel: Fastsatt av Verdal kommune v/ formannskapet den 22.01.2021 med hjemmel i lov 5. august 1994 nr. 55 om vern mot smittsomme sykdommer § 4-1, 1 ledd bokstav a jfr.kommunens delegeringsreglement «delegasjon etter kommuneloven.. Formannskapet benytter unntaket i forvaltningsloven § 38 tredje ledd og iverksette forskriften fra dags dato uten kunngjøres i Norsk Lovtidende.

§1. Formål

Forskriftens formål er å fastsette smittevernfaslige tiltak for å hindre eller begrense spredning av SARS-CoV-2 i befolkningen og sikre opprettholdelse av tilstrekkelig kapasitet i helse- og omsorgstjenesten i perioder der smittetallene nasjonalt eller lokalt er stigende eller høye.

§ 2. Virkeområde

Forskriften gjelder i Verdal kommune.

§ 3. Serverings- og skjenkesteder

Utøvelse av skjenkebevilling etter alkoholoven kapittel 4 skal opphøre kl. 22.00. Alkoholservering skal kun skje i sammenheng med matservering.

§ 4.Dispensasjon

Kommuneoverlegen kan i særlige tilfeller dispensere fra forskriften.

§ 5.Straff

Forsettlig eller uaktsom overtredelse av bestemmelser i denne forskriften straffes med bøter eller fengsel inntil 6 måneder, jf. smittevernloven § 8-1.

§ 6. Ikrafttredelse, varighet og endring

Forskriften trer i kraft fra 22 januar 2021 kl. 13.00 og til og med 5. februar 2021.